Sven Wimnell 11 juni 2015:
Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.

http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

Sven Wimnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015.
http://wimnell.com/omr36-39zzzd.pdf

Innehåll:

Sid

9 **Kapitel 1. Forskningar om politik och samhällsplanering**
10 Kunskap måste gå före ideologi och populism
12 Socialdemokraternas forskningar om partiet.
16 Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv.
27 Kommentarer till artikeln " Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv".
30 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten
33 Sveriges regeringar under 100 år

35 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
37 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
40 Klassifikationssystem för verksamheter.
42 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
42 Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
43 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
44 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
45 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
51 Den fundamentala påverkanskedjan
53 Politiska och opolitiska planeringar
54 Schema över påverkans- och förändringsproblem
55 Samband mellan huvudområden.
56 22 politikområden.
57 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
61 Politiska problem i de 22 politikområdena
63 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
66 Politikerna - folkets valda representanter.
71 Sven Wimnell: Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs
72 En inledning om planering.
74 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
75 Svenska väljare okunniga.
76 Gammalmoderaterna måste hålla fingrarna i styr
78 Ett omöjligt samarbete

80 **Kapitel 2. Socialdemokraternas politik och ansvaret för det.**
81 Socialdemokraterna har inte skött informationen om sin politik
83 Nyvald partistyrelse
84 Nya verkställande utskottet
86 Socialdemokratiska ministrar.
93 Gruppledare
98 Regeringen styr Sverige.
100 Regeringens ministrar från miljöpartiet
101 Miljöpartiet ger upp kampen om Fi-väljarna
103 Oklart om fokus på två frågor fungerar
104 Makthavare i världen efter andra världskriget.

106 **DN/Ipsos: Dyster högtidsdag för S**
109 Ett uttryck för väljarnas grusade förhoppningar

111 Stefan Löfven. Tal på första maj i Sundsvall.
118 Första maj-tal 2015 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
131 På marsch mot okänt mål
132 S säger nej till LO:s nya krav
134 Vilka är Stefan Löfvens största utmaningar?
135 Oppositionen hoppas på färre höjda skatter
136 Sjöstedt pressar S om jobben
137 Löfvens seger leder mot permanent försvagning.
139 Låt DÖ dö
141 DÖ-snack ska inte få styra
142 En tredje väg i svensk invandringspolitik
144 Innovationspolitiken måste samlas i egen proposition
146 Ankare i ett hav av kaos

148 **Kapitel 3: Politiska problem**
149 Innehållet i: Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf
153 Viktigast: arbete eller välfärd.
156 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
157 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
159 Arbetsförmedling och träningsjobb.
160 Om utbildning i skolan
161 Religion och levnadskunskap.
Tillägg:
162 Svenskar tror – men inte på Gud
166 Alla behöver ta ansvar för livet före döden”
169 Jag ser mig själv som en semisekulär svenne
172 Religion. En tro på högre makt
173 Påven tiger efter utspelet om ”nederlaget på Irland
174 Tillägg om skatter.
177 Problem med lån. Gör lägre avdrag för höga räntor.
179 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
179 Årskostnader år 2014, pensionärer.
180 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
180 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
181 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

182 Förslag till riksdagsbeslut.
183 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut
183 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

185 Systemet för pensionärernas bostadstillägg. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

185 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

185 Bostadsbidrag för barnfamiljer. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

185 Tillägg: Ny myndighet måste få ansvar för jämställdheten

188 **Kapitel 4. Regeringens bostadspolitik.**
189 Från vårpropositionen 2015.
194 Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet
196 Boende och byggande
197 Mål för boende och byggande
198 Boende och byggande i statens budget
199 Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap
199 Stimulans för ökat byggande
200 En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder
202 Mehmet Kaplan: Modulbostäder är inte svaret

205 **Kapitel 5. Boverket och Socialstyrelsen om boende och bostadspolitik.**
Se kapitel 5 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

206 **Kapitel 6: SCB om boende och bostäder, och något från andra om bostäder.**
Se kapitel 6 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

207 **Kapitel 7: Sven Wimnell: bostäder och bostadsbyggande.**
208 Innehållet i Sven Wimnell 3 april 2015:
Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

210 En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet
211 Boverkets rapport om rum för barnen
212 De föreslagna nya lägenhetstyperna
214 Bostad 2 r o k
215 Bostad 3 r o k
216 Bostad 4 r o k
217 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
218 Bostad 2 r o k med större sovrum
219 Svenska folkets boende.
219 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
220 Utrymmesstandard
222 Genomsnittlig yta per lägenhet
224 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
224 Riket. Småhus och flerbostadshus
225 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:
226 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
228 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd
229 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar.
230 Hushålls- och bostadsstatistik
232 Registerbaserad hushållsstatistik
234 Artiklar om hushåll och ekonomi
235 Artiklar om Fastigheter
236 Artiklar om Regionalt
237 Artiklar om Glesbygd
238 Artiklar om Boende och byggande
239 Artiklar om Integration och segregation
240 Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år. Riket

242 Sätt att bygga
243 Några dningsartiklar om boende och byggande

244 Här stryps tillväxten av lågt byggande
246 Här byggs tillräckligt
247 Kommunen som bryter mot mönstret
248 Bostäder på väg att bli politik på nytt
249 Björn af Kleen: Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående
250 Rättigheter som börda
251 Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder
254 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

255 **Kapitel 8: Riksdagens utskott**
Se kapitel 8 i Sven Wimnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Wimnell om boende och byggande.http://wimnell.com/omrzzza.pdf

256 **Kapitel 9: Före och under Socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015**
257 **De osynliga med låga löner:**
257 LÖNEN: 19 KRONOR, SOVER: McDONALDS
272 HOT OCH ÖVERGREPP PRISET FÖR ETT JOBB
276 Förtrycket fortsätter efter flykten till Sverige
278 SLIT MED REKLAM HANS SISTA UTVÄG
281 Vi kan åtminstone erbjuda någonting atttjäna
282 De arbetar sju dagar i veckan – får ut 7 000 kronor i månaden
286 Icahandlare: Avtalen vi ser ger annan bild
287 Städfirman: De får lön enligt lagen
288 Ica lovar följa upp städarnas usla lön
289 MINISTERN: SOM ETT SLAG I MAGEN

293 **Politik före socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015.**
293 S kärnväljare en krympande skara
296 En stukad statsminister som möter ombuden
297 S måste ta ställning för en offensiv ekonomisk politik
300 Regeringen saknar jobbstrategi
302 Jobbskatteavdraget gynnar inte den svenska tillväxten
304 Löfven: Gör din plikt, kräv din rätt
306 Partiet i kris – men här lever S-drömmen
315 Låna och bygg, Löfven!
316 Tuff marknad får föräldrar att bidra till bostad
319 Hur blir det med vår son om vi hjälper vår dotter?
320 Maria Crofts: Tänk igenom ditt beslut noggrant

321 **Kongressen 29-31 maj 2015.**
321 Här är Sveriges nya jobbagenda
322 Kongressen inleds idag (29 maj 2015)
xxx Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven: tal på 38:e ordinarie partikongressen den 29 maj 2015: Sveriges nya jobbagenda.
332 Socialdemokraterna maj 2015. Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer för framtidens jobb
342 Trycket ökar på Löfven att våga mer politiskt
343 Det finns inga gratispengar
345 Framtiden gör sig bäst i framtiden
346 S vill bygga 500 000 bostäder
348 Största uppgiften: Att visa regeringsduglighet
349 En del företagare är helt skrupelfria
350 Vi bygger Sverige
351 Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer förframtidens nya jobb. Preliminär version
364 Tal av Stefan Löfven på nationaldagen, Vår plikt gentemot demokratin

365 **Kapitel 10: Politik efter kongressen. Tidningsartiklar om politik o d 1 - 11 juni 2015.**
368 Löfven på smekmånad
369 Sveriges måste ta ansvar för hela sin klimatpåverkan
372 Feministisk politik bäddar för intern fajt
373 Jobben viktigaste frågan för vårt land
375 Nytt LO-förslag om att hjälpa arbetarna
376 Vi får inte vara hur naiva som helst kring korruptionen
377 Snårig väg fram till jobbmålet
378 Mina döttrar vill bara sitta inomhus och titta på amerikanska tv-serier
381 Pojkar blir män som blir pappor
382 Sju förslag för att stärka de osynligas rättigheter
384 ”Gör Sverige till föregångsland med skarpare lagar mot kemikalier i vardagen
386 Skolor får kritik för frånvarande elever
388 Folk tror att man curlar sina barn eller inte kan sätta gränser
389 SJ stoppar satsningen på snabbtåg till Oslo
391 Löfven hoppas på nya samarbeten
391 Hotet om brittiskt utträde en chans att göra EU bättre
394 LO: Svensk ekonomi behöver en kickstart
396 Romson får mer kritik än hela regeringar får
398 Högskolan lyckas inte bryta trend
399 Minister lovar utreda frånvaron
400 Löfvens byggförslag får tummen ned av fond-vd
401 Fler män än kvinnor får läsa vidare
402 Mariefred ger tiggarna arbete
404 Därför stoppas anhöriga från hemtjänstjobb
405 Kommuner ska få stöd mot social oro
406 Jag ville bryta formen
409 Ge socialen chansen att göra rätt
411 Protestera innan kyrkohandboken förstör kulturarvet
412 Pojken med guldbyxorna
413 Vi ses i baren på åsiktshotellet
415 Låt andra än föräldrarna ta ut del av föräldraledigheten
417 Ändrade regler ska få pappor att ta fler dagar
419 Kommuner tvingas ta emot flyktingar
420 Val i dag skulle inte ändra läget – numinskar risken för nyval
421 Jakten på partiklar är i gång på nytt
422 Mycket väsen för lite väljarstöd
423 Piratkopior slår hårt mot svenska bolag
425 FI kräver åtgärder efter haveri
426 Sverige starkt i trög ekonomi
427 Avbryts var elfte minut på jobbet
427 Skynda fynda – innan tjuven slår till igen
430 Roland Paulsen: Nog finns det skitjobb, Birgitta Ohlsson
430 Arkitekturmuseets öden. En långsiktig bra struktur är nödvändig
432 Då trodde man att ett extrakt botade cancer
435 Ord som räddar människoliv
437 Många misstag men inga systemfel i falletBergwall
440 Vården: Börja potträna innan barnet lärtsig gå
442 Borgerlig splittring om utnyttjadearbetarna
444 Djurskyddet kan bli krav vid upphandling
445 Löfven medger att fel begåtts
446 Rabatt för rika kommuner kan försvinna
448 Nu ska hälsoklyftorna bort
448 Känslig slutsats av Världsbanken om svenska visstider
450 Sverige sämre än andra EU-länder
451 Ebba Witt-Brattström: Det maskulina värdet dominerar fullständigt på författarnas kulturbörs
453 Låt det inte ske igen
454 Så kan vi tänka oss att förändra överskottsmålet

456 Färre svenskar redovisar gömda pengar
458 Svenskt samarbete ingen het fråga för ministern
460 Romson lovar att formulera sig
460 Hård kritik mot åklagare och polis i Quickmålen
462 Regeringen öppnar för nya regler
463 Ny dom ändrar spelreglerna för den svenska asylprocessen
465 Politik är inte bara att tycka och önska
466 Moderater i vänteläge
466 Peter Wolodarski: Först kritik i granskning, sen nytt chefsjobb
470 Tyskland är ingen bra förebild i energipolitiken
472 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf
473 Bidrag ökar till forskning – men lämnasorörda
476 Mittenpolitikens återkomst
477 Nya medborgare hälsades välkomna
478 Klockan klämtar för omstridda skottsekunden
481 Karin Bojs: De med bipolär sjukdom betalar för oss alla
483 Få känner till stöd för att vårda en vän
484 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten
486 Bergwallkommissionen förbiser de stora bristerna i domstolarnas bevisvärdering
488 Stoppa övergreppen mot funktionsnedsatta föräldrar
490 Få väljare insatta i historisk pakt
493 Kritikerna har svårt att ta fram alternativ
494 Svenska ”Poseidon” räddade 300
493 Styrelseleproffsen kanbli företagsvärldens Zlatan
496 Vi måste prata med de unga omvärderingar
497 Arbetet måste inte räddas
500 Nato-medlemskap gör Sverige mindre säkert
502 Register kopplar fler till svenska brottsplatser
504 Usel kontroll av bolag som letar mineraler
505 Satsning på kompisboende ska ge ungdomar lägre hyra
506 Det finns ingen kris för unga på arbetsmarknaden
508 Bättre att konstnärer arbetar med konst än i handel och välfärd
510 Fler svenskar smittas – farliga bakterier fortsätter att öka
512 Regeringen vill styra upp apoteken
513 Så klarar sig Volvo undan bolagsskatt
515 Det rimmar illa med fina ord om ansvar
516 Färre arbetsplatsolyckor – men fler blir sjuka av jobbet
517 Omröstning om frihandelsavtal skjuts upp
518 Linus Larsson: 800 miljoner skäl för Spotify att oroa sig
519 Migranterna stängs ute från jobben
520 Mellan lögn och statistik
522 I höstbudgeten sänker vi skatten för pensionärerna
523 Blir tuffare att komma överens
526 Man kan ställa sig frågan hur länge Alliansen överlever
527 Fokus på jobben i debatt
528 Åldersskillnad ökar risken för autism
528 De har störst inflytande på Twitter
530 Miljarder försvinner när kontroll av avtal brister
531 Arbetslöshetssiffrorna fortsätter långsamt nedåt
532 Avtalet med Spotify är en flykt från kärnaffären
533 Trots alla råd – dålig idé att ta ut pensionen tidigt
534 Hen kan upplevas som ett hot
536 Att ”hen” kommit med i SAOL kommer att öka användningen
538 Lägenheter byggs – men de unga har inte råd att flytta in
540 Fler i jobb – men inte de mest utsatta
541 När byråkratin hindrar utopin
543 Vårdnadstvister. Att strålkastarljuset ständigt sätts på föräldrarna i rättssalen går ut över barnen
544 Svårt bita den hand som föder

546 **Kapitel 11: Något om det som händer ute i världen.**
547 Så blev segern i kriget en förlust för hela Italien
550 Pikettys förslag leder helt fel
551 Därför ville människor i DDR ange varandra
554 Sverige ska hjälpa fattiga i Rumänien
555 Vård, utbildning och vatten har gett romer hopp om framtiden
559 Ukrainas ledare varnar för en rysk offensiv
561 Bilden av paret Clinton som ohederligt har bitit sig fast
562 Svenska storföretag försökte påverkaUSA
563 Ny lag stoppar övervakning
564 FN-chefen efterlyser ny vapenvila i Jemen
564 Uppgörelse med ett slitet Grekland nära
566 Grekerna kan missa betalning
567 Ingen ska behöva uppleva det vi fick genomlida
571 Vänstern sitter fast i dogmerna
572 Svenska vapen ska stoppa IS
572 Aggressivt Ryssland hot i Östersjön
574 President Erdogan favorit i svenskstaden Kulu
577 AKP vill att turkar ska hålla käften
577 Mannen som är på väg att stiga av demokratin
581 Tusentals protesterar i politiskt känslig tid
583 Varnar för rysk invasion
584 Demonstranterna laddar inför G7-batalj
585 Merkel öppnar för brittiska EU-krav
586 Grekland ber om uppskov med betalning
587 De flydde från kriget till krisen
589 Grekerna sätter allt på ett kort
590 Miljoner har lämnat sina hem
591 17 000 poliser ska bevaka G7-mötet
593 Långt kvar innan Bric tar över världsekonomin
594 Balterna hukar under hotfull skugga från öst
599 Arresteringsvåg efter bombdåd vid valmöte
601 Toppmötet störs av europeiska kriser
602 Erdogan får skrota sin plan
603 Resultatet skylls på storhetsvansinne
604 Skål – sedan började allvaret
604 Bitarna passar inte i regeringspusslet
606 HDP samlar ett brett stöd
607 G7-länder enade mot global uppvärmning
608 Tongångarna skärps om grekiskt nödlån
609 Ryska tv-stjärnan tar strid mot Putin
611 Nöden växer i östra Ukraina
612 Hjälp Grekland i kampen mot korruptionens hydra
615 Feminister pressas när Kina stoppar nya idéer
617 Påven inför tribunal mot övergrepp
618 När Obama inte kom till byn
619 Obama på spaning efter en strategi
620 Dödssprutor kan strida mot grundlagen

Kapitel 1. Forskningar om politik och samhällsplanering

DN 31 maj 2015:

”Kunskap måste gå före ideologi och populism”

“Gör politiken evidensbaserad. Politiska beslut måste fattas på basis av evidens, snarare än populism eller ideologiskt motiverat tyckande. För att öka trycket på politikerna och se till att så faktiskt sker startar vi nu det partipolitiskt oberoende Nätverket för evidensbaserad policy, skriver 18 forskare och aktivister.

Viktiga beslut måste fattas på goda grunder. Denna självklara princip finns inskriven till exempel i hälso- och sjukvårdslagen, där det står att hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete ”i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet”. Underlåtelse att göra så kan nämligen ge upphov till felbeslut, något som i sin tur riskerar att leda till lidande och död.

Men trots att en enskild läkares eller sjuksköterskas felbeslut kan ha nog så skadliga konsekvenser, förbleknar de i jämförelse med konsekvenserna av politiska felbeslut, som kan drabba hundratusentals patienter. Det är därför av yttersta vikt att även politiska beslut om hälso- och sjukvården fattas på goda grunder.

Detsamma gäller naturligtvis alla andra politikområden. Med den term som blivit gängse internationellt måste alla politiska beslut vara evidensbaserade. Dessvärre är det knappast så i dag. Exempelvis har flera studier visat att samhällsekonomiskt lönsamma infrastrukturprojekt inte har större sannolikhet att genomföras än mindre lönsamma. Ett annat exempel är biståndet till internationella organisationer. Enligt Riksrevisionens senaste granskning är UD:s hanterande av detta bistånd (om tolv miljarder) ”inte öppet och transparent” vilket gör att det inte går att bedöma om ”biståndspengarna går till organisationer som är effektiva och uppnår bra resultat”.

Likaså lär den omfattande bostadsbristen och den svenska skolans närmast osannolika fall i internationella rankingar åtminstone delvis vara ett resultat av att politiken på dessa områden inte varit evidensbaserad. Denna brist på evidensbasering har alltså mycket konkreta effekter: barn lär sig inte läsa, unga står utan bostad, skattepengar används ineffektivt, etc. Det är därför synnerligen viktigt att vi arbetar systematiskt för att göra politiken mer evidensbaserad. Förvisso finns det redan i dag sådana försök – till exempel via olika myndigheter och expertråd – men de räcker uppenbarligen inte till.

Man kan spekulera om orsakerna härtill. En orsak kan vara att politikerna låter populism gå före experternas omdömen. En annan kan vara en styvmoderlig behandling av dessa myndigheter och expertråd. Till exempel menade många att Bosse Ringholms (S) nedläggning av Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi berodde på gruppens alltför regeringskritiska rapporter. Likaså hotade Anders Borg (M) att skära ner på Finanspolitiska rådets anslag efter att de kritiserat hans politik 2010.

En annan bakomliggande orsak lär vara att vi ser världen genom politiskt färgade glasögon, såsom psykologisk forskning visat. Detta gör att trots att de flesta av oss torde stödja idén att politiken bör vara evidensbaserad i princip, så vägrar vi inte sällan att erkänna när evidensen talar emot våra favoritpolicyer.

Oavsett orsakerna till att politiken inte är evidensbaserad, så behövs det två saker för att den ska bli det. För det första krävs det att den

kunskap vi redan har faktiskt används. Det får inte vara så att politiker av ideologiska eller populistiska skäl bortser från kunskap som forskare och myndigheter har inhämtat. Innan ett parti gör ett utspel, bör man ha försäkrat sig om att den samlade evidensen visar att förslaget ifråga är bättre än andra lösningar vad gäller måluppfyllelse och kostnadseffektivitet. Om man inte har gjort det, bör man pressas av kritiskt granskande journalister.

För det andra måste man undersöka vilka åtgärder som faktiskt fungerar på ett mer systematiskt sätt. Det finns många olika sätt att samla in kunskap på, men alla är inte lika bra. Bland grupper som arbetar med evidensbaserad policy, såsom brittiska What Works Network och amerikanska Coalition For Evidence-Based Policy, brukar man särskilt framhålla kraften i randomiserade kontrollstudier, som blivit standard inom den så kallade evidensbaserade medicinen.

I randomiserade kontrollstudier delar man slumpmässigt in en grupp människor eller geografiska områden i grupper som blir föremål för olika åtgärder. Genom randomiseringen ser man till att grupperna i övrigt är i allt väsentligt likadana. Sedan jämför man effekter mellan grupperna. Genom denna metod ökar man chanserna att eventuella skillnader mellan grupperna beror just på åtgärderna ifråga, och inte på någon annan faktor.

Inte minst i USA och Storbritannien har man på senare tid börjat använda randomiserade kontrollstudier allt mer för att se till att politiska beslut är välinformerade. Till exempel har brittiska Behavioural Insights Team (”Nudge Unit”) använt sig av denna metod för att öka antalet organdonationer och minska skattesmitningen. Det finns alla skäl att använda fler randomiserade kontrollstudier även i svensk politik, även om det ska påpekas att det inte alltid är möjligt att genomföra sådana studier. I sådana fall måste man använda sig av andra typer av evidens, såsom till exempel observationsstudier.

Vilka metoder ska man då använda för att se till så att politiken blir evidensbaserad? Det finns flera möjligheter. En lösning är den juridiska: att man stiftar lagar som kräver att politiska beslut fattas på basis av god evidens, precis som hälso- och sjukvårdslagen kräver att medicinska beslut fattas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Man kan även tänka sig mjukare former av påverkan, såsom en oberoende ranking av olika åtgärders grad av evidensbasering liknande den brittiska Education Endowment Foundation skapat på utbildningsområdet. Vi håller flera möjliga lösningar öppna.

Inte minst för att vi tror att det ökar våra chanser att få gehör för kravet på att politiken måste bli evidensbaserad, så är nätverket ideologiskt oberoende. Vi uttalar oss inte om vilka mål politiken ska ha – hur till exempel frihet ska vägas mot jämlikhet, eller tillväxt mot miljöhänsyn – utan endast om vad evidensen säger angående vilka medel eller metoder man ska använda för att på ett effektivt och rimligt sätt uppnå dessa mål.

Det innebär dock inte att dessa mål- eller värderingsfrågor är oviktiga. Tvärtom är de mycket viktiga. Det finns emellertid många grupper som bedriver opinionsarbete i dessa frågor, medan jämförelsevis få arbetar systematiskt med frågan om hur vi kan göra politiken mer evidensbaserad och effektiv. Därför menar vi att det behövs en grupp som enbart sysslar med denna undanskymda men viktiga fråga.

Politiken måste bli evidensbaserad – det borde väljare och politiker från vänster till höger kunna skriva under på.

Adam Altmejd, doktorand i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm
Marie Björnstjerna, konsult vid Beteendelabbet, grundare The Swedish Nudging Network
Elias Dietrichson, lärarstudent, Stockholms universitet
Eskil Forsell, doktorand i nationalekonomi, Handelshögskolan i Stockholm
Karim Jebari, postdoc i filosofi, Institutet för Framtidsstudier
Magnus Johansson, beteendeingenjör och psykolog
Simon Klein, fil kand i kognitionsvetenskap, Göteborgs universitet
Ida Lemoine, konsult vid Beteendelabbet, grundare The Swedish Nudging Network
Linda Lindström, konsult vid Beteendelabbet, grundare The Swedish Nudging Network
Björn Lundgren, doktorand i filosofi, Kungliga Tekniska högskolan
Måns Magnusson, doktorand i statistik, Linköpings universitet
Tobias Malm, fil kand i filosofi, Stockholms universitet
Dan Munter, fil lic i filosofi, Kungliga Tekniska högskolan
Gustav Nilsonne, med dr, forskare i kognitiv neurovetenskap, Karolinska institutet, Stockholms universitet
Jenny Maria Nilsson, journalist
Stefan Schubert, postdoc i filosofi, London School of Economics
Marcus Widengren, forskningsingenjör, Kungliga Tekniska högskolan
Robert Östling, forskare i nationalekonomi, Stockholms universitet
Fakta. Nätverket

Nätverket för evidensbaserad policy är ett nystartat nätverk av forskare och aktivister som arbetar för att göra politiska beslut mer evidensbaserade. “

Socialdemokraternas forskningar om partiet.

Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap och Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek har den 1 september 2014 publicerat en rapport om forskningar rörande det socialdemokratiska partiet. Den har rubriken **“Folkhemmet tur och retur? Nya perspektiv på svensk socialdemokrati “** och är årsbok för Arbetarnas kulturhistoriska sällskap.

“ÅRSBOK 2014 FÖR ARBETARNAS KULTURHISTORISKA SÄLLSKAP
Utgivningen har möjliggjorts genom bidrag från Elin och Charles Lindleystiftelsen
© Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek
Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap och författarna
Redaktörer: Kjersti Bosdotter, Lars Ekdahl, Anne-Marie Lindgren, Lars Olsson
Omslag och gransk form: Repro 8 AB i samarbete med Ateljé Hunting Flower AB
Förlag: ARAB och ÅKS, Elektronvägen 2, 141 49 Huddinge
forskarexpedition@arbark.se, info@arbetarkultur.se
Typsnitt: Helvetica Neue och ITC Garamond
Papper: Inlaga 120g Edixion offset, omslag 300g Invercote G
Repro och tryck: Repro 8 AB, Stockholm 2014
ISBN: 978-91-981749-1-5 “

Innehåll:

Förord 7

Lars Ekdahl: Folkhemmet tur och retur?..... 9

Nya perspektiv på svensk socialdemokrati - en introduktion

Per Dannefjord: Förändringen av ett parti 37

Tomas Jonsson: Wigforss formel och den svenska modellens 53
uppgång och fall

Anna Friberg: Att definiera ett demokratiskt folkhem. 71

Socialdemokraternas politiska språkbruk under 1920-talet

Gunnela Björk: Att förhandla sitt medborgarskap 87

Arbetarkvinnor i Örebro organiserar sig 1900—1950

Bengt Scbullerqvist: Från kosackval till kohandel 107

— SAP blir ett regeringsdugligt parti

Örjan Appelqvist: När är reformism möjlig? 129

Reflektioner utifrån "skördetidens" strider

Urban Lundberg: Socialdemokratin i det åldrande samhällets 143
skugga

Petra Pauli: Ledarskiktet i socialdemokratin under 125 år..... l6l

Sven E O Hort: Socialdemokratins metamorfos: 179

klasspraktiker, organisationsformer och målförskjutningar

- mellan nyliberalism och nykonservatism?

Kjell Östberg: Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv. 199

Förord

I anslutning till Socialdemokratiska Arbetarepartiets 100-årsfirande 1989 utkom en vetenskaplig jubileumskrift, *Socialdemokratins samhälle,* i vilken ett antal forskare analyserade olika aspekter av partiets historia. Det var en tematiskt upplagd antologi som behandlade allt från organisationsutveckling till utrikespolitik och som byggde på aktuell forskning.

Idag, 25 år senare, kan det konstateras att forskningen kring det socialdemokratiska partiet fortfarande är omfattande och i hög grad vitaliserad av nya perspektiv. Inte minst har det under de senaste 25 åren skrivits en rad akademiska avhandlingar inom olika ämnen som ur olika perspektiv belyser partiets historia och roll i samhället.

Detta är bakgrunden till att Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap, ÅKS, tillsammans med Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, som årsbok 2014 ger ut en antologi med nyare forskning om partiet. Det är inte en ny jubileumsskrift med bidrag kring olika i förhand bestämda teman. Den grundläggande ambitionen är istället att presentera nyare akademiska avhandlingar på området, dels för att ge en bild av denna forskning, dels för att föra ut dess perspektiv och resultat till en bredare publik. Vi hoppas att en sådan presentation kan bli ett bidrag till diskussionen om partiets historia och samtida samhällsroll.

Stockholm i september 2014

Kjersti Bosdotter
Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap

Nina Sjöberg
Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek

Kommentarer till socialdemokraternas forskningar.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889. Det var i en tid som var helt annorlunda än idag.

Gustav Vasa hade i början av 1500-talet avskaffat den katolska kyrkan i Sverige och instiftat en statlig protestantisk kyrka. Gustav II Adolf grundade på 1600-talet gymnasier som hade till uppgift att i första hand utbilda tjänstemän för kyrkans och statens behov. Folkskola blev lag 1842 och dominerades av den kristna läran. Darwin kom snart därefter med sin bok om arternas uppkomst, som inkräktade på kyrkans auktoritet. Men det kyrkliga levde kvar i skolan till slutet av 1900-talet då statskyrkan avskaffades, kvar i skolan är ämnet Religionskunskap.

I början av 1800-talet förlorade Sverige Finland till Ryssland. Kungen avsattes och en greve fick uppdraget att i Europa hitta en ny kung. Han kom tillbaks med ett förslag, en fransk krigare Bernadotte, som sedan kom på den svenska tronen. En del tänkte sig att han skulle återerövra Finland, men han gick i union med Norge. Ståndsriksdagen med adel, präster, borgare och bönder blev kvar till 1866 då en tvåkammarriksdag infördes och gav möjlighet för arbetare att delta i inflytande över Sverige - om de hade de inkomster som krävdes för att rösta. Unionen upphörde i böran av 1900-talet.

På 1910-talet protesterade riksdagen mot kungamakten. och införde den s k parlamentrarismen där riksdagen har den yttersta makten och inte kungen. Formellt hade kungen kvar makten till slutet av 1900-talet då kungen fråntogs makten och fick bara nuvarande representativa uppifter.

När man i början av 1800-talet skulle förflytta sig långa sträckor kunde man då rida, åka häst och vagn eller ta båt. Såsmåningom byggdes järnvägar och ångbåtar. Sverige började industrialiseras. Jorbruksbefolkningen fick det svårt och många såg som möjlighet att överleva att emigrera till Amerika.

Sverige var när socialdemokratiska partiet bildades ett klassamhälle med mycket stora skillnader mellan överklass och underklass. Romaner från den tiden, som “Mannen av börd och kvinnan av folket” visar hur det gick till. I en emigrationsutredning skrev Gustav Sundbärg i början av 1900-talet “Det svenska folklynnet” (1911) som visar hur illa man tänkte på den tiden.

Partiets första mål var att ordna allmän rösträtt och lag om åtta timmars arbetsdag. Åttatimmarsdagen blev lag i slutet av 1910-talet och allmän rösträtt infördes 1921 då kvinnor fick rösträtt och kunde rösta första gången 1924. Sverige blev formellt en demokrati.

Första världskriget 1914-1918 medförde problem för Sverige bl a ont om livsmedel och ransoneringskort. Efter kriget började det moderna Sverige bryta fram. Det kom bilar och stumfilm. ljufilmen kom 1929-1930. Radion startade 1925, först med kristallmottagare och hörlurar och sedan med rörapparater och högtalare. Albin Ahrenberg kom och visade upp ett litet flygplan. I mellankrigstiden kom Hitler, som ledde till andra världskriget 1939- 1945.

I Sverige kunde socialdemokraterna bilda regeringer 1932-1976 under 44 år, partiets storhetstid med Per Albin Hansson, Tage Erlander och Olof Palme. Efter dem har partiet vartefter förlorat sin tidigare ställning och forskare som forskat om partiet och LO tycks nu sätta ett stort frågetecken för vad partiet är och bör vara.

Den första artikeln " Lars Ekdahl: Folkhemmet tur och retur? Nya perspektiv på svensk socialdemokrati - en introduktion "

Här behandlas översiktligt partiets historia och politik och nämns något om forskningarna som redovisas i de därefter följande artiklarna. Artikeln är på 28 sidor och kan inte kommenteras närmare nu.

Vid hundraårsminnet beskrev partiet sin historia som en framgångshistoria, men i jubileumsboken fanns bidrag som visade på att den beskrivna framgångshistorien höll på att bli just historia.

På ett partistyrelsemötehösten 1991 reste partiordföranden Ingvar Carlsson frågan om rörelsen " haft sin politiska uppgift". Krav restes vid flera tillfällen att partiet borde formulera en mer långsiktig vision om den framtida samhällsutvecklingen. Men svaret blev lika ofta att det var en tillräcklig vision att försvara den fulla sysselsättningen och så långt möjligt värna välfärden.

I slutet på introduktionen nämns att en förklaring till socialdemokratins kris efter epokskiftet i slutet av 1980-talet och dess aktuella situation är frånvaron av en uttalad politisk strategi för samhällsutvecklingen - en sådan strategi måste ha sin självklara plats i en diskussion om socialdemokratins "historiska uppgift."

I de följande sex artiklarna behandlas huvudsakligen förhållanden före 1989.

Per Dannefjord: Förändringen av ett parti.
Tomas Jonsson: Wigforss formel och den svenska modellens uppgång och fall.
Anna Friberg: Att definiera ett demokratiskt folkhem. Socialdemokraternas politiska språkbruk under 1920-talet.
Gunnela Björk: Att förhandla sitt medborgarskap. Arbetarkvinnor i Örebro organiserar sig 1900—1950.
Bengt Scbullerqvist: Från kosackval till kohandel— SAP blir ett regeringsdugligt parti.
Örjan Appelqvist: När är reformism möjlig? Reflektioner utifrån "skördetidens" strider.

" Urban Lundberg: Socialdemokratin i det åldrande samhällets skugga."
Här behandlas demokrati. Med utgångspunkt från den senaste pensionsreformen behandlas hur folkstyret i betydelsefulla frågor ersätts med ett politikerstyre, d v s att politikerna gör utredningar och fattar beslut utan ha förankring hos folket. Det är naturligtvis inte bra, men bekvämt för politikerna.

" Petra Pauli: Ledarskiktet i socialdemokratin under 125 år"
Här behandlas hur socialdemokraterna haft som krav att de förtroendevalda ska leva som de lär. I början krävdes att de själva skulle ha upplevt de dåliga förhållanden som partiet ville undanröja, och att de inte skulle medverka i verksamheter som gick emot partiets politik. På senare tid har man frångått det och bl a accepterat att avgångna förtroendevalda tar arbete i verksamheter som i partiet ifrågasätts.

" Sven E O Hort: Socialdemokratins metamorfos: klasspraktiker, organisationsformer och målförskjutningar - mellan nyliberalism och nykonservatism?"
Här radas upp problem och aktörer under den pågående problematiska epoken. På slutet står det: "Den moderna forskningen om den samtida socialdemokratin - Partiet och "rörelsen" - lyser i stort sett med sin frånvaro - i Sverige såväl som utom landets gränser. " "Att ta sig an denna uppgift, däri ligger den samhällsvetenskapliga och samtidshistoriska utmaningen idag för forskare av olika slag

" Kjell Östberg: Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv."
Den sista artikeln, tar upp senare tider och framtidsfrågor.

Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv. Sista artikeln i “Folkhemmet tur och retur “

Kjell Östberg

Det är inte bara den svenska socialdemokratin som i år kan fira sitt 125-årsjubileum. 1889 bildades också på en kongress i Paris Andra internationalen, föregångaren till dagens Socialistiska international. Mycket tyder på att detta firande kommer att bli något avslaget. En anledning är att Socialistiska internationalen just nu står inför en djup intern kris, ja, kanske inför sin upplösning. Lagom till jubileet har de tyska socialdemokraterna — en gång Andra internationalens dominerande kraft — beslutat sig för att bygga upp en konkurrerande sammanslutning - Progressive Alliance med stor uppslutning från klassiska socialdemokratiska partier, bland dem det svenska.

En annan anledning till ett inställt firande är måhända att den internationella socialdemokratin under de senaste decennierna stått inför sin största politiska kris. Väljarstödet har sviktat och inte minst har den förlorat mycket av sin klassiska roll som radikal samhällsförändrande rörelse.

Jag ska i denna artikel diskutera den internationella, särskilt den europeiska socialdemokratins läge utifrån den aktuella forskningen. Fokus ligger på de senaste decenniernas utveckling. Frågor som återkommer i den vetenskapliga debatten är hur de ekonomiska kriserna, "globaliseringen" och det nyliberala genombrottet har påverkat partierna. Har den omtalade "tredje vägens" politik varit ett försök att utmana dessa företeelser, eller har den varit en anpassning till dem? I vilken utsträckning har EU kunnat vara ett alternativ till begränsat nationellt manöverutrymme? Hur förklarar man de senaste decenniernas kraftiga nedgång för de flesta socialdemokratiska partier? Men också: vad har hänt med de socialdemokratiska *arbetarpartierna* när den klassiska industriarbetarklassen eroderat och politiken allt mer handlar om att vinna medelklassen?

Intressant nog har socialdemokratins försvagade ställning inte inneburit någon avmattning i de internationella studierna av det socialdemokratiska projektet. De är tvärt om livligare än någonsin, och ett av de mer vitala områdena i den politiska och samtidshistoriska forskningen. Men det är inte längre, som för några decennier sedan, en *"success story"* som skildras. Tvärt om är det de socialdemokratiska partiernas kris som stär i fokus för forskarnas intresse.

Det är en allmän uppfattning att socialdemokratin var 1900-talets mest framgångsrika politiska kraft. Men, är en återkommande fråga, hur kommer det sig att den inte hade något självständigt bidrag att komma med efter den djupa ekonomiska och sociala krisen 2008 som man haft 1932 - eller som (nyliberalismen haft för det sena 1900-talets kriser?

En annan skillnad som i vårt perspektiv kan vara intressant att notera är den förändrade roll det svenska partiet spelar för dagens forskare. Under 1900-talet intog SAP en självklar plats i forskningen. Partiet sågs som ledande företrädare för en radikal reformism och referenser till Ernst Wigforss, Gösta Rehn/Rudolf Meidner eller Olof Palme var självklara. Idag saknas så gott som helt hänvisningar till 2000-talets svenska socialdemokrater. Den intressanta frågan blir istället: hur mycket av 1900-talets välfärdsreformer har överlevt? Det svenska partiet har förlorat sin ställning som den internationella socialdemokratins primus motor.

Vad är socialdemokratin?

En första fråga att ställa i en artikel med detta fokus är i vilken utsträckning man kan tala om en sammanhållen internationell socialdemokrati. Vilka hör dit? Ett svar skulle kunna vara att helt enkelt titta på medlemsförteckningen i Socialistiska internationalen innan den senaste splittringen, men eftersom man åtminstone för ett par år sedan bland de över hundra organisationerna också kunde hitta namn som Egyptens Mubarak eller Tunisiens Ben Ali är detta möjligtvis ett allt för grovt kriterium. Vi kommer här att utgå från de klassiska partierna som uppstod parallellt med industrialismens segertåg.

Forskningen har ibland använt sig av en "bred" och en "smal" definition. Den smala utgår från själva rörelsen och dess historia. Man utgår från partier med rötter i (industri)arbetarklassen och som vanligtvis är del av en vidare rörelse. Fackföreningarna har ofta varit en självklar del av denna, inte sällan också en rad andra folkliga organisationer. Detta har sedan tagit sig olika nationella uttryck. Traditionellt har man urskiljt några olika huvudtyper:

1) den tyska och nordiska arbetarrörelsen med en stark och bred rörelse och nära band mellan fackföreningsrörelse och parti

2) den brittiska "labouristiska" modellen, byggd på starka fackföreningar och med en svagare partistruktur

3) de sydeuropeiska socialistpartierna, med betydligt svagare band till fackföreningarna och en svagare proletär förankring över huvud taget.

Till dessa riktningar kan man idag också lägga de nya östeuropeiska socialdemokratiska partierna, med en betydligt mer heterogen karaktär — vilket i än högre grad gäller för de många partier i tredje världen med helt andra rötter än den traditionella europeiska arbetarrörelse som man vanligtvis förknippar med klassisk socialdemokrati.

Den breda definitionen används istället för att försöka fånga in några centrala drag i en gemensam reformistisk ideologi som man också försökt omsätta i politisk handling. Den skulle med några termer inspirerade av den engelske socialdemokraten Anthony Crosland kunna sammanfattas med parlamentarisk demokrati+blandekonomi+välfärdsstat+Keynes+jämlikhet. Till detta läggs vanligtvis några preciseringar. Å ena sidan *korporatism,* alltså det institutionaliserade samarbetet mellan arbete, kapital och stat. Å andra sidan *dekommodifiering.* Politiken ska kunna begränsa marknadens makt.

Denna definition har en förankring i tid. Den utgår från socialdemokratin under dess gyllene år, årtiondena efter andra världskriget. Det finns ett före och ett efter. Ett före som börjar med Andra internationalen, en international som innehöll såväl ortodoxa marxister, reformister som revolutionärer och som hade såväl Hjalmar Branting och Eduard Bernstein som Vladimir Lenin och Rosa Luxemburg som medlemmar. socialismen var det självklara målet, vägen dit varierade: klasskamp eller revolution genom institutionerna och långsiktigt politiskt arbete. Denna brokiga gemenskap slogs sönder för precis hundra år sedan av första världskriget. När tyska socialdemokrater slöt upp bakom kejsaren och brittiska bakom imperiet blev internationalismen skyttegravarnas första offer.

Efter kriget återuppstod den internationella socialdemokratin 1923 i Arbetar- och socialistinternationalen, men då hade revolutionärerna — och krigsmotståndarna - bildat en tredje International. Mellankrigstidens socialdemokrati var fortfarande vanligtvis antikapitalister, om än allt mer integrerade i de parlamentariska systemen - priset för att få vara med i den politiska gemenskapen. De ekonomiska kriserna och den politiska polariseringen gjorde utrymmet för sociala reformprogram begränsat.

De gyllene åren

Ett nytt krig upplöste på nytt den internationella sammanslutningen, 1951 bildades dagens Socialistiska international. Årtiondena efter andra världskriget förändrade i grunden socialdemokratin och dess förutsättningar.

Å ena sidan avradikaliserades den i centrala avseenden. En viktig bakgrund var det kalla kriget, där den internationella socialdemokratin var en självklar medspelare i de kapitalistiska demokratiernas antikommunism och i skapandet av en socialliberal konsensus. För de flesta stora socialdemokratiska partier var en anslutning till NATO en självklarhet. Antikapitalismen försvann, marknadsekonomin accepterades, kraven på förstatliganden klingade av. Inte minst sjöng man i kör tillsammans med det nationella kapitalet den eviga tillväxtens evangelium. Parlamentarismen var redan en självklarhet, nu kompletterades den med korporativa strukturer; ett organiserat samarbete med stat och kapital för att hitta institutionella former för att genomföra vad som ansågs vara ekonomiska nödvändigheter.

Två faktorer underlättade. För det första den osedvanligt långa ekonomiska högkonjunkturen som följde efter krigsslutet, de gyllene trettio åren. För det andra den breda samsyn som låg bakom uppbygget av efterkrigstidens välfärdssamhälle.

De katastrofer som följde ur mellankrigstidens misslyckade ekonomiska politik ledde fram till en helt ny konsensus. Nu accepterades att staten skulle kunna spela en betydligt mer aktiv roll. Den skulle kunna ta på sig en ökad roll för att skapa den infrastruktur som det moderna industri- och välfärdssamhället krävde: att bygga vägar för transporter och privatbilism och bostäder för de arbetare industrin behövde; att tillhandahålla sjukvård och omsorg och inte minst skola och utbildning för att tillgodose behovet av allt bättre utbildad arbetskraft. Staten tog också på sig ett ökat ansvar för medborgarnas välfärd och trygghet, inte minst när denna hotades av de kraftiga strukturomvandlingar som efterkrigstidens rekordår förde med sig. Välfärdsstaten blev således under efterkrigstiden något som från en rad olika politiska ståndpunkter uppfattades som ett legitimt sätt för staten att aktivt ingripa i utvecklingen mot demokrati, social trygghet och effektiva marknader. Den sågs som lösningen på kapitalismens och industrisamhällets problem.

Men uppkomsten av efterkrigstidens välorganiserade välfärdsstat var inte något som bara kan förknippas med socialdemokratin. Också tyska kristdemokrater, engelska tories och franska gaullister byggde välfärdssystem och accepterade, i olika utsträckning och med olika politiska motiv, ett ökat statligt ingripande i den ekonomiska politiken.

Men vad skilde då socialdemokratin över huvud taget från de liberala och andra borgerliga krafter?

Det är uppenbart att för de senare var ett ökat statligt ingripande ett pris de var villiga att betala för att få fart på produktionen och för att få en infrastruktur anpassad till nya produktionsförhållanden. För socialdemokratin blev den dessutom en möjlighet att formulera en strategi som gradvis skulle kunna leda till ökad frigörelse från marknadsberoendet. Keynes möjliggjorde förenandet av arbetarklassens intressen och den nationella tillväxten. Ekonomisk planering, full sysselsättning, expansion av välfärdsstaten, omfördelning av resurser för att kompensera för de ojämlikheter som skapas av marknaden, ökad jämlikhet, det rymdes också, åtminstone inledningsvis, inom ramen för det reformistiska projektet - särskilt med en så skicklig överbyggnad som Rehn-Meidnermodellen.

Under ett momentum kunde socialdemokratin ta den ideologiska ledningen. Den formulerade ett program som också attraherade löntagare inom medelklassen. Kapitalismen kunde inte avskaffas, men kanske ci-

viliseras. Socialdemokratin sågs plötsligt som moderniseringens främsta bärare.

Till detta bidrog också den starka organiseringen och den centrala roll partierna intog i det politiska landskapet. Fordismen var också industrisamhällets kulmen. Aldrig hade industriarbetarna varit så många, och aldrig hade de varit så välorganiserade som nu. I många länder - de skandinaviska, Västtyskland, Österrike, Nederländerna, Belgien och Storbritannien t ex saknade socialdemokratin utmaningar på vänsterkanten, den hade stor legitimitet, ibland hegemoni bland väljarna, i många fall i regeringsställning och den spelade en central roll i de korporativa systemen.

Det var strukturer organiserade för och av massorna. Men de leddes med nödvändighet av byråkratier. De var nödvändiga för att partierna skulle fungera som massorganisationer, för att knyta kontakter med massorna - men också för att kunna fylla sina funktioner i parlamentariska och korporativa strukturer.

Forskningen är alltså överens om att detta var socialdemokratins gyllene år och länge fanns det klara drag av panegyrik också bland de professionella forskarna. Boken *Socialdemokratins samhälle* som kom till SAPs hundraårsjubileum 1989 och som innehåller bidrag från såväl svenska som internationella forskare är ett bra exempel på det. De som är mer kritiska kunde istället syrligt notera: En klasskompromiss under högkonjunktur var det allt socialdemokratin kunde leverera? Samtidigt kan skillnaderna mellan olika länders socialdemokrati vara stora. Ofta är det de nordiska länderna som får representera de framgångsrika.

Slutet på guldåldern

Lika plötsligt - och oväntat - som socialdemokratin efter kriget klev in i sin guldålder, lika plötsligt - och oväntat, åtminstone bland många socialdemokrater - började nedgången.

Decennierna efter 1970-talet kom att präglas av stora förändringar i ekonomin. Den långa efterkrigsboomen ebbade ut och ersattes av upprepade kriser. De fick stora konsekvenser för sysselsättning och levnadsstandard, och ledde också till omfattande ideologiska förskjutningar, inte minst i synen på välfärdsstaten. Oljekriserna 1973-74 och 1979, resultat av politiska motsättningar i Mellanöstern, skapade inte men utlöste en ekonomisk lågkonjunktur av oväntade mått. De kom först att uppfattas som konjunkturkriser, utlösta av övergående yttre faktorer. Men i själva verket rörde det sig om strukturkriser som kan sättas i samband med stora förändringar i den globala kapitalismen.

Masstillverkningsindustriernas svårigheter under 1970-, 80- och 90-talen ledde till att man i hela Västeuropa började tala om avindustrialisering. Välfärdsstaten tycktes ha nått sin kulmen och stå inför en lång rad finansieringsproblem. Den tillväxt som utgjort den sociala grunden för efterkrigstidens politiska kompromisser kring välfärdsstaten var snart ett minne blott, efterkrigstidens världsordning gick i graven. Den keynesianska ekonomiska politiken fungerade inte längre. De länder som satsade på en expansiv politik, finansierad av internationell upplåning, riskerade att hamna i en utdragen skuldkris när konjunkturuppgångarna dröjde. Stagflation, en kombination av de värsta av två alternativ, inflation och ekonomisk stagnation, blev ett nytt fenomen.

Detta blev början till ett ekonomisk-politiskt regimskifte. Istället för växande offentlig sektor och en expansiv statlig politik skedde under andra hälften av 1970-talet en omprövning. I USA, Storbritannien och Chile sattes de nya ekonomiska idéer som formulerats av den ameri-

kanske chicagoekonomen Milton Friedman i verket. En grundläggande tanke i Friedmans monetaristiska teori var att statliga försök att stimulera ekonomin i det långa loppet var verkningslösa och bara drev på inflationen. Istället förespråkade han att ingreppen i marknadskrafterna skulle göras så små och förutsägbara som möjligt. Friedmans idéer kom snart att bli en hörnsten i den ideologiska pånyttfödelse som blivit känd som nyliberalismen. Som den svenske historikern Werner Schmidt formulerat det:

“Den grundläggande betingelsen för den nyliberala politikens genombrott utgjordes av produktionens och finansmarknadernas transnationalisering från och med mitten av 1970-talet. Men det var inte en *tillräcklig* betingelse. Med fordismens kris och statssocialismens implosion diskrediterades inte bara den ekonomiska planeringens statssocialistiska utan även dess keynesianska variant. De nyliberala krafterna inom vetenskap, politik och media lyckades med att förklara krisen som ett resultat av "överreglering" och framställde den som en allmän statlig styrningskris, som nödvändiggjorde en omfattande avreglering och en "slimmad" stat. Med det senare menades inte mindre stat i största allmänhet utan endast en nedmontering av statens välfärdsfunktioner. “

Vägen från Keynes

Vilket blev socialdemokratins svar? Det är uppenbart att krisen träffade socialdemokraterna mitt i veka livet. I fokus för den kritik som utvecklades stod just det som varit deras starkaste kort: Keynes och försöken att reglera marknaderna och en växande offentlig sektor som hävstång för att minska marknadernas makt.

Underlaget för alliansen med medelklassen utmanades också. Inflationen upplevdes som ett hot mot dess förmögenhet och levnadsstandard. Den fackliga rörelse som försvarade arbetarnas levnadsstandard angreps och skatterevolter bröt ut.

Krisen försvagade också direkt det som rörelsen byggt sin styrka på: industriarbetarklassen. Dels genom en kraftig minskning av antalet jobb. Dels genom att den kamperfarenhet som spelat en så stor roll under arbetarrörelsens uppbyggnadsfas i stor utsträckning hamnat i malpåse under de gyllene åren och ytterligare tunnades ut när fackföreningarna försvagades och utsattes för ökade attacker. Och framförallt: Tidigare kunde socialdemokraterna både sköta om kapitalismen och förespråka en politik i arbetarnas intressen - nu måste de välja.

Socialistiska internationalen hade under 1970-talet genomgått en kraftig upprustning och genom de tre triumvirerna Willy Brandt, Olof Palme och Bruno Kreisky vunnit kraftigt ökad prestige, framför allt i tredje världen. Men samtidigt som dessa var i full färd med att exportera sin modell till de nya staterna i Afrika och Asien utmanades den alltså på hemmaplan. Något samlat svar på de nya utmaningarna gav emellertid inte den internationella socialdemokratin. Palme kunde mot slutet av 1970-talet med beklagande konstatera att det inte fanns "några innovationer, något nytänkande hos våra broderpartier i Europa som vi kan ta fasta på" och uttryckte fruktlösa förhoppningar om en ny Keynes. Det var inte förvånande svårt att ta till sig konsekvenserna av att den socialdemokratiska

politiken plötsligt destabiliserade den ekonomi man levde i symbios med. Förhoppningsvis var det bara fråga om en tillfällig svängning. Men uppvaknandet skulle bli smärtsamt. I land efter land tvingades - eller valde - socialdemokraterna att anpassa sig till de nya villkoren, vanligtvis som en direkt följd av akuta politiska och/eller ekonomiska kriser. Ett av de mest talande - och dramatiska - exemplen är det franska. Francois Mitterand valdes till president 1981 på ett avancerat reformistiskt program med syfte att bekämpa krisen: höjda minimilöner, 35-timmarsvecka, längre semester och höjd pensionsålder, ett program som fick kraftigt stöd i väljarkåren. En rad andra åtgärder introducerades samtidigt för att ingripa i marknadskrafterna: förstatligande av banker och centrala industrikoncerner, stärkt statlig industripolitk och en omfattande satsning på jobb i den offentliga sektorn, förbättringar av sjukförsäkringen och de arbetslösas ekonomiska situation.

Problemen med en sådan kraftfull keynesianskt inspirerad politik under det tidiga 1980-talet lät inte vänta på sig: inflation, kraftigt försämrad handelsbalans, budgetunderskott och försvagad valuta. Efter ett drygt år slog regeringen till bromsarna och genomförde en hårdhänt åtstramningspolitk med en monetaristiskt inspirerad deflationspolitik i centrum.

Erfarenheterna från det franska misslyckandet skakade ytterligare en redan skakad socialdemokrati. Det var uppenbarligen inte möjligt att återupprätta Keynes i ett land. Om det hade varit möjligt att genomföra en mer samlad socialdemokratisk offensiv för att utmana nyliberalismen vet vi inte - några sådana försök gjordes aldrig. Istället anpassade sig land efter land gradvis till de nya villkoren.

Inte så att man gav upp sina övergripande mål om låg arbetslöshet, en omfattande välfärdssektor eller minskade sociala skillnader. Men medan man tidigare kopplat realiserandet av dessa mål till en politik som kontrollerade eller inskränkte de fria marknadskrafternas makt gick nu vägen mot dessa mål över ett accepterande, ja frigörande av dessa krafter. Först ut var kanske Västtyskland under Helmut Schmidt. Intressant nog var också Sverige ett av de länder som tidigt slog in på denna väg. Bakgrunden var den djupa kris den svenska ekonomin råkat in i i samband med att socialdemokraterna åter kunde vandra in i kanslihuset under Palmes ledning 1982. De flesta hade nog förutsett ett klassiskt socialdemokratiskt svar på krisen, i stil med det som Mitterand just då var i färd med att försöka sjösätta i Frankrike. Istället var det de nya tankegångar som utarbetats kring den tillträdande finansministern Kjell-Olof Feldt som kom att styra den ekonomiska politiken: det var marknaden, inte politiken som skulle ta landet ur krisen. En kraftig devalvering som gav industrin stora vinstökningar, avregleringar och åtstramningar inom den offentliga sektorn var recept som i stor utsträckning var hämtade ur den monetaristiska läroboken. Omsvängningen kulminerade när krisen på nytt blossade upp omkring 1990 och den socialdemokratiska regeringen fastslog att inflationsmålet skulle överordnas kampen mot arbetslösheten.

Nu innebar inte detta att de svenska socialdemokraterna över en natt övergav sina ambitioner på en solidarisk välfärdsstat eller låg arbetslöshet. Och den nya politiken var i högsta grad omstridd. "Rosornas krig" visade djupet i motsättningarna. Men också inom partiledningen var synen på omfattningen av svängen kontroversiell. För Palme var det en nödvändig avvikelse för att komma över de akuta problemen och skapa förutsättningar för en återgång till en traditionell socialdemokratisk politik. Men för Feldt rörde det sig om ett definitivt skifte. Förutsättningarna för någon annan ekonomisk politik än en anpassning till marknadens villkor fanns inte.

Denna splittring fanns i de flesta partier ända till en ung energisk partiledare för det anrika brittiska arbetarepartiet gav det som framstod som en rad illa samordnade reträtter ett nytt fräscht ansikte - New Labour - och ett nytt samlande valspråk: den tredje vägen.

Den tredje vägen

Isiället för att nostalgiskt blicka tillbaka på en politik för en annan tid ville New Labour ge sig in i dialogen om den nya tidens frågor som globalisering, informationsteknologi och individualisering. För att kunna delta i det samtalet var utgångspunkten att acceptera samtalets grundläggande villkor: monetarism, friare, avreglerad marknad, balanserad budget, låg inflation framför minskad arbetslöshet, minskad inkomstöverföring (alltså ökade klyftor) och privatiseringar. Att stärka landets - eller EUs - konkurrenskraft var en prioriterad uppgift.

Någon okritisk uppslutning kring alla nyliberalismens dogmer var det inte fråga om: välfärdssystemen och den offentliga sektorn skulle effektiviseras, slimmas, krympas men inte avskaffas. Kapitalismen skulle inte tyglas men effektiviseras. Framför allt: genom den tredje vägens politik skulle socialdemokratin åter bli moderniseringens främsta bärare. Den gamla socialdemokratin hade inget att säga om den nya tidens viktiga frågor.

"Politikens främsta uppgift skulle nu bli att frigöra individers inneboende möjligheter och skaparkraft", skriver Jenny Andersson. Bakom denna i grunden ekonomiska syn låg uppfattningen att det är kunskap, kreativitet och entreprenörskap som driver samhället framåt. "Tanken på kunskapssamhället lede till en förhoppning om en ny gyllene era av tillväxt och samhälleligt samförstånd. Förutsättningen var socialdemokratins uppslutning bakom tillväxten, marknaden och det fria entreprenörskapet."

Den tredje vägen i denna tappning blev snabbt en internationell hit. Bill Clinton i USA, Gerhard Schröder i Tyskland och Göran Persson i Sverige slöt snabbt upp.

Ett socialt Europa?

Men frågan kvarstod: var socialdemokraterna tvungna att lägga alla sina förhoppningar att utmana marknaden på hyllan för historiska relikter eller fanns det en möjlighet att driva en mer klassisk socialdemokratisk politik i andra former? För allt fler socialdemokratiska partier kom EU att framstå som en möjlighet att förverkliga en del av det program som inte verkade vara möjligt att genomföra på nationell nivå. Parollen om ett socialt Europa växte gradvis fram som en lösning när man samtidigt tvingades till marknadslösningar på hemmaplan.

Socialdemokratins inställning till den europeiska unionen var inledningsvis sval, det var i huvudsak borgerliga politiker som var pådrivande under EECs formativa period. I Sverige sågs EEC som ett katolskt dominerat projekt som kunde utgöra ett hot mot den nordiska välfärdsmodellen. Men gradvis skedde en förskjutning i attityden som direkt kan kopplas till det nyliberala skiftet. I Frankrike spelade EEC en underordnad roll i Mitterands program inför valet 1981, men svängen mot en mer marknadsanpassad politik 1983 kombinerades med en ökad tilltro till ett socialt Europa. Också brittiska Labour såg vid samma tid EEC som en möjlig väg ur partiets egna problem. För flera av de sydeuropeiska socialistpartierna framstod en EEC-anslutning som en genväg till en snabbare modernisering och ekonomisk utveckling. Också de svenska socialdemokraterna gav upp sitt motstånd i början av 1990-talet. Även här var ett viktigt motiv att det skulle kunna bidra till att lösa akuta ekonomiska problem. Däremot dröjde det ytterligare några år innan idén om ett socialt Europa hade satt sig här. Först inför folkomröstningen 1994 lyfte Ingvar Carlsson fram hur ett medlemskap skulle bidra till att stimulera tillväxt och lösa sociala frågor. På samma sätt försökte man framställa euron som en demokratisk motvikt mot växande globala marknadskrafter vid EMU-omröstningen.

Sitt verkliga genombrott fick parollen om ett socialt Europa just vid denna tid. För Tony Blairs Tredje väg passade det som hand i handske. Han såg ett starkt EU som en central hävstång för att skapa förutsättningar för ett effektivt Europa som framgångsrikt kunde hävda sina intressen på den globala marknaden. Det sociala Europa blev ett viktigt argument gentemot dem som uttryckte skepsis mot att lämna allt för stor makt till marknadslösningar.

Det var också vid denna tid som några av de mest konkreta försöken att formulera ett program för ett "socialt Europa" i socialdemokratisk tappning togs. Ett av de viktigaste var det förslag till gemensam arbetslöshetspolitik som utarbetats av Allan Larsson, som snart skulle bli generaldirektör i EU med ansvar för bland annat arbetsmarknadsfrågor. Ett huvudtema i Larsson-rapporten *Put Europé to Work* var samordnade europeiska insatser för att stimulera produktionen. Den bestod av två hörnstenar. En var förankrad i ett marknadsekonomiskt tänkande: Låga räntor, skattepolitik som underlättade investeringar, lån från Europeiska investeringsfonden. Den andra bestod i förslag om mer aktiva politiska ingripanden från EUs sida, framför allt omfattande investeringar i infrastruktur, också sociala villkor, som dagis, äldrevård och upprustning av bostadsområden, allt för att stimulera sysselsättning och produktivitet. Nu restes också frågan om minskad arbetstid liksom mer effektiva sociala trygghetssystem.

Förslaget kom att spela en viktig roll för de europeiska socialdemokraterna under resten av 1990-talet som ett exempel på hur unionen skulle kunna användas för en mer offensiv socialt inriktad politik med nya, socialdemokratiska förtecken.

Sammanfattningsvis menade man att traditionella socialdemokratiska åtgärder på nationell nivå inte längre var användbara, det var nödvändigt att flytta upp besluten på europeisk nivå. Men samtidigt slogs tydligt fast att vägen till mer aktiva åtgärder från EUs sida måste gå över en fortsatt effektivisering och liberalisering av marknaden.

Under de kommande åren togs ytterligare initiativ i samma riktning. Stora förhoppningar knöts till den ökade betydelse som tillskrevs den sociala dimensionen i Amsterdam- och så småningom Lissabonavtalen. Dessutom gavs de socialdemokratiska partierna i slutet av 1990-talet lite oväntat möjligheter att sätta tryck bakom orden. Under åren kring sekelskiftet kunde den europeiska socialdemokratin efter många år av tillbakagång plötsligt glädjas åt betydande valframgångar. Som mest hade 12 av dåvarande 15 medlemsländer socialdemokratiska statsministrar, bland dessa Tyskland, Frankrike och Storbritannien.

Men trots det, någon enighet för att gå fram efter Larssons bägge vägar gick aldrig att uppnå, ens inom den socialdemokratiska gruppen, än mindre i EU som helhet. Framför allt de tyska och brittiska partiledarna, Schröder och Blair, satte effektivt stopp för "eurokeynesianska avvikelser. Investeringar i "humankapital", förbättrad konkurrens och strukturella reformer var den väg de anvisade — inte utan framgång. Under få perioder av EUs historia har avregleringar och marknadsreformer genomförts med sådan frenesi som under det unika socialdemokratiska maktinnehavet mellan 1997 och 2002. Inte minst var det då som grunderna till EES- och Lissabonavtalen lades som i mer klara termer än tidigare kodifierade EUs nyliberala politik, må vara till en del klädd i termer som "kunskapssamhälle" och "sociala partners".

Forskningen har lyft fram flera orsaker till att ett socialdemokratiskt "socialt Europa" gett så lite resultat. En är att de stora olikheter i program, historia och social förankring som kännetecknade den europeiska socialdemokratin vid denna tid förstärktes. En annan är att den kris som skapades av sekelskiftets IT-bubbla gav mindre resurser för en offensiv politik.

EU som spärr för ett socialt Europa

Om man har som inriktning att föra en socialdemokratisk politik — i vilken form det vara må - på europeisk nivå måste man emellertid också reflektera över de problem som är förknippade med EU som politisk arena. Går det över huvud taget att bygga ett "socialt Europa" den vägen? Frågan har utförligt diskuterats och många forskare tenderar att svara nekande. EU kännetecknas av en långt gången institutionell spridning utan något klart maktcentrum: ministerrådet, kommissionen med en omfattande byråkrati, Europaparlamentet, centralbanken, EU-domstolen och de 28 medlemsländernas regeringar och parlament, alla har de inflytande över unionen. De organisationer som traditionellt byggt upp de nationella demokratierna, de politiska partierna, har ingen självklar central ställning i detta konglomerat av institutioner. Visst finns de direkt eller indirekt representerade i många av organen, men inte på ett samordnat sätt. Det är ett system utan partierna som koordinator.

EU är dessutom ett konsensusorienterat konserverande system. Genom att det är så svårmanövrerat bygger det på fortgående kompromisser. Beslut är, när de väl är fattade, svåra att ändra. Om nu trots allt man genom samtidiga politiska majoriteter i ministerråd, kommission och parlament skulle kunna skapa en majoritet för en mer expansiv ekonomisk politik skulle den då kunna realiseras, frågar Stefano Bartolini, framstående statsvetare vid Europauniversitet i Florens, och svarar nekande: "En sådan förändrad politik skulle hindras av den europeiska centralbankens självständighet, av EG-rätten och EG-domstolen, av veton i ministerrådet".

Samtidigt är det klart att EU-politiken och ideologin bakom det europeiska projektet i sin tur spiller över på den nationella politiken genom tusen och ett beslut som också påverkar de socialdemokratiska partierna och deras nationella manöverutrymme ytterligare. Det kanske allra tydligaste exemplet på detta är de konvergenskrav som EU ställer på nya medlemmar. Dessa är i dominerande utsträckning formulerade efter den nyliberala kodexen och innebär att även socialdemokratiska regeringar måste acceptera en monetär ekonomisk politik och långtgående marknadsreformer för att över huvud taget få ansluta sig till unionen, krav som är betydligt mer omfattande än de starkt kritiserade som IMF eller WTO ställer. De länder som anslöt sig till EMU var dessutom tvungna att gå ännu längre i denna riktning.

EU undergräver tre klassiska socialdemokratiska fundamentala särdrag, sammanfattar den grekiske statsvetaren Gerassimos Moschonas: Tilltron till staten, tilltron till politikens primat och en välfärdspolitik anknuten till arbetarklassen. Samtidigt vore det inte korrekt att lägga hela förklaringen till socialdemokratins allt mer marknadsorienterade politik hos EU. Den föregick som vi sett i stor utsträckning Maastricht och skedde också i Australien och Nya Zeeland, länder som inte påverkades av EU.

Orsaken till socialdemokratins (tillfälliga uppgång och) fall

Den europeiska socialdemokratin lyckades alltså i slutet av 1990-talet göra en, som det visade sig tillfällig, comeback som ledande politisk Kraft i Europa symboliserat av Tony Blairs Storbritannien, Gerhard Schröders Tyskland, Lionel Jospins Frankrike och för den delen också Göran Perssons Sverige. De kunde rida på ett ökat missnöje med en allt för doktrinär nyliberalism i Thatchers Storbritannien eller USA och de kom till makten samtidigt under 1990-talets IT-eufori. Men efter sekelskiftet gick det bara utför för de flesta socialdemokratiska partier. Många av dem fick uppleva de lägsta röstetalen sedan det demokratiska genombrottet och få har lyckats vända trenden. Varför? Finns det något samband med socialdemokratins oförmåga att utnyttja de möjligheter som deras starka ställning i EU erbjöd? Eller var det den slutliga bekräftelsen på att man förlorat sin särart?

Inledningsvis skisserade vi två sätt att beskriva socialdemokratin i generella termer. Den breda definitionen var ett försök att fånga några centrala drag i en gemensam reformistisk ideologi: att utifrån förutsättningen att socialdemokratin och kapitalet hade gemensamma intressen av att skapa bästa förutsättningar för en ekonomisk tillväxt, vilket inkluderade såväl viss statlig styrning som en välfärdsstat, hitta former där politiken skulle kunna begränsa kapitalets makt. Det är uppenbart att förutsättningarna för denna plattform underminerats: kapitalets intresse av att bygga gemensamma projekt med arbetarrörelsen var vid denna tid, lindrigt uttryckt, svagt och socialdemokratins program för att tygla marknaden, med samma undersiatcment, inte särskilt konkret.

Men läget för socialdemokratin definierat enligt den smala beskrivningen, "rörelsen", är knappast mindre problematiskt. Utvecklingen är på ett plan en konsekvens av förändringarna i de grundläggande produktionsförhållanden och de "globaliseringstendenser" som också yarit en grund för de förändrade politiska förskjutningar vi skisserat ovan, På en samhällelig nivå återspeglar detta en övergång från efterkrigstidens fordistiska produktionsförhållanden till postfordism. Det betyder med andra ord slutet för den gamla industriproduktionen, organiserad kring masstillverkning och löpandebandsprincipen, och början på en ny, mer individualiserad, global och datoriserad produktionsordning och en samtidig överföring av arbetskraft från industrisektorn, där den kunde frigöras på grund av rationaliseringar i och med datoriseringen, till en växande tjänstesektor. Den sociala kraft som länge utgjorde basen i de socialdemokratiska masspartierna, industriarbetarklassen, har genomgått en kraftig decimering. I Sverige utgjorde den över 30 procent av alla förvärvsarbetande under 1960-talet. Under de omfattande industrinedläggningarna och omstruktureringarna i kölvattnen av 1970- och 90-talskriserna mer än halverades andelen till 15 procent. Antalet har ytterligare sjunkit efter finanskrisen 2008. Att de traditionella industrijobben i betydande utsträckning istället överförts till tredje världen skulle naturligtvis kunna utgöra ett incitament för den internationella socialdemokratin att satsa resurser på att stödja deras fackliga organisationssträvanden. Av detta har vi emellertid sett föga.

Men utvecklingen i Europa var alltså inte bara kvantitativ. Industriarbetarnas samhälleliga roll och ställning inom arbetarklassen försköts också på andra sätt. Visst är fortfarande tunga och slitsamma jobb legio inom industrin, men det har också skett en utveckling mot processtyrda arbetsuppgifter där metallarbetares jobb utförs framför manöverpaneler snarare än vid löpande band. Många av de tunga och fysiskt och psykiskt slitsamma jobben finns idag istället inom vården och andra kvinnodominerade arbetsplatser. 1990 hade tjänstesektorn vuxit till sextio procent och alltså blivit den största i ekonomin.

Forskningen visar hur effekterna tydligt är avläsbara i partiernas medlemssiffror. De framförallt nordeuropeiska partier vars majoritet traditionellt bestått av industriarbetare har ofta tappat hälften eller mer av sina medlemmar. De nya medlemmar som anslutit sig har istället i regel kommit från andra sociala skikt som inte har den traditionella arbetarrörelsens erfarenheter, och inte heller känner sig bundna av dess traditioner.

Deras fackliga erfarenheter kommer till exempel i allt större utsträckning från tjänstemannafackföreningar, där de kollektiva kampformerna traditionellt spelat en underordnad roll.

Samtidigt har de mer arbetardominerade fackföreningarna, bland annat på grund av de gyllene årens korporativa ideal, i betydande utsträckning vant sig av med den självständiga mobiliseringen. Följden har blivit en uttunning av arbetarrörelsens traditionella arbetsformer. Konsekvenserna har blivit särskilt märkbara inom de ledande strukturerna som i allt mindre utsträckning består av företrädare för arbetarklassen (I Palmes rörsta regering 1969 hade hälften en bakgrund inom LO-sektorn, i Göran Perssons 2006 endast 2 av 22).

Dessa tendenser har förstärkts av de ändrade villkor för politiskt arbete i riktning mot professionalisering, medialisering och individualisering som kännetecknat de senaste decennierna. Utvecklingen från masspartier till elitstyrda partier är en generell trend som inte bara gäller socialdemokraterna, men som naturligtvis blir särskilt märkbar för partier av folkrörelsekaraktär. Det är inte längre föreningsvana som efterfrågas bland ledarna utan erfarenhet av media, opinionsarbete och kommunikationsstrategier. Tony Blairs spinndoktor Lord Peter Mandelson har blivit symbolen för en helt ny typ av politisk aktör.

Ett tydligt uttryck för den förändrade sociala strukturen i de socialdemokratiska ledningarna är att det idag anses självklart att Schröder, Blair eller Dominique Strauss-Kahn efter fullgjorda uppdrag i sina partier tar uppdrag som rådgivare åt det internationella storkapitalet (eller Feldt, Persson och Nuder åt det svenska). Partiledningarnas försvagade kontakter med traditionella såväl som nya sociala rörelser skapar naturligtvis också svårigheter att avläsa förändringar i de djupa leden, något som flitiga opinionsundersökningar bara delvis kan kompensera för. Samma utveckling är mätbar i partiernas väljarbaser, där arbetarklassen i traditionell mening numera utgör en mindre del av väljarkåren. Detta kan naturligtvis till en del förklaras av arbetarklassens minskning i absoluta tal. Men det kan också ses som ett misstroende mot partiernas förändrade politik och inte minst ansträngningarna att vinna medelklassväljarna. För det är klart att partiernas ökade beroende av mellanskikt påverkat den politiska profilen. Samtidigt verkar den ha lönat sig dåligt.

För några decennier sedan röstade bortåt 80 procent av LO-förbundens medlemmar på socialdemokraterna, i 2010 års val bara 50. Samtidigt har förlusten inte kunnat kompenseras av motsvarande framgångar bland medelklassen. Länge röstade 40 procent av TCO-förbundens medlemmar på socialdemokraterna, 2010 var det 26 procent.

Samma ras, bland bägge grupper, kan de tyska och brittiska partierna avläsa. Situationen är än mer utpräglad i de sydeuropeiska socialistpartierna. Och i Frankrike har sedan länge Front National varit det största arbetarepartiet i röster räknat. Det innebär att den speciella kulturen, med rötter i den traditionella arbetarrörelsen gradvis har upplösts och inte ersatts av något annat socialt kitt. På det sättet har socialdemokratin i allt större utsträckning blivit ett parti som andra.

Vi har nu nått vår egen tid. Det betyder att forskningens svar blir allt mer tentativa. Och kanske allt mer färgade av forskarnas egna utgångspunkter. För några har socialdemokratin rätt och slätt blivit en banal kraft utan eget program. Andra ser fortfarande en egen distinkt ideologi som värnar om politikens primat i samklang med stödet till en dynamisk men anständig kapitalism.

Bildandet av Progressive Alliance och övergivandet av den gamla socialistiska internationalen symboliserar väl en klassisk socialdemokrati vid vägs ände - bara begreppet socialism är ju en anakronism för dessa krafter. Syftet är naturligtvis inte att återupprätta någon organisering på klassbas. Tvärt om, det rör sig om en center-vänsterrörelse, öppen för såväl tredje vägens socialdemokrater som progressiva borgerliga krafter. Men är det verkligen i mitten framtiden finns?

Kommentarer till artikeln " Socialdemokratin i ett internationellt perspektiv".

När socialdemokraterna i början av 1930-talet fick regeringsmakten i Sverige såg världen ut på ett helt annat sätt än idag 2015. Kommunikationerna med omvärlden var inte så utvecklade som idag. Skulle man till USA fick man åka atlantångare en vecka. Till andra världsdelar tog det minst lika lång tid. Flyget hade inte kommit igång. Telefoner o d var det som kunde ge snabbare kontakter.

Nyhetsförmedling inom Sverige skedde huvudsakligen med tidningar. Svensk radio började 1925, men mottagningsapparaterna var dyra och alla hade inte råd med dem. Stumfilmen blev ljudfilm omkring 1930 och som förspel på bio kom journalfilmer som visade litet av världen.

På 1930-talet blev sedan radion viktig. På 30-talet var det krig mellan Kina och Japan, men det var så långt bort att man knappast brydde sig. Så kom Mussolini och Hitler och de kändes som mer oroande. I Sverige bedrev man inrikespolitik och utöver det importerade och exporterade man men hade inte mycket åsikter om Sveriges förhållande till omvärlden.

När andra världskriget kom gällde det för Sverige att hålla sig utanför. Att ingripa i världen och försöka förbättra den var det knappast tal om. Kriget tog slut och då skulle allt bli bättre. Kvar var tanken att Sverige skulle bedriva sin inrikespolitik. Det var inte förrän på 1970-talet makthavarna började förstå, att man måste fundera på hur man bättre skulle förhålla sig till omvärlden.

Nu har världen blivit en annan. De tidigare outvecklade länderna har utvecklats och närmar sig västvärldens förhållanden.

När sovjetunionen upphörde 1991 fick världen en ny struktur och var inne i en ny epok med ett par hundra stater med skiftande författningar som nu huvudsakligen bygger på mer eller mindre utvecklad demokrati.

När de svenska socialdemokraterna började var det i en tid som dominerades av överklassen och partiet blev ett intresseparti för arbetarklassen. Partiet var inte alltid ett parti för de lägsta klasserna under arbetarklassen, och inte ett parti för medelklassen eller överklassen.

Nu har det utvecklat sig så, att arbetarklassen blivit mindre och en del socialdemokrater kommit upp i klasser däröver. Socialdemokraterna behöver överge principen att vara ett intresseparti för en klass och bli ett parti för hela folket.

Den grundläggande principen bör vara den som formulerades av Per Albin Hansson i hans folkhemstal 1928 med b l a : "det goda hemmet känner icke till några priviligierade eller tillbakasatta. inga kelgrisar och inga styvbarn". Problemet blir att fördela gott och ont så att man uppnår något slags jämlikhet.

Det är människornas konsumtionsverksamheter och produktionsverksamheter som åtadkommer utvecklingen, de styrs av individernas viljor, av organisationer och företag och av politiska system, i bästa fall demokratiskt tillsatta. Den som vill förändra världen måste sätta sig in i hur verksamheterna styrs och sedan styra på lämpligt och möjligt sätt. Detta gäller för all världens folk.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar-kulturella handlingar)
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av
psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

22 politikområden.

Under årens lopp har innehållet i de dominerande politikområdena skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Partiledare Stefan Löfven.**
* **Allmänt om socialdemokraternas politik.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.

* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.

* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.

* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.

* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.

* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.

* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.

* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.

* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Socialdemokraterna bör, för att överleva, detaljera sin politik enligt listan med de 22 politikområdena. De övensstämmer huvudsakligen med de ministerområden som den nuvarande regeringen bygger sin politik på. Det viktigaste politikområdet, det om hushållsverksamheterna har dock regeringen ingen minister för, vilket visar på en stor brist i politiken.

Partiet har på sin hemsida på internet inte en tillfredsställande beskrivning av sin politik, vilket försvårar för allmänheten att förstå vartåt partiet syftar.

Socialdemokraterna visar inget intresse för utbildningen i skolan. Det behövs bättre utbildning isynnerhet för rollerna A1 och A, men också för rollerna B1 og B2.

I listan med politikområden finns ett område för utrikes- och världspolitik, globaliseringen. Som världen nu ser ut är beroendena mellan Sverige och omvärlden så stora, att socialdemokraterna bör lägga stor vikt vid att utforma en världspolitik, för svenska behov. En sådan politik behöver bli detaljerad och kan bygga på de 22 politikområdena. Det är nödvändigt att socialdemokraterna lär sig förstå problemen i världen. lär sig forma en världspolitik efter det och lär sig beskriva det för allmänheten/väljarna.

Vad de borgerliga partierna syftart till framgår, om än otydligt ibland, av deras politik. De gynnar överklassen och socialdemokraterna måste ha en politik för hela folket, med bra fördelningar av ont och gott.*

Sverigedemokraternas politik är mer svårfångad. Socialdemoratena bör försöka komma underfund med vad den bygger på och hur den kan styras till något bättre.

Problemomåden för världen kan grovt räknat vara:

Världen
USA
Europa
Ryssland
Kina
Indien
Pakistan
Japan
Övriga Asien utom Mellanöstern
Mellanöstern och Nordafrika
Övriga Afrika
Övriga Amerika
Australien
Oceanien
Polarområdena
Världhshaven
Rymden

DN 7 juni 2015:

“ Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten

Sannfinländarna, Dansk Folkeparti, Jobbik, Lega Nord, Sverigedemokraterna – överallt och på bara några decennier har en ny sorts partier växt som svampar ur den urlakade europeiska jorden, och inga bekämpningsåtgärder tycks kunna hejda spridningen.

Oroade politiker, meningsmotståndare och forskare träter om problemformuleringar och benämningar. Ska de ses som populister, högerextremister eller rent av fascister? Hur lika är de, och hur olika? Och vad är det som gör att de lyckas tränga allt längre in i politikens nyss så välansade trädgårdar?

Svaren på frågorna tenderar att bli ungefär lika många och varierande som antalet deltagare i debatten. I en ny bok om fenomenet, ”Vi säger vad du tänker”, påpekar journalisten och författaren Anna-Lena Lodenius också att få ämnen är så genomtröskade som detta. Osannolika mängder forskning har producerats, och antalet titlar bara växer.

Så varför ännu en ny bok? Hennes svar är dels att det trots allt inte finns så mycket litteratur för en bredare publik, dels att landskapet förändras så snabbt att kunskapen om det snabbt föråldras – men också att forskarnas och mediernas bild av frågan går isär.

I det har hon helt rätt, och hon är själv en av de bästa vägledare i den här djungeln man gärna kan få. Hon har rört sig länge i den, är väl påläst och har nu rest mellan Finland och England, Norge och Italien för att undersöka lokal ekologi och växtkraft och få syn på likheter och särdrag. Främst har hon tittat på partier som uppnått en viss position och respektabilitet i sina länder, som Front National i Frankrike, Dansk Folkeparti, norska Fremskrittspartiet och brittiska Ukip.

Vi får möta dem i närbild och på plats, samtala med väljare, partiföreträdare och forskare. Det är oavbrutet intressant och mycket lärorikt alltihop. Allra mest förstår man att artrikedomen i den här politiska floran är närmast bedövande.

Ett parti kan ha en lång och djup efterkrigshistoria – som Front National. Ett annat är nytt och hänger mest på en färgstark person – som Nigel Farages Ukip. Sverigedemokraterna har utpräglat nazistiska rötter medan Dansk Folkeparti från början mest bestod av skattegnällare.

För Ukip står EU i fokus, för Lega Nord regional självständighet. Aktion für Deutschland stör sig på Greklands skulder, Front National på USA:s dominans. De flesta klagar visserligen på invandringen, men är samtidigt oense om vilken sorts invandrare det egentligen är fel på.

Det är som om varje lands besvikna väljare är besvikna på sitt eget sätt. Ändå finns ju en del återkommande drag, och Anna-Lena Lodenius pekar på några. Dit hör kärnan i populismen: kritiken mot ”eliten” som består av alla de politiker och byråkrater, journalister och intellektuella som upprätthåller systemet och förklarar för vanligt folk vad de ska tycka och säga. Dit hör idén om den egna, genuina platsen i världen, ett ”hjärtland” som är ”vårt” och som ska försvaras mot uti-

från kommande påhitt och förändringar. Dit hör en högljudd veklagan om bristande demokrati – samtidigt som den egna rörelsen styrs med auktoritär järnhand.

Men dit hör också den intressanta förmågan att vid behov blixtsnabbt skifta både retorik och budskap. På en gång en möjlighet och ett hot: ett parti kan därmed lika lätt fogas in i det traditionella politiska landskapet som plötsligt mutera till farligare, öppet fascistiska former; generna finns ju oftast där.

Men vad den europeiska högerpopulismens samlade framgångar egentligen bottnar i, och hur de skulle kunna hejdas, ger inte heller Anna-Lena Lodenius något riktigt klart svar på. Något har det säkert med själva reportageformen att göra, den gör visserligen boken både lättläst och levande, men underlättar knappast överblicken över det europeiska missnöjets gemensamma grunder.

Men de står nog inte heller att finna bara i vad partierna själva och deras väljare säger och gör, utan måste sökas djupare i den underliggande politiska och historiska jordmånen.

I själva verket, tror jag, hämtar de här rörelserna sin viktigaste näring ur EU:s makt och vanmakt. Unionens lockelser har ju falnat rätt avsevärt. Finanskrisen har brutalt visat att den inte alls, som en gång utlovades, förmår skydda sina mer utsatta medborgare mot globaliseringens råa krafter, samtidigt som dess regler och byråkrati får den nationella politiken att framstå som kringskuren och tandlös.

Europas ekonomi och arbetsmarknad har gått i stå, välfärden krymper och de rika blir bara rikare. Den nyss trygga hembygden förändras ohjälpligt och i allt snabbare takt; landsbygden avfolkas, städerna stressas, förorterna däremellan försumpas. Medan flyktingströmmarna ökar.

Vem bestämde det här? Inte vi. Dom. Någon.

Och inte ens vänstern tycks kunna peka ut en väg mot en annan och gladare europeisk framtid.

Det är en ganska perfekt mylla för en nationalistisk motreaktion, och i grunden tror jag det är en sådan vi nu ser växa fram ur de missnöjda marginalerna i EU:s hybridimperium, ungefär som i Österrike-Ungern för ett sekel sedan. Olika från land till land, förstås, men den tar sig uttryck just i dessa gapiga typer som säger vad du tänker, att allt är åt helvete – men om bara de får bestämma är vi snart herrar i eget hus igen, och världen blir begriplig på nytt.

Det är starka krafter i rörelse, och deras samlade tillväxt kan nog knappast hejdas med mindre än att Europa lyckas uppfinna en ny, trovärdig och betydligt bättre framtid åt sig. Och det brådskar: sannfinländaren Timo Soini blev just utrikesminister i Helsingfors, och snart kan Frankrikes president heta Marine Le Pen.

Lars Linder “

“Litteratur: Anna-Lena Lodenius: ”Vi säger vad du tänker. Högerpopulismen i Europa” Atlas “

Sveriges regeringar under 100 år

Nedan finner du en förteckning över de ca 40 olika regeringar som har styrt Sverige under de senaste 1900-talets början.

Årtal Statsminister Typ av regering

1900-09-12
1902-07-0 Fredrik von Otter Borgerlig

1902-07-05
1905-04-13 Erik Gustaf Boström Borgerlig

1905-04-13
1905-08-02 Johan Ramstedt Expeditionsministär

1905-08-02
1905-11-07 Christian Lundeberg Borgerlig samlingsregering

1905-11-07
1906-05-29 Karl Staaff Liberal

1906-05-29
1911-10-07 Arvid Lindman Höger

1911-10-07
1914-02-17 Karl Staaff Liberal

1914-02-17
1917-03-30 Hjalmar Hammarskjöld Höger

1917-03-30
1917-10-19 Carl Swartz Höger

1917-10-19
1920-03-10 Nils Edén Koalition: Liberal, Socialdemokratisk

1920-03-10
1920-10-27 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1920-10-27
1921-02-23 Louis De Geer (dy) Ämbetsmannaministär

1921-02-23
1921-10-13 Oscar von Sydow Ämbetsmannaministär

1921-10-13
1923-04-19 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1923-04-19
1924-10-18 Ernst Trygger Höger

1924-10-18
1925-01-24 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1925-01-24
1926-06-07 Rickard Sandler Socialdemokratisk

1926-06-07
1928-10-02 Carl Gustaf Ekman Koalition: Frisinnad, Liberal

1928-10-02
1930-06-07 Arvid Lindman Höger

1930-06-07
1932-08-06 Carl Gustaf Ekman Frisinnad

1932-08-06
1932-09-24 Felix Hamrin Frisinnad

1932-09-24
1936-06-19 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1936-06-19
1936-09-28 Axel Pehrsson (i Bramstorp) Bondeförbundet

1936-09-28
1939-12-13 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet

1939-12-13
1945-07-31 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet, Folkpartiet och Högern

1945-07-31
1946-10-06 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1946-10-11
1951-10-01 Tage Erlander Socialdemokratisk

1951-10-01
1957-10-31 Tage Erlander Koalition: Socialdemokratiskt, Bondeförbundet

1957-10-31
1969-10-14 Tage Erlander Socialdemokratisk

1969-10-14
1976-10-08 Olof Palme Socialdemokratisk

1976-10-08
1978-10-18 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1978-10-18
1979-10-12 Ola Ullsten Folkpartiet

1979-10-12
1981-05-19 Thorbjörn Fälldin
Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1981-05-19
1982-10-08 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Folkpartiet

1982-10-08
1986-02-28 Olof Palme Socialdemokratisk

1986-03-01
1990-02-26 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1990-02-26
1991-10-04 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1991-10-04
1994-10-07 Carl Bildt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokratiska samhällspartiet

1994-10-07
1996-03-22 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1996-03-22
2006-10-06 Göran Persson Socialdemokratisk

2006-10-06 Fredrik Reinfeldt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet

I september 2014 förlorade de borgerliga valet och en regering Stefan Löfven med socialdemokrater och miljöpartister trädde till.

Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Ett forskningsprojekt med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som formar framtiden.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades på Internet in Sven Wimnells hemsida: nu http://wimnell.com "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter." Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Redovisningen på hemsidan omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena.

De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39.

Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna finns också förtecknade i början av hemsidan och där ligger den senaste överst.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på plane-

rings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:

1-4: 44 områden. 5-6: 41 och 7-9 45 områden. Varje sådant område är vanligen mycket innehållsrikt och kan delas upp i mindre områden, men för förståelsen av det hela är det lämpligt med just de 129 förtecknade områdena.

Verksamheterna är inte i alla områden av samma karaktär. Man kan säga att det i huvudområdena 1-4 i grunden är fråga om tankeverksamheter och registrering av tankeverksamheter o d. Område 5 gäller i grunden naturforskningsverksamheter och 6 teknologisk-ekonomisk användning av naturforskningens rön till kroppslig-materiell nytta. Områden 7-9 kan anses gälla kulturella verksamheter, där man visserligen använder materiella ting, men där huvudsyftet är nytta för psyket, verksamheterna kan beskrivas som informationsverksamheter med olika slags uttrycksmedel.

Den uppgjorda förteckningen över verksamheterna är grundad på mycket långa studier där verksamheterna hämtats från från etablerade system och klassifikationer för näringsgrenar, yrken, utbildningar, forskningar och biblioteksystemens dokument mm. Utgångspunkten för huvudupplägget är det mer än 100 år gamla biblioteksystemet DC, som dock i väsentliga avseenden reviderats med hänsyn till de under de många åren inträffade samhällsförändringarna. I några delar stämmer systemt mer med DK och det udda svenska biblioteksystemet SAB .

Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

FN har cirka 185 medlemsländer i följande världsdelar.
Vad som händer där kan historieskrivarna redovisa.

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Lokalhistoria skilras i
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.

Länderna i de olika världdelarna har organisationer för världsdelarnas problem. Exempel Europeiska unionen.

Länderna har vanligen regeringar och parlament e d och kommuner e d. Sverige har 290 kommuner, som har en gemensam organisation : “Sveriges kommuner och landsting” , SKL. Parlamenten har underorgan, i Sverige “utskott”. Regeringarna har underorgan, i Sverige “departement “, kommunerna har underorgan, i Sverige vanligen “nämnder”. Regeringarna har också på olika sätt andra underorgan, i Sverige “myndigheter” och bolag, “utredningar”.

Det privata näringslivet och ideella organisationer har företag och branschorganisationer t ex fackföreningar och arbetsgivarorganisationer, “Röda korset” o d, tankesmedjor m m, politiska partier, politiker, vetenskapliga organisationer och enskilda forskare.

Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

Det uppgjorda klassifikationssystemet är ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter.

Verksamheterna är infogade i ett system med 9 huvudområden betecknade 1-9. Varje sådant område delas upp i 10 delområden, i princip enligt en decimalprincip, så att man erhåller 90 områden betecknade 10-99. Vart och ett av dessa områden delas sedan in i 10 områden så att man får 900 områden 100-999. Därefter kan delas in i områden med 4 siffror 1000-9999, etc.

Fördelningen av verksamheterna på de 9 huvudområdena innebär en mycket grov sortering som bara ger en första överblick. Indelningen på nivån med tre sffror och 900 områden innebär fler områden än man kan hålla i huvudet.

Nivån med 90 områden 10-99 innebär en indelning som på någorlunda fattbart sätt ger en överblick över verksamheterna samtidigt som områdena på det hela taget motsvarar vanligen förekommande områdesindelningar och således inte blir för grov.

En del av områdena 10-99 är dock så omfattande att en längre gående uppdelning måste göras om man vill ha en klarare uppfattning om verksamheterna.

Systemet är uppbyggt med utgångspunkt från världens största system för klassifikation av dokument, det mer än 100 år gamla amerikanska biblioteksystemet DC, Dewey Classification, och det på det systemet senare byggda DK, eller som det också heter UDK, Universiella Decimalklassifikationen.

DC- och DKsystemen har mycket stora likheter, men har också skillnader. De klassificerar med hjälp av siffror ungefär som systemet här. Systemen är uppgjorda för **klassifikation av dokument**, medan systemet här avser **klassifikation av verksamheter**. Det är en väsentlig skillnad, men klassifikationerna i systemet här överensstämmer i stor utsträckning med klassifikationerna i DC och DK. Vilka skillnaderna är förbigås nu.

I den svenska nationalbibliografin, den officiella förteckningen över svenska dokument, och i svenska forskningsbibliotek och folkbibliotek används i första hand för klassifikation av dokument ett svenskt system, som är mycket udda i jämförelse med system som används i andra länder, SAB:s klassifikationssystem, upprättat 1921 av Sveriges Allmänna Biblioteksförening, senare reviderat.

SAB-systemet klassificerar med hjälp av bokstäver och har huvudområden betecknade med ”stora” boksäver A-Ä (versaler). Som indelningsgrund därefter används ”små” bokstäver (gemena). Siffror används ibland som tilläggsbeteckningar.

DC, DK och SAB har samma dokument att klassificera och områdena i de olika systemen har ofta samma omfång, men med olika beteckningar. Som exempel kan nämnas, att område 2 i DC och DK gäller religion, medan i SAB religion betecknas C.

Allmänt kan sägas, att DC-och DK-systemen har fördelar framför SAB-systemet, men att en övergång till DC eller DK i svenska nationalbibliografin och i svenska bibliotek inte varit möjlig på grund av att så mycket sedan 1921 är klassificerat enligt SAB. **På senare tid tycks man dock i svenska bibliotek inrikta sig på att övergå till DC, vilket är olyckligt eftersom DC inte är helt bra med hänsyn till samhällsplaneringens problem.**

I systemet för verksamheter har klassifikationerna för dokument så att säga översatts till klassifikationer för verksamheter, tonvikten har lagts vid de verksamheter som dokumenten beskriver eller är resultat av.

Kort om skillnader mellan klassifikations-systemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.

DC, DK och SAB konstruerades innan demokratin i praktiken slagit igenom ordentligt. Världen styrdes av, som de trodde, visa herrar, som styrde efter vad de trodde vetenskapliga principer. I deras schemor finns inte särskilda platser för politiska krav o d. I klassifikationssystemet för verksamheter har område 3 gjorts till ett område för politik. Opolitiska delar har flyttats till områdena 6 och 7. I områdena 36-39 finns plats för polititska krav. Opolitiska delar av DC-DK 36-39 har flyttats till områdena 6 och 7.

DC, DK och SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade.

I klassifikationssystemet här görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69. Exempelvis finns tillverkning av transportmedel i DC och DK i avdelningen 62 för ingenjörskonstruktioner, men finns i schemat här på 689, där DC inte har någonting och DK Tekniskt hobbyarbete.

Den stora maskin- och elindustrin har DC och DK på avdelningen 62 för ingenjörskonstruktioner. I schemat här finns tillverkningarna på 682 och 683. På 682 har DC och DK bara hovslageri och tillverkning av möbelbeslag o d, något som vittnar om att DC och DK i de här avseendena är gammalmodiga.

DK har flyttat en stor del av träindustriarbetena från 674 till 630, som avser lantbruk o d. I schemat här kvarligger skogsindustrin på 674. DK har också handel med skogsprodukter och skogspolitik på 630. I schemat här finns den handeln på 653 och skogspolitiken kommer på 38.

SAB är dåligt utvecklat när det gäller arkitektur och formgivning av fysiska miljöer. Formgivning av hus och anläggningar placerar SAB vanligen på avdelningarna för ingenjörer, byggmästare och byggnadsarbetare, vilket är tokigt. Stadsplanering od hör hemma inom avdelningen för översiktlig planering (Ict), men SAB har skapat en helt ny avdelning för detta , Odg.

Opolitiska delar av offentlig förvaltning, bl militära verksamheter, som inte kan hänföras till speciellt fack, har här placerats på 652, handel har placerats på 653, transporter på 656, penningverksamheter på 657, arbete på 658. Problem med sociala miljöer och beteenden finns på 79. Opolitiska delar av utbildning har placerats på 7957.

Språkliga verksamheter finns på område 80. I DK ligger de på 80, men i DC på 4. Område 80 stämmer bra med hänsyn till SABs områden. Område 4 har blivit ett område för sambandsforskning. DC-DK 0 har huvudsakligen lagts in i område1. Tidningar finns på 90.

Det nämnda är exempel på skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK, SAB. En detaljerad redogörelse om skillnaderna finns i en särskild bok:" Kapitel 8. Klassifikationssystemet för verksamheter . En jämförelse med DC (Dewey Decimal Classification),
DK (Universiella decimalklassifikationen) och
SAB (Sveriges allmänna biblioteksförenings system på svenska bibliotek)." Har delats upp på två pdf-filer (149+140=289 sidor):
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 1 sid 1-402
(http://wimnell.com/omr025.pdf)
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 2 sid 501-913
(http://wimnell.com/omr026.pdf)
Efter 1996 har klassifikationssystemet illustrerats många gånger. I sammanställningen nu finns med om Libris/SAB och senaste DC.

Klasssifikationssystemet för verksamheter är gjort med hänsyn till samhällsplaneringens problem, vilket inte gäller för DC, DK och SAB. Svenska biblioteks övergång till DC är inte någon bra utveckling.

Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem syftar till att man ska få ett grepp om hur man ska göra för att förbättra Sverige. Men eftersom Sverige är så beroende av världen utanför måste man också komma in på hur man ska kunna förbättra övriga världen.

Systemet för problemen är uppbyggt på människornas verksamheter eftersom det huvudsakligen är de som påverkar utvecklingen. Systemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.

Innehåller områdena
10 om samhällenas samlade kunskaper och värderingar od: arkiv, bibliotek, övergripande samhällskunskap, idé-och läromshistoria, filosofihistoria o d.
11-19 individernas filosofiska och psykologiska verksamheter. Det är de som huvudsakligen driver utvecklingen framåt (eller bakåt). Individernas kunskaper, erfarenheter, värderingar och moral od dikterar individernas verksamheter i områdena 2-9.

2. Religiösa verksamheter o d.

De kan ses som psykologiska verksamheter ingående i 11-19, men har av tradition ett eget område.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

Verksamheterna i 3 bestämmer helt eller delvis verksamheterna i 1-9, varav område 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter som är till materiell nytta och verksamheterna i 7-9 som mest är till psykisk nytta.

31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap. Bl a med demokratiproblem.
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
(355-359 används för närvarande ej)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

I 36-39 ingår bl a politiska partier och utredningar med politiska förslag.

4 Sambandsforskningsverksamheter.

Innehåller i princip forskningar om samband mellan områdena 1-9. Det finns inte mycket sådana forskningar. I den mån de finns redovisas de mest ihop med de olika verksamheterna.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

Verksamheterna i 5 är förutsättningar för verksamheterna i 6-9. Och kunskaperna i 5 är nödvändiga för individerna i 11-19 och för de politiska verksameterna i område 3.

50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning. **Här ingår universums historia.**
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d. **Jordklotets resurser och verksamheter och klimatforskning od. Övergripande åtgärder för att påverka klimatet ingår i 71 om planering av fysiska miljöer.**
56 Paleontologi (Utdöda växter och djur), arkeologi o d. **Här ingår människans förhistoria.**
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet. Med mikrobiologi.
58 Botanik.
59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Verksamheter som är till materiell nytta (eller onytta). Verksamheter som mest är till psykiska nytta finns i områdena 7-9. Verksamheterna i 6 bygger i hög grad på verksamheterna/ kunskaperna i område 5.

60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

61 Människokroppens utseende och funktioner, hur man bör sköta kroppen, hälso- o sjukvård, räddningsverksamheter, begravning, kemikalieinspektion o d, Veterinärverksamheter.

62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
Tillverkningar ingår i 66-69. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Drift av energisystem ingår i 644.

620 Allmänt.
621 Ingenjörsverksamheter: maskinbyggnad, kärnteknik,elektroteknik, mekanisk teknologi. 6211 Kärnteknik, kärnenergi, atomkraft, allmänt om värmekraftmaskiner, ånga, ångkraft. 6212 Hydraulisk energi, vattenkraft. 6213El- och telekonstruktion o d, elektronik. 6214 Värmekraftmaskiner, förbränningsmotorer od. 6215 Pneumatisk energi, kylteknik, värmepumpar od. 6216 Maskiner o d för lagring o transport av gaser o vätskor. 6217 / 6219 Plastisk bearbetning, maskinelement, verktyg, verktygsmaskiner. 6217 Plastisk bearbetning, smidning, gjutteknik, valsning, dragning, värmebehandling, ytbehandling, sammanfogning, lödning, limning. 6218 Transmissioner, växlar, kuggar, lyftdon, hissar, transportdon, fästelement, smörjning. 6219 Verktyg, verktygsmaskiner, bearbetningsmetoder.
Gruvkonstruktioner o d. 623 Militärkonstruktioner . 624 Konstruktion av byggnader o d. 625 Konstruktion av trafikleder till lands. Järnvägar, gator, vägar o d.626 Vattenbyggnad i allmänhet, kanaler, anläggn. för jordbruk, fiske. 627 Anläggningar i hamnar, vattendrag och öppet hav, dammar. 628 Hygienkonstruktioner, vatten och avlopp, belysning o d. 629 Transportmedelskonstruktion o d.

63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
Livsmedelsindustri och träindustri ingår i 66-68, matlagning i 641.

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. **642** Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.

644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Drift. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter. Fastighetsförvaltning.
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Åldringsvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Bl a om kommuner och allmänt om statliga myndigheter. Särskilda verksamheter ingår i respektive verksamhetsområden.
6525-6529 Militära verksamheter. Historiskt perspektiv ingår i historia 93-99
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter. Drift. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resebyrå, lagring o d. Drift. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter. Ntionalekonomi se 33.
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Näringslivets organiationer, fackföreningar o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
660 Allmänt. 661 Kemikalier. 662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen. 663 Drycker, njutningsmedel. 664 Livsmedel. 665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax. 666 Glas och porslin, lergods, cement, betong. 667 Färger. 668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar. 669 Metaller od
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
670 Allmänt. 671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror. 672 Enkla metallvaror av järn o stål. 673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn. 674 Trävaror . 675 Läder och skinn . 676 Pappersmassa, papper och pappersvaror . 677 Garn, tråd, textilier. 678 Plast- och gummivaror. 679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror.
68 Tillverkning av komplexvaror
680 Allmänt. 681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik. 682 Maskiner. 683 Maskiner och apparater för värme, ventilation, sanitet och för el o d. 684 Möbler o d. 685 Skor,lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar. 686 Grafiska produkter, bokbindning o d. 687 Beklädnadsartiklar. 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d. 689 Transportmedel.

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.
690 Allmänt. 691.Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68). 692 Byggnadsdelar. 693 Murning, betonggjutning o d. 694 Byggnadsträarbeten. 695 Olika slags byggnader och anläggningar. 696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d. 697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d. 698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d. 699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner. Isoleringsarbeten.
Anläggningar o d konstrueras av ingenjörer i område 62 och byggs av varor som tillverkas i områdena 66-68.

7-9 Verksamheter som mest är till psykisk nytta (eller onytta).

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.

70 Allmänt om konst och kultur. Kombinationer av planeringar för fysiska och sociala miljöer

71-78 Fysiska miljöer

Miljöer planeras i områdena 71-72 men byggs i området 69.

71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. **Forskning om klimatet ingår i område 55. Behov av bostäder uppstår i område 643 och direktiv om bostadsbyggande kan komma från politikerna i område 3. Formgivning av bostäder ingår i 72.**

72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning

74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning

75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto

78 Musik/ljud (konserter o d 792)

79 Sociala miljöer.

79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport

7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.

Ett gammalt schema från DC-DK mest för "naturfolkens liv", som i princip kan användas även för "civiliserade" (79110-79119):

79110 Allmänt.

79111 Kläder. Dräkter. Mode. Smycken.

79112 Seder och bruk i den enskildes liv.

791121 Födelse. Dop. Omskärelse. Barndom. Manbarhetsritualer. Myndighetsförklaring 791122 Dödande av människor, t. ex. av barn, gamla och fångar. Rituella mord. Huvudjägare. Självmord, harakiri. 791123 Familjeliv. Familjens organisation. Släktskap. Patriarkat. Matriarkat. Konstlade familjerelationer. Fostbrödralag. 791124 Frieri. Äktenskapslöfte. Förlovning. 791125 Giftermål. Bröllop. Bröllopssedvänjor. Äktenskapsformer. Gruppäktenskap. Polygami. Monogami. 791126 Förhållanden mellan könen. Kärlek. Kärlekskonst. Konkubinat. Morganistiska äktenskap. Celibat: religiösa äktenskapsförbud. Prostitution. 791127 Vänskap. Gästfrihet. Fiendskap. 791128 Måltider. Mat- och dryckesvanor. 791129 Namn. Efternamn. Förnamn. Öknamn.

79113 Död, begravning , se även 7956. 79114 Folkligt liv. Officiellt liv, se även7916.

79115 Takt och ton. Etikett. Umgängesregler. Ceremoniel.

79116 Kvinnorörelsen. Kvinnans ställning i samhället.

79117 Speciella folkgrupper med hänsyn till deras seder och vanor

79118 Folktro, legender, övernaturligt, spöken, drömtydning, ordspråk, seder

79119 Krigsseder, krigsbeteenden o d

7912 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Världsnivå och stora regioner.

7913 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Nationella och lägre nivåer.

7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.

7914 Filmkonst, filmer, filmproduktion, filmförevisningar, TV, video, radio od.

7915 Vaxkabinett. Marionetteater. Skuggspel o d.

7916 Offentliga fester. Marknader. Parader. Fyrverkerier. Karnevaler. Maskerader.

79161 Festmåltider. Banketter. Offentlig utspisning. 79162 Nationalfester. Folkfester. Folknöjen. Karnevaler. Maskerader. Speciella dagar

t. ex. Mors dag, 79163 Lekar. Spel. Danser. 79164 Officiella högtidligheter. Kröningar. Statsbesök. Triumftåg. Jubileer. Invigningar. 79165 Processioner. Defileringar. Demonstrationer. 79166 Marknader. 79167 Ryttarfester. Torneringar. Tvekamper. Dueller. 79169 Offentlig gästfrihet. Internationella sällskapliga relationer.
7917 Nöjesfält. Tivoli o d
7918 Menagerier. Cirkusar.
7919 -

792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter. (Som är särskilt uppmärksammade/problematiska i moderna samhällen. Sociala beteenden ingår också i 791-794)
Sociala miljöer, sociala relationer o d, socialvård, kriminalitet, bedrägerier, diskriminering, polisväsen o d, kriminalvård o d, undervisning, mobbning, migration, integration, föreningsliv m m.

Verksamhetena i 795 gäller sociala miljöer och vissa sociala verksamheter i dem. Indelningen 7915-7959 följer indelningen i 72 om formgivning av byggnader i de fysiska miljöerna. 721 gäller allmänt om formgivning av byggnader och 7951 gäller allmänt om formgivning av sociala miljöer. 722-724 gäller byggnader i olika tidsepoker och 7952-7924 sociala miljöer i olika tidsepoker , men även dagens sociala miljöer i byggnader från olika epoker. 7955-7958 gäller sociala miljöer med anknytning till byggnader i 725-728 och 7959 gäller sociala miljöer o d utan anknytning till några särskilda byggnader .

7950 Allmänt. 7951 Sociologi, socialvårdsmiljöer, socialvård, kriminologi. 7952/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fysiska miljöer av olika slag. 7952/7954 Sociala miljöer i olika tidsepoker. 7955/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till olika slags byggnader. 79551 -offentliga byggnader, verksamheter bl a polisväsendet. 79552 -merkantila byggnader. 79553 -transporter o kommunikation. 79554 -industri, lantbruk. 79555 - sjukhus,vårdhem. 79556 - fängelser od, verksamheter bl a kriminalvård o d.79557 - restauranger od. 79558 - fritid, underhållning, sport. 79559 - övriga byggnader. 7956 - med anknytning till död, begravning, religion. 7957 -undervisnings-, forskningsanstalter, museer, bibliotek , verksamheter bl a undervisning. 7958 Sociala miljöer i boendet. 7959 Sociala miljöer och verksamheter i grupper, folkrörelser, föreningar.

7951 Socialvård o d.
Direktiv om verksamheter kan komma från politiker område 3.
79510 Allmänt. 79511 Sociologi. 79513 Social frågor, socialt läge. 79514 Samhällets vårdproblem, socialvård. 795140 Sociallhjälpens organisation. 795141 Samhällsförhållanden som påverkar levnadsnivå: näringsstruktur, nya familjetyper. 795142 Individuella förhållanden som kan föranleda vårdinsatser: dålig ekonomi, arbetslöshet, bristande utbildning osv. 795144 Samhälleliga hjälpformer, socialvård. 7951440 Heminstitutioner, daghem, ålderdomshem, blinda etc 7951442 Materiell hjälp: understöd, barnbidrag,föräldrapenning, naturabidrag skolmåltider. 7951444 Immateriell hjälp: rådgivning, rådgivning, samtalsterapi, gruppterapi, familjeplanering mm. 7951446 Aktivering till självhjälp.7951448 Social infrastruktur, socialvårdsmiljöer. 795146 Personer i socialvård. 7951462 Socialarbetare. 7951465 Hjälpbehövande. Barn. Sjuka barn. Spädbarn. Barnavårdscentraler. Ungdomar. Fritidsgårdar. Åldringar. Utlänningar. Invandrare.

Flyktingar. Sjuka. Handikappade. Blinda. Synsvaga. Dövstumma. Invalider. Rörelsehindrade. Mentalsjuka. Utvecklingsstörda. Arbetslösa. Militärer. Soldathem. Sjömanshem. Låginkomsttagare. Krigsskadade. Föräldralösa barn. Fosterbarn. Fosterhem. 79516 Kriminologi Se även 7952-7956.

7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
7952 forntidsmiljöer, 7953 medeltidmiljöer, 7954 nya tidens miljöer, 7955 -7956 andra miljöer, se hemsidans område 7952-7956, bl a polis och kriminalvård o d, sociala miljöer i offentliga verksamheter, i handel och industrier, sjukhus, vårdhem, uppfostringsanstalter, restauranger, kyrkor etc.

7957 Undervisning o d. Forskning, skolor, mobbning. Kan också beskrivas på olika verksamhetsområden.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet, integration, migration, invandring.
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d, pensionärsföreningar mm.

796/799 Sport, idrott o d.
796 Sport. Idrott. Kroppsövningar. Gymnastik.7960 Allmänt. 7961 Lek o vederkvickelse i det fria. 7962 Motions- och skicklighetstävlingar med redskap, t.ex. krocket, bowling. 7963 Bollspel. 7964 Gymnastik. Fri-idrott. Allmän idrott. 7965 Fotvandring. Bergsbestigning. Orientering. 7966 Cykel. 7967 Motorsport. 7968 Kamp- och försvarssporter. 7969 Vintersport. 797 Vattensport. Simsport. Flygsport. 798 Ridsport. Hästsport. Sport med andra djur. 799 Sportfiske. Jaktsport. Sportskytte.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik o d.

91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
Med lokalhistoria.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d. Personer.

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
De olika staterna finns angivna på världsdelarnas områden på hemsidan
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Den fundamentala påverkanskedjan

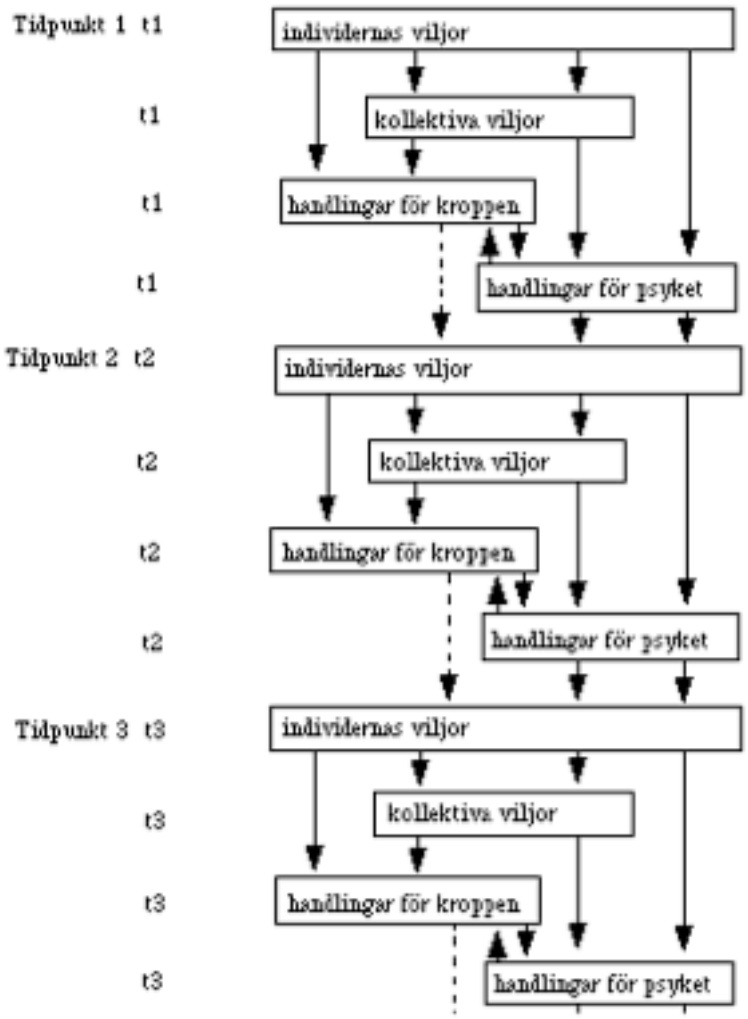

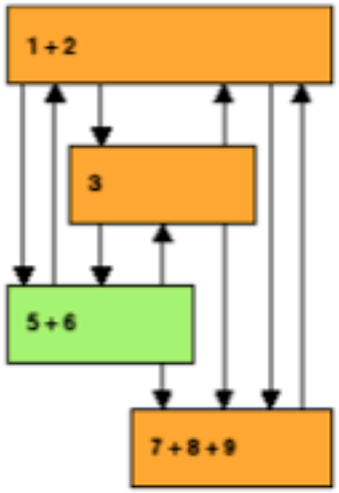

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

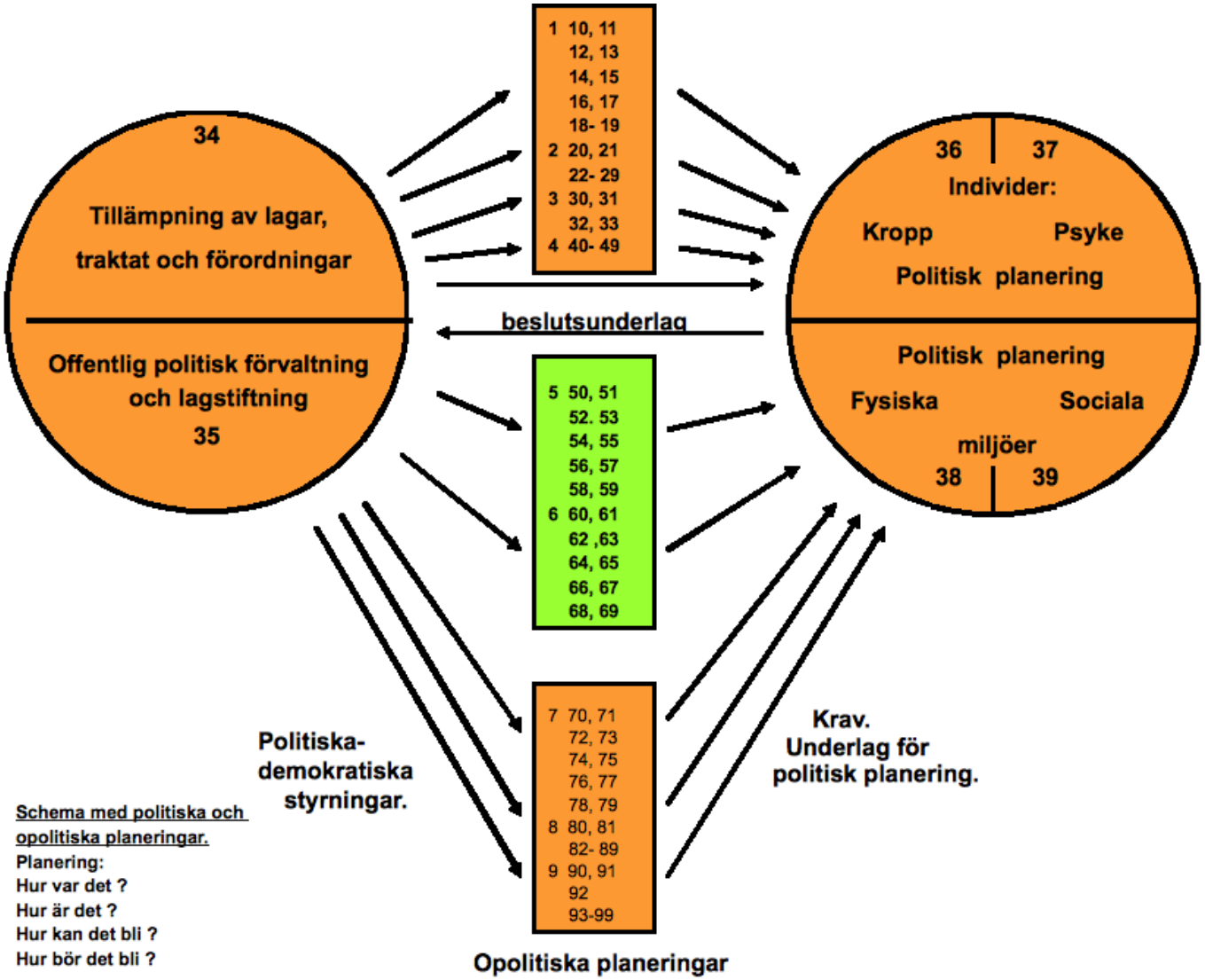

Schema med politiska och opolitiska planeringar.

Planering:
Hur var det ?
Hur är det ?
Hur kan det bli ?
Hur bör det bli ?

Schema över påverkans- och förändringsproblem.

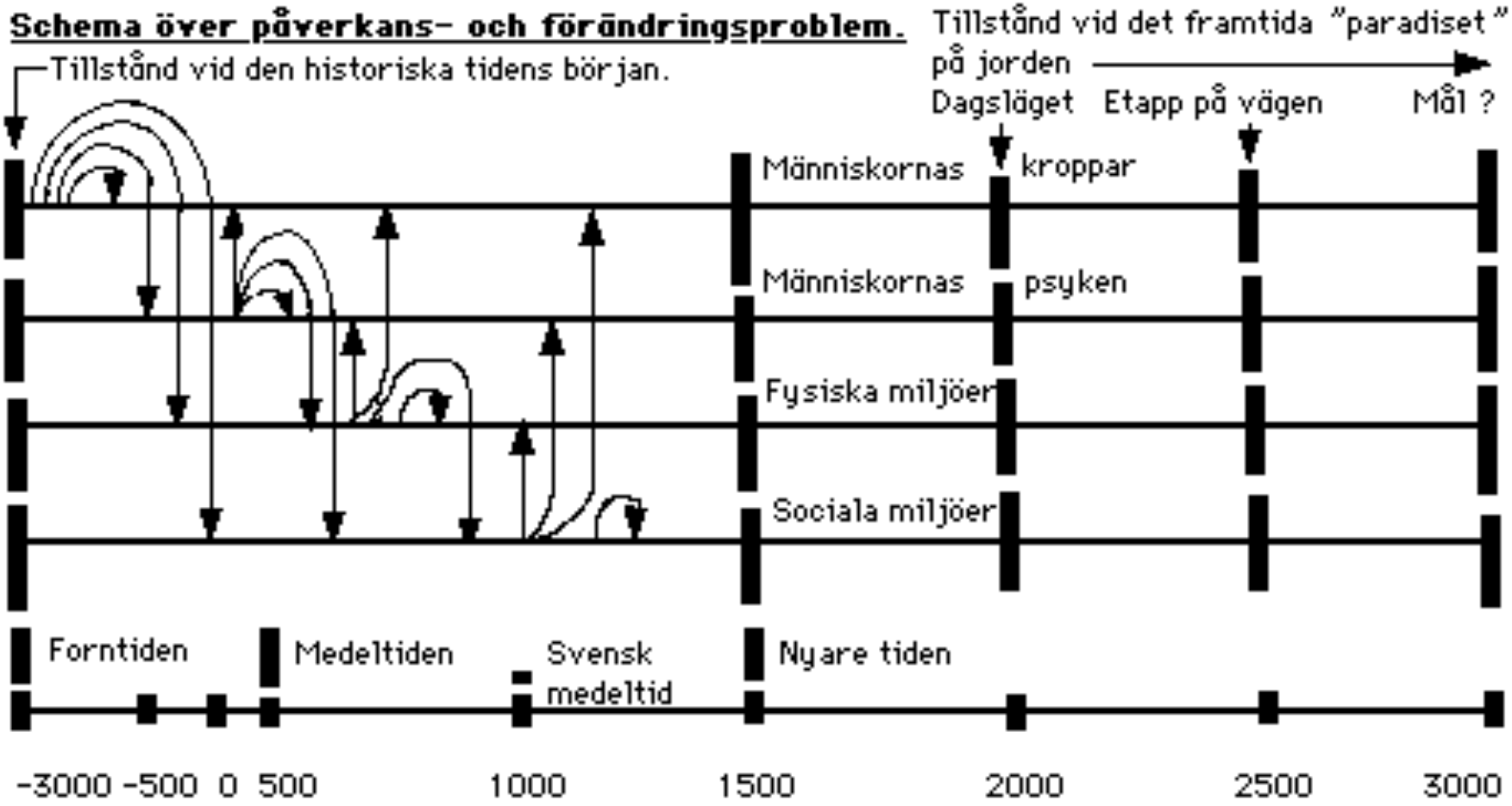

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.
Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

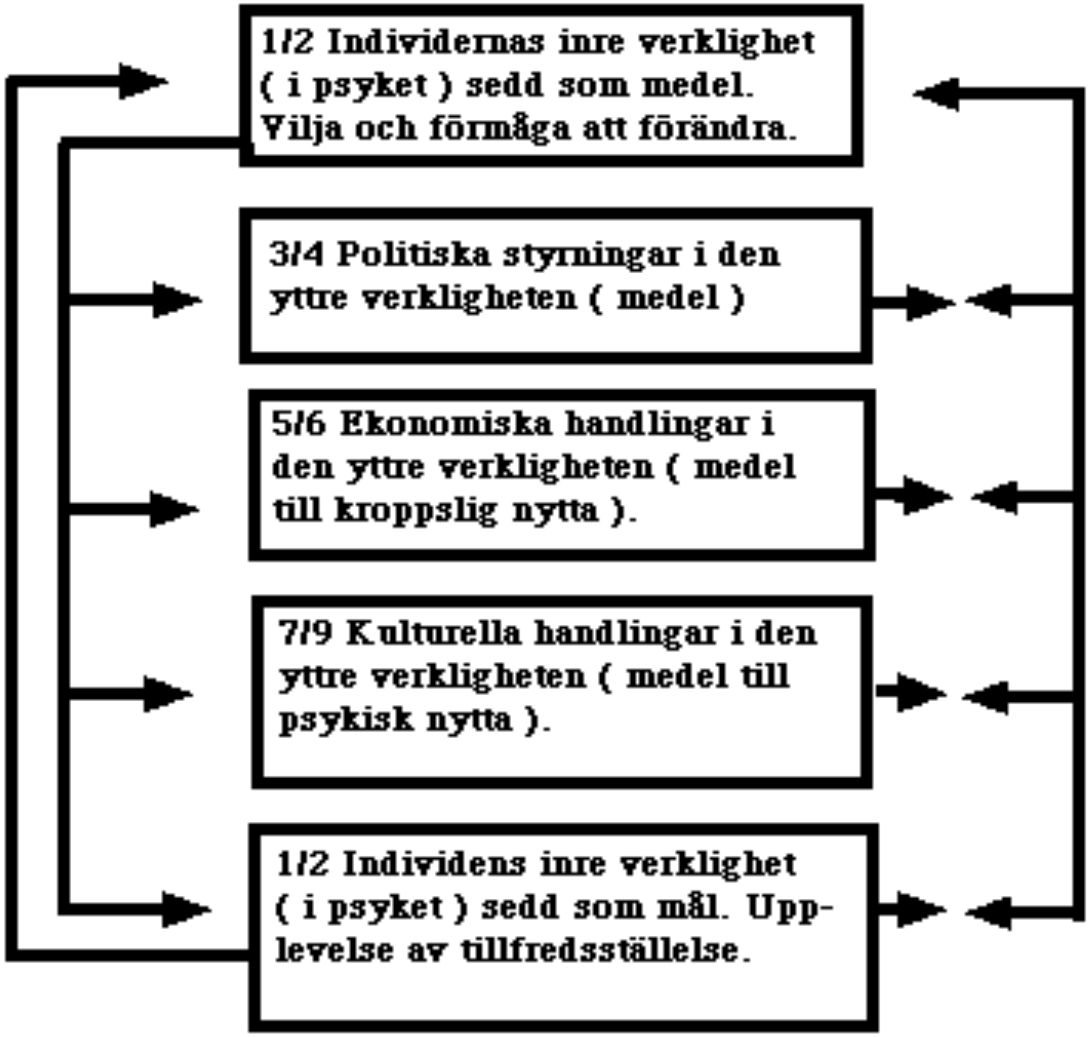
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel. Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel)
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.

22 politikområden.

Under årens lopp har innehållet i de dominerande politikområdena skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Partiledare Stefan Löfven.**
* **Allmänt om socialdemokraternas politik.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.

* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.

* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.

* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.

* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.

* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister.

* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.

* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.

* **Migration. Integration o d.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)
353 Sveriges regering

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare) Förutsättningar för regeringen.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Utrikes- och världspolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister) 91+93-99 har tagits med här.
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99 Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Del

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.** (Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinärverksamheter

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del

16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.

17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister.)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar**. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

Kommentarer:

Det som anges för politikområdet om planering och information om regeringspolitiken avser förutsättningar för politik o d, hur man organiserar sin verksamhet, Källor till planering av och information om regeringspolitiken. Ett område för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.
Se exempel i
Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Verksamheterna 91 och 93-99 har placerats på politikområdet för utrikesfrågor eftersom det som hänt och händer i världen är viktigt för utrikesfrågorna, men de verksamheterna har delar på alla politikområden. Området 9 kan i första hand anses höra till politikområdet för kultur med kommentaren att alla politikområden har delar i 9.

På grund av att politikerna har svårt att hantera kulturfrågor blir politikområdet för kultur mycket stort. Alla politikområden har delar inom området för kultur, men det är besvärligt att ange hur.

Verksamhetsområdet 79 gäller sociala miljöer och är då egentligen ett område för kultur, men i området 79 har brutits ut delar som ses som särskilda områden: socialpolitik, bistånd, polis o d, utbildning, migration-integration-segregation och idrott.

Området polis är bredare än bara polis. (Se omr7952-7956.html) Se gärna omr7952-7956d.pdf

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

Politiska problem i de 22 politikområdena

Politiska problem och deras hantering har behandlats på hemsidan, wimnell.com , sedan den införes på internet 1998, dvs 17 år, Länkar till särskilda utredningar läggs in i början på hemsidan, med det senaste överst och innehållsförteckningar till utredningarna läggs in på http://wimnell.com/omr40zf.pdf De särskilda utrdningarna har med datorteknikens utveckling blivit längre och längre. De politiska problemen är fördelade på de 22 politikområdena i den ordning de har nu fr o m 22 november 2013:Utredningarna sedan dess:

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. **http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf**

Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. **http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf**

Sven Wimnell 10 mars 2015: Utrikespolitisk debatt och några tidningsartiklar i 22 politikområden 28 januari - 27 februari 2015, med utvecklingen under perioden. En fortsättning på http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf **http://wimnell.com/omr36-39zzx.pdf**

Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom. **http://wimnell.com/omr109b.pdf**

Sven Wimnell 31 januari 2015: Socialdemokraternas hemsida på internet. Människornas levnadsvillkor och utvecklingens krafter. Partiledardebatt och tidningsartiklar i 22 politikområden 10-27 jan 2015 **http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf**

Sven Wimnell 10 jan 2014: Tidningsartiklar 11 december 2014 - 10 januari 2015. Med förhandlingar och överenskommelser om hur man ska styra Sverige utan extra val.**http://wimnell.com/omr36-39zzu.pdf**

Sven Wimnell 10 dec 2014: Om politik med anledning av budgetbeslutet i riksdagen den 3 dec 2014. **http://wimnell.com/omr36-39zzt.pdf**

Sven Wimnell 1 dec 2014: Tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 om de sista 11 politikområdena. **http://wimnell.com/omr36-39zzs2.pdf**

Sven Wimnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 för de första 11 politikområdena.. **http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf**

Sven Wimnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten. **http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf**

Sven Wimnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014 **http://wimnell.com/omr40zi.pdf.pdf**

Sven Wimnell 26 oktober 2014: Budgetpropositionen 2015. Människornas levnadsförhållanden. Regeringen. Myndigheter. Sammanfattningar om budgeten. Tidningskommentarer. Bugetdebatten. **http://wimnell.com/omr36-39zzq.pdf**

Sven Wimnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014 **http://wimnell.com/omr36-39zzp.pdf**

Sven Wimnell 13 okt 2014: Samhällsplaneringens problem. Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzo.pdf

Sven Wimnell 20 september 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik september 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzn.pdf

Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Sven Wimnell 30 juni 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. **http://wimnell.com/omr658f.pdf**

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. **http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf**

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 **http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf**

Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början. Skattereformer. Socialdemokraterna.

Förhistorien

Man menar nu att universum bildades för 13,8 miljarder år sedan. Vårt solsystem bildades för omkring 4,5 miljarder år sedan och vår planet Jorden kom till i det sammanhanget.

Dinosaurierna uppstod för omkring 230 miljoner år sedan och dominerade jorden till för omkring 65 miljoner år sedan då en meteorit slog ned i Mexico, vilket medförde att de dog ut tillsammans med mycket annat levande. Överlevde gjorde en liten mus, ett dägdjur som sedan utvecklats till de stora djuren på jorden, inklusive människorna.

Männniskornas tillkomst började med en apmänniska i Afrika för omkring sju miljoner år sedan, som med tiden reste sig upp på två ben och spred sig över hela jorden. Den utvecklades till många arter, en art har överlevt, den nuvarande människan. Släktet Homo uppstod för omkring 2, 5 miljoner år sedan. Människorna började då med stenredskap, blev jägare och samlare.

Den moderna människan, Homo Sapiens, uppstod i Afrika för 200 000 år sedan. För 75 000 år sedan började vi göra smycken och nya redskap och upprätta handel.

De första civilisationerna uppstod i Mesopotamien för 5 800 år sedan och byggde på odling som gjorde människorna till lantbrukare. Med tiden uppstod städer. I bortre Asien uppkom också civilisationer, som dock levde tämligen avskilda från västvärlden som vi i väst vanligen mest har intresserat oss för.

Det föregående från Bonniers böcker om vetenskapens universum. Om historia se Sven Wimnell 080201+ 5 april 2014:Sveriges och omvärldens historia. http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Historisk tid. Demokrati. Globalisering.

Historisk tid med skriftspråk började för omkring 5 000 år sedan. Några människor tog makten och det uppstod överklass och underklass. Makthavarna och överklassen styrde underklassen, vanligt folk som arbetade och fann sig, om än ovilligt, i överklassens direktiv. De här maktrelationerna pågick oavbrutet tills såsmåningom, efter tusentals och många hundratals år underklassen genondrev förändringar av maktrelationerna genom att införa demokrti, folkstyre.

Det stora genombrottet för demokratin, åtminstone i formell mening, kom för ungefär 100 år sedan. Tidigare hade demokratiliknande förhållanden påbörjats här och där. Bildandet av USA i slutet på 1700-talet och franska revolutionen 1789 var steg i utvecklingen mot hel demokrati. I Sverige kan man sätta demokratins genombrott till 1920-talet då kvinnor fick rösträtt och kunde rösta första gången 1924.

I början av 1900-talet hade europerna stora och många kolonier i världen för övrigt och regerade över folk där. Efter andra världskriget har kolonierna frigjort sig från europeerna och i världen finns nu omkring 200 stater som själva styr sig, åtminstone i princip. Samtidigt har

västerlandets förhållanden i fråga om produktion och konsumtion börjat sprida sig till tidigare outvecklade länder som nu är stora konkurenter till folket i väststaterna. bl a Sverige.

Konkurrensen utfrån och teknikutvecklingen o d medför aretslöshetsproblem. För att komma till rätta med arbetslösheten måste svenskarna ha bättre utbildning och ha bra levnadsförhållanden så att de kan och orkar arbeta. Utbildning och levnadsförhållanden styrs av politikerna, med direktiv om verksamheter och med pengar, inkomster och skatter och bidrag o d.

Sveriges stora problem kan sägas innehålla problem om gemensamma verksamheter, problem om välfärd och välfärdsfördelning när det gäller individerna och hushållen, utbildning och forskning, arbete och arbetsinkomster, skatter och bidrag. I problemet med arbete ingår problem om företag och handel som ger arbete. Arbetet ingår i offentliga och privata verksamheter.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem.

Det har sitt ursprung i förhållandena på bostadsmarknaden efter andra världskriget. Efter kriget bestämde regeringen om bostadsbyggandet. Byggarbetskraft och pengar till byggande skulle i första hand gå till industrier o d och för att bygga bostäder måste man söka arbetstillstånd hos arbetsmarknadsmyndigheterna. Bostadsbyggandet försummades.

Samtidigt växte behovet av bostäder, bl a genom att lantbruket rationaliserades och folk måste söka arbete i städerna. De som ville flytta in där fick inga bostäder. Köerna till bostäder som byggdes var till en början hemliga och de som stod i köerna trodde de skulle få bostad snart. Men det visade sig efter några år när man fick veta om köerna, att det skulle kunna ta många tiotals år innan det blev möjligt att få bostad genom de offentliga bostadsförmedlingarna.

Såsmåningom på 1960-talet föreskrev statsminister Tage Erlander att en miljon bostäder skulle byggas på tio år. Det skedde med förmånlig finansering, i stor skala, mycket med flerbostadshus och var huvusakligen avklarat på 70-talet. Då gick musten ur politikerna och det byggdes sedan mindre, mest småhus i familjeregi.

Sedan blev det vanligt att ombilda hyreslägenheter till bostasrättslägenheter och nybyggandet gällde mest bostadsrätter. Nu är det mycket svårt att få tag i hyreslägenheter, bostadsbristen är stor och regeringen säger sig vilja åstadkomma mer hyreslägenheter. Men det är oklart hur det ska ske. Regeringen måste se till så att det finns bra bostäder och se till att folk har råd att hyra dem.

Som en hjälp har gjorts:
Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Hemmafruar, sambeskattning, särbeskattning, skattereformer.

Före andra världkriget var det vanligt i Sverige att gifta par delade upp så att mannen arbetade och tjänade pengar och hustrun var hemmafru och skötte hushållet och barnen. Under kriget, då svenska män var inkallade till militären, fick kvinnorna ta över manliga arbeten. Det och flyttningar från lantbruken till arbeten i städerna gjorde att systemet med hemmafruar minskade och skattesystemets sambeskattning blev otidsenligt.

På 1960-talen strävade man att ta bort sambeskattningen och åstadkomma en särbeskattning.. Det gick trögt och finansminister Gunnar Sträng blev tvungen att i stort sett själv klara det och gjorde 1970 års skattereform, som bara till en del löste problemet. Efter reformen blev

det nödvändigt att reformera mera och det skedde i en litet reform 1982 och en större 1990, den skatte reform som i huvudsak gäller nu, men som en del i ovist nit vill förändra.

Förmögenhetsskatten och arvs-och gåvoskatten har tagits bort och det är bra, de bör inte återinföras. Fastighetsskatten har avskaffats och ersatts av en avgift. Den gamla fastighetsskatten var ett elände då den innehöll föreskrifter om inkomster av fastigheterna, som var fiktiva och inte existerade i verkligheten. Fastighetsskatter bör inte återinföras, det nuvarande systemet med avgifterna bör behållas.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan gör är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

De borgerliga partiernas politik.

Politiken bygger på traditioner från 1800-talet om överklasser och underklasser. De borgerliga har kvar det gamla tänkandet om att det är överklassen som är det viktiga och att underklassen bara ska finna sig i det överklassen önskar om sina levnadsförhållanden. De har inte tagit tillräcklig hänsyn till att den svenska demokratins genombrott på 1920-talet kräver att överklassen inte ska få dominera. Det borgerliga styret i åtta år har stärkt överklassen.

Socialdemokraternas uppgift.

Det är socialdemokraternas uppgift att företräda underklassen och se till att välfärdsfördelningen blir sådan att underklassen får rimliga levnadsförhållanden. Underklassen har ibland riktat ett hat mot överklassen och felaktigt trott att regler om förmögenhetsskatt, arvs-och gåvoskatt, fastighetsskatt skulle förbättra välfärdsfördelningen. Sådana skatter har tvärtom försämrat välfärdsfördelningen och de bör inte återinföras.

Underklassen har också riktat kritik mot den s k kapitalismen och velat avskaffa den. Revolutionen i Ryssland i början av 1900-talet syftade till att avskaffa kapitalismen, men den ledde istället till Stalins maktmissbruk, som i sin tur ledde till Sovjetunionens fall.

Kina styrs av kommunister, som till en början velat avskaffa kapitalismen. Men de har förstått att kapitalismens marknadskrafter kan vara effektiva för fördelningar, och tillåter nu delar av kapitalismens principer.

I Sverige bör det gamla hatet mot kapitalismen ersättas med en förståelse av att kapitalismen kan vara effektivi vid fördelningar. Staten, dvs folket, bör dock få styra kapitalisternas verksamheter så att de svarar mot folkets behov. Det har i många år sagts att staten inte kan och inte ska bedriva verksamheter som det privata näringslivet håller på med, men det är nödvändigt stt staten skaffar sig sådana kunskper att de kan styra dem. Ett skäl för det är att de globala förhållanena gör det nödvändigt för det svenska folkets överlevnad.

Detta gör det i sin tur nödvändigt att svenska folket får kunskaper så att de kan styra staten i förnuftig riktning. Utbildning av svenskarna måste börja redan i förskolan och grundskolan och fortsätta på gymnasiet, högskolor o s v och också pågå i de informationsverksamheter som finns efter skolorna, i tidningar, radio, TV, böcker, föredrag och samtal och som finns i teatrar, underhållningsverksamheter o d.

Politikerna - folkets valda representanter.

Sverige är kanske det bästa landet i världen. men det säger inte så mycket sedan man sett hur det står till i världen. Det finns stora brister i Sverige. Det är de svenska politikerna i riksdagen och kommunerna som ska se till att det blir bättre. De är valda representanter för svenska folket. Men hur väl representerar de folket? Vilka åsikter har folket och hur förmedlas de till politikerna?

Frågor om det ingår i demokrati- och kulturministerns arbetsuppgifter, men än har inte från henne setts några åsikter om det. Och statsministern som ska hålla koll på sina ministrar tycks fullt upptagen av att resa världen runt i regeringens fina flygmaskin och göra reklam för Sverige.

De politiska partierna har inga tydliga åsikter om hur Sverige och världen fungerar. I höstas gjorde en psykolog intervjuer med de svenska partiledarna och försökte få fram deras åsikter och värderingar om deras utgångspunkter för politiken, men fick inga klara utgångspunkter. Partiledarna drivs av allmänt tyckande.

I forskningsarbetet om samhällslaneringens problem har undersökts vilka krafter det är som styr utvecklingen och resultatet av det är att det huvudsakligen är krafterna i de mänskliga verksamheterna som avgör utvecklingen. Naturen, det som för övrigt påverkar utvecklingen, jordklotets och atmosfärens verksamheter, växt- och djurvärlden, påverkar, men denna påverkan kan så gott det går styras av människorna så att även de krafterna beror av de mänskliga verksamheterna.

Efter det konstaterandet har undersökts vilka de mänskliga krafterna är och det har resulterat i det klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som visats här tidigare. Klassifikationssystemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9 som sedan indelas i 129 verksamhetsområden utvalda med hänsyn till hur lätt det är att förstå områdenas avgränsningar. De 129 områdena kan sedan underindelas, och det har gjorts till en del enligt en decimalprincip, men underindelningar kan också göras med ledning av andra slags underindelningar som olika brancher vill ha.

De politiska partierna har en vana att röra ihop allting i en enda röra. Att få dem att dela upp sina problem i 129 delområden när de propagerar för sin politik är kanske för mycket begärt. men när de utformar sin politik bör de ha de 129 områdena framför sig för att inte glömma bort någon verksamhet.

Med hänsyn till politikernas möjligheter att propagera för sin politik har de 129 områdena grupperats in i de 22 politikområdena som visats.

Politikområdena är ordnade så att varje område i regeringen huvudsakligen motsvaras av ett ministerområde, med undantaget att det viktigaste politikområdet, det om hushållsverksamheterna med människornas grundläggande levnadsvillkor inte har någon minister. Förslag har lämnats att statsådet Kristina Persson ska få bli minister för detta område.

Folket åsikter och åsikterna hos de folkvalda politikerna, folkets representanter, drivs av allmänt tyckande. Tyckandet är ett uttryck för åsikter som för varje tidpunkt följer av traditioner från det förgångna. Det som framförs på Sven Wimnells hemsida innehåller mycket om utvecklingen ifråga om historia och tänkesätt.

Hur man tänkte i det förgångna kan man få uppfattningar om genom att läsa historia, filosofihistoria od. Yuval Noah Hararis ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten kan vara en möjlighet.

Svensk historia hänger samman med världshistorien. När man undersöker världshistorien måste man gå tillbaka 5000 år. När man undersöker svensk historia kan det räcka med att gå tillbaka till vikingatiden.

Här några utredningar:
Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Det förgångna kan delas in i förhistorisk tid och historisk tid med forntiden, medeltiden och nya tiden. Forntiden slutade omkring år 500 i världshistorien och omkring år 1000 i Sverige. därefter följde medeltiden till omkring år 1500 då nya tiden tog vid.

I Sverige dominerades medeltiden av den katolska kristendomen. Gustav Vasa i början av 1500-talet grundade det moderna Sverige med en förstatligad protestantisk kyrka och en stark organisation för att ta in skatter.

Senare kom Gustav II Adolf som krigade i Tyskland och dog på slagfältet 1632. Men han hann grunda gymnasier. Efter det någon gång Karl XII som krigade i Ryssland, gjorde av med svenskarna och deras pengar, gjorde nödmynt, kom sent omsider tillbaka till Sverige, krigade mot Norge och dödades där av en knapp från en okänd skytt 1718.

Då var Sveriges storhetstid slut och regerades sedan av hattar och mössor. 1772 gjorde Gustav III statskupp och blev enväldig. Hans efterkommande avsattes sedan han förlorat Finland till Ryssland 1809 och levde till slutat av sitt liv nere i Europa som överste Gustafsson.

En greve fick uppgiften att hitta en ny kung och hittade en Bernadotte i Frankrike som såsmåningom fick komma på den svenska tronen. Han förväntades ta tillbaka Finland men gick i union med Norge.Konungen styrde Sverige.

Då var Sverige inne i industrialiseringen epok och folket som mest levde på landsbygden började flytta till städerna, där en del blev ett fattigt proletariat.

Folkskola instiftades 1842 och drevs till en början med kristlig ideologi. Darwin kom med sin rapport om arternas uppkomst, vilket undergrävde den kristliga kyrkan auktoritet. Ståndsiksdagen med adel, präster, borgare och bönder gjordes om till en tvåkammarriksdag där också arbetare kunde komma in - om de hade de pengar som krävdes, vilket sällan var fallet.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som mål åtta timmars arbetsdag och rösträtt för alla, även kvinnor.

Det svenska samhället i sutet av 1800-talet och början av 1900-talet var ett tydligt klassamhälle. Gustaf Sundbärgs offentliga utredning om det svenska folklynnet visar att tankarna om världen och livet var fjäran från det som gäller idag.

På 1910-talet gjorde riksdagsmännen uppror mot kungamakten och den s k parlamentarismen infördes, dvs att makten ligger hos folket

och inte hos Konungen. Den principen infördes inte i lagen förrän i slutet av 1900-talet och nu har kungen bara reprsentativa uppgifter, visa upp sig vid kungliga bröllop och begravningar, ta emot utländska amassadörer, åka till utlandet på statsbesök od, men aldrig ha några politiska åsikter.

Allmän rösträtt infördes 1921 och kvinnor fick rösta första gången 1924, man kan säga att demokratin då var formellt inför i Sverige. Flickor fick rätt att på gymnasier på 1920-talet. Statskyrkan avskaffades i slutet av 1900-talet.

Socialdemokraterna innehade regeringsmakten 1032-1976, sedan skiftade den mellan socialdemokrater och borgerliga. En socialdemokratisk regering med miljöpartister kom till hösten 2014 efter åtta års borgerligt styre.

Förhållandena i Sverige har undergått en enorm förändring sedan 1920-talet, men de yngre generationerna förstår nog inte det. De unga nu har inte varit med om de stora förändringarna och tycks vara benägna att i okunskap göra om misstag som begåtts tidigare.

Svenskarna klarade sig undan första och andra världskriget och har levt tämligen isolerade sedan början av 1900-talet. Världen utanför har varit med om krigen och om de stora förändringarna, Sovjetunionens uppgång och fall, kalla kriget, avvecklingen av alla kolonier som europeerna hade i början av 1900-talet, Mellanösterns och Nordafrikas problem, Ostasiens problem med Kinas omvandling av Mao och Deng till en kapitalistisk kommuniststat o s v.

Hans Rosling har nyligen i TV berättat om att tillståndet i världen är bättre än de flesta tror. Men utvecklingen i Grekland, Ryssland och oenigheter i EU, skjutvapnen i USA m m gör att det kan vara svårt att vara så optimistisk som Hans Rosling

Det viktiga nu är att det är eländigt i världen, men att det finns hopp om förbättringar om människorna anstränger sig. Demokratin är formellt den styrningsform som fått ett geombrott. Man kan hoppas att den också innebär att man ska komma framåt med hjälp av samarbete och överenskommelser.

I Sverige började man på 1970-talet mer allmänt inse, att Sverige är obotligt beroende av världen utanför. Nu borde alla kunna inse, att Sverige definitivt är en del av världen och måste anpassa sig till den. Samtidigt är det demokratin som gäller. Sverige påverkas av världen utanför och bör påverka världen.

Trots allt som hänt i Sverige under 1900-talet och början av 2000-talet lever klassamhället kvar. Det finns en överklass och en underklass. Mätt i pengar och inkomster ligger gränsen vid något över inkomst 25 000 kr per månad, ungefär medelinkomst och medianinkomst = den mittersta inkomsten.

De borgerligas politik gynnar överklassen och den nuvarande regeringen borde vara intresserad av förhållandena för underklassen.

Människor i underklassen kan tänkas vilja komma till överklassen och kan tro att de då bäst ska rösta på de borgerliga. Eftersom socialdemokraterna gjort att många från underklassen kommit upp i överklassen är partiet angeläget att inte stöta sig med dem som kommit upp i överklassen och kanske röstar borgerligt. Det gäller för socialdemokraterna att övertyga om att det är bra välfärdsfördelning som är viktigt, inte att man har hög inkomst.

Demokratin kräver att folket har goda kunskaper om välfärdsfördelningen och om hur den kan förbättras.

För att demokratin ska fungera bra måste folket ha goda kunskaper om välfärd och allt annat i politiken.

<u>Kunskaper som behövs.</u>

Personernas kunskaper för livets fyra stora roller:

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Kunskaperna bör ges i skolorna. När man gått ut skolorna får man fortsatta kunskaper genom nyhetsmedier, föredrag och samtal, teatrar och uderhållningar, studiecirklar etc. Viktig är publicserviceverksamheterna i radio och TV.

Skolorna betalas med skattemedel och publicserviceverksamheterna bör när det gäller hushållen betalas genom att hushållens TV-avgifter avskaffas och ersätts med en kollektivavgift för alla hushåll som betalas av staten. Statens kostnader för denna kollektivavgift inhämtas genom sänkningar av jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för personer med inkomster under 11000 kr per månad = 132000 kr per år, De behöver de drygt 2000 kr per år i ökad disponibel inkomst som omläggningen innebär för dem. Pensionärer som inte har jobbskatteavdrag får samma förbättring. Företag ska betala som nu.

Skolorna bör förbättra sin utbildning så att de ger eleverna kunskaper enligt de angivna kunskapsbehoven. Regeringens ministrar för de olika politikområdena bör för skolministrarna redovisa vilka kunskper som behövs när det gäller att kunna rösta väl och utbildningsministrarna bör utforma sin utbildningspolitik efter det.

På senare år har partierna ofta propagerat för bättre utbildning. Bland det första som framförts har varit att lärarnas löner bör höjas. Men dåliga lärare blir inte bättre för att de får högre löner. Dåliga lärare bör utbildas så att de blir bättre, det behövs alltså säkra system för vidareutbildning av lärare.

De som nu utbildas till lärare vid universitet och högskolor måste få en bättre utbildning än nu. De som utbildar lärarna utgår från skolornas kursplaner. Dessa planer tycks inte alltid motsvara de kunskapsbehov som finns. Regeringen bör kontinuerligt granska, värdera och revidera kursplanerna.

På Sven Wimnells hemsida har under årens lopp ständigt förts fram behov om förbättring av läroplanerna utan att partierna tagit till sig och gjort förbättringar.

Några utredningar:

Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

I följande utredning har några behov om utbildningar m m i korthet förts fram
Sven Wimnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 för de första 11 politikområdena..
http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf

Sven Wimnell: Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**

Man bör skilja noga mellan planering och styrning. Man kan planera vad som helst utan att ha några möjligheter att styra det som planeras. Svenskarna har inte möjligheter att direkt ingripa i demokratiska styrningar eller utvecklingar i andra länder. Svenskar kan inte styra processerna i Ryssland, USA, Japan, Kina eller något annat land, men kan hålla en planering som gäller hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli i dessa länder.

Svenskarna är beroende av utvecklingen i andra länder och har förpliktelser genom överenskommelser att medverka i världens utveckling, det är viktigt att svenskarna får en uppfattning om hur det kan och bör bli i andra läner. Därför bör Sverige hålla sig med en svensk världsplanering som underlag för svenskarnas agerande i världen.

Planering innebär att man ställer frågor och svar om hur det var, hur det är, hur det kan bli och hur det bör bli. Frågorna bör gälla väsentliga saker, och det ska beröras längre bort i det följande. Sådan planering bör ständigt pågå och ändras vartefter som förutsättningar och förhållanden ändras.

För att kunna hålla en världsplanering måste man ha en planering för förhållandena i Sverige, något som finns i någon mån men behöver utvecklas. Det är politikernas, regeringens och riksdagens uppgift. Det sägs att regeringen styr riket, men den gör det utan tillräckligt bra planering. Nästan varje dag ger massmedierna exempel på brister i de planeringar som finns.

Demokratin.

I Sverige räknar vi med att makten utgår från folket. Det är den s k representativa demokratin som gäller, dvs folket väljer i allmänna val representanter som styr i riksdag, kommuner, landsting och till liten del även EU-parlamentet.

Om det ska bli god demokrati måste det väljande folket ha goda kunskaper och värderingar om det som ska styras, det ska överföras till representanterna och dessa ska ha goda kunskaper och värderingar och kunna styra väl med hänsyn till framtiden på kort och lång sikt och med hänsyn till krav och behov både i Sverige och i världen för övrigt. På varje punkt i denna kedja finns det stora brister som gör att demokration fungerar illa och alltför dåligt.

Det första steget gäller folkets kunskaper och värderingar om det som ska styras och det är alldeles klart att folket inte har tillräckliga kunskaper och inte har tillräckliga kunskaper om värderingar som behövs i dagens komplicerade värld. Samma gäller för representanterna som man kan ställa större krav på. Överföringen från folket till representanterna görs av de politiska partierna och har stora brister och det gäller också styrningarna som görs.

De valda representanterna delegerar ofta styrningar till underliggande tjänstemän och nämnder o d. Riksdagen stiftar lagar och styr med budgetpengar o d och delegerar till regeringen och den i sin tur i stor utsträckning till myndigheter, bolag o d. Möjligheter till fel i överföringar är enorma. Det behövs tydlighet i alla överföringar och goda kontroller av att överföringarna blivit rätt gjorda. Det är vanligt med otydlighet i överföringarna och att det efteråt år svårt att hitta någon ansvarig för fel.

En inledning om planering. Från 36-39za 30 jan2010

Det är problem med världens klimat. Klimatförändringarna ger redan svåra konsekvenser och det blir säkert värre om inget görs för att förbättra utvecklingen. Det finns också andra problem, om välfärdsfördelningen i världen mm. Det är bråttom att göra något.

Det behövs planeringar som klargör utvecklingen och riktar in den på lämpligt sätt mot framtiden. Planeringar bör inehålla fyra moment:
hur var det,
hur är det,
hur kan det bli och
hur bör det bli.
Vi i världen lever på det hela taget i ett planeringslöst tillstånd. Det finns delvis beskrivningar om hur det var, hur det är, kan bli och bör bli, men det finns inga heltäckande beskrivningar som systematiskt går igenom alla problem och sätter alla delar i relation till varandra.

Det är människorna som kan göra något för att förbättra utvecklingen och människorna agerar enskilt och i grupper som finns i olika storlekar.

* Hela världens befolkning representeras av Förenta nationerna, FN. I FN finns underliggande organisationer som svarar för delar av de totala verksamheterna.

* Befolkningar i grupper av länder representeras av regionala organisationer som Europeiska unionen, EU, och motsvarande eller likande organisationer i andra delar av världen. I EU finns bl a Kommissionen med underavdelningar och Europaparlamentet med partigrupper och utskott.

* Befolkningen i de olika länderna representeras av regeringar och riksdagsförsamlingar o d med departement och riksdagsutskott o d. Under dessa finns myndigheter med särskilda uppgifter.

* På lägre nivåer kommer kommunstyreler och kommunförsamlingar, med underavdelningar.

De nu nämnda har vissa bestämda maktbefogenheter. Vid sidan av dem finns organisationer för arbetsgivare och anställda av många kategorier och organisationer för olika uppgifter och intressen, t ex forskare, tillverkare och konsumenter.

Nedanför eller utanför organisationerna finns de enskilda människorna med egna kunskaper, erfarenheter och tycken.

När man säger att organisationerna representerar dem inom gruppen är det inte helt korrekt, de representerar på sin höjd en majoritet i gruppen, och de kanske bara representerar ett ledarskikt i gruppen.

I alla planeringsmomentet hur det var, hur det är, kan bli och bör bli kan göras olika beskrivningar som strider mot varandra. T ex när det gäller kostnader för klimatförbättringar finns olika beskrivningar om hur det bör bli, fattiga länder anser att de rika länderna bör betala mycket, men de rika länderna tenderar av girighet att motsätta sig det.

Arbetsgivare och anställda brukar ha olika uppfattningar om lönernas storlek. Socialdemokrater och moderater kan ha olika uppfattningar i många ärenden. Journalister kan vinkla beskrivningar om hur det är. Direktiv till offentliga utredningar kan vara missledande. Politiker kan göra beskrivningar som utelämnar viktig information för att få fler röster. De kommersiella reklammakarna är specialister på att med

förföriska formuleringar framställa varor och tjänster som enbart fördelaktiga för köparna.

Beskrivningar i de fyra planeringsmomenten kan vara av olika kvalitet och kan vara dåliga. Beskrivningar från vetenskapliga institutioner ligger vanligen högt på kvalitetsskalan.

Planeringars uppgift är i första hand att reda ut vad man bör vilja, i andra hand att besluta om åtgärder som leder dit man vill. Vilja och åtgärder bör bedömas efter konsekvenser i viktiga avseenden, varom mera längre fram idet följande.

Det är viktigt att observera, att man kan planera vad man vill utan att ha möjlighet att besluta om åtgärder. Sverige bör hålla sig med en världsplanering som underlag för deltagande i styrningar i internationella organisationer och som underlag för utbyten med delar av världen som inte regleras genom sådana organisationer.

Planeringar syftar i första hand till att skaffa sig kunskaper och i andra hand till att påverka. Det är sålunda bra att skaffa sig kunskaper om hur det var, är, kan bli och bör bli i andra länder, t ex USA, Kina, Ryssland, utan att ha möjlighet att besluta om förhållandena i de länderna.

Med planeringar avses här kunskapsbildande processer och ska inte förknippas med s k planhushållningar som förekom i det kommunistiska Sovjetunionen.

När det gäller åtgärder som kan följa av uppfattningar om vad man bör vilja och göra finns det två olika områden som beror av maktförhållandena: offentliga demokratiskt styrda beslut i offenliga organisationer och beslut av privata organisationer och enskilda personer.

Det vill säga offentliga organisationer av typ FN, EU, stater och kommuner som har laglig rätt besluta. I världen har sådana organisationer numera vanligen ledning som är vald genom allmänna val, direkt eller indirekt, men det förekommer också ledningar av diktaturtyp o d, som inte följer av allmänna val. De offentliga organisationernas åtgärder är inte opartiska utan beror av var ledningsmajoriteten hör hemma i de politiska skalorna, höger, vänster eller något annat.

Privata organisationer är företag av olika slag, oljebolag, biltillverkare, läkemedelstillverkare, telefonbolag, handelsbolag, tidningsutgivare etc och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, löntagarorganisationer, ideella föreningar etc. Privata organisationer är numera ofta styrda på ett eller annat sätt av de demokratiska organisationern, men har stor frihet att tycka och göra vad de vill.

Den 6 december 2009 började FNs klimatmöte i Köpenhamn.(Skrivet hösten 2009, ett nytt möte har hållits i slutet av 2010) Det är meningen att man bl a ska få fram åtgärder som minskar utsläpp av koldioxidgaser mm som påverkar jordens klimat och kan förstöra jordklotet om inget görs för att förhindra det. Eftersom gaserna sprids i atmosfären är det en fråga för hela världens befolkning. Men eftersom det huvudsakligen är enskilda personer och privata organisationer som gör utsläppen är det svårt att styra förändringar. Utsläpparna inser inte tillräckligt väl konsekvenserna av den förstörelse som pågår.

Världen är på katastrofkurs. Vill man undvika katastroferna måste människorna i världen få kunskper och bli medvetna om hur saker hänger ihop.

Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**

Varifrån får människor sina kunskaper? Man har egna minnen från sin levnad, från sin närmaste omgivning, från berättelser där, från tidningar och tidskrifter, radio, TV, film, böcker, föredrag och kurser, skolan, yrkesverksamheter, och sedan ett tiotal år från Internet.

Man måste vara hundra år gammal för att kunna ha några egna minnen från tiden för första världskriget. 90-åringar kan ha minnen från 1920-talet och 80-åringar kan minnas från och med 1930-talet, i Sverige har de varit med om de tidiga rundradiosändningarna, de första ljudfilmerna och civilflygets barndom med småplan som landade på vattnet och för tio kronor tog upp några passagerare för en kort rundtur i luften. På 30-talet kunde de se Hitler på journalfilmer och höra honom i radio inviga olympiska spelen i Berlin 1936, ett förspel till andra världskriget som bröt ut hösten 1939.

De som nu är 70 år var mest i förskoleåldern under andra världskriget som slutade 1945 med atombomberna. Dagens 60-åringar började skolan ungefär då TV-sändningar började i Sverige och de första satelliterna kom upp. 50-åringarna föddes 1957, började skolan på 60-talet och var ca 10 år då högertrafiken infördes. 40-åringarna började skolan när det s k miljonprogrammet, bygge av en miljon bostäder, var slutfört, rekordåren var slut och den första borgerliga regeringen på länge kom till.

De som nu är 40-50 år och har ledande positioner i Sverige har egna minnen bara från ett par-tre decennier i slutet av 1900-talet. De som nu går i grundskolan och gymnasiet har inga egna minnen från tiden då det inte fanns Internet och datorer och mobiltelefoner var ovanliga.

De som 2006 fick rösta för första gången var födda 1988 och hade inga egna minnen från tiden före tidigast 1991 då de var tre år gamla. För att kunna rösta väl måste man ha kunskap om det förgångna och förstagångsväljarna måste ha fått kunskaper om tiden före 1991 genom skolan och på andra sätt. Valda representanter i 40-årsåldern har inga egna minnen för tiden före 1970 då de var tre år, eller 1980 då de var 13 år.

Det som hände innan man var född kan vara svårt att förstå och få grepp om. Beskrivningar om världen utanför Sverige fanns förr inte så mycket av som idag. På 1930-talet talade man om infödingar och naturfolk som efterblivna och något mycket avvikande från de civiliserade. Numera har de forna infödingarna blivit människor med mänskliga rättigheter. Regeringens intresse för europafrågor var litet på 1970-talet, nu måste den följa med vad som händer i Europa fastän inte mycket märks av det. Klimatproblemen har “satt världen på kartan”

Med hänsyn till att jordklotet blivit en angelägenhet för alla behövs mer kunskaper om världen och dess problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Svenska väljare okunniga.

Från http://wimnell.com/omr36-39t.pdf **2 feb 2008**
SvD 080119:

“Svenska väljare okunniga.

Inte ens hälften av väljarna visste att det var en socialdemokratisk regering som styrde i Sverige när de skulle rösta i valet 2006. Okunnigheten i valmanskåren var också stor i frågor om om arbetslösheten och om vilket parti som olika politiker kandiderade för.

Det är professor Sören Holmberg vid Göteborgs universitet som nu presenterat ytterligare siffror från väljarundersökningarna som gjordes i samband med valet 2006. Liknande undersökningar har gjorts sedan 1960-talet och en del av materialet handlar om hur kunniga väljarna är när de går in i vallokalen.

- Det finns stora luckor och det man kan se är att de allra mest grundläggande kunskaperna blir sämre för varje gång, säger Sören Holmberg.

Under 1960-talet kunde mellan 65 och 70 procent av väljarna tala om hur den sittande regeringen såg ut. Inför 2006 års val var det bara 46 procent som visste vilket parti som satt i regeringen. Resten hade inte en aning eller gissade på något helt annat parti än socialdemokraterna.

Flest okunniga väljare har socialdemokraterna och det rör sig då om vilka partier som finns, hur Sverige styrs politiskt, enkla personfrågor och vad olika sakfrågor handlar om. Av de kunnigare väljarna röstar flest på folkpartiet och sedan moderaterna.

Kunskapsnivån påverkar även viljan att rösta överhuvudtaget. 40 procent av okunniga avstod från att rösta medan 95 procent av de kunniga utnyttjade sin möjlighet att välja.

På 1960-talet kunde 60 procent av de tillfrågade namnge en lokal eller regional politiker som kandiderade till riksdagen. Vid mätningen 2006 var det bara 40 procent.

- Och detta trots att exponeringen i medierna blivit mycket större och att vi hade personval för tredje gången. Fiasko är väl rätta ordet för den reformen, säger Sören Holmberg.

Undersökningen visar också att kunnigheten ökar ju äldre man blir. De allra äldsta pensionärerna, 71-80 år, var bäst på att sätta partibeteckning efter olika politikernamn jämfört med förstagångsväljarna 18-21 år. Hela 92 procent av de äldre visst att Bosse Ringholm var socialdemokrat medan 30 procent av de unga anade det.

Motsvarande siffror för Jan Eliasson (s) var 80 mot 17 procent, för Carin Jämtin (s) 68 mot 15 procent, Karin Pilsäter (fp) 60 mot 2 procent, Gunilla Carlsson (m) 42 mot 2 procent, Yvonne Ruwaida (mp) 35 mot 2 procent, Alice Åström (v) 21 mot 1 procent medan bara 4 procent av de äldre och 3 procent av de yngre visste att Fredrick Federley är centerpartist.

Fredrik Mellgren 08-13 58 59 fredrik.mellgren@svd.se

DN 6 maj 2015:

”Gammalmoderaterna måste hålla fingrarna i styr”

“ **Tolerans är nyckeln. Att påverka politikens sakinnehåll och förverkliga sitt eget program är inte oppositionens uppgift. När nu gammalmoderater skär tänder över regeringens politik gäller det att respektera Decemberöverenskommelsen. Belöningen är att samma tolerans visas i motsatt politiskt läge, skriver statsvetaren Leif Lewin.**

Gammalmoderaterna har svårt att hålla fingrarna i styr. Det kliar av lust att trycka på nejknappen, när den rödgröna regeringen kommer med sina samhällsskadliga förslag. Det känns absurt att lägga ner sina röster, när både den egna övertygelsen och de egna väljarna talar för avslag. Så vad är det för spel som Decemberöverenskommelsen dragit in dem i?

Egentligen har de aldrig trivts i den parlamentariska demokratin. Det började redan när den allmänna rösträtten infördes. Enligt de gamla högermännens uppfattning borde dugligheten ligga till grund för inflytandet i det politiska livet, precis som i det ekonomiska. Men genom ett taktikspel, som de hade svårt att acceptera, drev den dåvarande högerledaren och statsministern Arvid Lindman år 1907 igenom förslaget om allmän och lika rösträtt för män och proportionell valmetod med argumentet att det var det minst dåliga alternativet. Värre skulle det nämligen ha blivit, om vänstern fått som den ville. Då skulle vi ha fått allmän och lika rösträtt för män med bibehållen majoritetsvalmetod, vilket skulle ha inneburit total vänsterdominans och högerpartiets utplåning. Men man knorrade och statsministern fick hota med avgång och regeringskris för att få de motvilliga att ge med sig.

Inte blev det bättre när man började diskutera vilken makt kungen skulle ha. Tvärtemot vad grundlagen föreskrev menade vänstern att kungen inte skulle få välja sina rådgivare som han ville utan skulle tvingas utse en regering, som utgick ur riksdagens majoritet. Nåja, denna brittiska parlamentarism lyckades man sabotera under en följd av år genom ett system med hemliga rådgivare till kungen bakom ryggen på vänsterregeringen. Ordningen framträdde till slut öppet under borggårdskrisen i februari 1914, då kungen demonstrerade sin personliga makt och tog bladet från munnen i försvarsfrågan och talade direkt till folket med påföljd av vänsterregeringen fick gå och en högerregering träda till.

Men det var en tillfällig seger. För de äldre, icke samarbetsvilliga högermännen blev författningsuppgörelsen hösten 1918 en bitter stund. En revolutionär våg drog genom världen. Kungar och kejsare störtades, Hjalmar Branting besökte det nya Sovjetunionens ledare Lenin och uttalade sig positivt om honom, det socialdemokratiska partiet krävde lika rösträtt för män och kvinnor, förstakammarens avskaffande och införande av republik. Vid en urtima riksdag forcerades reformerna, högern fick finna sig i att rädda det som räddas kunde – främst monarkin – men den parlamentariska demokratin triumferade. Högern gick mot katastrofval och drog sig under ständig kräftgång för årtionden tillbaka i de politiska kulisserna.

Det är först i vår tid, under de senaste decennierna, som moderaterna åter beklätt statsrådsposter. De var länge ovälkomna. Nostalgiskt tillbakablickande mot den gamla koalitionen med socialdemokraterna i

kampen för parlamentarism och demokrati i förra seklets barndom ville högröstade krafter inom folkpartiet 1976 förhindra att moderatledaren Gösta Bohman fick säte i regeringen.

Misstron fortsatte och ledde några år senare till att de regeringsbärande center- och folkpartierna spelade under täcket med den socialdemokratiska oppositionen om skatterna, vilket fick moderaterna att bryta upp från regeringen.

Under regeringen Bildt i början av nittiotalet gick det lite bättre, även om den som är intresserad av parlamentarismens teori och praktik onekligen måste höja ett ögonbryn inför det unika fall av parlamentarism som uppstod, när centerpartiet satt kvar i regeringen efter beslutet om Öresundsbron medan dess ledare i protest gick i opposition.

I dag skär gammalmoderaterna tänder, när de får höra den gamla visan igen att det är det minst dåliga att låta vänstern få som de vill trots att de saknar egen majoritet. Vad är det då som är värre? frågar de, redan glömska av den cirkus som rådde i höstas när ett extraval stod för dörren som ingen ville ha (utom Sverigedemokraterna) och som inte skulle ha löst den parlamentariska situationen, eftersom ingetdera blocket sannolikt skulle ha fått egen majoritet.

Problemet är att parlamentarism förutsätter att regeringen utgår ur riksdagens majoritet men om inget parti eller partikonstellation har majoritet, hur gör vi då? Den svenska parlamentarismens främste teoretiker professor Axel Brusewitz menade år 1929 att då måste vi omformulera den parlamentariska doktrinen och säga att regeringen måste ”tolereras” av majoriteten. Den skillnad mellan ”negativ” och ”positiv” parlamentarism, som mångordiga amerikaner och engelsmän skriver tjocka böcker om, fångades av den stilistiskt sparsmakade Brusewitz av detta enda ord: ”tolereras”. Statsministern behöver inte ha majoriteten med sig men han får inte ha majoriteten emot sig. Därmed ställs oppositionspartierna inför ett val. Ska man lägga ner sina röster och alltså ”tolerera” regeringen eller ska man gå emot?

Sverige måste kunna regeras. Regeringen måste kunna få igenom sin budget. Det är syftet med Decemberöverenskommelsen, som säger att den mindre partikonstellationen ska lägga ner sina röster så att den större konstellationen får igenom sitt förslag.

Betyder det att opposition är meningslöst? Nej, inte alls. Om vi återgår till den parlamentariska doktrinen som den ursprungligen formulerades, är det oppositionens främsta uppgift att kritisera och utkräva ansvar av regeringen i syfte att själv vinna nästa val och bilda regering. Att påverka sakinnehåll och förverkliga sitt program är inte alls oppositionens uppgift, det är en artefakt av att ingen har majoritet och samarbete därför blivit nödvändigt. Men sakinflytande är faktiskt inte den rätta belöningen för nedlagda röster. Det är i stället en försäkran om att motsvarande tolerans kommer att visas, om oppositionen efter nästa val blivit störst.

Gammalmoderaterna bör visa tålamod, så att landet kan styras. Politik handlar inte bara om sakfrågor. Det gäller att också ha procedurer, som förhindrar kaos och vågspel. Den primitiva instinkten är att votera för sina omedelbara intressen. Parlamentarism däremot, som den numera gestaltar sig, är en konsten att styra enligt majoritetsregeln, i dag såväl som i morgon, trots att man befinner sig i minoritet.

Leif Lewin, professor emeritus i statskunskap, Uppsala universitet “

DN 6 maj 2015:

“ Ett omöjligt samarbete

Stödet för samarbete med Sverigedemokraterna kryper uppåt bland borgerliga väljare, enligt DN/Ipsos mätning i tisdagstidningen. När det gäller ”frågor där man har liknande uppfattningar” ter det sig säkert för många helt naturligt. Normaltillståndet har blivit att SD sitter i riksdagen och svenska folket kan sägas ha normaliserat partiet genom att med bred marginal rösta in det. Så varför inte prata, om man tycker ungefär samma sak?

Problemet uppstår när ordet samarbete ska preciseras. För problemet med SD, förutom dess bruna rötter, är att partiets hela essens är motståndet mot invandring.

Detta är ingen fråga bland många, utan den som motiverar SD:s existens. Alla övriga ställningstaganden är medel för att uppnå det allt överskuggande målet. Och det är ingen liten sak, utan en strypning av asyl- och anhöriginvandringen med 90 procent.

När S–MP-regeringens budget röstades ned i fjol förklarade den vikarierande partiledaren Mattias Karlsson: ”SD kommer att arbeta för att försöka fälla varje regering som ger stöd för ökad invandring.” Övriga frågor, från skatter till försvar eller skola, är alltså underordnade och kan ”samarbetas” kring endast om murarna börjar byggas vid Sveriges gräns. Socialdemokrater eller Allianspartier, spelar ingen roll.

Jämförelsen med Fremskrittspartiet (som sitter i regeringen i Norge) eller Sannfinländarna (som snart kan hamna i den finska) haltar därför. De två är populistiska missnöjespartier där invandring är en punkt på dagordningen. För SD är det politikens mening.

Allianspartierna och SD tillfogar titt som tätt regeringen nederlag i riksdagen genom att rösta likadant. Detsamma hände under förra mandatperioden, till exempel när de rödgröna partierna och SD hjälptes åt att stjälpa den höjda brytpunkten i Alliansregeringens budget.

Är detta samarbete? Nej, vardag i riksdagen. SD sitter där och röstar vare sig man vill eller inte, ty demokratin fungerar så. Men är SD:arna isolerade, stigmatiserade och mobbade för att de andra partierna inte vill ”förhandla” med dem? Nej, för det finns goda skäl att inte samarbeta med dem om det enda område SD egentligen bryr sig om: invandringen. Förutsättningarna för att nå en gemensam syn är obefintliga.

Dessutom grundas SD:s ekonomiska politik på fantasin att minskad invandring skulle spara dussintals miljarder kronor åt statskassan. Pengarna antas gå till alla möjliga godsaker, men förblir fiktiva.

Medborgarnas bekymmer för bristerna i integrationspolitiken ska inte viftas bort. Men utgångspunkten kan inte vara ett invandringsstopp.

Resonemanget ovan måste beaktas även av de som dömer ut Decemberöverenskommelsen som felaktig och odemokratisk.

S och MP bildar en svag minoritetsregering, stödd på Vänsterpartiet. Det finns en begriplig borgerlig frustration över att Alliansen låter

denna rödgröna röra få igenom sina budgetar. De kommer säkert att fortsätta kännetecknas av illa genomtänkta åtgärder och skattehöjningar på arbete och företagande.

Riksdagen har visserligen en icke-socialistisk majoritet, däremot ingen borgerlig sådan. SD har sin egen skala. Och även om vänstern inte vann valet, var Alliansen dess tydligaste förlorare.

Decemberöverenskommelsen är full av motsägelser. En minoritet slipper kompromissa om budgeten, oppositionen klagar men låter den ändå passera. Borgerligheten kräver dessutom att V ställer sig bakom för att godkänna de röd-gröna som den största konstellationen. Regeringen tvingas vrida sin politik åt vänster, helt i onödan. Därmed närmast utesluter uppgörelsen blocköverskridande ekonomisk-politiska trevare.

Att förklara klokskapen i detta är utan tvivel ett pedagogiskt problem för Alliansen.

För att skrota pakten krävs dock ett alternativ som fungerar bättre. Nyval är en möjlighet, men få tror att resultatet skulle bli mer lätthanterligt. Varken Folkpartiet eller Centern tjänar något på att bli knähundar hos Stefan Löfven. S och Moderaterna skulle fungera teoretiskt, eftersom de ofta står varandra nära, men i praktiken leda till interna konvulsioner hos båda. Risken med stora koalitioner är att de inte får mycket gjort och i stället göder populisterna.

Det är lätt att skriva önskelistor. Verkligheten blir inte självklart bättre av det.

DN 6/5 2015 “

Kapitel 2. Socialdemokraternas politik och ansvaret för det.

Socialdemokraterna har inte skött informationen om sin politik

De 22 politikområdena är tydliga och kommer sannolikt att vara dominerande många år framöver.

Sverige var på 1800-talet ett utpräglat klassamhälle som styrdes av kungen med hjälp av borgerligheten. 1889 tillkom det socialdemokratiska arbetarepartiet och krävde rösträtt åt alla och lag om åttatimmars arbetsdag. Partiet krävde inflytande för arbetarna i styrningen av staten och fick ledamöter i riksdagen.

I mitten av 1910-talet protesterade riksdagen mot kungamakten som därefter fick rätta sig efter riksdagens krav. Åttatimmarsdagen blev lag i slutet av 1910-talet och rösträtt för alla infördes i och med att kvinnor fick rösträtt 1921 och kunde rösta första gången 1924. Sverige blev fomellt en demokrati.

På 1920-talet var det många regeringar med olika partier som ledare. 1932 började socialdemokraterna en långvariga ledning som räckte 46 år till 1976. Då inleddes en period med skiftande partiledning. 2006 fick de borgerliga partierna regeringsmakten i en allians och behöll den i åtta år till valet 2014.

Det har hänt mycket i Sverige sedan 1920-talet då Sverige blev en demokrati. Men de borgerliga ideologierna sitter fortfarande kvar. Den borgerliga alliansen hade en klasspolitik som gynnade de välbeställda.

Det finns en överklass och en underklass och det finns mycket att göra för att få ett bättre samhälle som är mer jämlikt.

Underklassen bör stödjas och deras levnadsvillkor förbättras. Det är de nuvarande socialdemokraternas uppgift att fortsätta det som de första socialdemokraterna gjorde. De måste förbättra för underklassen.

Tyvärr har den socialdemokratiska regeringen tappat förtroende och har fått kraftigt försämrade opininssiffror från Sifo, publicerade lagom till 1 maj 2015.

Det kommer inte som någon överraskning. Socialdemokraterna har inte upplyst allmänheten, de kommande väljarna, om sin politik.

Socialdemokraternas infomation till allmänheten inför valet 2014 bestod av ett A4-papper vikt på mitten innehållande bara några allmänna fraser.

Det viktigaste informationsmedlet, SAPs hemsida på Internet, innehåller inget om socialdemokraternas politik på de stora viktiga 22 politikområdena.

Socialdemokraternas hemsida är usel och visar att socialdemokraterna inte är intresserade av att informera om sin politik och inte har den kompetens som behövs för att styra Sverige. De borgerliga har försämrat den svenska samhället och vill fortsätta med det, men har en sådan propaganda att de kan dölja det och få allmänheten att tro på dem.

Det närmaste ansvaret för socialdemokraternas dåliga information om sin politik ligger hos partisekreteraren, hon borde fråntas uppgiften att sköta partiets informationer om sin politik.

De som har ansvaret för att hon får hålla på med sina förödande brister med informationer om partiets politik är partiledaren, verkställande utskottet och partistyrelsen. De är alltså ansvariga för de dåliga opinionssiffrorna.

Om socialdemokraterna fortsätter med sin dåliga hemsida på internet och inte berättar om de 22 politikområdena kommer partiet sannolikt förlora nästa val, överklassen tar ledningen i regeringen och styr Sverige med sina överklassideologier igen. Partiledaren, verställande utskottet och partistyrelsen måste då avgå och stå med skammen.

Sven Wimnell 31 januari 2015:
Socialdemokraternas hemsida på internet. Människornas levnadsvillkor och utvecklingens krafter. Partiledardebatt och tidningsartiklar i 22 politikområden 10-27 jan 2015
http://wimnell.com/omr36-39zzv.pdf
Sidan 14:

"För att vinna nästa val bör socialdemokraterna på sin hemsida redovisa socialdemokraternas politik i de 22 politikområdena. På första sidan bör områdena anges och man ska där kunna klicka sig fram till det politikområde man först vill se på . Sedan ska man kunna klicka sig tillbaka till första sidan och där klicka sig till de andra politikområdena.

Socialdemokraternas hemsida på Internet är det viktigast medlet för att framföra partiets politik, men är inte gjord med den kompetens ifråga om informationskompetens som är nödvändig, det har påpekats många gånger de senare åren utan att det blivit några förbättringar. Den dåliga hemsidan medverkade till det dåliga resultatet i valet i september. Blir den inte bra kommer socialdemokraterna inte få så många röster som behövs.

Partiets hemsida på internet tycks skötas av någon person på kansliet som inte har tillräcklig kompetens för det. Partistyrelsen, verkställande utskottet och partiledaren bör fatta beslut om att partiets politik ska redovisas på partiets hemsida på internet på ett tydligt, allsidigt och förnuftigt sätt och att utformningn av hemsidan ska ledas av partiledaren med hjälp av partiets statsråd och talespersoner.

En viktig sak med de 22 politikområdena, om de visas på hemsidan, är att de tyder på att socialdemokraterna har en helomfattande och genomtänkt politik som gör att de kan styra Sverige, Alliansen menar ju att socialdemokraterna inte kan styra landet, och det intrycket kan man också få av partiets nuvarande hemsida. "

Det är svårt att förstå att socialdemokraternas ministrar och gruppledare i riksdagen och dess utskott finner sig i den dåliga information som partisekreteraren åstadkommer om partiets politik.

Allmänheten, väljarna, kommer att fullständigt förlora förtroendet för partiledaren Stefan Löfven om inte hemsidan ger en förnuftig information om partiets politik på de 22 stora politikområdena.

I verkställande utskottet finns statsminister Stefan Löfven, närings-och innovationsminister Mikael Damberg, justitie- och migrationsminister Morgan Johansson och Karl-Petter Thorwaldsson, LO. De borde kunna förstå att partiets hemsida har betydelse för partiets överlevnad.

I det följande:
Ansvariga för partiets politik. Från SAP.se 1 maj 2015+regeringen

Nyvald partistyrelse

Socialdemokraternas partikongress har valt ledamöter och suppleanter till partistyrelsen.

- Valberedningen fick ett uppdrag från förra kongressen och det var att åstadkomma föryngring och mångfald. Vi är därför glada att presentera de här förslagen, säger Berit Högman, ordförande i valberedningen.

Förutom ledamöterna nedan så har också ledamöterna i Verkställande utskottet en plats i partistyrelsen.

Partistyrelse

Ordinarie ledamöter

Niklas Karlsson
Helene Fritzon
Helene Björklund
Lena Hallengren
Ilan de Basso
Hanna Westerén
Hans Hoff
Phia Andersson
Talla Alkurdi
Jörgen Hellman
Ulric Andersson
Mattias Ottosson
Hans Ekström
Pia Nilsson
Jonas Karlsson
Vivianne Macdisi
Karin Wanngård
Helene Hellmark Knutsson
Yilmaz Kerimo
Åsa Westlund
Daniel Olsson
Anna-Caren Sätherberg
Erik Bergkvist
Karin Åström
Janne Rudén
Anders Ferbe

Suppleanter

Roger Johansson
Katrin Stjernfeldt Jammeh
Anna Johansson
Åsa Kullgren
Kent Ögren
Monica Haider
Matilda Ernkrans
Andreas Schönström
Maria Strömqvist
Katarina Köhler
Johan Persson
Tonka Frodlund
Carina Ödebrink
Kenneth G Forslund

Sidan uppdaterades senast: **2013-04-16** 09:39
OBS ändringar 31 maj 2015

Nya verkställande utskottet

Under lördagseftermiddagen valde Socialdemokraternas partikongress ledamöter och suppleanter till det verkställande utskottet. Kongressen beslutade även att utöka antalet suppleanter från sju till åtta personer.

Valberedninges ordförande Berit Högmans kommentar:

- Jag är glad att tillhöra ett parti med många medlemmar och många oerhört duktiga och kvalificerade ledare. Valberedningen har känt att det verkligen finns en lust i hela landet att leda partiet till valseger. Det kommer gynna politiken och verksamhetsutvecklingen att vi samarbetar och är överens. Vi tycker att det är viktigt med regeringsdugligheten. Vi ska hålla fast det som vi var först med - varannan damernas och varannan herrarnas. Vi ska ha en geografisk spridning för att Sverige ser olika ut. Vi vill eftersträva en bredd och en föryngring.

Verkställande utskottet utgörs nu av:

Ordinarie ledamöter

Stefan Löfven, partiordförande
Carin Jämtin, partisekreterare
Karl-Petter Thorwaldsson, LO
Elvy Söderström, Västernorrland
Mikael Damberg, Stockholms län
Anneli Hulthén, Göteborg
Morgan Johansson, Skåne

Suppleanter

Magdalena Andersson, ekonomisk politisk talesperson
Ardalan Shekarabi, Uppsala län
Lena Micko, Östergötland
Tomas Eneroth, Kronoberg
Veronica Palm, Stockholm
Peter Hultqvist, Dalarna
Therese Guovelin, vice ordf. Hotell och Restaurangfacket
Urban Ahlin, Skaraborg

Sidan uppdaterades senast: **2013-04-09** 14:26

OBS ändringar 31 maj 2015

Taggar: Carin Jämtin, Magdalena Andersson, Mikael Damberg, Stefan Löfven

Kongressen 31 maj 2015 har beslutat att välja ett antal personer till Socialdemokraternas partiorgan. Här hittar du hela listan.

En suppleant i verkställande utskottet (fyllnadsval)
Margot Wallström, Värmland

En ledamot i partistyrelsen (fyllnadsval)
Fredrik Lundh Sammeli, Norrbotten

En suppleant i partistyrelsen (fyllnadsval)
Ylva Johansson, Stockholm

Sex suppleanter i valberedningen
Anneli Karlsson, Skåne
Jana Nilsson, Halland
Agneta Gille, Uppsala län
Berry Lilja, Jönköpings län
Annika Andersson Ribbing, Stockholms län
Glenn Nordlund, Västernorrland

Nio ledamöter i granskningsutskottet
Jens Sjöström, Stockholms län
Berit Örtell, Sörmland
Ingemar Nilsson, Västernorrland
Ann-Sofie Hermansson, Göteborg
Joakim Sandell, Skåne
Lena Segerberg, Kalmar
Tomas Hammarberg, Stockholm
Caroline Frankesjö, Örebro län
Jan-Åke Simonsson, Bohuslän

Fyra suppleanter i granskningsutskottet
Anne Jakobson, Norrbotten
Kalle Sandström, Blekinge
Pia Ingvarsson, Skåne
Sultan Kayhan, Stockholm

Sidan uppdaterades senast: 2015-05-31 12:08

PÅ SAPs hemsida går det inte den 12 juni 2015 komma fram till partistyrelsen för kontroll av förändringar.

Socialdemokratiska ministrar.

Följande förteckning visar även miljöpartiets ministrar, markerade MP

Regeringen och departementen.

- Om Regeringskansliet
- Statsrådsberedningen
- Arbetsmarknadsdepartementet
- Finansdepartementet
- Försvarsdepartementet
- Förvaltningsavdelningen
- Justitiedepartementet
- Kulturdepartementet
- Landsbygdsdepartementet
- Miljödepartementet
- Näringsdepartementet
- Socialdepartementet
- Utbildningsdepartementet
- Utrikesdepartementet

Stefan Löfven
Statsminister

Aida Hadzialic
Gymnasie- och kunskapslyftsminister

Alice Bah Kuhnke MP
Kultur- och demokratiminister

Anna Johansson
Infrastrukturminister

Anders Ygeman
Inrikesminister

Annika Strandhäll
Socialförsäkringsminister

Ardalan Shekarabi
Civilminister

Gustav Fridolin MP
Utbildningsminister

Gabriel Wikström
Folkhälso-, sjukvårds- och idrottminister

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och forskning

Ibrahim Baylan
Energiminister

Isabella Lövin MP
Biståndsminister

Kristina Persson
Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete

Margot Wallström
Utrikesminister

Magdalena Andersson
Finansminister

Mikael Damberg
Närings- och innovationsminister

Mehmet Kaplan MP
Bostads- och stadsutvecklingsminister

Morgan Johansson
Justitie- och migrationsminister

Per Bolund MP
Finansmarknads- och konsumentminister,
biträdande finansminister

Peter Hultqvist
Försvarsminister

Sven-Erik Bucht
Landsbygdsminister

Ylva Johansson
Arbetsmarknadsminister

Åsa Regnér
Barn-, äldre- och jämställdhetsminister

Åsa Romson MP
Klimat- och miljöminister, vice statsminister

Gruppledare

Socialdemokraternas gruppledare i riksdagen samt riksdagens utskott.
Från SAP

Tomas Eneroth

Gruppledare S-riksdagsgruppen
Pressekreterare
Åsa Söderén 072-586 58 50 E-post

Berit Högman

Vice gruppledare S-riksdagsgruppen
Pressekreterare
Åsa Söderén 072-586 58 50 E-post

Raimo Pärssinen

gruppledare och ordförande Arbetsmarknadsutskottet
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Johan Löfstrand

gruppledare och vice ordförande Civilutskottet
Presskontakt
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Fredrik Olovsson

gruppledare och ordförande Finansutskottet
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Helene Petersson

gruppledare Justitieutskottet
Pressekreterare
Håkan Gestrin 072-522 12 36 E-post

Åsa Lindestam

gruppledare och vice ordförande Försvarsutskottet
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Björn von Sydow

Gruppledare och vice ordförande Konsitutionsutskottet
Presskontakt
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Gunilla C Carlsson

gruppledare och vice ordförande Kulturutskottet
Pressekreterare
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Jennie Nilsson

gruppledare och ordförande Näringsutskottet
Pressekreterare
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Matilda Ernkrans

gruppledare och ordförande Miljö- och jordbruksutskottet
Pressekreterare
Isabell Ekvall 072- 736 57 84 E-post

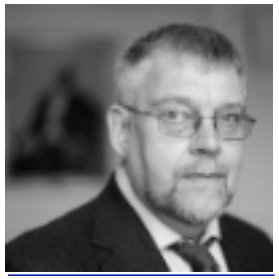

Leif Jakobsson

gruppledare och vice ordförande Skatteutskottet
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Fredrik Lundh Sammeli

Gruppledare och ordförande Socialförsäkringsutskottet
Pressekreterare
Isabell Ekvall 072- 736 57 84 E-post

Pia Nilsson

gruppledare Trafikutskottet
Pressekreterare
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Veronica Palm

gruppledare och vice ordförande Socialutskottet
Pressekreterare
Isabell Ekvall 072- 736 57 84 E-post

Lena Hallengren

gruppledare och ordförande Utbildningsutskottet
Pressekreterare
Isabell Ekvall 072- 736 57 84 E-post

Kenneth G Forslund

gruppledare och ordförande Utrikesutskottet
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Marie Granlund

gruppledare EU-nämnden
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

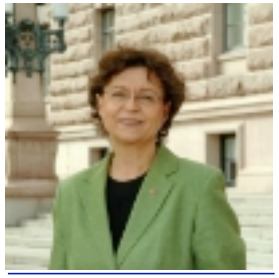

Susanne Eberstein

Ledamot i justitieutskottet och ordförande i Riksbanksfullmäktige
Pressekreterare
Sam Assadi 070-583 36 48 E-post

Phia Andersson

gruppledare Nordiska rådet
Pressekreterare
Stefan Hell Fröding 070-839 84 86 E-post

Utskottens uppgifter och ledamöter redovisas på 33 sidor i kapitel 8.

Regeringen styr Sverige.

Regerinen och oppositionens agerande har behandlats på Sven Wimnells hemsida, http://wimnell.com sedan 1998 och i särskilda utredningar med anknytning till hemsidan.

De särskilda utredningarna finns förtecknade i
Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. http://wimnell.com/omr40zf.pdf

Regeringen måste följa konventioner om mänskliga rättigheter o d som behandlats i
Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf och

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

"Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
Alla människor har rätt till en levnadsstandard som är tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande. Denna omfattar mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala förmåner liksom trygghet vid förlust av försörjning under omständigheter som man själv inte har kunnat råda över. Rätten till en skälig levnadsstandard är specificerad till sitt innehåll, men inte till omfattning. Varje land ska, utifrån sina förutsättningar och de omständigheter som råder i landet, arbeta för att varje människa får tillgång till en levnadsstandard som är tillräcklig. "

När den nuvarande regeringen bildades övertog den arbetsuppgifter från den föregående alliansregeringen. Under det halvår som nu gått har de nya ministrarna försökt komma underfund med sin egen politik. Den tycks ännu inte var fullt klar. Detta ska behandlas i en kommande särskild utredning, men redan nu ska göras några kommentarer.

Politikområdet för statsministern sköts av statsministern, som har statsrådet Kristina Persson som någon sorts medhjälpare.

Politikområdet för politikens förutsättningar o d är ministerlös och får skötas av ministrarna tillsammans.

Politikområdet för utrikespolitiken sköts av utrikesministern som förr har haft hand om utrikeshandeln, den är nu helt eller delvis förd till näringsministern. Nordiska frågor ska skötas av Kristina Persson**.**

Europapolitiken. Utrikesministern har hand om den men statsministern tycks vilja till en del också vara europaminister.

Politikområdet för juridik och demokrati delas av justitieministern och kultur- och demokratiministern. Jusitieministern är också migrationsminister och har lagt ut rättsväsendet om brott och polis od på en särskild inrikesminister.

Politikområdet för försvar sköts av försvarsministern, men han har hand om vissa frågor om civil räddningstjänst som borde gå till området för sjuk- och hälsovård.

Politikområdet för klimat sköts av miljöministern, som också har hand om delar av planeringar av den fysiska miljön hon inte har kompetens för och som borde gå till området för planeringen av den fysiska miljön. Hon har också hand om vissa vattenfrågor som hör till hushållsområdet. Hon har lagt tid på skatter för transporter, som borde skötas av transportministern och finansministern. Hon borde ägna sig

åt klimatet och då behandla hela världens klimat eftersom klimatet går över alla gränser.

Politikområdet för transporter sköts av infrastrukturministern. Hon borde få hand om postfrågor som nu ligger hos bostadsministern.

Politikområdet för planering av fysiska miljöer är en offentlig verksamhet. Närmast till att sköta detta område är bostads- och stadsutvecklingsministern, som borde få hand om all planering av de fysiska miljöerna, även delar som nu ligger hos miljöministern och landsbygdsministern. Drift av bostäder hör hemma i området för hushållsverksamheter. Bostadsministern sköter post- och IT. frågor, postfrågorna borde gå till transportministern och IT-frågorna, i brist på IT-minister, till kulturministern som har hand om informationsfrågor.

Politikområdet för landsbygd sköts av landsbygdsministern som tidigare hade eget departement, en föregångare till gamla jordbruksdepartementet.. Nu ingår han i näringsdepartementet där lantbruksnäringarna passar bra. Men frågor om annat ingår, som bättre passar in planeringen av de fysiska miljöerna.

Politikområdet för bistånd är ganska klart och sköts av biståndsministern.

Politikområdet för hälso- och sjukvård sköts av socialministern, han borde få viss rädningtjänsfrågor som nu ligger hos försvarsministrn. Hälsoministern har hand om vissa idrottsfrågor, det mesta om idrott finns hos kulturministern. Socialministern har lagt ut delar om socialtjänst o d till en barn-, äldre- och jämställdhetsminister och socialförsäkringar till en socialförsäkringsminister.

Politikområdet för hushållet, mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi har ingen ansvarig minister, Det föreslås att Kristina Persson får bli det. Ansvariga för delar är nu energiministern, bostadsministern och finansmarknads- och konsumentministern.

Politikområdet för barn- och äldreomsorg, socialtjänst o d har oklart innehåll, sköts av barn-, äldre- och jämställdhetsministern, Hon bör se till att regeringen följer jämlikhetsreglerna och se till att också folket har möjlighet att följa dem.

Politikområdet för utbildning och forskning sköts av utbildningsministern och två ministrar till för olika dela av verksamhetern.

Politikområdet för IT. Information, Konst, kultur, idrott sköts av kultur- och demokratiministern. Hon bör få hand om IT-problemen.Hon bör se till att regeringen följer reglerna om demokrati och se till att folket har möjlighet att följa reglerna.

Politikområdet för jobb sköts av arbetsmarknadsministern, som också har hand om integrationfrågor ingående i området för migration

Politikområdet för näringar sköts av närings- och innovationsministern. Han har lagt ut till särskilda ministrar frågor om transporter, bostäder och landsbygdfrågor.

Politikområdet för handel. Det finns ingen handelsminister. Området sköts av näingsministern, som från utrikesministern fått hela eller delar av utrikeshandeln.

Politikområdet för migration och integration sköts av migrationsmininstern. Inegrationsfrågormna som sköts av arbetsmarknadsministern ingår här.

Politikområdet för brott och polis od, rättsväsende sköts av inrikesministern.

Politikområdet för pengar, finanser o d sköts av finansministern, finansmarknads- och konsumentministern och civilministern. Konsumentfrågor hör till området för hushållsverksamheter. Här ingår socialförsäkringsministern.

Regeringens ministrar från miljöpartiet

Statsminister Stefan Löfvens ministrar är mest socialdemokrater, men det finns 6 ministrar från miljöpartiet:

Alice Bah Kuhnke	MP	Kultur- och demokratiminister
Gustav Fridolin	MP	Utbildningsminister
Isabella Lövin	MP	Biståndsminister
Mehmet Kaplan	MP	Bostads- och stadsutvecklingsminister
Per Bolund	MP	Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister
Åsa Romson	MP	Klimat- och miljöminister, vice statsminister

Kultur och demokrati är inte en dålig kombination. De ämnena ligger till grund i de övriga politikområdena. Kultur-och demokratiministern bör bygga upp en politik som inbegriper alla nivåer från globala till lokala och lägre nivåer med maktrelationer mellan människor..

Kultur och demokrati är maktproblem som finns på alla nivåer och som inte bör sopas under mattan. För att kunna bedriva en politik för Sverige måste situationen klargöras för hela världen och klargöras när det gäller maktförhållanden inom alla politikområden.

Det behövs en svensk kultur- och demokratipolitik för hela världen. Bildkonst o d, musik och underhållning od, skönlitteratur od och samvarokonst mellan människor är maktproblem som en kultur- och demokratiminister måste behandla.

Utbildningsministern bör beakta vad människor behöver veta och kunna i den nuvarande världen, vad svenskarna behöver för utbildning för de roller A1, A2, B1 och B2 de har.

Biståndspolitiken har uppkörda spår som kan följas, men utvecklas.

Bostadsministern Har fått både för mycket och för litet uppgifter. Han borde få ägna sig åt den stora och svåra uppgiften om de fysiska miljöerna. Han är också IT-minister och postminister vilket reducerar hans möjligheter att sköta de fysiska miljöerna. IT borde gå till kulturministern och posten till transportministern.

För att klara bostadspolitiken bör han veta om bostadsbehoven, men problemen med dem ingår i hushållserksamheterna som är så omfattande att han inte kan ta sig an dem alla. Det behövs en hushållsminister för det.

I regeringen finns ingen minster för det viktigast politikområdet:

*** Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

Det behövs en minister för detta område och det föreslås att det ska bli

Kristina Persson	Minister för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete.

Tillägg i arbetsuppgifterna: Hushållsminister. Hon ska då beakta och ta sig an hushållsproblem som ingår i andra mistrars uppgifter, och åstadkomma en samlad politik för hushållens problem. Hon bör bl a beakta konsumentministerns problem och hushållsproblem som tycks finnas i klimatministerns uppgifter. Bredband?

Klimatminstern bör ha en politik för hela världens klimat som underlag för svensk klimatpolitik.

Poitikområdena som mijöpartiterna sköter måste finnas behandlade på Socialdemokratenas hemsida och då i socialdemokratisk version.

DN 8 maj 2015:

“Miljöpartiet ger upp kampen om Fi-väljarna

Miljöpartiet ska få en mer mogen profil i valet 2018. Enligt ett strategidokument som DN tagit del av vill partiledningen framhäva regeringsduglighet och vardagsnära skol- och miljöfrågor. Det innebär att de gröna tonar ned kampen om Fi-väljarna för att i stället försöka locka lite äldre grupper.

Dubbelvalåret 2014 blev en bergochdalbana för svenska miljöpartister. EU-valet i maj var en stor framgång. Men i riksdagsvalet backade de gröna något till 6,9 procent. Partiets slutsats är att budskapet i valrörelsen blev för pessimistiskt och för spretigt.

Bara några månader före riksdagsvalet beslöt partikongressen att jämställdhet skulle lyftas upp som profilfråga, jämte miljön, skolan och jobben. Det innebär att valstrategin ändrades i ett sent skede och det är ett misstag som partiledningen inte vill upprepa.

Därför har partistyrelsen antagit en ramplan som drar upp riktlinjer ända fram till valet 2018. Tanken är att den ska antas på MP-kongressen om drygt en månad.

– Det är första gången som vi skriver en sådan detaljerad ramplan. Det är ett sätt att släppa in kongressen tidigt i processen, säger Anders Wallner, partisekreterare.

Enligt planen ska de gröna stärka regeringsdugligheten och organisationen, och vässa profilen inför nästa valrörelse. Miljö och skola pekas ut som två tydliga huvudfrågor.

Partiet fortsätter att jobba internt i organisationen med feminism och mångfald. Men jämställdheten försvinner som profilfråga. Det innebär i praktiken att partiet tonar ned ansträngningarna för att nå Feministiskt initiativs väljare.

– Det är en grupp väldigt lättrörliga väljare som röstar på det som känns mest nytt och modernt, och jag är inte helt hundra på att Miljöpartiet vill och kan komma tillbaka till den rollen. Vi är inte längre ett nytt och fräscht parti för förstagångsväljare. Vi är ett etablerat parti som sitter i regering, säger Anders Wallner.

I stället riktar han blicken mot väljare i mogen medelålder och uppåt. Enligt ramplanen ska partiet göra en gedigen analys av sina målgrupper under 2016.

– Jag tycker att det stora arbetet handlar om den äldre gruppen. Traditionellt har vi inte försökt nå dem aktivt i valrörelser eftersom vi har sett en så mycket större potential bland de yngre. Men vår långsiktiga inriktning är att vara ett av de stora partierna. Då funkar det inte att vi har så pass lågt stöd bland äldre, säger Anders Wallner.

Även om miljö och skola pekas ut som huvudfrågor, ska partiet plocka fram konkreta förslag på områden som kultur, bostäder och sjukvård. Under nästa år genomförs ett stort rådslag om grön ekonomi.

Partiet ska också utveckla en transportpolitik för hela landet. I klartext handlar det om hur Miljöpartiet ska matcha kravet på höjd bensinskatt med satsningar för glesbygden. Det står inte rent ut i planen men det är uppenbart att Miljöpartiets ledning gärna tar några steg bort från scha-

blonbilden av en miljöpartist som en ung Södermalmsbo med latte-mugg och hipsterskägg.

– Oavsett om man pratar om grönavågengruppen som det var förr, eller hipsters på Södermalm som det är i dag, så har nidbilderna av oss mer handlat om en livsstil än om oss som politiker. Men miljöpartister är inte en subkultur livsstilsmässigt. Det som vi har gemensamt är att vi är politiskt aktiva, konstruktiva och tänker lite längre, säger Anders Wallner.

Det är den handlingskraftige, resultatinriktade miljöpartisten som ska marknadsföras inför valet 2018. Planen är att partiets kampanjer framför allt ska marknadsföra den rödgröna regeringens politik.

När Dagens Nyheter träffar partisekreteraren Anders Wallner har han färska intryck från den nyligen avslutade gröna valkampanjen på plats i Finland.

– När jag klev in i salen och såg de finska valaffischerna blev det så tydligt vad vi gjorde i valrörelsen och vad vi skulle vilja göra 2018, säger han.

– Vi hade ju bilder av väderkatastrofer och skolbilder med en kille som inte får lärarens uppmärksamhet. På de finska valaffischerna såg man en partiordförande som ligger på golvet och har byggt en robot med skolbarn, och en kvinna som står ute i en fors i orörd naturskog. Det kändes lockande med grön politik på ett mer positivt och vardagsnära sätt.

Ett exempel är den redan rätt uppmärksammade reklamfilmen med en kossa, som släpptes häromveckan.

Partiet ska också under 2016 utarbeta en strategi för regeringsfrågan inför nästa val.

– I dag har vi inte bestämt med Socialdemokraterna hur vi ska relatera till varandra i valrörelsen, mer än att vi med stor sannolikhet kommer att fortsätta samarbeta, säger Anders Wallner.

Karin Eriksson “

“**Fakta. MP:s strategi**

Det övergripande målet är att Miljöpartiet ska nå ett uthålligt tvåsiffrigt opinionsstöd, lyfta miljöfrågorna, stärka förtroendet i frågor som rör skola och miljö och stärka organisationen regionalt och kommunalt.

Partiet ser fyra vägar dit:

* Lyfta fram regeringsdugligheten och marknadsföra konkreta politiska resultat.

* Profilera partiet hårdare som visionärt och framtidsinriktat, med fokus på vardagsnära miljö- och skolfrågor. Migration och mänskliga rättigheter är partiets tredje fråga.

* Stärka organisationen, göra ett kunskapslyft internt i feminism och mångfald, stärka partiets konflikthanteringsmekanismer samt satsa på nya former för finansiering, inklusive fundraising.

* Inleda ett rådslag om grön ekonomi. Utveckla politiken när det gäller kultur, bostäder, global utveckling, sjukvård, integration, skola, landsbygdsutveckling och klimat (med transportpolitik för land och stad)

Ramplanen ska behandlas på Miljöpartiets kongress 12–14 juni i Örebro. “

DN 8 maj 2015:

“Ewa Stenberg: Oklart om fokus på två frågor fungerar

Miljöpartiet försöker lära av höstens valnederlag och begränsa sina profilfrågor. Men frågan är om fokus på två sakfrågor är en klok strategi för ett regeringsparti med sex ministerposter.

Analys

Natten efter EU-valet badade Miljöpartiets partisekreterare Anders Wallner och språkröret Gustav Fridolin i en fontän på Mariatorget, i sällskap med politiker från Feministiskt initiativ, de gröna hade gjort ett bra val, självförtroendet stod på topp och jämställdhet hade dubbats till en av partiets fyra huvudfrågor. Fi var deras vänner.

I Almedalen följde det andra språkröret, Åsa Romson, upp med ett brandtal med udden riktad mot vita, heterosexuella män. ”Män släpper ut mer koldioxid än kvinnor. Män äter mer kött, åker mer bil, flyger mer och är mindre intresserade av att förändra sitt beteende för att skona klimatet.”

Riksdagsvalrörelsen slutade med att Miljöpartiets röstandel mer än halverades jämfört med EU-valet i maj.

I partiets valutvärdering blev slutsatsen att man haft för många prioriterade frågor, vilket ledde till att ingen fråga fick riktigt fokus. Miljöpartiet tappade helt enkelt miljön. Inte blev det bättre av att de gröna gjorde en svag förhandling om den första miljöbudgeten.

Nu vill partiet ändra det, genom att prioritera miljö och skola, och därefter på tredje plats mänskliga rättigheter och migration.

Det hade sannolikt gynnat de gröna att göra detta i valrörelsen. Men frågan är om det gör det nu, när partiet har sex ministerposter. Det har aldrig funnits en bättre chans för MP att bredda sig.

Mehmet Kaplan har ansvar för bostadspolitiken, ett verkligt problemområde som blir allt viktigare. Miljöpartiets i särklass mest populära politiker, biståndsminister Isabella Lövin, kämpar med att skära ner biståndet på ett sätt som partiet tidigare varit helt emot.

Kulturminister Alice Bah Kunkhe hade till en början svårt att formulera vad som kännetecknar grön kulturpolitik. Problem för partiet, men samtidigt möjligheter.

Partistyrelsen skriver i förslaget till plan för arbetet fram till nästa val att det allra mest avgörande är att framstå som ett skickligt regeringsparti. Då handlar det om att ministrarna inte klantar sig mer. Att de kan hantera oförutsedda händelser, slitningar inom partiet och konflikter med Socialdemokraterna.

Det gäller att Fridolin får sin skolpolitik genom en riksdag vars majoritet ogillar hans förslag. Att Romson kan leverera det som lovats på miljöområdet, vilket är lättare än skolpolitiken, eftersom också de borgerliga talar om höjda miljöskatter. Men det gäller också att sköta bostadspolitiken, biståndet, kulturen och finansmarknaden.

Annars frågar sig nog väljarna vad partiet ska med fler mandat och fler än två ministerposter till.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se”

“**Fakta. Regionala skillnader**

Starkaste kommunfästen i riksdagsvalet: Stockholms stad (14,3 procent), Lund (14,3 procent) och Jokkmokk (13,8 procent).

Svagaste kommunfästen: Malå (0,3 procent), Älvsbyn (0,3 procent) och Bjurholm (0,4 procent). “

Den svenska regeringen är beroende av världen utanför.

Makthavare i världen efter andra världskriget.

(010604. Datum och stavning är troligen rätt, men det kan finnas fel i stavningen av namnen.)

Sovjetunionen.
Upphörde 1991.Unionen ersattes av OSS, Oberoende Staters Samvälde, men Ryssland framstår som främste makthavaren.

1917-24 Vladimir Iljitj Lenin. Död i ämbetet.

24-53 Josef Stalin .Död i ämbetet.
53-55 Georgij Malenkov (regeringschef) utmanövrerad 1955+Nikita Chrustjev (förste sekr. i kommunistpartiet).
55-58 Chrusjtjev (k-partiet) + Nikolaj Bulganin (regeringsch, utstött 1958. Död 1975.
58-64 Chrusjtjev (k-sekr.+regch.) Avsatt. Död 1971.
64-77 Alexej Kosygin (reg-ch). Död1980+ Leonid Bresjnev (sekr k-partiet)
77-82 Bresjnev (k-sekr+president).Död i ämbetet
82-84 Jurij Andropov (k-sekr+president) Död i ämbetet
84-85 Konstantin Tjernenko (k-sekr+ president . Död i ämbetet.
85-91 Mikhail Gorbatjov (president mm)

53-56 Utrikesminister V Molotov.
57-85 Utrikesminister Andrej Gromyko
85-91 Utrikesminister Edvard Sjevardnase
91-91 Utrikikesm. Alex Bessmertnych + Boris Pankin + Sjevardnase

Ryssland.
1992-99 Boris Jeltsin
2000-2008 Vladimir Putin
2008-2012 Dmitrij Medvedev
2012- Vladimir Putin

Amerikas förenta stater. USA.Presidenter.
1933-45 Franklin D Roosovelt (D=demokrat= amerikansk vänster). Död i ämbetet.
45-53 Harry S Truman. (Demokrat)
53-61 Dwight D Eisenhower (R= republikan= amerikansk höger)
61-63 John F Kennedy (Dem, mördad)
63-69 Lyndon B Johnson (Dem)
69-74 Richard M Nixon (Rep,Avsatt)
74-77 Gerald R Ford (Rep)
77-81 Jimmy Carter (Dem)
81-89 Ronald Reagan (Rep)
89-93 George Bush (Rep)
93-00 Bill Clinton (Dem)
2001-08 George W Bush (Rep)
2009- Barack Obama (Dem)

Storbritannien/England. Premiärministrar.
1940-45 Winston Churchill (konservativ med samlingsregering)
45-51 Clement Attlee (Labour =vänster)
51-55 Churchill (konservativ= höger)
55-57 Anthony Eden (k)
57-63 Harold Macmillan (k)
64-70 Harold Wilson (lab)
70-74 Edward Heath (k)
74-76 Wilson (lab)

76-79 James Callaghan (lab)
79-90 Margaret Thatcher (k)
90-97John Major (k)
97- 07 Tony Blair (lab)
07-10 Gordon Brown (lab)
10- David Cameron (k)

Frankrike. Makthavare och Presidenter.
1944-46 Provisoriska regeringar, chef till jan 1946 Charles de Gaulle, motståndsledare under kriget, därefter Gouin, Bidault, Blum.
47-59 "Fjärde republiken", relativt svag presidentmakt med många regeringar med svårigheter. Presidenter: 1947-54 Vincent Auriol, 54-59 René Coty. De Gaulle regeringschef fr o m juli 1958.
59- "Femte republiken", med stark presidentmakt, skapad av de Gaulle.

Härefter presidenter:
59-69 Charles de Gaulle (höger)
69-74 Georges Pompidou (höger)
74-81 Valery Giscard d 'Estaing (höger)
81-95 Francois Mitterand (socialist=v)
95-07 Jacques Chirac (höger)
07-12 Nicolas Sarkozy (höger UMP)
12- François Hollande (vänster)

Tyskland. Förbundskansler.
(tom hösten 1990 enbart Västtyskland)
1949-63 Konrad Adenauer (CDU= högerparti)
63-66 Ludwig Erhard (CDU)
66-69 Kurt Georg Kiesinger (samlingsreg)
69-74 Willy Brandt (SPD= socialdem=v)
74-83 Helmut Schmidt (SPD)
83-98 Helmut Kohl (CDU)
98- 2005 Gerhard Schröder (SPD)
2005- Angela Merkel (CDU)

Förbundsrepubliken Kina
1949-76 Mau Tse-tung (Zedong)
1977-97 Deng Xiaoping . Död 1997.....
president Hu Jintao
2013 mars president Xi Jinping
premiärminister mars Li Keqiang

FNs generalsekreterare
1946-53 Trygve Lie
53-61 Dag Hammarskjöld
61-71 U Thant
71-81 Kurt Waldheim
82-92 Javier Péres de Cuellar
92-96 Boutros Boutros Ghali
97-2006 Kofi Annan
2007- Ban Ki Moon

DN.se 1 maj 2015

DN/Ipsos: Dyster högtidsdag för S

Foto: Alexander Mahmoud Stefan Löfven.

Om det var riksdagsval i dag, vilket parti skulle du rösta på då?

Ipsos har per telefon intervjuat ett slumpmässigt riksrepresentativt urval svenska medborgare över 18 år. 1 203 personer intervjuades under tidsperioden 16-27 april. Andelen väljare som inte skulle rösta om det vore val i dag eller som är osäkra uppgår till 14,0 procent.

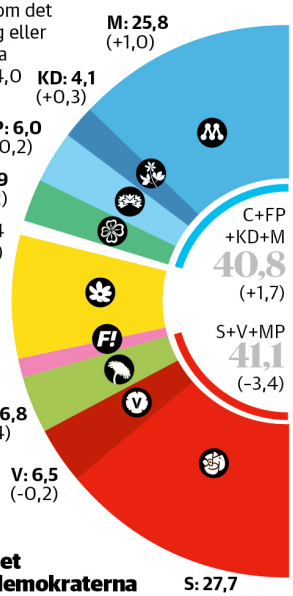

Väljarstödet för Socialdemokraterna på 1 maj under 35 år.

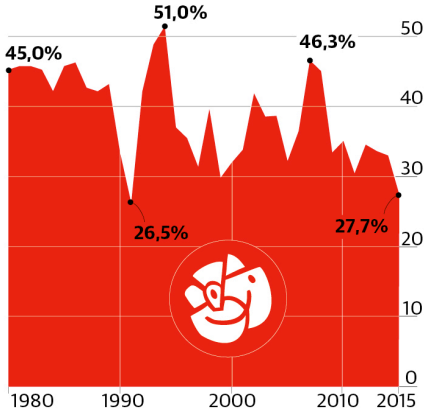

Det blåser snålt när Stefan Löfven och socialdemokratin på fredagen firar arbetarrörelsens högtidsdag. Socialdemokraterna stöds av 27,7 procent av väljarna – den näst lägsta noteringen någonsin på första maj.

DN/Ipsos aprilmätning visar också att det nu är dött lopp mellan blocken.

Enligt väderinstituten kommer det att bli en kylig och regnig första maj. Även kring det största regeringspartiet blåser det kalla vindar. När statsminister Stefan Löfven ställer sig på scenen på Stora torget i Sundsvall för att tala har han en tuff tid bakom sig, med kritik om brutna vallöften och frågetecken kring regeringens jobbpolitik.

I DN/Ipsos aprilmätning stöds Socialdemokraterna av 27,7 procent av väljarna. Partiet har tappat stöd i tre mätningar i följd och minskningen sedan januari är statistiskt signifikant.

– I mars gav väljarna regeringen ett lågt betyg i vår mätning om förtroendet för regeringens arbete. Sådant brukar slå igenom i partiernas opinionssiffror. Socialdemokraterna har en klart negativ trend i opinionen, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Sedan mätningarna inleddes 1979 har Socialdemokraterna endast firat första maj med sämre opinionsstöd vid ett tillfälle – 1991.

Den dåvarande S-regeringen ledd av Ingvar Carlsson plågades av kritik från fackföreningsrörelsen och en annalkande ekonomisk kris som tvingat partiet att ändra kurs på flera centrala områden.

Flera löften, bland annat en utbyggnad av föräldraförsäkringen, hade övergivits.

Även i år har brutna löften haft en framträdande roll i debatten. I regeringens vårändringsbudget finns förslag om att höja bensinskatten och att minska rot-avdraget, förändringar som Socialdemokraterna inte aviserade under valrörelsen.

– Det är två ganska impopulära förslag. Dessutom går det på tvärs mot vad Socialdemokraterna lovade under valrörelsen, säger David Ahlin.

Jämfört med valet är Stefan Löfven och Socialdemokraternas minskning långt ifrån unik. Efter riksdagsvalen 1994 och 1998 gjorde Socialdemokraterna större opinionstapp till första maj efterföljande år än vad som är fallet i år.

Socialdemokraternas regeringspartner Miljöpartiet står still, liksom Vänsterpartiet som ingår i regeringsunderlaget. Tillsammans samlar de tre rödgröna partierna ett stöd på 41,1 procent. Blocken är nu i princip lika stora. Senast det inträffade var i november.

De fyra allianspartierna har ett stöd på 40,8 procent. Samtliga fyra partier ökar något, men inom felmarginalen. Det nya jämna opinionsläget kan innebära att kraven på att skrota Decemberöverenskommelsen tilltar i styrka.

– Borgerliga väljare har redan svårt att acceptera att Alliansen släpper fram vänsterinriktad politik. Ett förändrat opinionsläge, med ett svagare stöd för regeringen och ett starkare stöd för allianspartierna, kan öka trycket på de borgerliga partierna att ompröva Decemberöverenskommelsen, säger David Ahlin.

Trots att det är dött lopp i opinionen ligger Alliansen på en i ett historiskt perspektiv låg nivå.

– Det går inte särskilt bra för Alliansen. Det är Sverigedemokraterna som fortsätter att vinna mark, säger David Ahlin.

Sverigedemokraterna ökar inom felmarginalen till 14,6 procent, partiets högsta notering någonsin i Ipsos mätningar.

Sedan den senaste väljarbarometern har partiledaren Jimmie Åkesson återkommit från sjukskrivningen, vilket innebar mycket publicitet för partiet.

Samtidigt har interna bråk, som slutade med att flera ledande företrädare uteslöts, också fått stor publicitet.

– SD har en otrolig förmåga att ständigt hålla sig i medias strålkastarljus, säger David Ahlin.

Precis som tidigare skandaler runt Sverigedemokraterna ser partiet ut att ha stärkts även denna gång.

– Att det är rörigt och stökigt är man ganska van vid. Den bild som jag tror stannar kvar hos många när det gäller de här uteslutningarna är att partiet städar undan och håller rent från rasism, säger David Ahlin.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“IPSOS. Det visar undersökningen - parti för parti

Socialdemokraterna
Den sämsta noteringen sedan Stefan Löfven tillträdde i januari 2012. Partiet har tvingats till en svekdebatt om minskningen av Rot-avdraget och höjningen av bensinskatten.

Miljöpartiet
Vapenavtalet med Saudiarabien sades upp och Vattenfall stänger två kärnreaktorer i Sverige. För första gången på länge har Miljöpartiet haft någon anledning att fira.

Vänsterpartiet
Har inflytande för regeringens ekonomiska politik - men slipper ta smällen för missarna. Borde vara ett ultimat läge att öka i opinionen. Än så länge har V dock inte lyckats dra nytta av att kunna slå på regeringen från vänster.

Moderaterna
Partiet är splittrat när det gäller decemberöverenskommelsen och ledningen famlar efter ny politik. Opinionssifforna är för tillfället bättre än vad stämningen i partiet indikerar.

Folkpartiet
Har pekats ut som alliansens nya krisparti. Opinionsmässigt är det dock som vanligt. Partiet är stabilt kring 5-6 procent och sluggern Jan Björklund är ständigt stridsberedd.

Centerpartiet
Månaderna efter valet dagdrömde somliga centerpartister om att partiet ska ta en större plats i borgerligheten. Trots harmoni och gott självförtroende har inte C lyckats dra nytta av allianskompisarnas svaghet.

Kristdemokraterna
I den första mätningen efter partiledarbytet hasar sig KD över riksdagsspärren för första gången i år. Ebba Busch Thors strategi är att fylla det konservativa tomrum som M lämnat efter sig. Frågan är om det finns tillräckligt många väljare där, eller om de redan försvunnit till SD?

Sverigedemokraterna
Når sitt högsta opinionsstöd någonsin hos Ipsos. Partiet har gått igenom en dramatisk period med interna bråk och uteslutningar av ungdomsförbundets ledning. Sedan SD kom in i riksdagen har ingen skandal påverkat partiet negativt.

Fakta. Förstamajtal

Statsminister Stefan Löfven talar på Stora torget i Sundsvall kl 14.30.
Finansminister Magdalena Andersson talar i Sundbyberg kl 11.00 och på Norra Bantorget i Stockholm cirka kl 15.10.
LO-ordförande Karl-Petter Thorwaldsson talar i Norrköping kl 13.00 och Linköping kl 15.00.
Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt talar i Uppsala cirka kl 13.15 och Västerås cirka kl 15.30.

Fakta. Om undersökningen
Ipsos har per telefon intervjuat ett slumpmässigt riksrepresentativt urval svenska medborgare över 18 år.

1 203 personer intervjuades under tidsperioden 16-27 april.

Andelen väljare som inte skulle rösta om det vore val i dag eller som är osäkra uppgår till 14,0 procent. “

SVT.se

”Ett uttryck för väljarnas grusade förhoppningar”

En värre kalldusch inför Socialdemokraternas förstamajfirande är svår att tänka sig. Förtroendet för partiet störtdyker i några av väljarnas viktigaste sakfrågor, enligt en ny mätning som Sifo har gjort på uppdrag av SVT. Sannolikt är det vi nu ser ett uttryck för väljarnas grusade förväntningar efter en valrörelse full av löften, som hittills inte har infriats.

Allvarligast för Stefan Löfven är det minskade förtroendet för partiets jobbpolitik, den fråga han själv pekat ut som den allra viktigaste. Det var den fråga han drev tydligast i valrörelsen.

Här kritiserade han alliansregeringen som allra hårdast och här lovade han mest åtgärder för att fixa nya jobb och knäcka arbetslösheten. Men hittills har resultatet varit magert.

Särskilt mycket politik har Löfven inte fått igenom i riksdagen och när han nu gör ett nytt försök i vårbudgeten är många av förslagen rejält bantade.

Allmänt missnöje

Till exempel kritiserades Fas 3 hårt av Socialdemokraterna inför valet, men när förslagen nu ligger på riksdagens bord visar det sig att regeringen bara tar mycket små steg för att avskaffa den kontroversiella åtgärden.

I valrörelsen lovade Löfven också över 30.000 traineeplatser vid en valseger. Nu är målet 11.000 om två år. De utlovade skolsatsningarna

visade sig också i praktiken nästan helt finansierade genom andra besparingar på skolan. Så här kan man fortsätta.

Det minskade förtroendet för Socialdemokraterna kan också bero på ett mer allmänt missnöje med regeringen.

Socialdemokraterna lovade till exempel i valrörelsen att inte röra Rot-avdraget, men det löftet har man nu brutit när man begränsar avdragsrätten.

På samma sätt var partiets besked att bensinskatten inte skulle höjas, men också här har alltså nya besked kommit.

Inte gynnat S

Utöver detta har den inrikespolitiska debatten sedan i höstas handlat en hel del om planerna på att stänga Bromma flygplats, det tillfälligt stoppade motorvägsbygget Förbifart Stockholm och frågan om höjda arbetsgivaravgifter för unga. Ingen av dessa debatter har sannolikt gynnat Socialdemokraterna.

Kaoset i Riksdagen under hösten slog sannolikt också hårt mot väljarnas förtroende för Socialdemokraterna.

För det minskade förtroendet handlar inte bara om jobbpolitiken utan också om den ekonomiska politiken, som i praktiken är starkt sammankopplad med jobbpolitiken. I båda dessa frågor har nu det största oppositionspartiet Moderaterna ett kraftigt övertag.

Men också i skolfrågan rasar förtroendet för Socialdemokraterna. Möjligen har det här gått upp för väljarna att skolans problem inte kan lösas med några få enkla åtgärder.

Ett problem

I och med att Miljöpartiet lade beslag på posten som utbildningsminister har Socialdemokraterna också blivit allt mer osynliga i skoldebatten. Det kan också vara ett problem. Den enda trösten för Socialdemokraterna här är att också Folkpartiet tappar stöd i skolfrågan.

Huvudbudskapet i den här Sifo-mätningen är ändå ett kraftigt fallande stöd för Socialdemokraterna i framför allt jobb- och skolfrågan, men också när det gäller ekonomin.

Varningssignal för Löfven

Moderaterna har dock inte gynnats särskilt mycket. Partiet noterar visserligen en viss uppgång i alla tre sakfrågorna, men det iögonfallande är alltså det vikande stödet för Socialdemokraterna. Dessutom är många väljare tveksamma i förtroendefrågan, vilket kan ses som en varningssignal till Stefan Löfven.

Utgångsläget är alltså dystert när han kliver upp i talarstolen i Sundsvall för att hålla sitt förstamajtal.

Inrikespolitisk kommentator
Mats Knutson mats.knutson@svt.se

Publicerad:30 april 2015 - 17:02
Uppdaterad:1 maj 2015 - 09:48 “

SAP.se 1 maj 2015:

Stefan Löfven.
Tal på första maj i Sundsvall.

Observera att det talade ordet gäller!

Mitt stöd för GIF Sundsvall ledde mig till vissa prövningar under förra året.

Jag såg på deras bortamatch mot Hammarby, med en Sundsvallshalsduk runt halsen. Vi satt mitt på en läktare bland massa bajensupportrar, så när giffarna tog ledningen med både ett och två mål blev stämningen lite tryckt.

Så i halvtid kom det fram en man till mig, och meddelade att jag hade tjugo sekunder på mig att ta av mig halsduken, annars skulle Socialdemokraterna förlora en röst för alltid.

Vänner – det var en himla tur att vi inte förlorade valet med en röst... För jag behöll halsduken på!

* * *

Ja, i valet kunde vi äntligen avsluta åtta år av borgerligt regeringsinnehav. De lovade oss sänkt arbetslöshet, bättre skola och minskat utanförskap.

Men de lämnar efter sig ett Sverige där arbetslösheten stigit och bitit sig fast. Ett Sverige som blivit bäst i världen både på att sänka skolresultat – och att öka klyftorna. Ett Sverige där tågen står stilla – men budgetunderskottet skenar.

Vi har rasat från plats tre till tio på World Economic Forum rankning över konkurrenskraftiga ekonomier, och står nu med en produktivitetsutveckling nära noll.

Sverige är fortfarande ett starkt land. Vi kan klara kriser och katastrofer.
Men ingen vet om vi hade klarat fyra år till med en borgerlig regering!

* * *

Så i höstas skulle Sverige äntligen byta väg. Vi presenterade en höstbudget, där vi skulle börja investeringarna i jobb, skola och välfärd istället för att fortsätta sänka skatten.

Men så SMSade Jimmie Åkesson till sina partikamrater att de skulle bryta praxis, och rösta igenom den borgerliga budgeten. Han skrev: "Give 'em hell".

Och de lyckades. De gav ett helvete till alla sjuka som fick fortsätta vara utförsäkrade, till alla unga som förväntade sig nya utbildningsmöjligheter, till alla barnfamiljer som var beroende av en bättre välfärd, till alla pensionärer som ville ha bättre ekonomi, till alla arbetslösa som fick vara kvar i fas 3.

Låt inte svenska folket glömma deras val. Vill du ge fler ett helvete – välj den härjande högern. Vill du ha ett bättre Sverige för alla – välj socialdemokratin!

* * *

Men vi sörjde inte, utan organiserade oss. Vi slöt överenskommelser och förberedde reformer för att börja gå mot det Sverige vi vill nå. Vad är då vårt mål? Jag tror ni alla kan känna det. Jag känner det här

inne. För 56 år sedan gjorde jag samma resa från Stockholm som jag gjorde idag, men den gick 12 mil längre, till Sunnersta i Ångermanland.

Där tog två människor emot ett tio månaders barn, med ingen annan vilja än att det barnet skulle få en bra väg i livet. Och det fick jag. För det kommer jag alltid vara tacksam. Och jag vet att mina nya föräldrar agerade utifrån en enkel, men kraftfull, anledning: solidaritet.

* * *

Men solidariteten är inte vårt mål, utan vårt medel, för att bygga ett jämlikt samhälle.

Ett jämlikt samhälle som gör oss rikare. Eftersom tillväxt skapas när allas genialitet tas till vara, när vem som helst kan läsa vidare, forska, starta företag, och höja rösten på jobbet.

Som gör oss lyckligare. Eftersom ingen vill leva i ett samhälle där vi tvingas vända bort blicken för andras misär. Vi vill kunna se varandra i ögonen som likar, i glädje och respekt.

Som gör oss friare. Eftersom det river klassamhällets, sexismen och rasismens murar, som står mellan människor och deras innersta drömmar.

Jämlikhet är lika ekonomiskt smart som moraliskt rätt, och vänner, frihet byggs bäst i det jämlika samhället.

* * *

Och den bästa vägen att nå dit, går genom att skapa goda uppväxtvillkor för alla, så att små sprickor mellan barn inte växer sig till stora klyftor mellan vuxna.

Och skolan är nyckeln. Som strykerskan Anna Söderberg en gång sa till Ellen Key:
"Det är inte era pengar vi avundas er överklasskvinnor. Det är er kunskap".

Bildning och kunskap är varje barns verktyg för att forma det liv de vill leva. Men i åtta år har svensk skola styrts av en majors personliga åsikter, och efter en enda ekonomisk princip: De stora summorna till skattesänkningar, småsmulorna till Sveriges skolbarn.

Och de ger sig inte. Likt hackspetten i Kalle Anka på julafton, kan svensk höger bara en enda melodi: Skattesänkningar!

* * *

Det tog inte längre än en kvart för Kinberg Batra som moderat ordförande, förrän hon presenterade sin första skattesänkning, ivrigt påhejad av den förre socialförsäkringsministern Kristersson.

I ryggen har de ett moderat parti, som på sina stämmor staplar skattesänkningar på varandra – värnskatten, ägarskatten, bolagskatten – som små barn leker med lego.

Och så ojar de sig över att skolresultaten sjunker. Om de nu stoltserar med sin intelligens, när ska de förstå att man inte kan skattesänka sig till en bättre skola?

* * *

Vi väljer skolan framför skattesänkningar, och det står jag för varje vaken sekund.

Nu får det vara nog med symbolreformer. Vi investerar i mindre barngrupper i förskolan, mindre klasser i lågstadiet, fler speciallärare och fler tidiga insatser.

Vi stärker lärarnas kompetensutveckling, ger dem tillgång till mer pedagogisk forskning, och skapar utrymme för att höja deras löner.

Och vi måste låta proffsen vara proffs. Ingen studerar i flera år, bara för drunkna bland blanketter. Inte heller en lärare. Det är dags att rensa i byråkratin så att de kan se barnen därbakom. Det är dags att upprätta lärarprofessionen, som ett statusfyllt och fritt yrke. Det är dags att ge våra barn de stolta, starka lärare de förtjänar.

* * *

Och för mig är det självklart att de skolor som har störst utmaningar ska få störst stöd för att lyckas, och kunna attrahera de bästa lärarna. Inte minst för att forskningen visar att det är jämlika skolsystem som ger högst resultat.

Lika självklart är det att våra skattepengar till skolan ska gå till lärare, lokaler och böcker – inte till skatteparadis. Skolans mål ska vara elevernas vinst, inte ägarnas.

* * *

Och om du kommer som nyanländ elev, ska du få extra stöd för att få en så bra start som möjligt. Och vi tar bort Läx-RUT, och ger läxhjälp till alla. Barnens stöd i skolan ska ges efter behov, inte efter betalningsförmåga!

* * *

Det är det här som här de tre centrala delarna i våra investeringar för att vända skolresultaten: Mindre klasser och tidiga insatser, investeringar i skickliga lärare och reformer för en jämlik skola.

Det är så vi lägger grunden för ett jämlikt samhälle. Det är så vi gör skolan till en spjutspets mot framtiden. Det är så vi gör att varje barn kan utvecklas till en bildad ung människa, som stolt sträcker studentmössan mot himlen!

* * *

Men vänner, skolan agerar inte i ett vacuum. Så länge barn går till skolan men deras föräldrar stannar hemma utan jobb, kommer ojämlikheten växa.

Allas arbete krävs också för att vi ska kunna bygga ett bättre samhälle för våra barn, och hedra generationskontraktet med bra pensioner för våra äldre.

Därför är arbetsmoralen en del av arbetarrörelsens själ. Alla som kan jobba ska jobba. Välfärdssamhället är inte något vi får, det är något vi förtjänar.

* * *

Men då måste också alla kunna få jobba. Därför är vårt mål EUs lägsta arbetslöshet till 2020. Och för att nå dit investerar vi i en ny jobbagenda för Sverige, som har tre centrala pelare:

1. Framtidsinvesteringar i infrastruktur, bostäder och klimat.
2. En aktiv närings- och innovationspolitik för fler nya jobb och växande företag.
3. Insatser som rustar alla för att ta de jobb som växer fram.

Det är genom jobbagendan som vi börjar vända skutan. Från bostadsbrist i över hälften av Sveriges kommuner, går vi mot ökade bostadsinvesteringar, enklare byggregler, fler hyresrätter, som ger nya byggjobb och fler unga som kan känna den där känslan av att hålla nycklarna till sin första lägenhet.

Från järnvägsavreglering och underinvestering, som har gett uttrycket "det går som på räls" en helt ny innebörd... börjar vi nu rusta spåren, öka kapaciteten, stärka pendlingen och se till att vårt exportbe-roende näringsliv får fungerande transporter, Grekland, långt ifrån löst.

så att folk kan ta sig till jobben – och jobben kan ta sig till Sverige.

Och från den förra regeringens klimatpassivitet, utvecklar vi ett utav världens mest ambitiösa klimatprogram, som kommer ligga till grund för ny clean tech, nya energilösningar, nya klimatinnovationer, som både skapar arbete för vuxna – och det hållbara samhälle vi är skyldiga våra barn.

* * *

Och vi ska ta tillvara på kraften i ett samarbetande samhälle.

Fler idéer ska kunna födas, genom förstärkt forskning, nya testbäddar och en genomgripande digitalisering av Sverige.

De idéerna ska kunna bli till varor och tjänster, genom företagsinkubatorer, riskapitalsförsörjning och näringspolitisk samverkan mellan företag, forskare och förtroendevalda.

De varorna och tjänsterna ska i sin tur kunna bli till globala storsäljare, genom ökat exportstöd, större svensk närvaro på utvecklingsmarknaderna, och en aktiv svensk sysselsättningsagenda i EU.

Det är det här socialdemokratin förstår, som högern aldrig har fattat: Jobb skapas inte genom att tömma arbetslösas plånböcker, utan genom att fylla företagares orderböcker!

* * *

Och just nu, när sjukskrivningarna ökar så kraftigt bland kvinnor, är det viktigare än någonsin att ha ett feministiskt perspektiv på arbetsmarknaden.

Det finns många sätt att vända utvecklingen. Min ministerkollega Annika Strandhäll var här i måndags, och hon har talat varmt om sitt besök på Skönsmons hemtjänst.

Förut vaknade deras personal upp varje morgon utan att veta vad de skulle göra under dagen. Men de visste att det skulle bli för många besök på för lite tid, att det skulle bli stress och samvetskriser – just det som gör folk sjuka.

Men så fick personalen makt att styra själva. De utgick från de äldres behov, bildade små grupper, som formade sina egna scheman, och hade eget ansvar över en egen grupp äldre.

Och skillnaden är som natt och dag. En nära relation mellan de som hjälper och de som får hjälp. Större trygghet, utveckling och inspiration. Vänner, är inte det vad alla anställda förtjänar?

* * *

Ja, vi kan inte ha ett arbetsliv som bygger på kvinnors krökta ryggar! Därför står socialdemokratin upp för kampen mot kvinnors ohälsa och rätten till ett hållbart arbetsliv. För rätten till heltid, utan delade turer, och för fler pappor som tar ansvar för sin del av hemarbetet och får

ynnesten att se sina barn växa upp. För rätten till ett arbetsliv och samhällsliv, där du som kvinna kan göra karriär och göra din röst hörd utan att möta hat.

Ska vi nå EU:s lägsta arbetslöshet krävs feministiska reformer. Sverige har inte råd att hålla tillbaka en enda kvinnas kraft!

* * *

Ja, jag skulle kunna fortsätta tala om våra jobbreformer tills solen går ned över Sundsvalls stad... Och det tänker jag göra!

I vårbudgeten gör vi de första investeringarna för ett nytt kunskapslyft i hela landet, som utbildar människor till de kompetenser som arbetsgivarna skriker efter. Och det nya kunskapslyftet kommer att växa över tid, till en enorm investering i svensk konkurrenskraft.

Vi rullar ut ett etableringspaket som ger dig som nyanländ tidig utbildning i svenska, validering av dina befintliga kunskaper – och utbildning till nya.

Och oavsett om det rör sig om arbetsplatser med funktionshinder eller fördomar, så ska samhället bana väg så att du kan visa vad du går för.

Samtidigt ska vi bekämpa rasismen, antisemitismen och antiromanismen, var den än visar sig i samhället. Vi vägrar acceptera att människor försöker döma och fördöma sina likar, efter hudfärg, ursprung eller tro. I vårt Sverige finns inget "vi" och "dom". I Sverige finns bara "vi"!

* * *

Och vänner, vår absolut största uppgift inom jobbpolitiken, är att se till att ingen ung är utan jobb.

I åtta år har regeringens enda lösning varit en ungdomsrabatt, som gått till dem som redan har unga anställda. Den har kostat nära 110 miljarder, den har dömts ut av expertinstans efter expertinstans, och ungdomsarbetslösheten har istället ökat med över 30 000.

Ändå vägrar högern tänka om. Om Möller hade rätt i att varje förslösad skattekrona är en stöld från folket, då är detta miljardsvindleri!

* * *

Vi väljer nu att rikta om resurserna till de unga som faktiskt är arbetslösa och behöver en väg in i jobb. Vi skapar steg för steg en 90-dagarsgaranti för unga. Den gör att du som vänder dig till samhället för stöd inte ska hamna i ett fassystem med Fas 3 som sista anhalt, utan erbjudas studier, jobb, praktik eller en kombination inom senast 90 dagar.

En så stor samhällsinsats kostar pengar – men vänner – vad kostar inte en bortslösad framtid?

* * *

Men många unga har redan vänt samhället ryggen. Det finns idag över 80 000 unga som enligt statistiken varken söker arbete eller studerar.

Några kanske väntar på studiestart, eller tar en kort paus på en strand någonstans. I så fall önskar jag dem all lycka.

Men många finns i sina föräldrars källare, i rum med neddragna rullgardiner, i hopplöshet och passivitet, med en framtid höljd i dunkel. Ofta har skolan misslyckats med att möta deras behov, och de blir del av den grupp utan gymnasiebetyg, som är så extremt överrepresenterad i den svenska arbetslösheten.

De kallas för "unga utanför".

* * *
Idag har kommunerna ansvar för att hitta en del av dem, och ibland går det bra, ibland dåligt. Det duger inte. Sverige ska inte acceptera att en enda ung människas kraft går till spillo, och våra unga ska kunna göra rätt för sig under hela livet. Därför lanserar vi idag en nationell saming för unga utanför.

* För det första ska vi samla in kunskap om de insatser, både i svenska kommuner och i andra länder, som har lyckats nå den här gruppen.
* För det andra, samla alla krafter för att söka upp de unga som är utanför. Skolan, sjukvården, socialtjänsten, Kronofogden, Försäkringskassan, civilsamhället – alla behöver bidra för att de ska hamna på rätt väg i livet.
* Och för det tredje, se till att de insatser som fungerar bäst genomförs i hela landet, och når ut till alla.

Det är vårt mål: Du som ung ska aldrig lämnas utanför. Du ska stå stadigt i samhället, med utbildning, med jobb, och med blicken riktad mot framtiden!

* * *
Vänner, vi regerar med målet att nå EU:s lägsta arbetslöshet framför ögonen. Vi har inte en majoritet i riksdagen, så vi måste skapa kompromisser och överenskommelser för att nå vårt mål. Men det är en del av socialdemokratins DNA.
Och vi är redo att agera, vad än som sker i Sverige och vår omvärld.

Den borgerliga oppositionen verkar ha upptäckt hur enkelt det är att gnälla, och helt glömt bort hur man tar ansvar. De låtsas rasa över att ROT-avdraget justeras till 30 procent, trots att de ser att kostnaderna skenar, och att våra skattepengar istället måste gå till att möta den förlamande bostadskris som de själva varit med och skapat. De hycklar över att bensinskatten höjs, trots att de själva höjde den två gånger om.

Men låt dem gnälla!

Vi kan visa att vi är redo att fatta svåra beslut i ett allvarligt ekonomiskt, säkerhetsmässigt och klimatmässigt läge. Den här regeringen kommer fortsätta att agera med ett mål främst: EU:s. Lägsta. Arbetslöshet.

Kampen mot arbetslösheten är ingen dans på rosor, men det är en kamp vi ska ta – och en kamp vi ska vinna!

* * *
Vänner, det här är det val vi gör: Investeringar i alla barns skolgång, och alla vuxnas arbete, framför nya skattesänkningar och nedskärningar.

Bara så kan vi skapa ett samhälle där våra barn kan växa upp som fria och jämlika individer.
Bara så kan vi återta ledningen i den globala ekonomin.

Men vi arbetar inte bara för ett jämlikt samhälle – utan en jämlik värld. Vi bedriver en feministisk utrikespolitik, som går ut på att ge röst åt de som annars tystas.

Och vi behöver ge röst åt alla som nu flyr undan konflikterna i Ukraina. En miljon är på flykt i sitt eget land. Som vanligt är kvinnor och

barn värst drabbade. EU måste fortsatt stå enad mot Rysslands aggression, som utgör ett brott mot internationell rätt, samtidigt som vi fortsätter med vårt stöd till Ukrainas folk.

Vi behöver ge röst åt de som lider av ISIL:s vettvilliga barbari. Därför skickar vi nu en rådgivande insats till norra Irak som ska ge rådgivning och utbildning till alla de modiga som står upp mot dessa vedervärdiga terrorister.

Vi behöver ge röst åt de barn som just nu ligger inlåsta i lastrummet på en båt någonstans på Medelhavet, utan att veta om de blir del av alla dem som tidigare dragits ned mot botten. Vi måste stärka räddningsinsatserna, bekämpa flyktingsmugglarna, och få fler

EU-länder att ta sitt ansvar för flyktingmottagandet.

En människa är en människa är en människa, oavsett var i världen hon befinner sig.
Sviker vi dessa principer, sviker vi vad det innebär att vara människa. Därför står vi på de förföljdas, de förtrycktas, de förtvivlades sida, mot de krafter som hotar deras frihet!
* * *
Och vi får inte låta de internationella kriserna skymma de stora möjligheter som det globala samfundet står inför.

I år hålls ett stort klimattoppmöte i Paris, där vi kan slå fast en global färdplan för att hindra att jorden värms upp med mer än två grader. FN ska besluta om utvecklingsmålen post 2015, och vi samlas till en stor givarkonferens i Addis Abeba, två stora processer för att bekämpa fattigdom, ohälsa och analfabetism.
Och vi socialdemokrater höjer nu Sveriges röst i världen, för att påverka det här arbetet i rätt riktning. För det möter vi kritik. Men så har det å andra sidan alltid varit.

Vi mötte kritik när vi kritiserade napalmbombningarna av Vietnam, men historien gav oss rätt. Vi mötte kritik när vi attackerade det avskyvärda apartheidsystemet, men historien gav oss rätt. Nu möter vi kritik när vi står upp för mänskliga rättigheter, ett starkare FN, och ett fritt och oberoende Palestina. Och vänner – historien kommer att ge oss rätt igen!

* * *
Ja, vi höjer Sveriges röst, eftersom vi vet detta enkla faktum: ojämlikheten är ingen naturlag.
Är det något jag bär med mig från mitt liv, så är det vetskapen om att när människor står sida vid sida, så är det få saker vi inte kan förändra.

Så det är det enda jag ber dig om här idag. Jag och regeringen kommer att ta vårt ansvar, och avsluta de åtta åren av skattesänkningar och nedskärningar, för att istället skapa jobb och en bättre skola för våra barn och unga. Men jag ber dig: Se ojämlikheten i din vardag – och bemöt den.

Om det så är grannbarnet som behöver någon att läsa med, en flyktingfamilj som vill lär känna några som bott här länge, eller en äldre som behöver en vänlig omtanke, lägg din byggsten till en mer jämlik värld – även när 1 majs sånger har tonat ut.

Vänner, samhället är vår skapelse. Jämlikheten är vårt riktmärke. Framtiden är vår att forma. Tack!

LO.se 1 maj 2015:

Första maj - tal 2015 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson

DET TALADE ORDET GÄLLER.

Mötesdeltagare, vänner, kamrater,

Härligt att se så många här idag.
Att se våra röda fanor fladdra i vårvindarna.
Att se många göra sina röster hörda för frihet, jämlikhet och solidaritet.

Och vad härligt det är att få se så många deltagare från Norrköping Pride här i vårt förstamajtåg!

Låt mig berätta för er om Anders. En LO-medlem jag träffade för några år sedan.

Det var på min första Pridefestival som LO-ordförande. Anders berättade för mig att han hade varit på facklig kurs med sitt förbund, Transport.

Där hade de talat om det fackliga löftet. Löftet att vi alla är lika mycket värda i facket.
Och att det då givetvis inte har någon betydelse om man tycker om män eller kvinnor.

”Vid det där fackmötet förstod jag att jag räknas ju lika mycket som alla andra”, sade Anders.

”Så där och då bestämde jag mig för att komma ut som homosexuell på min arbetsplats. Och mina arbetskamrater tog det bra”, berättade han. ”De hade ju anat”. En stund senare såg jag Anders i tåget, i rosa peruk. Han dansade sig fram, kilometer efter kilometer.

Sen gick tiden. Ett år senare var jag tillbaka på Pridefestivalen, då jag plötsligt såg en mycket stilig kvinna komma gående mot mig, i höga klackar och med en fantastisk frisyr. Det var något bekant med henne.

Plötsligt kommer jag ihåg.

Är det inte du Anders, sade jag? Vi som sågs för ett år sedan?
Jo, svarade hon. Men nu heter jag Marie Claudette!

Kamrater,

Varje människa är unik. Vi är lika och olika.

Vi är kvinnor eller män. Vi är korta eller långa.
Vi är födda i olika delar av landet eller i olika delar av världen.
Vi älskar män. Vi älskar kvinnor. Eller vi älskar både män och kvinnor.

Men vi har alla samma värde. I facket, i samhället, i politiken.

Marie Claudette och Anders. Jag och ni.

Olof Palme sade en gång: ”Det får inte finnas vi och dom – det får bara finnas vi”.

Det är också kärnan i det fackliga löfte de talade om på Marie Claudettes kurs.

Och det är vad våra kollektivavtal handlar om. De är vårt sätt att genomföra det fackliga löftet.

För om du arbetar för lägre lön än jag, trots att vi har samma jobb, så är det först ett problem för dig. Men det är bara en tidsfråga innan det också blir ett problem för mig och alla andra.

För då kommer vi så småningom alla att tvingas ner till samma nivå.

Därför är det så viktigt att vi alltid tar strid mot alla former av olikabehandling.
Alla ska behandlas lika på svensk arbetsmarknad.

Oavsett om du är kvinna eller man.
Oavsett om du heter Svensson eller Mustafa. Eller Marie Claudette.
Oavsett om du jobbar på LKAB i Kiruna – eller på ett litet bageri i Linköping.

Det fackliga löftet gäller!

Lika lön för likvärdigt arbete!

Där viker vi inte en millimeter!

* * *

Mötesdeltagare,

Låt oss tillsammans upprepa detta självklara:

Alla människor är lika mycket värda.

Det är en viktig insikt.

Det är samma insikt som bar de 20 000 norrköpingsbor som firade första maj för allra första gången 1890. Om en knapp timme är det exakt 125 år sedan.

Så här beskrivs den dagen i en historieskildring av Norrköpingsjournalisten Jan Nordström:

”Strax efter klockan två på eftermiddagen sågs allt fler högtidsklädda arbetare ute på Norrköpings gator. Snart tågade väldiga människomassor genom staden. Fanor och standar vajade för vinden”.

De tågade upp till Oxbacken, där Matteuskyrkan ligger idag. Men på vägen hände något.
Så här står det:

”Vid Saltängsbron försökte polismästare Edelstam i egen hög person att hejda folkmassan. Men han lyftes resolut undan av en järnarbetare”

Nej, mötesdeltagare. De som fyllde Norrköpings gator den här vårdagen 1890 lät sig inte hejdas. Varken av polismästare Edelstam eller av någon annan.

De var för många. Och det bars av samma insikt som bär oss än idag.
I hela vårt land och över hela vår värld:

Insikten om att jag – en vanlig arbetare – har samma värde som alla över mig på samhällsstegen.

Och att vi tillsammans kan bygga ett samhälle och en värld som bygger på den insikten.

På alla människors lika värde!

På alla människors lika rätt!

* * *

De som demonstrerade 1890 finns inte längre ibland oss. Men många av oss har släktingar och bekanta med egna erfarenheter av det gamla fattigsamhället. Som kan berätta om barnauktioner, fattighus och oändliga arbetsdagar.

Min mamma växte upp i fattigsverige.

Hon var näst yngst av nio syskon.
1935, fyra år gammal, auktionerades hon och hennes syskon bort - till lägstbjudande.
De kom till olika hem och spreds över landet.

För min mamma, och för hundratusentals andra, blev 1900-talets stora sociala reformer en befrielse. De fick folkpension, barnbidrag, sjukförsäkring, bostadspolitik, ja hela den gemensamma sektorn.

Från mörkret steg de mot ljuset.

Från det gamla klassamhället till det nya folkhemmet.

Tillsammans byggde vi en solidarisk välfärd i Sverige. En välfärd där vi alla bidrar gemensamt och där vi alla får del efter behov.

Jag minns när min pappa fick plats på ett äldreboende. Hur han såg sig omkring, på hur fint och välordnat allt var, och sade:

”Ja, det är inte mer än rätt att en gammal arbetare ska få sluta sina dagar på ett lyxhotell”.

De som finns kvar bland oss från den gamla tiden upplever idag ett helt annat Sverige.
Men det finns också sådant de kan känna igen.

För även idag lever vi i ett klassamhälle.

De senaste årtiondena har vi dessutom sett hur utvecklingen drivs tillbaka,
mot ökad otrygghet, växande fattigdom och vidgade klassklyftor.

När jag reser runt i Sverige och träffar LOs medlemmar och förtroendevalda kan de ofta berätta om ett annat Sverige än det som brukar synas i den politiska debatten.

För att spetsa till det lite: Hur kan det komma sig att vi nyligen hade en valrörelse där ett fåtals möjligheter att dra av för hemstädning och poolrengöring fick större uppmärksamhet än arbetsmiljöfrågor och visstidsanställningar?

För några månader sedan presenterade vi på LO vår årliga undersökning om inkomstskillnader i Sverige. Vi mäter skillnaden mellan vad vi kallar ”makteliten”, t ex näringslivets direktörer, och vanliga arbetare.

För 35 år sedan, 1980, var maktelitens genomsnittliga inkomst 4,9 arbetarlöner.
Idag är den 16,8 arbetarlöner. Sverige har de snabbast ökande klyftorna i hela OECD.

Någonting har hänt. Vårt land har börjat slitas isär.

Klassamhället 2015 kan beskrivas i siffror. Men bakom varje siffra finns ett människoöde.

Där finns den ensamstående mamman som hoppade på en trygg framtid för sig och barnen. Men som fick en otrygg visstidsanställning och sämre sjukersättning.

Där finns den arbetslöse industriarbetaren som hoppades på en trygg -a-kassa.
Men som fick förnedringen i Fas 3.

Där finns sjuåringen som skulle behöva lite extra stöd och uppmärksamhet i skolan.
Men som inte får det. Lärarna är för få och har inte tid.

Många tycker kanske att sådana här uppräkningar bara är retorik. Men de här människorna finns. Och för dem är inte klassamhället bara ett ord, utan en daglig verklighet.

Sverige är sedan 80-talet ett land med ökande sociala klyftor. De som förlorat mest är barnen och de unga. För första gången under detta sekel har det uppväxande släktet fått sämre förutsättningar än sina föräldrar.

Kamrater, ska det få vara så?

Nej, det ska det inte. Det ska vi ändra på! Vi, alla tillsammans!
Det är ju därför vi demonstrerar här idag.

Mot växande klyftor, arbetslöshet och otrygghet!
För jämlikhet, jobb och trygghet!
Vi viker aldrig en tum från våra gemensamma mål!

* * *

Ja, kamrater, arbetarrörelsens mål är fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle.
Människan ska vara fri att utvecklas som individ och råda över sitt eget liv.

Men verklig frihet finns bara där det finns verkliga val. Friheten förutsätter därför inte bara frånvaro av nöd och förtryck.

Friheten förutsätter också trygghet, som ger ständigt nya livschanser.

LO-ekonomen Gösta Rehn talade på 1950-talet om ”vingarnas trygghet”. Den trygghet som ger individen frihet att våga lyfta, och lämna det gamla bakom sig.

Det är frihet på riktigt. En frihet som gör att människor vill och vågar vara med i den utveckling som är nödvändig i varje samhälle.

En trygghet som ger alla, inte bara några, friheten att flyga.

Det var denna tanke som alliansregeringen började urholka under sina åtta år vid makten.

De försökte framställa sjuka och arbetslösa som en speciell sorts människor.
Lite latare och lite bekvämare än alla andra.

Syftet var att slå en kil mellan dem som för ögonblicket är friska och de som är sjuka.
Mellan de som för ögonblicket har ett arbete och dem som är utan.

Allt för att kunna sänka skatten.

Därför sänktes ersättningen i a-kassan.
Därför kastades sjuka ut ur sjukförsäkringen.
Därför fick sjuka och arbetslösa, liksom pensionärer, betala mer i skatt än andra.

Istället för att få vingarnas trygghet kastades de till marken.
Till otrygghet och inte sällan ren fattigdom.

Det här var en politik som trampade på människor.
En politik med ett tydligt budskap:

Du som är sjukskriven eller förlorat jobbet är inte lika mycket värd som vi andra.
Du ska förlora din sjukersättning. Du ska inte ha råd med a-kassa.
Du ska leva på socialbidrag eller förnedras i Fas 3.

Och vi har facit efter alliansens åtta år.

Arbetslösheten ökade. Klyftorna ökade. Socialbidragen ökade.

Över 400 000 fick socialbidrag förra året. Hälften av dem fick det för att de var arbetslösa.

Så istället för jobb fick vi arbetslöshet.
Istället för arbetslinjen fick vi socialbidragslinjen.
Istället för ett minskat utanförskap fick vi ett ökat.

Vi ser idag också en offentlig sektor som alltmer urholkats.

Det är för stora barngrupper i barnomsorgen, för få vuxna i skolan, för lite personal i sjuk- och äldrevården.

De anställda går på knäna. De får slita allt hårdare för varje dag för att försöka täcka upp för sina bortrationaliserade kollegor. Tills de själva blir sjuka och tappade på kraft, i känslan av otillräcklighet.

Enligt Kommunal har 140 000 anhöriga tvingats gå ner i arbetstid eller helt sluta jobba för att ta hand om sina anhöriga. Anhörigvård är vanligast bland äldre med låga inkomster och 70 procent av de som vårdar är kvinnor. Många av dem drabbas dessutom själva av hälsoproblem och ekonomiska svårigheter på grund av detta.

Sedan 1990-talet har antalet undersköterskor i Sverige minskat med 25 procent.
Samtidigt har vi 100 000 färre anställda i äldrevården än vi hade 1980.
Varje år dör 1600 äldre till följd av fallskador.

Riktigt så illa gick det tack och lov inte för Gertrud, 90 år, när hon ramlade omkull för några år sedan. Men hon bröt armen. Efter det blev hon rädd för att bo kvar ensam hemma i sin lägenhet. Så bad kommunen om plats på ett äldreboende.

Men hon fick avslag.

Gertrud blev förbannad. Så hon skrev en debattartikel i Aftonbladet.
Då tog det skruv! Och hon fick sitt äldreboende.

Hur kunde detta komma sig?

Gertrud trodde hon visste svaret på det. Hon hette nämligen Sigurdsen i efternamn.
På 70-taet jobbade hon på LO. Så småningom kom hon med i regeringen,
bland annat som socialminister.

Gertrud Sigurdsen var i hela sitt liv en av de som kämpade för det välfärdssamhälle hon nu hade räknat med skulle finnas där, när hon var för gammal för att klara sig själv.
Som skulle ge henne de vingar hon inte längre hade själv.

Gertrud finns inte längre ibland oss. Hon gick bort i mars i år.
Men jag mötte henne flera gånger efter den där debattartikeln hon skrev.
Och hon ställde alltid frågan:

Vem för deras talan som inte ges plats på tidningarnas debattsidor?

En stor förändring sedan Gertrud Sigurdsens aktiva tid är också att vi fått en välfärd som alltmer styrs av privata vinstintressen.

Skolor och vårdcentraler samlas i allt större koncerner, medan vinsterna inte sällan försvinner till anonyma bolag i skatteparadis.

Åtta av tio välfärdsföretag ägs idag av riskkapitalistbolag. De tio största välfärdsföretagen, Vardaga, Academedia, Attendo, Praktikertjänst, Capio, Aleris, Humana, Frösunda, Olivia och Unilabs har tillsammans en omsättning på 37 miljarder.

Visst, finns det dålig vård och omsorg även i kommuner och landsting. Och välskötta privata alternativ. Givetvis! Och valfriheten är värd att försvara.

Men det är när pengar och vinst börjar styra det blir problem.
Och när det sker är det alltid de med störst behov och minst resurser som drabbas.

Det är alltid deras värde som inte längre anses lika stort som andras.
Det är alltid de som får nöja sig med sämre vård och omsorg.

En vän till mig berättade för en tid sedan vad som hände när en av hennes anhöriga drabbades av hjärtsvikt.

När han gick till sjukhuset fick han beskedet att väntetiden låg på 3-4 månader.
Men om han gick lite längre in i samma sjukhus lokaler, så fanns där en privat vårdgivare.
Där kunde man få vård direkt. Inte för att man hade större vårdbehov.
Utan om man kunde betala själv, eller hade en privat försäkring.

Försäkringsbolagen garanterar idag påbörjad behandling inom 14 dagar. Den offentliga vården garanterar samma sak inom 187 dagar.

Var tionde svensk har i dag en privat sjukvårdsförsäkring och köper sig alltså förtur till vården. De har en egen kö till sjukvården och de utan försäkring har en annan
Oavsett hur sjuka de är.

Och det är samma sjukvårdspersonal som genomför vården.
Istället för att arbeta bort köerna inom sjukvården låter man alltså oförsäkrade patienter vänta längre.

Tidigare fanns en lag som förbjöd offentligt finansierade sjukhus att ge försäkringspatienter förtur framför andra patienter. Den lagen avskaffade alliansen 2007.

I valrörelsen lovade vi, Socialdemokraterna och LO tillsammans, att införa en ny stopplag. Och, kamrater, här finns inget att vänta på, inget satt tveka om och inget ytterligare som behöver utredas.

Om vi menar allvar med att alla människor är lika värda ska ingen kunna köpa sig förbi kön till vår offentligt finansierade sjukvård!

Hur svårt kan det vara?

Vård ska ges efter behov!
Gräddfilerna ska bort!
Alla medborgare i Sverige ska ha rätt till lika bra skola, vård och omsorg
– från det viker vi inte en tum!

* * *

Mötesdeltagare,

”Kunskap, frihet, framtid” står det på våra förstamajmärken idag.

Och så är det ju. Kunskap är makt. Så kunskap ger frihet och framtid.

Men hur är det i skolan? Ger den alla barn frihet och framtid?

Nej, tidigare har jämlikheten i den svenska skolan stått sig bra vid internationella jämförelser. Men de senaste åren har klyftorna mellan barn ökat.

Vi har dessutom en lång rad bakom oss av fallande skolresultat. PISA-rapporten förra året var bara en av många rapporter som visat detta. Och om några veckor kommer en ny.

Sveriges genom historien mest misslyckade skolminister, Jan Björklund, lämnade alltså efter sig en havererad skola där klyftorna ökar och resultaten försämrats snabbare än i andra länder.

Och det som har allra störst inverkan på skolresultaten är barnens bakgrund.

Om mamma och pappa är fattiga, om de har invandrat hit, om de en gång hoppade av skolan, om de har socialbidrag eller om de är arbetslösa – ja, då är chanserna att deras barn lyckas i skolan mycket mindre än om föräldrarna är friska, rika och välutbildade.

Vad handlar det om? Varför får det lov att vara så?

Jo, det handlar om att vi inte ses som jämlika. Att vissa barns värde inte anses lika stort som andra barns värde. Hade jämlikheten varit den princip som gällde, då hade förskolan, skolan och gymnasiet kompenserat för de klassorättvisor som barnen har med sig dit. Som skollagen faktiskt säger att skolan ska göra.

Förstår ni vad det innebär för varje enskilt barn som inte klarar skolan? Förstår ni vad det kommer att innebära för oss som samhälle?

Samtidigt har allt fler skolor tagits över av privata företag. De har kunnat plocka ut vinster genom att spara in på lokaler och lärare, skolbibliotek och elevhälsa. Pengar som istället kunde ha gått till våra barn.

Sverige är för övrigt det enda land i hela världen som tillåter skattefinansierade skolor att drivas i vinstsyfte. Förut delade vi den unika positionen med Chile. Men förra året satte Chiles nyvalda socialdemokratiska president Michelle Bachelet stopp för vinstjakten.

Så nu är det bara vi kvar som tillåter barnens utbildning att vara en kommersiell experimentverkstad.

Nej, kamrater.

Vi behöver satsa på skola och utbildning.
Vi behöver sätta stopp för vinstintressena.
Vi behöver satsa på lärarna.

Barnen måste få mer tid med sin lärare, oavsett om de har halkat efter eller vill springa före.

Behöver de läxhjälp så ska inte deras föräldrar behöva köpa läx-RUT.
Läxhjälp ska ges till alla, inte bara till de som kan betala.

Och barnen ska få hjälp oavsett var de bor, eftersom vi ska ge störst stöd till de skolor som har störst utmaningar.

Kunskap ska ge frihet och framtid åt alla barn!

Skattepengar avsedda för skolan ska gå till skolan, inte till privata vinster!

Sverige kan bättre!

* * *

Mötesdeltagare,

Kommer ni håg hur det var?
Kommer ni ihåg hur det var när vi samlades till förstamajfirande för ett år sedan?

Efter åtta år av borgerlig regering?

Det är nu bara ett drygt halvår sedan vi fick en socialdemokratiskt ledd regering.
Det var ett hårt arbete som låg bakom den segern.

Vi ringde medlemmar och väljare.
Pratade med arbetskamrater.
Knackade dörr och delade ut flygblad.

Och det gav resultat.

Vi var nog många som ropade ÄNTLIGEN! på natten den 14 september.

Äntligen blev vi av med Reinfeldt, Björklund, Lööf och Hägglund.
Äntligen fick vi möjlighet till en omstart för Sverige.

Nu, ett drygt halvår senare, kan vi fortfarande känna av den glädjen.

Men jag tror jag talar för många av oss när jag säger att en del av den glädjen har förbytts i besvikelse och oro.

För tillsammans såg ju alliansen och Sverigedemokraterna – denna blåbruna sörja – till att Sverige fortfarande regeras på alliansens budget.
Alltså samma budget som väljarna sade nej till i september.

Så det blev inga nya jobbsatsningar, inget höjt tak i a-kassan och ingen förbättrad sjukförsäkring.

Nu har vi möjligheten att börja vrida utvecklingen åt rätt håll igen.

I regeringens vårdbudget finns åtta miljarder till infrastruktur, bostäder, välfärd och utbildning. Istället för skattesänkningar och avdrag för privata bartenders.

Den bortre parentesen försvinner i sjukförsäkringen. Du ska inte längre straffas för at du blir sjuk. Du ska få stöd och hjälp att komma i arbete igen.

Och äntligen kan vi börja reparera a-kassan. I september höjs taket från 680 kronor till 910 kronor. Det är på tiden! Det är 13 år sedan den senaste höjningen.

Och så finns det de som säger att det inte finns skillnader i politiken!

Ja, kamrater, vi kan äntligen se framåt igen.
Nu har vi en ny politik för Sverige.
En socialdemokratisk politik. Som minskar klyftorna, inte ökar dem.

* * *

Men detta är bara början.
Nu börjar jobbet på allvar.

Mycket mer krävs om vi ska kunna bygga Sverige starkt igen och nå målet om EUs lägsta arbetslöshet 2020.

För det har vi lovat och det ska vi hålla!
Här finns ingen prutmån!

För det första måste vi investera i fler jobb.

Vi måste få en mer expansiv ekonomisk politik.

På LO har vi låtit våra ekonomer räkna på det här:

Regeringens ram för transportinvesteringar fram till 2025 är 522 miljarder.
28 miljarder av de pengarna ska gå till vägar och spår.

Det är mycket pengar.

Men om man utgår från antaganden om vår tillväxt så innebär detta att investeringarna som andel av BNP faktiskt kommer att sjunka! Från 0,85 procent idag till 0,67 procent år 2025.

Från LOs sida menar vi därför att ambitionen måste vara högre. Investeringarna i transporter måste upp till en procent av BNP. Det betyder att anslagen behöver höjas med nio miljarder redan nu, och sedan växa i takt med BNP.

Dessutom – vi måste börja bygga bostäder igen!

Vi har bostadsbrist i 125 svenska kommuner. Så vad väntar vi på? Sverige kan bättre!

Minst 75 000 bostäder behöver byggas per år.

I Norrköping visar ni vägen. Här är 1000 nya lägenheter på gång, och mest hyresrätter.

Om hela Sverige följde det exemplet och byggde i er takt skulle det innebära att vi kommer upp i de 75 000 nya bostäder som krävs.

En sådan politik sätter dessutom byggnadsarbetare i arbete. Och för varje byggnadsarbetare som får jobb, får ytterligare tre personer jobb i sektorerna runt omkring; rörmokare, målare elektriker med mera.

Och kedjan stannar inte här, det behövs någon som planerar bygget och någon som levererar. Kort sagt: bostadsbyggande är en tillväxtmotor!

Så min uppmaning till Sveriges alla kommuner är enkel:

Gör som Norrköping. Sätt igång och bygg!

Det är väl bättre att barnen kan flytta hemifrån och kan börja sina liv än att än att de bor kvar hos mamma och pappa tills de själva blir föräldrar?

För det andra måste vi investera i välfärden.

I en välfärd att lita på. Som finns där när vi behöver den. Där personalen kan gå hem från jobbet och känna sig nöjda, inte otillräckliga.

En välfärd som ger oss både vår rätt till vård och omsorg, och vår möjlighet att arbeta istället för att vårda våra anhöriga.

Så minska barngrupperna i förskolan!
Anställ fler vuxna i skolan!
Skapa 30 000 nya heltidstjänster i äldreomsorgen!

För Sverige kan bättre! Hur svårt kan det vara?

För det tredje måste vi återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

I dag får bara sex procent av de som är arbetslösa en yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning.
Sex procent!

Hur klokt är det? När det samtidigt finns arbetsgivare som inte får tag på personer med rätt kompetens för jobben som finns?

Nej, det är dags att bygga Sverige starkt med en riktig arbetsmarknadspolitik.

Med yrkesutbildningar.
Med insatser som stärker oss om vi blir utan jobb
Så att vi kan ta de jobb som finns och de jobb som kommer.

Se till att ingen behöver vara öppet arbetslös mer än 180 dagar.
Se till att 90-dagarsgarantin för unga blir verklighet!
Och se till att den som blir arbetslöshet rustas för nytt jobb - inte förnedras i Fas 3!

För kom inte och säg till mig att det inte går att göra skillnad med utbildning.

1997 startade vi ett kunskapslyft som utbildade 100 000 människor om året. Det gav massor av människor massor nya möjligheter i arbetslivet.

1995 hade vi 72 000 långtidsarbetslösa ungdomar.
Fem år senare hade vi minskat dem till 3 500.

Det är väl bättre att vi utbildar folk till bristyrken än att de går på a-kassa?

Det är väl bättre att folk gör en insats i äldreomsorgen och fortbildar sig och får avtalsenlig lön än att de tappar all självrespekt och framtidstro i Fas 3?

Det ser inte heller likadant ut över hela landet. Skillnaderna är stora mellan stora och små städer, mellan tätorter och glesbygd.

Då måste vi också ha en arbetsmarknadspolitik och en arbetsförmedling som arbetar utifrån den lokala och regionala verklighet som finns.

Förr hade vi länsarbetsnämnder. Där satt kommuner, länsstyrelse, fack och arbetsgivare tillsammans. De som fattade de viktiga besluten om den regionala arbetsmarknaden var alltså samlade i samma rum.

Det var klokt tänkt. Jag tror det är värt att tänka den tanken igen.

Jag tror det är dags att flytta makten över arbetsförmedlingarna till länsnivå. Ni vet vad som behövs i Östergötland. Ta inte omvägen över Stockholm. Sluta att lägga ner arbetsförmedlingarnas lokalkontor.

För den arbetslöse är direktkontakten med en välutbildad arbetsförmedlare, öga mot öga, otroligt viktig att få komma tillbaka till arbete.

Sverige bygger vi starkt med en riktig arbetsmarknadspolitik!
Med jobb och utbildning – inte arbetslöshet och Fas 3!

Ja, så kan vi skapa fler jobb – men vi behöver också tryggare jobb

Idag har mer än hälften av de yngsta på arbetsmarknaden otrygga visstidsanställningar.
En fjärdedel av alla kvinnor i LO saknar fast anställning.

Det måste till en förändring här! Sverige kan bättre!

Ta bort möjligheten att stapla visstider på varandra!
Låt de kvinnor som vill jobba heltid göra det!
Satsa på arbetsmiljön!
Och gör som Norrköping – ta bort de delade turerna!

* * *

Låter allt detta svårt?

Det är det inte.
Det är inte kvantfysik. Det är politik.

När våra föregångare knäckte 30-tlaets massarbetslöshet, när de byggde folkhemmet och den generella välfärden, då tänkte de inte:

Nä, det där låter för orealistiskt. Det går nog inte. Det blir kanske för dyrt.

Nej, de bestämde sig. Och de vågade tänka stort!

Det är dags att tänka stort igen!

För Sverige kan bättre! Hur svårt kan det vara?

Det är dags att investera!
Det är dags för en kickstart!
Det är dags att totalrenovera Sverige!

* * *

Mötesdeltagare.

Vi firar inte Första Maj bara här i Norrköping. Vi firar det över hela jorden.

Här, i Norrköping, kan vi fira arbetarrörelsens internationella högtidsdag i fred, frihet och trygghet.

Så är det inte överallt.

Låt mig berätta om en facklig kollega till mig.

Han hette Narciso Beltran och var fackligt förtroendevald för lantarbetarna I Colombia.
I april 2013 öppnade okända män eld mot honom när han skulle gå till jobbet.
Narciso dog omedelbart.

Narciso Beltran är en av de många fackliga ledare man kan läsa om i Världsfacket IFSs senaste rapport om kränkningar av fackliga rättigheter.

Att vara fackligt förtroendevald är ett av världens farligaste uppdrag.

Mord på fackligt aktiva skedde i tio länder: Kambodja, Bangladesh, Filippinerna, Mexiko, Honduras, Guatemala, Colombia, Mauretanien, Egypten och Benin.

I minst 35 länder greps eller fängslades arbetare för att de krävde schysta löner, säker arbetsmiljö och trygg anställning.

I minst 53 länder avskedades arbetare för att de försökt organisera sig fackligt.

I Kambodja sköts fem arbetare ihjäl av säkerhetsstyrkor i januari förra året. Deras brott var att de strejkade för högre löner. Efter morden – för det handlar om mord - åtalades deras fackligt förtroendevalda.

Från Nepal åker varje dag mellan två- och tretusen arbetare för att gästarbeta i andra länder, De bygger till exempel arenor inför fotbolls-VM i Qatar, fångna i ett slavliknande system där de hänsynslöst utnyttjas av arbetsgivare, med långa arbetsdagar och livsfarlig arbetsmiljö.

Många av dem återvänder hem i likkistor. Hittills har cirka 1 400 arbetare dött.

Om inget görs, så kan 4 000 migrantarbetare ha dött i arbetsolyckor innan första bollen har sparkats i fotbolls-VM Qatar 2022.

Visst borde det vara självklart, att länder som får i uppdrag att anordna internationella idrottsarrangemang, lever upp till kraven på mänskliga rättigheter i arbetslivet?

Det tycker LO och vår fackföreningsinternational. Och det kravet driver vi både nationellt och internationellt.

Det finns en risk med att räkna upp sådana här fakta. Det kan vara lätt att känna sig uppgiven och maktlös. Har vi egentligen något att sätta emot?

Men mitt svar är - jo, vi har något att sätta emot.

Vi har vår internationella solidaritet.

Vi har våra internationaler.

Vi har vårt fackliga bistånd och vi har arbetarrörelsens internationella solidaritetsfond.

Och vi vet att denna solidaritet är en kraft som faktiskt fungerar. IFS konstaterar till exempel i sin rapport att det trots allt, på många håll, blivit lite bättre – eller åtminstone mindre dåligt.

Så vi ger aldrig upp!

Vi ger aldrig upp vår kamp mot diktatur, förtryck och förföljelser!

Vi ger aldrig upp vår dröm om alla människors frihet och hela världens fred.

* * *

Ja, kamrater, allt går! Det är möjligt! Om vi tillsammans bestämmer oss för det.

Jag nämnde Olof Palme tidigare. Och 1971, för 44 år sedan, höll han sitt förstamajtal just här i Norrköping.

Han sade så här.

”Demokratin och reformismen måste ständigt visa sin livskraft genom att lösa de problem som människorna ställs inför. En demokrati och reformism som står stilla förlorar sin handlingskraft”.

Mötesdeltagare, låt oss bära med oss Olof Palmes ord när vi nu snart skiljs åt.

Låt oss våga vara optimister. Låt oss våga tänka stort igen!

För det är inte pessimisterna som förändrar världen. Därför är de ofarliga.
Men den som är optimist är farlig.

För han eller hon tror på möjligheterna att förändra världen och har därför störst chans att lyckas.

Jag är optimist!

Så jag tror att när vi möts till första maj nästa år, då kommer vi att kunna säga:

Nu är det fler som har jobb.
Nu kan fler unga flytta hemifrån till sin första lägenhet.
Nu märks det i skolan, i barnomsorgen och för våra äldre att resurserna till välfärden har ökat.
Nu märks det att politiken styrs av insikten om allas lika värde.

För vi såg de problem som människorna stod inför.
Vi började göra något åt dem.
Och nu fortsätter vi att tillsammans ta itu med de utmaningar vi har framför oss.

Tack ska ni ha!

DN 2 maj 2015:

“<u>På marsch mot okänt mål</u>

Socialdemokraterna gillar att regera, eller åtminstone att inneha makten. Frågan är varför.

Första maj, arbetarrörelsens högtidsdag, inleddes med DN/Ipsos aprilmätning som gav S ynka 27,7 procent, en bra bit under valresultatet. Trenden har varit nedåtgående hela året. Siffrorna är inte i Juholtklass, men inte så långt över heller. Väljarna smiter inte iväg till koalitionspartnern, Miljöpartiet, eller Vänsterpartiet. Det väger nu i stort sett jämnt mellan de rödgröna och Alliansspartierna.

SVT redovisade i torsdags en Sifoundersökning där S låg långt efter Moderaterna i frågan om vem som har bäst jobbpolitik, efter att ha haft en liten ledning före valet. M-övertaget när det gäller bästa ekonomiska politik var ännu större.

När statsminister Stefan Löfven besökte Sundsvall på första maj hade han en vänligare inställd publik än den som opinionsmätarna verkar nå. Han brukar säga att tre saker är viktigast för regeringen – jobben, jobben, jobben – och att han själv är ”besjälad” av dem. Talet visade snarare varför det är just här han har förlorat så mycket förtroende så snabbt.

En nationell samling för ”unga utanför” ska genomföras, och här blir det i alla fall jobb för ännu en ”samordnare”. Särskilt konkret är det inte, förutom att det ska tas fram bättre statistik. Det luddiga går igen i Löfvens budskap, från innovationsrådet till den ”aktiva näringspolitiken”. Hur Sverige ska få Europas lägsta arbetslöshet 2020 är ett mysterium. Upplagt för besvikelse.

Finansminister Magdalena Andersson kom till Sundbyberg och Stockholm med ett löfte om att utreda en skattehöjning på finanssektorn. Det är få som tycker synd om bankerna, men utspelet ingår i en större bild av att det alltid går att skärpa skatten på företag. Och det hon har att berätta om jobben låter misstänkt likt olika bidragsökningar.

Annat är det med LO-basen Karl-Petter Thorwaldsson, för honom är det bara att vräka på med miljardinvesteringar. ”Inget att vänta på, dags att gå från ord till handling”, lät det. LO har ingen statsbudget att tänka på, medan Magdalena Andersson har svartmålat in sig i ett hörn med sin beskrivning av den oansvariga Alliansregeringen. Men Thorwaldsson har förstås rätt i att Löfven & Co inte får mycket uträttat.

Orsakerna är flera. För det första har Sverige en mycket svag minoritetsregering, som inte ens klarade att få igenom sin budget i riksdagen. För det andra skulle åtskilliga ministrar må bra av ett antal kurser i kompetensutveckling. För det tredje är den dystra sanningen sannolikt att det inte finns så många idéer om vad koalitionen ska pyssla med.

Regeringen styr riket, enligt grundlagen, men S och MP fick bara 38 procent i valet och åker på ständiga nederlag i kammaren. Löfven försöker leda landet genom att ignorera riksdagens beslut, men får ofta nöja sig med att tillsätta utredningar. Han kan säga jobben hur många gånger som helst utan att något fokus blir tydligt. Allt ska bli bättre. Man tackar.

Tiden efter valet har varit en kavalkad av halvmesyrer, ibland kallade kompromisser, och misslyckanden. Problem försvinner inte för att en rödgrön minister får ansvaret. Inte ens tågen går, nu heller. Regeringen har hittills hänvisat till att den borgerliga budgeten gäller, men den egna vårpropositionen var inget under av klarhet. Att Löfven är sur på Alliansen, vilket framgick på första maj, förklarar inte klumpigt hantverk.

Förbifarten och Bromma flygplats var tidiga debacle. Det fria vårdvalet skulle avskaffas, men propositionen var så dålig att den drogs tillbaka. Höjd bensinskatt och sänkt rotavdrag är tydliga löftesbrott av S. En miljard till fler anställda i äldreomsorgen visade sig komma från indragna satsningar på samma område. Skolan, dito.

Utrikespolitiken är ett sammelsurium. Det militära samarbetsavtalet med Saudiarabien skulle omförhandlas, sa Löfven, men led ett genant nederlag mot MP:s riksdagsgrupp. Det allt överskuggande målet, en plats i FN:s säkerhetsråd nästa höst, leder till besynnerliga prioriteringar.

I valrörelsen talade de borgerliga partierna om vikten av att förbereda regeringsalternativ. S och MP gjorde det inte, och lider både av sin bräckliga parlamentariska bas och av fundamentalt olika inställning i sakfrågor. Alla ska med, men ingen vet vart.

DN 2/5 2015 “

DN 2 maj 2015:

“ S säger nej till LO:s nya krav

LO kräver större statliga investeringar för att få ned arbetslösheten, men finansminister Magdalena Andersson säger blankt nej. Hon vill däremot se en finansskatt för att stärka statsfinanserna. Samtidigt vill statsminister Stefan Löfven göra mer för unga som varken studerar eller arbetar.

Spänningen mellan LO och Socialdemokraterna finns kvar, även när S nu för första gången på nästan nio år är på väg att få igenom sin ekonomiska politik. Det blev tydligt på det största regeringspartiets förstamajfirande. I Sundsvall lovade Stefan Löfven i sitt förstamajtal att hålla fast vid målet att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Vägen dit bygger på de investeringar som regeringen föreslagit på bostäder, järnvägar och utbildning.

– Kampen mot arbetslösheten är ingen dans på rosor. Men det är en kamp vi ska ta och en kamp vi ska vinna, sade han.

Men i Norrköping och Linköping var budskapet från Landsorganisationens ordförande Karl-Petter Thorwaldsson att regeringens planerade investeringar inte räcker för att få ner arbetslösheten.

– Vårt krav här på förstamaj är att man redan i år, när man har så gott läge, ökar investeringarna i infrastruktur med 9 miljarder kronor, sade LO-basen.

Men kravet tillbakavisades några timmar senare när finansminister Magdalena Andersson (S) debuterade som förstamajtalare i Stockholm.

– Det är alltid bra att man har ambitioner. Men som finansminister har jag ansvar för att plus och minus ska gå ihop i slutändan. Jag kommer alltid att ta ansvar för statsfinanserna, säger hon.

LO anser att det är ett gyllene tillfälle för staten att investera mer eftersom Riksbankens utlåningsränta ligger på en historiskt låg nivå – under noll procent.

– Det är inte gratis att låna. Man måste även betala tillbaka lån som det är låg ränta på. Jag är ingen lössläppt typ, säger finansministern.

Magdalena Andersson varnade i sitt tal på Norra Bantorget i Stockholm, och tidigare på fredagen i Sundbyberg, för underskotten i statens finanser. Förra året var statens budgetunderskott 74 miljarder kronor. För att ha råd till kommande reformer behövs en särskild skatt på finansiell aktivitet, anser hon. Det är något annat än den särskilda bankskatt som Socialdemokraterna lanserade under Almedalsveckan i fjol, men som stött på patrull.

– Den enkla konstruktionen som vi och även företagsskattekommittén trodde att en bankskatt skulle ha visade sig vara lite mer komplicerad, säger Andersson.

Nästa vecka tillsätter regeringen en utredning om att införa en finansiell aktivitetsskatt efter dansk modell.

– Det kan bli en skatt på omsättningen eller en liten höjning av de sociala avgifterna. Det är något som finns i Danmark och som jag tycker är intressant, säger Magdalena Andersson.

Hon kan dock inte svara på om hon hoppas att finansskatten ska ge lika mycket – fyra miljarder kronor – som hon trodde att en bankskatt skulle inbringa.

Statsminister Stefan Löfven hade på tågresan till Sundsvall med sig en ny satsning för de drygt 86 000 unga som varken arbetar eller studerar.

– De kan sitta hemma i föräldrahemmet med neddragna gardiner och må allt sämre. Vi behöver förbättra kunskapen om den här gruppen, säger Löfven.

Regeringen vill skapa en uppsökande verksamhet för att få bättre koll på ungdomar som står utanför. Dessutom ska en nationell samordnare inrättas för att bland annat samla och sprida kunskap.

Löfven passade också på att anklaga den förra regeringen för miljardsvindleri. Det handlar om nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga som enligt Löfven kostat 110 miljarder kronor men inte lett till lägre ungdomsarbetslöshet.

– För 110 miljarder kronor har vi i stället fått 30 000, 35 000 fler arbetslösa ungdomar. Det är idioti, säger Stefan Löfven.

På morgonen kunde Stefan Löfven läsa i DN/ Ipsos att opinionsstödet för S faller. Hans slutsats är att det kan bero på att regeringen inte kunnat visa upp sin politik eftersom den rödgröna budgeten röstades ned före jul.

– Alliansen lyckades med Sverigedemokraterna rösta ner vår budget i december. Hade den budgeten trätt ikraft hade vi haft mycket mer åtgärder i gång redan nu, tror Stefan Löfven, vars parti bara hade stöd av 27,5 procent i mätningen för april.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se
Hans Olsson hans.olsson@dn.se "

"Stefan Löfven
Plats: Stora torget, Sundsvall.
Väder: Gråmulet, 7 råkalla plusgrader.
Publik: Cirka 3 000, enligt polisen.
Mest applåder: "Ska vi nå EU:s lägs-ta arbetslöshet krävs feministiska reformer. Sverige har inte råd att hålla tillbaka en enda kvinnas kraft."
Budskap: Det är vår uppgift att forma framtiden tillsammans.

Magdalena Andersson
Plats: Norra Bantorget, Stockholm.
Väder: Gråmulet och regndroppar, 12 grader och kall vind.
Publik: Cirka 5 000.
Mest applåder: "Vi bygger!" Magdalena Anderssons stridsrop mot bostadsbristen fick framför allt SSU:are att jubla.
Budskap: Vi ska bygga vårt land starkt för att motverka de främlingsfientliga krafterna."

DN 2 maj 2015:

"Vilka är Stefan Löfvens största utmaningar?

Ulf Bjereld, S-märkt professor i statsvetenskap, Göteborgs universitet:
– Framåt är det att kunna regera. Han sitter på oerhört svag regering i en riksdag där högerpartier har majoritet. Decemberöverenskommelsen ger honom möjlighet att från hösten börja regera av egen kraft och den möjligheten måste han ta.

– Stefan Löfven måste presentera politiska förslag som gör att socialdemokrater och potentiella S-väljare känner att partiet är relevant. Han måste också försöka luckra upp alliansfronten, så han får med sig borgerliga partier på enskilda förslag under åren som kommer.

– Jobbsatsningen för unga är ett bra, konkret förslag som går i rätt riktning, men det är ett litet, litet steg på vägen. Det måste till mycket mer för att målet om EU:s lägsta arbetslöshet ska kännas inom räckhåll.

Tommy Möller, professor i statsvetenskap, Stockholms universitet:
– De två största utmaningarna är att hålla ihop partiet och att få Decemberöverenskommelsen att bli beständig. Inom partiet måste han få de egna att förstå att handlingsutrymmet för S inte är vad det har varit. Det är viktigt att ha perspektivet med den otroligt starka dominansen som Socialdemokraterna har haft inom svensk politik.

– För att hantera den interna kritiken handlar det om att systematiskt spela ner förväntningarna, men också göra människor medvetna om hur verkligheten ser ut.

– För att få Decemberöverenskommelsen att hålla gäller svåra avvägningar som vi får se varje gång man lägger fram sin budget. Frågan är hur långt man kan gå för att inte provocera kritikerna så mycket att uppgörelsen riskerar att gå i kras.

Marja Lemne, universitetslektor i statsvetenskap, Stockholms univer-sitet:
– Hans utmaning är att leverera med satsningen på jobb. Att utse samordnare är väldigt populärt numera, förut var det utredningar. Man ska samordna i stället för att uttala att någon har ett konkret ansvar.

– Uppsökande verksamhet, som han tog upp sitt tal, är väldigt konkret. I övrigt så brister det när det gäller arbetslösheten. Var finns förslagen? Jag tror att många S-väljare, nu när vi har en historiskt hög arbetslöshet, hade förväntat sig av en socialdemokratisk statsminister att komma med konkretiseringar.

– Det är uppförsbacke nu för regeringen. Man ska inte överskatta betydelsen av enskilda opinionsundersökningar, men jag tror det blir väldigt svårt för Löfven om det inte börjar hända faktiska saker på arbetsmarknadsområdet nu.

Emma Bouvin emma.bouvin@dn.se “

DN 2 maj 2015:

“Oppositionen hoppas på färre höjda skatter

Den borgerliga oppositionen sågar regeringens jobbpolitik. Moderaterna, det största oppositionspartiet, säger också nej till förslaget att höja skatten för banker och andra företag i finansbranschen.

Även den tidigare finansministern Anders Borg (M) var upprörd över de fyra storbankernas miljardvinster. Men varken han eller Moderaternas nuvarande ekonomisk-politiska talesperson Ulf Kristersson vill införa någon särskild skatt på finanssektorn.

– Regeringen hittar varje vecka en skatt som man tycker borde höjas. Det är en felsyn. Vill man göra något åt företagsbeskattningen bör man se det som en helhet. Man bör inte höja skattetrycket totalt sett på svensk företagsamhet, säger Ulf Kristersson.

Han säger dock inte specifikt nej till en finansiell skatt, utan oroar sig mest för företagsskatterna som helhet.

– Det vore roligt om regeringen också kunde sänka någon skatt ibland, säger Kristersson.

Den tidigare arbetsmarknadsministern Elisabeth Svantesson (M)anser att den dåvarande borgerliga regeringen redan 2013 gjorde en kartläggning över unga som varken arbetar eller studerar.

– Att göra om hela den kartläggningen behövs inte, anser hon.

Centerpartiets chefsekonom Martin Ådahl kritiserar regeringen för att höja arbetslösheten bland unga genom den planerade fördubblingen av arbetsgivaravgiften från 1 augusti.

– Det är magstarkt att regeringen ena veckan höjer jobbskatten för unga och nästa vecka tillsätter en nationell samordnare för den gruppen. Löfvens jobbpolitik går på tomgång, säger han.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

DN 2 maj 2015:

“Sjöstedt pressar S om jobben

Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedts försöker sätta press på statsminister Stefan Löfven genom att lägga fram en tidsplan för åtgärder mot otrygga jobb. – Regeringen gör nästan ingenting, säger Sjöstedt.

Det är bara ett par veckor sedan som vänsterpartister, socialdemokrater och miljöpartister berömde varandra för det gemensamma budgetförslaget. Av denna rödgröna vänskaplighet märktes ingenting när V-ledaren Jonas Sjöstedt äntrade talarstolen på Slottsbacken i Uppsala igår. I stället blev det en rejäl vänsterkrok mot regeringen.

Huvudtemat i talet var otryggheten på arbetsmarknaden och här har den socialdemokratiskt ledda regeringen enligt Sjöstedt gjort alldeles för lite. Nu vill Vänsterpartiet öka trycket på statsminister Stefan Löfven (S) och lanserar därför en tidsplan för ett antal reformer.

– Med rätt beslut kan vi minska otryggheten och stärka löntagarna. Ändå gör regeringen nästan ingenting, sade Sjöstedt.

Först i hans reformplan kommer allmän visstid, en anställningsform som den borgerliga alliansregeringen införde. Den bör avskaffas redan nästa år, anser Sjöstedt. Frågan utreds för närvarande inom regeringskansliet men Socialdemokraterna har signalerat att de vill hitta en lösning som även de borgerliga kan acceptera.

Året därpå, alltså 2017, är det enligt V-agendan dags för ett förbud mot att hyra in personal för att täcka permanenta behov. Detta fanns med på en åtgärdslista som Socialdemokraterna och LO enades om före valet och nu anser Jonas Sjöstedt att det är dags att gå från ord till handling.

Våren 2018, före nästa val, vill Vänsterpartiet att heltid blir en lagstadgad rättighet. Socialdemokraterna har öppnat för detta men vill ge arbetsmarknadens parter i den offentliga sektorn en chans att lösa frågan först. Jonas Sjöstedt anser att en tidsgräns är nödvändig för att något ska hända.

– De här förslagen har starkt stöd i fackföreningsrörelsen. Det är förslag som en socialdemokratisk statsminister med facklig bakgrund borde ta på allvar, sade Sjöstedt som inte utesluter att V kommer att använda kraven som ett vapen i höstens budgetförhandlingar.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“Jonas Sjöstedt
Plats: Slottsbacken i Uppsala
Väder: Kylslaget, med regn och uppehåll om vartannat.
Publik: Cirka 1 200 personer.
Mest applåder: När Jonas Sjöstedt angrep Björn Söder (SD), riksdagens andre vice talman, för dennes uttalande om vem som är svensk: ”Varje talman som tvivlar på samers och judars svenskhet är en person för mycket på helt fel plats.”
Budskap: Den borgerliga alliansregeringen gjorde arbetsmarknaden otrygg och Stefan Löfven gör för lite för att fixa det.
DN “

DN 3 maj 2015:

“Peter Wolodarski: Löfvens seger leder mot permanent försvagning.

Svensk politik präglas av instabilitet. Och det lär den göra så länge partierna håller fast vid blockpolitiken.

Ända sedan i höstas har Socialdemokraterna kämpat för att få igenom sin budget i riksdagen. Till slut lyckas man, bara för att drabbas av ett historiskt svagt stöd i senaste DN/Ipsos med 27,7 procent.

Lite i skymundan, men minst lika talande, är Sverigedemokraternas växande popularitet. Samtidigt som ledande SD-företrädare bekämpar och utesluter varandra gör partiet sin högsta notering någonsin i DN/Ipsosmätningar med 14,6 procent.

Vem sa att politik är rättvist?

När S på allvar börjar regera blir man straffad av väljarna. När SD-medlemmarna slåss med varandra belönas partiet med ökat stöd.

Professorerna i statsvetenskap har intressanta samband att undersöka.

Ingen förändring är i det korta perspektivet statistiskt säkerställd, men sedan årets början är trenden tydlig. Statsminister Stefan Löfven har tilltagande problem, trots att han inte regerat mer än ett drygt halvår.

År 1991, det senast jämförbara bottenresultatet under ett förstamajfirande, hade Socialdemokraterna suttit vid makten i nio år. Partiet var sönderregerat och ekonomin på väg in i en allvarlig kris. Ett år tidigare hade statsminister Ingvar Carlsson avgått och kommit tillbaka, efter att ha förlorat en avgörande omröstning i riksdagen.

Det var turbulenta tider. Finansminister Kjell-Olof Feldt lämnade regeringen – i protest mot sitt partis ekonomiska politik.

Osäkerheten och oredan för tankarna till dagens situation. Stefan Löfven saknar ett tydligt stöd i riksdagen. I vintras var han, i likhet med Ingvar Carlsson 25 år tidigare, snubblande nära ett nyval. Och i brist på styrfart drabbas regeringen av återkommande minikriser.

Men på många sätt har Stefan Löfven det svårare än Ingvar Carlsson. Krisen 1990–91 sammanföll med ett akut ekonomiskt läge; sedan dess har svensk politik gått igenom avgörande strukturella förändringar. Det är betydligt svårare att regera, väljarna är mer lättrörliga.

Socialdemokraterna är historiskt försvagade, samtidigt som Sverigedemokraterna blivit en maktfaktor i riksdagen.

Till skillnad från 1991 är ekonomin inte på väg in ett djupt hål. I stället har krisen flyttat in i riksdagen.

Valet 2014 gav varken de rödgröna eller alliansen ett tydligt stöd. Ändå fortsätter de traditionella partierna att hänga sig kvar i blockpolitikens illusioner.

Instabilitet är granne med Helgeandsholmen. Höstens budgetdebacle i riksdagen är bara tillfälligt löst, eftersom decemberöverenskommelsen har ett så svagt stöd i det borgerliga lägret. Förr eller senare kommer den nuvarande jämvikten att rubbas.

Ju sämre det går för de rödgröna i opinionen, desto mer ökar frestelsen för Alliansen att bryta vinterns handslag.

Vad som ska komma i stället har ingen ett bra svar på, allra minst de borgerliga sympatisörer som efter December-Överenskommelsen ägnat sig åt läktarvåld mot ”DÖ” .

Låta Alliansen styra? Utan egen majoritet lär Anna Kinberg Batra drabbas av samma parlamentariska låsningar som Stefan Löfven.

Samarbeta med SD? Finns inte på kartan, även om detta är modellen i flera nordiska länder. Den kommande veckan kan exempelvis Sannfinländarna göra entré i Finlands regering.

Den fundamentala skillnaden mot våra grannländer förblir SD:s bakgrund: vi talar om ett parti med rötterna i svensk nynazism, som aldrig gjort upp med sin historia och som än i dag har motståndet mot invandring som affärsidé.

Det enda som återstår, om man inte låter DÖ leva, är att acceptera den nya spelplanen i svensk politik. Och den verkligheten rimmar illa med traditionell blockpolitik.

Stefan Löfven måste bestämma sig: vill han långsiktigt kunna regera och få något uträttat kan han inte bedriva en politik utan förankring hos riksdagens majoritet. Vänsterpartiledaren Jonas Sjöstedt blir aldrig en bra guide för vare sig Socialdemokraterna eller Sverige.

Om Löfven fortsätter som hittills är det troliga att partiet trycks ned ytterligare i opinionen, eftersom man ständigt bryter sina vallöften och misslyckas med det grundläggande: att bekämpa arbetslösheten.

En nationell samordnare skapar inte Europas lägsta arbetslöshet, utan bidrar genom bristen på konkretion till att stödet för S trycks ned till europeisk nivå, det vill säga omkring 20–25 procent.

Därmed löper ”valsegern” 2014 den uppenbara risken att förvandlas till en pyrrhusseger: det som framstod som en framgång visade sig vara fröet till ett kommande nederlag.

På papperet regerar Socialdemokraterna, men i praktiken är S fast i så många inre och yttre låsningar att man får allt svårare att råda över sin egen agenda. Priset för regeringsmakten är permanent osäkerhet och besvikelse.

Inte ens i utrikespolitiken, där minoritetsregeringar normalt har lättare att agera, är det vackert väder. Den rödgröna regeringens skyltar med försäkran om ”oberoende utrikespolitik”, som tapetserar Sveriges beskickningar runt om i världen, är redan på väg att monteras ned. Förankringen i riksdagen var obefintlig.

De borgerliga kan passivt betrakta misslyckandet från sidlinjen, men frågan är vad Anna Kinberg Batra ska glädja sig åt.

Inte heller Alliansen har ett starkt stöd i opinionen. Till egen majoritet är det långt. Och Moderaterna saknar svar på hur man ska hantera ett alltmer oförutsägbart, makthungrigt och växande SD.

För 25 år sedan var den svenska opinionen betydligt mer invandringskritisk än i dag, tvärtemot vad dagens debatt kan ge intryck av, men det politiska läget var enklare. Det fanns två tydliga alternativ. Höger och vänster stod till buds.

Den tidens motsvarighet till Sverigedemokraterna – Ny demokrati – var en olustig cirkus, som turnerade från Skara till Östermalm. Men det handlade mer om populism än om rå främlingsfientlighet.

Stefan Löfven och Anna Kinberg Batra måste inse att de inte kan fortsätta som om året fortfarande är 1991.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski”

SvD12 april 2015 kl 00:19, uppdaterad: 12 april 2015 kl 00:24:

“ Låt DÖ (December- Överenskommelsen) dö

Det var rätt och riktigt att Löfvens frågestund i riksdagen i torsdags till stor del ägnades åt de flertal löftesbrott Socialdemokraterna har ärat svenska folket med sedan valet i september.

Alliansens företrädare sparade heller inte på krutet. Tonen var så indignerad och fylld av moralisk överlägsenhet att det närapå framstod som lustfyllt mellan varven. *Varför väljer statsministern makten? Varför är löftena till Jonas Sjöstedt viktigare än de till väljarna?!*

Löfven själv blev inte så upprörd. Tvärtom. Han höll sig lugn och tillät sig till och med att småle ibland. Låt mig översätta det lilla leendet som spelade i statsministerns mungipor under attackerna från Kinberg Batra, Lööf, Ullenhag, Henriksson och de andra:

Ni spelar er teater bra. Ni frågar ”varför?”, som om det var jag som var svaret skyldig. Det är ju ni som är svaret. Varför vi bryter valløften? För att vi kan och behöver. För att ni medger oss det utrymmet. För att ni genom decemberöverenskommelsen har avhänt er en stor del av den reella utpressningsmakt oppositionen annars kan använda.

Och vad ska ni göra? Skriva arga artiklar? ”Pressa regeringen på besked”? Låt mig ta fram världens minsta fiol och spela den ledsnaste låt ni någonsin har hört. Tänk, vi är precis i den här situationen för att ni har tillåtit det att ske, och det vet väljarna. Det är därför era väljare är arga på er, medan våra håller på att vänja sig vid mer vänsterpolitik än vad de hade hoppats på.

Högerväljare har större anledning att vara förbannade nu än de som röstat vänster. Men från partikanslierna kommer i trotsig ton försvaret att oppositionen visst fungerar och är i högform; jo, för den motionerar, interpellerar, ställer besvärliga frågor, och den röstar, när det ges tillfälle, mot socialism och för frihet. Men att valda allianspolitiker kastar så mycket grus de kan i maskineriet när en socialistisk regering styr landet åt fel håll är inget att be om beröm och klapp på huvudet för. Det ingår liksom i den grundläggande kravspecifikationen.

Många argumenterar också för att tiden i opposition är så viktig nu för att Alliansens partier ska hitta sig själva igen. ”Vi glömde politikutveckla under den förra mandatperioden”, som det undslapp en av de fyra partisekreterarna i veckan. Jo, det kan man hålla med om. Att Alliansen i likhet med Perssonregeringen blev idétrött och defensiv vågar till och med de mest lojala säga nu. Det är förvisso bra. En ärlig självbild är en bra början. Men Socialdemokraterna har just lärt oss att inte ens åtta år i opposition utgör någon garanti för att en enda ny tanke tänks.

Att se till att Sverige får en ny alliansregering 2018, tycks vara de borgerligas ledande förhoppning bakom decemberöverenskommelsen. För dem som just flyttat ut från Rosenbad kan det förstås ligga nära till hands att tro att detta är det övergripande målet för politiskt engagemang. För oss andra är svaret ett friare och mer dynamiskt Sverige. Det åstadkoms i regel genom små medvetna steg.

Klart att Sverige skulle behöva en genomgripande skattereform. I väntan på att marken ligger beredd för en sådan är sänkta momssatser här och där helt avgörande för att utvecklingen ändå ska dras åt rätt håll.

Somliga talar också om väljarnas behov av tydliga alternativ. Det är lätt att hålla med om, inte minst efter den senaste valrörelsen. Men om de borgerliga partierna tror sig bara kunna bli tydliga genom att driva Socialdemokraterna att bli ett stödparti åt Jonas Sjöstedt, har man gravt missuppfattat vad tydlighet betyder. Ni måste bygga er framgång på något större än förhoppningen om andras misslyckanden.

”Seriöst, vilka alternativ ser ni finns?” undrar då och då alliansföreträdare mellan skål och vägg. Seriöst – här är det bästa: Säg upp decemberöverenskommelsen med omedelbar verkan. Förklara för svenska folket och de andra partierna att ni tycker att Sverige har tagit en sådan skadlig riktning av de gångna månadernas styre, att ni för landets skull avser att gå i riktig opposition. Det innebär att ni vid sidan av att opponera mot regeringens politik också i alla lägen kommer att söka möjlighet för Sverige att hålla en kurs av borgerligt och frihetligt inriktad politik.

Det försätter Stefan Löfven åter i det prekära läge ni valde att rädda honom ur i december; han måste söka stöd för sin politik genom att hitta en riksdagsmajoritet för sina förslag, eller säkerställa att han inte har en majoritet emot sig.

Det kommer att göra att reformtempot blir lägre, vilket utifrån vad vi hittills har sett vore bra. Det kommer att skapa ett enklare samtalsklimat i de frågor där S och Alliansen har gemensamma intressen att hitta långsiktiga och hållbara lösningar. Det kommer att underlätta för den profilering av de fyra olika partierna som ni säger er vilja uppnå. I vissa frågor kommer enskilda allianspartier att kunna gå egna vägar. Men viktigast av allt; ni kommer att släppa ut Stefan Löfven ur den vänsterbur som ni så hårt vaktar nyckeln till nu.

Om han misslyckas? Då får ni samla ihop er och förklara att ni är beredda att regera Sverige, med eller utan ett extra val. Även utan alla de arbetsgrupper ni planerar för nu finns det många som faktiskt tror att ni

är bättre än nuvarande regering på att styra Sverige åt rätt håll. Det är skakande att antydningar om en annan åsikt går att skönja hos Alliansen.

Nej, decemberöverenskommelsen blev inte ett bra sätt att ta ansvar för Sverige. Och ni från allianspartierna som valde att ingå den måste släppa prestigen och ha modet att erkänna det. Var större. Sätt Sverige före den egna stoltheten. Ge er själva och den svenska demokratin lite upprättelse.

På onsdag lägger regeringen fram vårpropositionen, vars innehåll ni redan till stor del känner till och i olika höga tonlägen har fördömt. Ett passande sätt att ”hedra” den på det sätt den förtjänar, är att samma dag låta decemberöverenskommelsen gå i graven. Därefter kan ni gå i riktig opposition.

TOVE LIFVENDAHL Politisk chefredaktör i SvD
tove.lifvendahl@svd.se”

“Fler artiklar av skribenten **“**

“Välkommen till SvD. Du har hamnat på den här sidan via **Google.** Sök fler artiklar om DÖ på SvD.se Till SvD:s startsida “

DN 11 maj 2015:

“ DÖ-snack ska inte få styra

Vad är egentligen ett partis uppgift? Decemberöverenskommelsen har ställt frågan på sin spets.

Inte att lägga sig platt för vänsterpolitik i alla fall, lyder motkampanjens paroll. Den får medhåll från Alliansväljarna som blir alltmer kritiska till uppgörelsen. Men är det skäl nog att ändra riktning?

Frågan är vad som skulle vara kvar av partierna om samma princip tillämpades i varje enskild sakfråga.

Sören Holmbergs kapitel i boken ”Svenska politiker” ger perspektiv. Utifrån en jämförelse av hur 2010 års väljare och riksdagsledamöter svarar på 21 utvalda sakfrågor visar han att det finns ett stort glapp. I snitt skiljer sig åsikterna mellan valda och deras väljare hela 18 procentenheter. En riksdag med framlottade ledamöter skulle spegla väljarnas åsikter mycket bättre.

Störst är skillnaden i Folkpartiet. Ingen av riksdagsledamöterna i undersökningen vill avveckla kärnkraften, men det vill mer än varannan FP-väljare. Samtliga ledamöter tycker att Sverige ska gå med i Nato – något inte ens var tredje väljare håller med om. Och trots att sju av tio av deras väljare vill se hårdare straff finns inte en enda ledamot som företräder den linjen.

Och detta är alltså i flera av partiets profilfrågor. Gör det FP till ett sämre parti? Och gör Moderatväljarnas missnöje med December-

överenskommelsen Moderaterna till ett sämre parti? Inte nödvändigtvis.

För företag har kunden alltid rätt, men detsamma kan inte sägas om partiernas relation till medborgarna. Opinionsundersökningar är inte kundundersökningar, och i synnerhet inte något facit.

Politik syftar till mer än att fånga upp de senaste väljarvindarna. Det handlar lika mycket – kanske mer – om att bilda opinion och visa politiskt ledarskap. Att göra det som man anser är nödvändigt även om det inte är populärt.

Decemberöverenskommelsen hamnar just på det kontot (även om dess motståndare just nu sätter kaffet i halsen). M är inte berett att samarbeta med Sverigedemokraterna, och därför har partiet ingått uppgörelsen.

Väljarna får säga sitt på valdagen. Av Holmbergs undersökning att döma är det inte säkert att det blir med en röst på det parti som delar deras åsikt om DÖ-snacket.

Amanda Björkman amanda.bjorkman@dn.se “

DN 11 maj 2015:

“ Ewa Stenberg: En tredje väg i svensk invandringspolitik

Den första partiledardebatten i tv sedan valet höstas visar att Sverige har fått en tredje väg i invandrings- och integrationspolitiken. Det lyfter frågan ytterligare på den politiska dagordningen och SD utmanas på hemmaplan.

Så var det partiledardebatt i ”Agenda” igen, för första gången sedan höstens val. Men inget är sig längre likt. Statsministern och vice statsminister kan argumentera bäst de vill, men de regerar fram till halvårsskiftet på oppositionens budget. Alliansens partiledare får ta i från tårna om regeringens ekonomiska politik, men de kommer inte att gå ihop och rösta ner den.

Det är ett skört läge, och regeringen får snubbla och halta sig fram. **Men vare sig regeringspartierna eller den borgerliga oppositionen** ser några bättre alternativ än Decemberöverenskommelsen.

Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson kallade den i ”Agenda” för en maktkartell för att hålla 13 procent av väljarna utanför inflytande. Anna Kinberg Batra (M) försvarade sig med att Sverige måste kunna regeras och Alliansen behöver överenskommelsen för att kunna ta makten igen.

– Det är något typiskt svenskt, och det är bra, sade statsminister Stefan Löfven (S) till Åkesson om uppgörelsen.

Den hetaste debatten handlade om invandrings-och integrationspolitik.

Fram till valdagen stod Sverigedemokraterna mot de sju andra partierna. SD isolerades såsom extrema. Men efter Alliansens valförlust och stora rösttapp till SD har tre av partierna börjat svänga. M, KD och FP utgör nu ett tredje alternativ som är mer restriktiv än den förra och den nuvarande regeringen. Samtidigt är den mycket mer generös än SD:s.

Söndagens partiledardebatt var premiär för den nya rollbesättningen. Den inleddes med att vänsterledaren Jonas Sjöstedt saknade den avgångne moderate statsministern Fredrik Reinfeldt (M)
– Ni flörtar med SD, anpassar er politik, anklagade han Moderaterna.

Anna Kinberg Batra såg obekväm ut och svarade att tillfälliga uppehållstillstånd till flyktingar kan leda till att fler arbetar och bättre integration, tvärtemot hur hennes företrädare brukade argumentera.

Centerledaren Annie Lööf illustrerade Alliansens spricka genom att påminna:
– Jag står upp för den politik vi gemensamt gick till val på.

Miljöpartiet, som tidigare varit en brygga mellan röda och blåa i invandringspolitiken, bidrog med ett rejält klavertramp. Vice statsminister Åsa Romson jämförde flyktingkatastroferna på Medelhavet med dödslägret Auschwitz. Förintelsen är en unik händelse, med ett beslutat och organiserat massmördande i industriell skala. Varje drunknad på Medelhavet är en tragedi som skulle ha kunnat undvikas, men det är inte en beslutat och medvetet organiserat mördande i syfte att utrota folkgrupper.

Risken är stor att de som överlevt Förintelsen känner sig kränkta av Åsa Romsons jämförelse, och det är knappast vad ett parti som vill profilera sig på sin politik för mänskliga rättigheter behöver. Partiet bad om ursäkt via Twitter, Åsa Romson själv hade svårare att göra det i efterföljande intervjuer.

Romson var den partiledare som klarade sig i särklass sämst. **Vare sig statsministern eller oppositionsledaren gjorde några topprestationer.** Bäst klarade sig Jonas Sjöstedt (V), Annie Lööf (C) och Jakob Forssmed (KD), den senare vikarierade för den nyblivna mamman Ebba Busch Thor.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

Kommentar: Debattörer i DN är ofta dåliga på svenska språket. Ofta numera kan de inte skilja på “vare sig eller”och “varken eller” . I artikeln har markerats ställen där det borde ha stått varken eller.

DN 11 maj 2015:

”Innovationspolitiken måste samlas i egen proposition”

Nytänkade behövs. Stefan Löfvens innovationsråd har en unik chans att lämna den gamla synen på forskning och innovation. Men då bör regeringen lägga en särskild innovationspolitisk proposition, som fokuserar på nyttiggörande och hur offentlig - upphandling och statens riskkapital bäst kan utnyttjas, skriver Charles Edquist.

Statsministern har skapat ett Nationellt innovationsråd (NIR) med sig själv som ordförande. Med hela handen har han pekat på att innovationer är mycket viktiga för svensk ekonomi. Ledamöterna i NIR, varav jag är en, ger råd till statsministern och regeringen. Men jag har kommit till uppfattningen att dessa frågor också bör diskuteras i en vidare krets; därför denna artikel.

Sveriges ekonomi har inte haft tillväxt i arbetsproduktiviteten sedan 2007. Och vi vet att den viktigaste källan till sådan tillväxt är innovationer, det vill säga nya produkter och processer. Sverige lägger stora resurser på att försöka utveckla sådana, men resultatet i form av faktiska innovationer är mediokert.

Sveriges regering har som mål att sänka arbetslösheten till den lägsta inom EU år 2020, vilket förmodligen kräver en halvering av nuvarande procentsiffra. Vi vet att produktinnovationer (nya varor och tjänster) är den långsiktigt viktigaste källan till nya jobb. En effektivare innovationspolitik tycks vara av nöden.

Av hävd lägger Sveriges regering fram forskningspolitiska propositioner till riksdagen. 2012 hette den ”Forskning och innovation”. Men den behandlade innovationer endast sporadiskt, och då mest som en direkt följd av att forskningsresultat kan leda till innovationer (som i sin tur kan leda till jobb och tillväxt). Detta kallas, inom innovationsforskningen, den linjära synen på innovationspolitik. Den dominerar i alla länder där innovationspolitik över huvud taget diskuteras.

Den internationella innovationsforskningen, med 7 000–8 000 professorer, förkastade helt den linjära synen på 1990-talet. Den ersattes av en ansats som betonar att innovationer sker i ”innovationssystem”, där många olika aktiviteter påverkar innovationsprocesser: FoU, utbildning, efterfrågan (exempelvis offentlig upphandling), organisationsförändringar (exempelvis genom entreprenörskap), interaktivt lärande mellan organisationer, regelverk (exempelvis patentlagar och upphandlingsregler), inkubation och finansiering av innovationer.

Statsministern har skapat ett innovationsråd, alltså inte ett råd för forskning och innovation. Den senare typen av råd finns i sju EU-länder och ett antal länder i Asien. Alla dessa råd, liksom den svenska Forskningsberedningen, domineras av det linjära synsättet. Sverige har tack vare det nyskapade innovationsrådet möjligheten att bli det första land som lämnar den linjära modellen när det gäller innovationspolitik.

Regeringen bör därför gå vidare genom att lägga fram en separat innovationspolitisk proposition med ett helhetsperspektiv. Den bör integrera element från andra politikområden.

Den offentliga innovationspolitiken ska inte ersätta vad privata aktörer kan göra, eller konkurrera med dem och försöka tränga ut dem, utan

endast bidra till att lösa problem som marknadens aktörer inte själva klarar av. Den ska bara vara ett komplement.

Nästa planerade forskningspolitiska proposition (2016) heter ”Forskningsproposition” rätt och slätt, men den ska också behandla forskningsresultatens nyttiggörande för samhället genom forskningsbaserade innovationer. Men helhetsperspektivet vad gäller innovationer bör utvecklas i en separat innovationsproposition.

Innovationspropositionen bör exempelvis innehålla följande:

1. Den bör överlappa med forskningspropositionen genom att också behandla nyttiggörande, men med betoning på hur detta kan understödjas av andra aktiviteter än forskning. När man väl har skiljt på utvecklingen av forskningspolitik och innovationspolitik för att undkomma den linjära modellen, så ska de alltså fås att samverka i genomförandet. Av den framtida statliga FoU-budgeten på ungefär 35 miljarder kommer kanske 5–10 att ha direkt innovationsrelevans.

2. Betydelsen av privat och offentlig efterfrågan för innovationer är enorm. Den årliga offentliga upphandlingen är på 600–800 miljarder. Om 10 procent av denna kan göras innovationsdrivande, så är denna summa dubbelt så stor som den offentligt finansierade forskningen. Att göra upphandling innovationsdrivande sker bäst genom att beställningar av (existerande) produkter ersätts med beställningar av lösningar på funktionellt beskrivna problem. Man bör exempelvis beställa en decibelnivå i stället för ett bullerplank eller tystare asfalt. Det ökar konkurrensen mellan produkter och mellan leverantörer och öppnar för kreativitet och innovationer. Den Upphandlingsmyndighet som kommer att skapas i september i år bör ha som en av sina absolut viktigaste uppgifter att stödja myndigheter, landsting och kommuner när dessa ska bedriva just innovationsvänlig upphandling genom funktionsbeskrivningar.

3. Organisatoriska förändringar är av stor betydelse för innovationer. Sådana kan ske genom ökat stöd till entreprenörskap som är en viktig social bärare av innovationer.

4. Ett annat exempel är att innovationsmyndigheten Vinnova (budget 2,8 miljarder) inte huvudsakligen bör stödja forskning för att stimulera innovationer. Regeringen bör ombilda Vinnova till att stödja ett flertal av de aktiviteter som påverkar de icke-linjära innovationsprocesserna.

5. Interaktivt lärande mellan olika organisationer, privata och offentliga, är en viktig aktivitet bakom många innovationer. Förslag för att förbättra detta bör utvecklas ytterligare, och kan behöva speciell finansiering.

6. Regelverk för exempelvis upphandling, miljö och statligt riskkapital kan behöva förändras. Kostnaden för detta är begränsad.

7. Inkubation är en viktig aktivitet för innovationspolitiken. Den ger för närvarande ett splittrat intryck och kan behöva sträckas upp.

8. Statlig finansiering av innovationer i tidiga utvecklingsstadier är viktigt – men bara om osäkerhet råder och riskerna är för höga för privata aktörer. Dagens statliga riskkapital har använts ineffektivt och systematiska felprioriteringar har gjorts. 17–18 miljarder finns avsatta för ändamålet, men 3–5 miljarder har inte använts alls. Resten har ofta

investerats i alltför sena stadier där statliga medel inte behövts. De avsatta resurserna skulle ha räckt till att stödja 17 000–18 000 innovativa projekt eller företag i tidiga stadier med en miljon vardera! Regeringen tillsatte i februari en utredning om detta, vilken beräknas vara klar den 15 juni.

9. Utbildningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken, regionalpolitiken, infrastrukturpolitiken, försvarsmaterialpolitiken, miljöpolitiken och energipolitiken har stora budgetar. Delar av dessa politikområden kan också förändras till att stödja innovationsprocesser, och därmed också ingå i den innovationspolitiska propositionen.

Punkterna ovan har främst till syfte att visa hur möjligt, rimligt och motiverat det är att skapa en separat innovationsproposition. Mina schematiska skattningar visar att en summa på minst 100 miljarder kronor i närtid skulle kunna inriktas mot innovationsdrivande verksamheter. Och alla dessa resurser finns redan avsatta! Visserligen överlappar en del av dem med andra politikområden, vilket kräver samordning, men detta behöver inte vara en nackdel; tvärtom.

Genom en separat innovationsproposition kommer ett nytt politikområde att skapas och konsolideras. Detta kan sedan bli basen för en process av ytterligare förbättringar av svensk innovationspolitik. Att Sverige, som första land i världen, utvecklar en helhetlig, sammanhållen och icke-linjär innovationspolitik kan vara av mycket stor betydelse för vår framtida produktivitet och sysselsättningsgrad.

Charles Edquist, professor i innovation, CIRCLE, Lunds universitet och ledamot av Nationella innovationsrådet.
www.charlesedquist.com “

DN 11 maj 2015:

“ Ankare i ett hav av kaos

USA:s frihandelsförhandlingar med EU och Stillahavsländerna handlar inte bara om ekonomi. Avtalen behövs för att skapa ordning i en allt oroligare värld.

Jag stöder entusiastiskt president Obamas bemödanden att ingå nya stora handelsavtal med våra allierade i Östasien, som Japan och Singapore, och med hela EU, men inte enbart av ekonomiska skäl.

Jag är säker på att de skulle gynna hela USA ekonomiskt men överlåter åt presidenten att förklara varför (och hur någon del av arbetskraften som skadas ska kompenseras). Jag vill ta upp det som inte diskuteras tillräckligt: hur dessa handelsavtal med två av den demokratiska kapitalismens största centrum i världen förstärker vår nationella säkerhet lika mycket som vår ekonomiska säkerhet.

Dessa avtal gäller nämligen inte bara vem som skriver reglerna utan också om vi alls ska ha en värld som vilar på regler. Vi befinner oss i ett mycket plastiskt skede av händelseutvecklingen, ungefär som efter andra världskriget. Kina ligger i för att göra om reglerna på egen hand, Ryssland går in för att ensidigt bryta mot reglerna och delar av både arabvärlden och Afrika har tappat alla sina regler och faller sönder i allas krig mot alla. Vår jord klyvs i allt större utsträckning mellan Ordningens värld och Oordningens.

Sett från Europa växer en situation fram söder därom som är skrämmande. Det är inte enbart en flyktingkris. Det är civilisatorisk härdsmälta: Libyen, Jemen, Syrien och Irak – arabvärldens hjärta – har alla upplösts i stamkonflikter och etniskt drivna inbördeskrig, som förstorats av vattenkriser och andra miljöpåfrestningar.

Allt detta sker i en postimperialistisk, postkolonialistisk och i allt högre grad posttotalitär värld. I denna pluralistiska region som saknar pluralism, Mellanöstern, har vi litat på att Osmanska riket, den brittiska och franska kolonialismen och därefter kungar och diktatorer uppifrån ska påtvinga alla dess stammar och religioner ordning. Men de båda förstnämnda (imperialism och kolonialism) är borta för alltid och de sistnämna (monarki och autokrati) behåller nätt och jämnt taget eller har försvunnit, de också.

Därför kan hållbar ordning – den ordning som verkligen kommer att tjäna människorna där – bara framträda underifrån genom att samhällena själva ingår sociala kontrakt för hur de ska leva tillsammans som jämlika medborgare. Och eftersom det inte sker, utom i Tunisien, får vi se stigande oordning och flodvågor av flyktingar som förtvivlat söker undkomma till öar av ordning: Europa, Israel, Jordanien, Libanon och det irakiska Kurdistan.

Samtidigt har störtandet av Muammar Khaddafis regim i Libyen, utan att man har skapat en ny ordning i tomrummet (något av det dummaste Nato någonsin gjort), avlägsnat en barriär för olaglig invandring till Europa från Ghana, Senegal, Mali, Eritrea, Syrien och Sudan. Som en högt uppsatt tysk sade apropå bakgrunden: ”Libyen har varit ett hinder för färden över Medelhavet, men nu är det hindret borta och vi kan inte konstruera ett nytt.” ”Nu ligger allt öppet, öknarna och haven”, sade en libysk människosmugglare till David D Kirkpatrick på New York Times.

En förutsägelse: Nato kommer med tiden att upprätta ”seglingsfria zoner” – trygga områden för flyktingar och förbjudna för människosmugglare – utefter Libyens kust.

Vad har nu allt detta med handelsavtal att göra? Oordningen ökar i Mellanöstern och Afrika, samtidigt som Kina och Ryssland försöker dra världen åt sitt håll. Det har aldrig varit lika viktigt som nu för den koalition av marknadsdemokratier och stater på väg mot demokrati – som är kärnan i Ordningens värld – att samlas och upprätta de bästa reglerna för global integration för 2000-talet, med normer för handel, arbetsmarknad och miljö. Dessa avtal både stärker och integrerar de marknadsbaserade, rättsstatsbaserade demokratierna och de demokratiserande nationer som bildar ryggraden i Ordningens värld.

Amerikas ekonomiska framtid ”hänger på att den integreras i världen”, säger globaliseringsexperten Ian Goldin. ”Men framtiden hänger också på att man kan samarbeta med sina vänner för att lösa övriga problem, från klimat till fundamentalism.” Handelsavtalen kan bidra till att bygga upp förtroende, samarbete och tillväxt som bidrar mer till att alla dessa länder rör sig mot globalt samarbete än om de ”kurar ihop sig i protektionism eller nationalism och låter andra, eller ingen, avfatta reglerna”.

Som Obama sade till sina liberala kritiker nyligen: Om vi hoppar av detta arbete på att expandera handeln på våra villkor ”kommer Kina, Asiens 400-kilos-gorilla i Asien, att skriva sina egna regler”, och underteckna bilaterala handelsavtal ett efter ett i hela Asien ”som gynnar kinesiska företag och kinesisk arbetskraft och (…) minskar vårt tillträde (…) till den snabbast växande, mest dynamiska ekonomiska delen av världen”. Om vi däremot får handelsavtalet med Stillahavsländerna till stånd ”måste Kina anpassa sig till detta regelverk för handeln som vi har etablerat”. Annars ”kommer vi om 20 år att se tillbaka och ångra oss”, tillade han.

Det var den enda punkt där han hade fel. Vi får ångra oss mycket tidigare än så.

Thomas Friedman
Thomas Friedman är amerikansk journalist och författare
Översättning: Margareta Eklöf “

Kapitel 3: Politiska problem

Innehåll:

149 Innehållet i: Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://wimnell.com/omr36-39zzz.pdf
153 Viktigast: arbete eller välfärd.
156 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
157 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
159 Arbetsförmedling och träningsjobb.
160 Om utbildning i skolan
161 Religion och levnadskunskap.
Tillägg:
162 Svenskar tror – men inte på Gud
166 Alla behöver ta ansvar för livet före döden”
169 Jag ser mig själv som en semisekulär svenne
172 Religion. En tro på högre makt
173 Påven tiger efter utspelet om ”nederlaget på Irland
174 Tillägg om skatter.
177 Problem med lån. Gör lägre avdrag för höga räntor.
179 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
179 Årskostnader år 2014, pensionärer.
180 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
180 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
181 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
182 Förslag till riksdagsbeslut.
183 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut
183 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.
185 Systemet för pensionärernas bostadstillägg. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.
185 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer. Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.
185 Bostadsbidrag för barnfamiljer. För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.
185 Tillägg: Ny myndighet måste få ansvar för jämställdheten

Innehållet i: Sven Wimnell 20 april 2015:

Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf

Innehåll
Sida

6 **Kapitel 1. En början.**

7 Viktigast: arbete eller välfärd.
10 Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.
11 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
13 Arbetsförmedling och träningsjobb.

14 ”Automatiseringen har tagit bort 450 000 jobb på fem år.
16 Så kan Sverige utrota ungdomsarbetslösheten på bara några år.
17 Chefer måste ta ansvar för ökande psykiska ohälsan.
19 6 500 nya utbildningsplatser redan i år ska stärka Sverige.
21 Det behövs en statlig haverikommission för att utreda sjuksköterskornas villkor.
24 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
26 Birgitta Forsberg: I Landet Lagom behöver sällan någon stå till svars.
27 Politikproffs i kulisserna styr utan demokratiskt mandat.
30 Vi stämmer högskola för dålig utbildningskvalitet.
32 SD visar sitt janusansikte.
33 Tillväxten kan bli EU:s giftbägare.

36 **Kapitel 2. Samhällsplaneringens problem och grunderna för den svenska politiken.**

37 Samhällsplaneringens problem.
38 Yuval Noah Harari: ”Sapiens. En kort historik över mänskligheten.
40 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
43 Klassifikationssystem för verksamheter.
45 22 politikområden.
46 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
50 Regeringen styr Sverige.
52 Politiska problem i de 22 politikområdena.
54 Särskilda utredningar 30 januri 2010 - 17 juni 2013.
56 Utredningar före 30 januari 2010.
57 Ska vi tacka Stalin för Europas frihet?
59 Tillbaka till framtiden.
63 Politisk skräll med höga ideal.
64 Politikproffsen tar över.

66 Förhistorien. Historisk tid. Demokrati. Globalisering. Forskningsarbetets början.Skattereformer. Socialdemokraterna.
69 Politikerna - folkets valda representanter.

74 **Kapitel 3. Utbildning o d.**

75 Om utbildning i skolan.
76 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen,fritidshemmet 2011
80 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
83 Många obehöriga lärare i skolan.
84 Religion och levnadskunskap.
86 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
87 Tema SO.
87 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
88 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
90 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
91 Kursplaner.
91 Något för kulturministern och demokratiministern.
92 Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
93 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
94 En inledning om planering.
96 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
97 Svenska väljare okunniga.
98 Innehållet i : Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
101 Innehållet i: Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
107 ”Förbättra resultaten i skolan genom att
kasta ut datorerna från lektionerna.
109 Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna.
111 Öka kännedomen om landets natur.
112 Alla mellan 18 och 24 bör kallas till medborgartjänst.
114 Domstolarna accepterar mer våld från de vuxna i skolan.

117 **Kapitel 4. Skatter och bidrag.**

119 Något om skatte- och bidragshistoria.
122 Mer om skatter och bidrag.
127 Tillägg om skatter.
129 Matmomsen.
130 Problem med lån.
132 Deklarationsdags. Bostadsförsäljningar.
133 Var glad för att du slipper djävulsblanketten.
134 10 tips som hjälper dig med din deklaration.

137 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
138 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
138 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
139 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
139 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
140 Beräkningar av barnkostnader.
141 Villaägarna: Mer rättvist rikta kravet mot banken.

143 **Förslag till riksdagsbeslut.**
144 Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut.

147 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**
149 Branschen har fått styra för mycket i digitalradiofrågan.
151 Experter delade om ökat surfande.
154 Använder internet dagligen.
154 Tillgång till surfplatta i hemmet.

155 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**
156 Pensionärerna med låga pensioner.

156 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster.
157 Bostadstillägg för pensionärer.
158 I samband med småhus finns två sätt att bo.
159 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
167 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
167 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
170 Så beräknar vi dina inkomster.
171 Så beräknar vi din bostadskostnad.
173 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
174 Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
176 Avtrappningsregler.
178 Från pensionsmyndigheten 22 april 2015.
178 Bostadstillägg till pensionärer.
178 Om bostadstillägg.
179 Innan du ansöker om bostadstillägg.
179 Ansökan om bostadstillägg.
180 Så mycket kan du få i bostadstillägg.
181 Efter du har ansökt.
182 För dig som har bostadstillägg.
182 Socialförsäkringsbalken (2015)

186 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer.**
187 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa ickepensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
188 Från försäkringskassan 18 april 2015.
189 Bostadsbidrag till unga utan barn 2015.
193 Bostadsbidrag – information om bostadskostnad och inkomst. 2015.
197 Svenska folket och dess boende.
198 De föreslagna nya lägenhetstyperna.
199 B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet.
200 Ritning 2rok och 3rok.
201 Ritning studentbostäder.
202 Ritning 2rok med större sovrum
203 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
204 Bostad 2 r o k med större sovrum.
205 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
207 Årshyra per lägenhet.
209 Genomsnittlig yta per lägenhet.
210 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
214 Traineejobb.

215 **Bostadsbidrag för barnfamiljer.**

216 **Skatteverkets belopp och procentsatser för inkomstår 2015. Försäkringskassans aktuella belopp 2015. Prisbasbelopp. Grundavdrag inkomståret 2015. Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Jobbskatteavdraget. Marginalskatter/ marginaleffekter.**
217 SKATTEVERKET Belopp och procentsatser för inkomstår 2015.
219 Försäkringskassan. Aktuella belopp 2015.
220 Prisbasbelopp inkomstår 2015: 44500.
220 Grundavdrag enligt Wikipedia.
221 Grundavdrag enligt Swedbank. 2015.

221 Med kommunala skatter 33% 2015.
221 Avtrappning av bostadsbidrag 2015. Barnfamiljer.
223 Förr fanns tabeller över bostadsbidrag för olika barnantal och olika inkomster. De går inte att finna nu.
224 Jobbskatteavdraget.
226 Marginaleffekter av skatt och bidrag. 2015.
227 Jobbskatteavdraget år 2015 diagram.
228 Marginalskatt år 2015, diagram.
229 Tabeller för grundavdrag och preliminärskatt inkomståret 2015.
230 Grundavdrag 2015.
235 Skattetabeller för beräkning av preliminär A-skatt 2015.
236 Skatteavdrag för månadslön 2015

243 **Från Ekonomifakta 11 april 2015. Skatter.**
243 Skattetrycket.
244 Skattetryck - internationellt.
245 Skattetrycket per typ av skatt.
246 Skatteintäkter per skatt.
247 Skattestrukturen 2014.
248 Arbetsgivaravgift.
249 Sociala avgifter.
250 Sociala avgifter över tid.
251 Marginalskatt år 2015.
252 Genomsnittsskatt.
253 Jobbskatteavdraget.
255 Kommunalskatter.
256 Skatt på arbete - internationellt.
257 Skatt på arbete för en genomsnittlig löntagare.
257 Andra skattefrågor.

258 **Kapitel 5. Vårbudgeten 2015.**

259 Ett Sverige som håller ihop - vårbudgeten för 2015.
259 Vårbudgeten på 5 minuter.
264 Finanspolitikens inriktning.
267 2015 års ekonomiska vårproposition.
268 Vårändringsbudget för 2015.
269 Statens budget 2015 i siffror.
270 Skatteförslag i vårändringsbudgeten 2015.
274 Sammanfattning prognos för den ekonomiska utvecklingen.
276 Den statliga budgetprocessen.
278 Det finanspolitiska ramverket.
280 Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

282 Regeringens proposition 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition Förslag till riktlinjer.
282 Innehållsförteckning.
284 Tabellförteckning.
286 Diagramförteckning.
288 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
289 Tabeller.

319 Regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015.
319 Innehållsförteckning.
321 Tabellförteckning.
321 Diagramförteckning.
322 Tabeller.
333 **Kapitel 6. Budgetdebatt i riksdagen 15 april 2015.**

I det följande några sidor

Viktigast: arbete eller välfärd.

Det som framförs i det följande grundas på ett forskningsarbete om samhällsplaneringens problem som pågått sedan mitten av 1960-talet och som sedan 1998 finns redovisat på Sven Wimnellls hemsida på internet, wimnell.com. Där redovisas verksamhetsområden som påverkar utvecklingen. Hemsidan kompletteras med särskilda utredningar som finns på internet och som finns förtecknade i http://wimnell.com/omr40zf.pdf

Socialdemokraterna innehade regeringsmakten 1932-1976 i ständig konflikt med borgerliga partier och åstadkom då stora förbättringar. Efter 1976 har regeringsmakten skiftat mellan socialdemokrater och borgerliga partier, Hösten 2014 fick socialdemokraterna och miljöpartiet makten efter åtta års borgerligt styre. På grund av Sverigedemokraterna har regeringen nu en borgerlig budget att regera med. I vårbudgeten 2015 försöker regeringen komma runt de borgerliga budgetreglerna och tänker sig i höst ha möjligheter att i budgeten då kunna genomföra mer av sin egen politik

När socialdemokratiska partiets partiledare Stefan Löfven tillträdde som partiledare framhöll han att det viktigaste var att minska arbetslösheten. Det är gott och väl, men det viktigaste är att folk har goda levnadsförhållanden, materiellt och mentalt. Som statsminister bör han både minska arbetslösheten och förbättra fördelningen av levnadsförhållandena.

Man kan anta, att Stefan Löfven menar att de arbetslösa bör få fast anställning med bra arbetsförhållanden och bra lön. Fast anställning med lön är ett medel för att kunna hålla en levnadsstandard. En fast anställning med goda kunskaper för arbetsuppgifterna kan stärka självförtroendet och anseendet och göra livet lyckligare, mer eller mindre. Detta är viktigt, men kan svårligen mätas i pengar. Dåliga och avvikande levnadsförhållanden kan leda till kriminalitet, protester med våldsamheter, fientligeter mot samhället, svåra utanförskap som försämrar livet och som kräver dyra övervakningar och åtgärder från samhället.

Den borgerliga alliansregeringen som regerade i åtta år hade en annan filosofi än den som dominerar i den nuvarande regeringen.

Den borgerliga högerfilosofin är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen säger sig hata bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora och vid låga inkomster låga

I oppositionsställning fortsätter de borgerliga partierna sin gamla filosofi. De som inte gillar politik av det slag de borgerliga regeringen förde har ingen anledning fästa sig vid vad de borgerliga nu framför.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär var 2014 145 000 kr per år. Den som tjänade 15 000 kr per månad hade efter skatt så att det gick ungefär jämnt upp, d v s inget överskott i budgeten. Ensam som tjänade 60 000 kr per månad hade sedan dessa levnadskostnader betalats ett överskott i hushållsudgeten på drygt 304 000 kr, som kunde användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor var 2014 220 000 kr Om makarna hade lika stora inkomster behövde de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänade de 60 000 kr var per månad hade de drygt 676 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänade 12 000 kr per månad hade kunnat betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blev ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 26 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänade alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 18 % på grund av skatten.

Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Folkpartiledaren har ett svagt ögoblick sagt att de arbetslösa är ansvarslösa

Den borgerliga regeringen menade att de följde en “arbetslinje”. Den linjen gick ut på att försämra levnadsvillkoren för de arbetslösa och för dem med låga inkomster så att de tvingades att ta arbeten de inte trivdes med och som hade för låg lön. Det staten tjänade på detta skulle gå till skattesänkningar för dem med högre inkomster. Skattesänkningarna för de höga inkomsterna finansierades också med hjälp av lån som staten tog. Försämringarna för arbetslösa och för dem med låga inkomster gällde bl a försämrade arbetsöshetsersättningar och förämrade sjukersättningar o d.

Den borgerliga regeringen menade att jobbskatteavdragen gynnade dem med inkomster i lägre hälften av inkomatskalan och propagandan för det innehöll tabeller som visade att skattesänkningarna för låga inkomster i procent av inkomsten var större ju lägre inkomsterna var. Isynnerhet folkpartiets representanter framförde denna bedrägliga propaganda. Men det intressanta är inte procent av inkomsten utan storleken i kronor.

Den borgerliga regeringen hade en bedrägliga popaganda med “arbetslinjen” och en bedrägliga propaganda om att jobbskatteavdragen gynnar låginkomster. Jobbskatteavdragen kostade staten 2014 100,1 miljarder kr,

Stefan Löfvens nya regering bör bygga på bättre filosofier som förbättrar fördelning av levnadsförhållandena.

Han har bildat en regering som har ministrar som ska ansvara för var sitt politikområde. Men han har ingen minister för det viktigaste politikområdet, det om hushållens förhållanden ifråga om mat, bostäder, kläder och annat som hushållen behöver. Till det hushållen behöver är att skatten avvägs efter inkomsterna och att bidrag lämnas på

lämpligt sätt när inkomsterna efter skatt är så låga att de inte räcker till den lägsta rimliga levnadsstandarden.

Kostnaden för den lägsta rimliga levnadsstandarden kan bestämmas med ledning av kostnaden för lägsta rimliga bostadsstandard och lägsta rimliga kostnader för övriga utgifter i hushållen.

Boverket har angett lägsta rimliga bostadsstandard: kök, vardagsrum, badrum o d, förråd, balkong och sovrum. Ingen ska behöva sova i vardagsrum och kök. Det ska finnas ett sovrum per person, men föräldrar med barn ska kunna ha bara ett sovrum för föräldrarna.

Statistik visar att föräldrar med barn i genomsnitt bara har ungefär ett halvt sovrum per barn.

Vanlig familj är föräldrar med två barn . De kan då ha en lägenhet tre rum och kök med två sovrum där föräldrarna sover i det ena sovrummet och de två barnen sover i det andra sovrummet.

Har de fyra rum och kök med tre sovrum kan rummen fördelas på två sätt: antingen föräldrarna i ett sovrum och barnen i var sitt sovrum, eller föräldrarna i två sovrum och de två barnen i det tredje sovrummet.

När behoven för barnfamiljer rör sig om lägenheter större än fyra rum och kök är antalet barfamiljer tämligen lågt och de flesta bor i småhus, som vanligen har fler urymmen som inte räknas i statistiken än i flerbostadshus/hyresägenheter.

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag och reglerna för bidragen anger vad som är rimligt bostadsstorlek. Bostadsbidragen trappas av med 20% av stigande inkomst, kan förekomma för inkomster upp till

ett barn	321 000 kr per år.
två barn	369 000
tre eller flera barn	429 000

Det viktiga ifråga om bostadstandard är att en ensam person bör ha minst två rum och kök och makar/sambor utan barn bör ha minst tre rum och kök. Kostnaderna för det bör anses vara riksgeomsnittet för hyror för två och tre rum och kök.

För andra hushållsutgifter bör som lägsta rimliga kostnader gälla konsumentverkets för varje år angivna belopp. För lokalresor och fackavgifter bör läggas till lämpliga belopp. För pensionärer bör läggas till kostnader enligt de gränser som gäller för sjukvård och mediciner od.

Det som nu nämnts ger för 2014 de levnadskostnader som angetts i det föregående. Statsrådet Kristina Persson som har vagt formulerade uppgifter och mest kan ses som en medhjälpare till Stefan Löfven borde kunna få ansvaret för politikområdet för hushållsverksamheterna.

Frågor om boendet och hushållens utgifter finns behandlat i

Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

SVT2 började en serie intervjuer med partiledarna den 20 april 2015. Stefan Löfven intervjuades 22 april och gjorde bra berättelser om socialdemokraternas politik som i skriftlig form borde införas på socialdemokraternas hemsida.

Personlig situation och välfärd. Skatter och utbildning.

Personlig situation:

Förvärvslivsåldrar:
Ensam utan och med barn i olika antal och åldrar.
Makar/sambor utan och med barn i olika antal och åldrar.

Pensionärer, ensamma och makar/sambor.

Män, kvinnor

Barn före skolåldern, i grundskolan, i högskola, efter skolan arbetslös eller i förvärvsarbete, äldre vuxna i vuxenskola, folhögskola od, äldre arbetslösa.

Kroppslig status: normalt frisk, tillfälligt sjuk eller skadad, varaktigt sjuk eller skadad, med kroniska funktionshinder, rörelsehinder, mentala brister o d, demens od, missbrukare av stimulerande medel, narkotika, alkohol, tobak, läkemedel, kemikalier mm

Personer boende i stadsbygd: Storstäder Stockholm, Göteborg och Malmö, boende i övriga kommuner över och under 75 000 invånare, boende i glesbygd.

Personer boende i olika fysiska miljöer.

Personer boende i olika sociala miljöer.

Personer som länge bott i Sverige och nyanlända från ulandet.

Personernas kunskaper för livets fyra stora roller:

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

* Bostadsbidragen för åldrar 18-28 år bör gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

* För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

* TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

* Ämnet Religionskunskap i grundskolan och på gymnasiet bör ändras till Religion och levnadskunskap och bör då utökas med kunskaper om filosofi- och lärdomshistoria, psykologi, socialpsykologi och sociologi o d som stärker elevernas kunskaper om sig själva och omgivningen.

* Ämnet Samhällskunskap bör förbättas så att utbildningen svarar mot de kunskaper som behövs i de roller vi har i det demokratiska samhället. Ämnet Hemkunskap i grundskolan bör förbättras med bättre hänsyn till de kunskpskrav som rollerna ställer. på gymnasiet bör utbildningen förbättras på liknande sätt.

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. (från zzi)

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
(Numren från SW klassifikationssystem)

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2014 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 222 000 kr = cirka 600 kr per dag. ensamma pensionärer cirka 370 kr per dag och pensionärsmakar cirka 550 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.
I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

Hushållsverksamhet	Är beroende av zs Sida 438
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Arbetsförmedling och träningsjobb.

Arbetsförmedlingen är en gammal institution. Dess främsta uppgift lär från början ha varit att skaffa arbetskraft åt arbetsgivarna. Arbetslösa kunde gå till arbetsförmedlingen och se om det fanns något jobb för dem. I början hade de arbetslösa ofta ingen särskild utbildning, bara folkskola, men kunde få arbete eftersom arbetsgivarna fick nöja sig med det, men de med bara folkskola kunde vara begåvade med möjlighet att snabbt lära sig det som behövdes och komma i arbete tack vare det.

Genom globaliseringen då världen utanför Sverige med billig arbetskraft kan utföra sådant som inte kräver särskild utbildning, och import utifrån lätt kan ordnas, har behovet i Sverige av outbildad arbetskraft kraftigt minskat. De arbetslösa i Sverige med låg utbildning har stor konkurrens från utlandet på grund av låga löner där. Dessutom från automatiseringar med hjälp av teknikutveckling, datorer, omorganisationer.

Lönerna i Sverige sätts av arbetsmarknadens parter.

Den borgerliga regeringen tillsatte en tandläkare som chef för arbetsförmedlingen. Det visade sig att hon inte var tillräckligt kompetent som chef för förmedlngen och fick såsmåningom sparken.

Om arbetsförmedlingen ska kunna förmedla arbete måste förmedlingen ha kunkaper för det. Undersökningar om arbetsförmedlingen för några år sedan visade att arbetsförmedlarna hade för svårt att förstå arbetsgivarnas behov och krav och hade för svårt att förstå vilken kompetens de arbetslösa hade. De kunde inte sköta sin uppgifter som arbetsförmedlare och lade istället ner tid på att se till att de arbetslösa inte fick för stora arbetslöshetsersättningar, något som låg i linje med den borgerliga regeringens filosofi.

Oklart är nu arbetsförmedlarnas utbildning och kompetens och hur regeringen har koll på detta. Något om detta finns på sidorna 126-170 plus 177-189 i **http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf** .

Den nuvarande regeringen har insett att de arbetslösa ofta har för låg utbildning och vill med hjålp av vårbudgeten 2015 tillhandahålla möjligheter att med offentliga medel åstadkomma träningsarbeten som kan leda till antällning i privata och offentliga verksamheter.

Parterna och arbetsförmedlingen har behandlats i
Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

Innehåll

Sid	
	Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.
3	LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE http://www.lo.se
40	TCO. Tjänstemännens Centralorganisation. TCO
74	SACO, Sveriges akademikers centralorganisation. http://www.saco.se
99	SN. Svenskt Näringsliv. http://www.svensktnaringsliv.se/
132	Företagarna. http://www.foretagarna.se
149	Statistisk årsbok för Sverige 2014. Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet
152	Arbetsförmedlingen 3 april 2014 http://www.arbetsformedlingen.se
161	Andra företagareföreningar
163	Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

Om utbildning i skolan

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNs deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur männisor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi, men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre

DN 26 maj 2015: Observera detta tillägg

“Svenskar tror – men inte på Gud

Få svenskar kallar sig religiösa. Samtidigt säger sig många tro på någon slags ”ande” eller livskraft. Hur sekulariserade är vi egentligen? Religionsvetaren David Thurfjell talar om Sverige som det ”postkristna” landet.

Fredrik tror att det finns någon form av kraft som gör att livet på jorden fortsätter, men är ”absolut” inte religiös. Marika berättar att hon går i kyrkan då och då för att det är så fin stämning där. Lasse säger att när en människa dör är allt slut för det finns inget liv efter detta. Och Lotta, som går på yoga regelbundet, tycker att Dalai Lama verkar ”ganska sympatisk”.

På väg till ett samtal med professorn och religionsvetaren David Thurfjell frågar jag fyra personer i samma tunnelbanevagn om deras syn på gud och religion.

När vi träffas ska David försöka förklara varför svenskarna är världens mest sekulariserade folk – samtidigt som många tycks ha religiösa inslag i sina liv och världsbilder.

Var femte svensk tror nämligen på Gud. Det är den tredje lägsta andelen i hela Europa. Samtidigt svarar varannan tillfrågad att de tror på någon slags ”ande” eller ”livskraft”. Det är näst flest av samtliga europeiska länder. Hur går det ihop?

David Thurfjell har skrivit boken ”Det gudlösa folket” som handlar om hur Sverige blev ett av världens mest sekulära länder. Samtidigt - söker han svaren på varför vi svenskar tänker som vi gör och förklarar hur vår unika religionssituation egentligen uppkommit.

– Jag försöker alltid vrida och vända på det som synes givet. Som nu att Sverige beskrivs som ett i stort sett avkristnat land. Visst gapar kyrkbänkarna tomma och antalet konfirmander går stadigt ned. Andelen som känner till de kristna grundberättelserna krymper också år från år – men det är inte hela sanningen.

Vi firar fortfarande kristna högtider, som jul och påsk. Och det är vanligt med dop och bröllop i kyrkor, gärna då i pittoreska och vackra medeltida landbygdskyrkor. I svåra stunder ber ännu många om hjälp från någon form av högre makt. Och åtta av tio betalar fortfarande avgift till Svenska kyrkan och andra religiösa samfund.

– Få i Sverige kallar sig kristna i dag. Ändå följer de flesta av oss kulturella kristna traditioner utan att betrakta dem som just kristna. Men när familjer som kommit hit från Irak eller Somalia firar ramadan och bär slöja betecknar vi dem direkt som muslimer, och deras beteende som ett uttryck för deras religiositet.

David Thurfjell ser sig själv som sekulariserad svensk, med tillägget ”postkristen”. Han är medlem i Svenska kyrkan och gifte sig i en kyrka – men han går aldrig i högmässan.

– Tidigare har jag främst studerat shiitisk islamism och den kristna väckelserörelsen bland romer. När man forskar om ”andra” finns det en risk att man sätter sig på sina höga hästar. Nu var det dags att vända blicken mot mig själv och att fokusera på min egen grupps idéer på religionsområdet.

Under arbetet med sin nya bok intervjuade David Thurfjell ett hundratal svenskar om deras attityder och förhållande till religion. Han fann att en förvånansvärt stor majoritet av dem hade en öppenhet inför andlighet och tro – men att de inte vill kalla sig kristna.

– På en middag är det få som skulle säga att de är religiösa och än mindre kristna. Jag tror att det kan bero på att begreppet kristen fått en allt snävare betydelse. Bara de som har en väldigt stark övertygelse och stenhårt tror på Jesus betecknas i dag som kristna i vardagsspråket. Frikyrkornas definition av vad som är en ”sann” och ”äkta” kristen har fått ett så stort genomslag.

– I andra länder är det ofta annor-lunda. Där kan du öppet säga att du är jude, katolik eller muslim utan att vara praktiserande.

Endast en minoritet av svenskarna är i dag organiserat religiösa, det vill säga beskriver sig som kristna. De går regelbundet i kyrkan, säger att de tror att det finns en Gud och ber aftonbön. Men gruppen som är helt sekulariserad – som vare sig tror, praktiserar eller är medlemmar i en kyrka – är också liten. Denna grupp utgör cirka femton procent av befolkningen, kanske en förvånansvärd siffra för många.

Mellan de troende kristna och de helt sekulariserade finns en stor grupp där många tycks ha en öppenhet inför andlighet och tro, men som ändå tycker att det känns främmande att kalla sig kristna. I stället letar de efter andra ord för att beteckna sin andlighet. ”Nej, jag är inte

kristen, snarar lite buddistisk lagd” -eller ”Jag gillar att vara ute i naturen och tänker att det finns något större bakom allt levande”.

– Vi kan se en tydlig sekulariseringsprocess, det vill säga att färre identifierar sig med Svenska kyrkan och inte har någon uttalad kristen trosföreställning. Men samtidigt verkar gamla religiösa tankemönster leva kvar hos många, och kanske till och med förstärkas. Det är inte heller lika ”skämmigt” att tala om religiösa frågor. Flera rikskända personer har också öppet berättat om sin kristna tro.

Nämnas kan journalister som Lars Adaktusson, Helle Klein och Göran Greider. Makthavare som Andreas Carlgren, Wanja Lundby-Wedin, Göran Persson, Anders Borg samt populära artister som Carola Häggkvist, Jonas Gardell, Dogge Doggelito och Marie Fredriksson har också gått ut i offentligheten med sin kristna tro.

Hur kommer det sig att Sverige som Europas kanske mest okristna folk samtidigt ligger i topp när det gäller tron på någon form av högre makt? Konkurrensen mellan olika kristna grenar och kampen mellan väckelse-fromheten och statskyrkan är en orsak, svarar David Thurfjell. En annan är den sekulära kritiken mot Svenska kyrkan som växte fram från mitten av 1800-talet.

– När det moderna samhället växte fram förlorade kyrkan mer och mer inflytande. Allt fler kom att förknippa kristendom med ett förflutet som de nu växt ifrån, och de kristna berättelserna försvann mer och mer ur människors värld när kyrkan inte längre hade en så stark kontroll över skolan.

Men för att förstå varför andligheten dröjer sig kvar måste vi också förstå vad människor får ut av sin religion, säger David Thurfjell.
- Moderna människor vill gärna se sig som förnuftiga och rationella varelser. Men kärlek, konst, vänskap, musik ... mycket av de vi håller högt i livet är svårare att motivera med förnuftet.

– En del av religionen har med sanningsanspråk och logiska argument att göra. Men för de flesta handlar det mer om andra saker: barndomsminnen, lukter, berättelser, musik och tröst. Svenska kyrkan förlorade sin religiösa mono-polställning, men det betyder inte att det andliga behov som många ändå verkar känna försvann.

I sin bok använder David Thurfjell begreppet esoterism för att beskriva en tredje huvudfåra som påverkat de sekulära svenskarna. Begreppet täcker det som vi i vardagsspråk betecknar som nyandligt, mystiskt, ockult och övernaturligt. Här ryms också upplevelser av märkliga sammanträffanden, övernaturliga varsel och tankeöverföring.

– Men även alternativmedicin, andliga terapiformer, vurm för österländsk mystik och new age samt traditionell folktro kan sägas höra till den esoteriska sfären. När kyrkans språk har förlorat sin trovärdighet plockar många upp -trådar från detta esoteriska arv om de vill sätta ord på sin andlighet.

Vad väntar då framöver? Förblir Sverige ett sekulariserat land där många säger att det nog finns -någon form av högre makt? Kommer Svenska kyrkan att klara sig?

– Allt färre säger sig tro på en treenig Gud, Marias jungfrufödsel och att Jesus kunde gå på vattnet. Svenska kyrkan kommer nog att fortsätta att förlora medlemmar. Men kanske är känslan att tillhöra en kulturell kristendom på väg att återkomma. Om nyandligheten och det jag kallar esoterism kan bli en arena för att förvalta det behovet och intresset är svårt att sia om.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se "

"Fotnot. Statistiken som David Thurfjell hänvisar till är Europakommissionens enkätundersökning om värderingar i Europa (2005). "

"David Thurfjell.

Ålder: 42. Bor: i Uppsala.
Familj: Hustrun Anna-Karin Brus, banen Molly och Sten.

Gör: Professor i religionsvetenskap vid Södertörns högskola. Arbetar på en bok om religiösa auktoriteter inom shiaislam.

Bakgrund: Studerade religionshistoria och iranska språk på Uppsala universitet och doktorerade på en avhandling om shiitisk väckelse 2003. Forskat om pingstväckelse bland romer, muslimer i Europa och om religions-attityder bland sekulariserade svenskar.

Aktuell: Med boken Det gudlösa folket: De postkristna svenskarna och religionen (Molin & Sorgenfrei). "

"Ur boken:

I våra dagliga liv – när vi tittar på film och tv, när vi läser böcker och tidningar, när vi surfar på internet eller rör oss i det offentliga rummet konfronteras vi ständigt med skildringar av eller hänvisningar till andlighet, övernaturliga fenomen och mystiska upplevelser. Genom självhjälpsböcker och veckotidningar får vi lära oss österländska metoder för att uppnå självkännedom, kroppslig hälsa och själsligt välbefinna

Genom Steven Kings, Dan Browns och Paolo Coelhos böcker, genom tv-serier som "Twin Peaks", "Arkiv X", "Lost" och filmer som "The Matrix" och "Avatar" har det övernaturliga och nyandliga tvärtom kommit att bli allmängods för sekulära svenskar. Program som "Det okända" skildrar kontakter med avlidna som faktisk möjlighet och ungdomslitteraturen, rollspelen och datorspelen är också fullmatade med esoteriska inslag.

Lite tillspetsat kan de många svenska buddistsympatisörerna beskrivas som postkristna protestanter som tröttnat på den tradition de växt upp i, och som därför blickar österut för att hitta något mer berörande, autentiskt och intressant. Och där – i Dalai Lamas böcker, på Thailandsresan eller i någon artikel om medveten närvaro och meditation – finner de buddismen. Men den form av mångfacetterade religiösa traditioner som de hittar är inte så annorlunda som de trott, och det de uppskattar mest i den – individualismen, inåtblickandet, de antihierarkiska – har i själva verket sitt ursprung i den tradition de själva avsåg att lämna.
Utdrag ur "Det gudlösa folket" (något kortat) (Molin & Sorgenfrei förlag) "

DN 27 maj 2015: Observera detta tillägg

”Alla behöver ta ansvar för livet före döden”

“ Christer Sturmark, ordförande i förbundet Humanisterna, tror inte på Gud. Han säger att han är en sökare, men letar inte efter nyandliga eller ytliga religiösa tolkningar. ”Verkligheten är tillräckligt fantastisk i sig”.

I dag frodas vidskepelse, konspirationsteorier, religiös fundamentalism och nyandlighet runt om på jorden. Förläggaren och sekuläre humanisten Christer Sturmark är orolig när han ser sig omkring och märker att kunskap får ge vika för löst grundade teorier om paradis och martyrskap, om varför människor är homosexuella, om reinkarnation, tarotkort och kristallhealing.

– Vi behöver en stor vaccinationskampanj mot den ”oförnuftets kultur” som håller på att växa sig allt starkare. När rikstäckande svenska tv-kanaler sänder program om medium som pratar om andar bygger de på samma föreställningar som faktiskt leder till att misstänkta häxor dödas i Afrika. Det är cyniskt att göra underhållning av detta, säger han.

I den nyutkomna boken ”Upplysning i det 21:a århundradet” (Fri tanke förlag) behandlar Christer Sturmark frågor om sanning och lögn, om själen, vetenskap, hokus-pokus och meningen med livet. -

Sedan tio år är han en av de ledande företrädarna för Humanisterna, en organisation som tar avstånd från religiösa trosuppfattningar och arbetar för mänskliga rättigheter.

Christer Sturmark menar att Europa länge präglades av en snabb vetenskaplig utveckling, en stark framtidstro och en sund upplysningsanda. Men att den utvecklingen riskerar att brytas. Gränsen mot ett samhälle som präglas av oförnuft och fanatism är inte alltid så tydlig som många kanske tror, säger han.

Världen tycks ha drabbats av en psykos, menar Christer Sturmark. Han pekar i sin bok på att homosexuella dödas eller fängslas på grund av människors tolkningar av en guds vilja. Kvinnor dör för att de förvägrats abort, människor stenas till döds eller får händerna avhuggna på grund av föreställningar om gudomliga lagar.

Samtidigt publicerar religiösa fundamentalister avrättningsfilmer på internet och uppmanar till heligt krig. Människor tror att någon gud kan bota dödliga sjukdomar genom mirakel. Vanföreställningar om häxor och demoner som behöver drivas ut resulterar i misshandel och dödsfall, där till och med barn finns bland offren.

Varför har vi fått denna utveckling? Christer Sturmark säger att det till en del handlar om en bildningsfråga. I många länder är kunskapen om vetenskapliga framsteg inom till exempel läkekonsten ännu inte särskilt utbredd. Det lämnar i sin tur utrymme för en tro på att häxor och trolldom kan bota sjukdomar. Men även i ”upplysta” delar av världen frodas religiösa uppfattningar som skapar mycket elände.

– I Sverige finns en växande marknad där personer erbjuder löften om ett liv efter detta, kristallhealing, att spå i tarokort, olika löst grundade terapier mot livshotande sjukdomar med mera. På ytan kan det tyckas som en harmlös verksamhet. Men det skapar lidande hos många som söker tröst och bot.

Sverige är det land i Europa där minst andel av befolkningen tror på någon form av gud. Samtidigt verkar det finnas en stor grupp svenskar som ändå känner att någon andlig kraft styr det som sker på jorden. Hur kan det komma sig?

– Vi lever i en alltmer komplex värld. Kulturen, ekonomin och politiken är globala och det skapar osäkerhet hos många. Denna förvirring kan för en del leda till att de söker tryggheten i nya eller gamla religiösa trosuppfattningar. New age-kulturen är också mycket självcentrerad och självupptagen; den utgår från att om man inte kan förklara en upplevelse själv så måste den vara oförklarlig. Men så är det ju inte.

Christer Sturmark menar också att det kanske krävs en mer noggrann analys av svaren när tillfrågade hävdar att de tror på att någon form av en högre makt styr tillvaron. Den som menar att jorden skapades av big bang har ju också en uppfattning om att universum skapades av en kraft som vi i dag nog inte till -fullo förstår vidden av, påpekar han.

Han växte själv upp i ett icke-religiöst hem, men konfirmerades i Svenska kyrkan som nästan alla jämnåriga. Redan då hade han ett stort intresse för filosofi och existentiella frågor.

– Jag har alltid varit en sökare, men jag söker inte efter ytliga religiösa eller nyandliga förklaringar till det som sker. Samtidigt försöker jag vara öppen mot omvärlden. Det finns saker människan inte begriper i dag, men kanske om tio år. Jag tror på förnuftet och vetenskapen – inte på någon medveten gud som kan ingripa i våra liv.

Samtidigt känner Christer Sturmark en stark andlighet, fast en sekulär sådan. När han sitter vid flygeln eller håller gitarren i sin hand upplever han en stor ödmjukhet. Liksom när han ligger på rygg på gräsmattan en sen kväll tillsammans med femårige sonen och tittar på alla stjärnor.

– Jag känner en existentiell svindel inför hur fantastisk verkligheten är, men använder inte religiösa eller övernaturliga beskrivningar för att förklara universums storhet. För mig är det en djupare upplevelse att förundras och tro på att vetenskapen kan förklara sammanhang som i dag tycks obegripliga.

Så du tror också?

– Det är en missuppfattning att jag och alla andra sekulära humanister är fyrkantiga och dogmatiska. Jag tror på universums ofantliga mäktighet, mänskliga rättigheter, kärlek ... men som sagt inte på någon gud. Många religiösa avfärdar vetenskapens möjligheter att förklara världen.

– De säger till exempel ”vetenskapen kommer aldrig att kunna förklara medvetandets natur”. Det tycker jag är en dogmatisk hållning. Jag vill

hellre vara öppen och ödmjuk och säga ”kanske kommer vetenskapen att kunna förklara medvetandet, men vi vet inte i dag”.

Under den upplysningstid som växte fram under 1700-talet var den viktigaste idén tron på människans förnuft och tilltron till vetenskapen. En grundtanke var att människor är kapabla att tänka själva. Därför skulle ingen okritiskt tro på sådant som makthavare och andra auktoriteter hävdade, inte ens på det som olika kyrkor lärde ut och det som prästerna predikade.

Nu menar alltså Christer Sturmark att det behövs en ny upplysning. Boken han skrivit är ett försök att beskriva hans egen filosofiska - utveckling. Samtidigt vill han ge läsarna några verktyg för att stärka förmågan att genomskåda bluff, vidskepelse och orimliga påståenden.

I ett förord till boken medverkar författaren Lena Andersson som regelbundet skriver kolumner på DN:s ledarsida. Hon uppfattar inte att Christer Sturmarks huvudärende är att komma med religionskritik och att förkasta världsliga mystifikationer. Vad säger han själv?

– Jag har fått många nya vänner, såväl sekulära som religiösa, sedan jag började arbeta med de här frågorna. Jag träffar ofta naturvetare, filosofer, rabbiner, imamer och katolska jesuiter. Mina tankar har berikats av möten med dessa personer. Det är öppna personer som vill föra ett ärligt samtal om de stora livsfrågorna, och dessa personer har jag ingen anledning att kritisera.

– Däremot blir jag rejält förbannad och orolig när unga människor, till och med barn, pådyvlas religiösa uppfattningar som de inte själva har haft någon möjlighet att förhålla sig till.

Christer Sturmark pekar också på en i grunden stor okunskap om - olika religioner och trosuppfattningar. För några år sedan vistades han under en månad i det strikt buddistiska Tibet, som innan landet blev en del av Kina var ett hierarkiskt feodalt samhälle med grymma straff och stora klasskillnader. Den traditionella buddismen har ofta fortfarande en ganska nedlåtande syn på kvinnor och homosexuella.

– I länder som Burma och Sri Lanka finns det en extrem buddism där människor förföljs och till och med dödas om de har en annan trosuppfattning. Men här i Sverige är det bilden av den vänlige Dalai Lama som präglar synen på den ”sympatiska” och ”odogmatiska” buddistiska religionen. Det här är bara ett exempel på den okunskap jag talar om.

Den religiösa fundamentalismen växer sig starkare på många håll i världen och nyandligheten möter kanske ett ökat intresse i Sverige. Christer Sturmark tror att ett återuppväckande av upplysningens ideal kan bidra till ett öppnare och ett mer demokratiskt samhälle där människor får bättre levnadsvillkor.

– Det sekulära projektet och den sekulära etiken är en förutsättning för en värld i fred. I grunden handlar det om att alla har rätt att uppleva frihet och att alla behöver ta ansvar för livet *före* döden – utan att plågas av religiöst eller vidskepligt förtryck i någon form. Allt fler inser nog detta, vilket kan förklara det ökade intresset för vad vi i - Humanisterna verkligen står för.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“**Ur boken:**
”Jag har den största respekt för människors personliga tro. Jag är mycket medveten om att religion kan spela en central roll i en människas liv, inte minst i stunder av sorg och förtvivlan. Personligen tror jag inte på ett liv efter döden, men jag vet att religiösa människor har en sådan tro. Jag har respekt för denna tro: Jag kan inte erbjuda någon ersättning för en sådan tro. Förhoppningsvis kan jag istället erbjuda fokus på detta liv; men jag kan inte bidra med en förtröstan om ett liv efter detta.”
Ur ”Upplysning i det 21:a århundradet” (Christer Sturmark) “

“ Christer Sturmark.
Ålder: 50 år.
Familj: Gift med musikalartisten och skådespelaren Gunilla Backman. En femårig son.
Yrke: Bokförläggare och förlagschef på Fri tanke förlag som ger ut populärvetenskap, filosofi och samhällsdebatt i upplysningens anda, samt chefredaktör för tidskriften Sans.
Gör: Ordförande i förbundet Humanisterna som är den svenska grenen av den internationella humaniströrelsen.
Intressen: Musik, schack, vetenskap och filosofi.
Aktuell med: boken ”Upplysning i det 21:a århundradet” (Fri tanke förlag).

Humanisterna.
Förbundet Humanisterna vill värna om det sekulära samhället och åtskillnaden mellan religion och politik. Förbundet menar att de mänskliga rättigheterna ska vara överordnade religiösa dogmer, normer och värderingar.
Mer info: www.humanisterna.se “

DN 28 maj 2015: Observera detta tillägg

”Jag ser mig själv som en semisekulär svenne”

Är man kristen för att man firar påsk, eller för att man döper sitt barn i Svenska kyrkan? Vårt förhållande till religion är inte alltid lätt att ringa in. En stor grupp människor i Sverige är både religiösa och sekulära på samma gång, menar forskaren Ann af Burén.

Kan man både tro och inte tro – samtidigt? Forskaren Ann af Burén har studerat en grupp svenskar som varken är särskilt religiösa eller helt icke-religiösa.
– I Sverige säger sig många tro ”på något mellan himmel och jord”, men beskriver sig ändå som ateister. Jag har försökt studera och förklara denna komplexa attityd, säger Ann af Burén.

Hon talar om ett ”både-och” och om samtidighet. Människor tenderar att ibland plocka upp saker lite här och var i den religiösa mångfalden. De sovrar i stället för att välja det ena eller andra, de väljer ”både-och”.
– Man kan vara lite buddist, tro på någon form av högre kraft och samtidigt vara övertygad om att det inte finns någon sådan kraft. Jag kallar den här gruppen för semisekulära. Det handlar just om ett ”både-och” där flera tolkningar av verkligheten åberopas på vad som förefaller vara på samma gång, fortsätter Ann af Burén.

Sverige sägs ofta vara det kanske mest sekulariserade landet i världen. Endast invånarna i Tjecken beskriver sig själva som religiösa i mindre

utsträckning än vad svenskarna gör. Flera studier ut-förda under 2000-talet ger också stöd för detta. Men Ann af Burén vill i en färsk doktors-avhandling vid Göteborgs universitet och Södertörns högskola komplicera bilden.

En religiös person brukar ofta sägas vara som någon som deltar i en kristen högmässa eller någon annan form av organiserad praktik åtminstone en gång i veckan. Personen kan också be regelbundet eller betrakta sig själv som religiös. Med den definitionen kan runt två av tio svenskar räknas om religiösa.

Motsvarande siffra är betydligt högre i Grekland, Polen och Irland. I dessa länder tillhör åtta av tio invånare den religiösa gruppen.

Men det går också att räkna på ett annat sätt. För två år sedan var 66 procent av svenskarna medlemmar i Svenska kyrkan. Till det kommer medlemmarna i frikyrkor, katolska kyrkan, syriskortodoxa kyrkan eller någon judisk eller muslimsk församling. Totalt är tre av fyra svenskar – eller 74 procent – med i ett religiöst samfund.

I en studie som visserligen är tio år gammal svarade drygt hälften av alla svenskar att de tror på ”någon slags ande eller livskraft”. Det var då den näst högsta siffran i hela Europa, till och med högre än i verkligt kristna länder.

– Sverige är unikt och paradoxalt på flera sätt och det lockade mig att studera ämnet mer ingående. En stor grupp här i landet kan nämligen varken klassificeras entydigt som ”religiösa” eller som ”sekulära”. Deras sekularitet eller religiositet är suddig i konturerna och deras uppfattningar och hur de praktiserar dem ryms ofta inte i traditionella studier av religion.

Ann af Burén har länge varit -intresserad av olika religioner och olika religiösa uttryck. Hon har bott i Spanien och England, rest runt i Indien och flera andra länder. Hon beskriver sig som en ”hippie” som sökte sig fram i livet.

– Jag skulle kanske ha kunnat bli buddist lika väl som kristen eller hindu. Men i dag beskriver jag mig som en ”semisekulär svenne”, -öppen för det mesta. På farmors sida var flera präster, men pappa blev arg när mamma döpte mig och min syster. Mamma blev tillfälligt religiös när hennes pappa dog, berättar Ann af Burén.

Inför arbetet med sin doktors-avhandling gick hon runt i ett kvarter på Södermalm i Stockholm. De män och kvinnor hon träffade för djup-intervjuer var på många sätt olika varandra; de hade olika ålder, inkomst, familjebakgrund och intressen. Alla betraktade sig som dock ”vanliga” eller som ”folk är mest”.

– De jag intervjuade är inte aktiva i något religiöst samfund, men inte heller ointresserade av religion. När de får frågan beskriver de sig själva som många saker samtidigt – exempelvis som till viss del buddist, hindu, kristen och ateist på en och samma gång. Och när de berättar om ovanliga händelser har de både rationella förklaringar och uppfattningen att det som inträffade var något bortom det begripliga.

Ann af Burén säger att många som fick frågor om sin eventuella religiositet inledningsvis ofta relaterade till Svenska kyrkan. Men om

sam-talet varade lite längre kunde en dörr öppnas på glänt till något annat.

De semisekulära personer Ann intervjuade talade om den religiösa konflikten i mellanöstern *och* om religion som ett socialt kitt över religionsgränserna. Svenska kyrkan sågs både som förlegad *och* som trygghet och tradition, medan buddhister kan vara vänliga *och* ses som misogyna.

– De semisekulära är inga sökare i traditionell mening. De plockar inte heller ihop sin egen tro utifrån allt som serveras på det religiösa smörgåsbordet. Snarare handlar det som sagt om att vara öppen för alternativa tolkningar av verkligheten och att dessa olika tolkningar kan existera sida vid sida.

– Många uttrycker en motvilja mot att personligen inta en definitiv position, det vill säga välja bland de olika möjliga verkligheter som står en till buds. Det här är viktigt.

Hur då?
– Orsaken till ovanliga händelser förklaras rationellt med naturvetenskapliga metoder och teorier – och på samma gång som ögonblick av kontakt med något utöver det begripliga. Ett enkelt exempel: ”Jag tänkte cykla till stan, men just som jag skulle ge mig av ringde min vän och jag blev försenad. Senare fick jag höra att det skett en svår bilolycka utefter den väg jag tänkt ta. Då tänkte jag att det lika gärna kunde ha varit jag som råkat illa ut. Och att det var ödet som gjorde att min vän ringde just då. Eller så var det inte så.”

De personer som Ann af Burén mötte kunde ibland till synes vara ganska motsägelsefulla. En av dem hon intervjuade undrade hur biskoparna i Svenska kyrkan över huvud taget kan tro på att Jesus kom att världen tack vare en jungfrufödsel. Samtidigt berättade hen om sin övertygelse att jorden skapades genom Big bang. ”Men jag är ju inte fysiker och kan ju inte veta säkert. Så på sätt och vis är ju också jag troende”, menade den intervjuade.

Vid ett tillfälle kan en person beskriva sig som ganska kristen eftersom hen firar både påsk och jul, för att vid nästa möte påpeka att hen inte alls är kristen eftersom Jesus inte kan betraktas som Guds son.

– Samtidigt kan samma person se sig som ”lite buddist” eftersom hen gärna skulle vilja lära sig meditera, men personen ser sig ändå inte alls som buddist eftersom hen inte tillhör en buddistisk kultur. Ibland kan personen känna sig som ”helt och hållet en häxa” och ha aningar om vad som ska ske i framtiden, men samtidigt hävda att det egentligen inte är möjligt att förutspå vad som ska hända.

Ann af Burén säger att det gängse sättet att studera religiositet inte lyckas fånga in den stora gruppen som kan sägas vara både religiös och icke-religiös på en och samma gång.

– Vi behöver utveckla metoderna för att analysera och mäta människors komplexa sätt att förhålla sig till och tala om religion.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“ **Om semisekulära svenskar.**

Religionsvetaren Ann af Burén arbetar på Södertörns högskola. Hon är knuten till projektet ”Religious ambiguity on the urban scene”. Projektet, som studerar religiositet och attityder till religion, bedrivs vid Södertörns högskola i Stockholm tillsammans med Göteborgs universitet.

Ann af Burén har också forskat inom fältet genus, sexualitet och religion med fokus på HBTQ-muslimer.

Hennes nya doktorsavhandling har titeln ”Living Simultaneity – om religion among semisecualar Swedes” och handlar om semisekulära svenskars förhållande till religion.

I projektet ”Religious ambiguity on the urban scene” ingår också boken ”Det gudlösa folket” av David Thurfjell, professor i religionsvetenskap på Södertörns högskola. (Molin & Sorgenfrei Förlag). Han intervjuades i en tidigare artikel i serien (DN 26/5).

Ann af Burén. Ålder: 39.
Familj: Gift och två barn.
Bor: Bagarmossen i södra Stockholm.
Gör: Funderar över religion.
Bakgrund: Uppvuxen i Trosa och Södertälje. Studerat vid Södertörns Högskola.
Aktuell: Med doktorsavhandlingen ”Living Simultaneity: On -religion among semi-secular Swedes” (Göteborgs universitet, Södertörns högskola). “

DN 29 maj 2015: Observera detta tillägg

“Religion. En tro på högre makt

Religion är att tro på en högre makt av något slag. Praktiskt taget alla folk i världen, nu och tidigare i historien, har haft någon form av religion.

Naturfolk i olika delar av världen har ofta trott att till synes döda föremål i naturen har en levande själ. Därifrån är steget inte långt till att tro att till exempel bergets eller källans själ är en gudomlighet.

De gamla religioner i Europa som vi känner bäst till är den grekiska, den romerska och den fornnordiska. De hade en hel del gemensamt. Alla hade många gudar med ganska mänskliga drag.

Den första religion som lärde att det bara finns en gud var judendomen för nästan 3 000 år sedan. Den uppfattningen har senare tagits över av både kristendomen och islam.

New age är en samlingsbenämning på en rad olika strömningar med mer eller mindre religiösa förtecken som växte fram från 1970-talet. Begreppet har dock använts sedan 1800-talet. Ofta fokuseras på helande av fysiska sjukdomar, stresshantering, självkännedom och andlig utveckling. Inflytandet från bland annat österländska religioner och 1800-talsrörelser som teosofi är stort. Företeelser som ”kanalisering”, meditation, tro på kristallers kraft, tarotkort, reinkarnation och karma samt olika former av alternativa terapier präglar i dag new age.

I många länder har icke-troende bildat föreningar som en motvikt till religiösa samfund. Här i Sverige finns till exempel förbundet Humanisterna.

Källa: NE “

DN 30 maj 2015: Observera detta tillägg

“Påven tiger efter utspelet om ”nederlaget på Irland”

Rom. Vatikanen fördömer starkt Irlands folkomröstning i förra veckan där resultatet blev ett tydligt ja för homosexuellas rätt att få gifta sig. Fram kommer bilden av en splittrad katolsk kyrka och en isolerad påve Franciskus som nu väljer att tiga i denna fråga.

Analys.
Statssekreteraren Pietro Parolin, som kan liknas vid Vatikanens premiärminister, är en man som talar mycket lite. När han gör det använder han alltid klarspråk.

– Vi måste betona familjen. Omröstningen på Irland är ett nederlag inte bara för kristna värderingar utan för hela mänskligheten, sade Pietro Parolin häromdagen i Vatikanen i samband med en internationell konferens.

Parolin, 60, handplockades av Franciskus för detta jobb eftersom han är en skicklig toppdiplomat. Det är tack vare honom som Vatikanen återigen spelar en viktig roll i konflikter och fredsprocesser – som USA:s öppning gentemot Kuba och dialogen mellan israeler och palestinier. Men i sin syn på hur katolska kyrkan ska agera gentemot världens homosexuella verkar de två komma från olika planeter.

Parolins ord förefaller vara på ljusårs avstånd från påvens utsträckta hand: ”Vem är jag att döma?”

– Ordvalet tror jag ska ses mot bakgrunden att det pågår en strid inom kyrkan mellan konservativa och en mer reformvänlig grupp kardinaler, säger Andrea Rubera, ordförande sedan fem år i den homosexuella kristna föreningen Nuova Proposta i Rom, till DN.

Vatikanexperten Massimo Franco redovisar i ett reportage i Corriere della Sera hur stark eller svag påvens ställning är. I Vatikanen och i Roms närhet stöder 20 procent av kyrkans kardinaler och biskopar Franciskus. Hela 70 procent stöder honom endast passivt i väntan på en efterträdare. Franco betecknar 10 procent som rena fiender, även om de inte öppet deklarerar sig som sådana.

– Jag vet inte hur länge påven lyckas leda och kontrollera de förändringar som han banat väg för. Biskopssynoden föreföll han förlora kontrollen över, säger en anonym kardinal citerad i Corriere della Sera.

Synoden, som är ett biskopsmöte, hölls i fjol och handlade om familjepolitik. Här är frågan om de homosexuellas ställning brännande central. Det blev ingen öppning i frågan under mötet. Nu är denna och andra familjefrågor ute på remiss på församlingsnivå över hela världen. Ett definitivt beslut kommer på höstens biskopsmöte i Rom.

– Där kan det beslutas om reformer. Om de konservativa vinner tror jag att Franciskus kommer att ha svårt att kunna fortsätta som påve, säger Andrea Rubera.

Andrea Rubera har gift sig med sin man Dario De Gregorio i Kanada och där har paret också fått tre barn genom samma surrogatmamma. Italien erkänner endast den biologiske pappan, äktenskapet är noll värt och partnerskap existerar inte.

Hur känns det att höra från den kyrka du är aktiv i att ni är ett nederlag för mänskligheten?

– Vi är en familj som enligt kyrkans teorier inte skulle kunna existera och ändå finns vi. Som jag ser det vittnar vi inte alls om ett nederlag utan om en framgång, en utveckling av mänskligheten, svarar Andrea Rubera.

Peter Loewe loewe@tin.it “

Tillägg om skatter.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjäpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkparttiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske

för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela adminstrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skatter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarnna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med ge-

nom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagarna slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

De svenska nationalekonomerna har varit och är föga intresserade av välfärdsfördelningen. Det de mest diskuterar är hur staten ska få in inkomster, och det är lätt att hitta på det om man inte tar hänsyn till välfärdproblem och välfärdsfördelning.

Det har nu på många håll gjorts förslag till ändring av systemet för inkomstskatterna, och det påstås ofta, att alla tycker att inkomstskattesystemet behöver ändras. Men de stora dragen i systemet är bra, det behövs ingen stor omläggning av systemet, det som kan behövas är justeringar av detaljer.

Det som främst är dåligt är jobbskatteavdraget, men vid alla justeringar måste man ta hänsyn till att man inte bör ändra för mycket och inte för snabbt därför att ändringar kan slå hårt på välfärdsfördelningen, isynnerhet vid låga inkomster. De som har höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna har stora marginaler som gör att de kan tåla ändringar.

När man sänkte momsen på mat var det ett misstag. Att nu höja den momsen är inte lätt, man måste då införa kompensationer som är svåra att beräkna.

Att införa nya amorteringskrav på lån till bostad drabbar sådana med låga inkomster, med följd att de inte kan ha en egen bostad. De med höga inkomster klarar sådant utan bekymmer.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar rörligheten och förändrar finansmarknaden med oöverskådliga problem med svåra konsekvenser för isynnerhet låga inkomster.

Problem med lån. Gör lägre avdrag för höga räntor.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan göra är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga räntor.

Inflationen är nu låg och riksbanken vill att den ska öka till 2%. Riksbanken har rätt att självständigt styra den s k reporäntan. Riksbanken gjorde den negativ i början av 2015, vilket bl a innebär att bankerna får betalt för att låna pengar av riksbanken. Ett syfte lär vara att företagare ska kunna låna pengar så att de kan investera i anäggningar och anställa arbetslösa och att företagare ska kunna höja sina priser så att inflationen stiger. Löntagarnas organisationer vill ha 2% inflation så att de kan kräva höjda löner.

Man kan tycka att bankerna som får betalt för att låna i sin tur skulle betala till hushållen när de lånar av bankerna, men det vill de inte. Riksbankschefen menar att hushållen lånar för mycket pengar, men har inga förslag om hur man ska få hushållen att låna mindre, det är inte hans bord.

I det läget har det från olika håll kommit förslag om att minska hushållens ränteavdrag och att införa amorteringskrav för dem. Finansinspektionen har haft förslag till krav om amorteringar på nya lån från och med 1 augusti 2015, men har den 23 april 2015 dragit tillbaka förslagen då finansinspektionen troligen inte har rätt att utfärda sådana krav. Då menar somliga att det är nödvändigt att försämra ränteavdragen. Statsminister Stefan Löfven och finansminister Magdalena Andersson är med rätta emot detta då det på olämpligt sätt rubbar hushållens hushållsbudgetar, hushållen måste ha en rmligt bra stabilitet i reglerna som styr hushållens budgetar.

Amorteringskrav och minskade rännteavdrag minskar hushållens möjligheter att köpa saker och ting, det minskar kosumtionen, och bidrar till att inflationen inte ökar så som riksbankschefen vill. företagen kan inte höja priserna och inte investera så att arbetslösheten sjunker. Både amorteringskrav och försämrade ränteavdrag motverkar riksbankschefen önskemål om högre inflation.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag bör föreslås av regeringen.

Somliga menar att hushåll som lånar pengar till bostäder riskerar att gå i konkurs och tvingas sälja sina hus. För att förhindra det vill de försämra för låntagarna så att de går omkull och tvingas sälja sina hus. Förstå logiken i det den som kan.

Amorteringskrav och försämring av ränteavdragets 30% drabbar alla med hus, bl a alla de som varit tvungna köpa bostad för att få någonstans att bo. isynnerhet yngre personer. De yngre nu kan ofta låna till bostad med hjälp av föräldrarnas medverkan och med hjälp av annat som gör att deras hushållsbudgetar är mycket känsliga för amorteringskrav och försämringar av ränteavdrag. De förslag om försämringar som förekommer drabbar bl a dem med låga inkomster. (Reavinstskatten och uppskovsreglerna för reavinstskatten kan kanke ändras å att staten får in mer pengar. Somliga menar tvärtom. Nöt att knäcka)

<u>Det finns en annan logik ifråga om försämringar.</u>

Istället för att försämra för alla husägare kan man försämra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.

Enligt "Dags att deklarera" får man för underskott av kapital skattereduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Boräntorna var den 23 april 2015 enligt SN i ett dussintal banker od :
Femårslån 2,15-2,30 %
Tioårslån 3,15-3,20 %

För den som inte har några kapitalinkomster:
100 000 kr i underskott motsvarar med ränta 2,20%:
om fastigheterna är belonade till 100% av fastighetsvärdet:
Fastighetsvärde 4,55 miljoner kr.
Om räntan är 3,20%: fastighetsvärde 3,13 miljoner kr

Om lånen är 85% av fastighetsvärdena:
vid ränta 2,2%: fastighetsvärde 5,35 miljoner kr,
Vid ränta 3,2%: fastighetsvärde 3,68 miljoner kr,

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skatterduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativt litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skatterduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. **Skatterduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet.** Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 00 kr: 11%.

Med det höga tryck som nu finns för försämringar för hushållens lån kan kanske dessa förändringar införas. Innan man gör det måste man ha någorlunda klarhet om konsekvenserna, det behövs statistik, här kan inte göra sådana konsekvensundersökningar.

Förändring av detta slag lär inte innebära försämringar för dem med låga inkomster. För att få dessa försämringar måste man ha hus med höga värden, som de med låga inkomster vanligen inte kan ha och inte har. Det är sådana med höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna som drabbas och som kan bära försämringarna.

Försämringarna ökar statens skatteinkomster så att det går att förbättra välfärdsfördelningen.

Situationen nu liknar situationen i Sverige efter andra världskriget då regeringen styrde investeringarna till industrier o d och förhindrade byggandet av bostäder, något som Tage Erlander tog tag i på 1960-talet och åstadkom det s k miljonprogrammet, byggandet av en miljon bostäder under tio år.

Det som behövs nu är mycket byggande av bostäder med hyresrätt som gör att folket slipper köpa bostäder och få dyra lån.

Årskostnader år 2014, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5740**		
2014 per år:	**68880**		**117960**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**144960**		**222120**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	**145000**		**222000**

Makar 153 % av ensam.

Ensam man	147400	
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5630**	**5400**	**9370**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		
2014 per år:	**66180**		**112440**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	127380		186840
Lokalresor m m säg	6900		13200
Vård, läkemedel Hemtjänst.			
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**134280**		**200040**
Säg för enkelhets skull, avrundat	**134000**		**200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man	135380	
Ensam kvinna	132620	skillnad 2760 kr

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott/år		
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712 (55644x 2-180000)		
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048		84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384		96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840		108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240	kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648	gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936		144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224		156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512		168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800		180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088		192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376		204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554		216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952		228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400		240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688		252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976		264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264		276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552		288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840		300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248		312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848		324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408		348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688		360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088		420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480		480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880		540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280		600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680		660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080		720 000

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**
Mån. lön	**Prelskatt /mån**	**Prelskatt /år**	**Efter skatt /mån**	**Efter skatt /år**	**Över-skott/år**		**Överskott /år**
6001	**629**	**7548**	**5372**	**64464**	**-80536**		**- 93072**
7001	**851**	**10212**	**6150**	**73800**	**-71200**		**- 70672**
8001	**1073**	**12876**	**6928**	**83136**	**-61864**		**- 55728**
9001	**1295**	**15540**	**7706**	**92472**	**-52528**		**- 37056**
10001	**1517**	**18204**	**8484**	**101808**	**-43192**		**- 18384**
11001	**1757**	**21084**	**9244**	**110928**	**-34072**		**-144**
12001	**2052**	**24624**	**9949**	**119388**	**-25612**		**16776**
13001	**2378**	**28536**	**10623**	**127476**	**-17524**		**32952**
14001	**2644**	**31728**	**11357**	**136284**	**-8716**	**kris-**	**50568**
15001	**2940**	**35280**	**12061**	**144732**	**-268**	**gräns**	**67464**
16001	**3236**	**38832**	**12765**	**153180**	**8180**		**84360**
17001	**3561**	**42732**	**13440**	**161280**	**16280**		**100560**
18001	**3828**	**45936**	**14173**	**170076**	**25076**		**118152**
19001	**4124**	**49488**	**14877**	**178524**	**33524**		**135048**
20001	**4449**	**53388**	**15552**	**186624**	**41624**		**151248**
21001	**4745**	**56940**	**16256**	**195072**	**50072**		**168144**
22001	**5041**	**60492**	**16960**	**203520**	**58520**		**185040**
23001	**5337**	**64044**	**17664**	**211968**	**66968**		**201936**
24001	**5633**	**67596**	**18368**	**220416**	**75416**		**218832**
25001	**5929**	**71148**	**19072**	**228864**	**83864**		**222000**
26001	**6224**	**74688**	**19777**	**237324**	**92324**		**218808**
27001	**6520**	**78240**	**20481**	**245772**	**100772**		**269544**
29001	**7112**	**85344**	**21889**	**262668**	**117668**		**303336**
30001	**7417**	**89004**	**22584**	**271008**	**126008**		**320016**
35001	**9067**	**108804**	**25934**	**311208**	**166208**		**400416**
40001	**11525**	**138300**	**28476**	**341712**	**196712**		**461424**
45001	**14175**	**171700**	**30826**	**369912**	**224912**		**517824**
50001	**16825**	**201900**	**33176**	**398112**	**253112**		**574224**
55001	**19670**	**236040**	**35331**	**423972**	**278972**		**625944**
60001	**22570**	**270840**	**37431**	**449172**	**304172**		**676344**

http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushålls-butdgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med líka stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnads-kostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kost-naderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att
*** underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
*** att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
*** att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomser 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	2006 Över-skott/år	2014	Skillnad	
6001	-64356	**-80536**	**-16180**	**Underskottet har ökat**
7001	-55524	**-71200**	**-15676**	**Underskottet har ökat**
8001	-46692	**-61864**	**-15172**	**Underskottet har ökat**
9001	-37920	**-52528**	**-14608**	**Underskottet har ökat**
10001	-29880	**-43192**	**-13312**	**Underskottet har ökat**
11001	-22176	**-34072**	**-11896**	**Underskottet har ökat**
12001	-14532	**-25612**	**-11080**	**Underskottet har ökat**
13001	-6888	**-17524**	**-10636**	**Underskottet har ökat**
14001	756	**-8716**	**-9472**	**Överskottet har minskat**
15001	8400	**-268**	**-8668**	**Överskottet har minskat**
16001	16044	**8180**	**-7864**	**Överskottet har minskat**
17001	23688	**16280**	**-7408**	**Överskottet har minskat**
18001	31332	**25076**	**-6256**	**Överskottet har minskat**
19001	38976	**33524**	**-5452**	**Överskottet har minskat**
20001	46200	**41624**	**-4576**	**Överskottet har minskat**
21001	53844	**50072**	**-3772**	**Överskottet har minskat**
22001	61488	**58520**	**-2968**	**Överskottet har minskat**
23001	69132	**66968**	**-2164**	**Överskottet har minskat**
24001	76776	**75416**	**-1360**	**Överskottet har minskat**
25001	84420	**83864**	**-556**	**Överskottet har minskat**
26001	92124	**92324**	**200**	**Överskottet har ökat**
27001	98424	**100772**	**2348**	**Överskottet har ökat**
29001	109704	**117668**	**7964**	**Överskottet har ökat**
30001	115344	**126008**	**10664**	**Överskottet har ökat**
35001	143544	**166208**	**22664**	**Överskottet har ökat**
40001	171240	**196712**	**25472**	**Överskottet har ökat**
45001	196440	**224912**	**28472**	**Överskottet har ökat**
50001	221640	**253112**	**31472**	**Överskottet har ökat**
55001	246840	**278972**	**32132**	**Överskottet har ökat**
60001	272040	**304172**	**32132**	**Överskottet har ökat**

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Kompletteringar/revideringar till förslagen om riksdagsbeslut

Förslagen behandlas i det följande i fyra särskilda avsnitt.

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratals namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radiolicens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolsson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen mattinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och oumbärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bl a se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att yssna på radio behövs nu ingen avgift.

Radio och SVT sysslar med publicservice som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för publicserviceverksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbätttra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

* TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/ månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

*** För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

*** Politikerna är tröga. För att få något gjort snabbt: istället för det angivna förslaget föreslås att bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.**

För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

*** För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.**

Tillägg. DN 12 maj 2015:

”Ny myndighet måste få ansvar för jämställdheten”

“ Gör om, gör rätt. Den förra regeringen tog bort jämställdhetslagen och lade ner JämO. Jämställdheten har försvagats och dagens strategi fungerar dåligt. Sveriges feministiska regering måste inrätta en ny myndighet med ansvar för jämställdhetsfrågor, skriver Clara Berglund, ordförande för Sveriges Kvinnolobby.

Jämställdhet har en svagare ställning än andra politikområden på flera sätt. Den minister som är ansvarig för jämställdhet har inget eget departement och ingen operativ myndighet, utan endast ett samordnande ansvar inåt i regeringen. Dessutom ansvarar ministern för en mängd andra frågor utöver jämställdhet. SverigesKvinnolobby kräver att regeringen inrättar en myndighet som kan samla, verkställa och följa upp jämställdhetsarbetet.

FN:s kvinnokonvention som undertecknades av Sverige 1980 ställer krav på regeringar att använda alla till buds stående medel så som lagstiftning och administrativa ordningar för att förverkliga kvinnors fulla mänskliga rättigheter. Men i stället för att stärka genomförandet av kvinnokonventionen har Sverige det senaste decenniet nedmonterat den redan tidigare svaga institutionella ordningen och arbetet för ett jämställt samhälle. Utvecklingen under 2000-talet ter sig trög och försiktig i jämförelse med 80- och 90-talen som kännetecknades av flera viktiga reformer för jämställdhet, så som reserverandet av en månad i föräldraförsäkringen och sexköpslagen.

Den förra regeringen tog bort jämställdhetslagen och lade ned myndigheten för jämställdhetsfrågor, JämO. I stället slogs diskrimineringslagstiftningen och ombudsmannafunktionerna samman och Diskrimineringsombudsmannen (DO) bildades. I stället för att främja jämställdhet är DO:s ansvar att driva enskilda diskrimineringsärenden. Det har betytt att det förändringsinriktade, strukturella jämställdhetsarbetet har fått stå tillbaka. Ett tydligt exempel är hur kraven på företags jämställdhetsplaner och lönekartläggningar har försvagats. Tidigare skulle alla företag med fler än tio anställda göra lönekartläggningar varje år, men sedan 2008 gäller att bara arbetsplatser med fler än 25 anställda behöver göra lönekartläggningar vart tredje år. Trots att lönekartläggningar bevisligen är ett effektivt verktyg för att minska orättvisa löneskillnader mellan kvinnor och män valde regeringen att lätta på kraven.

Det jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv inrättades 2006. Målet bryts ner i fyra delmål; jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Den fastslagna strategin för att nå målen är jämställdhetsintegrering, det vill säga att beslut, processer och verksamhet alltid ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Men eftersom det varken finns ett eget departement eller någon myndighet är det svårt, för att inte säga omöjligt, att se till att strategin följs. Myndigheter, kommuner och länsstyrelser får inte det stöd som skulle behövas i arbetet med jämställdhetsintegrering. I stället har jämställdhetspolitiken de senaste tio åren bestått av avgränsade projekt och satsningar som avlöst varandra. Ett arbetssätt som i sig strider mot principen om jämställdhetsintegrering som ju handlar om att arbeta långsiktigt och strukturellt.

Det svaga stödet och den dåliga uppföljningen har också inneburit att stora regionala skillnader har vuxit fram. Vissa kommuner som Malmö, Eskilstuna och Botkyrka har tagit ett stort ansvar, andra har gjort punktinsatser medan en stor grupp kommuner överhuvudtaget inte arbetar med jämställdhetsintegrering. Hur pass jämställd samhällsservice du som medborgare får avgörs därmed av var i Sverige du bor.

För att lyckas med jämställdhetsintegrering som strategi måste en ny myndighet med ansvar för jämställdhet inrättas. Myndighetens uppdrag ska vara att realisera samhällets jämställdhetssträvanden och de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheten ska också ge stöd åt kommuner, landsting och andra myndigheter i jämställdhetsarbetet och se till att de olika aktörerna lever upp till sina åtaganden.

Frågan om en jämställdhetsmyndighet har diskuterats sedan 1990-talet och flera utredningar har kommit till slutsatsen att inrättandet av en myndighet är vad som behövs för att effektivisera jämställdhetspolitiken i hela landet. I den utredning som låg till grund för de jämställdhetspolitiska målen (SOU 2005:66) föreslogs att en myndighet skulle inrättas och att uppgifterna skulle omfatta omvärldsbevakning, uppföljning och utvärdering, samordning och stöd, bidragsgivning samt kunskapsutveckling och information. Men tyvärr valde varken den dåvarande socialdemokratiska eller den efterföljande alliansledda regeringen att lyssna till utredningens förslag.

Nu finns en stor förväntan om att den pågående Jämställdhetsutredningen, som ska vara klar i augusti, återigen ska föreslå att en myndighet inrättas. Utredningen har till uppdrag att utvärdera jämställdhetspolitiken de senaste tio åren och se över de jämställdhetspolitiska målen. De underlagsrapporter som hittills har presenterats bekräftar

bilden av en utveckling som står stilla eller i bästa fall går framåt med myrsteg. Män dominerar fortfarande maktpositioner i politiken, staten och näringslivet. Den ekonomiska ojämställdheten består och kvinnor fortsätter att utföra majoriteten av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Utredaren Cecilia Schelin Seidegård har konstaterat att Sverige förlorat ledartröjan i jämställdhetsarbetet.

Också barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér har uttryckt att hon vill se en myndighet med ett specifikt ansvar för jämställdhetsfrågor. Att inrätta en myndighet skulle vara ett utmärkt sätt för henne och den feministiska regeringen att göra ett fotavtryck i Sveriges jämställdhetspolitiska historia. Myndigheten skulle ge henne många av de verktyg som krävs för att följa upp den egna politiken och se till att jämställdhetsintegrering som strategi implementeras på riktigt. Det skulle också vara ett sätt att uppvärdera jämställdhet som politikområde, vilket borde ligga i den feministiska regeringens intresse.

Att inrätta en jämställdhetsmyndighet är inget nytt förslag, men det är vad som krävs för att återigen sätta fart på utvecklingen mot ett jämställt samhälle. Låt den pågående utredningen bli den sista att föreslå att en myndighet ska inrättas. Låt oss gå från ord till handling.

Clara Berglund, ordförande, Sveriges Kvinnolobby “

“Sveriges Kvinnolobby är en partipolitiskt obunden och ideell paraplyorganisation för 45 medlemsorganisationer. “

Kapitel 4. Regeringens bostadspolitik.

Innehåll:

Sid
189 Från vårpropositionen 2015.
194 Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet
196 Boende och byggande
197 Mål för boende och byggande
198 Boende och byggande i statens budget
199 Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap
199 Stimulans för ökat byggande
200 En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder
202 Mehmet Kaplan: Modulbostäder är inte svaret

Från vårpropositionen 2015.

Investeringar för att bygga Sverige
Sverige behöver en långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla. En väl fungerande bostadsmarknad har stor betydelse för arbetsmarknadens funktionssätt och därmed för möjligheterna att minska arbetslösheten och skapa fler jobb. Bostadspolitiken är ytterst en fråga om alla människors rätt till ett hem. Bostadsbristen skapar långa köer till hyresrätter och höga priser på bostadsrätter. Det gör det svårare för framför allt unga och studenter att ta steget in på bostadsmarknaden. Bristande tillgång på bostäder leder också många gånger till stora sociala och ekonomiska problem för människor. Det är dessa utmaningar regeringen anser att en nationell bostadspolitik måste möta. Bostadsbristen ska stävjas genom ett ökat bostadsbyggande, framför allt av hyresrätter som människor med genomsnittliga eller låga inkomster kan efterfråga. Det är vidare angeläget att den kommunala och regionala samhällsplaneringen främjar en hållbar samhällsstruktur. Städerna bör byggas så att gång, cykling och kollektivtrafik blir de naturliga valen när människor ska förflytta sig. Ur ett klimat- och miljöperspektiv är det viktigt att bygga energieffektivt. Med en väl avvägd politik för ökat bostadsbyggande stärker vi den enskildes frihet, kommunernas konkurrenskraft och den svenska ekonomin samt bidrar till klimatomställningen. Regeringens mål är därför att det fram till 2020 ska byggas minst 250 000 nya bostäder.

Sveriges befolkning och många svenska städer växer. Samtidigt har bostadsbyggandet under en längre period legat på alltför låga nivåer. Inte minst i landets tre storstadsregioner och högskoleorter har byggnadstakten varit alldeles för låg i förhållande till befolkningsökningen. Även i en internationell jämförelse ligger de svenska bostadsinvesteringarna på relativt låga nivåer (se diagram 3.8). Under 2013 ökade dock bostadsbyggandet och det förväntas även öka under 2014 och 2015 (se diagram 3.9).

Kommunerna har en viktig roll i att skapa goda förutsättningar för bostadsbyggande. Många kommuner, inte minst i tillväxtregionerna, har inte varit tillräckligt aktiva i att bidra till att bostäder kommer till stånd. Det finns dock stora skillnader mellan kommuner med liknande för-utsättningar. Bostadsplaneringskommittén (dir. 2013:78) undersöker bl.a. samordningen av bostadsförsörjningsfrågorna på regional och kommunal nivå och analyserar behovet av förändrade regler. Kommittén ska redovisa sitt slutbetänkande i juni 2015.

Konkurrensen inom byggsektorn är alltför låg i Sverige. I dag är det ett fåtal aktörer som dominerar marknaden för bostadsbyggande vilket minskar möjligheten för mindre företag att konkurrera och riskerar att fördyra byggandet. Senast den 1 oktober 2015 ska utredningen Bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande (dir. 2014:75) lämna förslag inom detta område.

Inom bostads- och stadsutvecklingspolitiken finns flera viktiga verktyg för att hantera klimatutmaningen och ställa om samhället i en hållbar riktning. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen 2016 med förslag på upprustning och energieffektivisering av en viss del av det befintliga bostadsbeståndet, framför allt miljonprogrammets flerbostadshus, samt fullfölja den beslutade satsningen på statlig medfinansiering av regional och lokal kollektivtrafik, s.k. stadsmiljöavtal. Investeringar i kollektivtrafik kan öppna upp nya, attraktiva lägen för bostadsbyggande.

Produktivitetsutvecklingen i byggsektorn har länge varit svag. Byggprocessen från beslut till färdigt hus behöver effektiviseras och det är angeläget att tiden för genomförande förkortas.

I syfte att öka tillgången till bostäder för äldre avser regeringen att återkomma med förslag.

Möjligheterna att bo och verka i hela Sverige ska förbättras. Regeringens mål är att bidra till goda förutsättningar för arbete och välfärd i hela landet och ta vara på landsbygdens goda potential. Landsbygdens näringsliv ska utvecklas genom bl.a. förbättrad lokal infrastruktur, såsom bredband, och lokal service.

En parlamentarisk utredning om en långsiktigt hållbar politik för landsbygden kommer att tillsättas. Den långsiktiga livsmedelsstrategin för hela värdekedjan som ska utarbetas samt det nationella skogsprogrammet för Sverige är viktiga instrument för en satsning på jobb och tillväxt i hela landet.

Den statliga servicen och närvaron på landsbygden bör säkras och förbättras. Det är angeläget att myndigheter i samband med förändringar i sin lokalisering samarbetar med andra myndigheter för att så långt som möjligt få en helhetsbild av konsekvenserna. Utvecklingen av myndigheternas service och av statliga arbetstillfällen behöver följas upp på ett samlat sätt. Regeringen avser därför att ge ett uppdrag till Statskontoret att följa upp hur statliga myndigheters beslut om lokalisering påverkar service och tillgänglighet för medborgare och företag i hela landet. Bland annat ska Statskontoret lämna förslag till hur en bättre samordning kan åstadkommas. Myndigheter som behöver vara lokaliserade i Stockholm bör pröva om delar av verksamheten kan lokaliseras på annan plats. Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län. Detta ska följas

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Skatt på konsumtion och insatsvaror består av mervärdesskatt och punktskatter. År 2015 väntas intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror uppgå till 494 miljarder kronor (se tabell 6.9). Det innebär en ökning på över 4 procent jämfört med föregående år, vilket är en förhållandevis stark ökning.

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatt kommer till stor del från hushållens konsumtion. Eftersom mervärdesskatten är differentierad mellan olika varu- och tjänstegrupper påverkas intäkterna också av konsumtionens sammansättning (se diagram 6.7).

Skattebasen för mervärdesskatt består också av investeringar och förbrukning i verksamheter som inte är skattepliktiga, och som därmed inte kan dra av ingående mervärdesskatt. Av de totala mervärdesskatteintäkterna kommer ca 80 procent från den privata sektorn.

Under 2014 skedde en viss återhämtning i hushållens konsumtion och intäkterna från mervärdesskatten beräknas ha ökat med mer än 4 procent. Även under prognosperioden 2015–2019 väntas återhämtningen fortsätta och hushållens konsumtion växa. Däremot väntas pristrycket i ekonomin vara fortsatt lågt och priserna på de varor och tjänster som hushållen konsumerar väntas öka långsamt. Efterfrågan från omvärlden väntas sakta stiga och medföra att svenska företag behöver öka sina investeringar, vilket också leder till högre intäkter från mervärdesskatt. Sammantaget bedöms intäkterna från mervärdesskatt öka med runt 4 procent per år under prognosperioden för att 2019 uppgå till 435 miljarder kronor.

Intäkter från punktskatter ökar

Punktskatterna skiljer sig från mervärdesskatten genom att de oftast är baserade på hur mycket man konsumerar i stället för på marknadspriset. I likhet med vad som gäller för de flesta andra skatter är det på kort sikt, bortsett från regeländringar, konjunkturen som betyder mest för ut-vecklingen av intäkterna av punktskatter.

År 2015 väntas dessa intäkter öka med över 6 procent jämfört med föregående år. Det beror till största delen på regeländringar. Det handlar om tidigare beslutade regeländringar, såsom höjningar av energi- och koldioxidskatter46, samt höjningar av tobak- och alkoholskatter men även om de höjningar av skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer samt höjd skatt på bekämpningsmedel och naturgrus som föreslås i propo-sitionen Vårändringsbudget för 2015.

Under den senare delen av prognosperioden väntas intäkterna från punktskatterna fortsätta att öka, om än i måttlig takt. Det beror på att konjunkturen sakta återhämtar sig och på att användningen av vissa energislag stiger, men även på att en del av punktskattesatserna är indexerade och skrivs upp med inflationen.

Tillgång på bostäder per kommuntyp
Antal kommuner

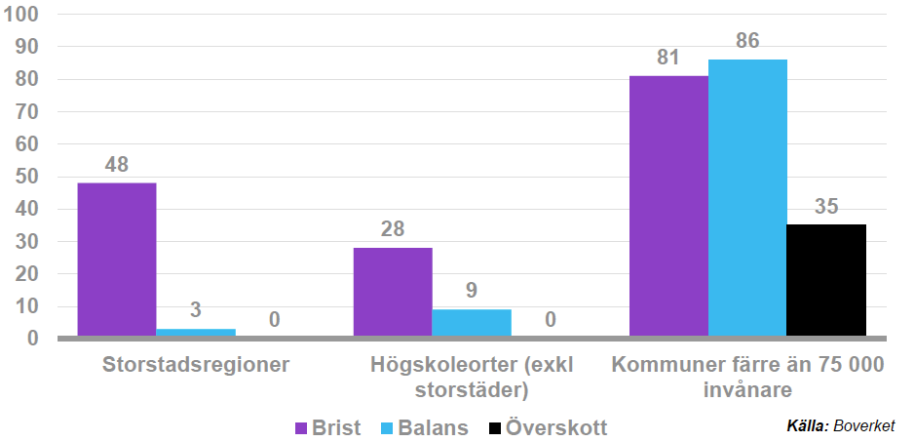

Brist Balans Överskott

Storstadsregioner Högskoleorter (exkl storstäder) Kommuner färre än 75000 inv.

Diagram 3.5 Andel med låg ekonomisk standard 1995–2013

Procent

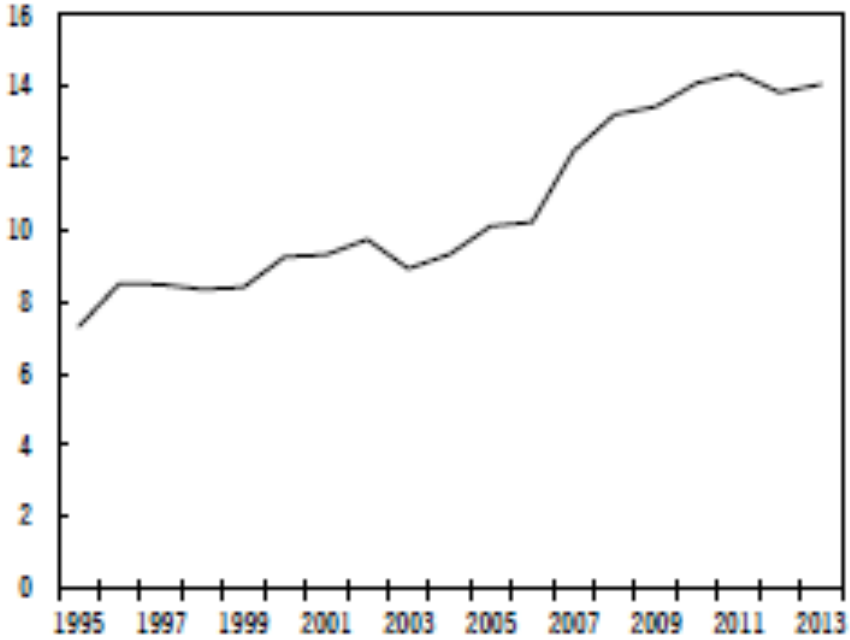

Anm.: Låginkomstgränsen beräknas som 60 procent av medianinkomsten för det aktuella året.
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 7.9 Prognos över antalet personer i olika transfereringssystem 2016–2018

Förändring mot prognos som låg till grund för den beslutade budgeten för 2015 inom parentes

	2016	2017	2018
Asylsökande, genomsnittligt antal inskrivna personer	101 500 (14 400)	84 500 (7 000)	66 300 (-3 500)
Antal sjukpenningdagar, (netto), miljoner	62,8 (7,8)	66,2 (10,2)	68,1 (11,4)
Antal personer med sjukersättning	308 400 (1 200)	302 600 (3 600)	298 100 (6 700)
Antal personer med garantipension	719 200 (-10 000)	647 600 (-17 400)	602 700 (-30 500)
Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar, miljoner	6,9 (1,2)	7,0 (1,1)	7,0 (0,9)
Antal kvarstående personer som omfattas av etableringsuppdraget	74 000 (2 800)	98 700 (18 700)	101 200 (29 300)
Antal personer med studiemedel[1]	564 300 (-2 200)	567 000 (10 200)	568 300 (10 300)

Anm.: Uppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmsta hundratal.
[1] Bruttoräknat antal. När studenter under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning.
Källa: Egna beräkningar.

Diagram 3.9 Påbörjade bostäder 2004–2015
Antal
Anm.: Utfall 2004–2013, prognos 2014 och 2015. Källa: Boverket.

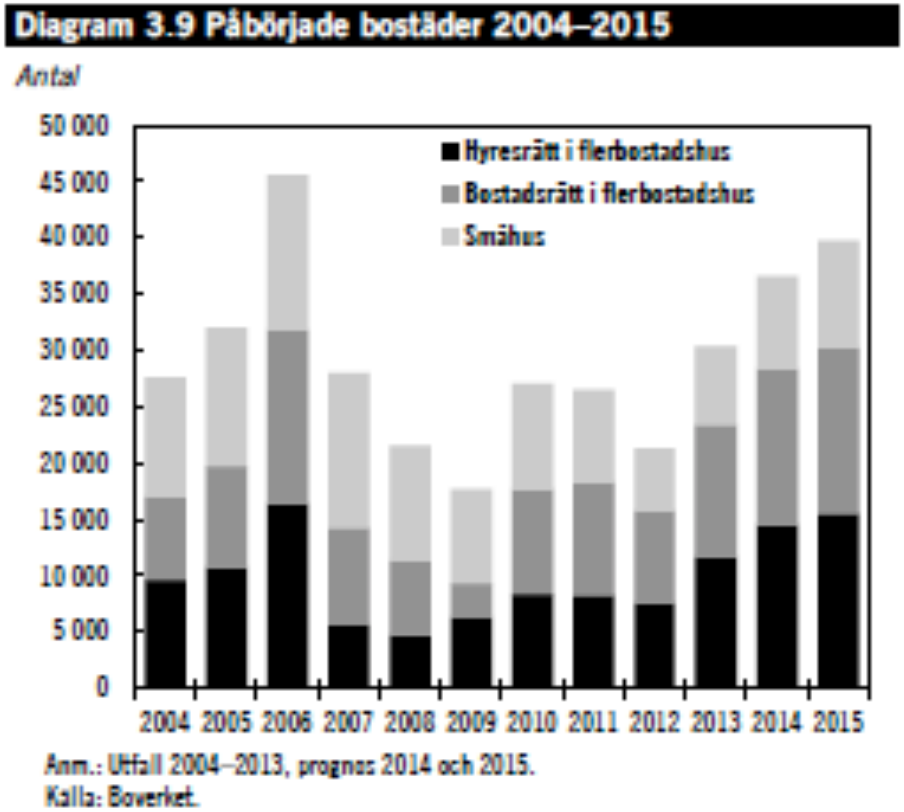

Diagram 3.8 Bostadsinvesteringar 1995–2013
Andel av BNP, procent
Anm.: Löpande priser. Källor: Eurostat, OECD och Bureau of Economic Analysis.

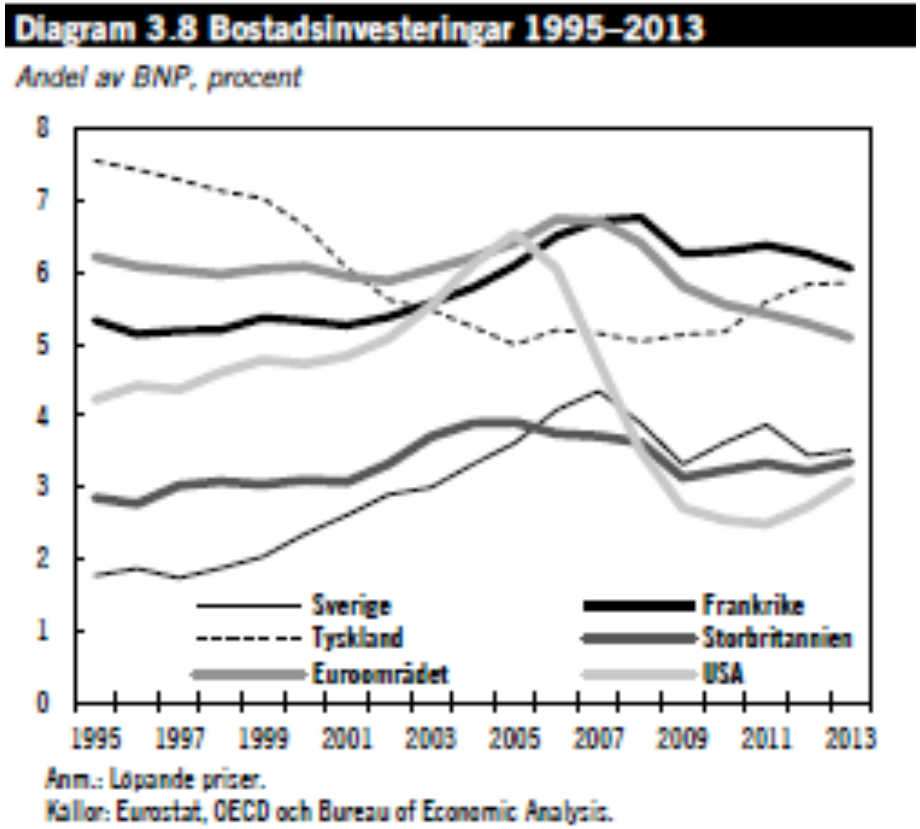

Debattartikel Dagens Nyheter 17 mars 2015. Mehmet Kaplan, Bostads-, stadsutvecklings- och it-minister.

“Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet

Exceptionellt läge. Den akuta bostadsbristen drabbar unga, studenter och nyanlända hårt. Efter flera decennier står det klart att marknaden inte klarar att lösa krisen. Nu måste staten ta ekonomiskt ansvar för att fler bostäder byggs, skriver bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan (MP).

Sverige behöver en långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla. Bostadsbristen riskerar framtidens tillväxt, minskar rörligheten och försvårar matchningen på arbetsmarknaden. Det kräver att staten är mer aktiv och stöttar kommunerna i deras bostadsförsörjningsansvar. Sverige har under lång tid, på många orter, haft en akut bostadsbrist. Vi löser inte bostadsbristen över en natt, men vi kan ta avgörande steg för att skapa hållbara förutsättningar för framtiden.

I dag står uppemot 300.000 unga vuxna mellan 20 och 27 år utan egen bostad. Över hälften av Sveriges kommuner uppger att de har bostadsbrist. Den akuta bostadsbristen drabbar framför allt länens större städer och Sveriges högskoleorter. Denna omfattande urbanisering ställer helt andra krav än tidigare. Den ställer högre krav på vem vi bygger för, men också hur vi bygger Sverige.

Bostadsbristen drabbar även nyanlända, som har lämnat krig och förföljelse och som genom uppehållstillståndet har fått ett nytt hopp om ett bättre liv i Sverige. Deras möjligheter att etablera sig i det svenska samhället riskerar att försenas om de får tillbringa lång tid i ett anläggningsboende. En snabb övergång till ett fungerande boende är nödvändigt för att människor ska få en bra start i samhället.

De bostäder vi bygger i dag ska stå i många år. Ur ett klimat- och miljöperspektiv är det därför viktigt att vi använder de möjligheter som finns för att bygga rätt från början. Inom bostads- och stadsutvecklingspolitiken finns flera viktiga verktyg för att hantera klimatutmaningen och ställa om samhället i en hållbar riktning. När vi bygger tätt, högt och med färre parkeringsplatser skapar vi också möjligheter till fler prisvärda och yteffektiva bostäder.

Det byggs alltför få bostäder i Sverige. Det råder underskott på framför allt hyresrätter, oavsett geografiskt läge på bostadsmarknaden. Efterfrågan på främst små lägenheter är stor. Bostadsbristen skapar långa köer till hyresrätter och höga priser på bostadsrätter. Det gör det svårare för framför allt unga och studenter att ta steget in på bostadsmarknaden, särskilt eftersom många i gruppen saknar en fast anställning.

Regeringens målsättning är tydlig: för att lösa bostadsbristen måste det byggas fler bostäder. Vårt mål är 250.000 bostäder fram till 2020. Fokus ska ligga på hållbara bostäder som kan efterfrågas av människor med vanliga inkomster. Det kommer att krävas aktiva åtgärder på flera områden för att detta ska bli verklighet.

1. Staten tar ett större ansvar för fler bostäder. Sverige befinner sig i en situation med allvarlig bostadsbrist. Det är ett exceptionellt läge som kräver att staten går in och stöttar kommunerna i deras bostadsförsörjningsansvar. Efter flera decenniers bostadsbrist är det tydligt att marknaden inte ensam kan lösa bostadsbristen i Sverige. Därför behöver staten ta ett större ekonomiskt ansvar för att se till att det byggs fler bostäder. Incitament för ett ökat bostadsbyggande är viktigt för hela samhällsutvecklingen - människor har rätt till en bra bostad och det är

förutsättningen för utveckling av näringslivet, högskolorna och alla tillväxtorter.

2. Fokus på unga, studenter och nyanlända. Den akuta bostadsbristen drabbar unga, studenter och nyanlända hårt. För att snabbt få till ett fungerande boende för dessa grupper undersöker regeringen just nu flera förslag. Ett handlar exempelvis om att effektivisera leveranser och uppförande av moderna och flexibla modulbostäder. Dessa kan på ett flexibelt sätt användas som bostäder för nyanlända men också som studentbostäder. Regeringen ser också ett behov av att säkerställa tryggheten för dem som bor i andra hand, något som många unga, studenter och nyanlända gör. Här har vi gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen om uthyrning av egen bostad, för att få en tydligare bild av dess konsekvenser.

3. Hållbar stadsbyggnad. Dagens nyproducerade bostäder håller oftast hög kvalitet när det gäller energieffektivitet. Mer fokus behöver läggas på att minska klimatutsläppen från byggmaterialen och själva byggprocessen, samt på att energieffektivisera det äldre bostadsbeståndet, särskilt i miljonprogrammet. Regeringen aviserade i höstbudgeten en halv miljard kronor per år från och med 2016 till energieffektiviseringar av framför allt miljonprogrammets flerbostadshus. När regeringens budget röstades ner i höstas försenas nu åtgärderna, men regeringens ambitioner om energieffektivisering kvarstår.

4. Kollektivtrafiksatsningar öppnar upp för fler bostäder. En satsning på kollektivtrafik är också en satsning på fler bostäder. Regeringens uppdrag till Trafikverket om så kallade stadsmiljöavtal innebär att kommuner, landsting och regioner ska kunna söka statlig medfinansiering till lokala och regionala investeringar i kollektivtrafik. Det kan i sin tur öppna upp nya, attraktiva lägen för bostadsbyggande. Hur effektivt investeringar i kollektivtrafik kan vara för bostadsbyggandet visar inte minst de bostadsplaner som realiseras i Stockholms län tack vare beslut om utbyggd tunnelbana.

5. Öka konkurrensen. I dag är det ett fåtal aktörer som dominerar marknaden för bostadsbyggande. Det minskar möjligheten för mindre företag att konkurrera och riskerar att fördyra byggandet. I höst presenteras en utredning om bristande konkurrens inom byggbranschen. Regeringen kommer då att ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas för att öka konkurrensen, få ned byggkostnaderna och underlätta för mindre företag att exempelvis konkurrera om kommunala markanvisningar.

6. Effektiva byggprocesser ger billigare bostäder. Det behöver gå snabbare att bygga bostäder. Byggregler behöver förenklas och processen från beslut till färdigt hus effektiviseras. I dag kan exempelvis utdragna överklagandeprocesser i många instanser fördröja byggstarter med flera år och göra projekten rejält dyrare. Regeringen ser nu över länsstyrelsernas roll i syfte att effektivisera byggprocessen utan att riskera rättssäkerheten eller det viktiga demokratiska inflytandet över stadsutvecklingen.

Bostadsbristen kan bara lösas med fler bostäder, som ökar rörligheten på bostadsmarknaden. Den svåra situationen på bostadsmarknaden kräver att samhället i högre utsträckning är delaktigt för att ge stöd till kommuner som vill bygga fler bostäder. Genom en aktiv bostadspolitik kan vi möta framtiden på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart sätt och samtidigt bygga framtidens Sverige. “

Boende och byggande

Mål för boende och byggande
Boende och byggande i statens budget
Urban utveckling

Remisser
Ansvarigt statsråd Mehmet Kaplan
Bostads-, stadsutvecklings- och it-minister
Ansvarigt departement Näringsdepartementet

Näringsdepartementet, 12 april 2015
Nya bullerregler gör det enklare att bygga
Regeringen har beslutat om en förordning som innehåller nya riktvärden för utomhusbuller. Ett höjt riktvärde för lägenheter upp till 35 kvm gör det enklare att bygga små lägenheter. De nya bullerreglerna börjar gälla från och med den 1 juni i år.

- Vi har nu fått en ny, väl avvägd, bullerförordning på plats som möjliggör byggandet av fler små lägenheter för unga och studenter och som samtidigt ger ett bra skydd för miljön och människors hälsa, säger bostadsminister Mehmet Kaplan.
Artikel: Nya bullerregler gör det enklare att bygga lägenheter

Statsrådsberedningen, 25 mars 2015
Stimulans för ökat byggande
Regeringen har som målsättning att öka byggandet till 250 000 bostäder 2015-2020. De investeringar vi ser framför oss för budgeten för 2016 omfattar 6,2 miljarder kronor per år. För att öka nybyggnationen av hyresrätter föreslår regeringen att en stimulans för nybyggnation införs. Förslaget kommer att ingå i budgetpropositionen för 2016 och beräknas uppgå till 3,2 miljarder kronor per år.

Pressmeddelande: Stimulans för ökat byggande
Artikel: En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder
Presentationsmaterial vid pressträffen: Investeringsstöd till bostäder (pdf 238 kB)

Näringsdepartementet, 8 januari 2015
Satsning på stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter
Regeringen har idag beslutat att ge Trafikverket i uppdrag att i samråd med Boverket ta fram riktlinjer för så kallade stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter i städer. Regeringens mål är att minst 250 000 nya bostäder ska byggas till år 2020.

Pressmeddelande: Miljardsatsning på stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter i städer
Debattartikel: Så ska vi satsa på mer kollektivtrafik
Regeringsuppdrag: Uppdrag att ta fram förslag till ramverk för stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter i städer

Näringsdepartementet, 25 november 2014
Bostads- och stadsutvecklings- och it-minister Mehmet Kaplan om regeringens prioriteringar inom bostadspolitiken

Mål för boende och byggande

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Bostadsmarknad
Delmålet för bostadspolitiken är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Visionen är bland annat att den svenska bostadspolitiken ska bidra till att bekämpa arbetslösheten och skapa fler jobb.

Byggande
Delmålet för byggandet är:

- Långsiktigt hållbara byggnadsverk.
- Effektiva regelverk och andra styrmedel som utifrån ett livscykelperspektiv verkar för effektiv resurs- och energianvändning samt god inomhusmiljö i byggande och förvaltning.
- En väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn.

Visionen för byggandet är bland annat att nyproduktion ska komplettera befintliga områden och skapa förutsättningar för bra service och bra gemensamma miljöer. 250 000 nya bostäder ska byggas till och med 2020.

Lantmäteriet
Delmålet för lantmäteriet är:

- En effektiv och rättssäker förrättningsverksamhet och en ändamålsenlig fastighetsindelning.
- Informationsförsörjningen ska vara av god kvalitet, rikstäckande, långsiktig, stabil och säker. Användningen av den grundläggande informationen ska öka och komma till nytta hos fler användare och inom fler användningsområden.
- En effektiv och rättssäker inskrivningsverksamhet som bidrar till en väl fungerande fastighetsmarknad.

Visionen är bland annat att göra samhällets information om landets alla fastigheter tillgänglig för alla. Enskilda och företagare som vill använda informationen för att utveckla tjänster ska lättare kunna ta del av uppgifterna.

Samhällsplanering
Delmålet för samhällsplaneringen är:

- En tydlig roll för fysisk planering i arbetet för en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygd.
- Ett regelverk och andra styrmedel som på bästa sätt tillgodoser kraven på effektivitet samtidigt som rättssäkerhet och medborgerligt inflytande säkerställs.
- Goda förutsättningar för byggande av bostäder och lokaler, etablering av företag och för annat samhällsbyggande samtidigt som en god livsmiljö tryggas.

Visionen för samhällsplaneringen är bland annat att förenkla de byggregler som skyddar människor och miljö så att byggprocesserna kan bli snabbare. Skyddet av riksintressanta områden ska vara enkelt att tillämpa i planering och tillståndsgivning.

Ansvarigt statsråd Mehmet Kaplan
Ansvarigt departement Näringsdepartementet

Näringsdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 18 december 2014
Uppdaterad 31 mars 2015

Boende och byggande i statens budget

Två gånger per år redovisar regeringen sin inriktning för finanspolitiken samt föreslår hur statens pengar ska användas: på våren i form av en ekonomisk vårproposition och på hösten i form av en budgetproposition som är mer detaljerad med förslag över statens budget för det kommande året. Två gånger per år lämnar regeringen också en ändringsbudget som innehåller förslag till förändringar i statens budget för innevarande år.

Vårbudget 2015
En långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla
Regeringen har som målsättning att öka byggandet till 250 000 bostäder 2015-2020. För att öka nybyggnationen av framför allt små, energieffektiva hyresrätter kommer regeringen att föreslå att en stimulans för nybyggnation införs. Förslaget kommer att ingå i budgetpropositionen för 2016 och beräknas uppgå till 3,2 miljarder kronor per år.

Källa: Vårproposition, UO 18
Budgetproposition 2015

Bostäder i en stor del av Sveriges så kallade miljonprogramsområden (bostäder byggda under åren 1965 till 1974) behöver rustas upp. I budgetpropositionen för 2015 föreslår regeringen att staten ska stödja en renovering och energieffektivisering av hyresbostäder i bland annat miljonprogramsområdena.

Miljöupprustning av hyresbostäder
Regeringen vill på ett miljömässigt och socialt hållbart sätt modernisera bostäderna i miljonprogramsområdena. Regeringens föreslagna stöd omfattar bostadsområden som behöver rustas upp av miljöskäl. Hyresgästerna ska få inflytande över renoveringsarbetet.
För år 2015 föreslår regeringen att 200 miljoner kronor satsas. Åren 2016 till 2018 vill regeringen satsa 500 miljoner kronor per år.

Hållbar upprustning av skollokaler
I budgetpropositionen 2015 föreslår regeringen insatser för skolor som har en dålig arbetsmiljö. Satsningarna ska snabba på renoveringar som förbättrar arbetsmiljön och sparar energi.
För år 2015 föreslår regeringen att 100 miljoner kronor satsas. Åren 2016 till 2018 vill regeringen satsa 300 miljoner kronor per år.

Riksdagens behandling av budgetpropositionen 2015
Regeringen lämnade sitt budgetförslag till riksdagen den 23 oktober 2014. Den 3 december röstade riksdagen ja till de borgerliga partiernas förslag om budgetramar och därmed gick regeringens förslag till budgetramar inte igenom.

I slutet av december 2014 sammanställde riksdagen alla beslut om statens budget för 2015. Därefter utfärdade regeringen regleringsbrev till myndigheterna. Regleringsbreven anger bland annat hur mycket pengar från statens budget myndigheterna får använda under året samt eventuella prioriteringar av verksamhetens inriktning för det kommande budgetåret.

Utgiftsområde
Boende och byggande utgör en del av Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Ansvarigt statsråd Mehmet Kaplan
Ansvarigt departement Näringsdepartementet
Relaterat
Statens budget 2015 i siffror
Läs mer på regeringen.se/budget
Budgetprocessen
Näringsdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 23 oktober 2014
Uppdaterad 16 april 2015

Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap

Urban utveckling avser kunskapsbaserade och tvärsektoriellt samordnade insatser för bättre utveckling i stadsdelar med ett utbrett utanförskap.

Det urbana utvecklingsarbetet bidrar till att identifiera samverkansformer för det långsiktiga förändringsarbetet i stadsdelar som har ett utbrett utanförskap.

Internationellt arbete

URBACT är ett europeiskt program för utbyte och lärande som arbetar för att främja hållbar stadsutveckling. URBACT arbetar med samverkan mellan städer för att hitta lösningar på stora urbana utmaningar. Programmet hjälper också städer att utveckla pragmatiska lösningar som är nyskapande och hållbara och som integrerar såväl den ekonomiska, sociala som den ekologiska dimensionen.

Ansvarigt statsråd Mehmet Kaplan
Ansvarigt departement Näringsdepartementet
Externa länkar
Om urbant kunskapsutbyte på URBACT:s webbplats
Delegationen för hållbara städers webbplats
Om integration på SCB:s webbplats

Näringsdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 21 maj 2008
Uppdaterad 18 december 2014

Pressmeddelande 25 mars 2015. Statsrådsberedningen. Finansdepartementet. Miljö- och energidepartementet. Utbildningsdepartementet. Näringsdepartementet.

Stimulans för ökat byggande

Regeringen har som målsättning att öka byggandet till 250 000 bostäder 2015-2020. De investeringar vi ser framför oss för budgeten för 2016 omfattar 6,7 miljarder kronor per år.

För att öka nybyggnationen av hyresrätter föreslår regeringen att en stimulans för nybyggnation införs. Förslaget kommer att ingå i budgetpropositionen för 2016 och beräknas uppgå till 3,2 miljarder kronor per år.

Därutöver kommer ett paket presenteras i höstens budgetproposition som omfattar 3,0 miljarder med fokus på att:

- Stimulans till kommuner för ökat byggande och effektiviserad handläggning,
- Energieffektivisering av miljonprogrammet,
- Ett nytt och mer effektivt stöd till byggande av äldrebostäder,

Sedan tidigare har även regeringens förslag om 0,5 miljarder i investeringar i förbättrad kollektivtrafik och ett förtätat byggande inom ramen för stadsmiljöavtalen antagits av riksdagen.

Bostadsbristen är ett av de viktigaste hindren för framväxten av nya jobb i Sverige. Tillgången till en egen bostad är också något av det viktigaste för att människor ska kunna leva det liv man vill leva. Möjligheten till arbete, studier eller att bilda familj beror på detta.

Bostadsbyggandet ökar men är fortfarande inte högre än före finanskrisen. Särskilt stor är bristen på hyresrätter, och byggande av hyresrätter har successivt fått sämre villkor jämfört med småhus och bostadsrätter. Regeringen föreslår därför ett stöd för nybyggnation av hyresrätter och studentbostäder i kommuner med bostadsbrist.

- Sverige behöver investera mer för att klara jobben och framtida konkurrenskraft, och det finns få saker som är så klokt att investera i som att fler människor har en egen bostad, säger statsminister Stefan Löfven.

- Det ska byggas mer för människor med vanliga inkomster och det ska byggas på ett klimatsmart sätt. Det underlättar vi med det här stödet, säger klimat- och miljöminister Åsa Romson.

Stöd gäller nybyggnation som påbörjas från och med idag, den 25 mars 2015, och kommer att vara anpassat utifrån kostnadslägen i olika regioner. Stödet kommer att vara särskilt högt för bostadsytor upp till 35 m2 och innefattar krav på energieffektivitet, rimliga hyror och att lägenheterna förmedlas på ett öppet sätt.

Med den föreslagna budgetramen skulle stöd kunna ges till ungefär

15 000 lägenheter per år. Investeringsstödet är en del av regeringens bostadspaket. Där avsätts ytterligare 3,5 miljarder kronor till stöd till kommunerna för ökat bostadsbyggande och effektiviserad handläggning, energieffektivisering av miljonprogrammet, stadsmiljöavtal samt stöd till byggande av äldrebostäder.

En investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder

Regeringen har för avsikt att införa en investeringsstimulans för anordnande av nya hyresbostäder i områden med befolkningstillväxt och bostadsbrist.

Stimulansen kommer att finnas tills vidare, men vara rambegränsat, dvs. stöd kommer att utbetalas i mån av tillgång på medel. Den årliga ramen kommer fullt utbyggt att kunna vara 3,2 miljarder kronor per år, vilket innebär att risken för att en sökande nekas stöd pga. medelsbrist är liten.

Investeringsstimulansen kommer att vara möjligt att söka för hyresbostäder som påbörjas efter den 25 mars 2015. Förordningen kommer dock att träda i kraft tidigast 1 januari 2016, varför stöd för hyresbostadshus som påbörjats före detta datum kan sökas först efter årsskiftet 2015/2016.

Investeringsstimulansens storlek

Stödet kommer att vara olika stort, dels beroende på lägenhetsstorlek, dels beroende på var i landet bostäderna tillkommer.
För ytor upp till och med 35 kvadratmeter per lägenhet är stödbeloppet 5 300 kronor per kvadratmeter uppvärmd bruksarea ovan mark (BRA) i Stockholmsregionen. I Göteborgs- och Malmöregionerna samt i kommunerna som gränsar till Stockholmsregionen är stödbeloppet 4 200 kronor per kvadratmeter. och i övriga landet 3 000 kronor per kvadratmeter.

För ytor över 35 kvadratmeter och upp t.o.m. 70 kvadratmeter BRA lämnas ett reducerat stöd med 50 procent av det högsta stödbeloppet för respektive region. För ytor därutöver utgår inget stöd.

Att stödet är störst för mindre lägenheter och minst för stora lägenheter är rimligt då de nödvändiga fasta installationerna i kök och våtrum blir dyras per kvadratmeter för små lägenheter.

Villkor

För att vara berättigad att söka investeringsstimulans kommer vissa villkor att ställas för att säkerställa att det blir ett samhälleligt mervärde:

- Riktvärden för hyror i hyresbostäder som byggts med stödet
- En överkomlig hyra i 15 år
- Låg energianvändning
- Lägenhetsfördelning
- Förmedling via den kommunala bostadsförmedlingen eller i samarbete med kommunen
- Företagen ska medverka till praktisk arbetsmarknadsutbildning

Riktvärden för hyror i subventionerade hyresbostäder

Riktvärdet för hyran är 1 450 kr per kvadratmeter BRA i Stockholms-regionen, 1 350 kr per kvadratmeter BRA i Göteborgs- och Malmö-regionerna samt de kommuner som gränsar till Stockholmsregionen och 1 300 kronor per kvadratmeter BRA i övriga landet.

Överkomliga hyresbostäder i 15 år

Bostäderna ska under minst femton år användas för de ändamål och i enlighet med de villkor som förutsattes när bidraget beviljades. Detta säkerställs genom att hyrorna fastställs enligt reglerna om s.k. presumtionshyror enligt § 55 c i hyreslagen (12 kap. Jordabalken).

Om bostäderna inom denna femtonårsperiod inte längre används på det sätt som avses, antingen genom att hyrorna höjs avsevärt eller bostäderna används för andra ändamål, t.ex. ombildas till bostadsrätt, ska hela bidraget kunna krävas tillbaka.

Ett långsiktigt hållbart byggande

En förutsättning för att kunna söka investeringsstimulans är att de bostäder som byggs projektet bidrar har låg energianvändning. Det uppnås genom att

- byggnaden måste uppnå minst 20 % bättre än kravet för en ny byggnad enligt Boverkets byggregler (BBR), dvs. högst 64 kWh per kvm i klimatzon III,
- byggnaden om den uppnår bättre energiprestanda, motsvarande 45 kWh per kvm i klimatzon III, berättigar ett förhöjt stöd med 75 procent (dvs. 1,75 gånger de tidigare nämnda stödbeloppen),
- den värme som alstras i byggnaden genom brukandet återanvänds.

Blandning av lägenhetsstorlekar

För att förhindra att investeringsstimulansen leder till att det inte byggs några stora hyreslägenheter till överkomliga hyror ska varje projekt innehålla en blandning av lägenhetsstorlekar, vilket innebär att det **i stödbeviljat projekt ska ingå minst en lägenhet med fler än tre rum och kök.** Undantag från denna regel kommer att medges om specifika förutsättningar finns. Vidare är projekt som har en inriktning på en viss målgrupp, t.ex. studerande, undantagna från detta villkor.

Kommunal bostadsförmedling

Ytterligare krav som kommer att ställas är att mottagaren av stimulan-sen förbinder sig att låta bostäderna i de hus som byggs med stöd av stimulansen förmedlas via den kommunala bostadsförmedlingen eller i samarbete med kommunen.

Arbetsmarknadsutbildning i praktiken

De företag som ansöker om investeringsstimulans ska medverka till utbildningen av nya yrkesarbetande inom byggsektorn. Regeringen avser att ställa krav på att mottagaren överenskommer med det aktuella byggföretaget att ställa upp med platser för det arbetsplatsförlagda lärandet inom de gymnasiala yrkesprogrammen.

Tidplan

Investeringsstimulansen förutsätter att riksdagen anslår medel för ändamålet och att stödet godkänns av EU-kommissionen. En promemoria kommer att tillsammans med ett utkast till förordning att remitteras inom kort. Under beredningsarbetet kommer en anmälan att inlämnas till EU-kommissionen för godkännande. En förordning kan tidigast börja gälla 1 januari 2016. De bostäder som påbörjats efter den 25 mars 2015 och som uppfyller villkoren för investeringsbidrag kommer dock att vara berättigade till stimulans. Därmed finns det inget skäl att vänta med påbörjande av redan planerade projekt.

Ansvarigt departement Näringsdepartementet

Relaterat

Pressmeddelande: Stimulans för ökat byggande

Näringsdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 25 mars 2015
Uppdaterad 15 april 2015

Arkitekten nr 4, 2015:

“Mehmet Kaplan: Modulbostäder är inte svaret

29 APR 2015

Bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan har börjat uttala sig om den nya regeringens politik. Investeringsstöd och förslag på modulbostäder är det som skrällt men arvet från den förra regeringen väger fortfarande tungt.

I en debattartikel i DN poserar bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan framför ett nytt modulhusbygge i Knivsta, signerat arkitekten Andreas Martin-Löf.

Du fick kritik för föreslaget om modulhus. Vad är det som gör dem till ett bra exempel?

– De är ett exempel, tänker jag. Och det är inte svaret med stort S utan en av flera möjliga vägar framåt för den del som vi inte kommer att kunna täcka upp med helt vanliga bostäder. Vi har fått signaler om att de kan vara billigare och snabbare. Dessutom är det moderna och flexibla bostäder, du kan till exempel föra ihop två eller tre mindre lägenheter till en större.

Är det modulbyggen som ska få investeringsstöd?

– Vi har inte specificerat vilken typ av hus det ska vara. Investeringsstödet kan gå till bostäder som uppnår vissa kriterier. De ska vara hyresrätter, energieffektiva och små.

Om modulbyggena och investeringsstödet är två spår för att öka bostadsbyggandet, vilka är de andra?

– Regelförändringarna och instansordningen. Den moderatledda

borgerliga politiken gjorde en del bra saker. Regelförenklingsarbetet är viktigt och det ska vi fortsätta med oförminskad styrka.

I opposition var ditt parti Miljöpartiet kritiskt till flera av regelförenklingarna. Varför denna kovändning?
– Det måste finnas en långsiktighet i förutsättningarna för bostadsbyggandet. Skulle man ändra på reglerna så fort det kom en ny majoritet skulle det inte hjälpa bostadssituationen över huvud taget.

Regelförändringarna och instansordningen tycks vara det som ska bidra mest till de utlovade 250 000 bostäderna. Vilken är då den stora skillnaden på er och den förra regeringens politik?
– Det är att vi har ett helhetstänk, att vi går på flera spår samtidigt istället för att bara fokusera på regelförenklingar. Jag är stolt över vårt stadsutvecklingsarbete. När en kommun vill bygga på ett område där få byggbolag vill bygga, då satsar staten en halv miljard kronor per år för att medfinansiera kollektivtrafik till dessa områden. Den enskilt viktigaste faktorn som både människor och byggbolag efterfrågar är kollektivtrafik. Modern stadsplanering innebär att man bygger stadsdelar där bilen inte är central utan där kollektivtrafik är förflyttningsmedel, liksom cykel och till fots. Och man förtätar. Täta städer är mer hållbara, man kan bygga så att energianvändningen blir mindre.

Den täta staden är som du säger modern idag. Finns några invändningar mot förtätning som är värda att ta till sig?
– Problemet är att vi har nästan 300 000 unga som står utanför bostadsmarknaden som får lösa det här med att bo på många olika sätt. Alltifrån att bo i en inredd källare till att flytta runt hos kompisar i tredje och fjärde hand. Det här är så övergripande, så att fundera på nackdelar med den täta staden blir ju lyx för dem som står utanför bostadsmarknaden. Så jag menar att vi ska förtäta våra städer på ett klimatsmart sätt. Det är en viktig väg framåt.

Småhusområden har fått stå i skottgluggen på sistone. I en rapport som Boverket finansierat utpekas till exempel Stockholms villaområden som förlegade. Men hälften av Sveriges befolkning bor i småhus. Är det fel?
– Småhus är en oerhört viktig del av bostadsbeståndet och många som bor i lägenheter drömmer om att bo i hus. Jag bor själv i ett radhus och ser vilka enorma fördelar det har. Samtidigt är det viktigt att tänka på vilket samhälle vi vill ha. Vi vill ju inte ha segregerade bostadsområden. Unga och äldre ska kunna bo tillsammans i områden. Och enda sättet att få in unga och studenter i ett område är att få dit hyresrätter som är små och billiga. Och det är det vi satsar på nu. Enligt de aktörer vi talat med kommer det att bli förtätning och förhoppningsvis mer blandade upplåtelseformer.

Politiken vill se mer av tät blandstad överallt, alltså?
– Ja.

Är det inte risk för att samma blandstad överallt blir homogent?
– Kommunerna har bostadsförsörjningsansvaret och därför kommer vi att få en mångfald. Vissa kommuner kommer att satsa på områden med bara villamattor. Andra kommer att ha bara hyresrätter i ett område. Men vi ser goda exempel på blandade upplåtelseformer. Och det jag själv har erfarenhet av, att ha bott i hyresrätt i norra Järva i många år och sen kunna bo kvar i samma område med intakt socialt nätverk, fast i ett radhus – det är en ynnest. Men man ska heller inte likrikta, jag tror inte på något centralt direktiv. Det är viktigt med mångfald även här.

Hur får du input om arkitektur och stadsbyggnad?
– Från aktörerna och från regeringens enhet för plan, urban utveckling och bygg. Och så har jag nära och tät kontakt med Sveriges Arkitekter.

Vad brukar du och Sveriges Arkitekters förbundsdirektör Tobias Olsson prata om?
– Vi pratar om alla möjliga saker, om vad som behöver prioriteras. Jag tittar på när och hur arkitekterna kommer in i planarbetet. Under relativt lång tid har de fått vara med lite på sidan om, känns det som. Nu får de vara med mer och det tror jag är smart.

Mehmet Kaplans fem spår för att uppnå målet på 250 000 bostäder till 2020:

- **Modulbostäder som komplement när vanliga bostäder inte räcker till.**
- **Investeringsstöd. 6,4 miljarder på två år till dem som bygger klimatsmarta, små hyresrätter. Förväntas ge 15 000 hyresrätter per år.**
- **Fler regelförändringar. Den senaste är bullerförordningen som innebär att man nu får ha 60 dB i fasad för små lägenheter upp till 35 kvadratmeter. Det ska gynna byggandet av även små, enkelsidiga lägenheter i bullerutsatta områden.**
- **Ändrad instansordning. Regeringen har remitterat ett ärende där man skissar på hur instansordningen kan förkortas. Det väntas gynna de små och medelstora företagen som bygger.**
- **Stadsmiljöavtal. Staten lägger en miljard på två år för att medfinansiera kommuners utbyggnad av kollektivtrafik, så att ny mark kan bli attraktiv för byggande. Detta finns dock inte med i vårens budget, utan ska fullföljas 2016.**

Kriterier för investeringsstöd:

- **Man måste komma under 65 kilowattimmar per kvadratmeter och år för att över huvudtaget komma i fråga.**
- **Man får 1,75 gånger pengarna om man går under 45 kilowatttimmar per kvadratmeter och år.**
- **Bostäderna ska vara max 35 kvadratmeter för fullt stöd.**
- **Bostäder större än 35 kvadratmeter men max 70 kvadratmeter kan få halverat stöd.**
- **Bostäderna ska vara hyresrätter.**
- **Bostäderna ska ha en maxhyra som är olika för olika delar av landet. I Stockholm ska maxhyran för en bostad mindre än 35 kvadrat vara 120 kronor per kvadratmeter och månad.**

Text: Annika Jensfelt “

Kapitel 5. Boverket och Socialstyrelsen om boende och bostadspolitik.

Se kapitel 5 i
Sven Wimnell 11 maj 2015:
Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem.
Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.
Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omrzzza.pdf

Innehåll:
Sida i zzza

145 Bostadsförsörjning och riksintressen
149 Bostadsbristen ur ett marknadsperspektiv
152 Boverket: Mål- och resultatindikatorer för samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande
154 Boverkets indikatorer november 2014
155 Boverket. Årsredovisning 2014
157 Ungdomars boende– lägesrapport 2013
166 Socialstyrelsen. Den sekundära bostadsmarknaden.
167 Socialstyrelsen. Hemlöshetens omfattning i Sverige
168 Boverket:Nyanländas boendesituation – delrapport

168 **I det följande från boverket 3 maj 2015:**
169 Bostadsmarknaden
170 Läget på bostadsmarknaden
171 Läget på bostadsmarknaden i riket
173 Underskott på bostäder i de flesta storstadskommunerna
176 Stor efterfrågan på centralt belägna lägenheter i högskolekommunerna
178 Efterfrågan varierar mellan och inom kommunerna
181 Bostadsbyggandet fortsätter att öka
182 Bostadsbyggandet 2013
184 Prognos för bostadsbyggandet under 2014 och 2015
186 Marknadsrapporter
187 Bostadsmarknaden för olika grupper
187 Fortsatt svårt för ungdomar på bostadsmarknaden
189 Studentbostäder 2014
191 Andelen äldre ökar
192 Satsningar på trygghetsbostäder
194 Särskilda boendeformer för äldre
196 Seniorbostäder
198 Särskilda boendeformer för personer med funktionsnedsättning
199 Bostäder för nyanlända
200 Födda utanför Sverige bor annorlunda
201 Bostadsbeståndet i Sverige
202 Upplåtelseformer och boendeformer i Sverige
203 Bostadsmarknadsenkäten

Kapitel 6: SCB om boende och bostäder, och något från andra om bostäder.

Se kapitel 6 i
Sven Wimnell 11 maj 2015:
Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem.
Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.
Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omrzzza.pdf

Innehåll:
Sida i zzza

206 Bostadsbeståndet 2014-12-31
208 Statistikdatabasen
209 Boende, byggande och bebyggelse
211 Statistiksidor som handlar om Boende
212 Statistiksidor som handlar om Lägenheter
213 Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
215 SCBs sätt att ange utrymmesstandard är besvärligt
216 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok
217 Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008
217 Utrymmesstandard i SCBs statistik

218 **Bra beskrivningar från SCB:**
219 Nya bostads- och hushållsstatistiken
219 Villa vanligaste boendeformen
223 Var tredje äldre bor ensam
225 Två personer i snitthushållet
228 Ökade skillnader i barnfamiljers inkomststandard
231 Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd
232 Hushållens skulder på en hög nivå

236 **Annat:**
236 Brist på bostäder ger snabba försäljningar
237 Tukta byggsyndarna
238 Bostadspolitik och skattepolitik.
239 Vad kostar ett flerbostadshus?
240 Så vill Göran Persson få fart på byggandet
242 Nybyggarkommissionens slutrapport
243 Nybyggarkommisionens 63 förslag

252 SCB: Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region, hustyp och kvartal. 2014
252 Bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan 29 april 2015
253 Antal och andel hushåll och personer efter hushållstyp, 2012

255 I SCBs tabell över trångbodda ska man kanske mest tro på deras beräkningar om antalet personer trångbodda
256 Folkmängden och dess förändringar
258 Användningen av befintliga lägenheter.
260 Förslag till stöd per år, bostadsministerns 15 000 lägenheter:
260 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och i 5-10 våningar.

Kapitel 7: Sven Wimnell om bostäder och bostadsbyggande.

Innehåll:

Sid

208 Innehållet i Sven Wimnell 3 april 2015:
Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

210 En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet
211 Boverkets rapport om rum för barnen
212 De föreslagna nya lägenhetstyperna
214 Bostad 2 r o k
215 Bostad 3 r o k
216 Bostad 4 r o k
217 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
218 Bostad 2 r o k med större sovrum
219 Svenska folkets boende.
219 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
220 Utrymmesstandard
222 Genomsnittlig yta per lägenhet
224 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
224 Riket. Småhus och flerbostadshus
225 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:
226 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
228 Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd
229 Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar.
230 Hushålls- och bostadsstatistik
232 Registerbaserad hushållsstatistik
234 Artiklar om hushåll och ekonomi
235 Artiklar om Fastigheter
236 Artiklar om Regionalt
237 Artiklar om Glesbygd
238 Artiklar om Boende och byggande
239 Artiklar om Integration och segregation
240 Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år. Riket

242 Sätt att bygga

243 Några dningsartiklar om boende och byggande
244 Här stryps tillväxten av lågt byggande
246 Här byggs tillräckligt
247 Kommunen som bryter mot mönstret
248 Bostäder på väg att bli politik på nytt
249 Björn af Kleen: Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående
250 Rättigheter som börda
251 Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder
254 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar.
http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Innehåll:

Sida

4 **En rapport om trångboddheten i Sverige. Målsättningar och definitioner kring trångboddhet**
5 Boverkets rapport om rum för barnen

6 **De föreslagna nya lägenhetstyperna**
8 Ritning. Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök imindre skala
9 Ritning. Bostad 4 rum och kök i mindre skala
10 Ritning. Bostad 2 rum och kök i större skala
11 Ritning. Bostad 3 rum och kök i större skala
12 Ritning. Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
13 Ritning. Bostad 2 rum och kök med större sovrum

14 Bostad 2 r o k
15 Bostad 3 r o k
16 Bostad 4 r o k
17 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.
18 Bostad 2 r o k med större sovrum

19 **Svenska folkets boende.**
19 Rumsenheter per boende efter hushållstyp
20 Utrymmesstandard
22 Genomsnittlig yta per lägenhet
24 Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år
24 Riket. Småhus och flerbostadshus
25 Riket. Övriga hus. SCBs kommentarer:
26 Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.
28 Hushålls- och bostadsstatistik
30 Registerbaserad hushållsstatistik
32 Artiklar om hushåll och ekonomi
33 Artiklar om Fastigheter
34 Artiklar om Regionalt
35 Artiklar om Glesbygd
36 Artiklar om Boende och byggande
37 Artiklar om Integration och segregation

38 Personer (antal och andelar) efter region, boendeform, kön, ålder, tabellinnehåll och år
38 Riket småhus, äganderätt
39 Riket, småhus, bostadsrätt
40 Riket, småhus, hyresrätt
41 Riket, flerbostadshus, bostadsrätt
42 Riket, flerbostadshus, hyresrätt
43 Riket, specialbostad, övrigt boende, uppgift saknas
44 Riket, samtliga boendeformer
45 SCBs kommentarer

46 Hushåll (antal och andelar) efter region, boendeform, hushållsstorlek, tabellinnehåll och år
46 Riket, småhus
47 Riket, flerbostadshus, specialbostad, övrigt boende
48 Riket, samtliga boendeformer. SCBs kommentarer

49 Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år
49 Riket
51 Kommuner med > 75000 inv samt Stor-Stockholm och Stor-Göteborg
53 Kommuner med < 75000 inv (exkl Stor-Stockholm och Stor-Göteborg)
55 SCBs kommentarer

56 **Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende. Samhällsplaneringens problem. Politikområden. Skatter och bidrag. Regeringens verksamheter och ansvar.**

58 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap**
59 Hushållsverksamhet
60 Konsumenverket. Hushållskostnader 2014
62 Förvärvsarbetande i åldrar 18-65 år
65 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
65 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
66 Pensionärer 2014
66 Årskostnader år 2014, pensionärer

67 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
67 2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
68 2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
68 2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
69 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
69 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
70 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
70 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
71 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

72 **Samhällsplaneringens problem**
73 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter
73 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
73 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga
73 avseendena igång av människornas verksamheter
73 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller
73 Individer och samhällen planerar framtiden
73 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna
74 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer
74 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar.

76 Klassifikationssystem för verksamheter
78 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
84 22 politikområden
85 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter

89 **Regeringen och departementen**
89 Sveriges regering
91 Departementen
93 Ministrarnas ansvarsområden

94 Något om skatte- och bidragshistoria.
97 Mer om skatter och bidrag
102 Tillägg om skatter
105 Förslag till riksdagsbeslut

106 Regeringen bör sätta fart på byggandet av bostäder för hyresrätt, fem lägenhetstyper som visades i början, i blandning som passar varje orts behov
106 Regeringen styr Sverige

Var finns rum för våra barn? – en rapport om trångboddheten i Sverige

Ladda ner gratis PDF

Tabell B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet Källa: Thiberg (1985), SCB och Boverket(1993)

Norm	År	Målsättning	Definition av trångboddhet	Bostad som krävs för att 2 vuxna och 2 barn ej ska anses trångbodda
Norm 1	1945	Ingen ska behöva sova i köket. Högst 2 personer i varje rum.	Mer än 2 boende per rum, köket oräknat.	2 rum och kök
Norm 2	1965	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum (gäller ej enpersonshushåll). Högst 2 pers i varje sovrum.	Fler än två boende per rum, kök och vardagsrum oräknade. Gäller ej enpersonhushåll.	3 rum och kök
Norm 3	1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum, kök och ett rum oräknade samt enpersons-hushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet reduceras rumskravet med ett rum.	4 rum och kök

Tabell B2. Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd enligt norm 3

Hushållstyp	Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd
Enboende	2
	3
Ensamförälder och Samboende med 1 barn	3
” 2 barn	4
” 3 barn	5
” 4 barn	6

KOMMENTAR:

Antal hushåll med 1 person: 37,7% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 2 personer: 31,3% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 3 personer : 12,4% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 4 personer : 12,3% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 5 personer : 4,3% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 6 personer : 1,2% av alla hushåll 2013
Antal hushåll med 7+ personer 0,8% av alla hushåll 2013

Boverkets rapport om rum för barnen

Rapporten innehåller norm 3 för målsättning för utrymmesstandard. som anger: Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.

Boverket intresserar sig för matlagning, äta, bad, sova. prata i soffa, titta på TV, förvara, och ha ett bord 60x120 cm med stol, men inte för andra aktviteter som folk kan ha som t ex slöjda, väva, sy kläder, måla tavlor eller andra fritidsintressen som tar plats. Med kravet om ett eget rum för varje hushållsmedlem finns utrymme för sådant.
Med två vuxna personer blir det 3 rok, Men när de blir föräldrar minskar enligt boverket kravet till bara ett rum för föräldrarna. Det tredje rummet blir till för ett barn, och bara 1 barn enligt boverkets målsättning. Ett fjärde rum ska enligt boverket gå till barn nr 2.

Men en bättre/annan möjlighet är att rummen nr 2 och 3 går till föräldrarna och rum nr 4 till 2 barn. Om föräldrana kan klara sig med bara rum nr 2 kan rum nr 3 och 4 gå till 4 barn. Om man kan ha två föräldrar i ett sovrum borde man också kunna ha 2 barn i ett sovrum. Att barnen kan klara sig med ett halvt rum per barn tycks gå för sig i verkliga livet idag, där det genomsnittliga för föräldrar och två barn är 4 rok i hyres- och bostadsrätt. I hyresrätt bor föräldrar med 4 barn i 4,34 rok.

Med upp till 4 rok kan man klara:
föräldrar i rum nr 2 och 2 barn i rum nr 3 och 4 som boverket vill. 4 personer, 93,7% av alla hushåll.
eller föräldrarna i rum nummer 2 och 3 och 2 barn i rum nr 4. 4 personer. 93,7% av alla hushåll.
eller föräldrarna i rum nr 2 och 4 barn i rum nr 3 och 4. 6 personer . 99,2% av alla hushåll

Problematiskt blir det vid föräldrar och 3 barn. Föräldrar i rum nr 2 och barn i rum nr 3, 4 och 5 som boverket vill, eller föräldrarna i rum nr 2 och 3 och 2 barn i rum nr 4 och 1 barn i rum nr 5. Det är fråga om 5 personer och antalet av denna hushållstyp är 4,3 % av alla hushåll, varav de flesta i småhus.

Vid föräldrar och 4 barn blir det enligt boverkt föräldrar i rum nr 2 och barnen i rum nr 3, 4, 5 och 6, eller föräldrarna i rum nr 2 och 3 och barnen i rum nr 4 och 5.
Hushåll med 6 personer är 1,2 % av alla hushåll, varav de flesta i småhus.

SCB har slutat med att vanligen redovisa lägenheter efter antalet rum, och redovisar istället efter lägenhetsyta i intervaller på 10 kvm.

De föreslagna nya lägenhetstyperna

Bostäderna ingår i flerbostadshus, lamellhus med invändig bredd 13 m, med upp till tio våningar.

De byggs i betong med lämplig vämeisolering. Ytterväggarna är ritade 30 cm.

I varje trapphus görs trappa och hiss till fya lägenheter i varje våning, inte tre lägenheter som är det vanligaste. Det bör sänka kostnaderna.
Trappa färdiggjuten betongtrappa typ Herrljungatrappan, Strängbetong, typ M12, 90 cm bredd, 15 steg (14 plansteg), 250x120 cm.
Hiss typ KONE ProSpace, inv. korgmått 90x195, dörrbredd 90 cm schakt 120x210 cm. Lyfthöjd max30m. Hastighet 0,6 m/sek. Stannplan 2-12.

Fönster 220 cm breda med stor ruta i mitten och smala luftningsbågar vid sidorna.

Vägg mellan kök och bad 15 cm. Tjockare innerväggar, 20 cm kan vara bärande, övriga väggar 7 cm.
Plats för vertikala ledningar och kanaler finns i väggen mellan vardagsrum och bad.

Väggar i rummen avses för tapetsering, för övrigt målade. Golven, utom bad, linoleum eller parkett e d.
Dörrarna med karmyttermått 90 cm enligt krav om rullstolar. Övriga mått som passar rullstolar.

Badrummen gjorda för rullstolar. I badrum plats för toppmatad tvättmaskin bredd 40 cm (det finns plats för 60 cm). Kakel på väggar och golv.

Köken har 140 cm rostfri bänk med arbetsyta 80 cm och diskhoar bredd 60 cm. Under arbetsytan möjlighet att ta bort luckor och få plats för rullstolsarbete. Intill diskbänk spis 60 cm med frånluftsaggregat. Därefter bänk 100 cm med plats för diskmaskin under, sedan högskåp med kyl och frys. Över bänkarna överskåp. I köken finns plats för ytterligare bänkar od. I köken plats för matbord 80x120 cm för 4-5 personer, i fyrarumslägenhet 80x175 cm för 6-7 personer.

Balkonger med utgång från köken, minst 280x180 cm, med plats för matbord, i 4 rok större balkong.

Vardagsrummen med plats för möbler enligt boverket och litet till: matplats för 6-7 personer. Soffa 210x95 cm, två fåtöljer 70x80 cm, plats för TV, skåp och bokhyllor m m.

Sovrummen med garderober 60x60 cm, sängplatser 90x210 cm, sängbord 40x40, arbetsbord minst 60x120 cm (plats för dator). plats för bokhyllor, skåp och barnsäng. m m.

Studentbostäderna är i par och till dem hör gemensamt entré, badrum, kök och balkong.

Rummen är exklusive garderober omkring 21 kvm. De har plats för garderober 60x60 cm, arbetsbord 80x220 cm där man kan rita med vinkellinjal och bre ut stora arbets-material, skåp och bokhyllor 60x200 cm, plats för TV och liten sittsoffa 140x95cm (eller ett par fåtöljer), soffbord, säng 90x210 cm och sängbord 40x40.

Om studenten vill använda sängen som sittplats under dagen kan han skaffa två passande ryggkuddar och under natten ställa dem i utrymmet mellan fotänden på sängen och garderoben där. På morgonen får han först låta sängen vädra ut och sedan ordna till ett snyggt överkast och sätta dit ryggkuddarna.

Bostaden 2 rum och kök med större sovrum.

Den har ett sovrum som är 95 cm bredare än sovrummen i lägenheterna 2 och 3 rok, och 4,75 kvm större än sovrummet i 2 rok. Rymmer 2 gardero-ber, arbetsbord för två, barnsäng, 2 paruppställda sängar med bord, plats för skåp eller en extra säng.

Är avsedd för hushåll på 2 personer som tycker att de inte behöver 3 rok

I det närmast följande visas inte ritningarna till de bostäder som förtecknas härefter.
Ritningarna tar för mycket datorutrymme. Klicka på c http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf så kommer de

Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
Bostad 4 rum och kök i mindre skala

Bostad 2 rum och kök i större skala
Bostad 3 rum och kök i större skala

Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
Bostad 2 rum och kök med större sovrum

Bostad 2 r o k

Enligt boverket lämplig (och nödvändig) för en person.

Vardagsrum	4.0 x 6,4 m =	25,6 kvm
Kök	3,60 x 2,83 =	10.2
Sovrum	3,05x5,0 + 1,6x0,25 - 1,2x0,6=	
	15,25 + 0,4 - 0,72 =	14,9
2 st garderober	1,2 x 0,6 =	0,7
Badrum	3,15 x 1,65 =	5,2
Entré	3,35 x 1,6 =	5,4
Förråd	1,99 x 1,2 =	2,4
Summa		64,4 kvm

Lägenhetsyta:

Vardagsrum		25,6
Kök	10,2 + väggar 0,09 =	10,3
Sovrum		14,9
Garderober		0,7
Badrum	5,2 + väggar 0,22 =	5,4
Entré	5,4 + väggar 0.22 =	5,6
Förråd		2,4
Summa		64,9 kvm

Lägenhetsytan ligger kring riksgeomsnitt för bostäder 2 rok byggda de senaste åren.

Badrummet i de presenterade bostäderna 5.2 kvm och gjorda för rullstol. Ett modernt badrum för 50 år sedan kunde vara 1,2 x 1.9 = 2,3 kvm, dvs 3 kvm mindre. Yta 2 rok 1961- 1990 var i riksgenomsnitt 61-62 kvm. Om man lägger till 3 kvm för större badrum blir det 64-65 kvm. Riksgenomsnitt var 1991-1995 64 kvm och mellan 62 och 66.

Bostad 3 r o k

Enligt boverket lämplig för två personer.
Enligt boverket lämplig för två föräldrar med ett barn.
Kan användas för två föräldrar med två barn

Rumsytor för 2 rok		64,4 kvm
Sovrum nr 2	3,05 x 5,8 m=	17.7
5 st garderober	3,05 x 0.6 =	1,8
Summa rumsytor för 3 rok		83,9

Lägenhetsyta	2 rok 64,9+ 19,5 =	84,4 kvm

Lägenhetsytan för sovrum nr 2, 19,5 kvm. ligger inom riksgenomsnittets ramar 16-21 kvm.
Från SCB. Statistiska meddelanden. BO 39 SM 1401. Hyror i bostadslägenhter 2013.

Skillnad i yta mellan 2 rok och 3 rok:

1941-1950	16	med variation upp till	21
1951-1960	16		18
1961-1970	18		20
1971-1980	16		18
1981-1985	17		19
1986-1990	18		20
1991-1995	17		21
1991-	18		20
Totalt	18		

Bostad 4 r o k

Enligt boverket lämplig för tre personer.
Enligt boverket lämplig för två föräldrar med två barn.
Kan användas för två föräldrar med fyra barn.

Den presenterade lägenheten 4 rok

Rumsytor för 3 rok:	64,4 för 2 rok +19,5 för 3 rok	83,9 kvm
Tillägg för kök	3,3 x =0, 6	2,2
Rum nr 4	3,3 x 3.3	10,9
Entré ökar	3,4 x 1.0	3,4
Garderober ökar	3,3 x 0,6	2,0
(Förråd i 2 rok blir	toilett 2.0+ garderob 0,4)	
Summa		102,4

Lägenhetsyta: tillkommer vägg 3,3 x 0,7 =	0,2
Lägenhetsyta	102,6

Lägenhetsyta för 3 rok	84,4
Lågenhetsyta för 4 rok	102,6
Ökad lägenhetsyta för rum nr 4	18,2

Lägenhetsyta enligt SCB, riksgenomsnitt	98,0 kvm
Om man lägger till 3 kvm för rullstolsanpassning	101, 0

Bostaden här med 4 rok ligger med ytor som riksgenomsnitt ifråga om både rumsyta och läghetsyta.

Om man i rum 4 lägger till 30 cm på bredden får man ett bättre rum och lägenhetsytan ökar 1,5 kvm. Man får plats med en garderob till.
Lägenhetsytan för rum nr 4 blir 104,1 kvm
Rumsenheten för rum nr 4 blir 19,7 kvm.

Två studentbostäder med gemensamma utrymmen för entré, badrum, kök och balkong.

Enligt boverket lämplig för två studenter.

Kan användas av två yngre personer som inte är studenter och som inte har möjlighet att ha egna bostäder på 1 rok vardera.

De två rummen har likadana möbler. Den högra bostaden disponerar förrådet vid entrén och den vänstra bostaden kompenseras för det av att vänstra rummet har två extra garderober och något större golvyta, så att lägenhetsytan för vänstra bostaden blir 2,8 kvm större än för den högra.

Lägenhetsytan för de två bostäderna blir 69,7 kvm = cirka 35 kvm för varje student.

Vänstra bostaden:

rum inkusive 4 garderober : 4x6,4 m=	25,6 kvm

Högra bostaden

rum inklusive 2 garderober 4x5 m + 0,25x1,6 m= 20+0,4=	20,4 kvm
förråd vid entrén	2,4
Summa	22.8 kvm

d vs 2.8 kvm mindre än vänstra bostaden.

Bostad med 2 studentbostäder kan ombildas till 2 rum och kök med större sovrum genom att ta bort två garderober i vänstra rummet

Rummen har samma bredd, 4 m, men alternativt kan högra rummets bredd ökas till 4,56 m så att de två bostäderna får exakt samma lägenhetsyta. Möblerbarheten i högra rummet ökar då så att bordets längd vid fönstret och längdytrymmet för sängen kan göras 0,56 cm längre.

Bostad 2 r o k med större sovrum

Enligt boverket lämplig för en person.
Kanvändas av makar/sambor, med plats för ett litet och ett stort barn

Sovrummets bredd är 4 m, dvs 0,95 m större än i tidare visade bostad
2 rum och kök. Lägenhetsytan ökar med 5x0,95 kvm = 4,75 kvm och blir 69,7 kvm.
Bostad 2 rok med större sovrum kan ombildas till två studentbostäder genom att lägga till två garderber i vänstra rummet.

Rumsbredden 4 m är samma som bredden på rummet för studentbostäderna. För studentbostäderna har gjorts en alternativ bredd på 4,56 m för det högra rummet.
Om man ökar rumsbredden för sovrummet till 4,56 m blir lägenhetsytan för 2 rum och kök med större sovrum 69,7 + 7,55 m= 77,3 kvm

Det kan vara lämpligt att göra det större sovrummet lika stort som högra rummet i studentbostädena så att man kan ha två användningar av denna lägenhetstyp, dels som studentbostad, dels som större sovrum i bostad 2 rum och kök.

Svenska folkets boende. SCB: BO0801_2008A01_BR_BO01BR0801

Diagram 10.2
Rumsenheter per boende efter hushållstyp och boendeform 2002
Number of rooms by type of household and housing 2002

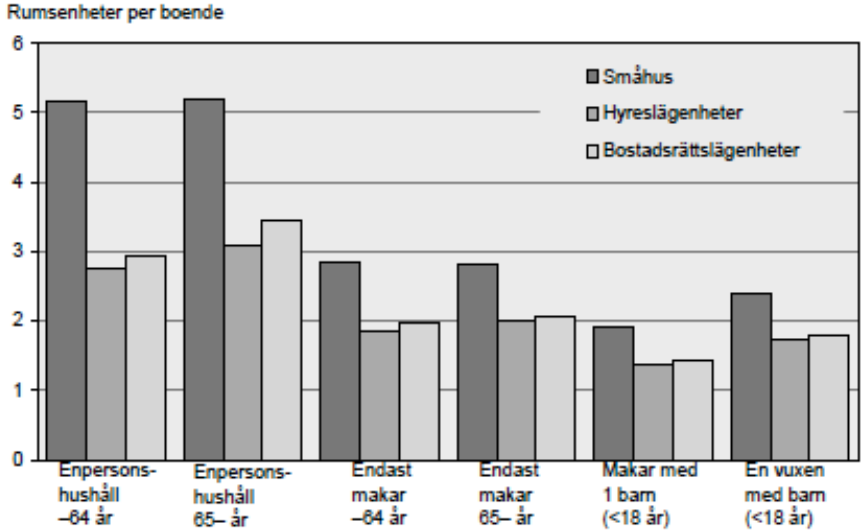

Källa: SCB, Bostads- och hyresundersökningen 2002, hyres- och bostadsrättslägenheter, småhus (urvalsundersökningar).

Tabell 10.7
Rumsenheter per boende efter hushållstyp och boendeform
Number of rooms (including kitchens) per resident by type of household and type of building and tenure

	Småhus			Hyreslägenheter			Bostadsrättslägenheter		
	1999	2000	2002	1999	2000	2002	1999	2000	2002
Alla hushåll	2,13	2,25	2,19	2,03	2,02	1,98	2,16	2,18	2,20
Enpersonshushåll									
BF –64 år	5,25	5,02	5,17	2,87	2,75	2,77	3,11	3,02	2,95
BF 65– år	4,96	4,90	5,19	3,26	3,14	3,08	3,59	3,41	3,46
Endast makar									
BF –64 år	2,82	2,91	2,86	1,88	1,86	1,85	2,01	2,00	1,96
BF 65– år	2,77	2,79	2,82	2,03	2,00	1,99	2,07	2,10	2,07
Makar med barn (<18 år)									
1 barn	1,92	2,00	1,91	1,41	1,37	1,37	1,47	1,42	1,44
2 barn	1,52	1,56	1,53	1,20	1,18	1,19	1,25	1,26	1,23
3+ barn	1,22	1,31	1,31	0,95	0,95	0,89	1,03	0,98	0,96
En vuxen med barn (<18 år)	2,19	2,37	2,39	1,66	1,57	1,73	1,59	1,63	1,78

Utrymmesstandard :

Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008. (Denna årsbok är numera nedlagd)

I hyreslägenheter 2002:
Hushåll med en person
- 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77),
65 - år cirka 2,0 rok (2,08).

Hushåll med makar, 2 personer
- 64 år cirka 2,8 rok (2,72),
65 - år cirka 3,0 rok (2,98).

(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).

I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 1,95 rok,
65- år 2,46.
Makar - 64 år 2,92 rok,
65- år 3,14 rok.

I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 4,17 rok,
65 - år 4,19.
Makar - 64 år 4,72,
65 - år 4,64 rok.

Mot bakgrunden av dessa siffor är det rimligt att räkna med som lämpligt minsta
2 rok för ensam och
3 rok för makar. (Utan barn).

2 rok för ensam och 3 rok för 2 personer ger likvärdig bostandard och är också minsta lämpliga enligt Boverket.

Hushåll med makar, 2 personer - 64 år: hyresrätt 2,72 rok. bostadsrätt 2,92 rok. småhus 4,72 rok.

Makar med barn 2002 (mindre än 18 år)

1 barn			
I hyreslägenheter	1,37x3= 4,17= 3,17 rok	cirka 3 - 3,5 rok	Föräldrar 3 rum och barnet 1/2
I bostadsrättslägenheter	1,44x3= 4,32= 3,32	3 - 3,5	Föräldrar 3 och barnet 1/2
I småhus	1,91x3= 5,73= 4,73	4,5- 5	Föräldrar 3 och barnet 3/2 - 2
2 barn			
I hyreslägenheter	1,19x4= 4,76= 3,76 rok	cirka 4 rok	Föräldrar 3 och barnen 1/2 vardera
I bostadsrättslägenheter	1,23x4= 4.92= 3.92	4	Föräldrar 3 och barnen 1/2 vardera
I småhus	1,53x4= 6,12= 5,12	5	Föräldrar 3 och barnen 1 vardera
3+ barn (säg 4 barn)	Statistiken oklar		
I hyreslägenheter	0,89x6= 5,34= 4.34	cirka 4,5 rok	Föräldrar 3 och barnen 1/2 vardera
I bostadsrättslägenheter	0,96x6= 5,76= 4,76	4,5 - 5	Föräldrar 3 och barnen 1/2 vardera
I småhus	1,31x6= 7.86= 5,86	6	Föräldrar 3 och barnet 1 vardera

Barn har fått cirka 0,5 rum per barn i hyres- och bostadsrätt.

En vuxen med barn (mindre än 18 år)

1 barn	Statistiken oklar		
I hyreslägenheter	1,73x2= 3,44= 2,44 rok	cirka 2,5 rok	Föräldern 2 och barnet 1/2
I bostadsrättslägenheter	1,78x2= 3,56= 2,56	2,5	Föräldrar 2 och barnet 1/2
I småhus	2,39x2= 4,78= 3,78	4	Föräldrar 2 och barnet 2

Här har ett barn fått 0,5 rum i hyres- och bostadsrätt.

Statistiken säger med detta att barnen i hyres-och bostadsrätt får 1/2 sovrum per barn dvs mindre än boverkets krav som anger 1 sovrum per barn.
Statistiken säger med detta att barnen i småhus får 1 rum per barn (ensamföräldrar med 1barn: 2 rum för barnen)

Ytor, kvadratmeter

1 rok			
Riket	39-46	totalt	41+-0
Storstockholm	37-47		41+-1
Övriga större kommuner	38-49		42+-1
Övriga mindre kommuner	38-48		42+-1
	37-49		
2 rok			
Riket	57-66		60+-0
Storstockholm	55-68		60+-1
Övriga större kommuner	55-68		61+-1
Övriga mindre kommuner	56-66		60+-1
	55-68		
3 rok			
Riket	72-86		78+-0
Storstockholm	68-88		78+-1
Övriga större kommuner	70-92		79+-1
Övriga mindre kommuner	73-92		79+-1
	70-92		
4 rok			
Riket	108-91		98+-1
Storstockholm	87-116		97+-1
Övriga större kommuner	122-91		99+-1
Övriga mindre kommuner	113-92		99+-1
	87-122		
5 rok			
Riket	162-116		126+-1
Storstockholm	172-110		127+-3
Övriga större kommuner	172-117		128+-3
Övriga mindre kommuner	152-109		124+-3
	110-172		
Övriga			
Riket	45-29		36+-1
Storstockholm	44-27		35+-1
Övriga större kommuner	47-26		37+-2
Övriga mindre kommuner	59-27		36+-2

Statistiskt meddelande BO 39 SM 1401. SCB: BO0406_2013A01_SM_BO39SM1401_Tabell 11

11. Genomsnittlig yta per lägenhet år 2013 samt 95 % konfidensintervall efter region, värdeår och lägenhetstyp. Kvadratmeter

11. Average floor space per dwelling in 2013, with 95 % confidence interval, by region, year of valuation and size of dwelling. Square metre

	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5+rum och kök	Övriga	Totalt
Riket							
-1940	40 ± 1	59 ± 2	83 ± 3	111 ± 3	156 ± 6	33 ± 2	67 ± 2
1941-1950	40 ± 1	56 ± 1	74 ± 2	102 ± 4	136 ± 9	34 ± 5	62 ± 1
1951-1960	41 ± 1	58 ± 1	74 ± 1	93 ± 2	119 ± 3	30 ± 1	63 ± 1
1961-1970	41 ± 1	61 ± 1	79 ± 1	95 ± 1	123 ± 3	35 ± 2	70 ± 1
1971-1980	42 ± 1	62 ± 1	78 ± 1	97 ± 1	120 ± 4	40 ± 1	68 ± 1
1981-1985	43 ± 1	62 ± 1	79 ± 1	101 ± 2	121 ± 4	40 ± 5	72 ± 1
1986-1990	44 ± 2	61 ± 1	79 ± 1	102 ± 2	120 ± 3	42 ± 3	70 ± 1
1991-1995	43 ± 1	64 ± 2	81 ± 2	102 ± 2	122 ± 4	41 ± 3	73 ± 1
1991 -	42 ± 1	61 ± 1	79 ± 1	99 ± 1	121 ± 3	40 ± 2	70 ± 1
Totalt	41 ± 0	60 ± 0	78 ± 0	98 ± 1	126 ± 1	36 ± 1	68 ± 0
Stor-Stockholm							
-1940	39 ± 2	59 ± 4	83 ± 5	114 ± 6	163 ± 9	32 ± 3	61 ± 3
1941-1950	40 ± 2	56 ± 2	73 ± 5	104 ± 12	148 ± 34	33 ± 6	60 ± 3
1951-1960	41 ± 3	58 ± 1	73 ± 2	91 ± 4	120 ± 5	30 ± 2	63 ± 2
1961-1970	42 ± 2	65 ± 3	81 ± 2	96 ± 3	121 ± 5	35 ± 3	75 ± 2
1971-1980	43 ± 2	62 ± 1	78 ± 2	96 ± 2	117 ± 7	39 ± 3	70 ± 2
1981-1985	45 ± 2	60 ± 2	78 ± 3	98 ± 3	122 ± 7	40 ± 4	74 ± 3
1986-1990	42 ± 2	61 ± 2	79 ± 2	98 ± 3	120 ± 7	43 ± 3	69 ± 3
1991-1995	45 ± 2	63 ± 4	83 ± 4	99 ± 2	123 ± 7	36 ± 6	71 ± 3
1991 -	42 ± 1	59 ± 2	78 ± 2	96 ± 1	119 ± 4	35 ± 4	68 ± 2
Totalt	41 ± 1	60 ± 1	78 ± 1	97 ± 1	127 ± 3	35 ± 1	68 ± 1

Som *rumsenheter* räknas både rum och kök, exempelvis består en lägenhet med tre rum och kök av fyra rumsenheter och en lägenhet med ett rum av en rumsenhet.

Storlek på 1 rok

Riket	41kvm	(2x20,5)
Storstockholm	41	(2x20,5)
Övriga större kommuner	42	(2 x 21)
Övriga mindre kommuner	42	(2 x 21)

Rumsenhet för rum 2

Riket	19 kvm
Storstockholm	19
Övriga större kommuner	19
Övriga mindre kommuner	18

Rumsenhet för rum 3

Riket	18
Storstockholm	18
Övriga större kommuner	18
Övriga mindre kommuner	18

Rumsenhet för rum 4

Riket	20
Storstockholm	19
Övriga större kommuner	20
Övriga mindre kommuner	21

Storlek på"övriga"

Riket	36
Storstockholm	35
Övriga större kommuner	37
Övriga mindre kommuner	36

Rumsenheterna är cirka 19 - 21 kvm

Statistiskt meddelande BO 39 SM 1401. SCB: BO0406_2013A01_SM_BO39SM1401 Tabell 11

Övriga större kommuner

-1940	43 ±	2	60 ±	3	87 ±	5	115 ±	7	159 ±	13	32 ±	4	71 ±	4
1941-1950	41 ±	2	57 ±	2	73 ±	3	104 ±	8	140 ±	14	30 ±	4	63 ±	3
1951-1960	41 ±	2	58 ±	1	76 ±	3	95 ±	4	125 ±	7	31 ±	2	64 ±	2
1961-1970	41 ±	2	63 ±	2	79 ±	1	96 ±	3	126 ±	6	37 ±	3	70 ±	1
1971-1980	42 ±	1	62 ±	1	79 ±	1	97 ±	3	124 ±	6	41 ±	2	70 ±	1
1981-1985	41 ±	3	63 ±	2	82 ±	3	103 ±	3	120 ±	5	40 ±	3	75 ±	2
1986-1990	46 ±	3	61 ±	2	81 ±	3	101 ±	3	122 ±	6	38 ±	5	71 ±	2
1991-1995	41 ±	2	65 ±	3	80 ±	3	102 ±	4	121 ±	4	44 ±	3	74 ±	3
1991 -	40 ±	1	61 ±	2	77 ±	1	101 ±	2	122 ±	4	42 ±	2	70 ±	1
Totalt	42 ±	1	61 ±	1	79 ±	1	99 ±	1	128 ±	3	37 ±	2	69 ±	1

Övriga mindre kommuner

-1940	41 ±	2	60 ±	3	81 ±	5	108 ±	5	143 ±	9	45 ±	8	73 ±	3
1941-1950	40 ±	2	58 ±	2	77 ±	4	102 ±	5	126 ±	8	43 ±	16	65 ±	3
1951-1960	41 ±	1	59 ±	2	75 ±	2	96 ±	3	119 ±	5	29 ±	2	62 ±	2
1961-1970	41 ±	1	59 ±	2	77 ±	2	95 ±	3	126 ±	6	32 ±	2	67 ±	1
1971-1980	43 ±	1	62 ±	1	78 ±	1	97 ±	3	117 ±	8	39 ±	3	67 ±	1
1981-1985	44 ±	1	62 ±	2	78 ±	2	101 ±	4	120 ±	11	38 ±	8	69 ±	3
1986-1990	45 ±	3	61 ±	1	77 ±	2	104 ±	3	117 ±	5	43 ±	7	70 ±	2
1991-1995	43 ±	2	63 ±	3	81 ±	2	102 ±	3	123 ±	10	42 ±	6	73 ±	2
1991 -	43 ±	1	62 ±	2	79 ±	2	100 ±	2	122 ±	9	43 ±	4	72 ±	2
Totalt	42 ±	1	60 ±	1	78 ±	1	99 ±	1	124 ±	3	36 ±	2	68 ±	1

Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år

Statistik om lägenhetstyper finns inte. Men det finns om lägenhetsyta.

			2013		Lämpliga för	
00 Riket	**småhus**	**< 31 kvm**	3498	cirka rkv	Unga och studerande	
		31-40 kvm	10749	cirka 1 rok	Unga och studerande	
		41-50 kvm	26638	cirka 1 rok	Unga och studerande	
		51-60 kvm	46275	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
		61-70 kvm	79504	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
		71-80 kvm	114275	cirka 3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
		81-90 kvm	139665	cirka 3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
				3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 1-2 barn	2 vuxna och 1-2 barn
		91-100 kvm	179999	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
		101-110 kvm	223414	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
		111-120 kvm	250474	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
		121-130 kvm	215994	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
		131-140 kvm	176764			
		141-150 kvm	144149			
		151-160 kvm	111166			
		161-170 kvm	80392			
		171-180 kvm	60469			
		181-190 kvm	36366			
		191-200 kvm	29095			
		> 200 kvm	71078			
	flerbostadshus	**< 31 kvm**	85003	cirka rkv	Unga och studerande	
		31-40 kvm	173836	cirka 1 rok	Unga och studerande	
		41-50 kvm	221068	cirka 1 rok	Unga och studerande	
		51-60 kvm	418405	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
		61-70 kvm	449453	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
		71-80 kvm	420959	cirka 3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
		81-90 kvm	260027	cirka 3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
				3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 1-2 barn	2 vuxna och 1-2 barn
		91-100 kvm	136542	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
		101-110 kvm	76072	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
		111-120 kvm	39448	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
		121-130 kvm	20498	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
		131-140 kvm	10900			
		141-150 kvm	6284			
		151-160 kvm	4074			
		161-170 kvm	2532			
		171-180 kvm	1886			
		181-190 kvm	1297			
		191-200 kvm	999			
		> 200 kvm	2970			

Antal lägenheter efter region, hustyp, bostadsarea och år

		2013			
övriga hus	**< 31 kvm**	4311	cirka rkv	Unga och studerande	
	31-40 kvm	7137	cirka 1 rok	Unga och studerande	
	41-50 kvm	7745	cirka 1 rok	Unga och studerande	
	51-60 kvm	10826	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
	61-70 kvm	12583	cirka 2 rok	Ensam förvärvsarbetande eller ensam pensionär	1 person
	71-80 kvm	10137	cirka 3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
	81-90 kvm	7217	cirka 3 ro k	Makar/sambor förvärvsarbetande eller 2 pensionärer	2 personer
			3 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 1-2 barn	2 vuxna och 1-2 barn
	91-100 kvm	5638	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
	101-110 kvm	3844	cirka 4 rok	Makar/sambor förvärvsarbetande med 2-4 barn	2 vuxna och 2-4 barn
	111-120 kvm	2827	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
	121-130 kvm	1839	cirka 5 rok		2 vuxna och 3-4(6) barn
	131-140 kvm	1188	mer än 5 rok		
	141-150 kvm	954			
	151-160 kvm	646			
	161-170 kvm	416			
	171-180 kvm	389			
	181-190 kvm	220			
	191-200 kvm	274			
	> 200 kvm	936		Makar/sambor med 3-4 barn kan bo i 4 rok om föräldrarna sover i hop i ett sovrum.	
				Antalet hushåll med 5 personer är 180607,varav i småhus 128024.	
				Antalet hushåll med 6 personer är 51097. varav 30062 i småhus.	
				Makar/sambor med 3-6 barn kan bo i 5 rok om föräldrarna sover i hop i ett sovrum	
				Antalet hushåll med 7+ personer är 34246 varav 15322 i småhus.	
				Hushåll med 5 personer och mer bor mest i småhus.	

SCBs kommentarer:

Småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus (exklusive fritidshus).
Flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus.
Övriga hus avser byggnader som inte är avsedda för bostadsändamål, t.ex. byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktion.
Senaste uppdatering: 20140513 16:41
Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktperson: Rein Billström, Statistiska centralbyrån (SCB). Telefon: +46 08-506 947 97. Fax: +46 . e-post: rein.billstrom@scb.se
Martin Verhage, Statistiska centralbyrån (SCB). Telefon: +46 08-506 947 78 Fax: +46 . e-post: martin.verhage@scb.se
Referenstid: 31 december resp. år
Databas: Statistikdatabasen Intern referenskod: BO0104AE

Förslag till lägenhetstyper i ny bostadsbebyggelse.

Hur fördelar sig de befintliga bostäderna på hushållen? SCB har dålig ordning på sin hemsida. Det kan vara svårt att få svar på frågan om det ens går att få svar från SCB utan betalning. Med ledning av den tidigare visade statistiken för 2013 ska här göras några kalkyler.

Antalet lägenheter:

mindre än 31 kvm	**cirka rum och kokvrå**
småhus	3498
flerbostadshus	85003
övriga hus	4311
summa	92812

31-50 kvm	**cirka 1 rok**
småhus	37387
flerbostadshus	394904
övriga hus	14882
summa	413573
upp till 50 kvm	**506385**

51-70 kvm	**cirka 2 rok**
småhus	125779
flerbostadshus	867858
övriga hus	23409
summa	1017046

71-90 kvm	**cirka 3 rok**
småhus	253940
flerbostadshus	680986
övriga hus	17349
summa	952275

91-100 kvm	**cirka 3,5 rok**
småhus	179999
flerbostadshus	136542
övriga hus	5638
summa	322179

Antal personer:

antag att alla barn bor hemma till 19 år och att personerna 20-23 år har enpersonshushåll

antag 92812 lägenheter

antag 413573 lägenheter

antag 506385 lägenheter: personerna 20-23 år : 503955

antag 1017046 = enpersonshushåll

alla enprsonshushåll 1586645

antalet personer 20-23 år 503955

antalet enpersonshushåll över 23 år 1082690 1017046 lägenheter 2 rok räcker ungefär till dem

Antal tvåpersonshushåll 1318489. Antalet lägenhetar 3 rok är bara 952275, det fattas 366214 st.
De behöver ta i anspråk även lägenheter på 3,5 rok som är 322179 st. 952275+322179= 1274454

Antalet lägenheter:

101-110 kvm	**cirka 4 rok**
småhus	223414
flerbostadshus	76072
övriga hus	3844
summa	303330
111-130 kvm	**cirka 5 rok**
småhus	466468
flerbostadshus	59946
flerbostadshus	59946
övriga hus	4666
summa	531080
131-150 kvm	**cirka 6 rok**
småhus	320913
flerbostadshus	17184
övriga hus	2142
summa	340239
151-170 kvm	**cirka 7 rok**
småhus	191558
flerbostadshus	6606
övriga hus	1062
summa	199226
101-170 kvm	**1 373 875**

Antal hushåll med 3 personer(2 föräldrar och 1 barn):	**521369**
Antal hushåll med 4 personer (2 föräldrar och 2 barn)	**517049**
Antal hushåll med 5 personer (2 föräldrar och 3 barn)	**180607**
Antal hushåll med 6 personer (2 föräldrar och 4 barn)	**51097**
Antal hushåll med 7+ personer (2 Föräldrar och 5+ barn)	**34246**
Antal hushåll med 3 - 7+ personer	**1304368**

SCB uppger om antalet personer i befolkningen: Uppgift saknas gäller de ungefär 300 000 personer som är folkbokförda i Sverige den 31/12 men som inte är folkbokförda på en lägenhet. Uppgiften är svårtolkad, men en tolkning är att det saknas lägenheter för dem, cirka 300 000 lägenheter.

Det är bostadsbrist och det har byggts för få bostäder en längre tid.
Regeringen avser att åstadkomma mer bostadsbyggande och i synnerhet för ungdom mm som har svårt få bostad.
Här har räknats med att det finns en kategori ungdomar som har lägenheter under 50 kvm och är i antal som antalet i åldrarna 20 - 23 år. Där finns studenter och för sådana bör byggas studentbostäder där det finns behov av det. För övrigt i denna kategori bör inte byggas lägenheter under 2 rum och kök (under 50 kvm). Enligt boverket är lägenheter under 2 rok inte lämpliga för en person, och naturligtvis bör ej byggas olämpliga bostäder, man bör tänka på att den önskade standarden har ökat under åren och att man bör sträva efter att vid nybyggnad göra en standard som duger i framtiden.
Det är brist på lägenheter 3 rok som är lämpliga för 2 personer. Om man bygger sådana kan tvåpersonshushåll i för stora lägenheter flytta in i lägenheter lämpliga för dem och kan barnfamiljerna få tillgång till deras gamla lägenheter som är lämpligare för barnfamiljer.
Det kan finnas behov av fler moderna lägenheter på 4 rok. **Sidan reviderad 10 maj 2015**

Trångboddhet och behov för studenter o d. Nybyggnad och stöd

Trångboddheten m m har behandlats i kapitel 6. Här slutet av resonemangen där.

Trångboddhet enligt Norm 3		Antal personer per hushåll	Antalt hushåll	Behov
samtliga hushåll	1 338 000 pers.	2,3		
ensamstående u barn	760 000	1,0	760 000	760 000 2rok
ensamstående m barn	121 000	2,53	121 000	121 000 3,85 rok
sammanboende u barn	92 000	2,0	46 000	46 000 3 rok
sammanboende m barn	380 000	3,85	190 000	190 000 3,85 rok
Hshåll utan o med barn	1353 000			

Summa behov analet lägenheter p g a trångboddhet 1 117 000
Summa 1 417 000

Regeringen talar om nybyggnad av 250 000 lägenheter på 5 år. Behovet är 5 gånger större. Bara 17,6% av behoven kan byggas.

17,6% av behoven:

Uppgift saknas	**53 000**	små	3)
ensamstående u barn	**134 000**	2 rok	1)
ensamstående m barn	**21 000**	3,85 rok	2)
sammanboende u barn	**8 000**	3 rok	
sammanboende m barn	**34 000**	3,85 rok	2)

1) om man bygger 134 000 2rok frigörs 134 000 små lägenher som behövs för dem som behöver små lägenheter

2) om man bygger 63 000 lägenheter 3rok kan frigöras 55 000 lägenheter som kan användas av barnfamiljer. Det vill säga att tvåpersonershushåll byter ner sig från gammal 3,5 rok till ny lägenhet 3rok. En del par utan barn har troligen 2rok och inkräktar på det ensamma utan barn bör ha. Paren kan byta upp sig till 3rok.
3) dessutom bör byggas 53 000 smålägenheter för studenter o d

Man bör alltså bygga 134 000 bra lägenheter 2rok och cirka 63 000 bra lägenheter 3rok, då minskas trångboddheten för ensamma och par utan barn och ungdomar o d får lägenheter att bo i och barnfamiljer kan flytta till lägenheter som är bättre än de de har. Dessutom bör byggas 53 000 lägenheter för studenter o d.

			Per år i fem år:	
Uppgift saknas	**53 000**	små	10 600	21,2%
ensamstående u barn	**134 000**	2 rok	26 800	53,6 %
ensamstående m barn	**21 000**	3,85 rok	4 200	8,4% 1)
sammanboende u barn	**8 000**	3 rok	1 600	3,2%
sammanboende m barn	**34 000**	3,85 rok	6 800	13,6% 1)

1) Tillgodoses genom snåhusbygget.

Detta ger 250 000 lägenheter på fem år om man bygger 50 000 per år. 2014 byggdes cirka 27 000 lägenheter, dvs ungefär hälften av det som ambitionen 250 000 lägenheter kräver.

Bostadsministern vill ge stöd så att 15 000 hyreslägenheter kan komma till per år. Om det betyder att produktionen per år stiger till 42 000 lägenheter är oklart.

Bara 15/50 av årsbehovet 50 000 kan tillgdoses av 15000 lägenheter.

SCB: Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region och hustyp. 2014

	Året
0010 Stor-Stockholm	
Flerbostadshus	6206
Småhus	2304
0020 Stor-Göteborg	
Flerbostadshus	2703
Småhus	939
0030 Stor-Malmö	
Flerbostadshus	2134
Småhus	490
0060 Riket exkl storstadsområden	
Flerbostadshus	7854
Småhus	4433
Summa	
Flerbostadshus	**18 897**
Småhus	**8 166**

Byggmästarna bör öka ut sin produktionsapparat.
Lägenheter för barnfamiljer, småhus, tycks komma till utan stöd.
Isynnerhet om lägenheter 3rok för par utan barn byggs.
Stora problemen finns i " Uppgift saknas" och " ensam u barn.

Det synes lämpligt att 15000 lägenheter fördelas på lägenheter för studenter od och ensamma och sammanboende utan barn.

Förslag till stöd per år, bostadsministerns 15 000 lägenheter:

Små lägenheter och 2rok	**13 000**	**86,7%**
3rok	**1 500**	**10,0%**
4rok	**500**	**3,3%**

Lägenheterna kan byggas i hus med 8 trappuppgångar och i 5-10 våningar. Exempel på ett sådant hus visas härintill.

Men 15 000 lägenheter är för litet när det finns 1 117 000 trångbodda hushåll och nästan 300 000 unga står utanför bostadsmarknaden.

Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar. Med Sven Wimnells lägenhetstyper.

Det behövs 357 våningar för dessa 15 000 lägenheter. Varje våning:

ENA LÅNGSIDAN		**ANDRA LÅNGSIDAN**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 1**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 2**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 3**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 4**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 5**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
1st 3rok + 1st 2rok	**Trappuppgång 6**	**1 st 3 rok + 1 st 2rok**
1 st 3rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 7**	**1 st 3rok + 1 st 2rok**
1 st 4rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 8**	**1 st 4rok + 1 st 2rok**

Summa 42 lägenheter (studenter 35 kvm, 2rok 65 kvm, 3 rok 84 kvm, 4rok 103 kvm):

20 Studenter, lägenheter för studenter o d	cirka 47 % av 42
16 lägenheter 2rok för ensamma utan barn	cirka 38 %
4 st lägenheter 3 rok för par utan barn	cirka 10 %
2 st lägenheter 4 rok enligt regeringens begäran	cirka 5 %

Bygger på SCBs statistik över trångbodda och "uppgift saknas", men lägenheter för ensamma trångbodda har minskats och lägenheter för studenter har i motsvarande mån ökats. Från 24/60 till 47/38% för studenter/ensamma. Kan justeras: 2 st studentlägenheter på 35 kvm vardera kan användas som 1 st 2rok med stort sovrum, 70 kvm.

Hushålls- och bostadsstatistik

Från SCB 3 april 2015, artikel av Lovisa Sköld, SCB, som arbetar med boendestatistik på SCB.

“ Nya bostads- och hushållsstatistiken

För första gången på över 20 år kan vi presentera heltäckande statistik över hur många hushåll det finns i Sverige och hur folk bor. Det ger nya möjligheter att ta reda på allt från hur stor boendeyta snitthushållet har till hur många som bor ensamma.

År 1990 genomfördes den sista folk- och bostadsräkningen i Sverige då alla hushåll fick svara på en enkät om bland annat de som bodde i hushållet och storleken på bostaden. Det var dyrt och dessutom krångligt för alla inblandade. För att kunna ta fram statistiken på ett enklare sätt skapades ett lägenhetsregister. Tillsammans med folkbokföringen kopplar registret samman personer och hushåll med lägenheter, och inte enbart med fastigheter som tidigare.

I den nya statistiken utgörs ett hushåll av samtliga personer som är folkbokförda i samma bostad. De som bor tillsammans klassificeras efter hushållstyp enligt vissa regler. Att metoden är ny och att det finns skillnader i definitionerna får man ha i åtanke när man jämför den nya statistiken med tidigare folk- och bostadsräkningar.

Från och med nu publicerar vi den registerbaserade statistiken om boende och hushåll årligen. Vi kommer även att ta fram bostadsstatistik med hjälp av lägenhetsregistret. Det är ett stort lyft om man jämför med folk- och bostadsräkningarna, som bara genomfördes vart femte år. Statistiken omfattar nästan alla folkbokförda, men för cirka 300 000 person saknar SCB bostadsinformation om eller bor i en felaktigt registrerad bostad.

Villa vanligaste boendeformen

Hälften av Sveriges befolkning bor i ett ägt småhus. Av familjer med barn i skolåldern bor 70 procent i ägt småhus. Hur vi bor styrs förutom av hushållets storlek och ekonomi även av ålder och geografi.

Det genomsnittliga antalet boende per hushåll i ägt småhus är 2,7 personer. I flerbostadshus med bostadsrätt och hyresrätt bor det knappt 2 personer per hushåll. Det framgår av den nya boendestatistiken, som varit möjlig att ta fram med hjälp av Lägenhetsregistret.

För barn är det absolut vanligast att bo i småhus som hushållet äger. Boendet varierar dock beroende på barnets ålder. I alla åldrar är det vanligast att bo i småhus, men det är relativt många som i småbarnsåren bor i bostadsrätt eller hyresrätt i flerbostadshus. Under de första fem åren flyttar många barn från flerbostadshus till småhus.

Boendet för barn skiljer sig markant åt beroende på om de bor med en eller två föräldrar. Av cirka 1,7 miljoner barn till sammanboende bor 70 procent i ägt småhus. Av 390 000 barn till ensamstående föräldrar bor endast 15 procent i ägt småhus.

För att räknas som ”barn” krävs att man är folkbokförd i samma lägenhet som minst en av föräldrarna. Det är mindre än hälften av alla i åldern 20–24 år som räknas som barn i den bemärkelsen.

Ungdomar som inte bor med sina föräldrar räknas som vuxna, och de bor i stor utsträckning i hyresrätt i flerbostadshus. För den gruppen är också andelen i övrigt boende relativt hög. Det beror på att studentbostäder ingår i övrigt boende. 11 procent av alla mellan 20 och 24 år bor i student-bostad. Andelen sjunker sedan och vid 30 års ålder är den endast 2 procent.

Vuxnas boende speglar barnens boende. När det är dags för familjebildning flyttar många från flerbostadshus till småhus. Bostäder i småhus är i genomsnitt större än i flerbostadshus, vilket är en fördel när familjen växer. Det kan också vara då man har fått ekonomiska möjligheter att köpa sin bostad.

Hur vi bor avgörs inte bara av hur gamla vi är, hur stort hushållet är eller vilken ekonomi vi har. En bidragande faktor är också hur bostads-beståndet ser ut där vi väljer att bo. I storstadsområdena är det en stor övervikt av flerbostadshus, medan mindre kommuner istället har övervikt av småhus. Den övervägande delen av småhusen är äganderätter och en ganska liten andel är bostads- och hyresrätter.

Gagnef är den kommun som har störst andel hushåll i äganderätt i småhus. Det finns flera glesbygdskommuner, men även kranskommuner till de tre storstäderna, bland kommunerna med störst andel hushåll i ägda småhus.....Hushåll och ekonomi Fastigheter Familjer Regionalt “

“ **Artikeln bygger på** Hushålls- och bostadsräkning, Census Tabeller, hushållens boende

Artiklar

Svensk ekonomisk statistik i världstoppen
Ny statistik om inkomstfördelning
På gränsen till vuxenlivet
Ung idag
Dotterbolag till organisationer i det civila samhället omsätter 55 miljarder
Visa alla artiklar

Välfärd Artikeln har publicerats i tidskriften Välfärd. Välfärd 1/2014

Lästips

Var tredje äldre bor ensam
Två personer i snitthushållet
Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd “

Registerbaserad hushållsstatistik

Från SCB 3 april 2015, artikel av Tomas Johansson, SCB, som arbetar med befolknings-statistik på SCB.

“ En person definieras som barn, oavsett ålder, då denne ingår i ett hushåll tillsammans med minst en av sina föräldrar och om personen själv saknar barn i samma hushåll. En förälderbarnrelation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller så kallad annan person (när den faktiska vårdnaden sköts av annan person än vårdnadshavaren, t.ex. fosterföräldrar) till någon i hushållet.

Par som inte är gifta, registrerade partner eller saknar gemensamma barn räknas som sambopar om de uppfyller vissa kriterier. Dessa kriterier är att de ska bo i samma bostad, vara minst 18 år, ha olika kön, ha högst 15 års åldersskillnad, ej vara nära släkt och det endast finns ett möjligt sambopar i bostaden. Övriga hushåll är exempelvis flergenerationshushåll och kompisboende....

Två personer i snitthushållet

Hela 70 procent av Sveriges hushåll består av en eller två personer. Om vi lever själva eller ihop med andra är starkt kopplat till ålder och det är vanligt att man både börjar och avslutar sitt vuxna liv som ensamboende. Det framgår av den nya, registerbaserade hushållsstatistiken.

4 av 10 bor ensamma

Det vanligaste hushållet är Ensamstående utan barn. Personer som bor ensamma utgör 37,7 procent av alla hushåll. De därefter vanligaste hushållstyperna är Sammanboende utan barn och Sammanboende med barn 0–24 år. Bland Sammanboende med barn 0–24 år är det vanligast att ha två barn. I två tredjedelar av samtliga hushåll finns det inga barn.

Trots att 37,7 procent av hushållen är Ensamstående utan barn så är det endast 16,5 procent av befolkningen som tillhör enpersonshushåll. Istället ingår de flesta människor i hushållstyperna Sammanboende med barn 0–24 år och Sammanboende utan barn. Närmare 60 procent av Sveriges befolkning tillhör någon av dessa hushållstyper.

Hushållstyp	**Hushåll**		**Personer**	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ensamstående utan barn	1 576 000	37,7	1 576 000	16,5
Ensamstående med barn 0–24 år	247 000	5,9	644 000	6,7
Ensamstående med barn 25+ år	42 000	1,0	87 000	0,9
Sammanboende utan barn	1 041 000	24,9	2 083 000	21,8
Sammanboende med barn 0–24 år	929 000	22,2	3 624 000	37,9
Sammanboende med barn 25+ år	54 000	1,3	165 000	1,8
Övriga hushåll utan barn	164 000	3,9	424 000	4,4
Övriga hushåll med barn 0–24 år	117 000	2,9	625 000	6,5
Övriga hushåll med barn 25+ år	7 000	0,1	27 000	0,2
Uppgift saknas			302 000	3,2
Totalt	4 176 000	100 %	9 556 000	100 %

Liten ökning av antalet boende i snitthushållet

Fördelningen av hushållen i Sverige efter hushålls-storlek ser idag ungefär likadan ut som 1990. Det är vanligare med små hushåll än med stora. Hushåll med 1–2 personer utgör närmare 70 procent av hushållen. De största hushållen, med sex eller fler personer, utgör 2 procent av hushållen. Det är en ökning jämfört med 1990 och kan delvis förklaras med att specialbostäder inte ingick i folk- och bostadsräkningen. I genomsnitt bodde 2,22 personer per hushåll 2012 vilket var en liten ökning från 2,15 år 1990.

Hushållsstorlek	**2012**		**1990** Resultat från Folk- och Bostadsräkningen 1990	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
1 person	1 576 000	37,7	1 516 000	39,6
2 personer	1 307 000	31,3	1 190 000	31,1
3 personer	518 000	12,4	471 000	12,3
4 personer	515 000	12,3	453 000	11,8
5 personer	179 000	4,3	157 000	4,1
6+ personer	82 000	2,0	43 000	1,1
Totalt	4 176 000	100 %	3 830	100 %

Singelhushåll vanligt bland unga män

Av de ensamboende är 53 procent kvinnor och 47 procent män. Det finns dock stora skillnader i åldersfördelningen mellan könen. För både kvinnor och män är det vanligt att vara ensamboende i den tidiga 20-års-åldern. Andelen ensaboende minskar sedan till följd av parbildning fram till 35-års-åldern för båda könen.

Männen är ensamboende i betydligt högre utsträckning än kvinnorna fram till 60-års-åldern där en förändring sker och antalet ensamboende kvinnor blir fler.

Andelen äldre par som splittras, främst på grund av att den ene partnern avlider, ökar successivt med åldern. Det är vanligast att kvinnan blir ensam kvar, och de flesta ensamboende äldre är därför kvinnor.

Antalet ensamboende kvinnor är litet i medelåldern, delvis på grund av att barn till separerade par oftast är folkbokförda hos modern. I de åldrar när barnen flyttar till annat boende ökar antalet ensamboende bland kvinnorna.

Artiklar om hushåll och ekonomi

Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2015-03-30 **Ny statistik om inkomstfördelning** Urvalsundersökningen Hushållens ekonomi (HEK) har sedan 1975 tjänat som källa till SCB:s officiella inkomstfördelningsstatistik... Hushåll och ekonomi Inkomster

2015-03-24 **På gränsen till vuxenlivet** Emma går på gymnasiet, på det samhällsvetenskapliga programmet. Hon bor med mamma, pappa och ett syskon... Befolkning Hushåll och ekonomi Utbildning Hälsa och ohälsa

2015-03-03 **Halv miljon ton mat kastas i onödan** Cirka en halv miljon ton ätbar mat och dryck slängs i sopor och hälls ut i avlopp i svenska hushåll varje år... Ekonomi Hushåll och ekonomi Klimat Miljö och hållbar utveckling

2015-02-11 **Sverige lever gott men risken för fattigdom ökar** Inget annat EU-land kan visa upp en lika stor andel hushåll med en god materiell och ekonomisk standard som Sverige... Inkomster Ekonomi Hushåll och ekonomi Europa

2015-01-02 **Finansräkenskaper – i en föränderlig tid** Det har skett en kraftig utveckling på finansmarknaden sedan 1970-talet då Finansräkenskaperna sjösattes... Finanser Ekonomi Hushåll och ekonomi Sveriges ekonomi

2014-12-04 **Vanligare att utrikes födda bor trångt** Trångboddhet är mer än dubbelt så vanligt bland utrikes födda än bland de som är födda i Sverige. Framför allt är det många födda utanför Europa som bor trångt... Boende och byggande Hushåll och ekonomi Integration och segregation

2014-09-29 **Barnfamiljer tjänar mest på ränteavdraget** Drygt 70 procent av Sveriges hushåll betalar räntor på lån, i huvudsak bolån... Hushåll och ekonomi Familjer Kvinnor och män Skatter

2014-09-29 **Högst ränteavdrag i storstäder** Ränteavdrag innebär att de som betalar räntor på lån, till exempel bolån, får en skattereduktion på 30 procent av räntebeloppet... Hushåll och ekonomi Familjer Kartor Skatter

2014-05-21 **Södra Europa billigast för turisten** Ska du på semester i Europa och vill få så mycket som möjligt för dina semesterpengar? Då ska du söka dig söderut...Konsumentprisindex Hushåll och ekonomi Europa Ekonomi

2014-04-09 **Nästan halva befolkningen lever i parrelation** Den 31 december 2013 fanns det 4 209 502 hushåll i Sverige... Familjer Barn Befolkning Hushåll och ekonomi

Föregående 1 2 3 4 Nästa sida

Artiklar om Fastigheter Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2014-03-04 **Villa vanligaste boendeformen** Hälften av Sveriges befolkning bor i ett ägt småhus. Av familjer med barn i skolåldern bor 70 procent i ägt småhus... Hushåll och ekonomi Fastigheter Familjer Regionalt

2014-03-04 **Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd** I 13 av landets kommuner, bland annat Nordanstig, Pajala och Dorotea, bor ingen i bostadsrätt i flerbostadshus. Det visar den nya boendestatistiken. Fastigheter Regionalt Kartor Glesbygd

2014-02-04 **Bostadslånen på uppgång igen** Byggandet i Sverige har de senaste åren inte hängt med befolkningstillväxten, vilket har lett till högre priser på bostäder... Boende och byggande Ekonomi Fastigheter Finanser

2013-05-27 **Vanligare med utländsk granne på landet** Fritidshus med utländska ägare i Sverige har nära nog fördubblats sedan millennie-skiftet och utveck-lingen fortsätter... Boende och byggande Europa Kartor Fastigheter

2012-06-29 **Bostadsbyggandet lågt under lång tid** Bostadsbyggandet i Sverige rasade i början på 1990-talet och har sedan dess legat kvar på en låg nivå... Boende och byggande Fastigheter Sveriges ekonomi Europa

2012-06-21 **Drömmen om en röd stuga med vita knutar** Sommaren är här, semestern står för dörren och många drömmer om att tillbringa sin ledighet i ett eget fritidshus på landet... Boende och byggande Fastigheter Hushåll och ekonomi Kultur och fritid

Artiklar om Regionalt Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2014-12-10 **Europas befolkning – detaljerna träder fram** På den relativt lilla yta som Europa omfattar ryms en enastående mångfald både vad gäller naturgivna förutsättningar, markanvändning, befolkning och bosättningsmönster... Kartor Europa Befolkning Regionalt

2014-11-20 **Var åttonde person flyttade under 2013** Under 2013 flyttade mer än en miljon personer inom Sverige. Det motsvarar var åttonde person i befolkningen... Inrikes flyttning Befolkning Regionalt

2014-10-15 **Hög servicegrad i centralorter och turistorter med liten folkmängd** Tillgången till offentlig service som skolor och sjukhus eller till kommersiell service som butiker och restauranger varierar mellan olika tätorter i Sverige... Glesbygd Handel Regionalt Städer

2014-06-09 **Hemvärnet starkt i Norrland** Hemvärnet har krympt de senaste åren och bemannas i dag av 22 000 personer... Regionalt Kartor Glesbygd

2014-06-09 **Här har lokala partier störst väljarstöd** I 2010 års val till kommunfullmäktige gick totalt 4 procent av rösterna till partier som inte fick mandat i riksdagen. Politik och demokrati Regionalt Kartor

2014-03-26 **Förstagångspappor äldre än förstagångsmammor** Medelåldern för de män som blev pappor för första gången 2013 var 31,5 år, medan den var 29 år för mammorna... Befolkning Födelsetal Regionalt

2014-03-19 **Mäns medellivslängd för första gången över 80 år** Under 2013 var den förväntade medel-livs-längden för kvinnor 83,7 år och för män 80,1 år... Medellivslängd Befolkning Demografi Regionalt

2014-03-04 **Villa vanligaste boendeformen** Hälften av Sveriges befolkning bor i ett ägt småhus. Av familjer med barn i skolåldern bor 70 procent i ägt småhus... Hushåll och ekonomi Fastigheter Familjer Regionalt

2014-03-04 **Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd** I 13 av landets kommuner, bland annat Nordanstig, Pajala och Dorotea, bor ingen i bostadsrätt i flerbostadshus. Det visar den nya boendestatistiken. Fastigheter Regionalt Kartor Glesbygd

2013-12-09 **Stockholmarna trivs trots bostadsbrist** Trots bostadsbrist och höga boendekostnader trivs de allra flesta stockholmare både med sitt boende och överlag med det liv de lever.. .Regionalt Miljö och hållbar utveckling Boende och byggande Städer

Föregående 1 2 3 Nästa sida

Artiklar om Glesbygd Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2015-03-03 **Urbanisering – från land till stad** För 200 år sedan bodde 90 procent av Sveriges befolkning på landet. Idag är det nästan tvärt om, 85 procent av oss bor i tätorter. Processen kallas urbanisering. Befolkning Glesbygd Statistikskolan Städer

2015-03-03 **EU – var fjärde är fattig i glesbygd** Det är vanligare att människor är utsatta för risk för fattigdom eller social utestängning i glesbefolkade områden i EU jämfört med tätare befolkade områden... Befolkning Europa Glesbygd Internationellt

2015-01-08 **Sveriges befolkning ökar – men inte i hela landet** Sveriges befolkning koncentreras alltmer till Stockholm, Göteborg och Malmö... Befolkning Befolkningsprognoser Glesbygd Städer

2014-10-15 **Hög servicegrad i centralorter och turistorter med liten folkmängd** Tillgången till offentlig service som skolor och sjukhus eller till kommersiell service som butiker och restauranger varierar mellan olika tätorter i Sverige... Glesbygd Handel Regionalt Städer

2014-06-09 **Hemvärnet starkt i Norrland** Hemvärnet har krympt de senaste åren och bemannas i dag av 22 000 personer... Regionalt Kartor Glesbygd

2014-03-04 **Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd** I 13 av landets kommuner, bland annat Nordanstig, Pajala och Dorotea, bor ingen i bostadsrätt i flerbostadshus. Det visar den nya boendestatistiken. Fastigheter Regionalt Kartor Glesbygd

2013-12-09 **Störst utbildningsgap mellan könen i glesbygd** Kvinnor läser vidare efter gymnasiet i större utsträckning än män. Skillnaderna är dock inte lika stora i alla delar av landet... Utbildning Regionalt Högskola Glesbygd

2013-03-06 **Växande städer ger fler småorter** Antalet småorter i Sverige har vuxit med flera hundra de senaste åren. Och tvärtom vad man kanske kan tro bildas de oftast i närheten av större städer... Städer Befolkning Geografi Glesbygd

2012-12-04 **Enslighetens geografi** Att bo riktigt ensligt har blivit allt mer unikt i Sverige. På 2600 adresser finns det bosatta som saknar grannar inom en kilometer... Geografi Boende och byggande Regionalt

2012-09-17 **Kvinna i glesbygd typisk hos studieförbunden** Den typiska deltagaren hos de svenska studieförbunden är en relativt välutbildad kvinna i övre medel-åldern... Utbildning Glesbygd Kvinnor och män Kultur och fritid

Föregående 1 2 Nästa sida

Artiklar om Boende och byggande Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2014-12-04 **Vanligare att utrikes födda bor trångt** Trångboddhet är mer än dubbelt så vanligt bland utrikes födda än bland de som är födda i Sverige. Framför allt är det många födda utanför Europa som bor trångt... Boende och byggande Hushåll och ekonomi Integration och segregation

2014-02-04 **Bostadslånen på uppgång igen** Byggandet i Sverige har de senaste åren inte hängt med befolkningstillväxten, vilket har lett till högre priser på bostäder... Boende och byggande Ekonomi Fastigheter Finanser

2013-12-09 **Stockholmarna trivs trots bostadsbrist** Trots bostadsbrist och höga boendekostnader trivs de allra flesta stockholmare både med sitt boende och överlag med det liv de lever... Regionalt Miljö och hållbar utveckling Boende och byggande Städer

2013-05-27 **Vanligare med utländsk granne på landet** Fritidshus med utländska ägare i Sverige har nära nog fördubblats sedan millennie-skiftet och utvecklingen fortsätter... Boende och byggande Europa Kartor Fastigheter

2012-12-04 **Enslighetens geografi** Att bo riktigt ensligt har blivit allt mer unikt i Sverige. På 2600 adresser finns det bosatta som saknar grannar inom en kilometer... Geografi Boende och byggande Glesbygd Regionalt

2012-06-29 **Bostadsbyggandet lågt under lång tid** Bostadsbyggandet i Sverige rasade i början på 1990-talet och har sedan dess legat kvar på en låg nivå... Boende och byggande Fastigheter Sveriges ekonomi Europa

2012-06-21 **Drömmen om en röd stuga med vita knutar** Sommaren är här, semestern står för dörren och många drömmer om att tillbringa sin ledighet i ett eget fritidshus på landet... Boende och byggande Fastigheter Hushåll och ekonomi Kultur och fritid

2012-05-24 **Trångboddheten i Sverige minskar** Trångboddheten har minskat från 20 till 15 procent sedan 1980. Vanligast är det att bo trångt bland yngre och ensamstående och i storstadsområdena... Boende och byggande Familjer Barn Hushåll och ekonomi

2012-05-24 **Nästan var femte EU-medborgare är trångbodd** Jämfört med länderna i EU har Sverige en lägre andel trångbodda än genomsnittet. Vanligast är trångboddhet i EU:s nya medlemsländer. Internationellt Europa Boende och byggande Hushåll och ekonomi

2012-05-24 **Den svenska bolånemarknaden** Denna artikel ger en överblick över situationen på den svenska bolånemarknaden... Boende och byggande Ekonomi Hushåll och ekonomi Internationellt

Artiklar om Integration och segregation

Från SCB 3 april 2015.

Visa alla artiklar Visa alla etiketter

2014-12-04 **Vanligare att utrikes födda bor trångt** Trångboddhet är mer än dubbelt så vanligt bland utrikes födda än bland de som är födda i Sverige. Framför allt är det många födda utanför Europa som bor trångt... Boende och byggande Hushåll och ekonomi Integration och segregation

2014-09-29 **Yrke viktigt för utrikes föddas lön** Utrikes födda tjänar 91 procent av vad inrikes födda gör. Om man tar hänsyn till faktorer som yrke, utbildning och kön minskar dock skillnaden väsentligt... Arbetsmarknad Löner Integration och segregation Kvinnor och män

2014-07-03 **Stor skillnad i förvärvsfrekvens 15 år efter invandringen** Utrikes födda är i lägre utsträckning än inrikes födda förvärvsarbetande. Men skillnaderna är stora mellan olika grupper av utrikes födda... Arbetslöshet Arbetsmarknad Integration och segregation In- och utvandring

2014-06-09 **Läsfärdigheter skiljer stort bland utrikes födda** Det är stora skillnader i utrikes föddas läsfärdigheter i Sverige. Det är också stora skillnader mellan utrikes och inrikes födda i Sverige jämfört med andra länder... In- och utvandring Integration och segregation Utbildning Arbetsmarknad

2014-03-04 **Tid i Sverige viktigt för skolresultat** I vilket land man är född spelar roll för skolresultaten... Utbildning Integration och segregation Skola In- och utvandring

2013-12-09 **Fler utrikes födda väntas arbeta 2035** Utrikes födda har stor betydelse för den framtida sysselsättningen då de väntas stå för hela befolkningsökningen i de åldrar då flest arbetar till 2035... Arbetsmarknad Arbetslöshet Befolkningsprognoser Integration och segregation

2013-03-14 **Fler i Sverige i risk för fattigdom** I Sverige har andelen av befolkningen som har en inkomst under 60 procent av medianinkomsten ökat från 12 till 14 procent de senaste åren... Inkomster Hushåll och ekonomi Integration och segregation

2013-01-24 **Vart femte barn har utländsk bakgrund** Vart femte barn i Sverige är fött utomlands eller har två utrikes födda föräldrar. Irak är det vanligaste ursprungslandet för de här barnen och deras föräldrar... Barn Befolkning Integration och segregation In- och utvandring

2012-12-04 **Fler utrikes födda stannar i Sverige** Andelen invandrade som stannar i Sverige har ökat. En orsak är att invandringens sammansättning har ändrats. Kunskapen används bland annat i SCB:s befolkningsprognoser... In- och utvandring Integration och segregation Befolkningsprognoser Befolkning

2012-10-15 **Utländska medborgare nästan 7 procent av befolkningen** Vid utgången av 2011 hade över 650 000 personer i Sverige ett utländskt medborgarskap... Integration och segregation In- och utvandring Befolkning Internationellt

Föregående 1 2 Nästa sida

Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år

				Genomsnittlig årshyra per lägenhet, kr 2013	Felmarginal för årshyra per lägenhet, kr 2013	Genomsnittlig årshyra per kvm, kr 2013
00 Riket	**totalt**	**nybyggnadsår**				
		- 1940	**1 rum och kök**	48499	1301	1205
			2 rum och kök	62648	1456	1047
			3 rum och kök	79965	1862	971
			4 rum och kök	100592	2732	916
			5 eller flera rum och kök	130135	6697	862
			övriga	44950	2307	1365
		1941-1950	**1 rum och kök**	44975	1489	1137
			2 rum och kök	57509	1558	1027
			3 rum och kök	70366	2519	958
			4 rum och kök	86085	3197	898
			5 eller flera rum och kök	108214	5246	888
			övriga	40251	5475	1235
		1951-1960	**1 rum och kök**	41529	1070	1026
			2 rum och kök	56855	1244	991
			3 rum och kök	69169	1370	951
			4 rum och kök	83895	2211	910
			5 eller flera rum och kök	105386	3410	910
			övriga	34485	1105	1173
		1961-1970	**1 rum och kök**	41154	1197	987
			2 rum och kök	58529	1486	936
			3 rum och kök	70616	1171	898
			4 rum och kök	83704	1729	880
			5 eller flera rum och kök	106314	3710	873
			övriga	37319	1682	1067
		1971-1980	**1 rum och kök**	42160	984	978
			2 rum och kök	57715	1049	919
			3 rum och kök	69358	1312	882
			4 rum och kök	8286	11620	861
			5 eller flera rum och kök	99577	3233	864
			övriga	41705	1378	1027

Årshyra per lägenhet, årshyra per kvm efter region, ägarkategori, nybyggår/värdeår, årsintervall, lägenhetstyp, tabellinnehåll och år

				Genomsnittlig årshyra per lägenhet, kr 2013	Felmarginal för årshyra per lägenhet, kr 2013	Genomsnittlig årshyra per kvm, kr 2013
00 Riket	**totalt**	**nybyggnadsår**				
		1981-1985	**1 rum och kök**	45787	1499	1026
			2 rum och kök	61766	1179	988
			3 rum och kök	73927	1640	943
			4 rum och kök	93736	2296	935
			5 eller flera rum och kök	106736	2394	922
			övriga	48590	2655	1065
		1986-1990	**1 rum och kök**	48952	1693	1070
			2 rum och kök	63133	1489	1018
			3 rum och kök	77408	1767	968
			4 rum och kök	95843	2145	948
			5 eller flera rum och kök	112234	2985	947
			övriga	48818	3695	1110
		1991-1995	**1 rum och kök**	51560	2302	1166
			2 rum och kök	67361	2758	1045
			3 rum och kök	82616	2127	1006
			4 rum och kök	101781	3000	1000
			5 eller flera rum och kök	117146	5020	956
			övriga	49337	3817	1175
		1991 -	**1 rum och kök**	58936	1486	1413
			2 rum och kök	74489	1671	1225
			3 rum och kök	90736	1491	1159
			4 rum och kök	112058	2037	1138
			5 eller flera rum och kök	128229	317	1060
			övriga	53631	2865	1283
		totalt	**1 rum och kök**	45076	555	1095
			2 rum och kök	60548	523	1009
			3 rum och kök	73741	579	949
			4 rum och kök	90560	897	928
			5 eller flera rum och kök	112972	1888	901
			övriga	40244	806	1143

Sätt att bygga

En vanlig, snabb och kostnadseffektiv metod man använder idag är att man bygger huset med prefabricerade betongelement. Bjälklag av såkallade 'håldäck' (sök på google) och ytterväggar av sandwichelement. Sandwich betyder macka på engelska och är ganska talande för hur ytterväggen ser ut, som en dubbelmacka av betong och isolering.

Princip där mått och material avgörs efter aktuella förhålladen:

350 mm yttervägg kan från utsidan bestå av följande:
utomhus
30mm puts på nät/stenullsisolering eller annat lämpligt underlag
15mm luftspalt
70mm betong
180 mm cellplastisolering
100 mm betong
inomhus

Vanligen tillverkas ytterväggarna i moduler på fabrik och levereras montagefärdiga med fönsterkarmar, eldragningar och allt till byggarbetsplatsen där de lyfts på plats och förankras till stommen. Elementen består då av betong-cellplast-betong enligt listan ovanför.

Ytterväggar utgörs av bärande våningshöga betongelement utförda av sandwichkonstruktion eller av enbart innerskiva. Fasadmaterial kan vara betong i olika utföranden eller puts, tegel, träpanel etc. Bjälklagen kan bestå av håldäck av 120 cm breda element som spänner från fasad till fasad eller av plattbärlag med en samverkande pågjutning på byggplats av betong. Trapphus med hisschakt, trappor, vilplan, och balkonger av betongelement ingår vanligen också i stomsystemet.

Här får man veta om hur man bygger:
http://www.svenskbetong.se/produktredovisning/stomsystem-till-hus/bostadshus.html

Energikrav Publiceringsdatum: 2015-01-28

Skärpta energikrav för flerbostadshus och lokaler Publiceringsdatum: 2015-02-25

Några tidningsartiklar om boende och byggande

DN 16 maj 2015:

“ Här stryps tillväxten av lågt byggande

Det här är siffrorna som politikerna måste vända: I 46 av landets 50 snabbast växande kommuner har bostadsbyggandet sackat efter befolkningsökningen de två senaste åren. Det visar DN:s granskning. Bostadsbristen är ett hinder för tillväxten och äventyrar regeringens arbetslöshetsmål, varnar experter.

De senaste åren har bostadsbyggandet ökat i Sverige. Även om uppgången skett från en låg nivå har det väckt förhoppningar. Nya siffror som DN tagit fram tillsammans med Statistiska centralbyrån visar dock att det inte räcker. Byggandet fortsatte att släpa efter befolkningstillväxten 2013 och 2014 i just de kommuner där bostadsbristen har störst negativ effekt på samhällsekonomin.

Av de 50 kommuner som växte mest under denna tvåårsperiod redovisar 46 ett byggande som inte matchar befolkningsökningen (se tabellen nedan). Det handlar med några få undantag om orter som ska vara motorer i den svenska tillväxten: storstäderna med kranskommuner liksom högskoleorter runtom i landet dit unga behöver flytta för att kunna utbilda sig.

Här finns Stockholm, Göteborg och Malmö och runt dem exempelvis Södertälje, Järfälla och Alingsås. På listan finns också regionala nav som Norrköping, Karlstad och Eskilstuna. Till bilden hör dessutom att i flertalet av dessa kommuner rådde sedan tidigare bostadsbrist.
– Det här bekräftar att det råder en exceptionell situation, säger bostadsminister Mehmet Kaplan (MP).

För individer och familjer skapar bostadsbristen problem som trångboddhet och otrygghet. Men dessutom skadar den samhällsekonomin. Andreas Hatzigeorgiou, chefekonom på Stockholms handelskammare, kallar bostadsbristen för ”en flaskhals som måste vidgas”.

– Bostadsbristen är ett jättehinder för tillväxten i Stockholm och i hela landet, säger han.

Särskilt allvarligt är problemet enligt Hatzigeorgiou för företag i nya branscher med potential att växa och bidra med jobb även i övriga ekonomin. Spotify är bara ett av många bolag som vittnat om svårigheterna att hitta bostäder till sina nyanställda.

– Har man en sådan här flaskhals så realiseras inte den vitamininjektion som man skulle kunna få om talanger både från andra länder och runt om i Sverige kunde flytta dit där jobben finns och omsätta sin utbildning och talang i idéer och affärer, säger Andreas Hatzigeorgiou.

John Hassler är ordförande för Finanspolitiska rådet med uppgift att granska och bedöma hur regeringen sköter ekonomin. Han varnar också för bostadsbristens effekter på tillväxten och pekar ut detta som ett stort hinder för regeringens målsättning att nå Europas lägsta arbetslöshet 2020.

– Det är helt klart mycket negativt att det inte byggs bostäder där det finns jobb. Det berör både integrationsfrågan och dynamiken i näringslivet. Om vi har en stor invandring och det finns folk som skulle vilja bo där det finns jobb men på grund av bostadsbrist inte kan göra det så

är det uppenbart att det blir svårare att nå arbetslöshetsmålet, säger Hassler.

Bostadsminister Mehmet Kaplan håller med om att bostadsbristen i tillväxtregionerna är ett hot mot den rödgröna regeringens ambitioner när det gäller arbetslösheten.

– Det hänger ihop direkt. Vi har en arbetslöshet som är hög samtidigt som vi har ett utbud av arbetstillfällen som de arbetssökande inte kan möta på grund av bostadsbristen. Därför har regeringen kommit fram till att vi måste stimulera byggandet av bostäder och infrastruktur, säger Kaplan.

Han syftar band annat på det årliga investeringsstödet på 3,2 miljarder kronor till byggandet av hyresrätter med låga hyror och på stadsmiljö-avtalen där staten ska medfinansiera utbyggd kollektivtrafik för att skapa fler områden där det är attraktivt att bygga.

Bostadspolitiken var den borgerliga alliansregeringens ansvar 2006–2014, alltså närmast före och under den period som DN har granskat. Caroline Szyber (KD), ordförande i riksdagens civilutskott, försvarar den borgerliga bostadspolitiken med att byggandet trots allt började stiga under de sista åren. Hon är motståndare till det rödgröna investeringsstödet men är positiv till att den så kallade Sverigeförhandlingen drivs vidare av Mehmet Kaplan.

– Jag tror på att vi satsar på infrastruktur i de kommuner som bygger mycket. I Stockholm kan det handla om tunnelbana, i and-ra delar av landet om snabbtåg, utbyggda tågstationer och motorvägar. Där kan staten göra mycket tillsammans med de kommuner som bygger och vill vara tillväxtregioner, säger Caroline Szyber.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“Politikernas recept mot bostadsbristen

De rödgröna står för en kursändring i bostads-politiken genom att man vill införa ett investeringsstöd på 3,2 miljarder årligen till billiga hyres-rätter. Till det kommer ett stadsmiljöavtal med statligt stöd till utbyggd kollektivtrafik liksom pengar till byggande av äldrebostäder.

De borgerliga anser att investeringsstödet är en återgång till ineffektiv subventionspolitik. De sätter i stället sitt hopp till mer flexibla bygg-regler, en ambition som regeringspartierna åtminstone delvis delar. Den Sverigeförhandling som alliansregeringen startade jobbar vidare under den rödgröna regeringen för att hitta samarbetsprojekt mellan stat och kommuner kring bostäder och infrastruktur.

Sverigedemokraterna utmärker sig genom att peka ut minskat flyktingmottagande som en lösning på bostadsbristen. “

I följande tabell är underskottet nybyggda bostäder tillsammans 25 909 st. “

Växande kommuner bygger för lite

Här är listan som visar hur bostadsbyggandet släpar efter. Av de 50 kommuner som växte mest 2013–2014 klarade bara fyra att bygga nya bostäder i en takt som matchade befolkningsökningen.

1. Befolkningsökning
2. Underskott nybyggda bostäder
3. Bostadsbyggande i % av behovet

	1	2	3
Vänersborg	726	-346	19
Norrköping	2366	-1107	21
Södertälje	2425	-970	32
Nacka	2551	-988	34
Karlstad	1241	-474	35
Eskilstuna	1358	-503	37
Gävle	1468	-539	38
Sigtuna	1442	-505	41
Järfälla	1916	-638	44
Täby	1652	-540	45
Haninge	2507	-807	45
Trollhättan	987	-310	47
Stockholm	23524	-7007	50
Kristianstad	1035	-306	50
Botkyrka	2149	-597	53
Alingsås	725	-199	54
Österåker	1009	-268	55
Kalmar	864	-221	57
Östersund	758	-191	57
Sollentuna	2144	-494	61
Falkenberg	962	-221	61
Nyköping	938	-213	61
Huddinge	2423	-537	62
Göteborg	11185	-2451	63
Värmdö	1113	-236	64
Halmstad	1883	-384	65
Lidingö	820	-163	66
Tyresö	1412	-275	67
Västerås	2741	-509	69
Linköping	2770	-486	70
Norrtälje	1157	-200	71
Malmö	6836	-1162	71
Borås	1527	-259	71
Varberg	1221	-182	75
Skövde	811	-111	77
Kungsbacka	1483	-194	78
Upplands Väsby	938	-113	80
Örebro	2748	-310	81
Lund	2314	-237	83
Umeå	2168	-204	84
Mölndal	1106	-82	88
Solna	2161	-127	90
Växjö	1426	-66	92
Luleå	1190	-42	94
Uppsala	4073	-99	96
Helsingborg	2459	-36	98
Enköping	769	7	102
Jönköping	2268	32	102
Härryda	974	22	104
Sundbyberg	2571	203	113

Här byggs tillräckligt.

Fotnot: Statistiska centralbyrån har räknat fram siffrorna för DN:s räkning genom att multiplicera befolkningsökningen för invånare från 20 år och uppåt med 0,59. Det är den hushållskvot som bland andra Boverket använder.

DN 16 maj 2015:

“ Kommunen som bryter mot mönstret

Sundbyberg har fått fart på byggandet som ingen annan kommun i DN:s granskning. Här höll byggandet till och med högre takt än befolkningsökningen 2013–2014. – I grunden handlar det om politisk vilja. Det tar mycket kraft att växa, säger Jonas Nygren (S), kommunstyrelsens ordförande.

Att det byggs för fullt undgår ingen som kommer till Sundbyberg. Lyftkranarna reser sig tätt och nya kvarter växer fram överallt. DN träffar Jonas Nygren på en byggarbetsplats i ett centralt läge vid Landsvägen nära Bällstaån. Här har ett spektakulärt höghus med 66 bostadsrätter nyligen färdigställts. Bredvid det pågår arbetet med ett hus som kommer att innehålla 52 hyresrätter.

Detta är verkligheten bakom de siffror som DN redovisar i dag. Bland de 50 svenska kommuner som växte mest 2013–2014 höjer sig Sundbyberg högt över mängden. Det är den enda av kommunerna som fick fram bostäder i en omfattning som tydligt översteg befolkningsökningens krav (se tabell).

Jonas Nygren – som styr tillsammans med V, C och KD – ser ett huvudskäl till byggboomen i Sundbyberg.

– I grunden handlar det om politisk vilja. Det är för få kommuner som verkligen vill. De orkar inte driva igenom byggprojekten, för man ska veta att det tar mycket kraft att växa. Trycket på att öppna skolor och förskolor ökar och tempot i organisationen blir högt, säger Jonas Nygren.

Han framhåller också vikten av en tät dialog med byggherrarna. En annan som betonar just detta är Lars Stjernkvist (S), kommunstyrelsens ordförande i Norrköping, en kommun som däremot inte lyckats få igång ett bostadsbyggande som matchar befolkningstillväxten.

– Vi tillsatte något som vi kal-lade Byggakuten där vi gick igenom alla befintliga byggplaner för att se vad det fanns för hinder. Att vi satt press på alla aktörer har faktiskt fått effekt, säger Stjernkvist som menar att en viss ljusning trots allt kan skönjas nu på Norrköpings bostadsmarknad.

Hans partikamrat och kommunalrådskollega i Södertälje Boel Godner tycker sig också se vissa positiva tecken framåt trots ett underskott i byggandet de senaste åren. I Södertälje är trångboddhet bland annat på grund av stort flyktingmottagande en del av problemet.

Karlstad är en annan kommun där bostadsbyggandet halkat efter rejält. Även där är en vändning på gång, enligt kommunstyrelsens ordförande Per-Samuel Nisser (M). Han ser statlig byråkrati och överklaganden i byggärenden som de stora hindren.

– Det här har ökat rejält de senaste åren. Det är strandskydd och bullerfrågor och annat som bromsar.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

DN 16 maj 2015:

“ Bostäder på väg att bli politik på nytt

Bostäder var ett viktigt politikområde under förra seklet. Men de senaste två decennierna har boendet avpolitiserats och blivit en privatsak. Bristen på lägenheter är nu på väg att återupprätta bostadspolitiken.

Analys.
Det räcker med att ta några promenader för att se att bostadspolitik har varit viktigt i Sverige under många år. I Kristineberg eller Hammarbyhöjden i Stockholm syns 30-talets barnrikeshus, byggda med statliga stöd för att uppmuntra barna-födande. Längre från stan, i Husby och Alby, syns miljonprogrammet, den största kraftansträngningen som gjorts för att bygga bort bostadsbristen och skapa moderna bostäder.

I slutet av förra seklet såg det ut som om Sverige, trots höga kostnader och sned fördelning, till stor del hade lyckats. Överskott på bostäder sågs som ett större problem än bristen. Under 1990-talet avvecklade regeringarna Bildt och Persson huvuddelen av de kostsamma bostadssubventionerna och många av de regleringar som funnits. Bostad blev en privatsak, något för marknaden att sköta.

Byggandet sjönk, men regeringen Persson införde åter ett mål för byggandet 2002. Takten ökade så mycket att Boverkets generaldirektör Ines Uusmann 2006 varnade för att fortsätta på den inslagna vägen:

”Att på sikt ytterligare öka volymen i byggandet skulle innebära en uppenbar risk att Sveriges kommuner återigen står med tomma lägenheter som så småningom måste rivas.”

Byggandet sjönk igen till rekordlåga nivåer.

Förra året var det bostadsbrist i 156 av landets 290 kommuner.

Nu ökar åter byggandet, men inte tillräckligt för att kompensera inflyttningen i tillväxtkommuner.

Regeringen har satt ett nytt mål – en kvarts miljon nya bostäder fram till 2020. Den vill stimulera byggandet av små hyresrätter och har infört en subvention. Det är en påminnelse om det omfattande och dyra system med skattesubventioner, bidrag och styrning av byggarbetskraften som fanns före 1990-talet.

Räntebidrag var en viktig del. I dag är marknadsräntorna lägre än de subventionerade räntorna var. Ändå byggs det för lite. Det antyder andra systemfel.

När den svenska bostadspolitiken monterades ned blev vissa delar kvar, försvarade av särintressen och/eller centrala väljargrupper.

Villaägare och borättsinnehavare är nu skattemässigt gynnade jämfört med de i hyresrätt, genom avdragsrätt för skuldräntor och rotavdrag. Tidigare har svensk bostadspolitik haft som mål att olika sorters boende ska behandlas ungefär lika. Det finns inte längre och antalet hyresrätter har minskat.

Hyresregleringen, i form av bruksvärdessystemet, är fortfarande ett politiskt tabu. År 1968 släppte riksdagen, utan debatt, prisregleringen av bostadsrätter.

Den har inget parti velat återinföra, prisutvecklingen till trots. Men hyresregleringen stöds av bland annat de två största partierna M och S.

Bostadspolitikens återkomst kommer troligen att leda till att också den ifrågasätts. Men förutsättningarna för att skapa många nya bostäder är svåra, med en dåligt fungerande konkurrens i byggbranschen och starka särintressen. Det gäller både de som vill lösa bostadsbristen genom att reglera mer och de som vill göra det genom att avreglera.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 16 maj 2015:

“Björn af Kleen: Föraktet för svaghet är grundmurat bland de välmående

Om Djursholm skulle domineras av bleka och överviktiga invånare skulle det allvarligt skada dess rykte som plats för de framgångsrika. Den provocerande meningen återfinns i ekonomiprofessor Mikael Holmqvists kommande bok ”Djursholm. Sveriges ledarsamhälle”

(Atlantis), en fascinerande elitstudie på över 700 sidor.

I veckan rapporterade DN att ungdomar i rika kommuner sportar mer. Vilket innebär att kommunerna tilldelas mer statligt stöd, eftersom det baseras på antalet deltagare och träningstillfällen i respektive idrottsförening. Ju fler utövare desto mer pengar. På sjätte plats på listan över kommuner som får högst statligt stöd hittar man Danderyd nordost om Stockholm, kommunen med högst median-inkomst i Sverige. Danderyd rymmer den exklusiva villastaden Djursholm, hem åt flera av landets högst avlönade direktörer.

Om man är nyfiken på hur ett maktsamhälle håller sina medborgare i trim, utövar kollektiv kroppskontroll, bör man absolut ta del av Mikael Holmqvists Djursholmsstudie. Holmqvists tes är att Djursholm är en ”konsekrati”, en plats där medborgare upphöjer varandra genom sociala ritualer. Inte bara ska man utbilda sig, skaffa sig ett respektabelt jobb, bo vackert, gifta sig och skaffa många barn – man tämjer också varandra fysiskt, man lär varandra utstråla fysisk suveränitet, man ”estetiseras” till ledare.

Från födseln är aktivitet en obligatorisk del av livet. Tennis, ridning, golf. Det handlar inte om att fostra stjärnor, en alltför bruksbetonad tradition. ”Det här är inget fotbollssamhälle där hela stan står bakom sitt lag. Vi pratar inte Leksand eller Gävle”, säger en Djursholmsbo i Mikael Holmqvists bok. Idrotten får inte ställa sig i vägen för en yrkeskarriär, utan är ett uttryck för elitmänniskans ”drive”.

Passivitet är tabu och självförvållat tillkortakommande. ”Hemlösa och arbetslösa är väl de två grupper i samhället som en del barn här faktiskt kan hysa öppet förakt för. Man tycker att de får skylla sig själva, att de inte har ansträngt sig tillräckligt”, säger en fritidspedagog till professorn.

Det börjar på Friluftsfrämjandets Ur- och skurförskola i Djursholm, där för övrigt prinsessan Estelle är placerad. Det fortsätter i skolan, där ett alltför tydligt ointresse för idrott är lika alarmerande som tecken på läs- och skrivsvårigheter. Boken citerar ur en inbjudan till en föreläsning om adhd och dyslexi: ”Är klumpig och gillar inte idrott.” Föräldrar till sådana barn bör ta saken på allvar, kanske medicinera?

Det fortsätter i familjebildaråldern: den personliga tränaren bakom MammaFitness räddar Djursholmsmammor från bukplastik. Genom de yrkesverksamma åren upp i ålderdomen håller man stilen, även i sovrummet. I Djursholm är andelen män mellan 70 och 79 år som får urologiska medel föreskrivna – främst potensläkemedel – nästan dubbelt så stor som landet i stort.

Rapporten från Centrum för idrottsforskning, som DN refererade i veckan, slår fast ett tydligt samband mellan inkomst och idrottsutövning. Såklart är det skevt att staten genom bidrag förstärker ojämlikheten ytterligare.

I kommuner som Danderyd är familjetraditionen redan stark, man åker på idrottsresor, enskilda donerar gärna pengar till nya anläggningar. Det förakt för svaghet som dessutom följer i traditionens spår behöver inte uppmuntras, utan tycks redan grundmurat i Sveriges mest välmående samhälle.

Björn af Kleen bjorn.afkleen@dn.se DN-medarbetare och författare. “

DN 16 maj 2015:

“ Rättigheter som börda

Att driva privata klubbar med stränga inträdeskrav och generösa förmåner för medlemmar som passerat nålsögat står var och en fritt, men ska stater vara privata klubbar?

Vad kommer framtidens människor att i förundran över dåtida moralisk och intellektuell primitivism skaka på huvudet åt av det vi gör i vår samtida värld, oaktat vår manifesta duglighet på många områden?

I historiens ljus kommer denna tid att betraktas som enhetlig, delad av oss alla som befinner sig i den, hur olika åsikter vi än har. Och det vi postumt ska klandras för är måhända självklarheten med vilken vår tids demokrater med hänvisning till positiva rättigheter hindrar utanförstående människor från att utöva sina naturgivna friheter. Den mest grundläggande av dem alla: att rädda sitt eget liv.

I och med att mänskliga rättigheter skiftade från den Lockeanska betydelsen – rätten till liv, självägande och autonomi – till den pliktburna rätten att få ett gott liv som någon därmed är skyldig att förse rättighetsinnehavaren med, banades också oavsiktligt väg för en ny sorts stamtänkande, nationalismens stamtänkande. Och med det möjligheten att utestänga främlingar för att skydda den egna stammen.

Här inom våra gränser hör vi ihop och tar hand om varandra, men de som drunknar därför att de inte får ta sig in på andra sätt än i ranka båtar, och de som huggs ihjäl av islamiska fundamentalister i sina hemländer för att de propagerat för friheten, dem hindrar vi från att hjälpa sig själva med motiveringen att vi inte kan hjälpa alla.

Det krävs att man är marinerad i paternalistiska tänkesätt för att se på respekten för människans fundamentala friheter som ”hjälp”, och som att man är ”generös” och gör någon en tjänst.

Om mänskliga rättigheter tolkas som att den som fått inträde i den exklusiva klubben välfärdsstaten är garanterad gemensamt bekostade materiella rättigheter ärvda genom blodslinjer, blir det i samma stund vår angelägenhet att ge flyktingen ett gott liv snarare än att låta honom behålla sitt liv. Mänskliga rättigheter blir en börda i stället för en given frihet, och kan vi inte lova migranten förmånerna vi själva åtnjuter får det vara. Då måste migranten även hindras från att rädda sitt liv, åtminstone här.

(Jämförelser med min lägenhet som jag i analogi härmed är tvungen att dela med hjälpsökande undanbedes denna gång. Förutsättningen för mitt resonemang är att man inte äger landet man bebor såsom man äger sig själv, sin tomt, sin bostad. Anser man att Sverige är en bostadsrättsförening eller dylik ägarkonstruktion faller mitt argument, det medges, och naturrätten likaså.)

I den stund en människa drunknar är hon hjälplös. Den mänskliga hjärnan har tyvärr en benägenhet att betrakta tillfälligt desperata människor som rakt igenom desperata, deras nödsituation blir för betraktaren en egenskap, deras permanenta tillstånd. Men det är ju helt enkelt fel, för när de tar sig ur nödsituationen är de åter mångdimensionella människor med förmågor, resurser och ett själsliv.

Människor på jakt efter ett bättre liv och efter att alls få behålla sitt liv, som dör i tusental på Medelhavet är en fasa för sig. I många länder lider man av värre stamtänkande än i Europa, annars skulle människor inte fly hit. Men det betyder inte att vi är fria från det, uppenbarligen inte, och dessvärre tar det rygg på våra positiva rättigheter som gör att vi måste urholka de negativa: Vi har våra formella privilegier och kan inte öppna riddarhuset för vem som helst, för då tunnas värdet ut och vi känner inte igen oss.

I veckan fick vi ett annat groteskt och smärtsamt exempel på den auktoritära maktens godtycke. Den svenska staten fick in en visumansökan från författaren och översättaren Ananta Bijoy Das i Bangladesh. Han levde under ständigt hot från religiösa galningar och bad nådigt om att få beträda Sverige för att på inbjudan av Svenska Pen tala om yttrandefrihetskampen mot islamister i sitt hemland.

Vår stat, under lagarna, demokratiskt stiftade, nekade Bijoy Das tillstånd att delta i mötet. Tjänstemännen som representerar oss ansåg risken för stor att han inte ville återvända hem efter förrättat värv. Hans överklagan låg och värmde någon hylla på Migrationsdomstolen medan datumet för yttrandefrihetsmötet passerade – och medan han mördades med machete av en from och rättrogen.

Migrationsdomstolen ”kan lägga det ärendet åt sidan nu”, som Svenska Pens ordförande Ola Larsmo lakoniskt konstaterade.

Underlåtenhet är inte detsamma som mord. Staten Sverige har inte mördat Ananta Bijoy Das. Det är mördaren och hans sinnessjuka intolerans som bär ansvaret. Men att staten över huvud taget har möjlighet att hindra Svenska Pen och alla andra från att ingå avtal med vem de vill är svindlande.

Framtidens människor kommer kanske att säga, så som vi överseende säger om de gamla grekerna, att vår tid håller sig med ett besynnerligt demokratibegrepp. I väsentliga delar och paradoxalt nog liknar det adelns syn på sig själv och de medfödda formella förmånerna, inklusive kontrasten mot de ofrälse.

Vad är demokratin värd om vissa inte kan ta sig in i den därför att det finns risk att de ska vilja stanna?

Lena Andersson “

DN 18 maj 2015:

”Marknadshyror skulle kosta hushållen 17 miljarder”

“ Ny rapport. En avreglerad hyresmarknad skulle slå hårt mot hyresgästerna och ge hushållen en ökad kostnad på 17,4 miljarder per år. Antalet bidragstagare skulle öka markant liksom kostnaderna för pendling, flytt och tvister med fastighetsägarna, skriver Marie Linder och Simon Safari i Hyresgästföreningen.

Med jämna mellanrum dyker kravet på avreglering av bostadshyrorna upp. Men historien har gång på gång visat att marknadsteorierna inte fungerar på hyresmarknaden. Trots detta tystnar inte ropen på marknadshyror.

Eftersom bristen på fakta är så utbredd har Hyresgästföreningen gett Ramböll management consulting i uppdrag att göra en analys grundad i empiri och nationalekonomisk teori.

Uppdraget innebar att göra en oberoende kartläggning av dagens hyressystem och konsekvenserna av att det avskaffas. Ramböll skulle även uppskatta värdet av nuvarande system, för samhället i stort och för olika grupper.

Värdet av dagens system beräknas genom en scenarioanalys där detta jämförs med ett förändringsscenario där bruksvärde och förhandling ersätts med marknadshyror och fria kontraktsvillkor. Studien bygger på en simulering av vad som skulle hända i det befintliga hyresbeståndet inom Stockholms län både i termer av direkta och indirekta effekter för individer och fastighetsägare men även för olika nivåer inom

offentlig sektor. Avgränsningen är gjord till Stockholms kommun och Stockholms län och det är dessa siffror som presenteras. Men slutsatserna är sannolikt giltiga även för andra geografiska områden, i synnerhet lokala marknader som kännetecknas av tillväxt och bostadsbrist.

Vad visar då Rambölls analys? Fyra faktorer sticker ut.

1 Kraftiga hyresökningar. Med marknadshyror skulle hyrorna öka kraftigt. Inom Stockholms stad med 63 procent och i länet som helhet med 40 procent. I Stockholms stad beräknas hyran för en lägenhet på 65 kvadratmeter höjas från 7 886 kronor/månad till 12 942 kronor/månad. Skillnaderna i hyresökning varierar i olika områden och kommuner beroende på dagens hyresläge och marknadens genomslag.

2 Hyresgästerna förlorar och antalet bidragstagare ökar markant. Hyresgästerna i Stockholms län får sitt konsumtionsutrymme sänkt med 4 099 kr/mån. I kronor per månad minskar konsumtionsutrymmet mest för samboende med barn, 5 000-6 000 kr/mån eller 15 procent. För ensamstående med och utan barn minskar konsumtionsutrymmet mest procentuellt sett, med 23 procent respektive 20 procent eller

3 000-4 000 kr/mån.

Andelen hushåll som hamnar under riksnormen för försörjningsstöd (tidigare socialbidrag) ökar väsentligt. För ensamstående från 8 procent till 27 procent, för ensamstående med barn från 9 procent till 29 procent och för samboende med tre eller fler barn från 7 procent till 17 procent. Av de 341 000 hushåll i Stockholms län som utgör underlaget kommer antalet hushåll som hamnar under normen att öka från 20 000 till 65 000.

3 Dagens fastighetsägare är de stora vinnarna. Vinnare är länets fastighetsägare. Totalt ökar hyresgästernas betalning till fastighetsägarna med 17,8 miljarder per år eller 84,2 miljarder under en femårsperiod.

Men fastighetsägarna får också ökade kostnader i form av till exempel ökat antal vräkningar, fler hyrestvister, ökade förhandlingskostnader och ökade kostnader för att söka hyresgäster.

En effekt som är mer indirekt är att marknadshyror kan styra utvecklingen bort från långsiktiga aktörer, som uppnår lönsamhet i dagens system, mot aktörer som är mer riskbenägna och investerar i kortsiktigt spekulationssyfte. Ett vinstmaximerande beteende leder till minskade incitament för till exempel underhåll av fastighetsbeståndet.

4 Hyresgästerna förlorar betydligt mer än fastighetsägarna tjänar. Hyresgästerna drabbas inte bara av ökade hyreskostnader. De får också ökade pendlingskostnader, ökade flyttkostnader, ökade förhandlingskostnader och ökade kostnader för tvister med fastighetsägare.

Trots att hushållen får ökat försörjningsstöd och bostadsbidrag blir nettot för hushållen i det befintliga beståndet en kostnad på 17,4 miljarder per år eller 82,2 miljarder över en femårsperiod.

Även om Rambölls analys fokuserat på att kartlägga och värdera kvantifierbara effekter finns omfattande evidens kring andra effekter som är svårare att kvantifiera. Hur mäter man till exempel kostnaden för ett förlorat besittningsskydd som gör att en familj tvingas flytta från sin bostad och sitt sociala sammanhang?

Några ytterligare exempel på effekter som sannolikt uppstår även om de är svåra att mäta och bedöma konsekvenserna av är:

○ Hushållens minskade konsumtionsutrymme efter att hyran är betald påverkar samhällsekonomin och tillväxten.

○ Ökad trångboddhet och negativa konsekvenser av detta.

○ Högre efterfrågan på ägda boendeformer kan öka hushållens skuldsättning och ge inlåsningseffekter på arbetsmarknaden.

○ Mindre resursstarka hyresgäster prisas ut från marknaden vilket, utöver problem för hyresgäster som drabbas, kan ge svårigheter att rekrytera inom vissa branscher.

○ Vinstmaximerande beteende bland fastighetsägare minskar incitament för underhåll och gör hyresmarknaden mer konjunkturkänslig.

Ramböll ser inte någon evidens för att etablerade fastighetsägare med marknadshyra skulle ha några incitament att bygga nytt, eftersom ett ökat utbud skulle kunna sänka hyrorna inom befintligt bestånd.

Ramböll bedömer även att det saknas evidens för att en fri hyressättningsmarknad skulle fungera som en perfekt konkurrensmarknad. Därmed skulle inte de välfärdsförluster som förknippas med en reglerad marknad nödvändigtvis heller uppstå.

Boverket skriver i en rapport (2013) att antagandet om att en hyresmarknad utan dagens system skulle vara en perfekt marknad är osannolikt, eftersom hyresmarknaden kännetecknas av höga transaktionskostnader, heterogena varor, imperfekt konkurrens och asymmetrisk information.

Att de fastighetsägare som äger hyresrätter i dag vinner och hyresgäster förlorar på införande av marknadshyror är uppenbart för de flesta. Men att de privata fastighetsägarna tjänar 10 miljarder per år medan hushållen förlorar över 17 miljarder bara i Stockholms län kanske förvånar. Och då är många sociala kostnader för hyresgäster och samhälle inte medräknade.

Bostadsbrist och en blind tro på marknaden får inte äventyra hyresgästers trygghet i boendet och deras rätt att förhandla gemensamt. Problemet på dagens hyresmarknad är inte att hyresgäster bor för tryggt, för stort eller till för låg hyra. Det visar både forskning och statistik från SCB.

Det behöver byggas fler hyresrätter som låg- och medelinkomsttagare har råd att efterfråga. Ett viktigt steg mot detta är att staten medverkar till bra finansieringsvillkor och att de allmännyttiga bostadsföretagen tar ett särskilt ansvar. En aktiv bostadspolitik i både stat och kommun är viktigt.

Men bostadssektorn kan inte ensamt lösa alla problem. Bostaden måste ingå som en del av en enhetlig välfärds- och tillväxtpolitik där utbildning och en aktiv arbetsmarknadspolitik är andra viktiga komponenter. Det är bristen på bostäder som är största problemet på dagens bostadsmarknad – inte att fastighetsägare inte får ta ut marknadshyror. Slutsatserna i Rambölls rapport bekräftar detta.

Marie Linder, förbundsordförande Hyresgästföreningen
Simon Safari, ordförande Hyresgästföreningen Region Stockholm “

Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

Rapport 2014 - Svensk elförsörjning i framtiden (PDF)
Från institutionen för fysik och astronomi vid Uppsala universitet.
Skapad 2014-09-10 11:56. Senast uppdaterad 2015-05-13 10:26.

Industrier, transporter och bostäder kräver energi.
"Moderna kommersiella Generation-IV reaktorer av typen som erbjuds av till exempel GE-Hitachi är designade för att laddas med avfallet från dagens kärnkraft som bränsle. I standardkonfiguration återvinner dessa system sedan eget aktivt bränsle i samma takt som det förbränns, vilket innebär att mängden bränsle inte förändras. Dagens reaktorer (Generation III) förbränner ungefär 0,6% av det uran som grävs upp, Gen-IV system höjer denna siffra till över 99 %. En övergång till Gen-IV system innebär därför att varken ny uranbrytning eller anrikning av uran behövs för att tillgodose svenska energibehov under överskådlig framtid. Avfallet består sedan nästan enbart av klyvningsprodukter, som eftersom de är radioaktiva måste hållas isolerade från naturen i runt 300 år. Detta kan jämföras med de tiotals tusen år som dagens svenska slutförvar för radioaktivt avfall är designat för.

Gen-IV reaktorer laddas med cirka 6 ton av dagens reaktorers avfall av högre aktinider (mestadels plutonium) per gigawatt av kontinuerlig elektrisk effekt. Det svenska kärnavfallet består idag av ungefär 50 ton sådant material, en siffra som förväntas växa ytterligare innan den sista reaktorn i den nuvarande flottan pensioneras. Avfallet som då finns tillgängligt kan återanvändas i Gen-IV reaktorer för att ge en kontinuerlig effekt på ca 11 GWe, utan att mängden långlivat högaktivt avfall i landet ökar. Sverige har i dagsläget (2014) en teoretisk max-effekt i kärnkraften på 9,5 GWe....

Idag förser kärnkraften Sverige med knappt hälften av elbehovet, eller runt 65 TWh / år fördelat på 10 reaktorer. Kärnkraften resulterar inte i några signifikanta utsläpp av växthusgaser, men det kommer en miljökostnad för att ta om hand det radioaktiva avfallet som måste hållas åtskilt från naturen i 100 000 år. Strategin för att ta hand om avfallet från dagens 10 reaktorer är ett slutförvar 500 meter under Östersjöns botten strax utanför Forsmark. Även om den nuvarande strategin erbjuder en robust och säker förvaring av avfallet från dagens reaktorer kan den inte anses långsiktigt hållbar....

I den här studien presenterar vi ett scenario för Sverige, som genom en succesiv introduktion av ett kärnkraftssystem av fjärde generationen (Gen IV), möjliggör för ett långsiktigt utnyttjande av kärnkraft på samma nivå som idag. Målet är att kunna utnyttja kärnkraft under mycket lång tid framöver, men det slutförvar som planeras idag skall ha kapacitet att ta emot allt samlat kärnavfall, även om kärnkraften skulle producera el på nuvarande nivå i 100-tals eller 1000-tals år framöver. Scenariot bygger på användandet av snabba reaktorer som växelvis körs i brännarkonfiguration och självförsörjande konfiguration. Som brännare förbrukar de den fissila delen av dagens avfall som bränsle, och som självförsörjande behöver de ingen tillförsel alls av fissilt material....

För att Sverige i framtiden ska kunna hålla dörren öppen för ny och modern kärnkraft av den typ som beskrivits i denna rapport behövs en uppbyggnad av ny kompetens på universitet, myndigheter och i industrin."

Kapitel 8: Riksdagens utskott

Se kapitel 8 i
Sven Wimnell 11 maj 2015:
Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem.
Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m.
Sven Wimnell om boende och byggande.
http://wimnell.com/omrzzza.pdf

Kapitel 9: Före och under Socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015

Innehåll :

Sid

257 **De osynliga med låga löner:**
257 LÖNEN: 19 KRONOR, SOVER: McDONALDS
272 HOT OCH ÖVERGREPP PRISET FÖR ETT JOBB
276 Förtrycket fortsätter efter flykten till Sverige
278 SLIT MED REKLAM HANS SISTA UTVÄG
281 Vi kan åtminstone erbjuda någonting atttjäna
282 De arbetar sju dagar i veckan – får ut 7 000 kronor i månaden
286 Icahandlare: Avtalen vi ser ger annan bild
287 Städfirman: De får lön enligt lagen
288 Ica lovar följa upp städarnas usla lön
289 MINISTERN: SOM ETT SLAG I MAGEN

293 **Politik före socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015.**
293 S kärnväljare en krympande skara
296 En stukad statsminister som möter ombuden
297 S måste ta ställning för en offensiv ekonomisk politik
300 Regeringen saknar jobbstrategi
302 Jobbskatteavdraget gynnar inte den svenska tillväxten
304 Löfven: Gör din plikt, kräv din rätt
306 Partiet i kris – men här lever S-drömmen
315 Låna och bygg, Löfven!
316 Tuff marknad får föräldrar att bidra till bostad
319 Hur blir det med vår son om vi hjälper vår dotter?
320 Maria Crofts: Tänk igenom ditt beslut noggrant

321 **Kongressen 29-31 maj 2015.**
321 Här är Sveriges nya jobbagenda
322 Kongressen inleds idag (29 maj 2015)
xxx Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven: tal på 38:e ordinarie partikongressen den 29 maj 2015: Sveriges nya jobbagenda.
332 Socialdemokraterna maj 2015. Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer för framtidens jobb
342 Trycket ökar på Löfven att våga mer politiskt
343 Det finns inga gratispengar
345 Framtiden gör sig bäst i framtiden
346 S vill bygga 500 000 bostäder
348 Största uppgiften: Att visa regeringsduglighet
349 En del företagare är helt skrupelfria
350 Vi bygger Sverige
351 Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer förframtidens nya jobb. Preliminär version
364 Tal av Stefan Löfven på nationaldagen, Vår plikt gentemot demokratin

De osynliga med låga löner

DN 23 maj 2015:

“ LÖNEN: 19 KRONOR, SOVER: McDONALDS

De städar din mataffär, packar din frukt, tar hand om din kemtvätt. Jobbar evighetslånga arbetspass för 19 kronor i timmen under hot: ”Jag kan skicka tillbaka dig!” Sveriges nya underklass lever mitt bland oss – men i en parallell värld. En slavliknande tillvaro där lagar som skyddar oss andra inte gäller. I dag lanserar DN en artikelserie om de osynliga migranterna: fattiga människor som saknar flyktingskäl men kämpar för ett drägligt liv i det svenska samhällets bottenskikt.

En sen kväll på McDonald’s vid Slussen lägger en 23-årig svetsare armarna över bordet och sjunker ned med huvudet. Ingen som känner Abir vet att han tillbringar natten här, på hamburgerrestaurangens bruna soffa.

I Italien talar de fortfarande om honom som ett av de lyckade exemplen. Abir från Marocko, som äntligen lyckades kravla sig ur arbetslösheten och lämna den sargade italienska arbetsmarknaden bakom sig. Familjens äldste son har både jobb och lägenhet i det välstädade landet i norr. Tror föräldrarna. Abir har slutat höra av sig till dem. Om hans syster skriver till honom på Facebook och ber att han ska komma hem svarar han inte. Han skäms.

Ett gäng festglada killar i hans egen ålder släntrar in genom dörrarna till hamburgerkedjan. Abir följer dem med blicken.

– Det där var jag, förut.
Han blir tyst.

– Jag hade också bil, en flickvän och rena kläder. Den som sitter här är en annan person. Jag känner inte igen mig själv i honom.

○ ○ ○

I april i år drunknade över tusen migranter när överlastade båtar kapsejsade i Medelhavet. I Sverige och i resten av EU handlade diskussionen efteråt nästan uteslutande om de migranter som har flyktingskäl, som syrier och eritreaner.

Så är det ofta i debatten om migration. Det är enklast att prata om dem som frustrerade Röda korset-anställda kallar ”de fina migranterna”: de som flyr krig och omedelbar förföljelse. De ska få humanitära visum, kunna bli kvotflyktingar, ges lagliga vägar in i Europa.

Men många som kommer till Europa på båtarna över Medelhavet eller med flyg på EU-visum som de har köpt dyrt av korrupta ambassadtjänstemän tillhör en annan grupp: ekonomiska migranter. Fattiga människor som saknar formella flyktingskäl, som tar sig till Europa i hopp om arbete och ett uthärdligt liv.
– De här människorna är osynliga. Europa måste erkänna att de finns och ge dem en plats i samhället, säger FN:s särskilde rapportör för migranters rättigheter, juridikprofessorn François Crépeau.

Blicken halkar lätt. Många av oss vill inte se. Men invånarna i skuggsamhället finns överallt i Sverige, mitt bland oss.

Här lever Kanya från Kambodja, som jobbar på skönhetssalong i Stockholm, sex dagar i veckan för 7 000 kronor i månaden. Nigerianska Rose, som städar åt en stor svensk hotellkedja och inte vågar protestera mot lönen på 37 kronor i timmen. Rumänske Andrei: daglönare i köket på en av Stockholms italienska restaurangkedjor med en timlön på 35 kronor.

Människorna i det parallella samhället är ofta rädda: för chefen, för Migrationsverket, för att mista den lilla inkomst de lyckats knapra åt sig.

Vi har träffat dussintals människor som först velat prata med oss, drivna av ilska över usla villkor och övergrepp – men som sedan ångrat sig för att det känts för farligt. De är livrädda och vill inte att vi konfronterar deras chefer. Villkoren de jobbar under skulle aldrig accepteras av svenskar, men de finner sig i det eftersom andra alternativ ter sig värre.

Därför kan en grisfarmare i Västsverige ha papperslösa män från Afrika och Mellanöstern som skyfflar skit för femton kronor i timmen. Därför kan en bilverkstad låta Muhammed från Egypten slita gratis i två månader – för att sedan säga: tyvärr, din tjänst var en provanställning, du får inga pengar av oss. Därför finns ett skrymsle på en byggarbetsplats på Östermalm, där papperslöse rivaren Federico från Bolivia ska krypa in och gömma sig om polisen dyker upp.

Fattiga migranter är inte korkade, understryker FN:s rapportör François Crépeau. De skulle inte riskera livet för att ta sig till Europa om det inte fanns jobb här.
– Jag vet att européer ibland säger ”det finns inga jobb ens till våra egna medborgare”. Men det är helt enkelt inte sant.

Det finns jobb, påpekar François Crépeau. Jobb som är en del av vår ekonomi. Extremt lågbetalda svarta arbeten i jordbruket, i restaurangkök, på bilverkstäder, på städfirmor.

Och i livsmedelsbranschen.

○ ○ ○

Abir har varit i Sverige i snart ett halvår. Han kommer ursprungligen från Marocko. Han har permanent uppehållstillstånd i Italien och kan röra sig fritt mellan EU-länderna.

De första månaderna höll han humöret uppe. Han bodde på härbärge och tänkte på det han hört alla säga: Sverige är det enda landet utan söndertrasad ekonomi. På dagarna sökte han jobb: först som svetsare, sedan som byggnadsarbetare.

Efter många nej tvingades han göra som många andra i samma situation: åka till grossistområdet Årsta partihallar.

I en jubileumsskrift från Stockholms stad kallas Årsta partihallar ”Stockholms gröna skafferi”. Härifrån distribueras nästan all frukt och alla grönsaker som konsumeras i storstadsområdet. ”Hanteringen gör att priserna hålls nere och kvalitén höjs på produkterna”, skrev tidigare finansborgarrådet Carl Cederschiöld (M).

Arbetslösa marockaner, libyer, algerier och egyptier har ett annat namn för Årsta partihallar: ”sista anhalten”. Hit går man för att få ett daglönejobb när man är pank och inte har något annat val.

Abir känner sig lika förnedrad varje gång. Efter tretton timmars arbete brukar han få ett par hundralappar i handen. Femton kronor per timmes slit.

Sista gången, tänker han på tunnelbanan på väg till Årsta partihallar, detta är sista gången. Han spelar i hemlighet in samtalet med chefen. De talar arabiska.

Abir:
– För jobb från klockan fyra på morgonen till klockan fem på eftermiddagen så är 250 kronor för lite, jag lovar det är för lite. Jag är en människa, inte en del av ett träd.

Chefen:
– Vi får prata om det och komma överens. Vare sig du gillar det eller inte. Jag bryr mig inte om du har papper eller inte, jag behandlar dig bara som människa.

Abir:
– Det finns inte en människa här i Sverige som jobbar för 250 kronor per dag.

Chefen:
– Fråga dina kompisar hur mycket de jobbar för.

Abir:
– 250 kronor är för lite. Man får mer i Italien.

Chefen:
– Det är Italien, det här är Sverige. Om du vill ha bättre jobb så är det väl bara att gå runt och fråga var du kan få bättre.

Efter nattpasset slänger Abir sin värkande kropp i underslafen i en våningssäng på ett härbärge han har lyckats få plats på. I tretton timmar har han burit brödkartong efter brödkartong från lastbilar och in på lagret. Sedan ut till nya lastbilar igen.

Efteråt fick han 250 kronor, 19 kronor per timme.
– Chefens sedelbunt var så tjock att fickan höll på att gå sönder. Alla får och tar betalt med cash. Det är som en enda stor svartmarknad, säger Abir.

Abir har funderat på varför hans arbete värderas så lågt. Han har sin uppfattning klar.
– Titta bara hur det ser ut i affärerna och det som säljs på torgen, det är mycket som är billigt och många som vill handla billigt. Våra löner sätts utifrån att det är så.

François Crépeau, FN:s rapportör för migranters rättigheter, menar att många svartarbetande migrantarbetare kommer att fortsätta hamna i exploatering och förtryck så länge deras existens inte erkänns av samhället.
– Många européer är nöjda med hur det är i dag, med lågpristomater och billiga städerskor. Och migranten som sliter för 20 kronor i timmen saknar röst i dag.

Varför är det så?
– Migranter röstar inte i val. Att misstänkliggöra migranter och

migration är standard i europeisk politik. Den nationalistiska och populistiska retoriken dominerar numera även bland mainstreampolitiker.

François Crépeau anser att politiker som säger att gränserna kan stängas vilseleder sina väljare. Globaliseringen är en kraft som inte går att stoppa, menar han, och människors rörlighet över gränserna är en del den.
– Gränser är porösa. Det är en illusion att tro att vi kan stänga dem. Migranterna kommer att fortsätta att komma oavsett vilka åtgärder som sätts in, det har visats om och om igen. I stället för att kämpa emot och blunda för utvecklingen borde vi hantera migrationen. Göra den laglig.

I Sverige och i flera andra europeiska länder finns en oro för att välfärdssystemen ska braka samman om gränserna öppnas.
– Ofta tänker folk inte på att det blir fler skattebetalare som bidrar till ekonomin om de svarta jobben blir vita. Européer måste också vänja sig vid att varor kostar vad de borde kosta, säger François Crépeau.

FN:s rapportör pekar ut en bransch där svartarbetet och exploateringen av migrantarbetare ökar i Europa.
– Omsorgen om gamla och sjuka.
○ ○ ○

Så fort han lyckas skaffa ett turistvisum till Danmark så sticker Bhola Man Jimee från Nepal. Han tänker inte återvända, åtminstone inte utan pengar. Året är 2010, Bhola är trettio år och jobbar som bilmekaniker. Han tjänar tusen kronor i månaden och klarar sig knappt. Nepal, det är fattigdom, misär och hopplöshet.

I Europa – där finns framtiden. Helst vill Bhola till Sverige. En kompis som redan har gjort resan har berättat om det nordeuropeiska landet. Det är tufft i Sverige, säger kompisen, men det går att få jobb. I så fall

kan man skicka hem ganska mycket pengar till familjen i Nepal. Bli en lyckad man i ett rikt västland, i stället för att slita hund hemma.

I slutet av 2010 söker Bhola asyl i Sverige. Samtidigt hör han om ett jobb. Man ska vara en sorts betjänt åt en rullstolsburen man i ett hus i en ort som heter Vallentuna. Städa, tvätta, laga mat. Hjälpa mannen att gå och handla.

Bhola träffar den rullstolsburne, en svensk-afghansk man som vi i detta reportage kallar för Farook. Farook talar hindi, så Bhola och han kan förstå varandra. Nepalesiska och hindi är närbesläktade språk, lite som svenska och norska.

Farook var en gång egenföretagare. 2001 tog han emot en fin utmärkelse för sitt entreprenörskap i Stockholm. Prisjuryn ville lyfta fram goda exempel och förebilder bland personer med utländsk bakgrund i Sverige.

Efter ett kirurgiskt ingrepp blev Farook rullstolsburen. Han har rätt till assistans dygnet runt och får varje månad 333 132 kronor av Försäkringskassan för att anställa personal.

Jobbet är konstigt, tycker Bhola. Man ska inte bara passa upp på Farook utan även på hans hustru och barn, tvätta deras kläder och städa deras rum. Bhola jobbar runt 80 timmar per vecka. Han börjar nio på morgonen och slutar nio på kvällen, oftast sju dagar i veckan. Ibland skriker Farook på honom, klagar på att han städar dåligt och ger honom meningslösa arbetsuppgifter, som att putsa redan rena glas.

Men han får i alla fall pengar. 29 kronor i timmen, 10 000 kronor före skatt varje månad. Han kan börja skicka hem pengar till sin flickvän och föräldrar och syskon.

Så kommer avslaget från Migrationsverket. Bhola saknar rätt till asyl. Men Farook vill inte mista sin hårt arbetande uppassare som inte vet något om svensk arbetsrätt eller vilken lön han egentligen har rätt till. När Bhola avvisas till Nepal säger Farook: jag fixar arbetstillstånd till dig.

I början av 2012 är tillståndet klart. Bholas formella arbetsgivare är inte Farook utan assistansbolaget Närkraft, som står skrivet på Farooks vuxna dotter. Dottern är fälld för flera brott. I en dom från 2013 uppger hon att hon saknar arbete och försörjs av sin sambo – samtidigt som hon alltså är företagare i assistansbranschen.

En ombudsman på fackförbundet Kommunal kallar dottern för en målvakt som ”inte kan någonting om att driva företag”. Allt tyder på att det i själva verket är Farook som styr.

För Bhola och hans arbetskamrater är detta självklart: Farook må vara rörelsehindrad, men han är bossen. Farook och hans vuxne son möter Bhola på Arlanda när han återvänder till Sverige.

Några månader senare har Farook och hans familj tagit Bholas pass. Familjen har öppnat ett personkonto i Bholas namn och fått honom att skriva på en fullmakt: Farooks dotter har nu rätt att fritt ta ut pengar på Bholas konto.
– Du behöver inte veta varför, du ska bara skriva på, säger Farook när Bhola frågar om syftet.

Bhola lyder. Han kan ingen svenska, vet inget om hur saker fungerar i Sverige. En tanke börjar gro: kanske är det just så Farook vill ha det?

En sommardag samlar Bhola mod och ber sin arbetsgivare om att få tillbaka sitt pass. Farook blir irriterad. Han fräser:
– Jag kan skicka tillbaka dig till Nepal på två minuter.
○ ○ ○

”Ingen av assistenterna som Försäkringskassan träffat har någonsin fått något lönebesked. De har alltid fått skriva under sina tidrapporter blanka, dvs deras arbetstider har inte varit ifyllda, vilket innebär att de inte vet vilka arbetstider som redovisats till Försäkringskassan.”

Ur Försäkringskassans rapport om Närkraft Assistans, februari 2013.

”Försäkringskassan har vid två tillfällen träffat fyra tidigare anställda assistenter med härkomst från Nepal. Företaget anställer i stor utsträckning assistenter från Nepal och nu på senare tid även från Pakistan och Indien. Enligt assistenternas anställningsavtal är deras månadslöner mellan 9 000 och 12 000 kronor inkl. övertid, restid, OB, jour och beredskap.”

Ur Försäkringskassans rapport om Närkraft Assistans, februari 2013.

Jag är Farooks slav nu, tänker Bhola Man Jimee. Det är sommar 2012 och Bhola jobbar nästan varje dag, elva, tolv timmar om dagen. Farook blir allt svårare att ha att göra med, tycker Bhola och hans assistentkolleger. Bossen är lynnig, får vredesutbrott och ger underliga direktiv. Bhola får en order: räkna småfåglarna i trädgården.

Bhola är folkbokförd på Farooks adress. Ibland kommer brev med hans namn på. Bhola ser sin post – men tillåts inte röra breven. Han får inte ens titta i tidningen. Bhola får intrycket att Farook vill hålla honom ovetande om hur det svenska samhället fungerar.
– Jag tror att det var därför han gillade mig. Jag kunde inte läsa eller skriva svenska eller engelska. Jag var snäll och formbar, säger Bhola.

I augusti 2012 får Bhola en ny assistentkollega: den 25-årige nepalesen Chet Bhujel. Han pluggar freds- och konfliktskunskap på Malmö högskola. En nepalesisk kompis har tipsat om assistentjobbet som ett sätt att tjäna lite extrapengar.

I Malmö har Chet tidigare mött restaurangägare och andra chefer som låter nyanlända migranter slava för usla löner. Han inser snart att Farook är en av dessa chefer som utnyttjar sina anställda grovt. Allra sämst behandlar han Bhola.
– Det var så tydligt att han såg ned på Bhola för att han inte var utbildad. Han tryckte ned honom hela tiden. Mig var han trevligare emot – i början, säger Chet Bhujel i dag.

Chet hör Bhola be Farook om att få gå på SFI för att lära sig svenska. Farooks svar: ”Du är här för att arbeta, inte för att studera.” Han säger till Bhola: Farook utnyttjar dig. Han utnyttjar oss alla. Vi tjänar för lite. Han har tagit ditt pass. Och bankkontot han har öppnat i ditt namn? Du har ju inte ens fått ett bankkort!

Bhola, Chet och de andra nepalesiska kollegerna bestämmer sig för att ta strid. De vänder sig till fackföreningen Kommunal och blir medlemmar. Kommunals ombudsmän reagerar med bestörtning på arbetsvillkoren hos Farook.

– De behandlades som djur. Som boskap. De bodde i en lägenhet som kontrollerades av familjen och jobbade nästan jämt, säger Peter Jonson, ombudsman vid Kommunal.
– Nepaleserna var i princip livegna. Arbetsgivaren tog deras identitetshandlingar och låste in dem i ett skåp, säger Jessica Klemetsson, ordförande i Kommunal Stockholms norra sektion.

I början av 2013 hålls en förhandling mellan Närkraft och Kommunal. Närkraft erbjuder fem nepalesiska assistenter kompensation för att de fått för lite lön. Bhola kan få 50 000 kronor, meddelar Närkraft.

Bhola tackar nej. Närkraft är skyldigt honom mer än tre gånger så mycket, enligt Kommunals beräkningar. Han känner sig förnedrad och dum. Jag borde ha genomskådat bluffen tidigare, tänker Bhola, men aldrig att jag ger mig nu. Kommunal anser sig inte kunna driva ärendet vidare – så Bhola anlitar en advokat för att få tillbaka sina pengar.

Närkraft och Farook har nu hamnat i myndigheternas sökarljus. Försäkringskassan hittar oegentligheter. Socialstyrelsen och senare Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) beslutar att dra in Närkrafts tillstånd att bedriva assistansverksamhet. Orsaken: inkompetens.

Den 10 november 2014 fastställer kammarrätten Ivos beslut: Närkraft Assistans förbjuds att bedriva assistansverksamhet.
○ ○ ○

”Hindi speaking housekeeper. Närkraft Assistans. Arbetsuppgifter är bland annat att hjälpa en äldre rullstolsburen man att handla, städa, tvätta, diska, laga mat, följa med på läkarbesök, toalettbesök, duscha med mera. Antal tjänster: 4. Sista ansökningsdag: 1 maj 2015.”

Annons som under våren 2015 publiceras på Blocket Jobb. Flera liknande annonser från Närkraft Assistans publiceras samtidigt på andra jobbsajter.

– Närkraft! Aldrig att jag jobbar där igen.
Mouhammed Dione från Senegal skrattar stort och skakar på huvudet. Han sitter på en av Stockholms mötesplatser för papperslösa och EU-migranter.
– Vi är flera senegaleser som jobbat för Farook. Elak man.

Han är 35 år, Mouhammed Dione. Liksom många jobbsökande afrikaner som anlänt till Sverige den senaste tiden har han jobbat flera år i Sydeuropa.
– Jag bodde i Alicante. Det var bra, jag jobbade på byggen och på restaurang. Så kom krisen. En kompis sa: kom till Sverige, här finns jobb.

En senegalesisk bekant berättade för den nyanlände Mouhammed om betjäntjobbet hemma hos Farook. I januari började Mouhammed jobba för Närkraft – trots att bolaget då förlorat sin rätt att bedriva assistansverksamhet. Farook klagade på att Mouhammed inte strök hans kläder tillräckligt bra.
– Han kunde skälla för allt möjligt. Men första månaden fick jag åtminstone betalt: 10 000 kronor i handen för en månad.

Andra månaden fick Mouhammed bara 5 000 kronor, säger han. Då slutade han jobba. Han tycker sig ha genomskådat Farooks upplägg.

– Farook vill inte ha svenskar som anställda. Har man en svensk flickvän får man inte heller jobb hos honom. Han vill ha nyanlända så att

han ska kunna lura oss. Men han lurar inte bara oss – han lurar er alla. Han får massor av skattepengar för att anställa assistenter, men stoppar det mesta i egen ficka, säger Mouhammed Dione.

Nepalesen Chet Bhujel bekräftar Mouhammeds bild:

– Inga svenskar skulle acceptera att jobba så mycket för de lönerna. Inga invandrare heller, om de varit här ett tag och förstår hur Sverige fungerar. Men nyanlända kan han lura. Farook har satt i system att byta ut sin personal ofta. Få jobbar längre än två månader där, säger Chet Bhujel.

För Chet Bhujel, Bhola Man Jimee och Mouhammed Dione är det viktigt att DN publicerar deras namn och bild i tidningen. De vill visa att de står för sina anklagelser.
– Farook fortsätter att utnyttja folk. Det måste få ett slut, säger Mouhammed Dione.

När DN konfronterar Farook i hans hem tillbakavisar han alla anklagelser, även fackets, som lögner. Han beskriver sig som en bra arbetsgivare. Han uppger att hans personliga assistenter – just nu nio stycken – tjänar mellan 11 000 och 18 000 kronor i månaden. Resten av de 333 000 han får i månaden av Försäkringskassan går till ”administration”, säger Farook.

Vem sköter din administration?
– Ett företag som heter Närkraft Assistans, säger Farook.

Flera som jobbat här säger till oss att de tjänat mellan 5 000 och 10 000 kronor per månad fast de jobbat oerhört mycket mer än heltid?
– Nej, det stämmer inte.

Vi har uppgifter om att du bara vill anställa nyanlända invandrare.

– Nej, det är fel. Men jag är själv muslim. Jag vill helst ha muslimer här, som kan hjälpa mig att be. Som kan laga min mat. Som kan göra det lättare för mig.

Närkraft Assistans annonserar just nu efter assistenter åt dig – trots att företaget förlorat rätten att bedriva assistansverksamhet. Vad säger du om det?
– Närkraft har inte rätt att bedriva assistansverksamhet, men de sköter min administration. Jag har inget med Närkraft Assistans att göra. Det är en annan person som driver det.

Är det en släkting till dig?
– Ja, min dotter.

I de jobbannonser som ligger ute på nätet nu står det ju Närkraft Assistans, adressen till det här huset och så ditt namn?
– Jag vet inte vem som har lagt ut de annonserna. Det skrivs mycket om mig som är fel på nätet.

Om man går till träffpunkter för papperslösa och migranter i Stockholm så pratar folk om dig där, att du utnyttjar nyanlända.

Människor som jobbat hos dig känner sig lurade. Facket säger också det. Varför tror du att det är så?
– Se med era ögon, jag är sängliggande. Hur skulle jag kunna vara en slavdrivare, utnyttja människor?

Du uppgav till Migrationsverket att Bhola skulle få avtalsenlig lön – men i själva verket fick han bara tiotusen kronor i månaden för extremt mycket arbete.
– Bhola var inte min anställde. Det var Närkraft Assistans som anställde honom.

Menar du att Kommunal ljuger när de säger att din dotter är en målvakt, att det i själva verket nog är du som står bakom Närkraft?
– Ja. De ljuger. Det är en prestigefråga för dem.

Har du kvar Bholas pass?
– Fråga Bhola om hans pass. Jag har det inte.

Närkraft Assistans erbjöd i en förhandling Bhola 50 000 kronor för att han fått för lite lön hos dig. Varför gjorde ni det om du nu säger att allt har gått rätt till?
– Varför pratar ni med mig om det? Jag är inte Närkraft Assistans. Nu får ni gå. Lämna mitt hus, säger Farook.

När DN talar med Farooks dotter, som formellt äger Närkraft, säger hon att ”det är tråkigt” att Närkraft förlorat rätten att bedriva assistansverksamhet. Hon förnekar att nepaleserna utnyttjades. Anställningskontrakten med de låga lönerna ”blev fel”, säger hon.
○ ○ ○

Mouhammed Dione från Senegal, som under januari och februari jobbade åt Farook, har hittat ett nytt jobb på ett bygge. Det är hårt slit men lönen är okej, säger Mouhammed. Hundra kronor i timmen. Tyvärr är det bara ett par dagar i veckan, så han letar efter andra arbeten.

Svartjobb? frågar vi. Mouhammed tvekar kort, och svarar sedan nej. Han visar upp ett spanskt id-kort och säger att han har rätt att jobba i Sverige på grund av sin status som permanentboende i Spanien.

Mouhammed tillhör en snabbt växande grupp migranter i Sverige med oklar juridisk status, i gråzonen mellan papperslös och EU-medborgare.

De har ofta sitt ursprung i afrikanska länder som Senegal, Marocko eller Ghana, men har i åratal levt och arbetat i Italien eller Spanien. Deras uppehållstillstånd därifrån ger dem rätt att resa inom EU och stanna i Sverige i tre månader. Om de ska jobba här måste de egentligen ha arbetstillstånd – som endast kan sökas från utlandet.

Den snåriga juridiken kring deras legala status i Sverige gör att de i praktiken blir som papperslösa – med den viktiga skillnaden att polisen inte aktivt jagar dem för att avvisa dem ur landet.

Att gruppen lever utanför samhället och har svårt att bevaka sina rättigheter blir tydligt för Mouhammed när han slutar jobba hos Farook. I ett försök att få ut sin resterande lön vänder han sig till Fackligt center för papperslösa.

Centret är ett samarbete mellan flera fackförbund inom LO, TCO och Saco. Det uttalade syftet är att ”hindra att papperslösa och asylsökande utnyttjas på arbetsmarknaden och ge hjälp till dem som råkat illa ut”.

Mouhammed berättar om vad han varit med om, och Fackligt center för papperslösa lovar att försöka hjälpa. Centret slussar ärendet vidare till Kommunal. Mouhammed lämnar sitt telefonnummer. Flera månader går utan att någon ringer.

När DN kontaktar Kommunal för att undersöka vad som hänt får vi beskedet att Kommunal enbart driver ärenden för sina medlemmar.
– Och den här mannen är ju papperslös. Papperslösa får inte bli medlemmar i Kommunal. Så vi kan inte driva hans ärende med någon energi och kraft, säger Fredrik Johansson från Kommunal Stockholm.

Sten-Erik Johansson på Fackligt center för papperslösa var den som först tog emot Mouhammed Diones ärende. Han grymtar irriterat i telefonen när DN berättar om beskedet från Kommunal, och påminner om att Kommunal faktiskt lovat att driva papperslösas ärenden – det står i centrets stadgar.

Vad är poängen med att vända sig till Fackligt center för papperslösa om facket inte, som i Mouhammeds fall, driver den papperslösas ärende?
Sten-Erik Johansson suckar.
– Det är en bra fråga.
○ ○ ○

Nej, tänker 36-årige Pape från Senegal när gryningen närmar sig, det här håller inte längre. Vi måste organisera oss.

Han har tillbringat en natt utomhus nära Stockholms Central, försökt sova tillsammans med andra senegalesiska män som kommit till Sverige i jakt på jobb. Pape har en syster som bott i Stockholm i tjugo år. Han skulle kunna sticka hem till henne och sova, men vill inte överge sina landsmän som helt saknar kontakter i Sverige.

Några månader senare har Pape bildat ”l’Association des immigrés africains en Suède”. Föreningen har ett trettiotal medlemmar bland Stockholms nyanlända. De flesta kommer ursprungligen från fransktalande afrikanska länder och har liksom Pape bott och arbetat länge i Italien eller Spanien.
– Många kommer hit och tror att Sverige är ett paradis. Men har man inga kontakter blir livet snabbt ett helvete, säger Pape.

Själv har han varit i Sverige i ett par år, med ett avbrott på ett par

månader i vintras då han åkte tillbaka till Senegal för att hälsa på sin dotter. Just nu har han jobb som diskare på ett hotell norr om Stockholm och brinner för att göra livet lättare för personer som nyss kommit till stan.
– De flesta tvingas jobba svart, de har inget val. De får femtio kronor i timmen på något bygge eller på en städfirma.

Flera kvällar varje vecka går Pape runt på Stockholms Central. De nyanlända sitter ofta på bänkarna nära McDonald’s med sina väskor. Pape går fram till dem, börjar prata, berättar lite om hur det funkar i Sverige. Var man kan sova, vilka papper man behöver, hur man undviker att bli alltför utnyttjad.
– De nyanlända är precis som jag. Enda skillnaden är att jag har varit här lite längre. Utsatta måste hjälpa varandra. Ibland hör man ”var och en får klara sig själv” men det fungerar inte.

Papes organisation vill driva frågor som svenskundervisning även för papperslösa migrantarbetare. Om man inte kan svenska blir man lätt utnyttjad.

Pape och de andra medlemmarna i organisationen försöker tillsammans komma underfund med Sverige. Som hur hemlösheten ser ut. I alla länder finns hemlösa, säger Pape.

– Det ovanliga med Sverige är att det inte bara är missbrukare eller folk med psykiska problem som sover på gatan. Det kan även vara människor med arbeten.

Svenskar i gemen har inte upptäckt att Sverige har fått en ny, stor underklass, menar Pape.

– Vi är osynliga för svenskar. De ser inte oss.

○ ○ ○

De är smutsiga. Härjade. Sju eller åtta män som ser ut att vara mellan 30 och 60 år kliver ut från en vit skåpbil och hastar in i Kristin och Ulf Stenerhags trädgård i Gustavsberg. Kvar i skåpbilen sitter övervakaren: den man som arbetarna kallar bossen.

– När bossen var på plats vågade de knappt prata med mig, minns Kristin.

Dagen före var Ulf ute i trädgården och påtade när en försäljare dök upp. En kille som pratade irländsk engelska klev rakt in på tomten. Behövde Ulf få något fixat i trädgården, undrade irländaren. Någon stenläggning kanske?

Ulf kände sig stressad och störd: irländaren var framfusig och ställde sig lite för nära. Samtidigt hade han och Kristin faktiskt funderat på att anlägga en liten mur för att skilja av en del av trädgården. Han hörde sig själv nämna det för irländaren, ångrade sig genast och la snabbt till fast vi ska inte göra det nu.

Försäljaren högg direkt. Vi bygger muren, sa han.

– Jag sa säkert tio gånger att jag inte var intresserad, och att jag hur som helst inte hade pengar för tillfället. Man han bara fortsatte: hur mycket har ni? Till sist sa jag att jag kanske kunde få ihop 15 000 kronor, mest för att bli av med honom. En sådan mur borde ju vara mycket dyrare, tänkte jag.

Irländaren sa: bra, vi bygger den för 20 000 kronor. Ulf föll till föga. Han fick försäljaren att lova att jobbet skulle vara vitt och på faktura.

Nästa morgon dyker alltså de tilltufsade arbetarna upp. Ulf är på jobbet men Kristin är hemma. När männen har slitit med murbygget i flera timmar utan paus går hon ut och försöker prata med dem. Är ni hungriga? Behöver ni hjälp med något?

– De är då jag märker hur rädda de är. De säger bara ”the boss, the boss” och tittar sig oroligt om.

En av jobbarna berättar att de är rumäner. Kristin börjar fundera kring deras arbetsvillkor och lön. Hon hämtar en dator från huset och använder Google translate för att kunna kommunicera. När bossen tillfälligt kört i väg med sin bil vågar rumänerna prata.

De berättar för Kristin att de betalat 1 500 kronor för resan till Sverige. De bor ute vid en tältplats vid Arlanda flygplats och jobbar tolv timmar per dag för tre irländska bröder. Irländarna ger dem 500 kronor per dag

och drar av 150 kronor för mat och boende. De får bara betalt för de dagar då det finns arbete.
– Jag räknar i huvudet och inser att det är en usel lön. Mindre än 30 kronor i timmen.

När bossen kommer tillbaka ser Kristin honom skälla ut en av de äldre rumänerna. Han skriker att rumänen är ”stupid”. Den äldre mannen tittar ned på sina skor.
– Det var så tydligt hur förnedrande han tyckte att det var. Han blev fråntagen all värdighet, säger Kristin.

Erfarenheten med rumänerna muren blev en väckarklocka för familjen Stenerhag. De fick bra kontakt med de rumänska arbetarna, gav dem kläder och mat och hjälpte dem att ringa sina familjer i Rumänien. Ulf är engagerad i organisationen Not for sale som kämpar mot människohandel världen över.
– Vi måste ställa frågorna: Var är den här borren producerad? Vad har killarna på min biltvätt för arbetsvillkor? Vad tjänar de som tillverkat den här t-shirten?

Muren står kvar i familjen Stenerhags trädgård. En ständig påminnelse om de utnyttjade lågprisarbetare som finns i vårt samhälle.
– Vi är många som måste öppna ögonen och se dessa människor.
○ ○ ○

Bhola Man Jimee är i dag papperslös. Han lever utan uppehållstillstånd i ett europeiskt land. Det arbets- och uppehållstillstånd han hade när han jobbade åt Farook var knutet till Närkraft Assistans. Tillståndet slutade att gälla när anställningen upphörde.

Nu står Bhola utanför samhället. Han måste akta sig för polisen: han riskerar utvisning.

Ändå har han återfått en stolt glimt i ögonen. De senaste fem månaderna har han jobbat med trädgårdsskötsel, trädfällning och markunderhåll. Han har en chef som behandlar honom anständigt.
– Jag var en slav. Nu har jag fått tillbaka mitt liv, sammanfattar han.

Månadslönen är motsvarande 14 000 kronor efter skatt. Jo, Bhola betalar skatt i det land där han befinner sig. Det finns papperslösa som gör det. Varje månad skickar Bhola hem 6 000 kronor till Nepal. Pengarna går till hans flickvän, till hans föräldrar, till hans syskon. Bholas pengar gör att de slipper hungra. Efter jordbävningen har situationen i Nepal förvärrats ytterligare.

Bholas försök att via domstol få tillbaka de pengar som Närkraft och Farook är skyldiga honom misslyckades. Tingsrätten avvisade hans stämningsansökan på grund av en teknikalitet. Även Bholas försök att få tillbaka sitt pass och bankkort från Farook misslyckades – polisen lade ned hans anmälan om egenmäktigt förfarande. Farook nekade. Brott kunde ej styrkas, ansåg polisen.
– Det känns som om mitt huvud ska gå sönder när jag tänker på det, säger Bhola Man Jimee.

Bholas arbetskamrat från mardrömstiden hos Farook, Chet Bhujel, bor i Malmö. I januari i år tog han sin examen från programmet för freds- och konfliktforskning på Malmö högskola. Nu jobbar han som städare på Elite Hotel i Lund, ett vitt jobb där han tjänar 115 kronor i timmen. Innan han hittade det gick han runt till massor av restauranger i Malmö.

– Flera erbjöd mig 40 eller 50 kronor i timmen för att diska. Svart. Ofta är det papperslösa som sliter för de pengarna, säger Chet.

Han tillägger:
– Jag tror inte att svenskar förstår hur stor den svarta sektorn är eller hur många tusen människor som utnyttjas.

Chet berättar om synen i Nepal på Sverige: som ett drömland utan diskriminering, fattigdom och exploatering. Ett land där alla lyckas, där alla tjänar massor av pengar. Om man däremot har varit i Sverige eller något annat europeiskt land och kommer hem tomhänt – då är man en nolla i nepalesers ögon.
– Ta Bhola: Här i Europa är han utanför samhället och måste gömma sig. Men i Nepal är han en stor hjälte eftersom han skickar hem tusentals kronor varje månad.

Tiden hos Farook och efterspelet har gjort Chet Bhujel mer svartsynt och ändrat hans bild av Sverige. Tillsammans med Bhola tillbringade Chet flera månader med att försöka få rätt mot Farook via olika svenska myndigheter: Försäkringskassan,Skatteverket, tingsrätten och polisen.

Men Närkraft Assistans visade i efterhand upp lönebesked som sa att Chet, Bhola och de andra fått acceptabla löner för sitt arbete, runt 30 000 kronor i månaden.

Skatteverket gick på Närkrafts linje. Trots att det i nepalesernas anställningskontrakt med Närkraft stod att de endast skulle tjäna mellan 9 000 och 12 000 kronor i månaden för heltid plus ob och övertid. Trots att Närkraft tidigare varit villiga att betala tiotusentals kronor ersättning för utebliven lön. Trots att Försäkringskassan i sin utredning konstaterat att varken Chet, Bhola eller någon av de andra nepaleserna ”någonsin fått något lönebesked”.

Både Chet och Bhola tvingades till slut betala skatt baserad på den högre lönen, den som aldrig existerat annat än på papper.
– Så är det i Sverige: finns det på papper, ja då är det så. Myndigheterna litar på papper men inte på människor. Därför kan Farook, som kan systemet, fortsätta att tjäna grova pengar på att bluffa sig fram. Och det finns många som Farook, säger Chet.

Under sina fem år i Sverige har Chet träffat många nyanlända invandrare, papperslösa och andra, som slitit under slavliknande former på svenska arbetsplatser. Han har tänkt mycket på varför Sverige med sina stolta arbetarrörelsetraditioner gör så lite åt den grova exploateringen av utsatta människor.

En förklaring, tror Chet, är att många svenskar gillar billiga restaurangbesök och servicetjänster så mycket att de inte riktigt vill tänka på varför priserna är så låga. Ett annat skäl är att exploateringen ofta sker inom etniska nätverk där alla inblandade, även de utsatta, är angelägna om att hålla tyst.

Men mest tror Chet Bhujel att det handlar om att offren är en grupp utan förankring i samhället, en grupp som få bryr sig om: nyanlända invandrare. Han minns när han följde med Bhola till polisstationen på Kungsholmen för att anmäla att Farook stulit Bholas pass och bankkort.
– De trodde inte på honom. Eller så brydde de sig bara inte.

Chet Bhujel och Bhola Man Jimee gick tysta från polisstationen till Rådhusets T-banestation.

I Chets huvud malde en tanke, om och om igen: Det här landet är inte för oss.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“ Så gjordes jobbet.

Granskningen
Tusentals fattiga migrantarbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.
Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.
Nästa del
De tvingas till sex för att få ut sin lön. Om kvinnorna i den svenska arbetsmarknadens bottenskikt.
Läs mer
Följ den fortsatta granskningen på *fokus.dn.se*. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter.

Fakta. Fyra migrantgrupper

Papperslösa
Människor som är medborgare i ett annat land och som inte har tillstånd att vara i Sverige brukar kallas papperslösa eller irreguljära migranter. Vissa har fått avslag på sin asylansökan men väljer att stanna kvar, andra har tidigare haft ett giltigt uppehållstillstånd som gått ut eller har smugglats in i Sverige. Papperslösa barn under 18 år har rätt till sjukvård och tandvård i Sverige. Vuxna har samma rättigheter, om vården inte kan vänta.
Asylsökande
Den som ansökt om asyl i Sverige har, precis som papperslösa, rätt till sjukvård och tandvård. Migrationsverket kan erbjuda tillfälligt boende. Den som inte har pengar har rätt till en dagersättning på 24 kronor för en ensamstående person som bor på ett tillfälligt boende, till 71 kronor per dag för en ensamstående person som ordnat sitt boende själv. Barn har rätt till mellan 12 och 50 kronor per dag.
EU-medborgare
Den fria rörligheten innebär att EU-medborgare har rätt att resa till och vistas i ett annat medlemsland i tre månader. Man har rätt att stanna längre tid än tre månader i ett annat EU-land om man har ett arbete eller driver företag, studerar, är självförsörjande eller lever som pensionär.
Tredjelandsmedborgare
Tredjelandsmedborgare, det vill säga personer som är medborgare i ett land utanför EU, har inte automatiskt rätt att bosätta sig och arbeta i något av EU:s medlemsländer. Men om tredjelandsmedborgaren bott i ett EU-land under fem år kan personen få status som så kallad ”varaktigt bosatt”. En varaktigt bosatt person har större möjligheter att flytta till andra EU-länder än en tredjelandsmedborgare utan denna status.
Källa: Röda korset, Migrationsverket, EU-upplysningen.se

Fakta.
Så fungerar arbetstillstånd

Personer från länder utanför Europa måste ansöka om arbetstillstånd för att få arbeta i Sverige. Huvudregeln är att tillståndet måste vara beviljat av Migrationsverket innan personen kommer hit. Även facket ska ges möjlighet att uttala sig om ansökan.

Enligt Migrationsverket måste arbetsgivaren ha annonserat ut tjänsten inom både Sverige och EU i minst tio dagar. Vidare ska arbetsgivaren också intyga att den betalar avtalsenligt lön och teckna försäkringar för den anställde.

Under 2014 avgjordes 51 401 ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd grundat på arbete i Sverige. Av dem fick 41 093 bifall, 8 101 avslag och 2 207 avvisades eller skrevs av.

Källa: Migrationsverket

Fakta. Personerna i reportaget

Abir. 23-årig svetsare från Marocko med permanent uppehållstillstånd i Italien. Har varit i Sverige och sökt arbete i sex månader. Har bland annat arbetat på Årsta partihallar för 20 kronor i timmen.

François Crépeau. FN:s särskilde rapportör för migranters rättigheter. Anser att Europa måste erkänna de ekonomiska flyktingarna och ge dem en plats i samhället.

Farook. Fingerat namn på rörelsehindrad man i Vallentuna. Anklagas för att systematiskt utnyttja nyanlända migranter under slavliknande förhållanden i hans hem.

Bhola Man Jimee. Kom till Sverige från Nepal 2010 och utnyttjades kraftigt som personlig assistent hos den rörelsehindrade Farook i Vallentuna. Fråntogs sitt pass och sina rättigheter. Lever i dag som papperslös.

Chet Bhujel. Nepalesisk student i Malmö som arbetat som assistent hos den rörelsehindrade Farook i Vallentuna.

Mouhammed Dione. Kommer från Senegal och har arbetat som assistent hos den rörelsehindrade Farook i Vallentuna.

Pape. 36-årige Pape kommer från Senegal och har bildat ”l’Association des immigrés africains en Suède”, där han bland annat informerar nyanlända fransktalande migranter på Centralen om var man kan sova, vilka papper man behöver och hur man undviker att bli alltför utnyttjad i Sverige.

Kristin Stenerhag. Upptäckte tillsammans med maken Ulf att de rumänska stenläggarna som byggde muren i deras trädgård i Gustavsberg arbetade under slavliknande förhållanden.

DN 25 maj 2015:

“ HOT OCH ÖVERGREPP PRISET FÖR ETT JOBB

○ Sara tvingas till sex med chefen på kemtvätten. Yisun i Täby får en order: våttorka golven endast iklädd förkläde.
○ Mongoliska kvinnor är en växande grupp i bottenskiktet av Stockholms arbetsmarknad. De uthärdar usla löner, hot och övergrepp i jakten på ett drägligt liv.
○ ”Sex är ett underförstått villkor för många mongoler som vill arbeta”, säger Enkhee, som inte klarar av att berätta om allt det mörka för vännerna hemma.

Sara förstår direkt vad som ska hända när kemtvättens chef låser dörren och sluter upp bakom hennes rygg. Händerna är starka, hon känner hur fingrarna borrar sig in i hennes överarmar när han håller fast. Paniken förlamar, men efter en stund får hon luft igen och börjar skrika. Sara försöker desperat påminna mannen: jag är gift! Någonstans mellan strykbrädorna och de nystrukna skjortorna ber hon också till gud.

Efteråt talar de aldrig om saken. Sara går till jobbet som vanligt nästa dag, chefen kan vara lugn. En ensam papperslös kvinna från Mongoliet är mer rädd för polisen än för honom. Bara ett kort myndighetssamtal står mellan hennes nya liv i Sverige och fattigdomen i huvudstaden Ulan Bator.

Dessutom har chefen lovat att fixa ett arbetstillstånd till Sara. Om hon bara har lite tålamod och inte gnäller över lönen och arbets-tiderna så ska han göra vad han kan. Sara tror honom. Under ett års tid arbetar hon tio timmar om dagen, sex dagar i veckan för en månadslön på 7 000 kronor i ett vitt kuvert. Tjugonio kronor i timmen är bättre än noll kronor i timmen, upprepar hon för sig själv.

○ ○ ○

Det kommer nya mongoler till Sverige varje vecka. Ingen vet hur många som lever och arbetar här just nu, men flera hjälporganisationer och kyrkor har noterat utsattheten och isoleringen hos den ständigt ökande gruppen mongoliska kvinnor.

– Den enskilt största patientgruppen hos oss har under flera år varit mongoler. De flesta är kvinnor. Ofta vill de ha hjälp att boka tid för aborter, mödravård eller gynekologi, säger Sandra Dolietis, sjuksköterska hos Röda korsets vårdförmedling för papperslösa i Stockholm.

De mongoliska kvinnorna kommer ofta ensamma, ibland med små barn. De är väl medvetna om att deras skäl att få leva i Sverige inte passar in i Migrationsverkets regelverk. Arbetslöshet, korruption och hoppet om ett bättre liv är inte tillräckliga asylskäl. Många struntar helt i att söka asyl. De som får avslag lever vidare som papperslösa.

– Eftersom de inte söker asyl kan de inte få in sina barn på dagis. Vi har stött på ett par fall där mamman har lämnat så små barn som fyraåringar ensamma hemma hela dagen för att ha möjlighet att jobba, säger Sandra Dolietis.

De som ändå väljer att söka asyl har rätt att arbeta i Sverige medan asylutredningen pågår. Men att hitta arbete hos en seriös arbetsgivare är svårt. De kräver ett samordningsnummer från Skatteverket, men myndigheten ger sällan ut samordningsnummer om det inte finns ett arbetsgivarintyg. Det blir en ond cirkel, förklarar flera frivilligarbetare.

Somliga, ofta städare eller kökspersonal, kommer till Sverige lagligt, med hjälp av arbetstillstånd. Då lovar arbetsgivaren Migrationsverket och facket att betala avtals-enlig lön. Den verkliga lönen är ofta en annan och betydligt lägre.

Mongoler började dyka upp bland ansökningarna om arbetstillstånd ungefär 2011, berättar Gesa Markusson, ombudsman sedan många år på Fastighetsanställdas förbund, som organiserar lokalvårdare.

Fastighetsanställdas förbund märker en enorm rädsla bland nyanlända låglönearbetare från fattiga länder. De vågar sällan berätta om vilka villkor de egentligen lever under i Sverige.

– Många har lånat stora pengar för att kunna köpa arbetstillstånd eller turistvisum och är helt i händerna på sin arbetsgivare. Det gör att många bara blundar för sin utsatthet och ”står ut” för att de inte kan komma hem tomhänta.

Just bland mongoliska kvinnor upprepar sig samma berättelse hela tiden, säger Gesa Markusson:
– De tvingas ställa upp på sex med arbetsgivaren eller arbetsgivarens kunder för att få ut sin lön eller behålla sitt jobb.

Sara fortsätter att arbeta på kemtvätten. När tvättinrättningen får en ny stor kund och börjar tvätta restaurangkläder blir arbetsdagarna längre. Chefen fortsätter att ta på hennes kropp så fort han får tillfälle. Sara blundar varje gång, försöker att inte låtsas om hans händer. Hon vet hur starka de kan vara.

När ett år har gått har hon fortfarande inte fått det utlovade arbetstillståndet. Chefen vill ha en fru och erbjuder ett äktenskap i stället.

Sara sticker. En ny mongolisk kvinna tar över hennes tjänst.
○ ○ ○

Den asiatiska restaurangen på en av Stockholms finaste gator lockar näringslivstoppar och landsmän i exil. En svartklädd man med kraftiga glasögonbågar sveper genom matsalen och driver på servitriserna som ligger efter med beställningarna. Den här kvällen serveras en avancerad rätt med anka och skaldjur.

Bakom en dörr i massivt trä står Suvdaa. Det är hon som har lagat maten till människorna hon aldrig ser. Men de uppskattar hennes mat, har hon hört från de andra mongolerna som tjuvlyssnat vid nyckelhålet. Suvdaa arbetar 88 timmar i veckan och tjänar mellan 28 och 30 kronor i timmen. Om hon sköter sig. Vila får man göra på toaletten, brukar hennes chef säga. Annars blir det avdrag på lönen.

– Jag är en slav av min tid. En robot man kan göra vad man vill med, säger hon och suckar trött.

Sverige, det lyckade landet med fina skolor och schysta jobb, var inte som hon hade trott.

– När jag kom hit hade jag ingen aning om att det fanns ett dolt samhälle här, en parallellvärld där vi som måste förtjäna att få bo här tvingas acceptera vad som helst för att få existera.

Klockan närmar sig midnatt och en polisbil rullar sakta förbi på Kungsgatan. Suvdaa drar luvan över sitt huvud. Hon är inte rädd – men på sin vakt. Till skillnad från i övriga Europa verkar inte den svenska polisen jaga papperslösa lika intensivt, tycker hon.

– Jag frågar mig varje dag om det är värt priset, att vara här. Men inget alternativ är bättre för en sån som jag.

Suvdaa har något att vara tacksam över, säger hon: att hon åtminstone sluppit att utnyttjas sexuellt. Som Sara på kemtvätten.

Eller Yisun i Täby.

○ ○ ○

Yisun vet bara att det är en skola i Täby hon ska städa. Chefen har skickat ett sms med tid och plats och hon åker dit en sen eftermiddag när eleverna har gått hem. De städar tillsammans, Yisun och chefen. Det är viktigt att det går undan, säger han.

När de bara har ett par klassrum kvar stänger han dörren och tar fram ett ljusgult förkläde. Chefen vill att Yisun ska ta av sig kläderna och våttorka de sista golven naken med förklädet löst hängande över axlarna. Hon tvekar, men samtidigt vet hon att chefen inte kommer att ge med sig. Betalningen för städjobbet ligger i hans ficka. Och hon behöver pengarna.

Efteråt springer hon så snabbt hon bara kan. Samtidigt raderar hon chefens nummer ur sin telefon. Han fortsätter att ringa för att ge henne nya uppdrag. Yisun svarar aldrig mer.

Migrationsverket har noterat en ökning i antalet fall av misstänkt människohandel med personer från Mongoliet. Förra året upptäckte verkets tjänstemän tio fall av människohandel där mongoliska medborgare var offren. Endast nigerianska medborgare var värre drabbade, med 24 misstänkta fall under 2014.

På Röda korsets vårdförmedling för papperslösa i Stockholm har personalen noterat att mongoliska kvinnor ofta är mer isolerade än andra.

– I isoleringen och papperslös-heten ökar risken för människohandel. Ofta är svartjobb den enda möjligheten att försörja sig. Då hamnar man lätt i beroendeställning och blir ännu värre utnyttjad, säger sjuksköterskan Sandra Dolietis.

Bakom låsta lägenhetsdörrar sprids ryktet: den som står ut i fyra år får automatiskt permanent uppehållstillstånd i Sverige. Det finns korn av sanning i ryktet. Den som tjänat minst 13 000 kronor i månaden under fyra år kan få permanent uppehållstillstånd.

Men många mongoler tjänar betydligt mindre än så. Och löftet om uppehållstillstånd gäller inte för papperslösa.

Gesa Markusson från Fastighetsanställdas förbund säger att mongoler inte sällan missförstår vad som gäller i Sverige.

– Eftersom det inte finns en så stor grupp etablerade mongoler i Sverige har de svårt att få information om sina rättigheter, till skillnad från exempelvis de spansktalande migranterna som ofta har ett brett kontaktnät redan innan de kommer till Sverige.

Pressen att lyckas i Sverige är hård. För många i Mongoliet är Sverige ett drömland där allt är bra och där alla lyckas. En biljett med turistvisum kan kosta 60 000 kronor. Arbetstillstånden kostar också ofta pengar. Gesa Markusson säger att den som blir av med jobbet i Sverige har två val:
– Antingen åka hem till Mongoliet tomhänt, eller jobba svart och riskera att utnyttjas på nytt.
○ ○ ○

Enkhee rör sig ledigt mellan kyrkbänkarna i en frikyrkoförsamling i norra Stockholm och hälsar vänligt på alla som kommer in genom dörrarna den här söndagsmorgonen. Leendet är brett och innerligt. Kyrkan har blivit hennes hem, församlingsmedlemmarna hennes enda trygghet. Det har snart gått ett år sedan hon läste en tidningsannons om billiga turistvisum till Schengenland. Hon ringde direkt. Lånade ihop de 35 000 kronorna den korrupta ambassadtjänstemannen ville ha och köpte en biljett till Stockholm. I tullen ställde de många frågor, men Enkhee insisterade på sin inövade version om Stockholmssemester och kom igenom. Nu bor hon inneboende i en enrummare med utsikt över miljonprogrammen i södra Stockholm. Turistvisumet har gått ut för länge sedan. I väntan på asylutredning tar hon extrajobb som städerska, men arbetet är riskfyllt för en mongolisk kvinna, förklarar hon.

Enkhee berättar hur hennes mongoliska väninnor tvingas ha samlag med sin chef för att få ut sin lön.
– Sex är ett underförstått villkor för många mongoler som vill arbeta, säger hon.

Tårarna rinner nedför kinderna nu.

Det är svårt att tala om det mörka, om hur verkligheten för en rättslös migrantarbetare i Stockholm egentligen är. Drömmar, skam och idealbilder står i vägen. Enkhee har blivit expert på att hålla fasaden uppe.

Gamla vänner från Mongoliet hör ofta av sig till henne. Alla vill till Sverige. Enkhee kan inte förmå sig att säga sanningen om hur det egentligen är. Klart ni ska! brukar Enkhee svara. Här finns jobb till alla, ingen korruption och inget maktmissbruk.

Sverige är fantastiskt.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

Så gjordes jobbet.

Granskningen
Tusentals fattiga migrant-arbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.

Nästa del
De städar våra mataffärer.

Läs mer
Följ den fortsatta granskningen på *fokus.dn.se*. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter."

DN 25 maj 2015:

" Förtrycket fortsätter efter flykten till Sverige

På riktigt, vad ska jag med en man till?"

Shria från Mongoliet ser uppriktigt frågande ut. Orden väcker omedelbart bifall från hennes landsmän runt bordet på Röda korsets kvinnokafé i Stockholm.

"Jag klarar mig bäst själv", säger en kvinna som kallar sig Sasha och lutar sin raka rygg mot väggen. Män och deras svek är ett av hennes favoritsamtalsämnen. Sasha har inte sett sin make på flera år, och det är hon glad för. Livet har lärt henne: män ska man hålla sig långt borta ifrån.

Våldsamma makar är ofta själva anledningen till att kvinnorna sitter här i Stockholm, 700 mil hemifrån.

National center against violence i Mongoliet räknar med att var tredje kvinna i landet har blivit misshandlad av sin man. Många av dem som försöker starta ett nytt liv i Europa och Sverige har flytt från misshandel och förtryck i hemmet, berättar Tserenchunt Byamba Ochir. Hon är själv en av dem. Nu arbetar hon som projektledare för den svenska hjälporganisationen Talita på plats i Ulan Bator. Talita hjälper vålds-utsatta kvinnor både där och i Sverige.

Problemet i Mongoliet är att misshandeln ofta accepteras av omgivningen, menar Tserenchunt Byamba Ochir. Även släktingar kan tycka att kvinnan ska bita ihop och stå ut med att bli slagen – hon har ju i alla fall tak över huvudet. Mongoliet är ett patriarkalt samhälle och släktingarna tycker ibland att mannen har rätt att slå. Det finns inte heller någon tillräcklig lagstiftning som skyddar kvinnorna i Mongoliet, säger Tserenchunt Byamba Ochir. Frågan om kvinnors rättigheter saknas på den politiska dagordningen.

Mongoliet har dessutom en liten befolkning: tre miljoner invånare. De som flyr inom landet blir ofta hittade och de jourboenden som finns för misshandlade kvinnor är tillfälliga. Kvinnorna måste lämna dem inom 72 timmar.

Kvinnorna som flyr till Sverige vet ofta att deras berättelser sällan räcker som asylskäl. De kommer att tvingas leva på skuggsidan av samhället, behöva gömma sig. Ändå är viljan att skapa sig ett nytt, bättre liv så stark att de betalar mellan 30 000 till 100 000 kronor till korrupta tjänstemän på europeiska ambassader i Ulan Bator för ett turistvisum.

Talitas hjälparbetare ser med förtvivlan hur mongoliska kvinnor som varit starka nog att ta sig ur våldet och fly till Sverige ofta hamnar i ett ännu värre förtryck här, där de tvingas ställa upp på sex för att få arbeta.

De hamnar ur askan i elden, sammanfattar Talitas hjälparbetare.

Få svenskar är medvetna om det helvete som vissa mongoliska kvinnor lever i, mitt bland oss. Som papperslösa kommer de sällan i kontakt med myndigheter. En polisanmälan leder sannolikt till en returbiljett hem.

Den som lever utanför samhällets skyddsnät måste hitta andra allianser för att inte stå ensam. Kvinnorna vi möter håller ihop och hjälper varandra. En eftermiddagsfika med Sasha innebär långa stunder av väntan när hon fipplar med sin telefon och fixar tillfälliga städjobb och sovplatser till nyanlända mongoler.

På den mongoliska webbplatsen orloo.com läser kvinnorna nyheter från hemlandet, söker lägenheter i Stockholm – och varnar varandra för våldsamma arbetsgivare.

I dagens DN-reportage berättar vi om mongoliska kvinnors vardag med sexutnyttjande, 88-timmars arbetsveckor och usla löner. Sverige, i kvinnornas huvuden en symbol för frihet och framtidstro, blev något annat, något smutsigare.

Ändå talar få om att ge upp, att åka hem. Sasha konstaterar att kvinnor i hennes situation har två val: skaffa en man eller jobba svart och tjäna sina egna pengar.

Själv väljer hon svartjobbet, alla dagar i veckan.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN 27 maj 2015:

“ SLIT MED REKLAM HANS SISTA UTVÄG

○ **Att dela ut reklam är ett vanligt extrajobb för unga – men har också blivit fattiga migranters sista utväg för att hålla näsan ovanför ytan.**
○ **På härbärgen och hjälporganisationer söker Svensk direktreklam nya reklamutdelare bland nyanlända, som inte klagar på den låga lönen.**
○ **Emmanuel Abour, 37, från Ghana har arbetat för företaget i två år för under 50 kronor i timmen.**

”Vad önskar du att du hade råd att unna Dig?” skriver Svensk direktreklam i en av sina plats-annonser. ”En skolresa? Moped? Iphone?”

På härbärgen och andra mötesplatser för papperslösa, migranter och nyanlända flyktingar är Svensk direktreklam ett ständigt samtalsämne – men inte som ett bolag som gör det möjligt att ”unna sig” saker. Reklamföretagets namn uttalas ofta med ett sorgset leende. För många migranter är Svensk direktreklam själva symbolen för deras misslyckade försök att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Att dela ut reklam har blivit en sista utväg för rättslösa migranter som saknar andra alternativ, enligt frivillig-arbetare på hjälp-organisationer. Svensk direktreklam hör ofta av sig till dem när de behöver rekrytera nya medarbetare – och det behöver de nästan hela tiden. Migranterna är tacksamma. De jobbar hårt och klagar sällan. Om villkoren inte passar kan företaget alltid anställa någon annan. Det kommer nya migranter till Stockholms centralstation varje kväll.

– Jag hade inte jobbat för dem om jag inte var tvungen, men det här är mitt sätt att försöka få finnas till och bygga ett riktigt liv i ert samhälle, säger Emmanuel Abour.

Han kommer direkt från nattskiftet som städare på en hamburgerrestaurang. Nu småspringer han längs Sankt Eriksgatan i Stockholm på väg mot en stor vit plastsäck. Han ber genast om ursäkt: kanske gör hans rappa steg att det blir svårt för oss att följa med?

– Jag kan inte arbeta långsamt, förklarar han stolt.

Det är tidig lördagsmorgon vid Odenplan. Förutom ett gäng tonåringar som har spelat datorspel hela natten är Emmanuel Abour ensam på gatorna. Han skär sönder den vita plastsäcken med en mattkniv och packar upp bunt efter bunt. Distrikt 4321 innehåller sexhundrasjuttiofem exemplar av tidningen Vi i Vasastan och tolvhundra reklamblad. Vikt: 128 kilo.

Inom ett par minuter är han framme vid den första porten.

– Jag har gjort det här länge nu så det mesta går per automatik. Jag är faktiskt ganska bra på det jag gör, säger han och kastar sig upp för trapporna.

Två, tre, trappsteg i taget. Hela tiden springande. Han stannar inte förrän vagnen är tom.

Emmanuel Abour är 37 år och kommer från Ghana. Han tillhör den snabbt växande gruppen av afrikaner som i många år levt och arbetat i Spanien eller Italien, men som dragit sig norrut sedan den sydeuropeiska krisen slog till.

Kvar i Ghana finns hans två barn. Det är för deras skull som Emmanuel Abour i mer än tio år valt att bli en del av Europas nya underklass: migranterna som tar de lågbetalda jobb som européerna själva inte vill ha.

Låglönejobben i Europa kan handla om städning, disk, fruktplockning eller arbeten på byggen. De kan vara svarta eller vita, Emmanuel Abour har varit med om båda varianterna.

Det hade varit okej om de slitsamma låglönejobben varit en väg in till mer stabila jobb så att man på allvar kan etablera sig i samhället, menar Emmanuel Abour. Problemet är att det sällan funkar så.

I två års tid har han nu delat ut reklam för knappt femtio kronor i timmen, före skatt. Så är det för många av Svensk direktreklams migrantarbetare som DN träffat: det som var tänkt som en tillfällig nödlösning har blivit permanent.

Varje vecka delar Emmanuel Abour ut tidningar och reklam i sex olika distrikt. Fyra av dem ligger i södra Stockholm, de andra två i innerstan. Skrynkliga följesedlar i hans ficka visar att betalningen för distriktet kring Odenplan ger en lön på 199 kronor.

Omräknat till timlön blir det 50 kronor, före skatt.

Totalt tjänar Emmanuel Abour mellan 3 000 och 4 000 kronor i månaden på sina sex distrikt.
– Jag vet, det är inte bra, säger han.
– Men det är ett jobb. Hela min försörjning hänger på de här pengarna.

Han hyr ett rum i en lägenhet i Södertälje för 3 500 kronor i månaden.

– Om jag gnäller för mycket kan jag förlora jobbet. Det betyder att jag inte kan betala hyran eller köpa mat.

Svensk direktreklam poängterar ofta att reklamutdelningen inte ska ses som ett ”riktigt” jobb, utan ett extrajobb. Men ingen av reklamutdelarna i Stockholm som DN talat med säger sig ha träffat någon som arbetat för fickpengar eller ens sett till någon arbetare som kan tänkas tillhöra målgruppen ”ungdomar mellan 13 och 18 år” som företaget skriver om på sin webbplats.

– Det är förmodligen bara vi som accepterar de här villkoren, säger Emmanuels vän, reklam-utdelaren Eric som också kommer från Ghana.

○ ○ ○

Enligt Svensk direktreklam har de anställda så kallade prestationslöner. Det innebär att den fasta ersättningen per distrikt baseras på hur svårt distriktet bedöms vara. Om reklamen delas ut till villor eller lägenheter och om brevlådorna är samlade på ett ställe eller inte. Lönen regleras genom ett kollektivavtal mellan Almega Tjänsteföretagen och Svenska Transportarbetareförbundet.

Lennart Sköld på Transportarbetarförbundet är en av ombudsmännen som varit med och tagit fram avtalet. Han förklarar att lönen, omräknat till timarvode, ska vara minst 80 kronor i timmen för en ”normalpresterande” reklamutdelare över 18 år.

Vad tänker du om att den genomsnittliga timlönen snarare tycks ligga runt 50 kronor i det här fallet?

– Jag har redan sagt det jag ska säga. Minst 80 kronor i timmen bör de tjäna, och då ska de gå – inte springa – i trapporna.

Emmanuel Abour och hans kolleger tjänar betydligt mindre, räknat på den arbetstid det faktiskt tar att dela ut de här reklambuntarna.

– I så fall jiddrar Svensk direktreklam med det här.

Lennart Sköld är fåordig i sina kommentarer. Trots att Svensk direktreklam tycks bryta mot kollektivavtalet säger han att Transportarbetarförbundet inte kan hjälpa Emmanuel Abour – han är inte medlem i facket. ”Vi slåss inte för individen, vi slåss för kollektivet”, säger Lennart Sköld.

Kurt Junesjö, tidigare förbundsjurist på LO/TCO Rättsskydd, reagerar kraftigt mot både Svensk direktreklam och Transportarbetareförbundets agerande.

– Betalar man långt under kollektivavtalets lön så är det i allra högsta grad både oskäligt och skamligt, säger han.

Det är teoretiskt möjligt för Emmanuel Abour att stämma Svensk direktreklam i domstol, påpekar Kurt Junesjö. Eftersom lönen är uppenbart oskälig kan den vara olaglig. Men i praktiken blir det omöjligt – domstolsprocessen skulle bli för dyr för Emmanuel Abour. Hade han varit medlem i facket så hade förbundet kunnat stå för kostnaderna.

– Arbetsgivaren är ofta medveten om de här omständigheterna och klarar sig alltid ur det här, säger Kurt Junesjö.

Allra mest irriterar sig den facklige veteranen Kurt Junesjö på Transportarbetareförbundets ljumma inställning till Emmanuel Abours och hans kollegers låga löner. Att gynna individen är att gynna kollektivet, menar han.

– Jag förstår inte hur lönedumpning skulle vara en fördel för deras medlemmar. De borde måna om att hjälpa dem som inte har, eller kanske vet, sina rättigheter.

○ ○ ○

Efter drygt fyra timmars jobb är Emmanuel Abours vita plastsäckar tomma. Han tackar ja till en kopp kaffe, men undrar hela tiden vad klockan är. Han har ett distrikt kvar att dela ut.

I en trappuppgång nära Vasaparken stannar han upp. Några barn är på väg mot gräsplanen på väg för att leka. Emmanuel Abour följer dem med blicken.

– Jag hade kunnat göra så mycket för det här samhället om jag hade fötts här.

Han tystnar en stund. Om han växt upp i Sverige skulle han nog ha utbildat sig till arkitekt, tror han. Eller ingenjör.

– Ibland drömmer jag om att jobba på ett bygge.

Liksom hos många fattiga migranter kretsar Emmanuel Abours tankar ständigt kring nästa generation: barnen ska få det bättre. Kanske kan de finna en framtid i Europa, komma in i det svenska samhället på ett sätt som tycks omöjligt för honom själv.

– Jag vet att jag redan har levt halva mitt liv. Men någonstans hoppas jag att mina barn eller barnbarn kommer efter och gör någonting bra av att jag tog mig hit.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“<u>Så gjordes jobbet.</u>

Granskningen
Tusentals fattiga migrant-arbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.

Läs mer
Följ den fortsatta gransk-ningen på *fokus.dn.se*. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter. “

DN 27 maj 2015:

”<u>Vi kan åtminstone erbjuda någonting att tjäna</u>”

“Torbjörn Andersson, jurist på Svensk direktreklam, försvarar de låga lönerna. Han anser att företaget gör en insats för de utsatta migranterna. – Vi kan åtminstone erbjuda någonting att tjäna, säger han.

Svensk direktreklam har hela tiden behov av nya utdelare. Torbjörn Andersson berättar att företaget nästan alltid kan hitta ett ledigt distrikt för den som vill arbeta och har rätt att vistas i Sverige. Förutsättningen är att man kan tillräckligt bra svenska för att förstå ”ingen reklam tack”, säger han. Torbjörn Andersson poäng-terar att företaget aldrig har utgett sig för att kunna erbjuda en livsförsörjning. Arbetet är an-passat för ungdomar, studenter och pensionärer som vill tjäna extra pengar.
– Är man villig att acceptera villkoren är vi glada för det. Vi betalar skatt, sociala avgifter och försäkring för de anställda, säger han.

Tanken med arbetet är inte heller, från Svensk direktreklams sida, att utdelaren ska försörja sig på distrikten under många år. Ändå är det precis så det fungerar för många migranter som aldrig lyckats få ett annat jobb.
– Det är naturligtvis bekymmersamt att man inte kommer vidare in i samhället. Men vi kan inte ta något ansvar för det, säger Andersson.

Flera av era utdelare räknar till en timlön på runt 50 kronor. Är det en vettig lön?

– Vi kan åtminstone erbjuda dem någonting. Men vi kan aldrig någonsin ta på oss ett ansvar att försörja de här människorna. Det fungerar inte så.

Men är 50 kronor i timmen skäligt?

– Om den vore fastställd enligt konstens alla regler kanske vi skulle kunna konstatera att det sannolikt föreligger en felaktig lönebild på detta distrikt. Det kan vara så. Vi korrigerar distrikt ibland. Men för att kunna säga om det är så så måste det fastställas.

Det är ändå långt ifrån kollektivavtalets krav på 80 kronor i timmen i grundersättning.

– Femtio kronor i sig låter lågt. Men om det är relevant eller inte kan jag inte svara på. Vi brukar få kännedom om ett distrikt inte fungerar. Distrikten har ju funnits i åratal, skulle det ha varit konsekvent felaktigt så hade vi ju gjort något åt det.

Kan det finnas anledning att se över distrikten?

– Ja, det är klart att det kan finnas. Om utdelaren belyser det.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN 28 maj 2015:

“ De arbetar sju dagar i veckan – får ut 7 000 kronor i månaden

Två av Stockholms stormarknader, Ica Maxi i Nacka och Ica Maxi i Solna, städas av ett företag som anlitar lågbetalda migranter från Mongoliet. Flera av dem berättar att de jobbar sju dagar i veckan och får ut 7 000—8 000 kronor per månad – hälften av vad vanliga städare skulle tjäna för samma arbetsinsats. Mongolerna på Ica är rädda. Vissa har utnyttjats ännu värre tidigare och vill inte mista sina jobb.

Klockan närmar sig 22. Ica Maxi i Solna ska snart stänga. En man i 30-årsåldern med jeans och röda gymnastikskor går med energiska steg mot delikatessdisken. Han frågar efter kycklingspett.

– Vill du ha Texas honey eller sweet chili? frågar kvinnan bakom disken.

Intill delikatessdisken går en man i 25-årsåldern och sopar golvet, tyst och koncentrerat. Han har en mössa utan skärm och en mörkblå t-tröja med texten Onur Städ. En bit bort går hans städkollega och samlar ihop kundvagnar.

Bägge kommer från Mongoliet, precis som alla städare som DN talat med på Ica Maxi i Solna och på Ica Maxi i Nacka.

– De väljer oss mongoler för att vi arbetar så hårt, säger en av städarna.

Städarna på Ica Maxi jobbar verkligen hårt. Under flera morgnar och kvällar studerar vi lokalvårdarna i jättebutikerna i Solna och i Nacka. De är fullt fokuserade på arbetet hela tiden, fejar och putsar intensivt och tycks aldrig ta paus.

Mongolerna har en annan fördel ur arbetsgivarsynpunkt, åtminstone om arbetsgivaren är skrupelfri. Städare som DN talar med berättar att de arbetar veckans alla dagar, varje dag hela månaden. Och dessutom till en mycket låg månadslön: flera städare uppger att de får 7 000 eller 8 000 kronor per månad insatta på sina konton.

– Jag jobbar varje kväll mellan 18 och 23. Vissa dagar jobbar jag dagspass också, samma dag, från åtta på morgonen till tre på eftermiddagen, säger en städare i 30-årsåldern som vi kan kalla Ganbold.

Hur mycket får du per månad?

– 8 000 kronor.

En kollega till Ganbold säger till DN att han är missnöjd med lönen.

– Det är för lite. Jag vill att de ska höja. Men jag kan inte göra något, säger städaren som sedan inte vill prata mer.

Han är rädd att förlora jobbet. Så är det för flera av städarna på Ica Maxi som vi talar med. De blir oroliga när vi ställer frågor kring arbete och löner, om arbetet är svart eller vitt. När vi berättar att vi är journalister som undersöker städarnas villkor stegras rädslan ytterligare och samtalet avslutas.

– Prata med Dogan. Han är chef, säger flera.

För att få mer information anlitar vi en man som kan mongoliska. Vi kallar honom Alta i det här reportaget och ber honom söka jobb hos Onur Städ som är Maxi-butikernas städleverantör. Alta stämmer träff med städfirmans ägare Hüseyin -Dogan – men chefen dyker aldrig upp. I stället får DN:s medhjälpare Alta kontakt med en av städarna.

Är det lätt att hitta arbete här på Ica Maxi?

– Ganska lätt, svarar städaren som vi här kallar Boloroo.

Hur mycket pengar kan du tjäna som mest här?

– 7 000 kronor.

Jobbar du varje dag, från måndag till söndag?

– Ja.

Hur många timmar per dag?

– Sex timmar.

Hur länge kan man jobba här?

– Nu har jag jobbat i ett år.

En av städarna berättar att han tidigare, under två års tid, jobbat på en restaurang i Sverige. Det var slitsamt: arbete tio timmar per dag, alla veckans dagar.

– Jag fick 10 000 kronor i månaden.

Hur många mongoler jobbar i den här Icabutiken?

– Just nu är vi sex mongoler, svarar Boloroo.

Utländska arbetare som inte kommer från ett EU-land måste ha ett särskilt arbetstillstånd för att jobba i Sverige, såvida de inte är asylsökande. Men några arbetstillstånd registrerade på anställda hos Onur Städ finns inte hos Migrationsverket.

En källa uppger för DN att både asylsökande och papperslösa jobbat för Onur Städ. Företaget är känt bland mongoler i Stockholm som en arbetsgivare där man kan få jobb – men där jobbet innebär låg lön och tuffa arbetspass.

Boloroo, en av städarna, säger att han skrivit på ett kontrakt om att arbeta för Onur Städ i två år. När Alta frågar om Boloroo är intresserad av ett arbete med högre lön avböjer han.
– Nej. Det kan jag inte för att jag skrev ett tvåårskontrakt med Dogan.

Om du bryter kontraktet, vad kan hända?
– Jag får inte göra så. Det går inte.

Ica framhåller gärna att företaget bryr sig om arbetssituationen hos sina livsmedelsleverantörer runt om i världen. ”Anställda ska ha accep-tabla anställningsvillkor avseende minimilön, arbetstider och ledighet”, skriver Ica.

Skatteverkets nationella samordnare Conny Svensson menar att Icahandlarna måste försöka se till att personalen som jobbar i deras egna butiker har vettiga villkor.
– De måste ställa de här frågorna till det städföretag som man anlitar: Hur mycket tjänar städarna? Hur mycket arbetar de?

Conny Svensson poängterar att alla Icabutiker är undantagna från lagkravet om kassaregister eftersom Ica anses ha ”god intern kontroll”.
– I min värld ingår det i god intern kontroll att ta ansvar för att de som arbetar i butikerna inte utnyttjas, säger Conny Svensson.

DN låter Fastighetsanställdas förbund, som organiserar lokalvårdare, räkna ut hur mycket städarna på Ica Maxi skulle ha tjänat om de fått löner enligt gällande kollektivavtal.

Ganbold – som säger att han arbetar mellan 18 och 23 alla veckans dagar – skulle med en avtalsenlig lön få ut drygt 17 000 kronor i månaden efter skatt, inklusive ob-tillägg. Icajobbet ger honom 8 000 kronor, säger han.

Boloroo – som uppger att han jobbar sex timmar om dagen, sju dagar i veckan – skulle med en avtalsenlig lön få ut runt 20 000 kronor efter skatt. Icajobbet ger honom 7 000 kronor, säger han.
○ ○ ○

Fackförbundet reagerar starkt på Ica Maxi-städarnas uppgifter om att de jobbar varje dag, vecka ut och vecka in.

– Man får inte arbeta sju dagar i veckan under så långa perioder, poängterar Gesa Markusson, mångårig ombudsman på Fastighetsanställdas förbund.

Stormarknaderna i Solna och Nacka är båda framgångsrika Ica Maxibutiker. Enligt den senaste årsredovisningen omsatte Ica Maxi i Solna 391 miljoner kronor. Drygt tio miljoner kronor av vinsten gick till

butikens aktieägare. Vd:n Niclas Johansson äger 85 procent av aktierna. Ica Maxi i Nacka omsatte över 615 miljoner kronor och gjorde en total aktieutdelning på 23 miljoner. Mats Nilsson, vd och ägare, äger 79 procent av aktierna.

Till DN säger Mats Nilsson att han betalar 237 000 kronor per månad för städningen av stormarknaden.

– Vi är en av dem som betalar mest för städning. Vi försöker hela tiden se till att människor inte utnyttjas, så därför betalar vi de här pengarna.

Ica Maxi-vd:n Mats Nilsson har även fått kopior på städarnas anställningsbevis.

Hur vet ni att lönen som utlovas sätts in på deras konton?

– Det kan jag aldrig kontrollera. Hur ska jag kunna kontrollera vad han betalar ut till sina anställda? Jag måste bara se till att jag har ryggen fri, säger Mats Nilsson.

Har du frågat städarna om de verkligen får det som står i anställningsbevisen?

– Nej.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“Fakta. Så fungerar arbetstillstånd

Personer från länder utanför Europa måste ansöka om arbetstillstånd för att få arbeta i Sverige. Huvudregeln är att tillståndet måste vara beviljat av Migrationsverket innan personen kommer hit. Även facket ska ges möjlighet att uttala sig om ansökan.

Enligt Migrationsverket måste arbetsgivaren ha annonserat ut tjänsten inom både Sverige och EU i minst tio dagar. Vidare ska arbetsgivaren också intyga att den betalar avtalsenlig lön och teckna försäkringar för den anställde.
Källa: Migrationsverket

Så gjordes jobbet

Granskningen
Tusentals fattiga migrant-arbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna Niklas Orrenius och Josefin Sköld och fotografen Roger Turesson träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.

Läs mer
Följ den fortsatta granskningen på fokus.dn.se. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter. “

DN 28 maj 2015:

“ Icahandlare: Avtalen vi ser ger annan bild

Icahandlarna anser att de gjort vad de kan för att säkerställa städarnas villkor. – Enligt anställningskontrakten ska de tjäna 122 kronor i timmen, säger butikschefen i Solna, Thomas Zetterström.

Mats Nilsson, vd på Ica Maxi i Nacka, är säker på att han är en av de Icahandlare som betalar absolut mest för sin butiksstädning, 237 000 kronor i månaden. Han har också valt bort nattarbetande städpersonal och ber alltid om kopior på städarnas anställningsbevis. Ändå berättar städare i hans butik att de arbetar varje dag i veckan och tjänar mellan 7 000 och 8 000 kronor.
– Det stämmer inte. Vi betalar 237 000 i månaden, säger han.

Mats Nilsson säger att han försöker följa städarnas arbete, men han kan inte göra mer än att kontrollera att de har anställningsbevis.
– Jag har rätt att kontrollera att de har anställningsbevis, men längre än så kan jag inte gå.

Butikschefen Thomas Zetterström i Solna är förvånad över uppgifterna om städarnas låga löner. Ica Maxi i Solna har anlitat Onur Städ i tre månader och enligt kopior på anställningskontrakten ska de tjäna 122 kronor i timmen. Ändå tycker han att butiken har ett ansvar för att avtalen också efterlevs.
– Vi har ett stort ansvar att jobba med rätt företag, självklart. Därför tycker jag att vi har tagit reda på en hel del genom att ta in anställningsavtalen. Men vi kan alltid göra mer.

Har du frågat städarna vad de har för villkor?
– Nej, vi har en ganska ny relation och har väl inte riktigt kommit varandra nära riktigt ännu.

Mats Nilsson på Ica Maxi i Nacka säger att han kommer att ta kontakt med städföretaget omgående.

Många som städar hos er är rädda, varför tror du?
– Ingen aning.

Vad händer med städarna nu?
– Jag hoppas att de ska fortsätta städa min butik.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN 28 maj 2015:

“ Städfirman: De får lön enligt lagen

Städarna på Ica Maxi får avtalsenliga löner, säger städfirmans ägare Hüseyin Dogan. Han förnekar att de anställda jobbar sjudagarsvecka.

Hüseyin Dogan har under 15 år varit arbetsledare i städbranschen. Nu försöker han slå sig in som egenföretagare. För ett och halvt år sedan fick hans bolag Onur Städ kontraktet att städa Ica Maxi Nacka. För tre månader sedan tog han hem kontraktet i Solna.
– Jag lägger mig på det lägsta priset för att komma in på marknaden. Jag tjänar inte själv något på detta, säger han.

Hüseyin Dogan ställer sig frågande till städarnas uppgifter om arbete alla veckans dagar och löner långt under kollektivavtal.
– De jobbar fyra dagar i veckan.

Vad tjänar de?
– Enligt lagen, 122 kronor i timmen.

Vi har pratat med personer som arbetar för dig, de säger att de jobbar varje dag i veckan.
– Det stämmer inte.

Hüseyin Dogan säger att hans anställda ibland ”täcker upp för varandra”.
– Det har hänt. Jag kan inte vakta dem. De hjälper varandra. Men jag varnar dem att de inte ska jobba utan att meddela arbetsgivaren.

Flera säger till oss att de tjänar 7 000 eller 8 000 kronor i månaden. Är det rimligt?
– De tjänar 122 kronor i timmen och alla får pengarna på konto och de har lönespecifikationer. Det kan hända att folk tjänar 7 000, men då jobbar de bara några få dagar i veckan.

Hüseyin Dogan säger först att han kan skicka över lönespecifikationer som ska visa att han betalar avtalsenliga löner. Sedan ändrar han sig och vill inte längre visa upp dem.

Mongolerna som arbetar för dig, har de arbetstillstånd?
– De kommer med sitt LMA-kort (vilket visar att de är asylsökande) och samordningsnummer. Då kan de arbeta utan arbetstillstånd.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN 29 maj 2015:

“ Ica lovar följa upp städarnas usla lön

Alla som jobbar i Ica-butiker ska ha vettig lön. Men att kontrollera att städare har acceptabla villkor är svårt, säger Icas hållbarhetschef Kerstin Lindvall efter DN:s avslöjande om lågbetalda mongoliska städare på Ica Maxi.

DN berättade på onsdagen om vittnesmål från flera städare på Ica Maxi Solna och Ica Maxi Nacka: de arbetar varje dag, måndag till söndag, och får ut 7 000–8 000 kronor per månad. Det är mindre än hälften av vad städare som får betalt enligt kollektivavtal skulle tjäna för samma arbetsinsats.

Städarna som DN talat med är missnöjda med sina löner. Sam-idigt är de rädda att förlora sina jobb om de pratar om sina villkor.
– Det är jättetråkigt när sådana här fall uppstår. Men jag är mer ledsen än förvånad, säger Kerstin Lindvall, hållbarhetschef på Ica.

Städarna är inte anställda direkt av Ica Maxi utan av Onur Städ, som sköter städningen av Maxibutikerna i Nacka och Solna. Onur Städs ägare Hüseyin Dogan menar att han betalar sina städare avtalsenlig lön, 122 kronor i timmen.

Under torsdagen visade Hüseyin Dogan upp lönespecifikationer för DN. De visar att flera av hans städare fått månadslöner runt 7 000 kronor – men antalet angivna arbetstimmar på specifikationerna är betydligt lägre än vad städarna säger till DN att de i själva verket arbetar.

Hållbarhetschef Kerstin Lundvall säger att Ica centralt tillhandahåller checklistor för vad handlarna kan tänka på i en upphandling.

I det här fallet har båda handlarna använt sig av dem när de upphandlat städkontraktet. De har följt våra råd och det stöd vi har gett dem och exempelvis hämtat in kopior på anställningsavtal.

Är checklistorna tillräckliga?
– Man kan säkert göra mer. Checklistorna kompletteras också med andra tips och råd om att försöka observera städpersonalen för att se om det är samma eller olika städare som dyker upp, säger Kerstin Lundvall.

Ica centralt har ett ramavtal med Samhall om städning som de enskilda handlarna kan använda.
– Men det är de inte gjort i de här två butikerna. Det är helt upp till dem, säger Kerstin Lundvall.

Kurt Junesjö, tidigare förbunds-jurist på LO/TCO, är upprörd över vad de mongoliska städarna berättar om sina arbetsvillkor. Icahandlarna bär den stora skulden, menar han.
– De säljer rättvisemärkta bananer och etiskt odlade grönsaker – men struntar i människorna som städar i deras butiker. Det är snuskigt, säger Kurt Junesjö.

Gesa Markusson, mångårig ombudsman på Fastighetsanställdas förbund, säger att hon ”tyvärr inte är förvånad” över uppgifterna.
– Vi har sett det här i Ica-butiker förut.

Maxihandlarna i Solna och i Nacka gick under torsdagen ut på sina Facebooksidor och lovade sina kunder att följa upp uppgifterna från städarna om sjudagarsveckor och låga löner.

”Jag tror att de som arbetar i städbolagen har mer att vinna på att vi som köper deras tjänster stannar kvar och ställer krav på förbättringar, än att vi säger upp avtalet direkt. Jag försäkrar att om de inte lever upp till kraven så kommer de inte att få jobba med oss”, skriver Mats Nilsson, vd för Maxi i Nacka.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“ Så gjordes jobbet
Granskningen
Tusentals fattiga migrant-arbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrantarbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.
Läs mer
Följ den fortsatta granskningen på *fokus.dn.se*. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter. “

DN 30 maj 2015:

“ MINISTERN: SOM ETT SLAG I MAGEN

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) säger att hon blir förbannad och förtvivlad när hon läser om utnyttjandet av migrantarbetare i Sverige. I opposition anklagade hon regeringen för passivitet i frågan. Som minister är hon mer osäker på vad som kan göras.

Sara från Mongoliet som tvingas till sex av chefen på kemtvätten. Abir från Marocko som lastar bröd för 19 kronor i timmen på Årsta partihallar och sover på McDonald’s. Bhola Man Jimee från Nepal som får sitt pass taget i beslag.

DN:s artikelserie sätter strålkastare på ett samhällsproblem som varit osynligt i den politiska debatten, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

– Det är som ett slag i magen att läsa om hur de här människorna har det. Hur de behandlas här hos oss. Slavliknande förhållanden, som djur nästan. Fråntagna ett människovärde.

Vi träffar Ylva Johansson på hennes tjänsterum. Regeringskvarteren vid Rosenbad ligger bara några hundra meter från den McDonald’s-restaurang där Abir och andra fattiga migrant-arbetare tillbringar sina nätter. Den restaurang där mongoliska Suvdaa jobbar 88-timmarsveckor för en lön på 29 kronor i timmen ligger inte långt bort.

– Det här är toppen av ett isberg. Ingen vet hur stort det här är, hur många människor som lever under de här omständigheterna, hos oss. I vårt Sverige. Det är fruktansvärt, säger arbetsmarknadsministern.

Som oppositionspolitiker anklagade Ylva Johansson regeringen Reinfeldt för att vara naiv och passiv i frågan om utnyttjade migrantarbetare. Löner och villkor som arbetsgivare utlovar när Migrationsverket ska ge arbetstillstånd måste bli juridiskt bindande, krävde hon på sin blogg för knappt ett år sedan. Hon beskrev det som en av flera ändringar som snabbt kan genomföras.

Över ett halvår efter att regeringen tillträtt är det fortfarande fritt fram för arbetsgivare att i ansökan om arbetstillstånd lova att de ska ge migrantarbetare exempelvis 20 000 kronor i månadslön, men i verkligheten bara betala ut 10 000 kronor. En arbetsgivare som vill fuska med detta riskerar i princip ingenting, säger en källa på Migrationsverket till DN.

Ylva Johansson säger att hennes och regeringens ambition fortfarande är att skärpa lagstiftningen: arbetsvillkoren som utlovas ska bli juridiskt bindande.

– Frågan ligger under beredning på justitie-departementet just nu.

Arbetsmarknadsministern betonar flera gånger att invandring är något positivt och att regeringen absolut inte vill försvåra för arbetskraftsinvandring generellt.
– Det är fusket och utnyttjandet vi vill komma åt.

Ylva Johansson tror att många utnyttjade -migrantarbetare inte känner till sina rättigheter och att de ibland kan vara onödigt rädda för att kräva sin rätt.

– Rädslan är delvis befogad, men också större än den kanske borde vara. Det är ju kriminellt att behandla människor på det här sättet.

Papperslösa kvinnor som utsätts för brott, som de sexutnyttjade mongolerna i vårt reportage – vart ska de vända sig utan att behöva vara rädda?
– Det är svårt naturligtvis. Jag kommer inte kunna ge er alla svar. Det jag kan svara är att jag tycker att det är fruktansvärt och helt oacceptabelt och att regeringen har ett ansvar.

Föds det några tankar på åtgärder?
– Ja, det som slår mig är att flera av dem ni skriver om är EU-medborgare. Har man uppehållstillstånd i ett EU-land – där borde vi verkligen klara att hjälpa. Det är en svårare fråga om du är i Sverige utan uppehållstillstånd, därför att du har en rättslös ställning.

I New York kan papperslösa anmäla brott på en speciell polisstation utan att riskera sin egen situation. Vad tänker du kring det?
– Sådant tycker jag man ska titta på. Nu ligger det utanför mitt ansvarsområde men ja, det är en intressant tanke.

Utnyttjandet av arbetare i ett skuggsamhälle är inte ett specifikt svenskt problem, betonar Ylva Johansson: många EU-länder har den här typen av tudelat samhälle. Hon vill föra upp frågan på EU-nivå och har i september bjudit in tio ministerkolleger från EU-länder till ett möte för att diskutera just detta.

– Vi har pratat i tjugo års tid om ett socialt Europa, men det har bara varit snack. Vad innebär det på riktigt? Det här är exempel på baksidan av den fria rörligheten. Lösningen är inte att stoppa den, men vi behöver kombinera det med schysta villkor på arbetsmarknaden.

Vad betyder ”socialt Europa”?
– Att människor inte utnyttjas på den europeiska arbetsmarknaden och att de har rättvisa villkor.

Vad ska komma ut av ministermötet?
– Jag hoppas att vi gemensamt ska kunna lägga förslag till kommissionen om en handlingsplan för ett socialt Europa. Att det går från snack till verkstad, helt enkelt.

Vad bör göras konkret?
– Jag har inte svaret på den frågan, måste jag erkänna. I dag är det fackliga och ideella organisationer som hjälper de här människorna, men det är inte rimligt att hela ansvaret ligger på dem.

Varje kväll kommer hoppfulla migranter till Stockholms central som hoppas få ett arbete. Är lösningen att de slutar komma?
– Nej, det tror jag inte. Hela idén om att lösa problem med stängda gränser är omöjlig. Tittar vi på Europa i stort är det klart att vi behöver rörlighet. Att stänga gränser vore förödande för ekonomisk utveckling i Europa och i Sverige. Det är verkligen ingen väg jag vill gå.

FN:s rapportör François Crépeaus säger att svartarbetet och utnyttjandet av migranter är invävt i vårt samhälle – att européer vant sig vid att varor och tjänster är så billiga i dag.
– I Sverige kanske det finns en naivitet att det finns nästan gratisluncher och billiga tomater. Väldigt få svenskar är medvetna om det som ni visar i de här reportagen. Man vill liksom inte tro att det kan vara så här illa här hos oss, mitt bland oss. Därför är det jättebra att det lyfts fram, att det kommer upp på den politiska dagordningen.

Hur stor tror du att den här svarta sektorn är?
– Jag vet inte. Jag är bara rädd att den är mycket, mycket större än vi anar.

Om vi intervjuar dig om ett år igen. Vad har hänt då?
– Jag hoppas att vi kommit i gång med ett arbete för att åtgärda detta. Det kommer att vara svårt. Men det är ingen ursäkt för att inte ge sig på det.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“ Starka reaktioner på granskningen

"Vad vi ser är en exploatering som inte stannar vid det ekonomiska. Här finns också ett förnedringselement som bara tycks tillta ju längre ner i samhällshierarkin vi kommer." Roland Paulsen, författare och doktor i sociologi, i DN kultur.

"I likhet med tiggeriet duckar politikerna för problemet, man vågar inte ta fighten med facket. Man måste helt enkelt införa en lagstadgad minimilön, så de som utnyttjar utsatta människor kan ställas inför rätta och tas av banan.” **Per Rogell**, läsare i mejl.

"Som Orrenius och Sköld visat leder de buskiga vägrenarna på den svenska arbetsmarknaden som ekomigranterna hänvisas till rakt in i ett B-samhälle osynligt i bemärkelsen att vi som bränner på i huvudfilerna på A-samhällets motorväg än så länge kan välja att blunda för det." Johan Wirfält, chef för Forum/Debatt på Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm, på Facebook.

"Lysande artikel om livet i skuggan. Jag har varit där. Inte en krona, inte ett papper, inte en vän. Man är sin smärta." **Theodor Kallifatides**, författare, på Twitter.

"Läs DNs reportage 'De osynliga'." Petter, artist, på Twitter.

"Vi, du och jag, måste börja ta ansvar, reagera och agera. Vi får inte låta Abir, Bhola, Sara, Suvada och Yisun betala priset för att vi inte vill betala och därigenom indirekt håller i den piska som bildligt talat viner över deras ryggar." **Bengt-Urban Fransson**, politisk chefredaktör, Piteåtidningen.

"Reportagen synliggör ett dystopiskt parallellsamhälle som det nästan är svårt att ta in att det existerar." Vesna Prekopic, ledarskribent, Dagens Arena.

"#deosynliga är ett av de viktigaste reportagen på länge. Det handlar om mänskliga rättigheter." **Thomas Eriksson**, arbetar för FN:s utvecklings-program UNDP i Mongoliet, på Twitter.

"Jag blir jätteglad att så många har läst och att de bryr sig om min situation. Är det någon som vill ge mig jobb?" **Svetsaren Abir**, var med i första reportaget, i samtal med reportrarna.

Detta har hänt.

DAG 1
Sveriges nya underklass lever mitt bland oss – men i en parallell värld. En slavliknande tillvaro där lagar som skyddar oss andra inte gäller. Första delen i serien handlade bland annat om Abir, Bhola, Pape och Mouhammed: fattiga människor som saknar flyktingskäl men som kämpar för ett drägligt liv i samhällets bottenskikt.

DAG 2
Mongoliska kvinnor är en växande grupp i bottenskiktet av Stockholms arbetsmarknad. De uthärdar usla löner, hot och övergrepp i jakten på ett drägligt liv. Sex är ofta ett underförstått villkor för många som vill arbeta.

DAG 3
Att dela ut reklam är ett vanligt extrajobb för unga – men har också blivit fattiga migranters sista utväg för att hålla näsan ovanför ytan. På härbärgen och hjälporganisationer söker Svensk direktreklam nya reklamutdelare bland nyanlända, som inte klagar på den låga lönen.

DAG 4
Två av Stockholms stormarknader, Ica Maxi i Nacka och Ica Maxi i Solna, städas av ett företag som anlitar lågbetalda migranter från Mongoliet. Flera av dem berättar att de arbetar sju dagar i veckan och

får ut mellan 7 000 och 8 000 kronor per månad – hälften av vad vanliga städare skulle tjäna för samma arbetsinsats.

Dagens Nyheters fyra första delar i granskningen publicerades den 23, 25, 27 och 28 maj.

Så gjordes jobbet.

Granskningen
Tusentals fattiga migrantarbetare utnyttjas i Sverige, i en skuggvärld där lagar som skyddar oss andra inte gäller. För löner under 20 kronor i timmen packar de mat, skyfflar gödsel och städar. I reportageserien De osynliga avslöjar DN hur arbeten som bygger på hänsynslöst utnyttjande och slavliknande förhållanden numera är en integrerad del av vår samhällsekonomi.

Reportrarna & fotografen
Under vintern och våren har reportrarna **Niklas Orrenius** och **Josefin Sköld** och fotografen **Roger Turesson** träffat över hundra utnyttjade migrant-arbetare över hela landet. Gemensam nämnare för nästan alla: en enorm rädsla.

Läs mer
Följ den fortsatta granskningen på *fokus.dn.se*. Bloggen #deosynliga uppdateras hela tiden med extramaterial och nya uppgifter. “

Politik före socialdemokraternas kongress 29-31 maj 2015.

DN 28 maj 2015:

“S kärnväljare en krympande skara

Det är fortfarande dött lopp mellan de politiska blocken, visar DN/Ipsos majmätning. Samtidigt visar mätningen att Socialdemokraterna har svårt att locka väljare bland unga och i storstäderna.

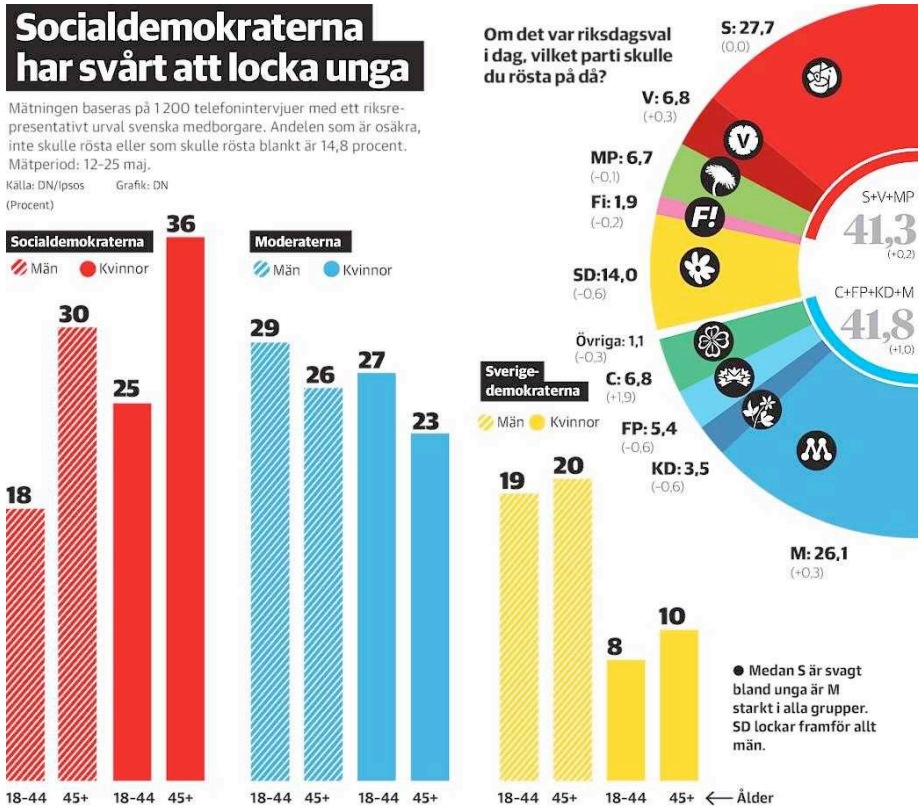

S **M** **SD**

Staplarna i figuren från vänster, ålder: kvinnor 18-44 år, 45+ år. Män 18-44 år, 45+ år.

I morgon, fredag, inleder Socialdemokraterna sin partikongress i Västerås för att kraftsamla kring jobbfrågan. För S handlar det också om att vända väljaropinionen. De senaste månaderna har S tappat i stöd och i DN/Ipsos majmätning får partiet 27,7 procent – samma siffra som i aprilmätningen.

Samtidigt har Moderaterna en motsatt trend. M får i maj 26,1 procent av rösterna och har därmed ökat i varje mätning sedan årsskiftet.

Det är säkert trevlig läsning för den nya M-ledaren Anna Kinberg Batra, men mindre trevlig för statsminister Stefan Löfven, vars position som dominerande parti nu på allvar är hotad.

Socialdemokraterna bör också bekymra sig över att partiet har svagt stöd bland yngre väljare och bland storstadsbor. DN/Ipsos har samkört mätningarna från april och maj, och konstaterar att M har betydligt starkare stöd både bland unga och i storstäderna.

– Socialdemokraterna har blivit partiet för det gamla Sverige. S har starkast stöd bland äldre väljare och i glesbygd. I tillväxtområdena kring storstäderna är S stöd nere i 23–24 procent, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

– Bland svenskar under 30 år är stödet för S under 20 procent, samtidigt som stödet för M ligger på 27 procent i samma grupp. Den här utvecklingen rimmar illa med S slogan om att vara framtidspartiet, fortsätter han.

En förklaring till att S tappar bland unga och i storstäder torde vara att partiets hävdvunna väljargrupp är en krympande skara. Färre människor jobbar i traditionella LO-jobb och fler jobbar inom tjänstesektorn. Här har S en utmaning för att attrahera nya väljargrupper.

David Ahlin pekar på att S också tar stryk av Sverigedemokraternas framgångar. Särskilt gäller det manliga väljare.

– För några år sedan pratade vi om att det fanns två stora partier. Men bland manliga väljare stämmer inte det längre. Bland män är det nu tre partier som är hyfsat jämnstarka: S, M och SD, säger han.

Enligt Ipsos har Moderaterna stöd av 30 procent i gruppen män mellan 18 och 44 år, medan Social-demokraterna och Sverigedemokraterna har stöd av knappt 20 procent.

Bland kvinnliga väljare i samma åldersgrupp ser det annorlunda ut. Där får M stöd av 27 procent medan S får 25 procent och SD 8 procent.

– Det är uppenbart att SD hittills lyckats betydligt bättre med att hitta stöd bland män, säger David Ahlin.

DN/Ipsos majmätning innehåller inga förändringar som är statistiskt säkerställda. Förändringarna för varje parti är små jämfört med den senaste mätningen i april. Störst förändring står Centern för med ett

lyft på 1,9 procentenheter sedan april, vilket är precis på gränsen till felmarginalen.

Styrkeförhållandet mellan blocken är också i stort sett detsamma som i april. S, MP och V får till- sammans 41,3 procent av rösterna medan allianspartierna får 41,8 procent.

Mätningen bygger på telefon-intervjuer med 1 200 personer under perioden 12–25 maj.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se "

"**Fakta. S-kongressen**

Socialdemokraterna håller partikongress i Västerås den 29–31 maj.

Tema för kongressen är "Framtidens jobb och framtidens folkrörelse".

Partiledare Stefan Löfven håller tal på fredag den 29 maj klockan 16.

På kongressen deltar 350 ombud, varav 193 är kvinnor och 157 män.

Medelåldern bland ombuden är 43,4 år. 89 ombud är under 35 år, 8 är över 65 år.

Cirka 540 motioner har lämnats in till kongressen. "

DN 28 maj 2015:

" En stukad statsminister som möter ombuden

I morgon, fredag, öppnar en statsminister Socialdemokraternas kongress, för första gången på tio år. Det borde vara en triumf för partiet. Men Stefan Löfven har varken några framgångar i opinionen eller i riksdagen att redovisa.

Analys
Socialdemokraterna har återerövrat statsministerposten. Som de socialdemokratiska kongressombuden har längtat efter att åter kunna få höra partiledaren stolt säga "I Socialdemokraternas Sverige..." följt av ett framsteg som skett i ekonomin eller välfärden.

Men Stefan Löfven kan inte triumfera. Han regerar fortfarande med en borgerlig budget. De reformer som genomförts hittills har i huvudsak konstruerats av Alliansen.

Regeringen Löfven har inte heller lyckats sätta dagordningen för den politiska debatten med sina visioner och förslag. Den har hamnat i en debatt om invandring och integration utan att ha några färdiga förslag att komma med. Och den har inte rosat marknaden när det gäller regeringsskicklighet.

Inte konstigt om stämningen inte är den bästa på den socialdemokratiska partikongressen.

För att ytterligare förmörka känsloläget så har de reformer regeringen presenterade i vårbudgeten inte väckt någon ny entusiasm i väljarkåren, att döma av dagens DN/Ipsos. Inte så konstigt, i budget-

propositionens tabeller kan man svart på vitt konstatera att regeringens viktigaste vallöfte – att ha Europas lägsta arbetslöshet 2020 – med stor sannolikhet inte kommer att uppnås.

Därför får den första social-demokratiska statsministern sedan Göran Persson öppna partikongressen med en opinionsnotering där S är jämnstort med M och de rödgröna jämna med Alliansen (beaktat felmarginalen).

Hans smala lycka är att oppositionen inte är i särskilt gott skick den heller. Moderaterna slits av spänningar kring Decemberöverenskommelsen och invandringspolitiken. Det sista river också upp sår i FP. Med undantag av Centern genomgår de borgerliga partierna en omprövningsprocess. Sverigedemokraterna har blickarna riktade inåt, efter en uppgörelse med den mest nationalistiska flygeln.

Med tre år kvar till ett ordinarie val brukar opinionsmätningar inte vara särskilt intressanta. Men detta bräckliga politiska läge är ett undantag. Vill oppositionspartierna kan de störta regeringen. Viljan påverkas av opinionssiffror, eftersom en sådan process kan sluta i ett extraval. Också regeringspartiernas beredskap att ta risker i riksdagen påverkas av utsikterna att kunna vinna ett eventuellt extraval.

Opinionsframgångar tas som kvitton på att partier som omprövar sin politik eller rensar ut interna opponenter är på rätt väg. De kan hjälpa ifrågasatta partiledare att behålla greppet och de används som internt beslutsunderlag inom partierna. Så även om opinionen blivit allt svårare att mäta är undersökningarna paradoxalt nog viktigare.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 27 maj 2015:

”S måste ta ställning för en offensiv ekonomisk politik”

Byt linje. Den ökande ojämlikheten är ett misslyckande för Sverige och går hand i hand med arbetslöshet och segregation. Socialdemokraterna måste ta initiativ till ökade offentliga investeringar för att få i gång ekonomin och skapa fler jobb, skriver Socialdemokraterna i Skåne, S-studenter, SSU och två LO-distrikt.

Klyftorna i Sverige ökar åter i snabb takt. Den rikaste delen av Sveriges befolkning har fått bäst utdelning på politiken. Det är de som vunnit mest på skattesänkningarna, skatteavdrag för hushållsnära tjänster och rotavdrag. Samtidigt har arbetslösheten bitit sig fast på höga nivåer, trångboddheten ökat och nästan vart femte barn växer upp i fattigdom. Hög arbetslöshet och ökade klyftor skapar utslagning, ohälsa och ökad segregation.

De flesta jämlikhetsforskare är dock överens om att den historiska brytpunkten ägde rum redan på tidigt 80-tal. Då började inkomstskillnaderna öka – efter att ha minskat under årtionden dessförinnan. Det är också den bild som LO:s granskning av maktelitens inkomstutveckling visar. 1980 tjänade det svenska näringslivets direktörer i genomsnitt tio gånger mer än en -industriarbetare. I dag tjänar de nästan fyrtiosex gånger mer än en industriarbetare och femtiotvå gånger mer än en undersköterska. Vad de flesta löntagare tjänar ihop på en hel livstid, drar andra in på ett år.

Länge dominerade ekonomiska teorier som gör gällande att ojämlikhet är bra för ekonomisk tillväxt. Ny forskning visar emellertid på

motsatsen. Nyligen publicerade OECD en studie som uppskattar att den svenska tillväxten sammanlagt skulle ha varit sju procentenheter högre om inkomstklyftorna inte hade ökat mellan 1990 och 2010. Socialdemokraterna bör därför rannsaka också sig själva och den politik som förts under de år som ojämlikheten ökat och som vi haft en socialdemokratisk regering. Den ökande ojämlikheten är ett misslyckande och den skadar Sveriges tillväxtförutsättningar.

Allt fler ekonomer – från vänster till höger – är i dag överens om att det finns ett samband mellan jämlikhet och ekonomisk utveckling. De samhällen som är mest jämlika är också de länder i världen där man har högst medellivslängd, lägst kriminalitet och människor mår bäst. Mindre inkomstskillnader ger större ekonomisk tillväxt, minskad ohälsa och ökad tillit mellan människor.

När socialdemokraterna nu samlas för parti-kongress i Västerås i helgen krävs det beslut som präglas av nytänkande och ansvarstagande. Det handlar om att formulera en offensiv ekonomisk politik som kan fungera som katalysator för samhällsutvecklingen. Ansatsen måste vara att få till en vändpunkt i den utveckling som präglat svensk ekonomi under de senaste decennierna.

Att vända denna utveckling kräver grundläggande förändringar i den ekonomiska politiken. Den strama penningpolitiken har haft en hämmande effekt på den ekonomiska utvecklingen. Konsekvenserna ser vi i sänkt investeringstakt och vinster som inte återinvesteras i verksamheten. För att öka de privata investeringarna, som står för merparten av investeringsvolymen, krävs en aktiv penningpolitik som fokuserar på mer än inflationsmålet. För att bredda Riksbankens uppdrag menar vi därför att inflationsmålet bör kompletteras med ett mål för full sysselsättning.

En fortsatt låg investeringstakt kommer med största sannolikhet att leda till fortsatt hög arbetslöshet, ökad ojämlikhet och minskad levnadsstandard. Det riskerar att ställa en hel ungdomsgeneration utanför bostads- och arbetsmarknaden. Det skulle vara enormt ett slöseri med mänskliga resurser som ökar samhällskostnaderna och går stick i stäv mot strävan efter ett jämlikt samhälle. En socialdemokratisk ledd regering måste ta initiativ till ökade offentliga investeringar för att få i gång ekonomin och skapa fler jobb. Det finns helt enkelt inte utrymme att avvakta.

En ökad investeringstakt i det svenska bostadsbyggandet krävs för att möta den akuta bostadsbristen och öka sysselsättningen. Jämfört med Tyskland ligger Sverige 3 procent lägre i investeringsnivån i bostadsbyggande, mätt som andel av BNP. I dag kan inte ungdomar flytta dit utbildning och jobb finns. Det hämmar den ekonomiska utvecklingen. För att bygga bort bostadsbristen behöver byggnadstakten öka ytterligare och ta sikte på ett mål om 350 000 nya bostäder till år 2020. Genom att subventionera produktionen av bostäder och i synnerhet små bostäder kan man dessutom bygga bostäder som människor har råd att bo i. Upprustning av miljonprogramsområdena kräver satsningar i miljardbelopp för att bevara värdet av det befintliga bostadsbeståndet och säkerställa människors levnadsstandard.

Den låga räntan ger också synnerligen bra förutsättningar för att låna till samhällsekonomisk lönsamma infrastrukturprojekt. Ökade statliga investeringar i infrastruktur skulle göra det möjligt att säkerställa kvaliteten i transportnätet och bygga ut kollektivtrafiken. För att nå dit krävs att investeringarnas andel av BNP ökar. En pålitlig infrastruktur som möjliggör goda kommunikationer är bra för ekonomin. Då ökar produktiviteten och vinsterna ökar. Investeringar i bostäder och infra-

struktur är långsiktiga satsningar som bygger Sverige stark för framtiden och skapar fler jobb.

Vi menar därför att socialdemokraterna måste ta ställning för ett omfattande investeringsprogram som säkerställer en höjd investeringsnivå, mätt som andel av BNP, och pressar tillbaka arbetslösheten. Det vore högst rimligt att skilja ekonomin för långsiktiga investeringar från statens löpande utgifter. Införandet av en separat finansieringsstruktur för investeringar, som löper parallellt med statens driftsbudget, skulle möjliggöra en expansiv finanspolitik som på allvar tar sikte på full sysselsättning.

Med fler i arbete ökar skatteintäkterna och samhällets utgifter för arbetslöshet, ohälsa och social utslagning minskar. En kraftfull investeringspolitik behöver kombineras med stora välfärdssatsningar för att skapa en hållbar utveckling och ett bättre samhälle. Fler anställda i vård, skola och omsorg för att garantera en välfärd av hög kvalitet. Det handlar om att människor ska ha rätt till bra utbildning, god sjukvård och ett värdigt liv. En bra välfärd minskar klyftorna i samhället och ökar människors frihet.

Det är dags för ett historiskt skifte i den ekonomiska politiken. Socialdemokraterna kan med hjälp av en expansiv finanspolitik och en aktiv penningpolitik styra den ekonomiska utvecklingen och påverka människors öden. I stället för massarbetslöshet, trångboddhet och ökad segregation kan vi ta ställning för något annat. Med en aktiv ekonomisk politik kan vi bygga ett samhälle som håller ihop och där människors tillit till varandra ökar, ett samhälle som bygger på gemenskap och solidaritet. I kombination med en välfärdspolitik som garanterar en hög levnadsstandard och utbildningsnivå för alla, kan vi trygga framtiden för våra barn och unga.

Det är dags att ta ställning för en ekonomisk politik som på allvar tar sikte mot full sysselsättning och ökad jämlikhet.

Magnus Alm, ordförande LO-distriktet i Skåne
Talla Alkurdi, förbundsordförande Socialdemokratisk studentförbundet, S-studenter
Ellinor Eriksson, förbundsordförande Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, SSU
Per-Erik Johansson, ordförande LO-distriktet i Norra Sverige
Niklas Karlsson, ordförande Socialdemokraterna i Skåne “

DN 27 maj 2015:

“ Regeringen saknar jobbstrategi

Arbetslöshet är inte en tävling mot andra. En procentsiffra vore ett bättre mål än EU:s lägsta arbetslöshet. Flera av reformerna som regeringen föreslår ökar dessutom arbetslösheten.

Regeringens främsta prioritet är att varaktigt öka sysselsättningen. Men en framgångsrik politik kräver väl avvägda mål och god analys av olika medel. Regeringen har inte det.

Det mål som formulerats är att Sverige 2020 ska ha EU:s lägsta arbetslöshet. Det är mycket ambitiöst. Tyskland, som ligger lägst, har i dag nästan 3 procentenheter lägre arbetslöshet än Sverige. En grundfråga är emellertid varför vi ska knyta vårt mål till utvecklingen i andra länder. Arbetslöshet är ju ett problem i sig, inte en tävling mot andra, som Eurovision Song Contest eller EM i fotboll, där det gäller att vara bäst.

Man kan möjligen se regeringens formulering som ett försök att sätta upp ett mål för den strukturella arbetslösheten, det vill säga den varaktiga arbetslöshet som beror på arbetsmarknadens funktionssätt och inte på konjunkturen: en allmän konjunkturuppgång gör det nämligen inte lättare att nå målet, eftersom arbetslösheten då faller i alla länder.

Fast det är ett ofullständigt sätt att beakta konjunkturen. Formuleringen lämnar fortfarande öppet för att tillfälligt minska arbetslösheten genom en långsiktigt ohållbar finanspolitik med stora budgetunderskott enbart i Sverige.

Ett möjligt försvar för målformuleringen är att man tror att alla EU-länder möter liknande strukturella trender på arbetsmarknaden, till exempel digitalisering/automatisering som slår ut rutinmässiga jobb i mitten av lönefördelningen. Men det finns också uppenbara skillnader i strukturella trender mellan länderna. En sådan är Sveriges mycket större flyktinginvandring som gör det svårare att uppnå låg arbetslöshet för oss än för andra. En mer generös flyktingpolitik och lägre arbetslöshet än i resten av EU är båda vällovliga ambitioner men de går förmodligen inte att förena.

Formuleringen av arbetslöshetsmålet som ett mål i förhållande till andra länder är problematisk. Ett mål för den strukturella arbetslösheten i form av en procentsiffra vore bättre. Det kunde sedan operationaliseras som ett mål för den genomsnittliga arbetslösheten över, säg, en femårsperiod som ungefär motsvarar en konjunkturcykel.

Regeringens tydligaste arbetsmarknadsmål avser arbetslösheten. Visserligen ska det uppnås genom fler i arbete och fler arbetade timmar. Men det är ändå stor risk för alltför mycket fokus på arbetslösheten och att man därför frestas att frisera siffrorna genom förtidspensioneringar och expansion även av sådan utbildning som inte leder till några framtida jobb.

Hur är det med regeringens analys? Dessvärre är tankeramen i den ekonomiska vårpropositionen ett analytiskt sammelsurium. Fler jobb ska skapas genom aktiv näringspolitik som främjar entreprenörskap, innovation och teknisk utveckling, det vill säga höjer den långsiktiga tillväxttrenden. Vidare ska exporten och investeringarna i infrastruktur öka. Energipolitiken ska vara långsiktig och dessutom grön. Vidare ska

utbildningssatsningar för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och arbetsmarknadspolitiska reformer göras.

Analysen blandar helt osystematiskt politik som över huvud taget inte har med arbetslösheten att göra, förändringar som påverkar efterfrågan på kort sikt (och därmed konjunkturarbetslösheten men inte den strukturella arbetslösheten) och reformer som verkligen påverkar arbetsmarknadens funktion.

Det är förstås bra att stödja innovationer och teknisk utveckling därför att högre långsiktig tillväxt normalt är välfärdshöjande i sig. Däremot talar mycket lite för ett systematiskt samband mellan långsiktig tillväxttrend och arbetslöshet. Å ena sidan gör högre tillväxt det mer lönsamt för företag att investera i anställningar, därför att den framtida avkastningen i form av produktion då blir högre. Men å andra sidan innebär snabbare teknologisk utveckling mer strukturomvandling. Det skapar högre friktionsarbetslöshet när arbetskraft ska omfördelas mellan företag och branscher.

Regeringens förslag om kunskapslyft, utbildningskontrakt för unga och mer stöd till svaga elever på lågstadiet kan bidra till lägre arbetslöshet. Mer generös arbetslöshetsersättning och höjda sociala avgifter för ungdomar drar däremot i riktning mot högre arbetslöshet. Sammantaget ökar förmodligen regeringens reformer arbetslösheten något.

Det innebär inte att politiken behöver vara fel. Hög sysselsättning är inte det enda ekonomisk-politiska målet. Jämn inkomstfördelning är också ett viktigt mål. Vi vet att andelen relativt fattiga (de med en inkomst under 60 procent av medianen) har ökat kraftigt och att mer generös arbetslöshetsersättning motverkar det. Så det finns uppenbara målkonflikter. Men det är viktigt att lyfta fram dem och inte som regeringen sopa dem under mattan genom att inte redovisa några beräkningar av hur dess förslag påverkar arbetslösheten. Det är en klar försämring jämfört med alliansregeringen. Det fanns mycket att kritisera i dess beräkningar, men de gav ändå en grund att diskutera från.

Hur som helst kan man vara ganska säker på att regeringens hittills aviserade politik inte räcker för att på sikt mer påtagligt minska arbetslösheten.

Lars Calmfors professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN 29 maj 2015:

”Jobbskatteavdraget gynnar inte den svenska tillväxten”

Tillväxtkris. Sänkta arbetsgivaravgifter och jobbskatteavdraget bidrar till att hålla ineffektiva företag vid liv och minskar omvandlingstrycket. Tillväxt och sysselsättning gynnas om resurserna i stället användes för ett försäkringssystem för att stimulera individers utbildning och omställning, skriver två KTH-forskare.

Efter nära 20 år av uthållig stark ekonomisk tillväxt, mätt som den totala produktiviteten av arbete och kapital, ser trenden nu ut att ha brutits. Denna utveckling är i linje med vad som kan förväntas ske med politik inriktad på att subventionera företagens kostnader. I stället för sänkt skatt på kapital och arbete förordar vi politik inriktad på ett högt omvandlingstryck i ekonomin och ett välfinansierat försäkringssystem att stimulera individers utbildning och omställning.

I rapporten Från jobbpolitik till tillväxtpolitik, utgiven av Entreprenörskapsforum, har vi med hjälp av OECD-statistik jämfört tillväxten av totalfaktorproduktiviteten (TFP) i USA och Sverige under perioden 1985–2012. Sverige hade en mycket stark tillväxt under 1990-talet och fram till första halvan av 00-talet, klart starkare än USA. Därefter faller den svenska tillväxten mycket snabbare än den amerikanska. Bara 1980-talets produktivitetskris har lika svaga tillväxtsiffror som Sverige i dag.

Oavsett om detta är ett tillfälligt hack i en stark tillväxtkurva eller inledningen till en ny produktivitetskris är den nuvarande utvecklingen i linje med vad som kan förväntas ske med politik inriktad på att subventionera företagens kostnader. Visserligen har sysselsättningen ökat, men huvudorsaken till detta är en stark befolkningstillväxt. Arbetslösheten är fortsatt hög.

Det finns en bred enighet bland ekonomer om att den långsiktiga TFP-utvecklingen är en bra indikator på samhällets förmåga att skapa en ekonomisk tillväxt som leder till högre löner, högre vinster och ökad välfärd. Dagens ekonomiska forskning om tillväxt bygger i stor utsträckning på den så kallade endogena teori som fick sitt genomslag i början av 1990-talet. Den visar att tillväxt drivs av innovativa processer och kreativ förstörelse. Det leder till nya produkter, processer och företag som ständigt utmanar och ersätter det etablerade.

I en nyligen genomförd studie testas denna teori på data från USA. Forskarna finner att minskat omvandlingstryck genom skattesänkningar, lägre lönekostnader eller direkta subventioner till de etablerade företagen har en negativ effekt på den ekonomiska tillväxttakten (Acemoglu, Akcigit, Bloom och Kerr, 2013). Varför skulle det vara annorlunda i Sverige?

En av de största svenska sysselsättningspolitiska insatserna sedan 2005 är sänkt arbetsgivaravgift för unga på arbetsmarknaden. Denna kostnadssubvention till företagen uppgick till 24 miljarder förra året. Detta är exempel på en skatt som har störst nytta för ineffektiva företag som balanserar på gränsen att klara sina kostnader. Detta gäller också nystartsjobben för unga mellan 21 och 26 år (sju miljarder), som innebär att skattebetalarna står för nästan hela lönekostnaden. Cateringmomsen (fem miljarder) samt rut och rot (20 miljarder) är inte några direkta företagssubventioner, men indirekt påverkar de naturligtvis företagens kostnader för den operativa verksamheten.

Den överlägset största politiska satsningen på sysselsättningen är jobbskatteavdraget (100 miljarder). Denna subvention riktar sig visserligen till löntagarna, men enligt en rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har jobbskatteavdragen (liksom minskad arbetslöshetsersättning) bidragit till återhållsamhet i lönebildningen. Det innebär en indirekt subvention till företagen.

Framtida åtgärder för att stimulera sysselsättningen bör utgå från hur de kan förväntas påverka den långsiktiga tillväxttakten. Sverige har som mål att ha Europas lägsta arbetslöshet år 2020. Detta är knappast möjligt utan en stark tillväxt baserad på teknisk utveckling, innovationer, högt omvandlingstryck och en omfattande förnyelse av företagsbeståndet. Svensk politik kan ha mycket att lära av perioden från 90-talets början fram till mitten av 00-talet då den starka produktivitetstillväxten ökade parallellt med en kraftig sysselsättningstillväxt och minskad arbetslöshet.

Men Sverige måste också skapa långsiktiga förutsättningar och acceptans för ett högt omvandlingstryck i ekonomin. Ett högre omvandlingstryck innebär att fler personer förlorar sina nuvarande jobb genom förändringar och effektiviseringar i den tekniska och organisatoriska utvecklingens spår. Det gäller både inom existerande konkurrenskraftiga företag och på arbetsplatser som inte klarar konkurrenstrycket. Därför bör man skapa ett omställningsstöd riktat till individer för att hjälpa dem hitta nya jobb, bli entreprenörer eller höja kompetensen.

I stället för sänkt skatt på arbete och kapital för att höja sysselsättningen förordar vi inrättandet av ett välfinansierat försäkringssystem för att stimulera individers utbildning och omställning. Liknande tankar återfinns även i den förra regeringens Globaliseringsrapport. Såsom föreslås av den framstående ekonomen Raghuram Rajan (i boken Fault Lines), bör ett sådant system konstrueras så att det tar hänsyn till olika individers skilda förutsättningar. En friställd 50-årig verkstadsarbetare i Bergslagen kanske behöver två års vidareutbildning för att komma tillbaka till arbetsmarknaden, medan tre månaders utbildning räcker för en 30-årig arbetslös IT-strateg i Södertälje. Försäkringen bör också gälla den som vill utvecklas i sitt yrke.

Samtidigt som ett individinriktat utbildnings- och omställningssystem både skapar och frigör resurser att omfördelas till nya företag, till effektiva företag och till mera kunskapskrävande verksamheter inom företagen, innebär det också ökad trygghet för medborgarna. Teknisk utveckling, innovationer och ständig omvandling ska inte upplevas som ett hot mot det egna jobbet, utan som en nödvändighet i samhället för att kunna kombinera sysselsättning, god lönebetalningsförmåga och hög nivå på vår välfärd.

Gustav Martinsson, lektor i finansiell ekonomi, KTH
Hans Lööf, professor i nationalekonomi, KTH “

“ Fakta. Rapporten

Med ambition att popularisera och tillgängliggöra delar av den forskning som sker vid universitet och högskolor i Sverige och internationellt tar Entreprenörskapsforum fram policysammanfattningar.

”Från jobbpolitik till tillväxtpolitik” är en ny policysammanfattning av Hans Lööf, professor i nationalekonomi, KTH och Gustav Martinsson, lektor i finansiell ekonomi, KTH.**Policysammanfattningen finns** att ladda ned som pdf på *www.entreprenorskapsforum.se*

DN 29 maj 2015:

“ Löfven: Gör din plikt, kräv din rätt

Både elever och föräldrar måste skärpa sig för att Sverige ska kunna klara konkurrensen i framtiden. Det utspelet gör statsminister Stefan Löfven inför partikongressen. Han vill också begränsa antalet utbildningar som inte leder till jobb och se mer disciplin i skolan.

– Du måste göra din plikt för att kunna kräva din rätt, säger Stefan Löfven.

När statsminister Stefan Löfven i dag kliver upp i talarstolen på Socialdemokraternas kongress i Västerås bär han med sig ett budskap om att S nu ska satsa fullt ut på att ordna jobben. Det handlar om investeringar, näringspolitik och framför allt utbildning.

Men Stefan Löfven vill också att medborgarna skärper sig och tar större ansvar själva för att bli anställningsbara.
– Fler behöver studera mer. Vår uppgift i den globala ekonomin är att förstå vad vår konkurrenskraft är. Och det handlar inte om att tävla med låglönejobb, för det finns miljarder människor som är med i den tävlingen. Det är inte vår grej helt enkelt, säger Stefan Löfven.

Han understryker att enskilda människor måste vara med och tänka strategiskt kring hur vi höjer kunskapsnivån i samhället.
– Gör din plikt, kräv din rätt. Vi i samhället ska satsa på att det finns resurser i skolan. Men alla måste själva tänka till vad de ska göra för att förändra detta, säger Stefan Löfven.
– Det här handlar om vanlig enkel moral. Att jag har rättigheter som jag kan kräva men att jag faktiskt får göra min plikt också. Det är rätt logiskt och enkelt – nu får vi skärpa till oss.

Mycket av statsministerns resonemang tar avstamp i Pisaundersökningen som visat på sjunkande resultat i den svenska skolan under många år.

Han pekar bland annat på att svenska elever tenderar att inte anstränga sig lika mycket eller inte kommer i tid till lektionerna i lika hög utsträckning som genomsnittet i undersökningen. Det innebär att det behövs en skärpning, menar han.
– Generellt sett behöver vi få upp lite mer disciplin och ordning. Både elever och föräldrar måste tänka till. Det viktigaste för barnet är att klara sig så bra som möjligt i skolan. Det är inte kompisar, det är inte ens idrotten och det är inte dataspelen. Skolan är viktigast, säger Stefan Löfven.

Hur det ska gå till att åstadkomma den här attitydförändringen i skolan har statsministern inga konkreta svar på.

Men han framhåller att det måste ske i en dialog mellan såväl politiker som skolan, elever och föräldrar. Just föräldrarna har ett minst lika stort ansvar som sina barn när det gäller att höja kunskapsnivån, menar han.
– Vi vet att föräldrar har olika förutsättningar men bara det att man visar engagemang betyder mycket. Att säga: det kanske inte kan bli träning nu för det är skolarbetet som går först, det är prov i morgon.

Ett annat led i statsministerns nya utbildningslinje är att också se över hur eleverna väljer sina utbildningar.
– Vi har utbildat mängder av människor på områden där man nästan visste att hälften av gänget får jobb och hälften får det inte. Det är inte så listigt använda resurser, säger Stefan Löfven.

Han tror att en del av utvecklingen beror på bristande studievägledning.

– Vi måste tänka till kring kombinationen av det fria valet och sannolikheten att få jobb. Vi måste åtminstone berätta för ungdomarna att om du går en viss linje så löper du stor risk att bli arbetslös, men om du går en annan så har du stor chans att komma i arbete. Jag tror att det går att göra betydligt mer när det gäller tydligheten om vad som leder till jobb och vad som med stor sannolikhet inte leder till jobb.

Statsministern vill inte peka ut vem som bär skulden till att situationen ser ut som den gör i den svenska skolan. Han öppnar nu för att se över hur mixen av utbildningar ser ut.
– Vi kan inte ha hur många utbildningsplatser som helst på en utbildning som inte leder till jobb. Då får vi se över det.
– Jag kan förstå den som blir inspirerad av något som verkar vara roligt. Men vi utbildar unga rakt ut i arbetslöshet. Då måste vi gemensamt ta ansvar för det och säga att det här är inte rätt. Och den enskilde individen måste också säga att jag har ett ansvar för min utveckling, min utbildning ska leda till ett arbete.

Stefan Löfven menar också att fler måste ta ansvar i vuxen ålder för att utbilda sig till något annat. Att byta riktning på sitt yrkesliv genom till exempel yrkeshögskola, komvux eller högskola.

– Här går att göra mycket i utbildningssystemet. Men även här gäller gör din plikt, kräv din rätt. Vi ska göra två saker för individen i en sådan situation. Ett, du ska ha rätt till utbildning för att kunna komma tillbaks i arbete. Två, under tiden ska du ha ett hyggligt ekonomiskt skydd. Men den enskilde individen måste själv anstränga sig för att komma tillbaka. Det är en balans mellan plikt och rätt.

Stefan Löfven menar att det är nödvändigt att alla medborgare tar ett ansvar för att höja kunskaps-nivån så att Sverige står sig i den globala konkurrensen.

– Det finns ett moraliskt perspektiv i detta som är viktigt. Och det mår folk inte dåligt av utan det är bra. Det kommer att skärpa Sverige helt enkelt, säger han.

DN/Ipsos visade i torsdags att S har svårt att locka unga väljare. Tror du att de här förslagen om plikt kommer att attrahera unga?

– Ja. Jag tror att unga människor ser behovet och balansen mellan att jag har rättigheter men att jag också måste bidra själv.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“ **Fakta. Tre personer i blickfånget**

Veronica Palm
Ordförande i Stockholms stad och suppleant i verkställande utskottet. Tar strid för kvoterad föräldraförsäkring.

Magdalena Andersson
Finansminister, håller i pengarna. Framträder söndag morgon.

Karl-Petter Thorwaldsson
LO-ordförande, driver på för att partiet ska investera i stora infrastrukturprojekt för att få till stånd fler jobb.

Fakta.
350 S-ombud samlas

Socialdemokraterna håller partikongress i Västerås den 29–31 maj.

Tema för kongressen är ”Framtidens jobb och framtidens folk-rörelse”.

På kongressen deltar 350 ombud, varav 193 är kvinnor och 157 män.

Medelåldern bland ombuden är 43,4 år. 89 ombud är under 35 år, åtta är över 65 år.

Cirka 540 motioner har lämnats in till kongressen.

Partiledare Stefan Löfven håller tal på fredag den 29 maj klockan 16. “

DN 29 maj 2015:

“ Partiet i kris – men här lever S-drömmen

Kalmar. Socialdemokraterna går till kongress med ett valresultat som på Sahlintiden och opinionssiffror på Juholtnivå. Det är kommunalråd som Johan Persson i Kalmar som bryter mönstret. Han är en av många som nu kräver att Socialdemokraterna släpper ängsligheten och rädslan för konflikter.

Mitt i ett resonemang om hur viktig regeringsmakten är för Socialdemokraterna hejdar sig Johan Persson. Han tar upp mobilen och tittar på klockan.
– Fan, nu måste vi åka, säger han och reser sig hastigt.

En minister från Stockholm är på väg och tiden är knapp. Den svarta kavajen åker på över den rödvitrandiga skjortan och kommunalrådet småjoggar nerför trapporna i det k-märkta stadshuset. Johan Persson sätter sig framför ratten på den stora Chevrolet-minibussen.
– Ute på Varvsholmen jobbar det fler människor i dag än när varvet fanns, plus alla bostäderna, säger han och pekar mot en klunga moderna glasfasader.

Det 41-åriga kommunalrådet i Kalmar har det alla S-politiker drömmer om – ett väljarstöd på 45 procent. I en växande kommun dessutom. Precis som i fornstora dar.

Kalmars moderna historia påminner mycket om många andra medelstora städer, ja om Sverige som helhet. Ni kan historien om 90-talskrisen och om industrier som lade ner eller flyttade utomlands.

– På en 15-årsperiod försvann många, många tusen arbetstillfällen i industrin, säger Johan Persson.

I dag är läget ljusare för Kalmar än någon kunde ana när maskinerna tystnade i Volvos lokaler för 20 år sedan. Volvoområdet heter Hansa City och Ikea är det stora flaggskeppet.

– Vi har genomgått en jättestrukturomvandling. Vi är igenom nu och det rejält.

Johan Persson tar sats och fortsätter.

– När jag tillträdde 2006 hade vi den högsta arbetslösheten bland våra jämförelsekommuner Halmstad, Karlskrona, Växjö och Kristianstad. Nu har vi den lägsta sedan flera år. Vi har till och med sjunkande försörjningsstöd och det är jäklar inte många kommuner som har det.

Det handlar inte bara om jobb, befolkningsrekord, bostadsbyggande och nya förskoleavdelningar. På vägen har Kalmar blivit något annat. Kommunens nästa stora projekt är inte en industri – utan ett nytt universitetsområde för 1,5 miljarder.

– När jag var yngre och åkte in till Kalmar på sommaren, då gick det inte att äta dagens lunch på restaurangerna för alla hade industrisemester. Det stora sommarnöjet för kalmariterna var att gå upp till Ölandsbron och titta på bilköerna. Nu rankas vi som nummer två bland landets sommarstäder.

På andra håll upphörde Social-demokraternas tid som 40-procentsparti när industrisamhället blev kunskaps- och tjänstesamhälle. Inte i Kalmar. I kommunvalet har partiet i två val i rad fått över 45 procent av rösterna. På frågan om vad Socialdemokraterna framgångsformel i Kalmar är tvekar Johan Persson inte.

– Det är verkstan. Det är att se till att det händer grejer.

Framme på Varvsholmen upptäcker Johan Persson till sin lättnad att landshövdingens svarta tjänstebil inte är på plats ännu. Civilminister Ardalan Shekarabi är i stan och har inlett dagen med ett besök på länsstyrelsen.

Kommunalrådet tänker lobba för att den nya e-hälsomyndigheten ska hamna i Kalmar.

– Han är en stjärna, Ardalan. Han gör precis rätt. Börjar med analysen och agerar utifrån den, säger Johan Persson.

Man kan säga att det är några vana krishanterare som möts i Kalmar strax före Socialdemokraternas partikongress.

Både Ardalan Shekarabi och Johan Persson ingick i ledningen för partiets kriskommission efter valet 2010. Shekarabis medarbetare Marika Lindgren Åsbrink var huvud-sekreterare för kommissionen.

Över fyra år har gått sedan slutrapporten presenterades. Om den gjorde något avtryck, borde det märkas nu.

Och det gör det kanske.

Ardalan Shekarabi, som så ofta klädd i kavaj och fluga, säger till DN att en av effekterna av kriskommissionen är att partiet blivit bättre på att prioritera.

– Det arbetet gjordes inför valet 2014. Till skillnad från 2010 valde Socialdemokraterna att vara ärliga och säga att arbetslösheten är vår

prioriterade fråga, att det är en överordnad fråga. Det är en positiv utveckling, hävdar han.

○ ○ ○

Planen är att behålla fokus på S-kongressen 2015. Diskussionen i Västerås ska enbart handla om jobben och folkrörelsearbete.

Resten av de politiska debatterna sparar man till 2017, eftersom partiet från och med nu håller kongress vartannat år.
– Det är på valdagen som siffrorna avgörs, därför ligger den här kongressen så bra i tiden, säger Lilly Bäcklund, kommunalråd i Lycksele och ledare för Västerbottendelegationen.

Även hon ingick i kriskommissionen efter valet 2010, och hon tycker att arbetet har påverkat partiet.
– Det som vi kunde konstatera i kommissionen är att vi når framgång med tematiska möten, när vi säger att den här gången ska det handla om välfärden eller barnomsorgen eller infrastrukturen. I dag går man inte med i ett parti som man gjorde för 30–40 år sedan. Man engagerar sig i sakfrågor, säger hon.

Det går att göra en lokal prognos för de kommande tre dagarna på Aros kongresscenter: det blir breda kompromisser, stående ovationer, glada miner och medryckande sång. Frågan är hur många som tänker tala klarspråk om läget ute i arbetarrörelsen under dagarna i Västerås. Om man frågar om de usla opinionssiffrorna får man i huvudsak två svar från socialdemokrater.

Det första går ut på att regeringen Löfven fortfarande regerar på alliansens budget. Enligt det resonemanget skulle kurvorna vända uppåt när Socialdemokraterna och Miljöpartiet får ut sin egen politik. Det andra svaret brukar vara något i stil med att opinionsmätningar bara är mätningar, och att den enda viktiga utvärderingen görs på valdagen.

Resultatet i riksdagsvalet 2014 stannade på 31 procent, bara några tiondelar över det som betraktades som ett fiasko 2010. Resultatet i EU-valet för ett år sedan var det sämsta för Socialdemokraterna sedan allmänna rösträtten.

Men vad ska partifolket säga? Finns det några dramatiska ord kvar att använda efter all turbulens under 2010-talet?

Krisen i Socialdemokraterna har inte längre nyhetsvärde. Den är kanske inte konstant, men den återkommer och återkommer.

När kommissionens slutrapport presenterades i februari 2011 var uppdragsgivaren Mona Sahlin redan på väg bort. Valberedningen diskuterade hennes efterträdare. Få anade hans namn.

Efter den smärtsamma epoken Håkan Juholt slöts leden i Socialdemokraterna. Men möjligen gick något av glöden förlorad med maktkampen. Det blev svårt att ta till sig kriskommissionens rekommendationer om hur partiet skulle ta sig an stora reformprojekt och stå för en tydligare samhällskritik.

Peter Persson var en av kommissionsledamöterna i arbetsgruppen för idédebatt:

– Jag kan väl säga att jag och alla andra kanske inte har använt oss av det materialet som vi tog fram på det sätt som vi borde ha gjort. Vi har ju haft som bekant rätt mycket av intern problematik, som nu är förbi, men som har skapat ett slags osäkerhet i partiet.

Han tycker att Socialdemokraterna måste visa mer mod och självförtroende.
– Det var ett katastrofval när vi fick 30 procent 2010. Det sa vi allihop. Därför ska man vara försiktig med att säga att det var ett segerval 2014. Det var ett dåligt valresultat. Socialdemokratin ska självfallet ligga närmare 40 procent än 30 procent, säger han.

Reza Talebi var en annan av leda-möterna i kriskommissionens idégrupp.
– Vi som satt där trodde verkligen att det skulle bli ett dokument som kunde hjälpa partiet från en inte önskvärd situation. Men det togs inte på allvar. Partistyrelsen tog emot rapporten, tackade och glömde den, säger han.

Precis som Peter Persson vill Reza Talebi att partiet ska bli tydligare och mer ideologiskt.

Det är önskemål som brukar förknippas med den mer radikala falangen av Socialdemokraterna. I åratal har partiet tvekat vid skiljevägen: Ska man gå åt vänster och lyfta fram skarpare skiljelinjer i partiet? Eller till höger och blidka medelklassväljarna i Stockholm?

Under tiden har förutsättningarna för svensk politik förändrats. Mycket har hänt, bara sedan kriskommissionen lade fram sin rapport för drygt fyra år sedan.

Väljarna har dragit åt olika håll, och inte bara till höger eller vänster. Sverigedemokraternas framgångar har lagt grunden för ett tredje block i svensk politik.

– Mitten är mycket bräckligare. Väljarna blir mer polariserade och ideologiskt inriktade, samtidigt som partierna blir mindre ideologiska, säger S-debattören Jesper Bengtsson.

Han är chef för tankesmedjan Tiden och huvudsekreterare i Socialdemokraternas nuvarande val-analys som ska presenteras i september. Även han tycker att partiet borde tala klarspråk om att det inte går särskilt bra. Problemet är den ängslighet som lever kvar från Juholt-epoken.

– Man blev väldigt bränd av striden. Risken är att man blir rädd för politisk debatt över huvud taget. Det vore ett misstag, säger Jesper Bengtsson.
○ ○ ○

Efter åtta powerpointbilder om e-hälsa och en kort lunch med risotto med kyckling återvänder Johan Persson till stadshuset i Kalmar, den här gången med ministern och hans följe i släptåg.

Barnstol och bilbarnskudde stuvas i hast undan i bagageluckan. Svenska kommunalråd har ingen jättestab av medarbetare omkring sig.

De sköter det mesta själva. Som att skjutsa statssekreterare och sakkunniga från regeringskansliet i den egna bilen.

Den tidigare kriskommissionären har många tankar om hur partiet ska kunna växa igen.

Då gäller det att göra saker. Verkstad, som Johan Persson säger. Och det enklaste sättet att få effekt, menar han, är att satsa på kommunerna, där större delen av välfärdstjänsterna finns.

– Min grundtes är att det måste märkas en skillnad i grunduppdraget, det vill säga vård, skola och omsorg. Jag vill ha mer action, att man gör ett handslag mellan kommunsektor och staten och säger att nu kör vi.

○ ○ ○

Jesper Bengtsson blir påmind om klyftorna mellan olika väljargrupper på resan till jobbet varje dag, när han pendlar till Stockholms innerstad från hemmet i Flen i Sörmlands inland. Gapet mellan land och stad är påtagligt. Problemet för Socialdemokraterna är att partiet läcker väljare överallt.
– För att återkomma till att vara ett stort parti måste man prata både med dem som gått till Sverigedemokraterna i små bruksorter, och med dem i medelklassen i storstäderna som röstat på Miljöpartiet och Feministiskt initiativ. Det är inte en alldeles enkel ekvation, säger han.

Ulf Bjereld, professor i stats-vetenskap och nominerad till ordförandeposten i Socialdemokrater för tro och solidaritet, deltog också i kriskomissionens arbete. Han konstaterar torrt att rapporten inte fått någon betydelse för förnyelsearbetet i partiet.

Han tror att partiet måste vidare-utveckla debatten om höger och vänster genom att rikta blicken mot vad han beskriver som ”de solidariska individualisterna” i storstäderna.
– Det handlar om en stor och växande grupp av kreativa och urbana personer som lever fria yrkesliv med kontoret på fickan. De månar om sin frihet, men deras åsikter är ofta vänster. Vi behöver närma oss dem, på samma sätt som Socialdemokraterna en gång i tiden skapade en allians mellan tjänstemän och arbetare, säger Ulf Bjereld.

Utmaningen finns där, inte minst i arbetsmarknadsregler som är anpassade till industrisamhället, utan skyddsnät för den som rör sig fritt på arbetsmarknaden.

– De flesta som jag talar med ser behov av förnyelse av det här slaget. Men det dagliga arbetet tar så stor kraft. Förnyelsen skjuts hela tiden på framtiden. Och då börjar man se sig som ett 30-procents-parti, där 30 procent är ganska bra, i alla fall jämfört med 25 procent, säger Ulf Bjereld.

○ ○ ○

Johan Perssons Kalmar och Luleå är undantagen där Socialdemokraterna fortfarande förmår att locka de breda grupper som Ulf Bjereld och andra S-företrädare drömmer om.

Ardalan Shekarabi säger att det går att skapa liknande väljarstöd även i

framtiden, men att det är mycket svårare. Den politiska bataljen är mycket mer komplex och utkämpas på så många fler fronter än på Tage Erlanders, eller för all del på Göran Perssons tid.

– Det går att bygga en sån allians, men mitten definieras av fler frågor än ekonomiska frågor. Vi har frågor som handlar om migration, livsstil och identitet. Det är en utmaning för en rörelse som baserar sin politiska berättelse framför allt på ekonomiska konflikter i samhället, säger han.

Johan Persson tycker att partiet varit famlande och ängsligt. Att det nu är lugnt i partiet, att de uppslitande striderna är över innebär en jättechans att göra något rejält.

– Jag skulle gärna se ett uppdaterat program för nu tar vi Sverige ur krisen, ett riktigt reformprogram. Vi hade aldrig vunnit val i Kalmar om vi inte hade vågat ta en fajt, om vi inte vågat driva saker och ting, säger han.

För honom handlar politik om verkstad. Och det kan bara åstadkommas i regeringsställning. Det var det som Johan Persson försökte säga, innan han hamnade i tidsnöd för ministerbesöket.

– Socialdemokratins kärna är att förena tillväxt och välfärd. Nu handlar det om att genom regeringsmakten återta den positionen, genom att göra grejer.

Jens Kärrmanjens.karrman@dn.se
Karin Eriksson “

“**Fakta. Kriskommissionen**

Flera kommissionärer fick topposter
56 personer ingick i kriskommissionens fyra grupper. Ett tiotal har i dag tunga poster i regeringen, partiet eller arbetarrörelsen.

Anna Johansson
(ordförande för gruppen för politisk analys)
Infrastrukturminister sedan oktober 2014.

Ardalan Shekarabi
(också ordförande för gruppen för politisk analys)
Civilminister sedan oktober 2014.

Karl-Petter Thorwaldsson
(ledamot i gruppen för politisk analys)
LO-ordförande sedan maj 2012.

Marika Lindgren Åsbrink
(huvudsekreterare i kriskommissionen)
Politiskt sakkunnig hos Ardalan Shekarabi sedan i höstas.

Tobias Baudin
(ledamot i gruppen för organisatorisk analys)
Vice ordförande för LO sedan maj 2012.

Kristina Persdotter
(ledamot i gruppen för organisatorisk analys)
Stabschef i statsrådsberedningen sedan i höstas.

Morgan Johansson
(ordförande i gruppen för faktabaserad analys)
Justitieminister sedan oktober 2014.

Helene Hellmark Knutsson
(ledamot i gruppen för faktabaserad analys)
Minister för högre utbildning och forskning sedan oktober 2014.

Katrin Stjernfeldt Jammeh
(ledamot i gruppen för faktabaserad analys)
Kommunstyrelsens ordförande i Malmö sedan mars 2013.

Odd Guteland
(sekreterare i gruppen för faktabaserad analys)
Presschef i statsrådsberedningen sedan oktober 2014. "

" Socialdemokratin är inte ett parti som andra. Det tar sin utgångspunkt i de sociala konflikter som uppstår i ett samhälle, och tror på politikens förmåga att skapa en bättre framtid. Socialdemokratin ska vara en folkrörelse byggd underifrån, som samlar många människor för att gemensamt forma denna framtid. Det är ett parti som under lång tid burit regeringsmakten i Sverige, och som har ambitionen att göra

det igen. Kriskommissionen i februari 2011 "

" **<u>Fakta. Valresultat och Ipsos-mätningar</u>**

September 2010
30,7 procent Valet blir ett brutalt fiasko för S. Partiet noterar sitt sämsta valresultat sedan den allmänna rösträtten infördes. Mona Sahlin tillsätter kriskommissionen.

November 2010
27,7 procent Partiledaren Mona Sahlin meddelar att hon avgår.

Februari 2011
29,0 procent Kriskommissionen lägger fram sin slutrapport.

Mars 2011
29,9 procent Efter en stökig vinter med interna strider väljs Håkan Juholt till ny partiledare för S.

Oktober 2011
28,1 procent Motgångarna börjar för Håkan Juholt när Aftonbladet avslöjar att riksdagen betalt hela hyran för den lägenhet som han delar med sin sambo.

Januari 2012
23,7 procent Håkan Juholt meddelar sin avgång efter den kanske mest turbulenta perioden i Socialdemokraternas historia. En vecka senare ersätts han av Stefan Löfven.

Juli 2012
34,4 procent Löfven utlovar jobbsatsningar och lanserar begreppet ”hållbar frihet” i premiärtalet i Almedalen. Huvudmotståndaren Reinfeldt (M) lägger fram jobbpakten, i ett försök att skapa borgerliga band till LO.

September 2012
34,7 procent S i Malmö kräver förbud mot vinster i välfärden.

April 2013:
33,7 procent På S-kongressen i Göteborg når Löfven kompromisser i flera internt kontroversiella frågor, bland annat vinsterna i välfärden. Men efteråt skakas partiet av Omar Mustafa-affären, och en nyvald partistyrelseledamot tvingas gå.

Juli 2013
33,1 procent Löfven lovar skolsatsning i Almedalen och rekryterar veteranen Jan Larsson som valgeneral. Tidningarna skriver om ”drömvärvning”, opinionskurvorna pekar uppåt och solen skiner över S.

November 2013
33,4 procent Stefan Löfven och partisekreteraren Carin Jämtin ger tre olika besked i regeringsfrågan i en enda DN Debatt-artikel: S vill regera över blockgränsen, går till val på eget manifest men ser MP som naturligt samarbetsparti.

Maj 2014
31,3 procent EU-valet blir en besvikelse. S backar några tiondelar. Men tack vare M:s jätteras undviks de värsta fiaskorubrikerna.

September 2014
31 procent Valresultatet är obetydligt bättre än 2010, men glädjen över alliansens förlust överskuggar de egna problemen.

Oktober 2014
30,7 procent Stefan Löfven bildar en regering tillsammans med Miljöpartiet. Daniel Suhonens Juholtbok ”Partiledaren som klev in i kylan” river upp gamla sår.

December: 2014
32 procent Den rödgröna budgeten faller och regeringskrisen är ett faktum. Under några dramatiska decemberveckor står Sverige inför ett nyval. Men förberedelserna blåses av efter Decemberöverenskommelsen mellan regeringen och alliansen.

Mars 2015
30,7 procent Saudiaffären skakar S-MP-regeringen. Beslutet att säga upp det militära samarbetsavtalet skapar problem i relationerna med Saudiarabien och det svenska näringslivet. Löfvens näringslivsvänliga profil får en törn.

April 2015
27,7 procent Finansminister Magdalena Andersson presenterar regeringens vårändringsbudget, den första sedan Decemberöverenskommelsen slöts. Regeringens planer på att höja bensinskatten och minska rut- och rotavdragen blir kända. “

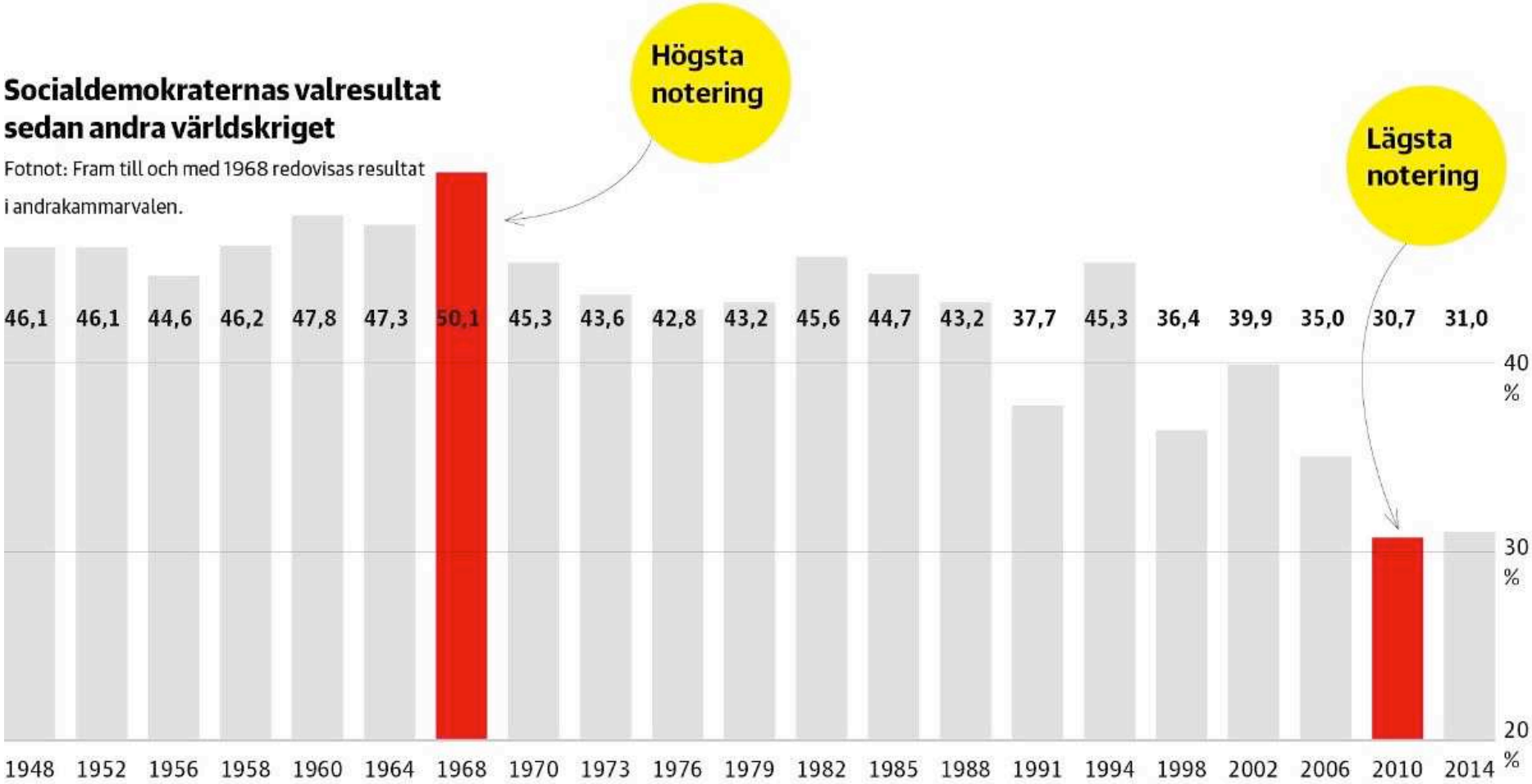

Förhållandet mellan staplarnas höjd är missvisande eftersom deras underkant ligger på 20%

Aftonbladet 29juni 2015:

“ Låna och bygg, Löfven!

6 F: Landet behöver fler bostäder och bättre järnväg

Ett riksdagsår är snart till ända. Det blev ett turbulent första år för den riksdag som tillträdde i oktober. Så även för den rödgröna regeringen, som tvingats regera på en alliansbudget.

Verkligheten bryr sig inte om detta, den följer sina egna lagar. På några områden ser det värre ut än för ett år sedan. Bostadsköerna fortsätter att öka och bristerna i järnvägsunderhållet är än så länge värre.

I Stockholm växte bostadskön med drygt 41 000 sökande under 2014. Det allmännyttiga bostadsföretaget SABO räknar med att Sverige behöver bygga över 400 000 bostäder den kommande tioårsperioden. Boverket talar om ett behov på 600 000 nya lägenheter. Regeringens förslag om att växla en del av rot-avdraget till nyproduktion av billiga hyresrätter är bra, men det ger i bästa fall bara 15 000 nya lägenheter.

Samma sak ser vi på järnvägssidan. Det är välkommet att regeringen anslog 1,2 miljarder kronor till järnvägsunderhåll men det räcker inte för att klara behovet.

Enligt Trafikverkets statistik var det fler tågförseningar som berodde på fel i järnvägsanläggningen förra året än året dessförinnan. Förseningstimmarna, alltså de sammanlagda timmarna tågen är försenade för fel i järnvägsanläggningen, ökade med 4 500 timmar år 2014 jämfört med år 2013. Trafikverkets beskrivningar är att det totala antalet anmälda fel per spårkilometer ökade på alla banor utom banor med ringa eller ingen trafik. Allt fler tåg trängs på den slitna svenska järnvägen.

För att möta framtiden krävs inte bara stort underhåll. Det behövs kraftfulla investeringar i nya spår. Resultatet av det senaste riksdagsåret är att vår gemensamma investeringsskuld fortsatt att växa på för medborgarna helt centrala områden.

Det riksdag och regering gjort hittills duger inte. Större insatser och volymer för satsningar på dessa områden måste till. Nu.

Var finns resurserna? Våra folkvalda har egentligen bara två val. Det ena är att förstärka statens inkomstsida, alltså att höja skatterna. Det andra är att låna pengar till nödvändiga investeringar. Skatterna har under det senaste decenniet minskat med 150 miljarder. Det är ett politiskt val som gjorts som innebär att det nu inte finns resurser för att möta verklighetens utmaningar på riktigt.

När det femte jobbskatteavdraget infördes uteblev applåderna. Kanske var det då den förra regeringens öde beseglades. Många, även på den borgerliga kanten, såg andra behov än att fortsätta sänka skatterna. Men i det ekonomiska läge som råder är det inte lämpligt att höja skatterna och strama åt konsumtionen, ekonomin behöver stå starkare. För att få igång hjulen och komma ikapp eftersattheten i infrastruktur och bostäder krävs att regeringen lånar till investeringar. Sverige lånar i dagens läge i praktiken gratis. Kostnaden för lånen blir låg eftersom det ger både sysselsättning och höjer vår framtida tillväxt.

Man brukar säga att det måste vända innan det kan bli bättre. Just nu blir det bara sämre och sämre. Vi är inte nöjda med det. Vare sig regering eller riksdag kan vara nöjda.

En stor del av den halv miljon människor som står i Stockholms bostadskö är inte nöjda. Inte heller är alla de som gör någon av landets dryga halv miljon tågresor per dag nöjda.

Vi 6F – fackförbund i samverkan – undrar när vändningen kommer, Stefan Löfven? När minskar bostadsköerna? När får vi en järnväg som levererar i världsklass?

Janne Rudén Ordförande Seko
Johan Lindholm Ordförande Byggnads
Mikael Johansson Ordförande Målarna
Jonas Wallin Ordförande Elektrikerna
Magnus Pettersson Ordförande Fastighets "

DN 31 maj 2015:

" Tuff marknad får föräldrar att bidra till bostad

Funderar du på att hjälpa ditt barn med bostad finns det mycket att tänka på. Bland annat vem som ska äga bostaden och hur man behandlar syskon rättvist. Här är en genomgång av de vanligaste frågeställningarna.

Det kärva läget på bostadsmarknaden gör att även föräldrar med begränsade ekonomiska resurser funderar på hur de kan hjälpa sina barn till ett eget boende. Men det är inte alltid lätt att veta hur man ska göra och hur det blir rättvist mellan barnen.

Mycket hänger på vilket förhållningssätt man har till sina vuxna barn. Om man ser dem som vuxna självförsörjande männi-skor eller som personer som man som förälder ska hjälpa ekonomiskt även sedan de vuxit upp.

I sammanställningen här nedan har vi listat tre synsätt på den här frågan med fördelar och nackdelar beroende på vilken inställning man har.

Bodil Hallin, familjeekonom på Ikano bank, tycker att den sämsta hållningen är att bara låta det bli som det blir:

– Då ökar risken att föräldrarna äventyrar sin egen ekonomi samtidigt som det kan leda till konflikter och missämja inom familjen.

Bodil Hallin framhåller att ingen ska känna sig tvingad att hjälpa sina barn ekonomiskt när de är vuxna. Varken med gåvor, lån eller genom borgensåtaganden där föräldrarna måste betala om barnen inte kan.

– Man måste definitivt inte hjälpa sina barn med så stora summor som det kan bli fråga om med kontant-insatsen till en bostad, säger hon.

I familjer med flera barn är det särskilt viktigt att tänka igenom beslutet eftersom det eller de barn som inte får samma möjligheter kan känna sig förfördelade. Hjälp med insatsen till det första boendet kan ge en fördel som följer med hela -livet.

Om man vill och har möjlighet att gå in med kontantinsatsen förordar - Bodil Hallin att det ska vara ett lån och inte en gåva.

– Skriv ett låneavtal och reglera ränta och amorteringar, säger hon.

Det bästa är att skriva ett skuldebrev där lånesumman, räntesatsen och amorteringstakten finns med. En lämplig amorteringstakt är att lånet är betalt på 10–15 år. Det blir 1 700–2 500 kronor i månaden. Så länge barnet studerar kan lånet vara amorteringsfritt.

– Ta gärna hjälp av en jurist. Bankerna brukar ha jurister och det finns också tjänster på nätet som ger juridiskt korrekta avtal till en förhållandevis låg kostnad, säger Bodil Hallin.

Ett alternativ är att föräldrarna köper en lägenhet och hyr ut den till barnet i andra hand till den hyra som är vanlig för en liknande bostad på orten. En fördel är att det då är föräldrarna som kan tillgodogöra sig en eventuell värdestegring.

– Om föräldrarna vill kan de sedan fördela värdestegringen mellan barnen, säger Bodil Hallin.

Tillhör du dem som anser att barnen ska kunna klara sig själva när de är vuxna eller inte har möjlighet att hjälpa till med den första bostaden får du räkna med att barnen kan reagera negativt.

Då gäller det att ha tänkt igenom beslutet och stå emot argument som att ”alla andra får hjälp av sina föräldrar”.
– Sätt av tid och förklara att alla familjer inte har samma ekonomiska möjligheter och att alla inte ser på den här frågan på samma sätt, säger Bodil Hallin.

Det är inte ovanligt att barnen i en familj har olika förutsättningar att skaffa en egen bostad. Det ena barnet kanske började arbeta direkt efter gymnasiet och har haft lön i flera år medan det andra studerar vidare och hoppas få högre inkomster framöver.

Bodil Hallin avråder inte föräldrarna från att ge extra stöd till det barn som har sämre förutsättningar och behöver hjälp. Men det är viktigt att tala igenom saken:

– Samla familjen och förklara -varför du gör som du gör så att alla i familjen är införstådda. Då minskar du risken för osämja längre fram.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

“ **<u>Hur förhåller du dig till ditt vuxna barn?</u>**

Vuxen – vuxen. Barnet ska försörja sig själv efter gymnasiet.

Så kan du göra. Du hjälper barnet i sitt bostadssökande. Du går in med kontantinsatsen som ett lån med återbetalningsplan. Du köper bostaden och hyr ut den i andra hand till marknadsmässig hyra.

Passar bäst för. Föräldrar med tajt ekonomi som har stora egna lån. Föräldrar med många barn och/eller särkullbarn.

Fördelar. Liten risk att äventyra den egna ekonomin, att det blir osämja mellan barnen och att det blir konflikter mellan barn, föräldrar och syskon. Barnet lär sig ta ansvar för sin ekonomi.

Nackdelar. Barnet kan reagera negativt och du får lägga tid på att förklara varför du agerar som du gör.

Vuxen – barn. Barnet är vuxet men du bör hjälpa till ekonomiskt om du kan.

Så kan du göra. Du går in med kontantinsatsen som en gåva utan återbetalningsplan. Du köper lägen-heten och låter barnet bo där med rabatterad hyra.

Passar bäst för. Föräldrar med god ekonomi, ett sparat kapital, få barn och inga särkullbarn.

Fördelar. Barnet får en mycket bra ekonomisk start. Med kontantinsatsen som en gåva slipper barnet amorteringar och räntor.

Nackdelar. Risk för att du inte kan hjälpa alla dina barn, att barnen upplever att det är orättvist och konflikter mellan barn, föräldrar och syskon.

Inget särskilt sätt. Det viktigaste är att barnet får någonstans att bo.

Så kan du göra. Du går in med kontantinsatsen som en gåva eller ett lån utan återbetalningsplan. Du köper själv lägenheten och låter barnet bo där med rabatterad hyra.

Passar bäst för. Ingen egentligen. Det är bättre att tänka igenom hur du vill förhålla dig till dina vuxna barn.

Fördelar. Du hittar en lösning som fungerar på kort sikt.

Nackdelar. Risk för att du äventyrar din ekonomi, att du bara kan hjälpa första barnet, konflikter mellan barn, föräldrar och syskon. “

DN 31 maj 2015:

”Hur blir det med vår son om vi hjälper vår dotter?”

“ Monica och Christer Andersson oroar sig för hur deras dotter ska hitta en bostad när hon studerar i Stockholm. De vill gärna hjälpa till men vet inte hur. – Ganska många föräldrar som vi talat med hjälper sina barn med kontantinsatsen, säger Monica Andersson.

Nu i vår fick deras dotter det glädjande beskedet att hon antagits till Operahögskolan i Stockholm. Då uppstod frågan var hon ska bo - under studietiden. Familjen är högst medveten om den svåra bostadssituationen i huvudstaden och har funderat och diskuterat kring hur de ska lösa situationen. Christer och Monica Andersson har också fört saken på tal när de träffat andra föräldrar med vuxna barn.

– Vi har pratat med ganska många föräldrar och en hel del av dem hjälper sina barn med kontantinsatsen, säger Monica Andersson.

Som många andra har de begränsade ekonomiska resurser. Eftersom de bott på mindre -orter har de inte heller kunnat dra nytta av de stigande bostadspriserna i storstäd-erna.

De bor i Östersund dit de flyttade efter att ha sålt en villa i Orsa i Dalarna. Efter ett par år bestämde de sig för att köpa en bostadsrätt på den nya hemorten.

– Vi är medelinkomsttagare och har precis tagit vårt största lån på 1,5 miljoner kronor. Om 8–10 år är vi pensionärer och då kanske vi vill ha våra pengar själva, säger Christer Andersson.

Paret har även en son som studerar i Göteborg. Om dottern får hjälp borde väl sonen också få det, resonerar de. Då skulle det krävas över en halv miljon kronor.

– De skulle behöva ungefär 300 000 kronor var och vi har inte ens så det räcker till en av dem, s-äger Monica Andersson.

Hon och maken funderar också på vem som ska äga lägenheten om de hjälper dottern med insatsen. De är framför allt angelägna om att det inte ska bli osämja mellan barnen.

– Om lägenheten stiger i värde – vem får värdestegringen då? Och hur blir det med vår son om vi bara hjälper vår dotter?

De pratar om hur tiderna har förändrats och hur mycket svårare det blivit för unga vuxna att få bostad.

– När vi studerade tre fyra år på högskolan kunde vi hyra en -bostad. När vi var klara med studierna kunde vi köpa ett hus i Orsa för 400 000 kronor, säger Monica Andersson.

De framhåller också att inget av barnen har bett om hjälp.

– Ungdomarna vill klara sig själva och inget av barnen kräver att vi ska hjälpa dem, säger Monica Andersson.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 31 maj 2015:

“Maria Crofts: Tänk igenom ditt beslut - noggrant

“ Den tuffa bostadsmarknaden tvingar föräldrar att ta ställning till om de ska stötta sina barn med hundratusentals kronor. Beslut som kan äventyra ekonomin och skapa osämja i familjen.

Krönika.
De flesta föräldrar vill hjälpa sina barn till en bra start i livet. Så har det varit i alla tider. Men de senaste decennierna har hjälpbehovet ändrat karaktär.

Nu rör det sig om helt andra belopp, ofta flera hundra tusen kronor. Att köpa en tvättmaskin till vart och ett av barnen är en sak, att hjälpa tre barn med insatsen till en lägenhet i en storstad är något helt annat.

Det är inte ovanligt att föräldrarna överväger att belåna sin egen bostad för att få loss pengar till barnets kontantinsats. Men då gäller det att tänka igenom beslutet noggrant.

Med dagens låga räntor -blir kostnaden mindre än 500 kronor i månaden för ett bolån på 300 000 kronor. Men räntorna kommer att gå upp och om några år kan kostnaden dubblas.

Det finns också faror med att ha bostaden högt belånad. Risken vid ett prisfall ökar och det kan bli omöjligt att låna till reparationer.

Många ser bostaden som ett sparkapital som ska realiseras genom byte till en mindre bostad på ålderns höst. Med hög belåning kan det bli så lite pengar kvar efter skatt och inlösen av lånen att det blir omöjligt att flytta.

Funderar du på att hjälpa ditt barn till en bostad hoppas jag att du kan ha nytta av artikeln här bredvid där vi ger goda råd. Du kan också läsa om makarna Anderssons tankar kring detta.

Artiklarna kom till efter att -Monica Andersson mejlade mig och undrade om vi inte kunde reda ut vad man ska tänka på och hur man hjälper barnen på bästa sätt. Eftersom vi tror att många går i samma tankar gjorde vi det.

Tips och funderingar från våra läsare är alltid välkomna. Gör vi bedömningen att det är ett ämne i tiden och att det berör tillräckligt många kan tipsen resultera i artiklar.

Ett par veckor efter att jag intervjuade paret Andersson fick jag ett nytt mejl. Där berättade Monica Andersson glädjestrålande att dottern fått ett andrahandskontrakt som varar nästan ett helt år.

Dottern får visserligen betala dubbla hyror i ett par månader och det hjälper föräldrarna gärna till med. För vad är det jämfört med att låna flera hundra tusen kronor?

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

Kongressen 29-31 maj 2015.

Aftonbladet 29 maj 2015:

“ Här är Sveriges nya jobbagenda

I dag inleder Socialdemokraterna sin kongress i Västerås. Temat för den är ”framtidens jobb och framtidens folkrörelse”. Partiets viktigaste prioritering är att skapa fler jobb, skriver Stefan Löfven i dag. Gemensamma investeringar ska bygga landet starkt “

“ **I dag inleds Socialdemokraternas jobbkongress. Vårt partis stora projekt och viktigaste prioritering för denna och nästa mandatperiod kommer att vara att skapa fler jobb i Sverige.**

Arbetslöshet tar inte bara ifrån människor självförtroende och frihet. Den minskar våra möjligheter att investera gemensamt i skolan, i välfärden och en bra framtid för våra barn och unga.

Därför har vi satt upp ett mål som är viktigare än alla andra. Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Vi är väl medvetna om att det är ett tufft mål och det är just därför vi har satt det. Vi kommer inte att ge oss förrän vi når målet.

Därför sjösätter vi nu, i vår första budget, Sveriges nya jobbagenda. Den består av tre delar:

Det första är framtidsinvesteringar i bostäder, infrastruktur och klimat.
Det har investerats alldeles för lite i Sverige. För att fler ska kunna flytta dit jobben finns och företagen ska kunna anställa personal med rätt kompetens satsar vi på investeringsstöd för ökat bostadsbyggande. Vi investerar i ökat järnvägsunderhåll för en fungerande järnväg och vill samtidigt trappa upp de totala infrastrukturinvesteringarna under mandatperioden. Genom att gå före i omställningen kan våra företag bli världsledande i att utveckla den miljöteknik som världen efterfrågar. I vårbudgeten presenterade regeringen därför miljösatsningar på över en halv miljard.

Det andra är en aktiv näringspolitik för fler och växande företag. Under den förra regeringen föll Sverige från plats tre till plats tio i World Economic Forums konkurrenskraftsmätning. För att vässa svensk konkurrenskraft och innovationsförmåga har vi startat det nationella innovationsrådet. För att fler små företag ska växa och bli stora utvecklar vi det statliga riskkapitalet med fokus på tidiga faser. Regeringen genomför en offensiv som ska stärka exporten i alla delar av landet med regional exportrådgivning för små och medelstora företag så att de kan nå nya marknader. För fler jobb i hela landet har vi gjort en satsning på svensk besöksnäring, investerat i bredband och service och påbörjat ett skogsprogram och en nationell livsmedelsstrategi.

Det tredje är kompetens och matchning för att rusta alla att ta de jobb som växer fram.
Trots 400 000 arbetslösa misslyckas var femte rekryteringsförsök. För att sluta detta rekryteringsgap och förbättra matchningen investe-rar vi i ett nytt kunskapslyft med 42 000 utbildningsplatser. Vi tillsätter också extratjänster i välfärden för att långtidsarbetslösa ska komma i jobb i stället för att låsas in i Fas 3 och investerar i en 90-dagarsgaranti för arbetslösa ungdomar med traineejobb och utbildningskontrakt. Unga människor ska arbeta eller studera – inte gå långtidsarbetslösa.

Det här är Sveriges nya jobbagenda. I den bockar vi av vallöfte efter vallöfte. Men det kommer ändå inte att räcka. Regeringen kommer hela tiden att fortsätta utveckla jobbagendan och fylla på med nya förslag i varje budget. Steg för steg tar vi oss närmare målet om EU:s lägsta arbetslöshet år 2020.

Vi byter nu riktning för Sverige. Nu är det tid för gemensamma investeringar i det som bygger Sverige starkt inför framtiden.

Stefan Löfven Statsminister, ordförande för Socialdemokraterna. “

SAPs hemsida 29 maj 2015:

Kongressen inleds idag (29 maj 2015)

Idag möts Socialdemokraterna i Västerås för kongress. Kongressen pågår fram till söndag och behandlar två huvudteman, framtidens jobb och framtidens folkrörelse.

Kongressen samlar 350 ombud, ett stort antal åhörare, journalister och andra intresserade. Dessutom kommer miljöpartiets språkrör, Åsa Romson och Gustav Fridolin, norska socialdemokraternas partiledare Jonas Gahr Støre, palestinska Fatahs Nabeel Shaath och andra internationella gäster att besöka kongressen.

– Kongressen är ett viktigt avstamp för den fortsatta utvecklingen av Socialdemokraterna och vår framtida politik – en politik som fixar jobben och skapar ett bättre Sverige för alla. Det är också första gången som hela partiet samlas efter valåret och vi ska självklart ta tillfället i akt att fira att vi vann viktiga segrar i många kommuner och landsting, och att vi fick uppdraget att bilda regering, säger partiordförande Stefan Löfven.

Två teman

Vid kongressen 2013 togs beslutet att ha kongresser vartannat år istället för vart fjärde. Det ger fler tillfällen för vårt parti att tillsammans utveckla och påverka den politik vi ska föra. Det stärker vår demokrati och ger oss fler tillfällen att fokusera på fler frågor. Årets kongress kommer att behandla två teman:

Framtidens jobb sätter fokus på den viktigaste politiska frågan i

Sverige idag, att få ner arbetslösheten och skapa fler jobb. Det är ett brett tema där flera politikområden samverkar för att nå vårt mål om Europas lägsta arbetslöshet 2020.

Framtidens folkrörelse sätter vårt eget utvecklingsarbete i fokus. Vi är utan tvekan Sveriges största parti med över 100 000 medlemmar och vi vill bli ännu fler. Det gör vi genom att vara ett parti där människors engagemang kan växa och där möjligheterna är många.

Se fullständigt program och med information om kongressen här: www.socialdemokraterna.se/kongress

Tid och plats

Fredag 29/5 – söndag 31/5 på Aros Congress Center, Västerås

Presskontakter
Håkan Gestrin, presschef, 072-522 12 36
Peter Liljeros, pressamordnare, 072-576 58

Jobben framför allt

Jobben är och förblir socialdemokratins viktigaste projekt under denna mandatperiod och nästa. Det var huvudbudskapet under Stefan Löfvens pressträff på kongressens första dag.

Strax efter klockan tre inledde Stefan Löfven Socialdemokraternas kongress med en press-träff i Aros Center i Västerås. I fokus stod Sveriges nya jobbagenda – Socialdemokraternas strategi för att minska arbetslösheten.
– Det här är stora investeringar som tillsammans och steg för steg stärker Sveriges konkurrenskraft, höjer vår kompetens och gör att människor kan ta steget från arbetslöshet in i arbete.

Huvudfokus i den nya jobbagendan är framtidsinvesteringar, aktiv näringspolitik och satsningar på kompetens och matchning. Under pressträffen presenterade Stefan Löfven även en ny satsning på jobbupphandling.

– Skulle Sverige kunna aktivera bara hälften av våra upphandlings-resurser skulle uppemot 10 000 personer kunna komma tillbaka ur långtidsarbetslöshet, sade Stefan Löfven.

I övrigt talade han om ytterligare satsningar inom näringsliv och utbildning.

– Vi har redan inlett ett strategiskt samverkansprogram för Life Science. Nu lanserar vi ytterligare ett samverkansprogram, där vi bland annat snabbutreder den statliga riskkapitalförsörjningen.

– Vi skapar 42 000 fler utbildningsmöjligheter på universitet och högskolor, på folkhögskola och inom vuxenutbildning samt traineejobb fram till fram till 2018.

Slutligen konstaterades att det ännu är tidigt i mandatperioden och att agendan kontinuerligt kommer att fyllas på med satsningar och reformer.

Presentationsbilder - Sveriges nya jobbagenda (PDF)
Sidan uppdaterades senast: 2015-05-29 16:01

Läs mer om Sveriges nya jobbagenda (PDF)

SAPs kongress Västerås 29 maj 2015:

Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven: tal på 38:e ordinarie partikongressen den 29 maj 2015: Sveriges nya jobbagenda.

Obs! Det talade ordet gäller!

First of all: A warm welcome to our international guests. We are a big progressive family and your presence reminds us that we are part of a greater cause.

I welcome representatives from all our Nordic countries, Spain and Austria, the Philippines, South Africa, Angola, Iraq, Palestine, and many more. Let's give everyone a big round of applause!

* * *
Idag är det också veterandagen, så jag skulle vilja stanna upp, och hedra alla Sveriges veteraner. Från oss alla: Tack för ert mod. Tack för er uppoffring. Tack för er insats för Sverige, och för freden!

* * *
Kongressombud, vänner, äntligen är vi här!

Vad härligt det är att se er! Otåligheten skiner i stolsraderna. Jag ser glimten i ögonen som säger: Det är dags att fortsätta vårt framtidsprojekt!

Och sällan har socialdemokratins värderingar behövts så mycket som nu!

Den globala konkurrensen ökar. Teknikens livscykler blir allt kortare. Kunskapskraven allt högre. Asien kommer 2025 ha mer än hälften av världens BNP. Visst innebär det utmaningar. Men gör vi rätt, är möjligheterna ännu större.

Nu mer än någonsin krävs gemensamma investeringar för att modernisera våra samhällen. Nu krävs trygg och snabb omställning. En benhård vilja till kunskap för alla.

Och nu börjar det till och med viskas i den globala ekonomkåren om hur farligt det är med samhällsklyftor, och att det krävs jämlikhet för att skapa innovativa samhällen!

Vänner, det behöver ingen berätta för oss! Vi har alltid förstått moderni-teten i jämlikheten, solidariteten – och strävan efter varje människas frihet!

* * *
Om någon tvekar, se bara hur det gick när Sverige gjorde motsatsen.

Nedskärningar på utbildning, utförsäkringar och Fas 3 var inte vägen framåt. Arbetslösheten steg, kunskapsresultaten sjönk, klyftorna växte snabbast i OECD. Sverige föll från plats 3 till plats 10 i World Economic Forums mätning av den globala konkurrenskraften.

Nej, den globala konkurrensen kräver ett Sverige där varje människas kraft tas tillvara. Ett Sverige som så innerligt förstår att utveckling och jämlikhet hör ihop.

Så nu ska vi använda möjligheten att göra våra värderingar till verklighet. Vi styr Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala och vackra Västerås. Vi styr 195 kommuner, 16 landsting och regioner, och vänner, vi styr Sverige!

* * *

Vi har också visionen: Om en bättre framtid för alla barn och unga. Det är både regeringens och vår rörelses ledstjärna. Det är det mitt älskade SSU tar striden för.

Allt vi gör – skolinvesteringarna, bostadsbyggandet, klimatarbetet – är till för att de ska kunna se på sitt liv med gryende förväntan. Och vi har målet: EU:s lägsta arbetslöshet.

Därför att jobben avgör allt. Välfärdens välmående, äldres möjlighet till värdiga pensioner, allas vår chans att följa våra livs stora drömmar.

Ska varje barn kunna känna hopp – så ska varje förälder kunna jobba.

Ska framtidstro prägla Sverige – då ska alla unga veta: Det finns en plats för mig.

Så välkommen till Socialdemokraternas 38:e ordinarie kongress!

Vi har möjligheterna, vi har målet, vi har visionen – nu ska vi fatta besluten som krävs för att få Sverige i jobb. Låt arbetet börja!

* * *

EU:s lägsta arbetslöshet är ett stort mål. Men vi socialdemokrater brukar inte ha små.

Visst kan vi peka på de borgerliga budgetunderskotten. På den svåraste flyktingsituationen sedan andra världskriget. På att högern ofta hellre sätter käppar i hjulen, än samarbetar för att få Sverige framåt.

Men vänner, vi har inte satt målet för att det är lätt – utan för att det är svårt!
Och vi visar på Sveriges styrka. Vi vet skaparkraften i ett samarbetande samhälle. Vi vet att Sverige inte är svagare än andra. Tyskland fick ned arbetslösheten från 11 till 6 procent mellan 2005 och 2011. USA har nästan halverat arbetslösheten från knappt 10 procent i början av 2010, till runt 6 procent idag.

Vänner, nu äntligen är det dags för Sverige!

* * *

Och vi har gjort det förut! När Sverige satte upp målet om att halvera arbetslösheten 1996, sa moderaten Lars Tobisson att det var lika troligt att vi skulle lyckas, som att böckling skulle bli hela världens favoriträtt.

Vi halverade arbetslösheten. Nu kavlar vi upp ärmarna igen. Och vill någon moderat sluta med sitt pessimistiska gnäll, och börja sälja böckling, så ska ni veta att denna regering gärna stödjer den svenska exporten!

* * *

Vänner, för mig är det personligt.
Jag glömmer aldrig när min far förlorade jobbet. Tystnaden. Den nedslagna blicken. Jag glömmer aldrig hur det var att resa runt i finanskrisens härjningar, och möta alla de kvinnor och män som precis som min pappa, skulle gå hem och berätta för sina älskade att de blivit av med arbetet.

Men jag vet också glädjen, styrkan, tryggheten i att få jobba och göra något riktigt bra. Och jag är så stolt för att jag varje dag får arbeta för det parti, som står upp för att den känslan ska kunna delas av alla!

* * *

Vi går nu framåt med en ny jobbagenda i tre delar.Genom:
1. Framtidsinvesteringar;
2. Aktiv näringspolitik för fler och växande företag, och
3. Satsningar på kompetens och matchning,

ska vi på fem år öka antalet som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så pass mycket att vi når lägst arbetslöshet i EU. Detta är Sveriges nya jobbagenda. Det är detta jag ska tala om idag. Det kommer ta lite tid, eftersom det är lite mer avancerat än Moderaternas enpunkts-agenda: Skattesänkningar.

Men vänner, fördelen är att detta fungerar!

* * *
Den första delen är Framtidsinvesteringar.
Det finns inget enkelt budgettrick, som plötsligt skapar mer pengar. Det krävs att vi kan fatta tuffa beslut. Att vi vågar prioritera. Jag är redo att vända på varje sten för att kraftigt öka investeringarna, utan att tumma på vår princip om ordning och reda i ekonomin.

Vi har upplevt hur det är när borgerliga regeringar lämnat över stora underskott till oss. Vi har sett vilka det drabbar. Det är inte de välbärgade. Det är de som har det svårast - de som behöver välfärden mest.
Så det är vårt löfte, till alla som förlitar sig på svensk välfärd: Ni ska ha den idag, imorgon, och i framtiden. Vi håller ordning på svensk ekonomi!

* * *
Det vi gör, är att prioritera investeringar före skattesänkningar. Vi höjer skatten på miljöförstörelse, miljoninkomster och storbanker. Vi ska öka de statliga investeringarna, och locka fram mer privat kapital. Behoven är skriande. Se bara till järnvägen. Den förra regeringen lyckades inte med mycket, men de lyckades i alla fall ge en helt ny innebörd till uttrycket "det går som på räls".

Nu vänder vi utvecklingen. Nu höjer vi ambitionerna. Vi ska bygga nya stambanor för höghastighetståg mellan Sveriges tre största städer, vi ska påbörja Norrbotniabanan, och drar nu upp ritningarna för nya projekt i hela landet.
Samtidigt satsar vi redan i vårbudgeten på att renovera växlar, spår och signalsystem. Till alla pendlare, till alla exportörer: Håll ut! Hjälp är på väg! Nu rustar vi Sverige!

* * *
Och vänner, vi kan inte ha ett samhälle där staten subventionerar poolrengöring, men inte bygger bostäder åt unga!

Men nu kommer en ny byggoffensiv. Vi har redan antagit en ny bullerförordning för enklare byggande, och i torsdags klubbades nya effektiviseringar av plan- och bygglovsprocessen.

Nu ska vi gå vidare, sänka produktionskostnaderna, öka konkurrensen på byggmarknaden och korta hela byggprocesserna från idé till inflyttning.

Men låt oss tala klarspråk. För att få de bostäder vi vill ha – krävs riktiga resurser. Därför börjar vi nu investera 6 miljarder för fler och modernare bostäder i hela landet.

Målet är att bygga minst 250 000 nya bostäder till 2020. Gärna fler. Det står jag för: Gärna en ren pool. Men först en ordentlig bostad!

* * *

Och vänner,
en studie från Stockholms universitet visar att bristerna i omsorgen gjort att 140 000 slutat jobba eller gått ned i arbetstid för att vårda sina gamla föräldrar.

Det är så jobb och välfärd hör ihop. Välfärden finansieras av att alla jobbar. Men alla kan bara jobba om vi har en bra välfärd. Så nu satsar vi på en världsledande välfärd utan vinstjakt. Vi gör det möjligt att anställa tusentals fler lärare, sjuksköterskor, undersköterskor. Vi kommer skapa 20 000 extratjänster i välfärden.

Och redan nu gör vi det möjligt att anställa över 4 000 inom äldreomsorgen så att fler av dessa 140 000 kan komma tillbaka i arbete.

Du ska inte behöva oroa dig för omsorgen om dina små barn eller gamla föräldrar. Vi ska ha en välfärd att lita på, som gör att du med trygghet kan gå till jobbet!

* * *
Det talas också från både höger och vänster om ansvar. Men det är bara vår sida som satsar 2 miljarder per år för klimatinnovationer och för att vår miljö ska leva vidare. Det är vi som i torsdags beslutade om 5 terrawattimmar extra förnybar energi till 2020 – som motsvarar mer än årsförbrukningen av energi i Göteborg.

Det gör att svenska företag slår sig in på en marknad för lågutsläppsteknik som enligt beräkningarna är värd över 4 000 miljarder euro. Det skapar jobb. Men framför allt är det att ta ansvar. Ansvar för framtiden, som det anstår ett framtidsparti!

* * *
Ja, vänner, när vi lägger räls, designar nya bostäder, bygger fler vindkraftverk, har fler lärare i klassrummet – då skapas nya jobb. Då går Sverige framåt.

Men samtidigt måste vi se till att de som står längst från arbetsmarknaden inte blir lämnade på perrongen. Därför lanserar jag idag en ny reform: Jobbupphandling.

Det offentliga Sverige upphandlar för över 600 miljarder varje år. Nu, genom nya EU-direktiv, har det blivit tydligare att man i upphandlingar får ställa krav på att långtidsarbetslösa ska få jobb eller lärlingsplatser.

Så sker nu allt oftare, till exempel i ett brittiskt infrastrukturprojekt, Crossrail, där man krävde en lärlingsplats per tre miljoner pund. Och skulle Sverige kunna aktivera bara hälften av vårt upphandlingskapital skulle uppemot 10 000 personer kunna komma tillbaka ur långtidsarbetslöshet.

Därför blir nu jobbupphandling en del av vår jobbagenda. Sverige behöver fler revanscher, fler comebacker, och därför sätter vi vårt samhälles enorma resurser i arbete!

* * *
Detta leder oss in på del 2: Aktiv näringspolitik för fler och växande företag.

Låt de senaste åtta åren skrivas ned i historieböckerna som beviset för att Sverige inte kan bli billigast – så vi måste bli bäst! För att bli bäst krävs samverkan. Sveriges spetskompetens, som life science och miljöteknik, måste bli ännu vassare. Vårt nationella innovationsråd är

bara början. Nu stärker vi samverkan mellan forskning, företag och förtroendevalda, lokalt och regionalt, från norr till söder.

För att bli bäst krävs en ettrigt aktiv politik. För ett Sverige som leder digitaliseringen och automatiseringen av hela samhällslivet. Som blir en global testbädd, med nya provanläggningar och demonstratorer. Där världens mest innovativa tjänstesektor växer fram, och där vi frigör mer statligt riskkapital så att riskfyllda innovationsprojekt kan bli verklighet.

Och för att bli bäst krävs en svensk industri som fortsätter slå världen med häpnad. De industrilokaler som sedan en tid står tomma behöver fyllas igen. Genom att säkra kompetensförsörjningen. Locka moderna industriinvesteringar. Satsa på startups och fler innovatörer som vågar ta språnget.

Det är vårt budskap: Tror du på din idé, tror du på din kraft – då ska Sverige tro på dig!

* * *

Och ska vi nå EU:s lägsta arbetslöshet måste hela Sverige växa!
I måndags godkände EU Sveriges landsbygdsprogram, med en total budget på 36 miljarder kronor. Vi ska satsa på ökad livsmedelsproduktion, fler attraktiva destinationer, större användande av vårt gröna guld, bättre tillgång på service och statlig närvaro i hela landet.

Och redan nu har vi satt av drygt 4 miljarder för att bygga ut bredband. Jag tror det är många här inne som känner som jag. Socialdemokratin behöver skapa framåtanda i varenda bruksort, småsamhälle och by. Från Önnarp till Övre Soppero, från Malungsfors till Marsö. Vänner, nu ska vi visa hela Sveriges styrka!

* * *

Nu ökar vi också samarbetet med vår omvärld.
Nyligen mötte jag 11 regeringschefer från Afrikanska unionen i Addis Abeba. Tidigare var de våra biståndpartners – nu vill de bli våra handelspartners. Den viljan ska vi ta till vara.

Nu ökar vi exportsatsningarna, samordnar det genom Team Sweden, och vi tar striden för en fri och rättvis handel.

Vi samarbetar med Rumänien och EU för att få fram fler satsningar på jobb och utbildning så att ingen ska tvingas åka till Sverige för att tigga på våra gator.

Och i FN i mars kunde jag dra upp riktlinjerna för vårt arbete för globala handslag mellan arbete och kapital. Nu äntligen visar Sverige att vi står upp för en global ekonomi som gynnar alla, och kuvar ingen!

* * *

Det är såhär jobb skapas genom en aktiv näringspolitik. Genom fler och modigare företagare och innovatörer. Högre export. Mer direktinveste-ringar. Fler besöksnätter. Det gäller att gneta. Jobb, efter jobb, efter jobb.

Det är det här vi förstått, som högern aldrig fattar: Jobb skapas inte genom att tömma arbetslösas plånböcker, utan fylla företagares orderböcker!

* * *

Och det för oss till del tre: satsningarna på kompetens och matchning. Harvardprofessorn Claudia Goldin har beskrivit 1900-talet som "ett race mellan teknologi och utbildning". På 2000-talet växlas det bara upp. Utbildningen är avgörande både för att förverkliga potentialen i varje människa – och i Sverige.

Vi börjar nu göra verklighet av våra stora vallöften, från förskolan till forskningen.

Du som pirrig förstaklassare kommer nu börja möta mindre klasser, ännu skickligare lärare, och en mer jämlik skola oavsett var du bor.

Du ska få hjälp direkt när du behöver det, lovskola om du inte blir klar under terminen, och läxhjälp efter behov – inte betalningsförmåga!

* * *

Nu genomför vi ett nytt kunskapslyft, som skapar tiotusentals fler platser på universitet och högskolor, på yrkeshögskola, folkhögskola och vuxenutbildning fram till 2018.

Samtidigt investerar vi i högre kvalitet i den högre utbildningen. Men jag kan redan idag berätta att det kommer krävas mer. Vi ska längre! Högre!

De jobb som växer fram idag är avancerade, kunskapskrävande, teknologiska. De kräver höjda ambitioner. Därför kommer de 5 miljarder vi redan avsatt för det nya kunskapslyftet att växa.

Vänner, kunskap är makt. Ska vi bli främst i den globala konkurrensen behöver den makten ägas av alla!

* * *

Nu tar vi också de första stegen för att förverkliga 90-dagarsgarantin för unga.

Ylva Johansson har mött nästan varje kommun i hela landet, röda som blåa, för att få grunden på plats. Principerna är klara: Ingen ung människa ska fastna i långtidsarbetslöshet. Du ska få utbildningskontrakt om du behöver gymnasiekompetens. Praktikplats, traineejobb eller YA-jobb om du behöver ett första steg in.

Där det behövs krav ska vi kräva. Där det behövs stöd ska vi stödja. Men varje ung människa ska utbilda sig, arbeta eller praktisera inom 90 dagar, och aldrig lämnas i långtidsarbetslöshet. Inget annat duger för Sverige!

* * *

Men för att de stora investeringarna i skola och utbildning ska ge utväxling i EU:s lägsta arbetslöshet, behöver vi höja vår förväntan på oss själva och öka våra ansträngningar.

Svenska skolelever kommer behöva anstränga sig ännu hårdare. Fler behöver känna att skolan går först, före Netflix, före träning och kompisar, utan ursäkter, från lågstadiet till gymnasiet.

Fler föräldrar behöver inse att det mest avgörande för barnens väg i livet är att de lyckas i skolan. Fler måste vara beredda att fortsätta studera efter gymnasiet, och fler måste vilja lära nytt, byta karriär, inte bara vid 25 utan genom hela livet.

Vi behöver en skola som tar tillvara på och sporrar alla elevers ambition, oavsett vilken bakgrund du har eller var du växer upp.

Bara så kan Sverige ta ledningen i den globala konkurrensen. Vänner, vi behöver samla hela svenska folket i en ny strävan efter utveckling och bildning. Nu stärks din rätt till utbildning. Gör din plikt och tänj din kunskaps gränser!

* * *

Och ska vi ta tillvara på allas kunskap krävs ett jämställt arbetsliv, där kvinnors kompetens och karriärer tar plats – inte kuvas.

Så nu börjar vi genomföra vår feministiska agenda:
Vi tar krafttag för att förbättra den fysiska och psykiska arbetsmiljön.
Ökar insatserna mot mäns hot, hat och våld mot kvinnor.
Viker en tredje månad i föräldraförsäkringen åt vardera förälder.
Stoppar staplandet av visstidsanställningar på varandra.
Inför lönekartläggning varje år för att svenska löner ska vara jämställda.
Och vi säkrar rätt till heltid i alla kommuner i landsting.
Jämställdhet är en fråga om alla människors lika värde och rätt. Men att höja kvinnors sysselsättningsgrad till männens nivå skulle också innebära 170 000 fler sysselsatta och en kvarts miljard fler arbetade timmar per år.
Vänner, jämställdhet är lika ekonomiskt smart som det är moraliskt rätt!

* * *

Nu ska också Arbetsförmedlingen reformeras. Bort med förlamande detaljstyrning. In med riktiga muskler för att möta arbetsgivarnas nya krav, som en verklig matchningsspecialist.

Samtidigt ska vi arbeta mot diskrimineringen på grund av etnisk tillhörighet eller religion.

Vi står upp för inkludering, ökad tillgång till hjälpmedel, och ett snabbt inträde på arbetsmarknaden för unga med funktionsnedsättning.

Nu får det vara slut på slöseriet. Ska vi nå EU:s lägsta arbetslöshet, behöver vi varje människas fulla kunskap och kraft!

* * *
Vänner,
när jag och Ulla promenerar genom Stockholm, brukar vi då och då stanna till vid en minnessten på Djurgården. Där står:
"Vi kom över havet i små farkoster undan terror och diktatur. Vi var trettio tusen som nådde fram – män, kvinnor och barn. [...] Vi mottogs väl, vi fick arbete och kunde bilda hem och familj i trygghet. [...] Må denna Frihetens Port bära vittnesbörd om Sveriges humanitet och tolerans gentemot människor som sökte fristad i en ond tid och om folkgrupper som fann ett nytt hem här. Ester och estlandssvenskar i Sverige 1944-1994."

Idag ser vi Rysslands illegala annektering av Krim och aggression mot Ukraina.
Vi ser interna stridigheter i Libyen, det fruktansvärda inbördeskriget i Syrien, och ISIL:s härjningar i dess spår.
Nu kommer människor över havet igen. De som saknar asylskäl får återvända. Det är vad reglerad invandring innebär. Men de som har asylskäl ska få skydd – och de som är vuxna ska så snabbt som möjligt komma i jobb. Precis som esterna på 40-talet, sydamerikanerna på 70-talet, och balkanflyktingarna på 90-talet, som nu är en självklar del av Sverige.

Och vi ska vara ärliga. Det är stor, svår och solidariskt krävande uppgift. Men vänner, en uppgifts storhet har aldrig skrämt socialdemokratin!

* * *
Och jag vet att ni i kommunerna har det tufft. Att ni känner frustration när skolorna inte kan ge den hjälp barnen behöver, när ungas kraft går till spillo i trångboddhet och passivitet.

Därför börjar vi nu rulla ut ett etableringspaket, med fokus på att nyanlända så snart som möjligt ska komma i arbete, börja plugga svenska redan under asyltiden, samt extra stöd till nyanlända barns skolgång.

Nu lanserar vi snabbspår in i jobb tillsammans med parterna.50 olika parter har redan påbörjat arbetet för snabb validering av befintlig kunskap – och utbildning till ny.

Vi vill också utforma ett jämt fördelat mottagande inom Sverige, och tar striden för ett mottagningssystem i EU som gör att ansvaret delas av alla. Du som får asyl idag, ska också kunna säga: "Vi mottogs väl, vi fick arbete och kunde bilda hem och familj i trygghet".

Vi ställer inte människa mot människa. Alla ska i arbete, oavsett var du är född. Vi bygger Sverige tillsammans.

* * *

Partivänner, jag ska sluta tala så vi kan börja jobba.
Det är detta som måste göras. Genom framtidsinvesteringar, fler och växande företag, och satsningar på matchning och kompetens ska vi nå EU:s lägsta arbetslöshet.

Och jag vet att ni är otåliga. Det är jag med! Vi har bara lagt 1 av 7 budgetar. Jobbagendan utvecklas ständigt. Under dessa dagar tar vi ett steg av många som måste följa.

Men nu krävs pragmatism. Vi är en minoritetsregering. Vi behöver hitta möjliga samarbeten för varenda fråga, och då kan vi inte låta drömmen om det bästa bli det godas fiende.

Men mest av allt krävs engagemang. Nu formar vi framtidens folkrörelse. Förra årets medlemsökning var den största på 20 år. Den kraften ska vi kanalisera, i alla byar, orter och städer, för att göra vår jobbagenda möjlig.

Och om ni någonsin frågar er varför, tänk på stoltheten att under en arbetsintervju kunna se den frågande i ögonen och svara: Ja, jag har den kompetensen.

Glädjen i att komma hem till sin familj, och berätta: Jo, jag fick det. Och sen på kvällen, att borsta tänderna, och kunna drömma om sitt nya liv.

* * *

Vänner, vi gör det för livsdrömmarna. För framtidshoppet. För ett Sverige där ingen lämnas bakom – och alla har fri fart framåt.
Och jag har ett citat som jag alltid bär med mig, som Robert Kennedy brukade använda:
”Det finns de som ser saker som de är, och frågar varför. Jag drömmer om saker som aldrig varit och frågar: ’Varför inte?’.”

Så vänner, ett samhälle som väljer samhällsinvesteringar framför skattesänkningar – för att vända våra globala utmaningar till möjligheter. Varför inte?

Ett land som förverkligar löftet om en bättre framtid för alla barn och unga. Varför inte?

En gemenskap där alla får del av arbetets trygghet och glädje. Varför inte?

Så framåt, kamrater, framåt - för vårt framtidsprojekt har bara börjat!

Socialdemokraterna maj 2015.
Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer för framtidens jobb

Innehåll

Våra mål 3
Vägvalet för Sverige.....3
Sveriges nya jobbagenda 4

1. Investeringar för framtiden..... .5
1a. Reformerad och jämställdhetsintegrerad finanspolitik.....5
1b. En ny byggoffensiv.....5
1c. Säkrade transporter.....5
1d. Förstärkt och jämställd forskning. 6
1f. En genomgripande klimatomställning. 6
1g. Ett digitaliserat Sverige.....7
1h. Utvecklad välfärd.....7

2. En aktiv näringspolitik för fler och växande företag 7
2a. Större samverkan.....7
2b. Starkare innovationskraft..... 8
2c. Nyindustrialisering. 8
2d. Innovativa och jämställda arbetsplatser. 8
2e. Frihandel och ökad export. 8
2f. Ett reformerat och rättvist EU.....9
2g. Hela landets tillväxtspotential. 9

3. Kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet 10
3a. Utbildning för att sluta rekryteringsgapet.....10
3b. Fungerande matchning. 10
3c. Gymnasiekompetens och jobb för alla unga. 11
3d. Ett jämställt arbetsliv.....11
3e. Snabb etablering.....12
3f. Riktig rehabilitering.....13

Slutord 14

Våra mål

Arbete är grunden för vårt samhälles välstånd, men det har också ett inneboende värde. Ett gott arbete kan utmana och utveckla, ge dig möjlighet att pröva din kreativitet och kunskaps gränser, förbättra livet för andra och utveckla vårt samhälle. Arbete ger gemenskap, trygghet och ekonomisk frihet att forma ditt eget liv, samtidigt som arbetslöshet kan krossa drömmar och minska livsmöjligheter.

Därför är kampen för full sysselsättning vår främsta uppgift. Vi socialdemokrater bär med stolthet tre sysselsättningspolitiska mål, som har kraften att skapa ett samhälle i världsledande jämlikhet och frihet. De är:

- Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU senast år 2020.

- Skillnaderna i kvinnor och mäns sysselsättningsgrad ska minska under mandatperioden, med slutmålet att kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad.

- Ingen ung under 25 år ska vara utan jobb, utbildning eller praktik längre än 90 dagar.

Vägvalet för Sverige
För att nå våra målsättningar presenterar vi en bred jobbagenda i tre delar: Investeringar inför framtiden och en aktiv näringspolitik som skapar förutsättningar för nya jobb samt kunskapsreformer som gör att alla kan ta de jobb som växer fram.

Denna reformagenda för svensk konkurrenskraft utmanas av dem som i stället förespråkar att Sverige ska gå i motsatt riktning, och vill att människor ska acceptera lägre löner, sämre utbildningsmöjligheter och mindre trygghet för att finansiera sänkta skatter.

Detta vägval för framtidens jobb kommer att bli den centrala konflikten i svensk politik under det kommande decenniet. Och vi socialdemokrater har valt väg: Samhället ska höja sina ambitioner – människor ska inte sänka sina.

Lyckas vi genomföra denna reformagenda kan vi förverkliga Sveriges stora möjligheter i den globala ekonomin, och nå den starkaste omställningsförmågan, den högsta kunskapsnivån och teknikintensiteten, den mest hållbara infrastrukturen och produktionen.

På så sätt kan vi lägga grunden för ett Sverige i full sysselsättning, som slår världen med häpnad i sin jämlikhet och frihet.

Det är en stor uppgift. Det är just därför den är så lockande.

Sveriges nya jobbagenda
Vårt samhälle bär på styrkor värda att vara stolt över. Sveriges solidaritet och samarbetsvilja har legat till grund för en världsledande välfärdsstat och ambitiösa krav på jämställdhet, jämlikhet och hållbarhet. Vi har ett innovativt näringsliv, en stor kunskapstörst, en vilja att påverka vår omvärld – och låta omvärlden influera oss.

Samtidigt revolutioneras den globala ekonomin. Flera länder i Asien, inte minst Kina, utvecklas explosionsartat i återhämtningen från den globala finanskrisen. Regionen väntas producera hälften av hela världens samlade ekonomi runt år 2020.

Enligt prognoser kommer den globala medelklassen uppgå till 4,9 miljarder 2030 och den samlade kunskapsnivån och handelsvolymen kommer att skjuta i höjden.

I detta skifte identifierar vi tre centrala möjligheter för Sverige:

1.Ökade investeringar. Skulle vi få upp investeringsnivån i Sverige skulle ny teknik kunna utvecklas, produktivitetsutvecklingen öka och arbetsmarknadsregioner förstoras. Flera års fokus på sänkta skatter och subventionerade låglönejobb har skapat ett skriande behov av investeringar i ny infrastruktur, fler utbildningsplatser, ökat bostadsbyggande eller annan samhällsservice – som både skulle utveckla samhället och lyfta Sverige i den globala ekonomin.
Därför krävs investeringar för framtiden.

2.Fler förverkligade idéer. Sverige ett av de länder som investerar mest i forskning och utveckling i EU – men mängden nya innovationer är genomsnittlig. Skulle vi skapa möjlighet för fler idéer att bli till varor, tjänster eller produktionssystem som når nya globala marknader skulle det ge en direkt utväxling i jobb i Sverige.
Därför krävs aktiv näringspolitik för fler och växande företag.

3.Slutet rekryteringsgap. En miljon människor i arbetsför ålder saknar den gymnasiekompetens som blivit ett grundkrav på arbetsmarknaden, och gruppen utökas med över 25 000 unga varje år genom krisen i skolan. Arbetslösas och nyanländas kompetens måste tas tillvara. Med ett reformerat utbildningssystem och en fungerande matchning skulle upp emot 80 000 människor komma i arbete på kort sikt – och på lång sikt skulle vi vaccinera Sverige mot framtida arbetslöshet och höja Sveriges konkurrenskraft.
Därför krävs kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet.

Det är för att förverkliga dessa möjligheter vi presenterar i en ny jobbagenda för Sverige:

1. Investeringar för framtiden
1a. Reformerad och jämställdhetsintegrerad finanspolitik. Sverige ska ha en robust finanspolitik, som skyddar välfärd och möjligheterna till utbildning från nedskärningar i svåra tider. Det finanspolitiska ramverket med utgiftstak och mål för den offentliga sektorns sparande ska ligga fast, men målnivån bör ändras till ett sparande i balans för att på sikt frigöra utrymme för ökade investeringar.

De offentliga investeringarna ska öka under de kommande åren, och vi socialdemokrater vill upprätta en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna. Vi ska även säkerställa att de medel som EU ställer till buds för att stötta hållbara investeringar i Sverige verkligen används.

Att öka kvinnors deltagande arbetslivet är en utav de viktigaste förstärkningarna som kan göras i svensk ekonomi. Därför inför vi en jämställdhetsbudgetering som säkerställer att våra reformer gynnar målsättningen att kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad.

1b. En ny byggoffensiv. Bostadskrisen slår hårt mot bostadssökande hindrar nya jobb och tillväxt. Därför är vårt mål minst 250 000 nya bostäder fram till år 2020.

Detta kräver ökade statliga och privata investeringar i bostadssektorn och insatser för att minska byggkostnaderna. Fokus bör ligga på fler hyresrätter som människor med vanliga inkomster kan efterfråga, samt bostäder för unga och studenter.

Socialdemokratiskt styrda kommuner ska intensifiera sina ansträngningar för att korta handläggnings- och tillståndsprocesser för dem som vill bygga, detaljplanera mer mark, se till att anvisad mark bebyggs skyndsamt och samarbeta över kommungränser för att stärka den regionala arbetsmarknaden. Länsstyrelserna ska ges ett tydligt uppdrag att arbeta konstruktivt i processer för nybyggnation.

Investeringar i infrastruktur ska användas strategiskt för att skapa nya bostadsområden. Staten bör också göra en översyn av sitt egna markinnehav, samordna riksinstressen för att frigöra mer mark och förenkla exempelvis bullerregler för att öka bostadsbyggandet. Miljonprogrammen ska moderniseras på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt som möjliggör för de boende att bo kvar också efter renovering. Vi vill skapa ett riktat statligt stöd till de som bygger hyresrätter. Det är rätt tid att rikta om resurser till bostadssektorn för att nå just detta ändamål. Dessutom är tidigare erfarenheter av sådana stöd goda. Vi vill också ge bättre förutsättningar och stödja de kommuner som lyckas öka nybyggnationen mest och stärka kreditgivningen till nyproduktion.

1c. Säkrade transporter. Varje minut ett tåg står still eller en bil sitter fast rinner arbetstid, produktion och export ut i intet. Därför ska Sveriges transportinfrastruktur moderniseras och utvecklas. Det skapar nya jobb under byggfasen, men även när projekten är färdigställda och bidrar till en långsiktigt ökad tillväxt och sysselsättning.

Prioriterade nya infrastrukturprojekt är höghastighetsbanor, järnvägssystem som knyter regioner samman, utbyggnad av kollektivtrafik för att öka framkomligheten i våra städer samt järnvägssträckor som är centrala för exportindustrins godstransporter.

Vägnätet måste förbättras för att höja trafiksäkerheten, underlätta arbetspendling och förbättra industrins godstransporter. Vi behöver rusta upp det befintliga järnvägsnätet parallellt med byggandet av helt ny järnväg.

1d. Förstärkt och jämställd forskning. Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. En ökad samverkan med samhället ska göra att forskningsbaserad kunskap från universitet och högskolor kommer till större nytta. Vi vill skapa en ökad rörlighet mellan akademin och det övriga samhället, och finansieringen ska reformeras så att forskningen får mer långsiktiga planeringsmöjligheter.

För att strategiskt bygga upp högkvalitativ forskning behöver villkoren för unga forskare förbättras. Vi behöver också stärka jämställdheten inom forskningen, med jämställt fördelade forskningsanslag och en snabbare ökning av andelen kvinnor som blir professorer.

Vi vill ha en mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas. Både våra större lärosäten och de mindre inom specialiserade områden ska hålla hög klass i hela landet inom såväl avancerad utbildning som forskning. Vi vill stimulera lärosätenas samverkan med det omgivande samhället och se hur ekonomiska styrmedel kan knytas till högskolornas och universitetens samverkansuppgift.

EU:s forskningsprogram är den näst största finansiären av offentligt finansierad forskning i Sverige, och skapar tillväxt inom hela unionen. Vi vill öka andelen av EU:s budget som går till forskning.

1f. En genomgripande miljö- och klimatomställning. Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Alla länder står inför samma utmaning och efterfrågan på energi- och resurseffektiva lösningar växer snabbt. Det är en stor möjlighet för svenska företag som redan idag leder arbetet för resurseffektiva lösningar och vars export redan idag skapar stora miljövinster över hela världen. Genom att Sverige går före i klimat- och miljöomställningen kan våra företag vara världsledande i att utveckla den teknik och de miljölösningar som världen efterfrågar.

Vi socialdemokrater vill driva på utvecklingen ytterligare – i Sverige och i EU. Vi vill ha en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat, samt har långsiktiga och internationellt konkurrenskraftiga villkor. Energi- och klimatforskningen ska i större utsträckning utgå ifrån samhällets behov och utföras i nära dialog med företag, myndigheter, kommuner och landsting.

Vi vill skapa en ökad efterfrågan på klimat- och miljöinnovationer genom att ställa höga krav på ekologisk hållbarhet vid offentlig upphandling, innovationsupphandling, lokala klimatinvesteringsprogram och demonstratorer för testning av nya produkter. Ett brett samverkansprogram för klimat ska genomföras med målet att göra Sverige till världens resurssmartaste land.

1g. Ett digitaliserat Sverige. Digitaliseringens möjligheter är inte bara en angelägenhet för IKT-sektorn – det är en möjlighet för hela det svenska samhället. Det krävs gemensamma standarder och tydliga regler för tillgång till personlig information. Vi behöver stödja den digitala användningen från tidiga åldrar, och ge alla människor kunskap och möjlighet att uttrycka sig digitalt.

Vi vill främja investeringar i digitala demonstratorer för morgondagens tillverkning, kommunikation och handel: sakernas internet, den smarta fabriken, komplementär tillverkning och nya e-handelslösningar. Vi vill bekämpa digitala handelshinder för små och medelstora företag. Vi vill att EU-kommissionens kommande strategi för den digitala marknaden utformas så att den skapar goda förutsättningar för företagen i en allt mer digital värld. Vi vill också stärka tillgången på bredband i hela landet.

1h. Utvecklad välfärd. En generell och allomfattande välfärd skapar mer jämlika och välmående samhällen, där alla människors potential och kunnande kan tas till vara. Därför skapar välfärd tillväxt.

Nu krävs ökade investeringar i välfärden. Vi står inför stora rekryteringsbehov det närmaste decenniet. Redan idag råder brist på undersköterskor, , specialistsjuksköterskor och annan vårdpersonal. Det saknas också lärare och förskollärare.

Vi vill investera för att höja kvaliteten i skolan, sjukvården och omsorgen. Vi vill anställa fler, öka välfärdsyrkenas attraktivitet och utbilda fler för att ta de jobb som växer fram. Det skapar jobb på kort sikt, men även på längre sikt då en stark välfärd gör det möjligt för fler att arbeta och en ledande skola rustar fler unga för arbetslivet.

Samtidigt vill vi stärka det idéburna företagandet och fortsätta att utveckla välfärd, fritid och kultur tillsammans med civilsamhället, där ny kunskap tas fram och nya arbetssätt utvecklas.

2. En aktiv näringspolitik för fler och växande företag

2a. Större samverkan. Vårt samhälle har en otrolig styrka i vår vilja till samarbete och samförstånd, och vår förmåga att finna att skilda intressen ändå kan innebära gemensamma mål. Det är en konkurrensfördel som inte får underskattas.

Därför vill vi skapa samverkansformer för företag, forskning, civilsamhälle, fackförbund och politiskt förtroendevalda. Samverkansprogram ska etableras för att ta fram gemensamma investeringar och reformer för att lyfta svenska styrkeområden och möta breda utmaningar, som Life Science, klimat och digitalisering.

Samverkan ska ske över gamla bransch- och sektorsgränser för att skapa förutsättningar för innovation. Målet är att statlig och regional finansiering matchas med privat och ligger till grund för gemensamma utvecklingsprojekt.

2b. Starkare innovationskraft. Det fria och ansvarstagande företagan det är den svenska ekonomins ryggrad. Vi vill stärka hela innovations kedjan så att fler företag, innovatörer och entreprenörer kan utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster som också är håll bara för framtiden.

Sverige ska vara världsledande i att ha öppna och gemensamt finansierade testmiljöer för att utveckla nya tekniker och material. Vi

vill investera i demonstratorer som validerar nya lösningar, och inkubatorer som hjälper små företag att växa.

Småföretagandet står för en betydande del av Sveriges jobbtillväxt. Därför ska det bli enklare och tryggare att driva företag och finansieringsmöjligheterna för nya och växande företag ska stärkas. Samhället ska underlätta generationsskiften, förenkla tillgång på riskkapital, samt stimulera utveckling genom att innovationsupphandla där inte en specifik produkt beställs utan en innovativ lösning.

2c. Nyindustrialisering. Den svenska industrin svarar för en stor del av tillväxten i Sverige och är central för ett fortsatt ökande välstånd. Vi vill nyindustrialisera Sverige, så att vi fortsätter att vara ett av världens ledande länder när det gäller industriell produktion. En nyindustrialiseringsstrategi ska tas fram i samverkan med företag, fack och arbetsgivarorganisationer med koppling till industrin och de industrinära tjänsterna.

Strategin ska vara horisontell och branschövergripande och skapa förutsättningar för ett näringsliv som 2020 har inhemsk produktion i världsklass, högt upp i den globala förädlingskedjan.

2d. Innovativa och jämställda arbetsplatser. För att skapa innovativa arbetsplatser krävs också att alla medarbetares kreativitet och problemlösningsförmåga bejakas. Sveriges relativt jämlika arbetsliv med starka och inflytelserika parter, jämförelsevis platta organisationer, god utbildningsnivå och lagarbete ska utvecklas för att skapa en demokratisk miljö där nya idéer enklare kan växa.

Vi behöver stoppa den diskriminering som finns i arbetslivet och som aktivt stänger ute såväl kvinnors som utlandsföddas kompetens. Det gäller i stort, men även i näringslivets ledning. Om inte andelen kvinnor i de börsnoterade bolagens styrelser är minst 40 procent år 2016 vill vi lagstifta om kvotering.

2e. Frihandel och ökad export. I finanskrisens kölvatten ökar protektionismen i många delar världen, vilket slår hårdast mot fattiga länder. Samtidigt är det många små och medelstora svenska företag som tvekar inför att ge sig ut på internationella marknader.

Vi behöver öppna upp fler representationer i världen, med särskild inriktning på växande marknader. Representationerna ska fokusera på handfasta kontakter och arbete i företagens närhet. På hemmaplan behöver vi förenkla tillgång till exportkrediter, skapa regionala exportcentra och utveckla en ny exportstrategi för de senaste årens explosionsartade utveckling av nya marknader.

Sverige ska arbeta för ökad frihandel genom progressiva internationella handelsavtal som respekterar demokratiskt fattade beslut, och där demokratins suveränitet värnas. Vi vill riva handelshinder som skadar sysselsättningen, samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen, en demokratiskt styrd offentlig sektor, samt människors och djurs hälsa.

2f. Ett reformerat och rättvist EU. En välfungerande inre marknad inom EU är avgörande för Sveriges välstånd och utveckling. Den fria rörligheten är en av EU:s största framgångar, som bidrar till fler jobb och en starkare utveckling. Men under de senaste åren har unionens arbete präglats av en högermajoritet som fokuserat på ensidiga åtstramningar.

Vi vill skapa en union som tar ledningen för en politik för full sysselsättning, med hållbar utveckling som övergripande mål. EU ska präglas av en ökad handel, en världsledande hållbarhet, rättvis rörlighet och ordning och reda på arbetsmarknaden. Konkurrens ska ske genom innovation och kunskapsutveckling och inte genom försämrade villkor, pressade skatter och sämre miljöregler. Så kan EU bli den motor för tillväxt som den europeiska kontinenten behöver.

Oseriösa arbetsgivare kan idag tjäna stora pengar genom att registrera sig i de länder som har de lägsta lönerna, minst skattuttag och sämst arbetsvillkor. Det är en illojal konkurrens som slår hårt mot flera branscher, inte minst transportsektorn. Bolag ska inte kunna etablera sig i ett EU-land endast i syfte att utnyttja gynnsamma skatter och regler om de inte bedriver verksamhet på platsen. Vi vill se bättre gränsöverskridande kontrollmöjligheter och ett socialt protokoll bör läggas till i EU:s fördrag för att säkerställa att lika lön och villkor ges för lika arbete. Det stärker ansvarstagande och innovativa företags position i Europa.

2g. Hela landets tillväxtspotential. Sveriges olika regioner har olika konkurrensfördelar och styrkor, och Sverige måste använda sig av tillväxtpotentialen i hela landet. Därför behöver vi låta regionerna bygga sin konkurrenskraft på de styrkor de har, men också bli bättre på att kraftsamla mot de utmaningar som är gemensamma för hela Sverige.

Det är viktigt att de statliga myndigheternas lokalisering har en god spridning över landet. Nya myndigheter ska i möjligaste mån lokaliseras utanför storstäderna vilket både kan visa sig kostnadseffektivt och stärka den regionala arbetsmarknaden. Att skattemedel till statlig verksamhet används så effektivt som möjligt är inte bara ekonomiskt sunt – det är en rättvisefråga.

Lokal service ska stärkas, högskolor och universitet ska erbjuda möj lighet till utbildning och utveckling när där människor bor. Vi vill stärka besöksnäringen, utveckla klustren som bygger på våra naturtill gångar och destinationer. Stärka industrins ställning och färdigställa en livsmedelsstrategi som säkrar svensk matproduktion och ökad ekolo gisk produktion. Arbetet med destinationsutveckling och marknads föringen av Sverige som turistland ska förstärkas, för att få fler att ta del av de unika upplevelser som Sverige kan skapa.

Utöver det nyligen skapade nationella innovationsrådet bör det även grundas regionala innovationsråd som skapar en stärkt samverkan utifrån varje regions unika styrkor och ett lokalt inflytande över kompetensförsörjningen. Investeringarna i infrastruktur och bostäder ska ligga till grund för en brett fördelad tillväxt. Statliga satsningar på samverkan, innovation, nyindustrialisering och export ska fördelas över hela landet.

3. Kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet

3a. Utbildning för att sluta rekryteringsgapet. Vi ska utveckla ett livslångt lärande där alla människor har tillgång till en högklassig utbildning genom hela livet. De sjunkande resultaten i svensk skola är ett allvarligt problem för såväl unga människor möjligheter som Sveriges konkurrenskraft, och utvecklingen måste vändas. Utbildningssystemet ska förstärkas från förskola till högre utbildning och folkbildning, och skapa goda möjligheter till kompetensutveckling och omskolning under hela yrkeslivet.

För att sluta rekryteringsgapet på arbetsmarknaden ska ett nytt Kunskapslyft genomföras, med kraftiga investeringar i högskola, universitet, folkbildning och vuxenutbildning. Vårt mål är att hälften av alla

30-34 åringar ska ha genomgått en minst tvåårig högre utbildning år 2020.

Yrkeshögskolan ska utökas och göras permanent. Samtidigt ska rekryteringen till högskolan breddas och kvaliteten i utbildningarna höjas. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, forskningsanknytning och internationella aspekter ska stärkas. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet, och antalet utbildningsplatser ska öka. Forskning vid alla lärosäten har en avgörande betydelse för regional tillväxt och kvaliteten i den högre utbildningen.

Vi vill även att stat, fackförbund och arbetsgivare utformar en kompetens- och omställningsförsäkring på arbetsmarknaden, för att alla på svensk arbetsmarknad snabbt ska kunna anpassa sig efter nya förutsättningar och ta till sig ny kompetens i en global konkurrens.

3b. Fungerande matchning. Arbetslöshetsförsäkringen ska återfå sin funktion som omställningsförsäkring, genom att höja taket och göra det möjligt för fler att kvalificera sig för och ansluta sig till den. Det gör att människor vågar testa nya arbeten och bidrar till att den arbetssökande inte bara får ett jobb, utan rätt jobb.

Detta är viktigt för att hålla produktiviteten uppe och ta tillvara investeringar i utbildning hos den enskilde.

En stark funktionshinderspolitik är en rättighets- och jämlikhetsfråga, men också avgörande för att stärka matchningen på arbetsmarknaden. Vi vill att bristande tillgänglighet blir en fullvärdig diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen. Vi vill även se en samordnad kraftsamling för att människor med en funktionsnedsättning ska få stöd att komma in på, eller tillbaks till, arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen ska bli av med sin förlamande detaljstyrning och göras om till en matchningsspecialist som kan bygga upp sitt förtroende hos arbetsgivare, arbetssökande och arbetsmarknadens parter. Dialogen med arbetsgivare ska intensifieras, och alla som söker jobb ska få ett individuellt och professionellt stöd – oavsett yrkesbakgrund eller utbildningsnivå. Den stora floran av anställningsstöd ska ses över för att säkerställa kollektivavtalsenliga villkor och sund konkurrens. Den nya Arbetsförmedlingen ska få friare tyglar, nya digitala mötesformer, mer resurser för utbildningar och ökade möjligheter att använda sig av det reguljära utbildningssystemet för att rusta människor till nya jobb.

Med hjälp av en delegation tillsatt av regeringen ska Arbetsförmedlingen och kommunerna ges möjlighet att genomföra en ordnad generationsväxling med Traineejobb, som innebär att unga erbjuds kombinationstjänster där yrkesutbildning kombineras med arbete. Den unga ska ta steg mot en eftertraktad yrkesexamen och en god framtid på arbetsmarknaden samtidigt som arbetsgivaren förses med viktig kompetens.

3c. Gymnasiekompetens och jobb för alla unga. Vi antar utmaningen att skapa ett samhälle där ingen ung är utan jobb. Det ska inte gå längre än 90 dagar innan arbetslösa unga under 25 år har erbjudits utbildning, praktik, jobb eller en kombination av dessa – ingen ung ska lämnas i långtidsarbetslöshet.

Det kräver större investeringar i skolan och tidiga individuella insatser. Det är dags för gymnasieskolan att bli en del av den obligatoriska skolutbildningen i Sverige, vilket kommer att kräva stora insatser för att alla elever ska få det stöd de behöver. Vårt mål är att alla ska ha en fullständig gymnasieexamen före 25 års ålder.

Alla gymnasieutbildningar ska ha en bred och gemensam kunskapsbas och ge allmän behörighet till högskola. Yrkesprogrammen ska ha en tydlig koppling till relevant bransch, vilket skapas genom samarbete mellan huvudmän, arbetsgivare och fackliga organisationer.

Vi vill utveckla ett utbildningskontrakt för unga arbetssökande som inte slutfört sin gymnasieutbildning. Det kan omfatta utbildning, vägledning samt hjälp för ökad motivation. Studierna ska också kunna kombineras med arbete eller praktik.

3d. Ett jämställt arbetsliv. Sverige har en arbetsmarknad som systematiskt missgynnar kvinnor. Kvinnor har lägre lön, högre risk för sjukskrivning och erbjuds mer sällan ledande positioner. Det beror bland annat på att män fortfarande utför en mindre del av det obetalda hemarbetet, och kvinnor i högre grad har otrygga anställningar.

Anställningstryggheten har under senare tid försämrats i stora grupper, inte minst bland unga. Tillfälliga anställningskontrakt har ökat och fler arbetar ofrivillig deltid.

Huvudregeln i LAS om tillsvidareanställning ska återupprättas genom att missbruket av visstidsanställningar förhindras. Visstid ska bara tillåtas under två år inom loppet av en femårsperiod och anställningsformen allmän visstidsanställning ska ses över.

Heltid ska bli norm på hela arbetsmarknaden och delade turer ska tas bort. Offentlig sektor ska gå före och Socialdemokraterna ska ta på sig ledartröjan som arbetsgivare för att utveckla stat, kommun och landsting till attraktiva arbetsgivare som har ledande arbetsmiljöer med heltid som norm. Samtidigt behöver vi attackera de brister i arbetsmiljön som hotar kvinnors hälsa.

Vi vill se ett jämnt uttag av föräldraförsäkringen. Som ett steg dit ska en tredje månad reserveras för vardera föräldern. Föräldraförsäkringen ska även fungera för familjer som identifierar sig som stjärnfamiljer.

3e. Snabb etablering. Idag är över 50 miljoner människor på flykt i världen. Det är den allvarligaste flyktingsituationen sedan andra världskriget. En mycket liten del av världens flyktingar söker sig till Sverige, det är dock på kort sikt fortfarande en stor utmaning, även för ett rikt land.

Men sköter vi mottagandet av nyanlända på ett bra sätt så är det också en stor möjlighet. Detta gäller inte minst vår förmåga att möta den demografiska utmaningen, då många av de som nu får uppehållstillstånd i Sverige är unga och välutbildade med ett helt yrkesliv framför sig.

Vi ska skapa en snabb etablering, där individens egen drivkraft och kompetens tas tillvara på bästa möjliga sätt. Alla kommuner ska vara med och bidra till en bra etablering, samtidigt ska kommunerna få bättre planeringsförutsättningar vid anvisning av nyanlända och möta rimliga och stabila ekonomiska villkor.

Insatser såsom svenskundervisning, validering av den nyanländes kompetenser och yrkeserfarenheter ska tidigareläggas så att tiden i väntan på kommunplacering kan användas mer effektivt. Vi ska förbättra den psykosociala miljön och tillgången till vård efter de nyanländas behov. Arbetet mot diskriminering på arbetsmarknaden ska intensifieras.

Vi vill även inrätta snabbspår för nyanlända tillsammans med parterna. Syftet är att nyanlända med kompetens inom yrken där det idag råder

brist på arbetskraft snabbt ska kunna få kompletterande utbildning, kombinerat med arbete eller praktik. Individer med högskoleexamen och legitimation från andra länder ska snabbare få yrkeslegitimation. Vårt mål är att nyanlända som inte är i behov av särskilt stöd ska vara i arbete eller studier två år efter att uppehållstillstånd har beviljats.

3f. Riktig rehabilitering. Sedan några år tillbaka ökar de arbetsrelaterade sjukskrivningarna. Särskilt tilltar de psykiska diagnoserna, till följderna av stress, överbelastning och destruktiv arbetsmiljö – och cirka två tredjedelar av de sjukskrivna är kvinnor.

Vi vill prioritera arbetsmiljöarbetet och satsa nya resurser på inspektioner, arbetsmiljöarbete och arbetsmiljöforskning.

Den som blir sjuk på jobbet ska kunna lita på att det finns en effektiv och individanpassad rehabilitering tillbaka i arbete. Idag vilar ansvaret allt för tungt på den enskilde. Hälso- och sjukvården ska få ett tydligare ansvar för att arbeta med återgång till arbete, och arbetsrelaterade sjukdomar få högre status inom vården. Även arbetsgivarnas ansvar för en god arbetsmiljö behöver förstärkas.

Vi vill se en överenskommelse mellan staten och arbetsmarknadens parter kring rehabilitering och omställning av sjukskrivna. Utförsäkringarna av sjuka ska avslutas. Människor blir friska av individanpassad rehabilitering – inte av hotet om fattigdom.-

Slutord

Detta ska bli Sveriges nya jobbagenda – som investerar för framtiden, skapar möjligheter fler och växande företag och rustar alla för de jobb som växer fram.

Det är reformer som förverkligar vårt samhälles stora potential i den globala ekonomin, och vars främsta mål är att ge varje arbetsför människa i Sverige den glädje, gemenskap och trygghet som ett arbete kan skapa.

Att nå EU:s lägsta arbetslöshet, skapa samma sysselsättningsgrad för kvinnor och män samt avsluta ungas långtidsarbetslöshet är en stor uppgift – men vi tar oss an den, med en aldrig vikande tilltro till ett samarbetande samhälles styrka.

DN 30 maj 2015:

“ Trycket ökar på Löfven att våga mer politiskt

Statsministern inledde S-kongressen med ett entusiastiskt tal och ytterligare några åtgärder för att kunna nå målet om Europas lägsta arbetslöshet. Men det är mycket tveksamt om det räcker för att göra målet trovärdigt.

Analys

Förväntningarna var höga inför S-ledarens tal. Partiet har saknat såväl energi som en utstakad väg fram till det allt överskuggande mål om att Sverige ska ha Europas lägsta arbetslöshet 2020.

Det är illa nog att landets mest kvalificerade nationalekonomer inte tror att det går att nå. Men regeringens egen finansplan pekar inte heller mot att målet ska uppfyllas.

På jobbkongressen argumenterade statsministern för att inget är omöjligt. Och han adderade några planer, löften och en ny statlig utredning till den gamla jobbpolitiken. Det mest konkreta var att stat, kommun och landsting ska kunna ställa nya krav i sina offentliga upphandlingar om att leverantörerna ska anställa långtidsarbetslösa för att få kontrakt. Enligt statsministern kan den åtgärden ge 10 000 arbeten.

Men Malmö har redan provat receptet, och det visade sig inte leda till särskilt många jobb.

Hur stor utbildningssatsningen blir i höstbudgeten och vad en industrikansler kan göra återstår förstås att se, men det är svårt att tro att statsministerns nya åtgärder skulle få landets ekonomer att byta uppfattning om realismen i rege-ringens jobbmål.

”Det kommer att ta lite tid”, var-nade statsministern partikamraterna i sitt tal. En åtgärd som flera motionärer och vänsterdistrikt driver är att öka de offentliga investeringarna genom att låna pengar. Det avvisade statsministern kategoriskt. ”Det finns inget enkelt budgettrick, som plötsligt skapar nya pengar”, slog han fast.

Statsministern berörde både tiggarna på gatorna och kommunernas frustration över flyktingmottagandet i sitt tal. Stundtals påminde hans formuleringar om de som företrädaren Fredrik Reinfeldt använde i sitt tal, när denne uppmanade svenskarna att öppna sina hjärtan. Men inte heller Löfvens tal innehöll någon större konkretion vad gäller hur nyanlända bäst ska kunna få utbildning och jobb.

Stefan Löfven höll ett engagerat och bitvis roligt tal. Trots de låga opinionssiffrorna har han ett starkt stöd i partiet. Men frågan är hur nöjda kongressombuden egentligen är med sin statsminister. Hans tjänsteutövning är ju navet i Socialdemokraternas gamla paradgren: regeringsskicklighet.

Innan Löfven betygsätts i den grenen måste man dock betänka att regeringspartierna fick sammanlagt 38 procent i valet och att den första budgeten föll. Trots det lyckades S-ledaren manövrera sig till en överenskommelse som gör att regeringen kan få igenom sina budgetar.

Han hanterade höstens ubåtsjakt med stor auktoritet, fick uppgörelser över blockgränsen om försvaret och pensionssystemet och har tillsatt några S-ministrar som gjort bra ifrån sig (som Annika Strandhäll, Ylva Johansson, Anders Ygeman och Peter Hultqvist).

Men listan på misstag och nederlag är lång. Från debaclet i EU-nämnden, till Saudiaffären och vallöftessvek om bland annat överskottsmålet för statens finanser, rot-avdraget och bensinskatten. Dessutom har Löfven inte lyckats sätta agendan för den politiska debatten eller förbättra relationen till de utpekade samarbetspartierna Folkpartiet och Centern. Nu ökar trycket på honom att våga mer politiskt. Det ökar samtidigt risken att gå på pumpen i riksdagen eller att skapa konflikter med Miljöpartiet. Det var ingen slump att statsministern i slutet av talet slog fast:

”Vi är en minoritetsregering. Vi behöver hitta möjliga samarbeten för varenda fråga, och då kan vi inte låta drömmen om det bästa bli det godas fiende.”

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 30 maj 2015:

”Det finns inga gratispengar”

Inget stort reformpaket. I stället satsar Socialdemokraterna på en jobbagenda med många mindre åtgärder. Statsminister Stefan Löfven tillbakavisar kraven på att låna till investeringar. – Det finns inga gratispengar, säger han.

Västerås.
Inför Socialdemokraternas kongress i Västerås har det funnits ett stort internt tryck på ett större reformpaket och en tydlig plan för hur regeringen ska klara sitt jobbmål. Många socialdemokrater har anslutit sig till LO-linjen, att staten ska utnyttja ränteläget och låna till investeringar i bostäder och infrastruktur.

Mycket riktigt dominerade jobbfrågan när partiledaren Stefan Löfven inledde kongressen på fredagseftermiddagen. Men något stort investeringspaket är inte aktuellt. I stället är regeringslinjen en ”jobb-agenda”, där tre olika politikområden ingår. Det handlar främst om offentliga investeringar och utbildningssatsningar, men också om näringspolitik.

Kraven på att låna till investeringar avvisade statsministern.

– Det finns inget enkelt budget-trick som plötsligt skapar mer pengar. Det krävs att vi kan fatta tuffa beslut. Att vi vågar prioritera.

De flesta av åtgärderna i jobbagendan är kända sedan tidigare. Nytt för dagen var att Stefan Löfven berättade att det framöver i samband med offentliga upphandlingar ska ställas krav på att långtidsarbetslösa ska

anställas. En idé som lanserades redan 2013, inför Socialdemokraternas förra kongress.

– Skulle Sverige kunna aktivera bara hälften av vårt upphandlingskapital kan uppemot 10 000 personer komma tillbaka från långtidsarbetslöshet, säger Stefan Löfven.

För att klara jobbmålet och ha den lägsta arbetslösheten i EU 2020 kommer det att krävas minst 100 000 nya jobb, utöver befolkningsökningen.

– Vi håller på och djupanalyserar det nu. En del säger 100 000 till 120 000 nya jobb, vi tror att det kan handla om ännu fler, säger Löfven.

LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson är mycket nöjd med att Stefan Löfven låtit jobbfrågan helt dominera öppningstalet, men pekar också på svagheter.

– Än så länge har vi ingen bra politik för de 70 000 som har varit arbetslösa i mer än två år. Där måste vi diskutera hur vi kan ställa om arbetsmarknadspolitiken, säger Thorwaldsson som tror att offentliga upphandlingar kan vara en del av lösningen.

I sitt tal återvände Stefan Löfven också till den nya pliktlinje som han luftade i en DN-intervju i fredagstidningen.

– Svenska skolelever kommer behöva anstränga sig ännu hårdare. Fler behöver känna att skolan går först, före Netflix, före träning och kompisar, utan ursäkter, från lågstadiet till gymnasiet.

Jens Kärrmanjens.karrman@dn.se
Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“<u>Fakta.</u>
<u>Sagt och gjort under kongressen</u>

Största nyheter
Jobbupphandling där investeringar kopplas till krav på anställningar av långtidsarbetslösa. Men faktum är att Löfven lanserade tankar om sådana sociala kontrakt i DN inför kongressen 2013.

Gladaste skrattet
När statsministern slog fast policyn för bostadspolitiken: ”Gärna en ren pool, men först en rejäl bostad.”

Kortaste inslaget
Utrikespolitiken reducerades till några meningar om Ryssland och närområdet.

Mest oväntat
Stefan Löfvens hyllning till sin ”älskade, älskade” hustru Ulla som fyllde år. Sällan eller aldrig har en talare på en S-kongress varit mer romantisk.

Längsta applåden
När Löfven talade om flyktingströmmarna och behovet att få fler invandrare i arbete.

Nya sloganen
”Uppgifters storlek har aldrig skrämt socialdemokratin.” Kan användas om målet med lägst arbetslöshet i EU 2020. Eller integrationen. Eller vad som helst.

DN “

DN 30 maj 2015:

“ Framtiden gör sig bäst i framtiden

DN:s Viktor Barth-Kron om högt och lågt i svensk politik.
Partikongresser kan innehålla ballonger, svulstiga tal och heta debatter. Det kan också hända andra, minst lika intressanta saker lite i skymundan.

Medan de flesta S-ombud fortfarande har fullt upp med att ta sig igenom det inledande kaffeminglet håller framtidsminister Kristina Persson seminarium i en oansenlig sidolokal i Aros kongresscenter.

Det handlar om framtidens jobb och inleds lustigt, när moderatorn ursäktar sig för att ha råkat säga ”arbetsmarknadsproblem” i stället för det politiskt korrekta ”arbetsmarknadsutmaningar”.

Framtidsministern konstaterar sedan krasst att vartannat svenskt jobb – 2,5 miljoner stycken och bland annat fotomodellernas, hehe – kan vara borta om 20 år. Hur löser man det, då?

Det ska framtidsministerns arbetsgrupp för framtidens arbetsmarknad klura ut. Ordet går till ordförande Annelie Nordström, tillika bas för fackförbundet Kommunal. Hon är ännu krassare:

Vi kanske inte kan ha den arbetsrätt som vi vant oss vid. Hushållsnära tjänster kommer att vara ett betydande inslag. Även om det låter svårt i dag så måste vi vänja oss vid tanken på ett arbetsliv till 75 år.

”Det lönar sig inte att säga nej-nej-nej”, förklarar Annelie Nordström och hänvisar till 40 års facklig erfarenhet. Framtiden kommer nämligen i alla fall, menar hon, och då är det ju bättre att man är med och påverkar den.

Man bara väntar på att hon ska dra av sig ansiktsmasken och visa sig vara Fredrik Reinfeldt.

Tonläget är ett annat när statsministern något senare håller svulstigt inledningsanförande i stora kongresshallen.

Stefan Löfven hinner travestera både Robert och John F Kennedy och förklarar med emfas att man inte valt målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020 för att det är lätt – utan för att det är svårt. Applåder.

Det är nog tur för stämningen att bara något tiotal av kongressombuden hittade till framtidsseminariet, och fick klart för sig exakt hur svårt.

Fredrik Reinfeldt hade förresten också en framtidskommission. Det var kring 2011, och rapporten hamnade i byrålådan. Framtiden kom i alla fall.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se “

DN 31 maj 2015:

“ S vill bygga 500 000 bostäder

Mellan 2020 och 2030 ska uppemot 500 000 nya bostäder byggas, enligt ett beslut på S-kongressen. Ledande socialdemokrater beskriver bostadspolitiken som partiets nya stora reformprojekt.

DN i Västerås.
Det var bäddat för strid på S-kongressen när frågan om framtidsinvesteringar skulle upp till beslut på lördagseftermiddagen. Både LO, ungdomsförbundet SSU och det tunga Skånedistriktet har krävt att regeringen släpper på den strama finanspolitiken och i stället lånar till investeringar för att skapa en kickstart i den svenska ekonomin.

Men något stort bråk blev det aldrig. Efter flera skärpningar av ursprungstexten röstade kongressombuden igenom partistyrelsens förslag.

Det innebär att Socialdemokraterna nu har ett partibeslut på att göra en storsatsning på bostadspolitiken. I korthet handlar det om att allmännyttan ska få mer inflytande och stat och kommun ska jobba aktivt med att hitta mark där bostäder ska byggas för människor med ”vanliga inkomster”.

Socialdemokraterna har sedan tidigare satt upp ett mål om att 250 000 bostäder ska byggas fram till 2020. Nu utvidgas målet till ett halvmiljonprogram som sträcker sig ända fram till 2030. S-kongressens beslut är att i genomsnitt 45 000 bostäder ska byggas varje år mellan 2020 och 2030.

– När vi ser på befolkningspro-gnoserna så ser vi också ett oerhört stort behov av bostadsbyggande. Det är akut nu, men vi ser också att det varaktigt kommer att kvarstå ett stort behov, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Bland gräsrötter och debattörer har länge funnits en längtan efter nya, stora socialdemokratiska reformer. Morgan Johansson, justitieminister och ledamot av partiets verkställande utskott, lyfter fram bostadspolitiken som beviset för att partiet vågar satsa igen.

– När det gäller bostadspolitiken är detta det största som vi gör på tio år. Det kombinerar våra välfärdsambitioner att se till att folk ska kunna bo bra med hela tillväxtperspektivet. Om vi inte löser bostadsbristen kan vi inte klara arbetslösheten framåt heller, säger han.

För att finansiera bostadsbyggandet vill Socialdemokraterna använda våra framtida pensionspengar: AP-fonderna ska få ökade möjligheter att investera i bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. För regeringen är vinsten med den lösningen att man slipper hitta finansiering på annat håll.

Finansminister Magdalena Andersson säger att AP-fondernas investeringar i bostäder blir en fråga för den parlamentariska pensionsgruppen som består av samtliga riksdagspartier utom Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

– Det handlar inte om att tvinga AP-fonderna till någonting. AP-fonderna ska ha pensionärernas bästa för sina ögon och sedan ska de göra sina investeringar utifrån det. Om de tycker att investeringar i bostäder

och infrastruktur i Sverige är intressant så ska vi inte stoppa dem, säger Magdalena Andersson.

LO-ordföranden Karl-Petter Thorwaldsson välkomnar planen för AP-fonderna. Han har länge argumenterat för att staten bör satsa mer på investeringar i infrastruktur och bostäder, till exempel genom att öka statsskulden.

Han tror på 40 000–50 000 jobb i byggbranschen redan i det första steget fram till 2020.

– Så många byggarbetare har vi inte nu, men det kommer vi att få om vi gör rätt saker. Det här är ett samspel som vi har vana av i Sverige. Det brukar vara byggbranschen och industrin som byter personal med varandra, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Efter år 2020 väntar det nya ”halvmiljonprogrammet”. Det går att likna vid miljonprogrammet som pågick mellan 1965 och 1974. Miljonprogrammet innebar att en miljon bostäder byggdes över hela landet i strävan att modernisera bostadsbeståndet med lägenheter till rimlig hyra. Merparten av bostäderna byggdes av de kommunala bostadsbolagen, den så kallade allmännyttan. Även nu vill S att allmännyttan tar sitt ansvar fullt ut för att bygga bort bostadsbristen.

Lördagens beslut innebar en kompromiss mellan partiledningen och kongressombuden. Några akuta krav på att regeringen ska ge sig ut på lånemarknaden finns inte och det är en utveckling som välkomnas av förre S-ledaren och statsministern Göran Persson. Han manar till försiktighet och påpekar att vi redan lånar till investeringar.

– Vi har ingen som helst glädje av att låna en massa billiga pengar för investeringar om det inte är så att det står 10 000 byggnadsarbetare och väntar på att ta jobben. Jag är lite orolig för att de stora behov vi har när det gäller infrastruktur och bostäder kommer att gå över i en inflationsutveckling, därför att viljan att investera är större än förmågan att producera, säger Göran Persson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se
Karin Eriksson “

“ <u>Fakta. Kongressen i korthet</u>

Tystlåtet 1
De kom, de sågs, de smet. Så kan språkrörens framträdande på S-kongressen sammanfattas. Det fanns ingen hejd på de ömsesidiga hyllningarna när Åsa Romson och Gustav Fridolin från koalitionspartnern Miljöpartiet klev upp på scenen ihop med Stefan Löfven och Magdalena Andersson. Men efter det korta och bejublade framträdandet stack språkrören – utan ett enda ord till medierna.

Tystlåtet 2
Partiledaren Stefan Löfven medverkade i TV4 Nyhetsmorgon på lördagen. Sedan blev det nej till intervjuer från statsministerns stab.

Mer talför
”Nu lyser det rött på min lampa. Det är man stolt över som socialdemokrat. Men det betyder också att jag ska sluta prata.”
Så sammanfattade Christoffer Bernsköld ombudens syn på partifärgen i talarstolen.

Fakta. Tre stridsfrågor

Föräldraförsäkringen
1. Partistyrelsen går feministerna på S-kongressen till mötes och säger att målet är en individualisering av föräldraförsäkringen – en skärpning jämfört med tidigare formulering om ”ett jämnt uttag”. Men någon tidsplan för när föräldrarna ska dela helt lika på föräldradagarna finns inte. ”Förhoppningen är att det ska gå snabbare än vad det har gjort hittills”, säger socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Kvar i kyrkovalet
2. Socialdemokraternas engagemang i Svenska kyrkan är ett kärt debattämne – så också i Västerås. Ombudet Daniel Färm var en av dem som vädjade om att partiet skulle överge principen om att ge ett religiöst samfund företräde. Men kongressen beslöt att fortsätta gå till val som parti i kyrkovalet.

En avgift för hela landet
3. Ombuden enades om att i fortsättningen ha en gemensam nivå på medlemsavgiften. “

DN 31 maj 2015:

“ Största uppgiften: Att visa regeringsduglighet

Socialdemokraternas kongress är på väg att landa i en kompromiss om mer ambitiösa byggande - och investeringsmål samt nya skattehöjningar. Men formuleringarna är luftiga och förpliktigar inte. Höjda skatter planeras redan och bygginvesteringarna ökar snabbt.

Analys.
Socialdemokraternas kongress är viktig för att partiet ska kunna visa att man kan nå fram till sitt jobbmål och att man kan regera.
Den största interna konfliktfrågan har varit krav från vänster på att staten ska införa en lånefinansierad investeringsbudget. Men det vore ett lappkast som nuvarande finansminister inte kan utföra med sin trovärdighet i behåll. På lördagen skedde det som brukar hända på socialdemokratiska kongresser. I ett slutet rum gjorde en grupp upp en kompromiss, som har stöd både från partiledning och från många partidistrikt.

Krav på investeringsbudget finns inte där. I stället säger man att investeringarnas andel av BNP ska öka under mandatperioden, att bostadsmålet ska höjas och man skriver in ”Vi är också beredda att höja vissa skatter”.

Men målen förpliktigar inte. Bostadsbyggandet ökar redan kraftigt, och det börjar uppstå brist på yrkesfolk. Skatterna planerar regeringen redan att höja.

En annan konfliktfråga har varit föräldraförsäkringen. Både socialförsäkringsministern och arbetsmarknadsministern har tidigare avslöjat att de tror på en individualisering, alltså att föräldrarna får var sin

halva av barnledigheten utan möjlighet att överlåta tid till varandra. Nu ställde sig en kongressarbetsgrupp bakom en sådan skrivning, men utan något datum för när det ska ske.

Statsminister Stefan Löfven argumenterade på den förra partikongressen 2013 mot ökad kvotering. Han sade att föräldrar bör få avgöra själva, vid köksborden. Det är en syn som de flesta väljare delar. Men för en feministisk regering är en väg till en mer jämlik arbetsmarknad en nödvändighet.

Den överskuggande uppgiften för Socialdemokraterna nu är att visa att partiet fortfarande kan regera. Och det är i det ljuset man ska se att både statsminister Stefan Löfven och justitieminister Morgan Johansson (S) de senaste dagarna har tagit upp frågan om tiggare på gator och torg. De har börjat formulera förslag. De vill göra det lättare för privata markägare att avhysa människor som slår läger eller bosätter sig tillfälligt på någons mark. Justitieministern är också inne på att förbjuda organisering av tiggeri, ett förslag som ligger snubblande nära det M redan har presenterat.

Därmed har frågan blivit politik också för regeringspartierna. Det är märkligt hur länge det har dröjt. Alternativet till Sverigedemokraternas krav på förbud har länge varit att inte göra någonting här hemma, i väntan på att Rumänien med hjälp av EU ska börja ta sitt ansvar. Vissa kommuner har ställt upp med tak över huvudet och någonting att äta, andra har bett polis ingripa mot boplatser. En samlad partilinje saknas.

Varken S eller MP vill gå till val 2018 med många fattiga, tiggande människor som lever utan tak över huvudet runt om i hela Sverige. Men det kan bli svårt för dem att enas om hur samhället ska agera. En blocköverskridande uppgörelse skulle troligen underlätta. Snart kommer ett förslag från regeringens tiggerisamordnare. Då måste regeringen sätta ned foten.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 31 maj 2015:

”En del företagare är helt skrupelfria”

“ **Regeringen kommer inom kort att lägga fram en plan mot att migranter lockas till Sverige med falska löften. Det beskedet ger justitie- och migrationsminister Morgan Johansson efter DN:s artikelserie De osynliga. – Det finns egentligen bara en sak att göra åt det här. Det är tillsyn, tillsyn, tillsyn och kontroll, säger han.**

Morgan Johansson har följt rapporteringen om Abir, Enkhee och alla de andra fattiga migranterna i DN:s artikelserie.

– Det här är ett exempel på hur en del företagare och arbetsgivare är helt skrupelfria. Så ska vi sannerligen inte ha det, säger han.

I ett första steg ska regeringen försöka få bukt med problemen att migrantarbetare lockas till Sverige med falska löften. Ingen ska komma hit i tron att det väntar ett jobb med skälig ersättning, när upplägget i själva verket är ”30 kronor i timmen och sovplats i en källare”.

Inom bara några dagar kommer justitiedepartementet att presentera ett utredningsdirektiv.

– Syftet är att de löften som ställs i utlandet ska vara rättsligt bindande när man kommer till Sverige. Det stod i regeringsförklaringen. Nu ska vi effektuera det, säger Morgan Johansson.

S-ministern hävdar att den tidigare borgerliga regeringen har ett stort ansvar för att migranter far illa på den svenska arbetsmarknaden.

– Nu kommer vi från en situation med åtta år av borgerlig regering med hög och växande arbetslöshet och dessutom en politik som gick ut på att bryta ned de fackliga organisationerna. Det var poängen eller en stor del av poängen med den politik som de bedrev mot a-kassan och

annat, säger han.

Enligt Morgan Johansson är det facket som måste vara den starka kontrollorganisationen på den svenska arbetsmarknaden.

– Om man bryter ned och försvagar fackföreningsrörelsen blir tillsynen över oseriösa arbetsgivare sämre. Här måste vi både från myndigheternas sida och från fackföreningarnas sida stärka kontrollen.

Han tycker också att borgerliga politiker har blundat för de problem med oseriösa företag som framkommer i DN:s artikelserie.

– Ingången under åtta år var hela tiden att företagare och arbetsgivare aldrig gör några fel, säger han.

De borgerliga partierna genomförde reformen om arbetskraftsinvandring med stöd av Socialdemokraternas nuvarande regeringspartner Miljöpartiet. Det hindrar inte Morgan Johansson från att vara kritisk.

– Man öppnade kranen utan att ha tillräckligt med tillsyn och kontroll, säger han.

I Västerås kom under lördagen också beskedet att regeringen förbereder åtgärder mot problemen med att fattiga EU-migranter samlas i otillåtna tältläger. Justitiedepartementet ser över hur regelverket kan skärpas, så att det blir enklare för privata markägare att avhysa bosättningar. I dag drabbas markägarna av både avgifter och administration. De har dessutom ansvar för att städa upp.

– Det måste finnas regler som gör att man kan hävda sin rätt över den mark man själv äger, säger Morgan Johansson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se
Karin Eriksson “

Vi bygger Sverige

Efter diskussioner på kongressen har en rad viktiga beslut fattats kring temat Framtidens jobb. Totalt 750 000 nya bostäder fram till 2030 och ökade offentliga investeringar är några av förslagen som införts i jobbagendan.

De tre sysselsättningspolitiska målen, att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020, att skillnaderna mellan mäns och kvinnors löner ska minska och att ingen ung under 25 ska vara utan jobb, utbildning eller praktik i mer än 90 dagar ligger fast.

Sveriges nya jobbagenda - riktlinjer för framtidens nya jobb (pdf)

Den nya jobbagendan för att klara dessa mål innebär

* Ökade investeringar
* Förverkliga fler idéer genom innovationer
* Slutet rekryteringsgap

Kongressen beslutade även om en aktiv näringspolitik för fler jobb. Den innehåller åtgärder för större samverkan, starkare innovationskraft, satsningar på små och medelstora företag, nyindustrialisering, jämställda arbetsplatser, frihandel och ökad export samt en satsning för jobb i landsbygden.

Kongressen har också fattat beslut om

* En reformerad och jämställdhetsintegrerad finanspolitik.

* En ny byggoffensiv för ett varaktigt ökat bostadsbyggande i *Sverige. Målet är minst 250 000 nya bostäder fram till år 2020. Därefter ska i genomsnitt 45 000 nya bostäder om året byggas fram till 2030.

* Ett nytt kunskapslyft med kraftiga investeringar i högskola, universitet, folkbildning och vuxenutbildning. Målet är att hälften av alla 30-34 åringar ska ha slutfört en minst tvåårig högre utbildning år 2020.

* En individualiserad föräldraförsäkring. Som ett steg på vägen ska försäkringen delas i tre lika delar. Socialdemokraterna vill nu reservera en tredje månad för vardera vårdnadshavare.

* Arbetstagarnas villkor ska stärkas. Tillsvidareanställning på heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. Problemen med allmän visstid måste lösas. Det ska finnas objektiva skäl för tidsbegränsade anställningar.

* En personalpolitisk plattform som utgår från att välfärden i Sverige ska hålla en hög kvalitet. Det kräver att personalen i välfärdens verksamheter har rätt kompetens, möjlighet att utöva och utveckla sin profession, och goda arbetsvillkor.

Sidan uppdaterades senast: 2015-05-31 14:52

Sveriges nya jobbagenda – riktlinjer för framtidens nya jobb. Preliminär version

Innehållsförteckning

Sveriges nya jobbagenda - riktlinjer för framtidens nya jobb 3
Våra mål 3
Vägvalet för Sverige.....3
Sveriges nya jobbagenda 4
1.Investeringar för framtiden.....5
2. En aktiv näringspolitik för fler och växande företag 10
3. Kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet ... 14
Slutord 19

Sveriges nya jobbagenda - riktlinjer för framtidens nya jobb

Våra mål

Arbete är grunden för vårt samhälles välstånd, men det har också ett inneboende värde. Ett gott arbete kan utmana och utveckla, ge dig möjlighet att pröva din kreativitet och kunskaps gränser, förbättra livet för andra och utveckla vårt samhälle. Arbete ger gemenskap, trygghet och ekonomisk frihet att forma ditt eget liv, samtidigt som arbetslöshet kan krossa drömmar och minska livsmöjligheter.

Därför är kampen för full sysselsättning vår främsta uppgift. Vi social-demokrater bär med stolthet tre sysselsättningspolitiska mål, som har

kraften att skapa ett samhälle i världsledande jämlikhet och frihet. De är:

- Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU senast år 2020.

- Skillnaderna i kvinnor och mäns sysselsättningsgrad ska minska under mandatperioden, med slutmålet att kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad.

- Ingen ung under 25 år ska vara utan jobb, utbildning eller praktik längre än 90 dagar.

Vägvalet för Sverige

För att nå våra målsättningar presenterar vi en bred jobbagenda i tre delar: Investeringar inför framtiden och en aktiv näringspolitik som skapar förutsättningar för nya jobb samt kunskapsreformer som gör att alla kan ta de jobb som växer fram.

Denna reformagenda för svensk konkurrenskraft utmanas av dem som i stället förespråkar att Sverige ska gå i motsatt riktning, och vill att människor ska acceptera lägre löner, sämre utbildningsmöjligheter och mindre trygghet för att finansiera sänkta skatter. Detta vägval för framtidens jobb kommer att bli den centrala konflikten i svensk politik under det kommande decenniet.

Vi socialdemokrater har valt väg: Samhället ska höja sina ambitioner – människor ska inte sänka sina. Vi vill ge ett löfte till Sveriges unga – om att Socialdemokraterna kommer att investera i deras framtid. Vi kallar det generationslöftet.

Med vår reformagenda för högre kunskapsnivå, starkare innovationskraft och en hållbar utveckling kan vi inte bara stärka Sveriges omställningsförmåga. Vi kan också ta tillvara på de möjligheter som öppnar sig i den globala ekonomin och gå före i den hållbara utvecklingen.

På så sätt kan vi lägga grunden för ett Sverige i full sysselsättning, som slår världen med häpnad i sin jämlikhet och frihet.

Det är en stor uppgift. Men vi socialdemokrater väjer inte för stora utmaningar.

Sveriges nya jobbagenda

Vårt samhälle bär på styrkor värda att vara stolt över. Solidaritet och samarbetsvilja har legat till grund för en världsledande välfärdsstat och ambitiösa krav på jämställdhet, jämlikhet och hållbarhet. Vi har ett innovativt näringsliv, en stor kunskapstörst, en vilja att påverka vår omvärld – och låta omvärlden influera oss.

Vi är nu mitt uppe i ett globalt skifte från väst till öst. Flera länder i Asien, inte minst Kina och Indien, utvecklas snabbt och Asien står snart för halva världens ekonomi. Men det är inte bara ett ekonomiskt skifte. Det är också ett skifte i världens kunskapsbas. Allt fler länder kan nu konkurrera med kunskap och kvalitet – högt upp i värdekedjorna. Detta lyfter miljontals av människor ur fattigdom och den globala medelklassen växer. Samtidigt som konkurrensen ökar så blir också exportmarknaderna större.

I detta skifte identifierar vi tre centrala möjligheter för hela Sverige:

1. Ökade investeringar. Vi vill få upp investeringsnivån i Sverige så att ny teknik utvecklas, produktivitetsutvecklingen ökar och arbetsmarknadsregioner förstoras. Flera års fokus på sänkta skatter och subventionerade låglönejobb har skapat ett skriande behov av investeringar i ny infrastruktur, fler utbildningsplatser, ökat bostadsbyggande eller annan samhällsservice – som skulle öka jämlikheten, utveckla samhället och lyfta Sverige i den globala ekonomin.

Därför krävs investeringar för framtiden

2. Fler förverkligade idéer. Sverige är ett av de länder som investerar mest i forskning och utveckling i EU – men mängden nya innovationer är genomsnittlig. Vi vill skapa möjlighet för fler idéer att bli till varor, tjänster eller produktionssystem som når nya globala marknader och som kan ge en direkt utväxling i jobb i Sverige.

Därför krävs aktiv näringspolitik för fler och växande företag.

3. Slutet rekryteringsgap. En miljon människor i arbetsför ålder saknar den gymnasiekompetens som blivit ett grundkrav på arbets marknaden, och gruppen utökas med över 25 000 unga varje år. Vi vill ta tillvara på arbetslösas och nyanländas kompetens. Med ett reforme rat utbildningssystem, väl utvecklade valideringssystem och en funge rande matchning skulle upp emot 80 000 människor komma i arbete på kort sikt – och på lång sikt skulle vi vaccinera Sverige mot framtida arbetslöshet och höja Sveriges konkurrenskraft.

Därför krävs kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet.
Det är för att förverkliga dessa möjligheter vi presenterar i en ny jobbagenda för Sverige:

1. Investeringar för framtiden

1a. Reformerad och jämställdhetsintegrerad finanspolitik.
Sverige ska ha en aktiv finanspolitik, som skyddar välfärd och möjligheterna till utbildning från nedskärningar i svåra tider. Det finanspolitiska ramver-ket med utgiftstak och ett mål för den offentliga sektorns sparande ska ligga fast.

Samtidigt är det av stor vikt att de offentliga investeringarna ökar de kommande åren, i infrastruktur, bostäder och utbildning. Det är avgörande för att kunna upprätthålla svensk konkurrenskraft, och bidrar till att öka sysselsättningen och få ner arbetslösheten. Det är dags att byta riktning för Sverige och börja investera gemensamt i det som bygger Sverige starkt inför framtiden. Ambitionen är att investeringarnas andel av BNP ska öka under mandatperioden.

Vi är beredda att se över alla möjligheter att kraftsamla för att öka såväl de offentliga som de privata investeringarna. Dagens överskottsmål bör ersättas av ett balansmål vilket frigör utrymme för ökade investeringar. Vi är också beredda att höja vissa skatter.

Inom ramen för pensionsöverenskommelsen och det överordnade målet att säkra framtida generationers pensioner stödjer vi en förstärkning av det offentliga pensionskapitalets möjligheter att placera i investeringar i bostadsbyggande och i infrastruktur. Vi ställer oss positiva till att pröva lånefinansiering av vissa strategiska projekt, så som till exempel gjordes när Öresundsbron byggdes. Vi ska även kraftsamla för att säkerställa att de medel som EU ställer till buds för att stötta hållbara investeringar i Sverige verkligen används – EU:s nya investeringsplan, Junckerplanen och andra EU-medel. Varje sektor eller

region ska fullt ut kunna ta tillvara den potential som är möjlig genom dessa stöd.

Det är därutöver oroande att den privata investeringstakten har sjunkit. Inte minst inom bostadssektorn har investeringarna varit allt för låga. En viktig orsak är svårigheterna för företag att växa som beror på bristen på rätt utbildad personal. Därför är ökade satsningar på utbildning, ett ökat bostadsbyggande och en mer aktiv näringspolitik nyckelfaktorer för att öka de privata investeringarna.

Vi socialdemokrater vill upprätta en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna för att få ökad transparens och stödja uppföljningen av att investeringstakten verkligen ökar, och att investeringarna riktas mot det som ger störst effekt långsiktigt. På motsvarande sätt blir det tydligare om andra vill hålla tillbaka eller minska ambitionerna för det som gör Sverige starkt för framtiden.

Att öka kvinnors deltagande arbetslivet är en utav de viktigaste förstärkningarna som kan göras i svensk ekonomi. Därför inför vi en jämställdhetsbudgetering som säkerställer att våra reformer gynnar målsättningen att kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad.

1b. En ny byggoffensiv.

Bostadsbristen bidrar till stigande bostadspriser, vilket har lett till höga skuldsättningsnivåer Att öka byggandet är därför viktigt både för att hålla tillbaka skuldsättningen och för att fler ska få en bostad. Det är angeläget att jämna ut villkoren mellan hyrda och ägda bostäder.

Bostadskrisen, särskilt bristen på bostäder till rimlig kostnad, slår hårt mot bostadssökande samt hindrar nya jobb och tillväxt. Särskilt svår är situationen för unga och grupper med små ekonomiska marginaler.

Ska Sverige stå starkt i framtiden krävs att vi investerar i dessa gruppers möjligheter på bostadsmarknaden. Socialdemokratins bostadspolitik ska motverka segregation och säkra tillgången till god boendestandard för alla samt bidra till en fungerande arbetsmarknad. Vi vill varaktigt öka bostadsbyggandet i Sverige. Därför är vårt mål minst 250 000 nya bostäder fram till år 2020. Därefter ska i genomsnitt 45 000 nya bostäder om året byggas fram till 2030.

Detta kräver ökade statliga och privata investeringar i bostadssektorn och insatser för att minska byggkostnaderna. Fokus ska ligga på fler små, klimatsmarta hyresrätter som människor med vanliga inkomster kan efterfråga, t ex bostäder för unga, studenter och äldre.

Det är viktigt att allmännyttan tar sitt ansvar fullt ut att bygga bort bostadsbristen. Socialdemokratiskt styrda kommuner ska intensifiera sina ansträngningar för att korta handläggnings- och tillståndsprocesser för dem som vill bygga, detaljplanera mer mark, se till att anvisad mark bebyggs skyndsamt och samarbeta över kommungränser för att stärka den regionala arbetsmarknaden. Detsamma ska gälla statliga myndigheter. Länsstyrelserna ska ges ett tydligt uppdrag att stimulera och arbeta konstruktivt i processer för nybyggnation.

Investeringar i infrastruktur ska användas strategiskt för att skapa nya bostadsområden. Staten bör också göra en översyn av sitt egna markinnehav, samordna riksintressen för att frigöra mer mark och förenkla exempelvis bullerregler för att öka bostadsbyggandet. Staten och kommunerna ska också ta sitt ansvar genom att se över hur man kan använda sitt markinnehav till bostadsbyggande med särskilt fokus på personer med vanliga inkomster.

Lika strategiskt behöver vi investera för den gröna omställningen till ett klimatsmart samhälle även genom byggsektorn; i grön teknologi och investeringar i samt renoveringar av våra bostäder. Miljonprogrammen ska moderniseras på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt som möjliggör för de boende att bo kvar också efter renovering. Vi vill skapa ett riktat statligt stöd till de som bygger hyresrätter. Det är rätt tid att rikta om resurser till bostadssektorn för att nå just detta ändamål. Dessutom är tidigare erfarenheter av sådana stöd goda. Vi vill också ge bättre förutsättningar och stödja de kommuner som lyckas öka nybyggnationen mest och stärka kreditgivningen till nyproduktion.

1c. Säkrade transporter.
Varje minut ett tåg står still eller en bil sitter fast rinner arbetstid, produktion och export ut i intet. Därför ska Sveriges transportinfrastruktur moderniseras och utvecklas. Det skapar nya jobb under byggfasen, men även när projekten är färdigställda och bidrar till en långsiktigt hållbar tillväxt och sysselsättning.

Prioriterade nya infrastrukturprojekt är höghastighetsbanor, järnvägssystem som knyter regioner och hela Sverige samman, utbyggnad av kollektivtrafik för att öka framkomligheten samt järnvägssträckor som är centrala för exportindustrins godstransporter. För att säkra industri och export krävs också goda transportmöjligheter till sjöss.

Vägnätet måste förbättras för att höja trafiksäkerheten, underlätta arbetspendling och förbättra industrins godstransporter. Vi behöver rusta upp befintliga järnvägsnätet parallellt med byggandet av helt ny järnväg samt säkerställa framtida underhåll.

I huvudsak ska statliga infrastrukturprojekt finansieras av staten utifrån nationella behov på samhällsekonomiskt rationell grund. Medfinansiering får inte innebära att en kommun eller annan ”köper sig förbi i kön”.

1d. Förstärkt och jämställd forskning.
Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. En ökad samverkan med samhället ska göra att forskningsbaserad kunskap från universitet och högskolor kommer till större nytta. Vi vill skapa en ökad rörlighet mellan akademin och det övriga samhället, och finansieringen ska reformeras så att forskningen får mer långsiktiga planeringsmöjligheter.

Högkvalitativ forskning ska bedrivas i hela landet. För att strategiskt bygga upp högkvalitativ forskning behöver villkoren för unga forskare förbättras. Vi behöver också stärka jämställdheten inom forskningen, med jämställt fördelade forskningsanslag och en snabbare ökning av andelen kvinnor som blir professorer.

Vi vill ha en mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas. Både våra större lärosäten och de mindre inom specialiserade områden ska hålla hög klass i hela landet inom såväl avancerad utbildning som forskning. Vi vill ställa krav på samverkan mellan lärosätena och det omgivande samhället och se hur ekonomiska styrmedel kan knytas till högskolornas och universitetens samverkansuppgift.

EU:s forskningsprogram är den näst största finansiären av offentligt finansierad forskning i Sverige, och skapar tillväxt inom hela unionen. Vi vill öka andelen av EU:s budget som går till forskning.

1e. En genomgripande miljö- och klimatomställning.
Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Alla länder står inför samma utmaning och efterfrågan på energi- och resurseffektiva lösningar växer snabbt. Det är en stor möjlighet för svenska företag som redan idag leder arbetet för resurseffektiva lösningar och vars export redan idag skapar stora miljövinster över hela världen.

Genom att Sverige går före i klimat- och miljöomställningen kan våra företag vara världsledande i att utveckla den teknik och de miljölösningar som världen efterfrågar.

Vi socialdemokrater vill driva på utvecklingen ytterligare – i Sverige och i EU. Vi vill ha en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat, samt har långsiktiga och internationellt konkurrenskraftiga villkor. Energi- och klimatforskningen ska i större utsträckning utgå ifrån samhällets behov och utföras i nära dialog med företag, myndigheter, kommuner och landsting.

En grön omställning till ett klimatsmart samhälle kräver investeringar. Det kan vara satsningar på miljövänlig energi, en minskning av energianvändningen eller satsningar på infrastruktur som främjar miljövänliga transporter. Detta är nödvändigt för en hållbar utveckling men skapar även arbetstillfällen idag.

Hållbar utveckling är en gemensam samhällsutmaning. Det kräver ett aktivt och medvetet arbete tillsammans med näringslivet och civilsamhället. Vi vill skapa en ökad efterfrågan på klimat- och miljöinnovationer genom att ställa höga krav på ekologisk hållbarhet vid offentlig upphandling, innovationsupphandling, lokala klimatinvesteringsprogram och demonstratorer för testning av nya produkter. Även de gröna näringarna, skog, livsmedel och lantbruk, har en stor betydelse i framväxten av de nya jobben. Ett brett samverkansprogram för klimat ska genomföras med målet att göra Sverige till världens resurssmartaste land.

1f. Ett digitaliserat Sverige.
Digitaliseringens möjligheter är inte bara en angelägenhet för IKT-sektorn – det är en möjlighet för hela det svenska samhället. Det krävs gemensamma standarder och tydliga regler för tillgång till personlig information. Vi behöver stödja den digitala användningen från tidiga åldrar, och ge alla människor kunskap och möjlighet att uttrycka sig digitalt.

Vi vill främja investeringar i digitala demonstratorer för morgondagens tillverkning, kommunikation och handel: sakernas internet, den smarta fabriken, komplementär tillverkning och nya e-handelslösningar. Vi vill bekämpa digitala handelshinder för små och medelstora företag. Vi vill att EU-kommissionens kommande strategi för den digitala marknaden utformas så att den skapar goda förutsättningar för företagen i en allt mer digital värld. Vi vill att staten ska stimulera utbyggnaden av bredband för god tillgång i hela landet.

1g. Utvecklad välfärd.
En generell och allomfattande välfärd skapar mer jämlika och välmående samhällen, där alla människors potential och kunnande kan tas till vara. Därför skapar välfärd tillväxt.

Nu krävs ökade investeringar i välfärden. Vi står inför stora rekryteringsbehov det närmaste decenniet. Redan idag råder brist på undersköterskor, specialistsjuksköterskor och annan vårdpersonal. Det saknas också lärare och förskollärare.

Vi vill investera för att höja kvaliteten i skolan, sjukvården och omsorgen. Vi vill anställa fler, öka välfärdsyrkenas attraktivitet och utbilda fler för att ta de jobb som växer fram. Det skapar jobb på kort sikt, men även på längre sikt då en stark välfärd gör det möjligt för fler att arbeta och en ledande skola rustar fler unga för arbetslivet. Samtidigt vill vi stärka det idéburna företagandet och fortsätta att utveckla välfärd, fritid och kultur tillsammans med civilsamhället, där ny kunskap tas fram och nya arbetssätt utvecklas.

2. En aktiv näringspolitik för fler och växande företag

2a. Större samverkan.
Vårt samhälle har en otrolig styrka i vår vilja till samarbete och samförstånd, och vår förmåga att finna att skilda intressen ändå kan innebära gemensamma mål. Det är en konkurrensfördel som inte får underskattas.

Därför vill vi skapa samverkansformer för företag, forskning, civilsamhälle, fackförbund och politiskt förtroendevalda. Samverkansprogram ska etableras för att ta fram gemensamma investeringar och reformer för att lyfta svenska styrkeområden och möta breda utmaningar, som Life Science, klimat och digitalisering.

Samverkan ska ske över bransch- och sektorsgränser för att skapa förutsättningar för innovation. Målet är att statlig och regional finansiering matchas med privat och ligger till grund för gemensamma utvecklingsprojekt.-

2b. Starkare innovationskraft.
Det fria och ansvarstagande företagandet är den svenska ekonomins ryggrad. Vi vill stärka hela innovationssystemet så att fler företag, innovatörer och entreprenörer kan utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster som också är hållbara för framtiden.

Sverige ska vara världsledande i att ha öppna och gemensamt finansierade testmiljöer för att utveckla nya tekniker och material. Vi vill investera i demonstratorer som validerar nya lösningar, inkubatorer som hjälper små företag att växa och arbeta strategiskt med innovationsupphandling för att driva fram nya innovativa lösningar som svarar mot samhällets utmaningar och stärker vår gemensamma välfärd.

Vi vill arbeta strategiskt med innovationsupphandling för att driva fram nya innovativa lösningar.

2c. Små och medelstora företag viktiga jobbskapare
Småföretagandet står för en betydande del av Sveriges jobbtillväxt. Det ska bli enklare och tryggare att driva företag och finansieringsmöjligheterna för nya och växande företag ska stärkas oberoende var i landet de drivs. Samhället ska underlätta generationsskiften, ge ökade möjligheter till tjänstledighet för entreprenörer och förenkla tillgången på riskkapital.

Vi vill möjliggöra att fler företag skapas, växer och exporterar. Genom regionala exportcentra där statens främjarinsatser samlas stärks de små och medelstora företagens exportmöjligheter.

Alternativa företagsformer som exempelvis socialt och kooperativt företagande bidrar till flexibilitet på den svenska arbetsmarknaden. En mångfald av företagsformer stärker näringslivets konkurrenskraft.

2d. Nyindustrialisering.
Den svenska industrin svarar för en stor del av tillväxten i Sverige och är central för ett fortsatt ökande välstånd. Vi vill nyindustrialisera Sverige och bygga vidare på våra styrkeområden, så att vi fortsätter att vara ett av världens ledande länder när det gäller industriell produktion och högkvalificerade industrinära tjänster. En nyindustrialiseringsstrategi ska tas fram i samverkan med företag, fack och arbetsgivarorganisationer.

Strategin ska skapa förutsättningar för innovation över branschgränserna och att ta sig an gemensamma utmaningar som digitalisering, automation och resurseffektivitet. Målet är ett näringsliv som 2020 har inhemsk produktion i världsklass, högt upp i den globala förädlingskedjan.

2e. Innovativa och jämställda arbetsplatser.
För att skapa innovativa arbetsplatser krävs också att alla medarbetares kreativitet och problemlösningsförmåga bejakas. Sveriges relativt jämlika arbetsliv med starka och inflytelserika parter, jämförelsevis platta organisationer, god utbildningsnivå, jämställdhets- och lagarbete ska utvecklas för att skapa en demokratisk miljö där nya idéer enklare kan växa.

Vi behöver stoppa den diskriminering som finns i arbetslivet och som aktivt stänger ute såväl kvinnors som utlandsföddas kompetens. Diskrimineringen drabbar inte bara den enskilde utan är ett slöseri som sänker hela Sveriges konkurrenskraft. Det gäller i stort, men även i näringslivets ledning. Om inte andelen kvinnor i de börsnoterade bolagens styrelser är minst 40 procent år 2016 vill vi lagstifta om kvotering.

2f. Frihandel och ökad export.
I finanskrisens kölvatten ökar protektionismen i många delar världen, vilket slår hårdast mot fattiga länder. Samtidigt är det många små och medelstora svenska företag som tvekar inför att ge sig ut på internationella marknader.

Vi behöver öppna upp fler representationer i världen, med särskild inriktning på växande marknader. Representationerna ska fokusera på handfasta kontakter och arbete i företagens närhet. På hemmaplan behöver vi förenkla tillgång till exportkrediter, skapa regionala exportcentra och utveckla en ny exportstrategi för de senaste årens explosionsartade utveckling av nya marknader.

Sverige ska arbeta för ökad frihandel genom progressiva internationella handelsavtal som respekterar demokratiskt fattade beslut, och där demokratins suveränitet värnas. Vi vill riva handelshinder som skadar sysselsättningen, samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen, en demokratiskt styrd offentlig sektor, samt människors och djurs hälsa.

2g. Ett reformerat och rättvist EU.
En välfungerande inre marknad inom EU är avgörande för Sveriges välstånd och utveckling. Den fria rörligheten är en av EU:s största framgångar, som bidrar till fler jobb och en starkare utveckling. Under de senaste åren har unionens arbete präglats av en högermajoritet som fokuserat på ensidiga åtstramningar. Men tack vare europeiska socialdemokrater sker nu ett skifte mot investeringar för framtiden.

Vi vill skapa en union som tar ledningen för en politik för full sysselsättning, med hållbar utveckling som övergripande mål. EU ska präglas av en ökad handel, en världsledande hållbarhet, rättvis rörlighet

och ordning och reda på arbetsmarknaden. Konkurrens ska ske genom innovation och kunskapsutveckling och inte genom försämrade villkor, pressade skatter och sämre miljöregler. Så kan EU bli den motor för tillväxt som den europeiska kontinenten behöver.

Oseriösa arbetsgivare kan idag tjäna stora pengar genom att registrera sig i de länder som har de lägsta lönerna, minst skatteuttag och sämst arbetsvillkor. Det är en illojal konkurrens som slår hårt mot flera branscher, inte minst transportsektorn. Bolag ska inte kunna etablera sig i ett EU-land endast i syfte att utnyttja gynnsamma skatter och regler om de inte bedriver verksamhet på platsen. Vi vill se bättre gränsöverskridande kontrollmöjligheter och ett socialt protokoll bör läggas till i EU:s fördrag för att säkerställa att lika lön och villkor ges för lika arbete. Det stärker ansvarstagande och innovativa företags position i Europa.

2h. Hela landets tillväxtpotential.
Sveriges olika regioner har olika konkurrensfördelar och styrkor, och Sverige måste tillgodogöra sig tillväxtpotentialen i hela landet.

Därför måste de olika regionerna bygga sin konkurrenskraft på de styrkor de har och utveckla nya samarbetsformer såväl i storstäder som på landsbygden. Det ger oss förutsättningar att kraftsamla mot de utmaningar som är gemensamma för hela Sverige.

Staten bör därför ta ett särskilt ansvar för att medborgare och näringsliv ska ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell och offentlig service samt eftergymnasial utbildning i hela landet. Vi ser liknande problem med bristande tillgång på service i storstädernas förorter som på landsbygden. I dessa avseendet är det viktigt att myndigheter tar regionalpolitiska hänsyn gällande lokalisering av statlig verksamhet och samhällstjänster även inom regioner och i landet som helhet. Nya myndigheter, och även delar av befintliga myndigheters verksamheter, ska i möjligaste mån lokaliseras utanför storstäderna vilket både kan visa sig kostnadseffektivt och stärka den regionala arbetsmarknaden. Att skattemedel till statlig verksamhet används så effektivt som möjligt är inte bara ekonomiskt sunt – det är en rättvisefråga.

Lokal service ska stärkas, högskolor och universitet ska erbjuda möjlighet till utbildning och utveckling där människor bor. Vi vill stärka besöksnäringen, utveckla klustren som bygger på våra naturtillgångar. Vi vill stärka industrins ställning och färdigställa en livsmedelsstrategi som stärker konkurrenskraften för svensk matproduktion, bidrar till klimat- och miljömål och ökad ekologisk produktion.

Arbetet med destinationsutveckling och marknadsföringen av Sverige som turistland ska förstärkas, för att få fler att ta del av de unika upplevelser som Sverige kan skapa. Vi vill utveckla en innovativ svensk skogsindustri som kan ge jobb i hela landet. En ny sammanhållen och långsiktigt hållbar landsbygdspolitik ska tas fram som är näringsövergripande och som lyfter fram landsbygdens samlade utvecklingspotential.

Utöver det nyligen skapade nationella innovationsrådet bör det även grundas regionala innovationsråd som skapar en stärkt samverkan utifrån varje regions unika styrkor och ett lokalt inflytande över kompetensförsörjningen. Investeringarna i infrastruktur och bostäder ska ligga till grund för en brett fördelad tillväxt. Statliga satsningar på samverkan, innovation, nyindustrialisering och export ska fördelas över hela landet.

3. Kunskapsreformer som rustar alla för det moderna arbetslivet

3a. Utbildning för att sluta rekryteringsgapet.
Vi ska utveckla ett livslångt lärande där alla människor har tillgång till en högklassig utbildning genom hela livet. De sjunkande resultaten och ökade klyftorna i svensk skola är ett allvarligt problem för såväl unga människor möjligheter som Sveriges konkurrenskraft, och utvecklingen måste vändas. Utbildningssystemet ska förstärkas från förskola till högre utbildning och folkbildning, och skapa goda möjligheter till kompetensutveckling och omskolning under hela yrkeslivet.

För att sluta rekryteringsgapet på arbetsmarknaden ska ett nytt Kunskapslyft genomföras, med kraftiga investeringar i högskola, universitet, folkbildning och vuxenutbildning. Vårt mål är att hälften av alla 30-34 åringar ska ha slutfört en minst tvåårig högre utbildning år 2020.

Yrkeshögskolan ska utökas, utvecklas och göras permanent. Samtidigt ska rekryteringen till högskolan breddas och kvaliteten i utbildningarna höjas. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, forskningsanknytning och internationella aspekter ska stärkas. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet, och antalet utbildningsplatser ska öka. Forskning vid alla lärosäten har en avgörande betydelse för regional tillväxt och kvaliteten i den högre utbildningen.

För att sluta rekryteringsgapet krävs också att individer kan göra informerade yrkes- och utbildningsval. Vi vill därför satsa på yrkes- och studievägledning. Vi vill även att staten tillsammans med arbetsmarknadens parter utformar en kompetens- och omställningsförsäkring på arbetsmarknaden, för att alla på svensk arbetsmarknad snabbt ska kunna anpassa sig efter nya förutsättningar och ta till sig ny kompetens i en global konkurrens.

I syfte att ta tillvara redan förvärvad kunskap ska ett nationellt sammanhållet och permanent finansierat system för validering inrättas.

3b. Fungerande matchning.
Arbetslöshetsförsäkringen ska återfå sin funktion som omställningsförsäkring, genom att höja taket och göra det möjligt för fler att kvalificera sig för och ansluta sig till den. Det gör att människor vågar testa nya arbeten och bidrar till att den arbetssökande inte bara får ett jobb, utan rätt jobb. Detta är viktigt för att hålla produktiviteten uppe och ta tillvara investeringar i utbildning hos den enskilde.

En stark politik för personer med funktionsnedsättningar är en rättighets- och jämlikhetsfråga, men också avgörande för att stärka matchningen på arbetsmarknaden. Vi vill att bristande tillgänglighet blir en fullvärdig diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen. Vi vill även se en samordnad kraftsamling för att människor med en funktionsnedsättning ska få stöd att komma in på, eller tillbaks till, arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen ska bli av med sin förlamande detaljstyrning och göras om till en matchningsspecialist som kan bygga upp sitt förtroende hos arbetsgivare, arbetssökande och arbetsmarknadens parter. Arbetsförmedlingen ska organiseras så att man kan tillhandahålla god service i hela landet och dialogen med arbetsgivare ska intensifieras. Alla som söker jobb ska få ett individuellt och professionellt stöd – oavsett yrkesbakgrund eller utbildningsnivå. Den stora floran av anställningsstöd ska ses över för att säkerställa kollektivavtalsenliga villkor och sund konkurrens. Den nya Arbetsförmedlingen ska få friare

tyglar, nya digitala mötesformer, mer resurser för utbildningar och ökade möjligheter att använda sig av det reguljära utbildningssystemet för att rusta människor till nya jobb. Med större frihetsgrader kan arbetsmarknadspolitiken anpassas till lokala och regionala förhållanden, och Arbetsförmedlingen får bättre förutsättningar att samarbeta med kommunerna.

Med hjälp av en delegation tillsatt av regeringen ska Arbetsförmedlingen och kommunerna ges möjlighet att genomföra en ordnad generationsväxling med Traineejobb, som innebär att unga erbjuds kombinationstjänster där yrkesutbildning kombineras med arbete. Den unga ska ta steg mot en eftertraktad yrkesexamen och en god framtid på arbetsmarknaden samtidigt som arbetsgivaren förses med viktig kompetens.

3c. Gymnasiekompetens och jobb för alla unga.
Vi antar utmaningen att skapa ett samhälle där ingen ung är utan jobb. Det ska inte gå längre än 90 dagar innan arbetslösa unga under 25 år har erbjudits utbildning, praktik, jobb eller en kombination av dessa – ingen ung ska lämnas i långtidsarbetslöshet.

Det kräver större investeringar i skolan och tidiga individuella insatser. Det är dags för gymnasieskolan att bli en del av den obligatoriska skolutbildningen i Sverige, vilket kommer att kräva stora insatser för att alla elever ska få det stöd de behöver. Vårt mål är att alla ska ha en fullständig gymnasieexamen före 25 års ålder.

Alla gymnasieutbildningar ska ha en bred och gemensam kunskapsbas och ge allmän behörighet till högskola. Yrkesprogrammen ska ha en tydlig koppling till relevant bransch, vilket bland annat skapas genom samarbete mellan huvudmän, arbetsgivare och fackliga organisationer.

Vi vill utveckla ett utbildningskontrakt för unga arbetssökande som inte slutfört sin gymnasieutbildning. Det kan omfatta utbildning, vägledning samt hjälp för ökad motivation. Studierna ska också kunna kombineras med arbete eller praktik.

3d. Ett tryggt och jämställt arbetsliv.
Sverige har en arbetsmarknad som systematiskt missgynnar kvinnor. Kvinnor har lägre lön, högre risk för sjukskrivning och erbjuds mer sällan ledande positioner. Det beror bland annat på att män fortfarande utför en mindre del av det obetalda hemarbetet, och kvinnor i högre grad har otrygga anställningar.

Föräldraförsäkringens utformning är central, både för barnens rätt till båda sina föräldrar och för förutsättningarna till ett jämställt arbetsliv. Därför behöver föräldraförsäkringen individualiseras. Som ett steg på vägen ska försäkringen delas i tre lika delar. Vi vill nu reservera en tredje månad för vardera vårdnadshavare. Föräldraförsäkringen ska även fungera bra för familjer som identifierar sig som stjärnfamiljer. För att möjliggöra ett jämställt arbetsliv och minska deltidsarbetet är det viktigt att barnomsorg också finns tillgänglig på kvällar och helger.

Jobb o trygga villkor ger förutsättningar för människor att planera och styra sina liv. Till följd av hög arbetslöshet har arbetstagare fått det allt svårare att hävda schyssta villkor på arbetsmarknaden. Otrygga anställningar har fått fäste i flera branscher och idag tvingas många arbetstagare acceptera villkor där de inte vet vilken inkomst de har när månaden är slut, eller vilken arbetsgivare de förväntas inställa sig hos på morgonen. Arbetstagarnas villkor ska stärkas. Tillsvidareanställning på heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. Problemen med allmän visstid måste lösas. Det ska finnas objektiva skäl för tidsbegränsade anställningar.

3e. Snabb etablering.
Arbete är nyckeln för en lyckad integrationspolitik. Idag är över 50 miljoner människor på flykt i världen. Det är den allvarligaste flyktingsituationen sedan andra världskriget. En mycket liten del av världens flyktingar söker sig till Sverige, det är dock på kort sikt fortfarande en stor utmaning, även för ett rikt land.

Men sköter vi mottagandet av nyanlända på ett bra sätt så är det också en stor möjlighet. Detta gäller inte minst vår förmåga att möta den demografiska utmaningen, då många av de som nu får uppehållstillstånd i Sverige är unga och välutbildade med ett helt yrkesliv framför sig.

Vi ska skapa en snabb etablering, där individens egen drivkraft och kompetens tas tillvara på bästa möjliga sätt. Alla kommuner ska vara med och bidra till en bra etablering, samtidigt ska kommunerna få bättre planeringsförutsättningar vid anvisning av nyanlända och möta rimliga och stabila ekonomiska villkor. Vi vill utveckla den ideella sektorns roll i mottagande, i språkutbildning, samhällsorientering och social verksamhet.

Insatser såsom svenskundervisning, validering av den nyanländes kompetenser och yrkeserfarenheter ska tidigareläggas så att tiden i väntan på kommunplacering kan användas mer effektivt. Det ska exempelvis bli möjligt att få svenskundervisning redan under asyltiden. Vi ska förbättra den psykosociala miljön och tillgången till vård efter de nyanländas behov. Arbetet mot diskriminering på arbetsmarknaden ska intensifieras.

Vi vill även inrätta snabbspår för nyanlända tillsammans med parterna. Syftet är att nyanlända med kompetens inom yrken där det idag råder brist på arbetskraft snabbt ska kunna få kompletterande utbildning, kombinerat med arbete eller praktik. Individer med högskoleexamen och legitimation från andra länder ska snabbare få yrkeslegitimation. Vårt mål är att nyanlända som inte är i behov av särskilt stöd ska vara i arbete eller studier två år efter att uppehållstillstånd har beviljats.

3f. Arbetsmiljö och riktig rehabilitering
Sedan några år tillbaka ökar de arbetsrelaterade sjukskrivningarna. Särskilt tilltar de psykiska diagnoserna, till följderna av stress, överbelastning och destruktiv arbetsmiljö – och cirka två tredjedelar av de sjukskrivna är kvinnor.

Vi vill prioritera arbetsmiljöarbetet och satsa nya resurser på inspektioner, arbetsmiljöutbildning och arbetsmiljöforskning.

Den som blir sjuk på jobbet ska kunna lita på att det finns en effektiv och individanpassad rehabilitering tillbaka i arbete. Idag vilar ansvaret allt för tungt på den enskilde. Hälso- och sjukvården ska få ett tydligare ansvar för att arbeta med återgång till arbete, och arbetsrelaterade sjukdomar få högre status inom vården. Även arbetsgivarnas ansvar för en god arbetsmiljö behöver förstärkas

Vi vill se en överenskommelse mellan staten och arbetsmarknadens parter kring rehabilitering och omställning av sjukskrivna. Utförsäkringarna av sjuka ska avslutas. Människor blir friska av individanpassad rehabilitering – inte av hotet om fattigdom.

3g. Personalpolitisk plattform
Välfärden i Sverige ska hålla en hög kvalitet. Det kräver att personalen i välfärdens verksamheter har rätt kompetens, möjlighet att utöva och utveckla sin profession, och goda arbetsvillkor.

Därutöver står många offentliga arbetsgivare inför en ytterligare utmaning under de närmaste åren. Det handlar om att hantera den kommande generationsväxlingen. Sveriges kommuner och landsting bedömer att en halv miljon medarbetare behöver rekryteras till välfärden de kommande tio åren.

Vi socialdemokrater vill ta på oss ledartröjan för att utveckla stat, landsting, kommuner och kyrka till attraktiva arbetsgivare. Därför vill vi socialdemokrater ta fram en personalpolitisk plattform för anställda i offentlig sektor.

Alla medarbetare ska ha möjlighet att arbeta under trygga villkor och attraktiva förhållanden. Rätten till heltid ska vara norm, och delade turer ska tas bort. Tillsvidareanställning ska vara huvudregel i offentlig sektor.

En framåtsyftande och jämställd personalpolitiskplattform kännetecknas även av att vi tar bristerna i arbetsmiljön på allvar. Den psykosociala arbetsmiljön, vars brister ofta drabbar kvinnor, måste radikalt förbättras. Samtidigt ska de ökade sjukskrivningstalen bekämpas. Vi behöver också arbeta för att dra nytta av mångfalden, även som arbetsgivare. Alla former av diskriminering och kränkningar måste bekämpas.

Slutord

Detta ska bli Sveriges nya jobbagenda – som investerar för framtiden, skapar möjligheter fler och växande företag och rustar alla för de jobb som växer fram.

Det är reformer som förverkligar vårt samhälles stora potential i den globala ekonomin, och vars främsta mål är att ge varje arbetsför människa i Sverige den glädje, gemenskap och trygghet som ett arbete kan skapa.

Att nå EU:s lägsta arbetslöshet, skapa samma sysselsättningsgrad för kvinnor och män samt avsluta ungas långtidsarbetslöshet är en stor uppgift – men vi tar oss an den, med en aldrig vikande tilltro till ett solidariskt samhälles styrka.

Socialdemokraterna 105 60 Stockholm T: 08-700 26 00
socialdemokraterna.se

Tal av Stefan Löfven på nationaldagen, Vår plikt gentemot demokratin

Sundbyberg den 6 juni 2015
Det talade ordet gäller.

Vänner,
Demokratin är det vackraste vi har i Sverige.

Vi har ståtliga älvar, skogar och kustlandskap. Vi har blomstrande skärgårdsöar. Ljuvliga små samhällen. Stora, vidsträckta fält. Och inte minst – det sköna Sundbyberg.

Men allt detta skulle förlora sin lyster, om människorna som levde här inte var fria att säga vad de tyckte. Att älska vem de ville. Att forma sin framtid i öppna och demokratiska val.

Sverige är ett vackert land. Men att det är vi, tillsammans, som formar framtiden för städerna, för sjöarna, för skogarna – det, kära vänner, är det vackraste av allt!

Men demokratin är ingen naturlag. Den är något vi kämpat för, och vunnit.

I början av det förra seklet samlades kvinnor och män i tusental, på samma sätt som vi gör idag, för att kräva sin rätt till principen en människa, en röst.

De mötte motstånd. De mötte våld. Men de stod upp för sina principer. Och de vann demokratin. De samlades till protest – så att vi idag kan samlas till fest.

Så vi tackar dem, för att vi på nationaldagen kan hylla ett demokratiskt och öppet Sverige. Tack, för att vi idag kan fira vår frihet!

Och det finaste tacket vi kan ge dem, det är att aldrig ta demokratin för givet.

De demokratiska tankarna måste bäras av varje generation. Friheten måste försvaras av oss alla.

Därför står Sverige upp för demokratiarbetet, i världen och här hemma.
För att fler ska kunna använda sin rösträtt, och fler ska kunna och göra sin röst hörd. För den fria pressen, och för att stoppa förföljelsen och fängslandet av journalister. För fria fackföreningar, fria organisationer och fri kultur.

I en omvärld som så ofta präglas av förtryck, ska svenska flaggan vara en symbol för frihet.

Men demokratin är inte en gåva, från ledare till folk.

Demokratin är vår gemensamma skapelse. Det är upp till dig och mig att försvara våra rättigheter, att se till att de ges till alla, och lämna dem vidare till våra barn.

Vi ska göra vår plikt, och stå upp mot intoleranta och antidemokratiska krafter, som försöker göra skillnad på människa och människa, som vill så split mellan grannar och vänner.

Vi ska göra vår plikt, och stå emot de som försöker hindra kvinnor från att höja sin röst och ta sin rättmätiga plats, i skolan, på arbetsplatserna och i den demokratiska debatten.

Vi ska göra vår plikt, och inte sitta med armarna i kors – utan ta demokratins fantastiska verktyg i våra händer, och skapa den förändring vi själva vill se.

Och idag ska vi fira. Äta något gott. Glädjas med familj och vänner.

Men vi ska aldrig glömma, på nationaldagen eller någon annan dag, att demokratin är vår att värna och att vinna för varje generation.

Ingen annan kommer att göra det åt oss! Det är upp till dig och mig att försvara och fördjupa demokratin, just för att den är det vackraste och viktigaste vi har.

Pressmeddelande: Stefan Löfven håller nationaldagstal Publ. 06/6 -15

Kapitel 10: Politik efter kongressen. Tidningsartiklar om politik o d 1 - 11 juni 2015.

Innehåll:

Sid
368 Löfven på smekmånad
369 Sveriges måste ta ansvar för hela sin klimatpåverkan
372 Feministisk politik bäddar för intern fajt
373 Jobben viktigaste frågan för vårt land
375 Nytt LO-förslag om att hjälpa arbetarna
376 Vi får inte vara hur naiva som helst kring korruptionen
377 Snårig väg fram till jobbmålet
378 Mina döttrar vill bara sitta inomhus och titta på amerikanska tv-serier
381 Pojkar blir män som blir pappor

382 Sju förslag för att stärka de osynligas rättigheter
384 ”Gör Sverige till föregångsland med skarpare lagar mot kemikalier i vardagen
386 Skolor får kritik för frånvarande elever
388 Folk tror att man curlar sina barn eller inte kan sätta gränser
389 SJ stoppar satsningen på snabbtåg till Oslo
391 Löfven hoppas på nya samarbeten
391 Hotet om brittiskt utträde en chans att göra EU bättre
394 LO: Svensk ekonomi behöver en kickstart
396 Romson får mer kritik än hela regeringar får
398 Högskolan lyckas inte bryta trend
399 Minister lovar utreda frånvaron
400 Löfvens byggförslag får tummen ned av fond-vd
401 Fler män än kvinnor får läsa vidare
402 Mariefred ger tiggarna arbete
404 Därför stoppas anhöriga från hemtjänstjobb
405 Kommuner ska få stöd mot social oro
406 Jag ville bryta formen
409 Ge socialen chansen att göra rätt
411 Protestera innan kyrkohandboken förstör kulturarvet

412 Pojken med guldbyxorna
413 Vi ses i baren på åsiktshotellet
415 Låt andra än föräldrarna ta ut del av föräldraledigheten
417 Ändrade regler ska få pappor att ta fler dagar
419 Kommuner tvingas ta emot flyktingar
420 Val i dag skulle inte ändra läget – numinskar risken för nyval
421 Jakten på partiklar är i gång på nytt
422 Mycket väsen för lite väljarstöd
423 Piratkopior slår hårt mot svenska bolag
425 FI kräver åtgärder efter haveri

426 Sverige starkt i trög ekonomi
427 Avbryts var elfte minut på jobbet
427 Skynda fynda – innan tjuven slår till igen
430 Roland Paulsen: Nog finns det skitjobb, Birgitta Ohlsson
430 Arkitekturmuseets öden. En långsiktig bra struktur är nödvändig
432 Då trodde man att ett extrakt botade cancer
435 Ord som räddar människoliv
437 Många misstag men inga systemfel i falletBergwall

440 Vården: Börja potträna innan barnet lärtsig gå
442 Borgerlig splittring om utnyttjadearbetarna
444 Djurskyddet kan bli krav vid upphandling
445 Löfven medger att fel begåtts
446 Rabatt för rika kommuner kan försvinna
448 Nu ska hälsoklyftorna bort
448 Känslig slutsats av Världsbanken om svenska visstider
450 Sverige sämre än andra EU-länder
451 Ebba Witt-Brattström: Det maskulina värdet dominerar fullständigt på författarnas kulturbörs

453 Låt det inte ske igen
454 Så kan vi tänka oss att förändra överskottsmålet
456 Färre svenskar redovisar gömda pengar
458 Svenskt samarbete ingen het fråga för ministern
460 Romson lovar att formulera sig
460 Hård kritik mot åklagare och polis i Quickmålen
462 Regeringen öppnar för nya regler
463 Ny dom ändrar spelreglerna för den svenska asylprocessen
465 Politik är inte bara att tycka och önska
466 Moderater i vänteläge

466 Peter Wolodarski: Först kritik i granskning, sen nytt chefsjobb
470 Tyskland är ingen bra förebild i energipolitiken
472 Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf
473 Bidrag ökar till forskning – men lämnasorörda
476 Mittenpolitikens återkomst
477 Nya medborgare hälsades välkomna
478 Klockan klämtar för omstridda skottsekunden

481 Karin Bojs: De med bipolär sjukdom betalar för oss alla
483 Få känner till stöd för att vårda en vän
484 Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten
486 Bergwallkommissionen förbiser de stora bristerna i domstolarnas bevisvärdering
488 Stoppa övergreppen mot funktionsnedsatta föräldrar
490 Få väljare insatta i historisk pakt
493 Kritikerna har svårt att ta fram alternativ
494 Svenska ”Poseidon” räddade 300

493 Styrelseleproffsen kanbli företagsvärldens Zlatan
496 Vi måste prata med de unga omvärderingar
497 Arbetet måste inte räddas
500 Nato-medlemskap gör Sverige mindre säkert
502 Register kopplar fler till svenska brottsplatser
504 Usel kontroll av bolag som letar mineraler
505 Satsning på kompisboende ska ge ungdomar lägre hyra
506 Det finns ingen kris för unga på arbetsmarknaden
508 Bättre att konstnärer arbetar med konst än i handel och välfärd
510 Fler svenskar smittas – farliga bakterier fortsätter att öka

512 Regeringen vill styra upp apoteken
513 Så klarar sig Volvo undan bolagsskatt
515 Det rimmar illa med fina ord om ansvar
516 Färre arbetsplatsolyckor – men fler blir sjuka av jobbet
517 Omröstning om frihandelsavtal skjuts upp
518 Linus Larsson: 800 miljoner skäl för Spotify att oroa sig
519 Migranterna stängs ute från jobben
520 Mellan lögn och statistik
522 I höstbudgeten sänker vi skatten för pensionärerna

523 Blir tuffare att komma överens
526 Man kan ställa sig frågan hur länge Alliansen överlever
527 Fokus på jobben i debatt
528 Åldersskillnad ökar risken för autism
528 De har störst inflytande på Twitter
530 Miljarder försvinner när kontroll av avtal brister
531 Arbetslöshetssiffrorna fortsätter långsamt nedåt
532 Avtalet med Spotify är en flykt från kärnaffären
533 Trots alla råd – dålig idé att ta ut pensionen tidigt
534 Hen kan upplevas som ett hot

536 Att ”hen” kommit med i SAOL kommer att öka användningen
538 Lägenheter byggs – men de unga har inte råd att flytta in
540 Fler i jobb – men inte de mest utsatta
541 När byråkratin hindrar utopin
543 Vårdnadstvister. Att strålkastarljuset ständigt sätts på föräldrarna i rättssalen går ut över barnen
544 Svårt bita den hand som föder

DN 1 juni 2015:

“ Löfven på smekmånad

Nej. Något gladiatorsspel bjöd inte den socialdemokratiska kongressen i Västerås på. I den mån några slag har utkämpats har det skett i de temagrupper där partistyrelsens förslag slipats ned mot motionärernas. Och där har medier inte fått vara med. Plenum har mer varit ett rundningsmärke där partistyrelsens nya, jämkade förslag i huvudsak röstats igenom.

Om man bara lyssnar till debatten blir bilden av partiet missvisande. Diskussionen om en individualiserad föräldraförsäkring är ett bra exempel. Partistyrelsen hade efter förhandlande i de slutna rummen tvingats till en skrivning om att målet på sikt ska vara en individualiserad föräldraförsäkring där dagarna delas rakt av mellan föräldrarna.

En historisk dag, bedyrade åtskilliga socialdemokratiska kongressombud från talarstolen. Ingen argumenterade emot – som om det inte fanns några ombud som tyckte annorlunda i sakfrågan. Av processerna i dessa slutna rum blir politiken mer ett resultat av förhandling än åsiktsbrytning. Risken finns att den väg som stakas ut präglas mindre av vad majoriteten vill och mer av vad alla kan fördra. Ungefär som när Socialdemokraterna väljer partiledare. Och alla minns hur det gick med kompromisskandidaten Håkan Juholt.

Det är naturligtvis ingen slump att något årtal inte anges. Inte heller att partiledaren Stefan Löfven vid sitt korta möte med medierna på söndagen poängterade att målet var långsiktigt, att regeringen nu genomför en tredje specialdestinerad månad och att det är den största förändringen i försäkringen sedan den andra ”pappamånaden” infördes år 2002. Med den takten skulle det ta mer än 40 år att nå målet.

Statsministern värjer sig mot alla journalisters frågor om 4, 25, ja till och med 100 år och säger i stället att vi måste ta hänsyn till föräldrarna. Här finns en spricka. Ombuden inne i kongressalen talar om hur fantastiskt det är att Socialdemokraterna tar på sig ledartröjan och visar vägen. Statsministern står utanför med journalisterna och försöker förmedla budskapet till väljarna – som i huvudsak vill behålla makten över uttaget själva – att de inte har någon kvotering att frukta.

Det är riskminimering. Alla är glada. De entusiastiska ombuden som i praktiken inte har lovats någonting. Och de människor i barnalstrande ålder som sannolikt kommer att hinna ta ut all sin föräldraledighet innan ett regelverk tvingar dem att dela fifty/fifty.

Men medan ingen kommer att ställa Löfven till svars för att inget ytterligare hänt på föräldraförsäkringsfronten vid nästa val är det andra konkreta mål som kommer att vålla honom desto större bekymmer. Dit hör målet om EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Partiet måste rimligtvis ha kommit en bra bit på väg inför valet 2018 för att inte tappa all trovärdighet.

2020-målet har sågats av såväl Finanspolitiska rådet som av ledande svenska nationalekonomer. Men Löfven vidhåller att det är möjligt och exemplifierar med Tyskland och USA. Närings- och innovationsminister Mikael Damberg utgår från samma två länder och konstaterar i Ekots lördagsintervju att det bevisligen går att göra mer för att bekämpa arbetslösheten. Det ingen säger är att Tysklands halverade arbetslöshet till stor del förklaras av sänkt a-kassa och framväxten av nya

låglönejobb. Och att USA, där man kan sparkas och anställas lite hur som helst, lyfts fram som ett gott exempel på en kongress där man stormat mot allmän visstidsanställning ter sig onekligen lite udda.

Men denna helg sjunger alla med änglarna. Inte ens LO:s Karl-Petter Thorwaldsson hade i sitt tal på söndagen något att invända trots att han inför kongressen krävt en tydligare plan och mer av lånefinansierade investeringar. Socialdemokraterna inom spenderbyxefalangen har förvisso fått gehör för en och annan satsning. Men vad betyder det när budskapet från finansminister Magdalena Andersson alltjämt är att varenda satsning ska finansieras krona för krona.

Stefan Löfven befinner sig ännu på smekmånad. Partiet minns ännu allt för väl hur svårt det var att hitta en partiledare och vill för allt i världen inte behöva börja vaska runt i distrikten ännu en gång. Men till kongressen 2017 måste han komma med mer än högtflygande mål och hänvisningar till det svåra parlamentariska läget.

DN 1/6 2015 "

DN 1 juni 2015:

"Sveriges måste ta ansvar för hela sin klimatpåverkan"

" Byt mätsätt. Dagens modell för att mäta svenska utsläpp döljer den ökande andelen utsläpp som sker utomlands, från varor som konsumeras i Sverige. Det är dags att Sverige går före i utvecklingen och byter till ett konsumtionsperspektiv, där alla utsläpp räknas in, skriver 21 svenska organisationer bakom Klimatmålsinitiativet.

Sverige har de senaste decennierna minskat utsläppen av växthusgaser på hemmaplan. Samtidigt har utsläppen som sker i andra länder till följd av svensk konsumtion ökat kraftigt, de är nu större än utsläppen som sker i Sverige. Trots det saknas officiella mål om att minska dessa utsläpp från vår konsumtion.

Detta bör förändras. 21 svenska organisationer lanserar i dag det gemensamma ställningstagandet Klimatmålsinitiativet. Vi vill att Sverige ska ta hänsyn till landets hela klimatpåverkan och lägga till ett nytt etappmål bland de svenska miljömålen om att minska de svenska konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen. Det nya etappmålet ska formuleras med utgångspunkt i att alla människor i världen har rätt till ett lika stort utsläppsutrymme och att tvågradersmålet ska kunna nås.

I dag mäts och rapporteras framför allt de utsläpp som sker inom Sveriges gränser. Detta kallas för produktionsperspektivet eftersom utsläppen främst mäts från det som produceras i Sverige, och inte det som konsumeras. Att enbart mäta utsläpp ur produktionsperspektivet

är otillräckligt eftersom det inte synliggör alla de utsläpp som landet och dess invånare ger upphov till. Kontraproduktiva incitament kan också skapas. Det kan exempelvis bli fördelaktigt att lägga ner utsläppskrävande industri och i stället importera samma varor, trots att det kanske leder till högre utsläpp än vad som skedde från början. För Sveriges del skulle det med produktionsperspektivet som enda måttstock exempelvis kunna vara positivt att lägga ner svenskt jordbruk och importera maten från andra länder, även om det ökar de globala utsläppen.

Att däremot mäta utsläpp ur ett konsumtionsbaserat perspektiv innebär att alla de utsläpp som privat och offentlig konsumtion ger upphov till inkluderas, oavsett om utsläppen sker inom eller utom Sveriges gränser. Utsläpp från svensk produktion som går på export räknas då inte med.

Utsläppen från den privata konsumtionen kan i storleksordning delas in i aktiviteterna bo, resa, äta, och shoppa. De består alltså inte främst av mat och prylar som ordet konsumtion antyder utan även av elektricitet, transporter, byggnadsmaterial med mera. Den offentliga konsumtionen inkluderar alla utsläpp som det offentliga ger upphov till, exempelvis vid vägbyggen, drift av vård och omsorg, skolor, kollektivtrafik med mera.

Ur ett produktionsperspektiv har utsläppen i Sverige minskat till exempel genom att oljeeldningen har fasats ut i uppvärmningen. Det är utmärkt. Svenskarnas köttkonsumtion är däremot ett exempel på när utsläppen har minskat enligt produktionsperspektivet men ökat ur konsumtionsperspektivet. Köttproduktionen i Sverige har gått ner de senaste decennierna och därför har utsläppen relaterat till detta minskat inom landet. Däremot har svenskarnas köttätande ökat under perioden. Utsläppen från svenskars köttkonsumtion har därmed också ökat kraftigt, men detta är inte synligt i den svenska utsläppsstatistiken enligt dagens rapporteringsmodell då utsläppen främst sker i länderna vi köper kött ifrån.

Svenskarnas utsläpp sett ur konsumtionsperspektivet är drygt 11 ton växthusgaser (ibland presenteras enbart siffror på CO2) per person och år. Ur produktionsperspektivet är Sveriges utsläpp cirka 6 ton per person och år. Det är alltså väldigt stor skillnad på utsläppen beroende på vad som mäts.

En aktör som redan infört ett etappmål för konsumtionsbaserade utsläpp är Göteborgs stad. Förutom målet att minska utsläppen inom Göteborgs geografiska område har man målet att ”2035 ska göteborgarnas konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser vara maximalt 3,5 ton koldioxidekvivalenter per person”.

Att införa ett mål om en minskning av de konsumtionsbaserade utsläppen innebär inte att målet om att minska de produktionsbaserade utsläppen ersätts. Sverige måste ta ansvar för alla utsläpp vi har rådighet över. De som sker i Sverige, de som vår konsumtion orsakar globalt och de som vi har ägarinflytande över. Eftersom det ännu saknas ett globalt avtal om att minska utsläppen måste länder som vill ta ansvar för sin klimatpåverkan belysa och minska sina utsläpp ur flera perspektiv. Det innebär inte att de olika utsläppsmåtten ska slås ihop och därmed dubbelräknas. Olika sätt att mäta har olika syften. Det övergripande målet är dock alltid detsamma, att minska utsläppen globalt.

Om Sverige går i bräschen och lägger till ett uttalat mål om att sänka de konsumtionsbaserade utsläppen skulle det med största sannolikhet få internationell uppmärksamhet och kunna inspirera andra höginkomstländer att införa liknande mål. Börjar flera länder minska sina utsläpp från konsumtion kan det bli ytterligare ett incitament för de länder som har relativt utsläppskrävande produktion att införa förnybara energisystem.

Ett motargument som tidigare framförts är att det skulle vara för avancerat och osäkert att mäta utsläppen ur ett konsumtionsperspektiv. Men SCB och Naturvårdsverket har sedan flera år tagit fram sådana siffror och internationella aktörer har gjort liknande undersökningar. De konsumtionsbaserade utsläppen går inte att mäta med samma precision som de produktionsbaserade men det går att följa och säkerställa övergripande trender vilket rimligen är det viktigaste. Metoderna att mäta utsläppen från konsumtion väntas också bli bättre och mer precisa, det pågår redan lovande forskningsprojekt på detta område.

Det är nu dags att den ökande medvetenheten om vår totala klimatpåverkan översätts i konkreta mål och åtgärder. Genom Klimatmålsinitiativet uppmanar vi nu riksdagens partier och ledamöter att ta fram och anta ett etappmål om att minska de konsumtionsbaserade utsläppen!

Annelie Andersson, ordförande Latinamerikagrupperna
Svante Axelsson, generalsekreterare Naturskyddsföreningen
Jonas Bane, talesperson Klimataktion
Jan Bertoft, generalsekreterare Sveriges Konsumenter
Gabi Björsson, generalsekreterare, Afrikagrupperna
Alexander Clemenson, generalsekreterare Medveten Konsumtion
Anna Danielsson, ordförande Jordens vänner
Bo Forsberg, generalsekreterare Diakonia
Gunilla Hallonsten, policychef Svenska Kyrkans Internationella arbete
Annika Hjelm, ordförande Den Gröna tankesmedjan Cogito
Pär Holmgren, Artister för miljön
Robert Höglund, projektledare Klimatmålsinitiativet
Annika Jacobson, chef för Greenpeace i Sverige
Helena Jonsson, förbundsordförande LRF
Johline Z Lindholm, ordförande, PUSH Sverige
Johan Olsson, grundare Steg 3
Catarina Rolfsdotter-Jansson, talesperson Föräldravrålet
Karin Schulz, generalsekreterare Det Naturliga Steget
Annica Sohlström, generalsekreterare Forum Syd
Gunnela Ståhle, ordförande Vi Konsumenter
Sara Vikström Olsson, ordförande Fältbiologerna
Håkan Wirtén, generalsekreterare WWF

Läs mer om Klimatmålsinitiativet på www.klimatmal.se. “

DN 1 juni 2015:

“Feministisk politik bäddar för intern fajt

Socialdemokraterna behöver ett framtidsprojekt. Det som väckte störst entusiasm på kongressen var målet om en jämnt delad föräldraförsäkring. Men partiet och väljarna går i otakt, statsministern bromsar och det väntar en intern strid om tidtabellen.

Analys

På söndagsmorgonen brakade den största applåden sedan S-kongressen öppnades loss i Aros kongresscenter i Västerås. Den som fick ta emot den var arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. Med den radikala kvinnorörelsens symbol i silver kring halsen höll hon ett feministiskt brandtal.

”Jag är så trött på myrsteg”, sade Ylva Johansson. ”Vi vill ha en jämställd arbetsmarknad medan vi fortfarande finns kvar på den!”

Arbetsmarknadsministern stämde å partistyrelsens vägnar in i många kongressombuds krav på en tudelad föräldraförsäkring, utan någon möjlighet att överlåta dagar mellan föräldrarna. Då steg jublet.

Engagemanget för jämställdhet märktes varje gång frågan kom upp på kongressen, som när LO:s ordförande lovade en satsning på kvinnolönerna i avtalsrörelsen.

Men statsminister Stefan Löfven visade inte samma entusiasm. När han fick frågor från journalisterna talade han om individualiserad föräldraförsäkring på samma svävande vis som socialdemokrater brukar uttrycka sig om att införa republik.

”Det är ett långsiktigt mål”, sade han och underströk att man måste fortsätta att ta hänsyn till föräldrarna. ”Besluten måste tas med hög legitimitet och förståelse.” Statsministern kunde inte säga om reformen ska vara införd om fem, tio eller hundra år.

Kvoterad föräldraförsäkring är ingen hit i opinionsmätningar, och det vet Stefan Löfven.

En individualiserad föräldraförsäkring är ett radikalt projekt. Det enda riksdagspartiet som hittills ställt sig bakom det är Vänsterpartiet. Syftet med individualiseringen är att komma till rätta med diskriminering och lägre kvinnolöner och nå jämställdhet i arbetslivet. Men det minskar föräldrarnas frihet att välja.

Under S-kongressens debatt var det ingen som argumenterade emot förslaget, den diskussionen hade förts tidigare, i ett slutet rum. De som anser såsom Stefan Löfven gjorde före partikongressen 2013, att föräldrarna till största delen ska få avgöra själva, teg. Men de kan trösta sig med att det i dag inte finns någon majoritet i riksdagen för en individualisering.

Diskussionen kommer att tillta efter S-kongressens beslut. Både i Miljöpartiet och i Folkpartiet finns det företrädare som vill se en tudelning. Inom S kommer målet troligen att ge bränsle åt feminister som Ylva Johansson och socialförsäkringsminister Annika Strandhäll, som vill ta stora kliv framåt. En tredje kvoterad månad föreslås snart

riksdagen, och har stöd av FP och V. Sedan väntar diskussionen om nästa kliv.

Beslutet om föräldraförsäkringen var det mest oväntade och omvälvande som kom ut av tre dagars kongressande i Västerås. Partiet som talar om en feministisk utrikespolitik är på väg att också föra en mer feministisk inrikespolitik. Jobbpolitiken fick en del nya detaljer och allmänna mål under kongressen, men inget avgörande kom till.

När kongressen inleddes i fre-dags var stämningen ganska taggig. Men vartefter partistyrelsen kompromissade och företrädare som finansminister Magdalena Andersson, LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson och Stefan Löfven höll engagerade tal tinade kongressen upp och entusiasmen sköt i höjden. Statsministerns avslutningstal drog applådåskor som överträffade alla tidigare talare.

Så tog ombuden varandra i händerna och avslutade med att sjunga Internationalen. Men textraden ”När fast vi knyta brodersbandet” hade av många ombud ersatts med ”När fast vi knyta syskonbandet”.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 1 juni 2015:

”Jobben viktigaste frågan för vårt land”

Trots få konkreta kongressbesked är statsminister Stefan Löfven mer än någonsin övertygad om att Sverige ska nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020. – Det här är den viktigaste frågan för vårt land, säger Stefan Löfven.

Stefan Löfvens första kongress som statsminister avslutades med sedvanlig allsång och hyllningar till ombudens ansträngningar under de dagar som mötet pågått. Några stora politiska nyheter har inte kommit under kongressdagarna men Stefan Löfven är ändå nöjd.

– Vi har fortsatt att utveckla jobbagendan och vi har varit tydliga med att vi vill göra investeringar. Vi ska ha mycket skarpare näringspolitik och vi ska fortsätta utveckla kunskapslyftet så att människor ska kunna ta framtida jobb, säger han.

Tredagarsmötet i Västerås har gått under namnet Jobbkongressen och det är också den frågan som Löfven vill ska genomsyra alla politiska beslut framöver. Målet om att nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020 ligger fast trots att många utomstående bedömare tvivlar på att det går att uppfylla.

– Vårt parti är besjälat av att nå EU:s lägsta arbetslöshet. Det ligger en bit bort och det är ett tufft mål. Men det här är den viktigaste frågan för vårt land, säger Stefan Löfven.

Han framhåller att Socialdemokraterna ska ”köra stenhårt” med jobbagendan och att den bygger på tre pelare: investeringar, näringspolitik och utbildningssatsningar.

– Vi tar oss an samhällsförändringar på riktigt. Vi tror inte på skattesänkningar och nedskärningar som det allena saliggörande. Det här är mycket mer komplext och det är därför som det är jobbagendan som gäller. Nu har vi en strategi som bygger på investeringar, näringspolitik och kompetenslyft. Vi kommer att mala på med det här, det är socialdemokratisk pragmatism, säger Stefan Löfven.

Störst engagemang under kongressdagarna har väckts kring frågor som rör jämställdhet. På söndagen beslutade ombuden att målet är en individualiserad föräldraförsäkring, det vill säga att hälften av månaderna knyts till mamman och hälften till pappan. Partistyrelsen står bakom beslutet.

Stefan Löfven är nöjd med det kongressen kommit fram till men vill inte säga när målet om en helt individualiserad föräldraförsäkring kan vara uppfyllt.

– Det är ett långsiktigt mål. Vi har precis beslutat om en proposition att vika en tredje månad till vardera föräldern. Det är det största som hänt på tolv år så det är ett bra kliv, säger Stefan Löfven.

Karin Eriksson
Hans Olsson hans.olsson@dn.se

Fakta. Kongressbeslut i korthet

Ökade investeringar
S vill öka takten på de offentliga investeringarna för att få fart på byggandet av såväl bostäder som infrastruktur. Partiet öppnar för att låta AP-fonderna investera i bostäder och att infrastrukturprojekt delfinansieras av privata aktörer.

Delad föräldraförsäkring
Målet är att föräldrarna ska dela lika på barnledigheten. Någon tidsplan för när det ska ske finns inte ännu.

Begränsa visstidsanställningar
Det ska finnas objektiva skäl för en arbetsgivare att erbjuda visstidsanställning i stället för tillsvidareanställning. S vill inte avskaffa visstid men begränsa arbets-givarnas möjlighet att använda sig av det.

Margot Wallström
Utrikesminister Margot Wallström valdes in som suppleant i Socialdemokraternas verkställande utskott, VU. “

DN 1 juni 2015:

“Nytt LO-förslag om att hjälpa arbetarna

Både regeringen och facket undersöker åtgärder för att hjälpa ”de osynliga” på svensk arbetsmarknad. LO granskar nu om det går att ta hjälp av lagstiftningen mot trafficking. – Vi ser att det ofta är samma ligor som jobbar med prostitution och arbetare, säger LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson.

DN:s artikelserie om ”De osynliga” – de fattiga migrantarbetarna – har väckt starka reaktioner i arbetarrörelsen. LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson tycker att granskningen är fantastisk.

– Det är otroligt bra att någon beskriver det som sker, säger han.

Även statsminister Stefan Löfven är berörd.

– Ni har gjort ett jättejobb. Vi har människor i Sverige som far väldigt illa, som utnyttjas hänsynslöst. Det måste vi få stopp på, säger han.

Som DN tidigare berättat ska justitiedepartementet inom kort lägga fram direktiv till en utredning om juridiskt bindande löften. Planen är att skärpa lagen, så att arbetare inte kan lockas till Sverige med falska uppgifter om lön och anställningsvillkor.

Men statsminister Stefan Löfven vill också skärpa kontrollerna på arbetsmarknaden och ställa större krav på att företag tecknar kollektivavtal.

– Också när vi handlar upp olika tjänster så måste vi nog ha krav på kollektivavtal och ge parterna bättre möjligheter att hålla koll på arbetsmarknaden, säger han.

Fackföreningsrörelsen undersöker fler möjligheter.

– Vi är inte främmande för att gå vidare. Vi tittar just nu på ett förslag inom LO att vi skulle kunna applicera traffickinglagstiftningen på de som luras att komma hit. Jag ska inte säga att det är slavarbete, men det är ju vanligt att man får jobba för 2 000–3 000 i månaden, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Efter sommaren ska LO:s styrelse träffa anställda vid det fackliga centret för papperslösa.

– Det är en direkt följd av DN:s artikelserie, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson har sagt till DN att den tidigare borgerliga regeringen bär ett stort ansvar för missförhållanden bland migrantarbetare. Han hävdar att Alliansens politik försvagade fackföreningsrörelsen och därmed tillsynen på arbetsmarknaden.

Karl-Petter Thorwaldsson uttrycker sig lite mjukare.

– Det är inte så att svensk fackföreningsrörelse är fattig. Vi saknar inte tänder. Det är klart att vi tappade 330 000 medlemmar på arton månader när egenavgifterna i a-kassan höjdes. Det är klart att vi slogs för vårt liv och att bromsa blodflödet. Men det är inget försvar. Vi måste komma tillbaka, säger han.

Han påpekar att även myndighetskontrollen har försvagats.

– Myndighetskontrollen för arbetsmiljö och skyddsinspektion har nästan försvunnit. Det gör att man inte ser missförhållanden, säger han.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se
Karin Eriksson “

DN 1 juni 2015:

“ Birgitta Forsberg: Vi får inte vara hur naiva som helst kring korruptionen

Det är bra att tro gott om sina medmänniskor, men man får inte gå på vad som helst. Svenska företag måste börja arbeta förebyggande mot korruption.

Svenskar är naiva när det gäller globala korruptionsrisker och blir ofta förvånade när korruption avslöjas i Sverige, konstaterade revisions- och rådgivningsföretaget EY nyligen i en internationell studie.

”Antikorruptionsarbetet tas inte riktigt på allvar i Sverige”, skrev EY, som tidigare hette Ernst & Young, i ett pressmeddelande. I undersökningen framgår att företagen ofta skriver en policy och lägger upp den på intranätet. Men sedan händer inte mycket.

Studien publicerades i måndags förra veckan. Två dagar senare avslöjade ”Uppdrag granskning” detaljerna i delstatliga Telia Soneras upplägg i Azerbajdzjan, där 6 miljarder kronor ska ha slussats till presidentfamiljen.

Veckan dessförinnan gav Finansinspektionen Nordea en varning och högsta möjliga straffavgift, 50 miljoner kronor, för att Nordens största bank ”haft stora brister i sitt arbete att motverka penningtvätt”. Till saken hör att Nordea under flera år inte följt penningtvättsreglerna.

”Det innebär att om personer har velat tvätta pengar eller finansiera terrorism har de med stor sannolikhet kunnat göra det utan att Nordea haft möjlighet att upptäcka det”, skrev Finansinspektionen i ett pressmeddelande.

Även Handelsbanken fick sin släng av sleven, 35 miljoner kronor i böter och en anmärkning för samma förseelse. Det är helt enkelt skandalöst att bankerna inte klarar att följa Finans-inspektionens regler. Särskilt som mer än 100 miljarder kronor tvättas i Sverige varje år, enligt Finansinspektionen. Att banker gör vad de kan för att hindra kriminella är viktigt för samhället.

Nästa gång en bank är så släpphänt – eller snål (det kostar att ha en kontrollfunktion) – blir det troligen tuffare tag. I augusti 2014 började nya regler gälla. Numera är taket för straffavgifter 10 procent av årsomsättningen, vilket för Nordea betyder miljardbelopp. Nu klantade sig bankerna före dess, så därför blev summorna betydligt lägre.

Andra bolag verkar också tro på panglossianismen – att vi lever i den bästa av världar. När svenska företag skickar en svensk som vd eller finansdirektör för sitt dotterbolag utomlands tror de utskickade ofta att det fungerar som i Sverige där borta, enligt Erik Skoglund, ansvarig för de här frågorna på EY.

Ändå är inte Sverige bäst i klassen. Vi ligger på fjärde plats i Transparency Internationals lista över den upplevda korruptionen i den offentliga sektorn i 175 länder. Vi får se oss slagna av Danmark, Nya Zeeland och Finland.

De svenskar som läser tidningar, lyssnar på radio, ser på tv eller surfar på nyheter kan rätt ofta få höra om diverse skandaler, inte sällan i kommuner. För en månad sedan avslöjade Nya Wermlands-Tidningen att it-chefen i Karlstads kommun och en av hans medarbetare tagit med sina familjer till Almedalsveckan förra året. It-chefen hade själv attesterat fakturorna.

Nyheterna verkar ha trängt in. En hel del svenskar har fattat hur landet ligger. Nästan 45 procent av svenskarna anser att korruption är vanligt här hemma, enligt Europabarometern om korruption som EU-kommissionen gjort. Många noterar med andra ord vad som händer, men gör ändå inte mycket åt det.

– Inställningen är: Det händer inte oss, det kan hända i kommunen bredvid, men inte här, säger Helena Sundén, generalsekreterare på Institutet mot mutor.

Naturligtvis är det bra att tro gott om sina medmänniskor, att ett handslag gäller i affärer och att det ofta är onödigt med extremt detaljerade kontrakt på tusentals sidor i amerikansk stil. Men det är stor skillnad mellan att vara positiv till andra människor och att vara godtrogen.

Sverige är inte längre ett skyddat folkhem där staten ordnar allt. Många svenska företag är dessutom globala, eller i vart fall internationella. Panglossianismen borde ha begravts för länge sedan. Det är dags att vakna.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN 1 juni 2015:

“Snårig väg fram till jobbmålet

Västerås. Ökade investeringar är Socialdemokraternas väg till nya jobb. Men det räcker inte att sätta upp höga mål, utan det gäller också att satsa rätt. Risken är annars att stora resurser slösas bort till ingen nytta.

Analys

Finansminister Magdalena Andersson har fått nya krav att leva upp till när hon lämnar helgens partikongress. Investeringarna ska öka som andel av BNP. För bostadsbyggandet finns nu siffersatta mål: minst 250 000 nya bostäder fram till 2020 och sedan 45 000 fler per år till 2030.

Jobbmålet är som tidigare att ha EU-ländernas lägsta arbetslöshet till 2020. Vad det exakt innebär beror på hur det går för Österrike och Tyskland där arbetslösheten i dag ligger kring 5 procent. Det kan jämföras med nuvarande svenska nivå på runt 8 procent, liksom finansdepartementets kalkyler som pekar mot cirka 6,5 procent före decenniets slut.

Regeringen har samtidigt åtagit sig att driva en finanspolitik som inriktas på balans i de offentliga finanserna, från dagens situation med underskott. Det kräver viss åtstramning under de närmaste åren, även om nuvarande överskottsmålet ersätts med ett balansmål. Någon kapitalbudget där investeringar kan finansieras lånevägen är inte aktuell, enligt vad S-kongressen nu har angett.

Frågan blir då var resurserna ska hämtas i ett budgetläge som redan är pressat. Vissa skatte-höjningar kan visserligen komma, men räcker knappast särskilt långt. Regeringen vill inte göra sådant som riskerar att bromsa konjunktur-uppgången och där-med även tillkomsten av fler jobb.

Hårda prioriteringar blir nödvändiga, vilket även gäller investeringar i infrastruktur. Men detta har hittills fungerat dåligt, enligt vad Finanspolitiska rådet nyligen visade. Projekten väljs sällan utifrån samhällsekonomisk lönsamhet, vilket gör att deras bidrag till jobb och tillväxt är osäkert. Nyttan av en ökning blir då också ganska tveksam, såvida den inte kombineras med en uppstramning.

Bostadsbyggandet har länge varit för litet, men är under 2015 uppe på den nivå som S-kongressen nu har satt upp som årligt mål. Uppgiften blir att uthålligt fortsätta i samma takt, vilket kan kräva statliga stimulanser. Men effekten blir ändå begränsad så länge bostadsmarknaden i storstäderna fungerar illa, med låg rörlighet och ineffektivt utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet.

Här finns avgörande hinder för många att flytta dit där jobben finns, vilket annars skulle minska arbetslösheten. När det talas om dålig matchning mellan arbetslösa och lediga platser handlar det ofta om att alltför få är beredda att byta bostadsort – eller att möjligheten i praktiken inte finns. Ökat byggande behövs, men löser inte hela problemet.

Frågan blir om de angivna målen verkligen är till hjälp. När det gäller nya bostäder är antalet inte viktigast, utan att de svarar mot allmänhetens verkliga behov. Ett nytt miljonprogram, vilket det nu nästan är fråga om, kan lätt driva fram kostsamma felsatsningar.

Investeringarna ska samtidigt öka, sett som andel av BNP. I första hand gäller det infrastrukturen, eftersom det inte finns politisk möjlighet att styra näringslivets investeringar. Men även här gäller det att pengarna verkligen hamnar rätt – och då handlar det om mycket mer än kvantitet.

Arbetslöshetsmålet är särskilt komplicerat: Sverige har mycket långt till Österrikes eller Tysklands låga nivåer. Men att enbart svensk arbetslöshet skulle sjunka, utan att andra länders också gör det, är minst sagt orealistiskt. Här behövs ett omformulerat mål, även om detta inte är att vänta i närtid.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 1 juni 2015:

”Mina döttrar vill bara sitta inomhus och titta på amerikanska tv-serier”

Döttrarna bor hos sin mamma varannan vecka. När de är där vill de aldrig gå ut på aktiviteter, utan sitter mest och tittar på tv-serier. Mamma har själv hälsoproblem och har svårt att aktivera döttrarna fast hon försöker – de vill inte. Samtidigt skulle de alla må bättre av att röra sig lite mer, tror mamma. Hur ska hon kunna förändra situationen? Psykolog Martin Forster svarar.

Jag är en ensamstående mamma med två döttrar som bor varannan vecka hos mig. Barnen är 15 och nio år. Mitt problem är att de mest sitter och tittar på amerikanska komediserier när de är hemma hos mig. Jag försöker att aktivera dem, men det blir mest inomhusaktiviteter. Jag tror att de och jag själv skulle må bra av att komma ut och få röra på sig. Det yngsta barnet anser jag dessutom egentligen är för ung för att titta på amerikanska komediserier. Vad har hon för utbyte av tv-serier för vuxna? När de var yngre var de ofta ute.

Jag lider av psykiska problem, har ofta ont i kroppen och har svårt att sova ibland, vilket gör att jag inte orkar -aktivera dem, eller mig, i synnerhet som jag möter på så starkt motstånd när jag föreslår att vi ska gå ut. Jag går regelbundet i samtal och på läkarbesök för att rå på mina psykiska besvär, så i den änden kan jag inte börja. Att börja med att gå ut på kortare promenader är heller inget lockande. Jag tror att både de och jag själv vill ha lite mer spänning. Fast jag har försökt att locka ut dem på kortare promenader ändå, eftersom jag förstår att jag måste börja någonstans. Jag har dock misslyckats allt som oftast även

med det. Någon gång har det hänt att vi gått ut och spelat fotboll, men det kräver att några kompisar eller andra vuxna hänger på.

Vi har ett naturreservat i närheten och jag skulle gärna ta dem med ut på picknick och/eller långpromenad för att upptäcka naturen där, men de vill inte. Det tycks som om vi lever i en mental och känslomässig sörja vi inte kan ta oss ur. Det är inget fel med att se på tv-serier, men det är ju hela tiden! Vad ska jag göra?

Tack för ditt brev. Jag tror att många precis som du önskar att deras barn skulle vara ute mer istället för att fastna framför en skärm. Det är lätt att bli stressad som förälder när man läser om hur viktigt det är med fysisk aktivitet eller om man börjar jämföra sig med andra som verkar vara mycket mer aktiva. Jag tycker att man ofta kan behöva backa några steg och reflektera när man känner behov av en livsstilsförändring. Ibland springer behovet ur ideal, som att ”barn ska ha många aktiviteter – helst utomhus”. I dag är sådana livsstilsideal synligare än förr både i traditionella och sociala medier, vilket förstås ökar möjligheter till jämförelser och missmod. Jag försöker inte förminska problemet du tar upp och givetvis finns det barn som behöver bli mer -aktiva. Min poäng är bara att man bör vara vaksam på att en önskan om förändring faktiskt bottnar i egna värderingar och inte stressas fram av överdrivna eller ouppnåeliga samhällsideal. Är dina döttrar faktiskt mer passiva än sina kamrater? Lider de själva av detta, eller är det framför allt du som tycker att det känns dåligt – och i så fall varför?

I resten av svaret utgår jag ändå ifrån att både du och dina döttrar faktiskt skulle må bra av att bli mer aktiva. Du tar också upp egna besvär som hindrar dig. Jag förstår därför att orken tryter när du möter motstånd från döttrarna. Även utan egna svårigheter är det kämpigt att på egen hand förändra vanor i en familj. Varaktiga lösningar på problem kräver i regel dialog och delaktighet, inte minst när det gäller tonåringar. Jag kommer därför att fokusera på hur ni kan angripa problemet tillsammans, snarare än som en kamp du ska föra själv.

Det första steget till förändring -brukar vara att klargöra själva problemet. Vilka baksidor ser du med nuvarande vanor? Vad ser dina döttrar? Försök att diskutera på ett neutralt sätt där målet framför allt är att få dina döttrar att reflektera. Tycker de själva att detta är ett problem? Vill de själva förändra något? Kan de se några fördelar med att byta vanor, även om de inte ser problem med nuvarande livsstil? Hur skulle de vilja att kvällar och helger såg ut om de kunde önska helt fritt? Jag gissar att du redan har försökt prata med dem om dessa - saker, men ofta kan sådana samtal mynna ut i ensidigt tjat. Den stora utmaningen är att enbart lyssna och bekräfta svaren utan att försöka påverka eller förändra. Ur sådana samtal kan man väcka barns egen motivation till förändring. Det är förstås också viktigt att välja ett bra tillfälle för samtal.

När man väl har klargjort hur alla ser på problemet är nästa steg just att diskutera förslag till förändringar. Vad kan vi göra tillsammans på kvällar och helger, förutom att titta på tv? Låt döttrarna börja och skriv ner alla förslag de kan komma på, oavsett om de är realistiska. Ingen får ifrågasätta någon annans förslag än. Först när ingen av er har fler idéer får ni diskutera vad ni tycker om förslagen och försöka enas om något.

Det kan ju hända att dina döttrar inte alls upplever problemet som du ser. Det är då man som förälder måste bita sig i tungan för att inte

börja argumentera, tjata och försöka övertyga. Visa i stället att du respekterar deras inställning och konstatera att ni tycker olika. Det hindrar inte att ni kan finna kompromisser som alla åtminstone kan gå med på att pröva. Det kan också vara bra att klargöra motiven bakom ett förslag. Är det den fysiska aktiviteten du vill åt? Eller är det att ni ska göra mer saker tillsammans? Om man är tydlig med sina motiv brukar det bli lättare att finna kompromisser och gemensamma lösningar.

Vad gör du om dina döttrar trots försök till dialog vägrar att gå med på någon förändring? Det ingår förstås i föräldraskapet att ha vissa gränser. Det finns ett läge där du kan behöva slå fast en ram för diskussionen, till exempel hur många timmar de får titta på tv. Sedan får de större frihet i att bestämma vad ni kan göra istället.

Du skriver att ingen av er egentligen gillar promenader och att du söker mer spänning. Hur ska ni kunna komma på något som är tillräckligt spännande för alla som du också ska orka med? Ofta stupar försök till nya aktiviteter på att trösklarna känns för höga. Därför brukar det vara bra att försöka bygga på sådant som redan pågår: Vad gör de hos sin pappa? Vad gjorde de förut? Vad gör deras vänner? Tänk på det när ni försöker komma på saker ni kan göra tillsammans. Tänk också på att börja med ett litet steg – en mindre aktivitet som inte kräver alltför mycket. Chansen att en förändring blir av ökar förstås också om aktiviteten involverar andra. Skulle ni kunna göra sådant mer? Vill alla det? Går det att boka något mer regelbundet med andra?

Hur får man en ny rutin att hålla i längden, hur gör man en aktivitet till en vana? Det vanligaste misstaget är att man tappar modet och ger upp för första hindret. När en planerad aktivitet inte blir av gäller det att genast ta upp frågan igen. Ta en diskussion med döttrarna om när ni ska göra ett nytt försök. Vad måste ni göra annorlunda för att det ska bli av nästa gång? En idé är också att rutinmässigt ha samtal då ni både diskuterar vad som inte har fungerat tidigare och gör en plan för kommande vecka.

Det är också viktigt att tänka på miljön och sammanhanget när man försöker ändra vanor. Om ni exempelvis bestämmer att ni ska träffas direkt efter skolan utan att passera hemmet, finns inte soffan där och frestar. Ett annat exempel är att flytta tv:n till ett mindre bekvämt ställe i hemmet.

Till sist vill jag ta upp ett problem du skriver om, som kanske också kan vara en möjlighet. Det är svårt att uppmana barn att vara aktiva utan att vara det själv. Du skriver om dina egna problem som du får behandling för, och att du inte kan börja i den änden. Menar du att du inte kan bli mer aktiv själv innan du har löst dina egna problem? I så fall vill jag uppmuntra dig att pröva den mot-satta tanken och diskutera den med din läkare: Om du blir mer aktiv tillsammans med dina döttrar, så kanske det kan bidra till lösningen på dina egna problem. Det handlar inte om att utnyttja döttrarna för att du ska må bra, utan om att ni alla ska trivas som familj.

Martin Forster “

DN 2 juni 2015:

“ Pojkar blir män som blir pappor

Män är i många sammanhang överordnade kvinnor och så borde det inte vara. Det är feminismens grundsats.

Samtidigt har pojkarna i svensk grundskola i ungefär dubbelt så hög utsträckning som flickorna lässvårigheter. Gapet är stort i den senaste Pisa-undersökningen, vilket redan märks och snart kommer att märkas ännu mer på universiteten och högskolorna.

Unga män löper också sedan länge avsevärt högre risk att begå självmord. I högre åldrar talar statistiken över våldsbrott sitt tydliga språk.

Flickor och unga kvinnor, här och i stora delar av världen, växer upp med en förändrad syn på sin plats i tillvaron. En del av deras manliga jämnåriga står slokörat kvar med en kompass och karta som gällde för 50 år sedan.

Vår tid kräver av män att de har färdigheter som inte har premierats hos tidigare generationer och det är ett problem.

I förra veckan lade regeringen fram sitt första jämställdhetspolitiska förslag av vikt. Det blir en tredje pappamånad i föräldraförsäkringen. Några dygn senare fattade Socialdemokraterna ett kongressbeslut om att gå ännu längre: På sikt ska systemet ”individualiseras” helt. Inga föräldradagar ska kunna föras över till den andres konto.

Goda argument finns för fler specialdestinerade månader utöver de två som är öronmärkta i dag. Det viktigaste är förstås att påverka sambandet mellan kvinnors ställning på arbetsmarknaden och deras roll som mödrar.

Arbetsgivare kan i dagsläget räkna med en lång frånvaro, följd av tätt duggande sjukdagar och kanske deltidsarbete. Det är svårt att komma runt både förväntningarna på vem som ska bära huvudansvaret för barnen och det faktum att mönstret så ofta upprepas.

Männen får ett övertag i yrkeslivet som förstås syns på lönekontot såväl som i pensionskuvertet. Alla familjer behöver inte göra likadant, men ett jämnare uttag i genomsnitt är ett eftersträvansvärt mål för politiken.

De socialdemokrater som hoppas kunna genomdriva en sträng tudelning av försäkringen kommer dock inte att få sina högt ställda förväntningar på reformen uppfyllda.

Leder kvotering till att ansvaret delas lika? Inte per automatik. För att en tudelning av dagarna ska fungera måste det finnas två närvarande och jämställda parter. Ibland saknas den ena och i de flesta fall är det förstås pappan.

Om han inte är villig eller kapabel att dra en del av lasset hamnar hela bördan på mamman. Hon kan ställas inför valet att lämna sitt barn hos en dysfunktionell pappa eller att gå miste om försäkringen och drabbas av en hård ekonomisk smäll.

Pappamånaderna fungerar som en signal till den (konventionella) familjen: Ert barn har två föräldrar, inte bara en. Y-kromosom är inte giltig frånvaro. Det kan förändra människors syn på sin uppgift, och kanske får det män att vänja sig mer vid tanken på att ta stort ansvar för barnen när de kommer. Krav inom systemet för föräldraförsäkringen är bra. Men de kan ha ett högt pris för enskilda och räcker inte ensamt.

Grundproblemet hänger fortfarande ihop med mansrollen i stort.

Vänstern må tjusas av en patentlösning. Folkpartiets nuvarande linje ger regeringen tillräckligt med röster i riksdagen för att driva igenom den tredje månaden, men inte mer. På landsmötet i höst kommer ämnet att vara aktuellt igen. Fram till 2018 har FP rollen som vågmästare i jämställdhetspolitiken.

Frågan som borde ställas är inte främst ja eller nej till tudelning utan hur individer, män och kvinnor, stärks mer generellt. Rikta gärna blicken mot pojkarna. Ger skolan alla förutsättningar att delta i vårt moderna samhälle? Får de självkänslan som krävs för att ge god omsorg åt ett barn?

Att plugga och läsa är inte bara för tjejer, och att byta blöjor är heller inte en uppgift enbart för kvinnor. När den insikten är tillräckligt djupt rotad får vi både jämställda föräldrar och en jämställd arbetsmarknad.

DN 2/6 2015 "

DN 2 juni 2015:

"Sju förslag för att stärka de osynligas rättigheter"

" **Bättre skydd behövs. 2008 års regler för arbetskraftsinvandring skyddar inte migrantarbetare från att bli utnyttjade. Regeringen måste se över systemet. Bättre information till migranterna, bindande arbetserbjudande och grundläggande rättsskydd är tre viktiga punkter, skriver migrationsforskaren Lisa Pelling.**

DN:s artikelserie om de osynliga är ett skakande och viktigt reportage om Sveriges migrantarbetare, vårt samhälles kanske mest utsatta invånare. Några av de migrantarbetare som porträtteras i reportagen har varken sökt asyl eller arbetstillstånd. Flera har emellertid kommit till Sverige genom det system för arbetskraftsinvandring som infördes i december 2008. Syftet med de nya reglerna från 2008 var att göra det möjligt för svenska arbetsgivare att möta brist på arbetskraft genom att rekrytera arbetstagare från länder utanför EU och EES.

Efter drygt sex år med de nya reglerna kan vi dra åtminstone tre slutsatser.

För det första har en stor andel av arbetskraftsinvandringen skett inom yrkesområden där det inte råder brist på arbetskraft i Sverige. Enligt Migrationsverkets statistik har drygt 40 procent av arbetstillstånden mellan 2009 och 2014 gällt arbete utan krav på särskild yrkesutbildning. Förra året var det fler arbetskraftsinvandrare som kom till Sverige för att utföra lågkvalificerade restaurangjobb (sammanlagt 1 030 tillstånd 2014) än för att arbeta inom olika ingenjörsyrken (sammanlagt 937 tillstånd 2014). Inom de flesta av de yrken som inte

kräver särskild yrkesutbildning finns det enligt Arbetsförmedlingens bedömning inte någon brist på arbetskraft i Sverige. Tvärtom: inom dessa områden är det ofta är hård konkurrens om jobben.

För det andra är det nästan uteslutande inom yrken där det inte råder brist på arbetskraft i Sverige som arbetskraftsinvandrare utnyttjats. Det handlar framför allt om branscherna städ, hotell- och restaurang, service, bygg, bemanning, handel, jord- och skogsbruk och bilverkstad.

IT-specialister, ingenjörer och läkare som arbetskraftsinvandrar till Sverige besitter ofta unik och efterfrågad kompetens. De har tillgång till alternativa arbetsgivare på en global arbetsmarknad, och har därmed helt andra möjligheter att förhandla till sig rimliga löner och vettiga villkor än människor som konkurrerar om jobben i branscher där det råder överskott på arbetskraft.

För det tredje är det uppenbart att det system för arbetskraftsinvandring som infördes 2008 inte är klarar av skydda arbetskraftsinvandrare inom överskottsyrken från att bli utnyttjade.

Socialdemokraterna gick till val på att skapa ordning och reda på arbetsmarknaden. I det arbetet borde åtgärder för att förhindra utnyttjande av migrantarbetare vara prioriterat. En del förbättringar kan åstadkommas genom resurser och tydliga uppdrag till myndigheter som Migrationsverket, Skatteverket och Arbetsmiljöverket. Andra åtgärder kräver att regeringen kan samla en majoritet i riksdagen för lagändringar, och därmed att Allianspartierna inser att systemet de sjösatte 2008 inte klarat mötet med verkligheten, och måste reformeras.

1 **Rättvisande information innan avresa.** Presumtiva arbetskraftsinvandrare måste ha tillgång till tillförlitlig information om villkoren för att arbeta i Sverige innan de tar beslutet att migrera. De mest utsatta arbetskraftsinvandrarna är de som skuldsatt sig för att kunna ta sig till Sverige, och som sedan på plats upptäcker att lönen inte räcker för att betala tillbaka skulderna. Enligt dagens regler måste ett arbetserbjudande innehålla information, lön, arbetstider och försäkringsvillkor. Dessutom ska det innehålla information om huruvida arbetsgivaren tecknat kollektivavtal eller inte, samt ett fackligt yttrande över villkoren. Arbetserbjudandet är detaljerat, men den viktigaste informationen saknas: erbjudandet är inte juridiskt bindande.

2 **Juridiskt bindande arbetserbjudande.** -Införandet av någon form av juridiskt bindande anställningsavtal skulle minska arbetskraftsinvandrares informationsunderläge. Människor som kommer till Sverige för att arbeta måste kunna lita på att de villkor de erbjuds innan avresa också är de villkor de kommer att ha på plats i Sverige.

3 **Certifiering av rekryterare.** Arbetskrafts-migranters utsatthet förstärks av att de ofta måste betala stora summor pengar till olika typer av förmedlare och rekryterare. Sverige kan ge ett viktigt stöd till den internationella certifiering av rekryterare, International Recruitment Integrity System (IRIS) som just nu håller på att utvecklas.

4 **Större möjlighet att byta arbetsgivare.** Enligt nuvarande lagstiftning är arbetstillståndet knutet till en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete under de första två åren. Först efter två år kan arbetstagaren byta arbetsgivare, men tillståndet fortsätter att vara knutet till ett visst slag av arbete.

5 **Utökad möjlighet till permanenta uppehållstillstånd.** Utsattheten förstärks av den osäkerhet som finns kopplad till att arbetskraftsmigranter under de första fyra åren i Sverige har tillfälliga uppehållstillstånd. Ett arbetstillstånd får utfärdas för högst två år i taget, och för att

få ansöka om permanent uppehållstillstånd krävs att arbetskraftsinvandraren har haft arbetstillstånd i Sverige under fyra år. Migrantarbetare med tillfälliga tillstånd vågar sällan vända sig till polis eller andra myndigheter för att rapportera övergrepp och utnyttjande, eftersom de vet att de kan förlora tillståndet och utvisas.

6 **Rätt till rättvisa.** Även migranter som saknar uppehållstillstånd måste ha tillgång till grundläggande skydd från det svenska rättsystemet. De måste ha rätt och konkret möjlighet att anmäla övergrepp som våldtäkter och tvångsarbete utan att riskera utvisning.

7 **Skärpta sociala krav i offentlig upphandling och huvudentreprenörsansvar.** Ett övergrepp som beskrivs i reportageserien begicks på en skola, av en arbetsgivare som finansierar sin verksamhet med skattepengar. Kommuner, landsting och staten måste som upphandlare ta ansvar för att de människor som utför arbete på uppdrag av det offentliga har värdiga löner och vettiga arbetsvillkor. Privata huvudentreprenörer, som ICA Maxi i Nacka och i Solna som städas av arbetskraftsinvandrare från Mongoliet som jobbar till slavlöner, måste ha ansvar för att underentreprenörer följer lagar och regler. Här har Sveriges arbetsgivarorganisationer ett stort ansvar. Seriösa arbetsgivare ska inte behöva konkurrera med företag som utnyttjar människor.

I slutet av grumliga kedjor av underentreprenörer finns ofta rättslösa migrantarbetare, som tvingas utföra de farligaste, tyngsta och smutsigaste jobben. De är i dag alldeles för ofta osynliga. DN:s reportage har lyft upp dem i ljuset. Nu ser vi dem. Nu måste vi agera.

Lisa Pelling, migrationsforskare och utredningschef på tankesmedjan Arena Idé “

DN 2 juni 2015:

”Gör Sverige till föregångsland med skarpare lagar mot kemikalier i vardagen”

“ Nya åtgärder. Arbetet för att få bort hormonstörande ämnen får inte avstanna. Ställ högre krav på tillverkarna, förbjud bisfenol A i fler produkter, och skärp EU:s kemikalielag-stiftning, skriver - Centerpartiet och Naturskyddsföreningen.

Kroppen styrs av hormoner. Vi har hormonsystem som vi är beroende av för vårt välbefinnande, för att ämnesomsättningen ska fungera, för möjligheten att kunna få barn. När vi utsätts för olika kemikalier som stör hormonernas funktion kan det därför få stora negativa konsekvenser för oss människor.

De hormonstörande ämnena finns nära oss, i vår vardag. De kan hittas träningsredskap, i de solkrämer som vi smörjer in oss själva och våra barn med. I matförpackningar och skor. I byggmaterial och elektronik. I de färgglada plastpoolerna som barnen leker med i trädgården. I plastgolven vi lägger i våra hus.

Forskare är oroliga över de effekter som hormonstörande ämnen tycks ha, särskilt på barn och barns hjärnor. Det handlar bland annat om risk för lägre IQ, missbildade könsorgan och tidigarelagd pubertet. Men även sjukdomar som hormonrelaterad cancer, diabetes typ II, sköldkörtelproblem samt ökad risk för missfall kan härledas till hormonstörande ämnen.

Medvetenheten bland konsumenter har ökat de senaste åren. Kommuner börjar ställa om till giftfria förskolor, och tack vare Alliansen finns nu vägledningar för kommunerna till detta arbete. Men även om kunskapen har spridits, så behöver vi fortsätta arbeta för att minimera riskerna att utsättas för skadliga ämnen.

Naturskyddsföreningen har varit pådrivande, både i opinionsbildning och i handfasta råd om hur man kan göra kemikaliesmarta val och minska riskerna i sin vardag. För Centerpartiet är en av de viktigaste prioriteringarna att giftiga och hormonstörande kemikalier ska bort. Ingen ska behöva oroa sig för att maten man äter eller badankan barnet tuggar på i badkaret är förenat med hälsofara.

Under förra mandatperioden togs flera initiativ med handlingsplan för giftfri vardag samt utredningar kring bland annat utfasning av bisfenol A och införande av en kemikalieskatt. Den nuvarande regeringen har fortsatt flera av initiativen men arbetet framåt, det har avstannat.

När det gäller de skadliga kemikalierna är det viktigt att vi inte tappar tempo. Vi föreslår därför följande fem åtgärder:

Skadliga kemikalier ska bära sina miljö-kostnader. En giftfri vardag kräver nya styrmedel för att minska halterna av skadliga kemikalier. Därför tillsatte Alliansregeringen en Kemikalieskatteutredning. Utredningens förslag är på remiss men vi kan konstatera att det är angeläget att skadliga kemikalier i högre grad bär sina miljökostnader. Införandet av en träffsäker kemikalieskatt skulle vara viktigt verktyg i arbetet för att fasa ut och ersätta skadliga kemikalier.

Förbjud det hormonstörande ämnet bisfenol A i fler produkter. Bland annat i kassakvitton och konservburkar. En statlig utredning lämnade i januari förslag om hur detta kan genomföras. Utredningens förslag måste tas vidare, i första steg genom att den remitteras, och lagstiftning tas fram för att förbudet sedan ska kunna träda i kraft. Bisfenolutredningen föreslog även steg för att fasa ut andra bisfenoler. Därför behöver ett parallellt arbete startas upp, med målet att reglera fler produktgrupper samt fler bisfenoler i vardagsprodukter. Ett sådant uppdrag kan lämpligen ges till Kemikalieinspektionen.

Skärp EU:s kemikalielagstiftning. Sverige bör vara mer pådrivande för att EU-kommissionen ska fastställa kriterier för hormonstörande ämnen så snart som möjligt. EU:s kemikalielagstiftning Reach är ett viktigt instrument för att minska användningen av farliga ämnen, men lagen behöver bli ännu bättre. Takten måste öka när det gäller utfasningen av de allra farligaste ämnena, de som är cancerogena eller mycket långlivade i naturen. Bland annat genom att det blir möjligt att förbjuda farliga kemikalier i grupp. Samtidigt behöver kombinations- och cocktaileffekter bli en del i prövningen av kemikalier. För att öka takten av utfasning av de allra farligaste ämnena måste Sverige ta fram kunskap om och föreslå fler ämnen för prövning inom Reach.

Gå före och inför nationella förbud. När det gäller ämnen som vi redan i dag vet har påverkan på vårt hormonsystem måste vi kunna gå före EU och förbjuda nationellt. Sverige var tidigt ute gällande bisfenol A i nappflaskor och barnmatsburkar. Att Danmark av EU tvingades ta bort nationella förbud mot flera typer av ftalater, hormonstörande ämnen som används i till exempel sandaler och duschförhängen, är fel väg att gå. Sverige bör följa Danmarks exempel och kartlägga vilka kemikalier vi redan i dag kan föreslå ytterligare nationella begränsningar av – i väntan på att EU tar sitt ansvar och utvecklar sin

lagstiftning. Det bör även utredas vilka ämnen som inte är reglerade inom Reach, samt vilka produkter som Reach-lagstiftningen inte täcker, för att kunna nå resultat snabbare.

Inför upphandlingsstöd för en giftfri vardag. Många kommunala förskolor har påbörjat eller finns i en kommun som har beslutat att påbörja ett arbete för en giftfri vardag. Men, nära hälften av förskolorna ligger i kommuner som ännu inte kommit i gång. Frågorna är ofta komplexa och kräver kunskap inte minst i upphandlingssituationer. Riksdagen beslutade nyligen att regeringen behöver återkomma med förslag på hur upphandlingsstödet avseende en giftfri vardag kan utvecklas. Detta bör göras så snart som möjligt. Frivilliga bransch- och företagsinitiativ bör stöttas och konsumenter måste också kunna göra medvetna val. Därför behöver information, märkning och varudeklarationer utvecklas. Vi ser fram emot förslag från regeringen gällande upphandlingsstöd och innehållsdeklaration för en giftfri vardag.

Vi måste ta krafttag för att minska vår exponering för hormonstörande ämnen. Här finns starka skäl att tillämpa försiktighetsprincipen. Även om vi i dag inte vet alla samband och mer kunskap krävs så vet vi tillräckligt för att agera kraftfullt redan nu. Det är vår egen och våra barns hälsa som vi annars riskerar.

Annie Lööf, partiledare (C)
Johanna Sandahl, ordförande Naturskyddsföreningen “

DN 2 juni 2015:

“ Skolor får kritik för frånvarande elever

Barn som inte går i grundskolan riskerar ett livslångt utanförskap. Trots det vet ingen hur många de är. Nu riktar Skolinspektionen hård kritik mot skolor för att de låter eleverna fortsätta klass efter klass utan att nå målen.

13-åringar som inte når målen i ett enda ämne i skolan. Barn som missat över hälften av lektionerna sedan fjärde klass. Tonåringar som ingen vet var de är på dagarna.

Att gå i skolan är både en plikt och en rättighet för elever i den svenska grundskolan. Det är upp till föräldrarna, skolan och huvudmannen, alltså kommunen eller fri-skole-ägaren, att se till att eleven nyttjar den rättigheten.

Men Skolinspektionen säger nu att alltför många skolor inte gör tillräckligt för de elever som stannar hemma eller missar en stor del av undervisningen.
– Det är ett oerhört allvarligt problem. Elever som är borta länge från skolan går miste om en framtid och om kunskaper som de har rätt till. Många av dem blir oändligt ensamma, säger myndighetens generaldirektör Ann-Marie Begler.

DN har tagit del av de 73 ärenden om skolplikt som Skolinspektionen fattat beslut i sedan mars. Besluten rör ärenden med elever som har varit borta länge från skolan, ofta innefattar de också anmälningar om

brister i särskilt stöd och kränkande beteende från lärare eller andra elever.

I 34 av de 73 fallen har myndig-heten krävt att skolorna åtgärdar brister som rör elevens skolplikt och rätt till utbildning. De andra ärendena pågår fortfarande, eller så har Skolinspektionen avskrivit ärendet utan kritik eller efter att skolan vidtagit tillräckliga åtgärder.

Det som Ann-Marie Begler är mest kritisk till är hur rektorer ofta låter eleverna börja nästa klass trots att de är frånvarande från skolan.
– Det sker ofta slentrianmässigt och utan prövning från rektorn. Trots att eleverna inte är i skolan och underkänns i massor av ämnen så flyttas de upp och får börja nästa klass om och om igen. I stället borde man se till att de eleverna får så lång tid i skolan som möjligt, säger hon.

I sex av fallen som Skolinspektionen har granskat är bristerna så allvarliga att skolorna hotas med vite på 300 000 kronor om de inte snabbt får eleven tillbaka i undervisning.
– Skolorna upplever ofta att de gjort allt de kunnat. Men när vi pressar på blir det ofta mycket bättre. Ibland är det så att föräldrarna önskar en fristående skola med särskild kompetens och inriktning, men som kommunen tycker är för dyr. När vi då kommer med ett hot om vite så ändrar de sig, säger Ann-Marie Begler.

Hur stort ansvar har föräldrarna för sina barns skolplikt?
– Det är ett ömsesidigt ansvar mellan föräldrar och skola. Vi har nog inte ett enda fall med föräldrar som inte vill att deras barn ska gå i skolan. Men ibland klarar de helt enkelt inte av det, eller så tycker de att barnet blir utsatt för så mycket kränkningar i skolan att de inte längre vill att det ska gå dit.

En rapport från Skolverket visar att 1 650 elever varit fullständigt frånvarande i minst en månad utan giltiga skäl. Men den studien är fem år gammal och innefattar inte alla skolor. Sanningen är att ingen egentligen vet hur många elever som är så kallade hemmasittare.
– Intresset för att studera det här problemet borde vara mycket, mycket större. Jag tycker att Skolverket borde titta på det igen, säger Ann-Marie Begler.

Konsekvensen för eleverna som inte klarar grundskolan är långtgående. Det säger Lena Häägg som är rådgivare på Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och expert på långvarig frånvaro.
– Det är förödande för eleverna. Klarar du inte grundskolan, och sedan inte gymnasiet, blir det mycket svårt att återhämta sig, säger hon.

Lena Häägg är mycket kritisk till att kunskapen är så låg om elever som är borta från skolan.
– Vi tror till exempel att det är lika många pojkar som flickor, och att drygt hälften har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som adhd och autism. Men inte ens det vet vi säkert och det är ett mycket stort problem. Kunskapen påverkar vilken hjälp man sätter in, och hur tidigt man gör det.

Lena Häägg bedömer att Skolverkets siffror från 2010 är daterade, och att problemet är större än så. Men hon anser också att skolorna har blivit bättre på att arbeta med frågan, främst när det kommer till att involvera andra aktörer som barn- och ungdomspsykiatrin och socialtjänsten.

Förutom Skolinspektionen och SPSM uppger även Sveriges kommuner och landsting, SKL, till DN att man vill att Skolverket ska utreda frågan ytterligare. Men Skolverket har ingen planerad utredning av elever med lång ogiltig frånvaro.
– Vi ser fram emot att få ett sådant uppdrag från regeringen. Som läget är i dag är vi helt uppbokade av regeringsuppdrag och har inga resurser att själva initiera så stora utredningar, säger Skolverkets analys-chef Karin Wahlström.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

"Fakta.
Sex skolor riskerar viten

I Skolinspektionens granskning ingår 73 ärenden som de fattat beslut i sedan mars. I 34 av fallen finns krav på åtgärder. Sex av dem har lett till vitesbeslut. Skolorna kan slippa vite om de åtgärdar bristerna.

Ibland används uttrycket "hemmasittare", men experterna föredrar att prata om elever med lång ogiltig frånvaro. Ordet är missvisande, eleverna kan vara i skolan hela dagarna men aldrig gå på en lektion. Skolinspektionens granskning avser elever som är borta från skolan utan giltig frånvaro i mer än två veckor.

Nästan alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Skolplikten innebär att eleven ska delta i den verksamhet som anordnas i skolan, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Ingen vet hur många elever i grundskolan som har långvarig frånvaro. Den senaste undersökning gjordes av Skolverket under 2010 och visade att 1 650 elever då hade lång ogiltig frånvaro. "

DN 2 juni 2015:

"Folk tror att man curlar sina barn eller inte kan sätta gränser"

" Båda Jiang Millingtons barn har varit borta från skolan i långa perioder. För att komma tillbaka har de tillsammans tvingats kämpa mot fördomar, byråkrati och en oförstående omgivning.

– Det är kul nu på den nya skolan för där passar jag in. Där har alla autism som jag, säger Emma.

Hon är elva år och uttalar autism med ett engelskt "å-tism". Engelskan har hon med sig hemifrån, i skolan har det inte blivit så många språklektioner. I stället har Emma kämpat med att få skolgången att fungera över huvud taget.

Sedan ett tag tillbaka går hon inte längre i sin gamla skola. En ny specialskola hjälper henne i stället med en resursperson som kommer på besök hemma och hjälper till. Förhoppningen är att Emma så småningom ska vara med på lektionerna.

Att en utomstående kommer på morgonbesök är inte nytt för familjen. Storebror Erik var i samma situation som sin syster för några år sedan. I femte klass blev situationen ohållbar på hans dåvarande skola.

– Det var väldigt höga krav och BUP säger att det var för att min pappa hade dött också, säger Erik som fick han höra att han förstörde för hela klassen när han inte kunde vara lugn på lektionerna.

Nu går han i en resursskola, men vägen dit var inte lätt. Mamma Jiang Millington ordnade en privat adhd-utredning av sin son, som BUP inte litade på innan de gjort en egen. Även den visade att han hade adhd.

– Det var en kamp för att bli trodd. Som förälder måste man lära sig

allt, annars kraschar familjen. Det finns så mycket fördomar kring de här diagnoserna och okunskap kring hur man ska hantera dem.

Eriks nya specialskola såg till att en ur personalen som han hade förtroende för kom på besök varje morgon. Första steget var att få Erik att ens gå till skolan.

– Jag säger att den nya skolan har räddat hans liv, det är ingen överdrift, säger Jiang Millington.

Jiang Millingtons erfarenheter har fått henne att engagera sig i föräldranätverket Barn i behov. Det är inte en organisation med fast styrelse eller stadgar, den som inte längre orkar måste kunna ta ett steg tillbaka och få en paus.

Hon säger att föräldrar med barn som är hemma från skolan ofta möts med misstänksamhet.

– Folk tror att man curlar sina barn eller inte kan sätta gränser. Det gör att man ofta isoleras eftersom man inte orkar bemöta den attityden. Det är oerhört kränkande med tanke på hur mycket vi kämpar.

Inom föräldranätverket är frustration stor mot oförståelsen inför deras situation. Nästa vecka arrangerar de ett seminarium i riksdagen tillsammans med Rädda barnen. Medverkande är experter inom bland annat utbildning och psykiatri. Förhoppningen är att föräldrarnas erfarenheter ska nå den politiska toppen.

– I dag är kunskapen jättelåg och ingen känner att de här barnen är deras ansvar. Rikspolitikerna säger att det är upp till kommunerna, som säger att det är upp till rektorerna, som säger att det är upp till föräldrarna. Vi är alltid längst ned i kedjan. Men vi behöver hjälp för att klara det, säger Jiang Millington.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

“Fotnot: Erik och Emma heter egentligen något annat. “

DN 2 juni 2015:

“SJ stoppar satsningen på snabbtåg till Oslo

SJ tvingas lägga ned sin snabbtågssatsning till Oslo. Norska Jernbaneverket drar med kort varsel i gång banarbeten vilket drar undan mattan för trafiken. – Det är oacceptabelt. Vi kommer inte ens att kunna köra de volymer vi gör i dag, säger SJ:s vd Crister Fritzson.

I dag går två dagliga tåg i vardera riktningen mellan Stockholm och Oslo. Det handlar nästan uteslutande om privatresenärer. Den 9 augusti skulle SJ dra i gång en nysatsning på snabbtåg mellan Stockholm och Oslo, inledningsvis tre dagliga avgångar i vardera riktningen. Tiotals miljoner har satsats på fordonsinvesteringar, trafikplanering och personalutbildning.

Restiden på sträckan skulle förkortas från 6 till 4,5 timmar genom att sätta in premiumtåget X2000. Därmed räknade man med att locka över en stor del av affärspendlarna. I dag görs 1,4 miljoner flygresor mellan de två huvudstäderna varje år.

– Det här skulle vara en början. Vår plan var att öka trafiken med fler avgångar om satsningen föll väl ut, säger SJ:s vd Crister Fritzson.

Han jämför med sträckan Stockholm–Malmö som också har en restid på 4,5 timmar.

– Där har vi i dag 16 dagliga avgångar i vardera riktning och en marknadsandel på 40 procent mot flyget, säger Crister Fritzson.

Men nu tvingas SJ avbryta sin stora satsning med endast två månader kvar till premiären. I slutet av mars meddelade norska Jernbaneverket att man ska byta kontaktledningar på sträckan Lilleström–Kongsvinger. Arbetet kommer att pågå i två och ett halvt år. Eftersom banarbetet utförs dagtid dagligen mellan 9 och 14 så kan SJ inte köra två av sina viktigaste snabbtågsavgångar, morgontåget från Stockholm och lunchtåget från Oslo.

– Jernbaneverkets besked så nära trafikstart kom som en kalldusch och chock för oss. Jag är bedrövad över att SJ inte fått information om detta tidigare. Vi har varit överens om att genomföra snabbtågssatsningen med full kraft. Nu kommer vi inte ens att kunna köra de volymer som reser på sträckan med vanliga tåg i dag, säger Crister Fritzson.

Med snabbtågen har SJ räknat med att kunna öka trafiken på sträckan med minst 20 procent, på flygets bekostnad.

– Om vi ska nå de klimatmål som våra nordiska länders regeringar beslutat om så måste alla vi få till enklare, smidigare och miljöriktiga transporter mellan våra huvudstäder. Hela järnvägen måste ha större kundfokus, det gäller operatörer men inte minst ländernas infrastrukturägare. Jernbaneverkets besked går på tvärs mot detta, säger Crister Fritzson.

Går det inte att ersätta tågen med buss längs sträckan?

– Det är inget alternativ för oss. Då tar affärspendlarna flyget, säger Crister Fritzson.

För norska Jernbaneverket kommer SJ:s beslut att avbryta sin snabbtågssatsning som en överraskning.

– Vi hade ett möte med SJ i torsdags förra veckan och har inte hört något om att de skulle avbryta sin snabbtågssatsning. Vi förväntar oss ett besked under veckan, säger Arvid Bårdstu, pressinformatör på Jernbaneverket.

Bakgrunden till att Jernbaneverket beslutat om banarbetena med så kort varsel är att norska staten skjutit till extra pengar för upprustning av det norska järnvägsnätet.

– Det har gett oss möjligheten att rusta upp den här sträckan på drygt elva mil som är mycket eftersatt. Kontaktledningarna är gamla och måste bytas och det tar tyvärr lång tid, säger Arvid Bårdstu.

Varför kan ni inte byta ut kontaktledningarna nattetid i stället?

– Kongsvingerbanan är en av de tyngsta banorna för godstrafik i Norge. Godtågen går mycket tätt där nattetid, säger Arvid Bårdstu.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se “

“Fakta. Snabbtåg till Oslo

SJ planerade att köra tre dagliga avgångar i vardera riktning med snabbtåg mellan Stockholm och Oslo med start den 9 augusti. Sträckan skulle trafikeras av SJ:s bästa och snabbaste tåg, X2000. Restiden skulle minska från 6 till 4,5 timmar jämfört med de nuvarande tågen.

Tanken var att bygga ut trafiken på sikt.

I början av 2000-talet körde SJ senast snabbtåg mellan Stockholm och Oslo under varumärket Linx i samarbete med norska NSB. “

DN 2 juni 2015:

“ Löfven hoppas på nya samarbeten

Efter Indiens president Pranab Mukherjees besök i Sverige har statsminister Stefan Löfven stora förhoppningar på relationerna med Indien. – Det är en milstolpe, säger han.

Den formellt viktigaste delen av Indiens president Pranab Mukherjee besök i Sverige var mötet med Stefan Löfven. Då undertecknades ett antal avsiktsförklaringar, så kal-lade MOU:s, mellan Sverige och Indien.

Uppgörelserna handlar bland annat om hållbar stadsutveckling, medicinsk forskning och affärsmöjligheter för små och medelstora företag. Stefan Löfven beskrev efteråt mötet som en milstolpe i relationerna mellan Sverige och Indien.

– Vi har haft en väldigt lång relation till Indien, de uppskattar att vi var väldigt tidigt ute med att erkänna Indien och upprätta diplomatiska förbindelser. Vi har redan pågående samarbeten när det gäller forskning, hälsa och hållbara samhällen. Det bygger vi vidare på nu, säger han.

Näringsminister Mikael Damberg vill inte specificera vilka effekter avtalen kan ge, utan säger att det ska ses som en politisk plattform att bygga vidare från. Sedan många år har en rad svenska storföretag funnits i Indien, men i takt med att landet utvecklas i snabb takt söker sig även mindre svenska bolag till Indien.

– Det vi ser nu är fler små och medelstora företag som faktiskt satsar på Indien. Det finns väldigt många spännande nya företag som ser möjligheter i Indien, säger Mikael Damberg.

Pranab Mukherjee besök var första gången en indisk president besökte Sverige. Utöver mötet med Stefan Löfven träffade han en delegation från riksdagen ledd av talman Urban Ahlin. I går kväll åt presidenten middag med kungaparet, han träffade också Moderaternas partiledare Anna Kinberg Batra. **Jens Kärrman** jens.karrman@dn.se “

DN 3 juni 2015:

”Hotet om brittiskt utträde en chans att göra EU bättre”

Sverige måste agera. Storbritanniens utlovade omröstning om EU-medlemskapet kan komma att vålla stora problem för unionen – men det kan också bli ett tillfälle att göra EU bättre. Sverige måste ta tillfället i akt att ställa krav och arbeta för reformer som ger EU mer legitimitet i medborgarnas ögon, skriver Leif Pagrotsky.

Det brittiska valutslaget skapar febril aktivitet i EU och stark press på Sverige. Vi vet nu att det blir folkomröstning i Storbritannien om utträde ur EU senast 2017, sannolikt redan nästa år. Som om inte eurokris, Greklandskris, Medelhavskris och Ukrainakris är nog, nu riskerar en utdragen process att paralysera EU under de kommande åren. Många vill därför ha ett snabbt händelseförlopp och kräver i griniga ordalag att premiärminister Cameron skyndar på.

Innan folkomröstningen kan hållas måste det finnas ett förhandlingsresultat om nya villkor för EU-samarbetet som de brittiska väljarna kan ta ställning till, men regeringen i London har inte ens börjat formulera vilka krav de vill förhandla om. Nu måste det börja rulla.

Sverige behöver redan nu börja tänka igenom och förbereda sitt förhållningssätt inför de förhandlingar som väntar. Det får inte bli så som det alltför ofta varit, att andra tar initiativ vi är oförberedda på och innan vi hunnit ur startblocken är frågorna avgjorda. I stället ska vi se det uppkomna läget som en möjlighet att förbättra EU. 2000-talets stora EU-projekt utöver utvidgningen av medlemskretsen har inte lett

till det uppsving i ekonomisk och politisk styrka som förespråkarna hoppades. EMU har ingen tillväxt och de EU-gemensamma företrädarna har ingen ökad tyngd i utrikespolitiken så länge de representerar en region med stagnation, arbetslöshet och splittring i avgörande frågor.

Det som är EU:s historiska storhet och stolthet, vår gemensamma inre marknad där vi låter öppenheten och marknadskrafterna främja och stärka de demokratiska värdena, har vi börjat ta för given. Som om den metoden inte duger längre. Vi har fantastiska erfarenheter av att främja utveckling och stabilitet i Europa genom öppenhet och sammanflätning mellan länder, men i stället för att gå vidare och utveckla detta i vårt närområde har vi varit upptagna av en fåfäng ambition att tävla med USA om att ha högst röst.

Tänk så mycket större skillnad det hade gjort kom vi kunnat förmå oss att till exempel låta Medelhavsländerna fritt sälja sina livsmedel och andra specialiteter i Europa i stället för att stänga dem ute med tullar och olika finurliga handelshinder. Vilka alternativ hade inte det kunnat skapa för de människor som i dag inte ser någon annan utväg än att riskera livet på Medelhavet.

Jag ser flera områden där vi snarast behöver precisera vårt förhållningssätt och signalera vår position.

1 Vilken sorts förhandlingar vill vi se? Om Cameron vill ändra relationerna med övriga EU-länder är det med de andra 27 länderna han skall förhandla, men tecken tyder på att EU-kommissionen vill ta initiativet och sköta förhandlingarna själv. Risken blir då att kommissionens ordförande Juncker gör upp med Cameron i ett slutet rum om några kluriga formuleringar som det så ofta blir i EU. Sverige bör tydligt och tidigt deklarera att förhandlingarna bör ske i ministerrådet och ingen annan stans. De bör skötas av folkvalda regeringar, inte av tjänstemän som inte svarar inför någon.

2 Vad skall Sverige inta för grundattityd till Storbritanniens krav? Vi kan vara flexibla och tillmötesgående för att underlätta för Cameron att få sitt folk med sig på att stanna kvar i EU, vilket ju är ett uppenbart svenskt intresse. Men vi kan också inta en tuff attityd för att vi till exempel vill slå vakt om rörligheten inom EU och svenskars möjligheter att arbeta och studera i Storbritannien.

Jag lutar åt det senare. Den fria rörligheten är en av EU:s grundpelare. På senare år har vi släppt in ett antal fattiga länder i gemenskapen. Det ger dem nya möjligheter, men det ger även oss övriga inom EU rätt att ställa krav. Det är inte okej för medlemsländer att blunda för missgynnade gruppers svårigheter. Alla medlemmar har ett ansvar för att undvika situationer där den fria rörligheten blir desperata människors sista utväg. Det här är en angelägenhet inte bara för Storbritannien, utan för alla länder som värdesätter fri rörlighet inom unionen som medel för ökad flexibilitet och tillväxt. Kanske kan den nuvarande situationen knuffa i gång en skärpning.

3 Om Storbritannien framför krav på förändringar som också vi gillar måste vi se till att det blir förändringar som står öppna för alla, inte bara för dem. Någon upprepning av Thatchers bravad att få fördelar som alla andra, också vi, fick betala kan inte komma i fråga. Vi bör agera för generella lösningar som gäller alla, inte särlösningar för en.

4 Vi måste tänka igenom vilka egna önskemål om förändringar vi har som kan passa in i detta sammanhang. Vi bör rådgöra med andra likasinnade om samarbete kring krav som kan förenkla medlemskapet och begränsa Bryssels roll till de områden där det finns ett tydligt mervärde i beslut på den gemensamma nivån. Här har bland annat Nederländerna bedrivit ett ambitiöst förberedelsearbete som vi kan samarbeta kring. Nu kan också vara rätt tidpunkt att effektivt sätta stopp för möjligheten att överföra beslutsmakt till den gemensamma nivån utan att medlemsländerna ens tillfrågas.

5 Om olyckan är framme och Storbritannien lämnar EU, hur kan vi minimera effekterna för Sverige? Ekonomiskt behöver vi säkerställa fortsatt goda förbindelser med detta land som är så viktigt för oss. Politiskt blir det en förlust för oss i EU om ett stort land med åsikter som ofta sammanfaller med våra faller bort. Vi riskerar att EU:s kurs försämras om jordbrukspolitik, frihandel, forskning och andra viktiga områden. Om de lämnar kommer de säkerligen inte att delta i något EES-liknande samarbete utan det blir samma relationer som med länder utanför Europa – öppen handel inom de områden som regleras av Världshandelsorganisationen (WTO), men osäkert om annat. Det skulle helt klart innebära att de lämnar den inre marknaden.

Det kan låta som en självklarhet att Sverige bör ta tillfället i akt att främja egna intressen i den EU-process som nu kommer att äga rum, i stället för att passivt riskera att den drabbar oss och EU negativt. Men min erfarenhet är tyvärr att den svenska linjen ofta varit just reaktiv.

Som vi numera vet är inte alla idéer och reformer som uppfinns i Bryssel av toppenkvalitet. Därför är det dags att göra upp med föreställningen att en god EU-medlem är en lydig och följsam EU-medlem. Jag menar snarare att genom att aktivt arbeta för förändringar främjar vi EU:s möjligheter att fungera bättre och göra skillnad i framtiden.

Britterna är i många avseenden våra meningsfränder i EU-kretsen. Utfallet av deras förhandlingar med kommissionen kan leda till brittiskt EU-utträde. Men möjligheten öppnas samtidigt att föra en diskussion om onödig centralisering av makt inom unionen, och ge tillfälle att söka förståelse för behovet av reformer som ger EU bättre legitimitet i medborgarnas ögon.

Camerons folkomröstningsförberedelser kan skapa stora problem. Men de kan också vara den chans vi väntat på för att göra EU lite bättre.

Leif Pagrotsky tidigare bland annat handels- och näringsminister i socialdemokratiska regeringar “

DN 3 juni 2015:

“ LO: Svensk ekonomi behöver en kickstart

Nu ökar LO trycket på regeringen. För att sänka arbetslösheten krävs en expansiv ekonomisk politik och flera år med underskott, skriver LO i sin nya jobbrapport. Målet är att nå en arbetslöshet på mellan 2 och 4 procent.

När Karl-Petter Thorwaldsson på våren 2012 tillträdde som ordförande för LO lovade han att tillsätta en utredning om hur full sysselsättning ska uppnås.

Nu är den mer än 400 sidor långa -rapporten klar. Slutsatserna ska behandlas på LO-kongressen i juni nästa år. I utredningen, som DN läst, slår LO fast att full sysselsättning råder då arbetslösheten är mellan 2 och 4 procent och sysselsättningsgraden är minst 85 procent.
– Hade man varit LO-ordförande för 20 år sedan och sagt att LO:s mål för full sysselsättning är mellan 2 och 4 procent hade man nog blivit utvisad, säger LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson.

Att man ändå enades om detta mål beror på att många heltidsstuderande sedan 2006 räknas som arbetslösa.

– Därför är det rimligt att den öppna arbetslösheten över en konjunkturcykel svänger mellan 2 och 4 procent. Vi tror då att det fortfarande gör att alla som vill eller kan har möjlighet att få ett arbete, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

För att nå full sysselsättning krävs enligt LO en mer vågad ekonomisk politik än den som bedrivs i dag. Så länge som räntorna och inflationen är låg förordar LO en expansiv ekonomisk politik.

I rapporten förordas på kort sikt en ”kickstart av svensk ekonomi” som ska pågå så länge åtgärderna pressar ned arbetslösheten. Utredarna menar att det ekonomiska läget ger utrymme för stimulanser i storleksordningen 1,5 till 3 procent av BNP.

– Vår arbetslöshet beror till stor del på struktur och matchningsproblem. Mycket tyder på att den höga svenska arbetslösheten i huvudsak är ett efterfrågeproblem. Då ska man använda sig av statens resurser för att se till att ekonomin växer snabbare, säger Thorwaldsson.

Han anser att en mer expansiv politik inte riskerar statens finanser.

– Tittar du på svensk ekonomi i dag så är den stark. Vi har ett saldoproblem, men vare sig när det gäller utgiftstaket eller skulden är det några problem, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

På lite längre sikt vill LO ersätta dagens överskottsmål med ett nytt mål för det offentliga sparandet. Däremot levererar utredningen inget färdigt förslag för hur överskottsmålets efterföljare ska utformas.

– Min stora dröm är att den här rapporten också ska starta en debatt bland de borgerliga partierna, så att vi inte är fast i den eviga konflikten om budgetramar och budgetunderskott som vi steppat runt i 20 år, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

För att dämpa följderna av nästa kris vill LO se att banksektorn hålls i stramare tyglar än i dag. Det ska bland annat ske genom ökade krav på kapitaltäckning.

– Av de 80 miljarder bankerna gjorde i vinst förra året, hade de kunnat lägga mycket mer i reserver i stället för att dela ut till aktieägarna. Då hade bankerna blivit mer stabila inför den kraftiga nedgång som kommer att komma, -säger Karl-Petter Thorwaldsson.

En betydande del av LO-rapporten handlar om hur man ska utjämna skillnaderna på arbetsmarknaden mellan kvinnor och män.

– Jag blev faktiskt chockad när jag hörde från våra utredare att om vi höjer sysselsättningsgraden och arbetstidsmåttet för kvinnor till samma nivå som för män så skulle det räcka för att skapa 440 000 fler sysselsatta. Det är Sveriges utan jämförelse största tillväxtpotential de kommande åren, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“1 Lägre arbetslöshet
LO:s målsättning blir att -arbetslösheten över en konjunkturcykel ska pendla mellan 2 och 4 procent. Målsättningen är tuffare än regeringens. LO siktar på att 85 procent av alla mellan 20–64 år ska ha ett jobb.

2 Expansiv ekonomisk politik
Den ekonomiska politiken ska vara expansiv så länge som efterfrågeåtgärder biter på arbetslösheten och som inflationen och räntorna är låga. Enligt LO-rapporten beror en betydande del av arbetslösheten på efterfråge-problem.

3 Ersätt överskottsmålet
Det nuvarande överskottsmålet ska prövas mot andra mål. Däremot sätter LO inte ned foten kring vilket system som är att föredra. Alternativ som nämns är en nivå på statsskuldens storlek av BNP, ett nytt mål för det finansiella sparandet och införande av en drifts- och kapitalbudget. Så länge den nyligen tillsatta utredningen om ett nytt långsiktigt mål pågår förordar LO ett tillfälligt underskottsmål.

4 Färdiga stimulanspaket
Det bör finnas färdiga, tillfälliga, finanspolitiska paket att sätta in snabbt vid kraftig lågkonjunktur. Förebilden kommer från Tyskland och de så kallade kort-t-idsjobben. I en djup lågkonjunktur ska utgiftstaken kunna revideras.

5 Höj a-kassan
LO välkomnar höjningen av taken i a-kassan, men vill se ytterligare höjning. Fackets främsta krav är att ersättningen indexeras, så att den inte urholkas av inflation och reallöneökningar. Utöver trygghet för medlemmarna menar LO att arbetslöshetsförsäkringen är en viktig stabilisator i ekonomin i händelse av lågkonjunktur.

6 Styr upp Riksbanken
Riksbankens mål bör förtydligas. Precis som i dag ska Riksbanken sträva mot att hålla inflationsmålet, men LO vill även ha ett mål för arbetslösheten. Detta mål ska dock inte vara fast. LO vill att Riksbanken även fortsättningsvis ska vara självständig och tycker att

dagens regelverk är bra, men menar att Riksbanken inte följt reglerna. Därför vill man skärpa den demokratiska kontrollen och utvärderingen.

7 Jämställd föräldraförsäkring
LO vill på sikt att föräldraförsäkringen delas lika mellan föräldrarna. Som ett första steg bör föräldradagarna tredelas.

8 Hårdare krav på bankerna
Kapitaltäckningskraven för banker och finansiella institut ska höjas. LO vill också verka för en lagstiftning som gör det möjligt att avveckla krisande banker utan stora kostnader för skattebetalarna. De regleringar av banksektorn som nu sker internationellt välkomnas.

9 Bättre omsorg
Kommunerna ska vara skyldiga att erbjuda barnomsorg på obekväma tider. LO vill också se en stärkt äldreomsorg. Båda kraven syftar till att göra det lättare att jobba heltid för kvinnor.

10 Höj kvinnolönerna
LO:s 14 förbund är ense om att verka för att lönerna i kvinnligt dominerade sektioner ska öka. Löneskillnaden ska halveras på tolv år. Också i fortsättningen ska industrin sätta normen för löneökningarnas storlek, men låglöneyrkena ska få en halv procentenhet mer. “

DN 3 juni 2015:

”Romson får mer kritik än hela regeringar får”

“ Regeringen får kritik i rekordmånga ärenden av konstitutionsutskottet. KU är enigt i kritiken – men oense om vad som varit regeringen Löfvens största övertramp hittills.

Trots att regeringen bara har suttit några månader vid makten får statsminister Stefan Löfven och hans statsråd kritik i hela tio ärenden av riksdagens konstitutionsutskott. Enligt KU-ordföranden Andreas Norlén (M) är det ingen -regering som fått lika mycket kritik av utskottet på åtminstone 20 år.

– Tio fall av kritik är mycket. Tio fall av enhällig kritik är väldigt mycket, säger han.

KU:s kritik handlar bland annat om hur regeringen hanterade förslaget om att upphäva det fria vårdvalet, beslutet om att frysa arbetet med Förbifart Stockholm och hur erkännandet av Palestina gick till.

Andreas Norlén anser att regeringens hantering av Bromma flygplats, där en särskild förhandlingsperson utsågs samtidigt som riksdagen var på väg att uttala att någon sådan inte borde tillsättas, och beslutet om att tillfälligt stoppa Förbifart Stockholm är de ärenden där regeringen förtjänar allvarligast kritik.

– Det var olämpligt av regeringen att agera som den gjorde i Brommafrågan. Och regeringen levde inte upp till budgetreglerna om god hus-

hållning med statens pengar när 170 miljoner kronor försvann i samband med stoppet för Förbifarten, säger Andreas Norlén.

KU är enigt i alla beslut men vice ordförande Björn von Sydow (S) delar inte Andreas Norléns uppfattning om vilket ärende som förtjänar mest kritik.

– Det allvarligaste är att regeringen inte självmant gick till lagrådet med förslaget om att slopa vård-valet. Lagrådet är en viktig instans, säger Björn von Sydow och tillägger att det är utan glädje som han är med och kritiserar en socialdemokratisk regering.

Han understryker att det förvisso är många fall av kritik som KU lyfter fram men att ärendena i sig inte är av tyngsta sort.

– Det finns knappast någon grund att gå till en misstroendeförklaring mot enskilda statsråd utifrån de här ärendena, säger Björn von Sydow.

De borgerliga partierna vill lyfta fram att miljöminister Åsa Romson (MP) får kritik i flera ärenden. Det handlar om ett uttalande kring licensjakt på varg, omständigheterna kring anställningen av en statssekreterare och hur hon besvarade en fråga om extraval under en frågestund i riksdagen.

– Åsa Romson får enskilt mer -kritik än vad hela regeringar brukar få, kommenterar Matthias Sundin (FP).

Björn von Sydow vill dock spela ner kritiken mot Åsa Romson:

– Jag anser att det är närmast slumpartat. Jag ser inte att det är något som speciellt vidhäftar henne.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“ Fakta. Kritik i tio punkter

1 Förslaget om att upphäva kravet på vårdvalssystem i primärvården.
2 Beslutet att frysa Förbifart Stockholm.
3 Hanteringen av erkännandet av staten Palestina.
4 Utrikesministerns information till EU-länderna om erkännandet.
5 Beslutet att utse en statlig samordnare för Bromma flygplats.
6 Anställningen av en statssekreterare i Miljödepartementet.
7 Statens finansiering av Medelhavsinstituten.
8 Statsministerns uttalande i samband med riksdagens budgetbeslut.
9 Åsa Romsons uttalande om licensjakt på varg.
10 Infrastruktur-ministerns agerande avseende EU:s fjärde järnvägspaket.
DN “

DN 3 juni 2015:

“ Högskolan lyckas inte bryta trend

Sannolikheten för att en ung människa börjar plugga på högskola bestäms fortfarande i hög grad av hur lång utbildning föräldrarna har. När konkurrensen om studieplatserna hårdnat är det främst de från lågutbildade hem som drabbas.

Den sociala snedrekryteringen är densamma som för tio år sedan, konstaterar Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i sin årsrapport. Slutsatsen dras efter att ha jämfört årskullarna födda 1979 och 1988, det vill säga dem som kunnat följas upp till 25 års ålder.

Bland 88:orna var det totalt 44 procent som hade börjat i högskolan senast vid 25 års ålder. Men bland dem som hade en forskarutbildad förälder var andelen 84 procent. Bland barn till dem med endast folkskola eller grundskola var andelen 22 procent.

De senaste fyra åren har konkurrensen om studieplatserna ökat. Många vill läsa, men lärosätena har dragit ned på antalet platser som en följd av snävare ekonomiska ramar.

– Vi ser att de som kommer från studieovana miljöer har svårare att komma in. I en situation där konkurrensen om platserna blir hårdare är det naturligtvis de grupperna som får det ännu svårare, säger universitetskansler Harriet Wallberg.

Hon konstaterar att regeringen aviserat fler studieplatser – 14 000 nya platser till och med 2018. Men det behövs också en vitamininjektion, pengar för att kunna hålla kvalitet på utbildningarna, hävdar hon:

– Utbildningsplatser behövs men vi har noterat att de statliga medlen till utbildning har urholkats så mycket att lärosätena har svårt att anställa lärare och ha tillräckligt många undervisningstimmar för studenterna. Regeringen har aviserat ett visst tillskott men man är inte riktigt uppe på den nivå som behövs för att komma tillbaka.

Även om den sociala snedrekryteringen består har studentens eller dess föräldrars födelseland, fått mindre betydelse, visar UKÄ:s årsrapport. Första och andra generationens invandrare går vidare till högskolan i nästan lika hög grad som personer med svensk bakgrund. Snittet för gruppen med utländsk bakgrund dras ned av de som har kommit till Sverige i skolåldern, och alltså haft en större språklig utmaning.

TT “

“ **Fakta. Fler siffror**

För fjärde året i rad minskade antalet nybörjarstudenter i högskolan. Förra läsåret började 87 700 nybörjare i högskolan. Samtidigt fortsatte antalet sökande att öka.

Som en följd har konkurrensen om studieplatserna ökat. Hösten 2014 antogs 43 procent av de behöriga förstahandssökande.
TT “

DN 3 juni 2015:

“ Minister lovar utreda frånvaron

Ingen vet hur många elever som stannar hemma från skolan och kompetensen för att hjälpa dem är ofta låg. Det rapporterade DN i går. Nu lovar utbildningsministern att frågan ska utredas. – Det är ett växande problem, säger Gustav Fridolin.

Elever med långvarig ogiltig frånvaro, ibland kallade ”hemmasittare”, pekas ut som en av skolans största utmaningar. I en artikel i DN kritiserar Skolinspektionen många skolor som myndigheten anser gör alldeles för lite för att hjälpa eleverna.

Efter granskningen säger utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) till DN att det är viktigt att skolor, kommuner och friskoleföretag tar problemet på allvar.

– Jag har träffat många av de skolor och organisationer som arbetar framgångsrikt med den här frågan. De bedömer att det är ett växande problem. För att öka andelen elever som börjar gymnasiet måste vi satsa tidigt på de barn som DN berättar om, säger han.

Av de 73 fall som Skolinspektionen granskat sedan mars har drygt hälften lett till krav på åtgärder. Sex fall innebär dessutom hot om vite på 300 000 kronor om inte skolan kommer till rätta med elevens situation.

Samtidigt är kunskapen om de frånvarande eleverna liten. I dag vet ingen hur många elever som är hemma från grundskolan.

Därför säger Skolinspektionen, SKL och Specialpedagogiska skolmyndigheten till DN att de vill att Skolverket utreder frågan. Senast det gjordes var för fem år sedan.

– Vi ser fram emot att få ett sådant uppdrag från regeringen, säger Skolverkets analyschef Karin Wahlström.

Nu säger Gustav Fridolin att ett sådant uppdrag är på gång, även om det inte är klart vem som ska utföra det.

– Vi behöver mer kunskap, det kan gälla både att inhämta statistik och kunskap från forskning. Just nu tittar vi på vem som ska få den uppgiften. Det kan till exempel vara Skolverket och Skolforskningsinstitutet, säger Gustav Fridolin.

Han säger att det även pågår en satsning på att stärka elevhälsan på skolorna, med en budget på 200 miljoner kronor för nästa år.

På Stockholm stadsmission finns enheten Oneeighty som dagligen har onlinekontakt med elever som är hemma från skolan. Med en pedagog och en socionom kan de hjälpa till med skoluppgifter och samtidigt ge socialt stöd. Projektledare Marit Salhlström välkomnar utbildningsministerns löfte.

– Det är bra om man ökar den generella kunskapen, vi ser att det här är något som kan ske inom alla olika grupper av elever. Jag hoppas också att man lyfter den kommunala situationen. Ofta finns det ett kortsiktigt kostnadstänk som gör att elever bollas mellan förvaltningar samtidigt som problemen och kostnaderna ökar, säger hon.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN 3 juni 2015:

“ Löfvens byggförslag får tummen ned av fond-vd

Ökade investeringar från AP-fonderna ska få upp bostadsbyggandet och pumpa in pengar i infrastrukturprojekt, sade statsminister Stefan Löfven vid Socialdemokraternas kongress i helgen. Men AP-fonderna har redan friheten att investera hur mycket de vill i fastigheter och bostäder. Tredje AP-fondens vd Kerstin Hessius är oroad för att ökad politisk styrning av pensionskapitalet framöver.

Vid Socialdemokraternas kongress i helgen sade statsminister Stefan Löfven att han vill att AP-fonderna ska bidra till ökade investeringar i bostäder och infrastruktur.

Hans uttalande betyder egentligen ingenting, så länge nuvarande regler gäller för AP-fonderna, som förvaltar kapital till den allmänna pensionen, menar Kerstin Hessius, vd för tredje AP-fonden. Deras övergripande mål är att nå en real avkastning på 4 procent.

– Löfven kan säga vad han vill så länge som nuvarande lagstiftning råder. Vi investerar i det som passar våra portföljer. Passar bostäder våra portföljer investerar vi i det, passar det inte investerar vi inte i det. Avgörande för oss är hög avkastning till låg risk, säger Kerstin Hessius.

Som lagen ser ut i dag får AP-fonderna inte ta några politiska hänsyn, konstaterar hon.

– Våra investeringar får inte styras av ekonomisk-politiska hänsyn. Då bryter vi mot lagen.

Det hon tror skulle kunna innebära ökade investeringar i infrastruktur och fastigheter är om regeln om att 30 procent av AP-fondernas kapital måste vara placerade i räntebärande pappar ändras.

– Sänkte man den gränsen till 20 procent skulle det kunna frigöra kapital till infrastruktur och fastigheter.

Men Kerstin Hessius är orolig för det förslag som ligger i riksdagens pensionsgrupp och som ska skickas ut på remiss senare den här månaden. Det innebär visserligen friare investeringsregler. Men samtidigt ska en övermyndighet övervaka AP-fonderna och se till att de följer en referensportfölj. Något som hon tror minskar investeringar i infrastruktur.

– Vi ser med oro på det förslag de håller på att koka ihop i pensionsgruppen eftersom styrningen av AP-fonderna kommer bli mycket mer politiserad. Man kommer styra placeringarna från en myndighet och i princip blir det bara aktier och obligationer. De kommer innebära att man inte investerar lika mycket i infrastruktur som nu, så några välbalanserade portföljer blir det inte.

Samtliga AP-fonder som DN har talat med betonar att det övergripande målet i dag är att ha en bra och stabil avkastning.

Ossian Ekdahl, kommunikationschef på första AP-fonden, förklarar att investeringar föregås av djup-gående analyser, och inte påverkas av politiska utspel. Han skulle dock välkomna om maxgränsen för investeringar i onoterade papper på 5 procent höjs. Det skulle kunna öka investeringarna i infrastruktur.

– Infrastruktur passar bra i vår portfölj. Det är stabilt, har låg risk och ger någorlunda hög avkastning. Det är också få andra investerare som kan göra den typen av investering eftersom den är så långsiktig. Om maxgränsen på 5 procent för onoterade tillgångar ändrades skulle vi

kunna hitta flera lönsamma infrastrukturinvesteringar. Det skulle vara bra för pensionssystemet och därmed bra för kommande pensionärer.

Andra AP-fonden har för tillfället 9 procent av sin portfölj investerad i kommersiella fastigheter, men inget i bostäder.

– Vi har hittills gjort bedömningen att det inte passar i vår portfölj, säger Ulrika Danielson, kommunikationschef på andra AP-fonden.

De påverkas inte av Stefan Löfvens utspel.

– Vi har inte gjort någon tolkning av det han sa. Vi investerar i det som ger bäst avkastning och har en lag som styr vilka gränser vi har.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Fakta. AP-fonders placeringsregler

S-kongressen beslutade att man ”stöder” en ”förstärkning av det offentliga pensionskapitalets möjligheter att placera investeringar i bostadsbyggande och infrastruktur”.

Det ska ske inom ramen för det ”överordnade målet att säkra framtida generationers pensioner”.

Partierna i pensionsgruppen kom i mars 2014 överens om friare placeringsregler för AP-fonderna.

Överenskommelsen innebar också att fondernas placering i svenska aktier får uppgå till högst två procent av det samlade börsvärdet och högst tio procent av röster eller kapital i ett enskilt bolag.

DN “

DN 3 juni 2015:

“ Fler män än kvinnor får läsa vidare

Männen får konsekvent bättre förutsättningar för sin kompetensutveckling än kvinnorna. Det kan bidra till männens högre löner. Det visar en ny undersökning från privattjänstemannaförbundet Unionen.

– Kompetensutveckling är ju ofta kopplat till löneutveckling, så den obalans vi sett i vår undersökning kan vara en bidragande orsak till löneskillnaderna, menar Unionens statistiker Agneta Funseth.

Unionen har låtit Ipsos intervjua 550 män och 450 kvinnor, samtliga medlemmar i fackförbundet Unionen. Två av tre svarade. Och svaren visade tydligt att männen fick mer arbetstid avsatt till sitt fortsatta - lärande.

Bland de som fick mindre än en timme per månad dominerade kvinnorna, medan männen var flest i den grupp som fick mellan en och åtta timmar. En större andel män än kvinnor svarar också att arbetsgivaren har avsatt pengar.

Hälften av männen hade tillsammans med arbetsgivaren gjort en tydlig plan för sin fortutbildning, jämfört med fyra av tio kvinnor. 56 procent av männen har tydliga mål uppsatta, mot 47 procent av kvinnorna.

En anledning kan vara att en större andel av de intervjuade männen än av kvinnorna har någon typ av chefsjobb. En annan kan vara att män

oftare återfinns i tekniska yrken, där behovet av ständigt uppdaterade kunskaper är lätt att identifiera.

Sammantaget uppger två av tre att de det senaste året fått någon form av kompetensutveckling. En av fyra uppger att arbetsgivaren saknar strategi för detta.

Bland dem som inte fått någon utbildning finns inhyrda från bemanningsföretag, tillfälligt anställda, och anställda i ekonomiskt svaga företag.

En annan anledning till utebliven utbildning är att arbetsgivaren väljer att i stället anställa personer med spjutspetskompetens. Det innebär att befintlig personal riskerar att stagnera, påpekar Unionen, samtidigt som arbetsmarknaden runt dem förändras allt snabbare.

Unionen anser att det ska vara skattemässigt fördelaktigt för före-tag att reservera medel till kommande kompetensutveckling. Och för personal i krisföretag bör fackförbund, arbetsgivare och stat tillsammans i högre utsträckning än i dag ansvara för kompetenshöjande insatser.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

DN 3 juni 2015:

“Mariefred ger tiggarna arbete

Förr satt de på gatorna och tiggde. Nu säljer romerna i Mariefred i stället loppisprylar och eget hantverk eller arbetar åt ortsbefolkningen. ”Alla blir lyckligare av detta, både romerna och de boende”, säger Anna Löfving, en av initiativtagarna till projektet.

I Mariefreds Tidnings redaktionskök är det fullt med grejer. Tidningen har upplåtit rummet för att samla in prylar till romernas loppisbord. Tidningens ägare Anna Löfving står med andan i halsen trots att veckan nummer av tidningen precis gått till tryck. Hon har ägnat morgonen åt att jaga sina åtta kaniner som rymt under natten. Den sista fick hon tag på alldeles nyss utanför Systembolaget.

Mariefred är en liten ort med 2 000 invånare. Sedan i höstas har här funnits sex romer som suttit och bett om pengar utanför Ica, Konsum och Systembolaget, bland annat.

Som på många andra håll har det lett till en del irritation bland befolkningen. Men i Mariefred bestämde man sig för att göra något åt saken. Några månader senare finns det inte några som tigger på gatorna längre.

I stället står de vid sina loppisbord och säljer saker som Mariefredsborna samlat in, eller hjälper ortsbefolkningen med enklare arbeten. Det kan handla om trädgårdsarbete, om att putsa fönster, tvätta terrasser eller att städa.

Vi träffar Nicolai och Elena som går och krattar och vattnar i en villaträdgård. Tidigare satt de och tiggde utanför Ica och Konsum.

– Det känns mycket bättre nu när vi får göra rätt för oss, säger Elena.

Nicolai och Elena har sammanlagt tolv barn att försörja hemma i byn Crovu, varav fem egna. Farmor och mormor ser till barnen. Själva är de i Mariefred för att få ihop pengar till den stora familjen, till ytterligare ett rum, och kanske, i framtiden, att dra in elektricitet.

”Munca, munca, munca”, upprepas som ett mantra under hela samtalet. Det betyder arbeta, förklarar Jonatan Nässtrom som hjälper oss att tolka.

Att få möjlighet att jobba har nämligen blivit ett lyckokast för paret.

– Vi får in mycket mer pengar på att arbeta än på att tigga, säger Nicolai.

Han har fått ett påhugg hela den här veckan. En samfällighet behöver hjälp med att röja efter en avverkning.

Projektet med att få bukt med tiggeriet i Mariefred började med en loppmarknad på församlingshemmet i december. Några privatpersoner hade tagit initiativ till att samla in pengar till en operation som en av romernas söner behövde göra. Många skänkte kläder och prylar. Behållningen blev 20 000 kronor.

Anna Löfving åkte tillsammans med pingstpastor Fredrik Olsson i Strängnäs personligen ned med pengarna till byn Crovu utanför Bukarest. Det är därifrån som i stort sett alla tiggare i Strängnäs och Mariefred kommer. De pengar som blev över efter operationen delades ut bland de fattigaste i byn.

– Jag har aldrig för en sekund trott att det är människor med gott om pengar som väljer att resa till Sverige för att tigga, men nu fick jag med egna ögon se hur fattigt de har det, säger Anna Löfving.

Hon erkänner villigt att även hon kunde irritera sig på att romerna i Mariefred inte gjorde något för att få in pengar i stället för tigga. Men i stället för att låta irritationen ta över bestämde hon sig för att hjälpa romerna att ta sig ur tiggeriet.

Samtidigt började Solveig Lundqvist engagera sig för romerna i Mariefred. Hon kunde köpa lite frukt, gav dem lite pengar ibland.

– En av dem visade med händerna att han vill måla. Då frågade jag mig själv varför romerna inte kunde utföra arbetsuppgifter för pengarna i stället, säger Solveig Lundqvist och erbjöd honom att putsa fönster.

På de platser där romerna förut satt och tiggde står de nu bakom ett bord och säljer loppisprylar eller eget hantverk. Nicolai tillverkar fågelholkar, blomlådor och slevar av trä.

Både Anna Löfving och Solveig Lundqvist medger gärna att en del av drivkraften är att de själva får ut något av att göra något för andra.

– Jag är en sådan där typisk människa som mår bra av att hjälpa till. Nu är jag så lyckligt lottad att jag har möjlighet att göra det, säger Anna.

De inser också att de inte kan hjälpa alla. Men om man på fler mindre orter tog efter ”Mariefredsmodellen” så skulle de inte behöva ha några tiggare på gatorna.

– Det blir alla lyckligare av – både romerna och de boende, säger Anna Löfving.

Men det är inte helt lätt att sticka ut hakan på en liten ort som Mariefred. Solveig Lundqvist får frågor om varför hon bara hjälper ”de där” och hennes släkt och vänner är inte allt igenom entusiastiska inför hennes engagemang.

– Jag får höra att jag engagerar mig för mycket, men jag lyssnar inte på det. Jag känner en stor glädje i att hjälpa. Kan jag bara hjälpa en enda familj så är jag nöjd, säger hon.

För Anna Löfving har engagemanget gått ut över hennes eget företag, Mariefreds Tidning.

– Visst skaffar man sig ovänner också. En del säger att ”de tar jobb från våra ungdomar”. Andra hör av sig och vill säga upp sin prenumeration. De säger att vi bara skriver om romer numera, säger Anna Löfving.

Men hon tänker inte låta sig stoppas.

– För en gångs skull, efter femtio år, är jag helt säker på att jag gör rätt. Under den lilla stund vi har här på jorden kan vi väl hjälpas åt? säger hon.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se “

“ Fakta. Mariefredsmodellen

Romerna utför enklare arbeten åt Mariefredsborna, som trädgårdsarbete, fönsterputsning eller städning. Alla betalar efter samvete och förmåga, men rekommendationen är 70 kronor i timmen.

Skattereglerna är krångliga, men enligt skattemyndigheten behöver ingen kontrolluppgift lämnas för arbeten under 1 000 kronor per arbets--givare och år.

Romerna får vara tre månader åt gången i Sverige.

De säljer också eget hantverk och loppisprylar som Mariefredsborna samlar in.

Det finns en Facebookgrupp med namnet Jobb till romer i Mariefred för dem som kan erbjuda jobb. “

DN 3 juni 2015:

“ Därför stoppas anhöriga från hemtjänstjobb

Nu sätter Stadshuset stopp för fler anhöriganställningar i hemtjänsten. – Vi har starka indikationer på att anställda utnyttjas och att de äldre inte får den vård de har rätt till, säger äldreborgarrådet Clara Lindblom (V).

Stockholmarna bor i allt större utsträckning kvar hemma i stället för att flytta till äldreboende. De som har hemtjänst i dag är sjukare än tidigare och det, menar Clara Lindblom, ställer krav på att personalen har utbildning och kompetens.

– Vi har vetat sedan länge att anhöriganställda ofta saknar utbildning, att de inte har möjlighet till kompetensutveckling, att det brister i den sociala dokumentationen, säger hon.

Clara Lindblom har besökt alla stadsdelar utom Hässelby-Vällingby, talat med de anställda där samt med fackföreningarna och äldreförvaltningen – och dessutom praktiserat i hemtjänsten under sex, sju arbetspass.

– Det är helt uppenbart att det finns stora problem med anhöriganställningar. De äldre får inte den vård de har rätt till och vi behandlar olika utförare av hemtjänst annorlunda. Det går inte, säger hon.

Nu blir det stopp för nyanställningar av anhöriganställda och objektanställda från den 1 januari 2016. Objektsanställning innebär att personen bara utför hemtjänst åt en person, det är i stor utsträckning anhöriga som har även de jobben. Stoppet gäller inte personer som vårdar anhöriga med hemvårdsbidrag.

Äldreförvaltningen får i uppdrag att, tillsammans med stadsdelarna, undersöka hur andra kommuner hanterar frågan och komma med ett förslag på en långsiktig lösning.

– Det kan finnas enstaka fall där det finns skäl för en anhöriganställning, men vår utgångspunkt ska vara kompetent personal i hemtjänsten. Vi är en av få kommuner i Sverige som inte har några bestämmelser kring det, säger Clara Lindblom.

I stadens dokumentationssystem för hemtjänsten syns tydliga tecken på att anhöriganställda kan jobba nästan dygnet runt, sju dagar i veckan.

– Oftast tar ingen ansvar för deras arbetsmiljö, de får oftast ingen arbetsledning, de har inga arbetsplatsträffar, säger Clara Lindblom.

De anhöriganställda i Stockholms stad är cirka 700 personer, de allra flesta anställda i privata företag. Enligt Clara Lindblom finns ganska många företag som är helt inriktade på anhöriganställda.

– De har väldigt låga kostnader, de betalar generellt ingenting för till exempel arbetsledning och vidareutbildning. Det är lukrativa verksamheter och vi får starka signaler om att de inte betalar ut avtalsenlig lön eller semesterersättning, säger Lindblom.

Hon menar att när personalen inte mår bra blir kvaliteten på hemtjänsten sämre.

– Vi har försökt komma åt problemet genom inspektioner och genom att häva avtalen med företagen, men då har vi upptäckt att de som jobbar där redan nästa dag är anställda i ett nytt företag. Det är bra att vi nu, äntligen, kan ta tag i något som har varit ett utbrett problem sedan början av 1990-talet. Vi vill professionalisera och höja statusen på hemtjänsten, säger Clara Lindblom.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

DN 3 juni 2015:

“ Kommuner ska få stöd mot social oro

Ökad misstro mot samhället ökar risken för social oro. I dag arrangerar länsstyrelsen ett seminarium för att stärka krisberedskapen för anställda inom bland annat kommuner och brandförsvar.

Säg krisberedskap, och tankarna går till stormar, översvämningar, strömavbrott och skogsbränder. Men på senare år har social oro med brinnande bilar och stenkastning mot utryckningsfordon, blivit en realitet som många kommuner, polis och räddningstjänst möter inte minst i fattiga områden.

Under onsdagen arrangerar länsstyrelsen ett seminarium om krisberedskap ur ett socialt perspektiv för frivilligarbetare och anställda inom kommun, regionala aktörer och frivilliga.

– Det handlar om att ändra perspektivet. Det är relativt nytt att krisberedskapen också behöver ha strategier för att förebygga sociala oroligheter, säger Annette Wallgren, projektledare på Länsstyrelsen i Stockholm, som tillsammans med länsstyrelsen i Skåne och Västra Götaland driver ett projekt för att identifiera och förebygga sociala risker.

– I projektet försöker vi stödja kommuner att utveckla nya arbetsmetoder.

På programmet finns bland annat föreläsningar om kopplingen mellan fattigdom och social oro, erfarenheter från lokalt brottsförebyggande arbete, liksom erfarenheter från workshops om social oro i Botkyrka, Nacka och Sollentuna.

Anna Gustafsson anna.gustafsson@dn.se “

DN 3 juni 2015:

”Jag ville bryta formen”

Arbetskritikens ställning i Sverige är säkrad i minst ett år till. Sociologen och DN-medarbetaren Roland Paulsen får årets Johan Hanssonpris och 250 000 kronor för sin bok ”Vi bara lyder - en berättelse om Arbetsförmedlingen”.

Att arbetslinjen blir mer orealistisk när jobben automatiseras medger nu även själva konstruktören, Per Schlingmann, som nyligen dödförklarade allianspartiernas tidigare paradgren (DN 11/5). Samtidigt växer intresset för alternativa jobbmodeller. Arbetskritikens affischnamn i Sverige heter Roland Paulsen. Han dubbades nyligen till ”vänsterns ljus i tunneln” av sajten Politism och befinner sig, enligt ett avsnitt av podden Lilla drevet, ”på ständig high five-turné med alla landets kulturjournalister”. Sedan i våras är han ny medarbetare i DN Kultur och nu meddelar bokförlaget Natur & Kultur att han också får årets Johan Hansson-pris för ”en välskriven och uppfordrande studie som med svart humor skildrar Arbetsförmedlingens verksamhet och samtida föreställningar om arbete, arbetsmoral och lydnad”.

– Det är fantastiskt hedrande och otroligt förvånande. Jag visste att Dan Josefsson hade fått priset innan, så det är en tung mantel att bära. Hans bok om Quickaffären tillhör det absolut bästa jag har läst, ett otroligt starkt reportage, säger Roland Paulsen i en ödmjuk passning.

Men hur känns det att vara kulturvänsterns nya superstjärna?

– Det är märkligt, jag upplever det inte riktigt så. Snarare finns mycket kritik inom vänstern mot det arbetskritiska projektet. Sedan är det ett problem att den här diskussionen ger så få avtryck i realpolitiken, säger lundensaren som är på tillfälligt besök i Stockholm för ett författarsamtal på Söderbokhandeln.

Vi har stämt träff på ett av lokalkontoren till Sveriges minst omtyckta myndighet. Utanför dörrarna till Arbetsförmedlingen Södermalm förklarar fotografen att han gärna vill fånga något av lokalkontorets sterila atmosfär. Just då passerar två av Arbetsförmedlingens tjänstemän:

”Sterila!? Ni menar väl att ni ska fota vår charmiga arbetsmiljö?”

Tonen är bara spelat förorättad. Vad Roland Paulsen upptäckte när han inledde sin fältstudie var att arbetsförmedlarna själva knappast var de sista att kritisera verksamheten. Få av dem tycks aningslösa om uppdragets moment 22: att lösa ekvationen 40 000 utannonserade jobb och 400 000 arbetslösa. Bokens tema är lydnad.

– Jag försöker göra upp med efterkrigstidens idé om den hjärntvättade byråkraten. Folk är väldigt medvetna om vilka problem som finns på deras arbetsplatser. Men lydnaden är något man gör snarare än tänker och där har cynismen blivit en stor ideologi för många: ”Jag förstår att det är fel, jag har sett igenom systemet och därför är jag inte en del av systemet.” Det är en bedräglig tankemodell som vi alla faller in i då och då.

Enligt en opinionsundersökning som refereras i boken upplever ungefär 13 procent av jordens befolkning att de har ett utvecklande och engagerande arbete. Den stora majoriteten har mentalt ”checkat ut” från jobbet och 24 procent är direkt fientligt inställda till sina jobb.

– Det där lyfts sällan till en politisk nivå med tal om arbetstidsförkortning eller basinkomst. Alla tänker att det är för utopiskt. Men vi har

kunnat göra det flera gånger tidigare och då måste vi fråga oss varför det framstår som utopiskt i dag.

Varför tror du att sextimmarsdagen upplevs som utopisk?

– Den klassiska marxistiska förklaringen är att den ekonomiska makten har blivit så stark att politiken inte längre har något att säga till om. Men den förklaringen är för bekväm, vi har ännu inte försökt i större skala. Om vi försöker och upptäcker att nej, det gick inte, alla företag flydde och Sverige blev uppköpt av Kina, då vet vi att den väldigt enkla reformen att arbeta mindre när vi blir mer effektiva i arbetet inte längre kan realiseras inom kapitalismen. Och det är en jätteviktig kunskap att ha, men det är ännu för tidigt att dra den slutsatsen, säger Roland Paulsen.

Sin första erfarenhet av Arbetsförmedlingen fick Roland Paulsen som barn. Föräldrarna träffades i Stockholm men flyttade till Dalarna för att bygga upp en getgård på 1980-talet. Så kom 90-talskrisen och drömmarna sköljdes bort. Pappa blev arbetslös och omskolade sig till kock, vilket på sikt skulle leda till sabbad rygg och kronisk ledinflammation efter långa arbetsdagar på hårda cementgolv. Mamma fick jobb som servitris, sedan på en bio fram till dess att filmbranschens digitalisering rationaliserade bort yrket biografmaskinist.

– Mina föräldrar var aldrig politiskt eller ideologiskt intresserade, men jag tror att de hade en idé om att de skulle bli lite självförsörjande. Det är också vanligt bland arbetskritiker, den här idén om att vi flyr, vi startar en egen gård. Men för mina föräldrar blev det väldigt tydligt att flykten är svår. De skulle ha behövt ett startkapital, säger han.

I sitt nuvarande forskningsprojekt har Roland Paulsen den arbetskritiska blicken vänd mot det egna skrået: ämnet är meningslöst arbete inom akademien. Han tycker att många akademiker skriver för teoretiskt och jargongtyngt i alltför smala, vetenskapliga tidskrifter. I senaste boken använder han själv språket ”akademiska” bara i sina inledande kontakter med Arbetsförmedlingen, och då för att linda in sitt uppsåt.

– Min ambition var att bryta formen. Nästan allt vi skriver publiceras i tidskrifter som i stort sett ingen har tillgång till. Och vi skriver enligt en mall som kan ta död på vilket ämne som helst. Det här väldigt högtravande språket tror jag grundar sig i samhällsvetenskapernas mindervärdeskomplex gentemot naturvetenskapen, men samhället styrs inte av naturlagar.

I samhällsvetenskap kan kunskapen förändra det vi studerar, nämligen samhället, men då kan kunskapen inte låsas in i de här små kotterierna, säger han.

Johan Hansson-priset går till en skribent som i debatt- eller reportagebokens form bidragit till diskussion av samtidens viktiga frågor. Om Roland Paulsens radikala idéer har fått vissa att skåda det utbrända samhällets nya frälsare, med ett fritidsevangelium från ovan, har han också fått svar på tal. En av stötestenarna är synen på arbete, som vissa (bland dem DN:s recensent Kajsa Ekis Ekman) menar är alltför negativ.

Är det inte arbetet som ger oss mening och gör oss till samhällsvarelser?

– I vårt samhälle är det onekligen så. Det är svårt att känna något större människovärde om man hamnar utanför arbetet, men jag skulle inte säga att det beror på någon mänsklig natur av något slag, utan det jag

försöker visa i boken är att vi har aktivt sett till att det ska vara så. Det är vad arbetslinjen handlar om.

Den arbetskritik Roland Paulsen framför har drag av både marxismens teknikoptimism – det är teknikens och industrins landvinningar som banar väg för framtidens fyratimmarsdag – och anarkismens förespråkande av individuella motståndshandlingar, som till exempel att maska på jobbet i protest mot samhällsskadligt arbete. Men Roland Paulsen värjer sig mot ideologiska etiketter.

– Jag har aldrig erkänt någon skola. Så fort du gör det blir det här med rätt och fel sekundärt eftersom läran blir en religion. Jag har haft svårt för den här marxistiska determinismen, som i princip utgår från att kapitalismen till slut kommer att förgöra sig själv, och att något kan hända först då. Den föreställningen gör oss till marionetter, och jag har alltid velat få med den möjlighet till motstånd som finns här och nu, det lilla handlingsutrymme som både stat och individ har.

Nu får du en kvarts miljon kronor till din egen motståndsrörelse. Blir det pengar till en ny bok eller startkapital till en egen getgård?

– Jag skulle absolut kunna tänka mig en gård någon gång, men nu ska jag skriva, och utan det här akademiska kravet på meritering. Jag har ingen fast anställning utan är en del av det mer bortskämda prekariatet, så när mitt nuvarande stipendium tar slut om två år kan jag leva på de här pengarna. Jag är jättenöjd med min prekära tillvaro, säger Roland Paulsen och ler.

Sverker Lenas sverker.lenas@dn.se “

“ Roland Paulsen.

Doktor i sociologi, född 1981.

Aktuell med: Reportage- och essäboken ”Vi bara lyder – en berättelse om Arbetsförmedlingen” (Atlas)

Doktorerade vid Uppsala universitet och är i dag verksam vid företagsekonomiska institutionen vid Lunds universitet. Har ett treårigt Wallanderstipendium, som delas ut av Handelsbankens forskningsstiftelser.

Första boken ”Arbetssamhället” utkom 2010 och handlade bland annat om det strukturella tvånget att arbeta ”mer än vi gjort under större delen av mänsklighetens historia”. Boken var en av inspirationskällorna till Turteaterns hyllade föreställning ”Den nya gudomliga komedien”.

Andra boken ”Empty labour” handlar om dötid på jobbet. Där beskrivs också olika motståndshandlingar mot tomt eller samhällsskadligt arbete, bland annat maskning på jobbet, att gå ut som visselblåsare i medierna eller ägna sig åt anarkistisk gymnastik (små symbolhandlingar som tränar individen att inte lyda). “

DN 3 juni 2015:

“ Ge socialen chansen att göra rätt

I artikelserien ”Rättvisans demoner” har Maciej Zaremba beskrivit hur handläggningen av fem vårdnadstvister har gått fel och hur fyra av dem har korrigerats. Utifrån fallen har han dragit slutsatsen att män missgynnas i vårdnadstvister. Kajsa Ekis Ekman har ifrågasatt Zarembas urval av tvister och menar att även kvinnor och barn missgynnas. Utifrån mitt perspektiv presenterar Zaremba och Ekman, med hjälp av olika data, samma resultat – en handläggningsordning som inte fungerar i svåra vårdnadstvister.

Varför fungerar den inte? En förklaring är att konflikter mellan föräldrar har ändrat karaktär över tid, från att huvudsakligen vara en intressekonflikt till en värdekonflikt. Fram till 1980-talet var uppdelningen av föräldraskapet mellan mammor och pappor självklar. Efter en separation bodde barnen hos mamma. Pappa utövade umgänge och betalade underhåll. Majoriteten av vårdnadstvister var således förhandlingsbara intressekonflikter om tid eller pengar.

I dag är tvisterna som tas till domstol företrädesvis värdekonflikter som handlar om föräldrarnas föräldraförmåga. Förändringen kan förklaras med att samhället blivit mer jämställt och att den gamla uppdelningen av föräldraskapet har blivit mindre självklar. Men också av att dagens intressekonflikter ofta får sin lösning genom socialtjänstens samarbetssamtal.

Problemet är att tingsrättens handläggningsordning inte är uppdaterad. Den är utformad för att lösa intressekonflikter genom medling eller förhandling. Inför dagens värdekonflikter är de sämre rustade.

Man brukat tala om hög- eller lågintensiva värdekonflikter. Pågående forskning indikerar att ungefär en tredjedel av stämningsansökningarna rör lågintensiva samarbetssvårigheter på grund av att den ena föräldern befinner sig på okänd ort, bor utomlands eller i andra änden av landet. Skälet till stämningen är att den gemensamma vårdnaden inte anses fungera. Ofta är det skolvalet som är den utlösande faktorn eftersom det kräver båda vårdnadshavarnas underskrift. Vissa av dessa föräldrar kommer överens med tingsrättens stöd. De utmärker sig som grupp i ett avseende: de har sällan anlitat ett juridiskt ombud.

I ungefär hälften av stämnings-ansökningarna finns det däremot indikationer på att det föreligger en högintensiv värdekonflikt där den ena eller båda föräldrarna ifrågasätter den andras föräldraförmåga. Orsakerna uppges vara en funktionsnedsättning, fysisk eller psykisk ohälsa, missbruks- eller våldsproblematik eller olika kulturellt betingade synsätt på barn som kan medföra att barnet utsätts för risker. Högintensiva värdekonflikter kan sällan lösas genom medling eller förhandling. Det är exempelvis svårt att avtala om att vara mindre psykiskt sjuk, sluta missbruka eller att vara mindre kulturellt influerad i sitt föräldraskap. Denna grupp av föräldrar utmärker sig genom att de vanligtvis har anlitat ombud. Det är från den gruppen som både Zaremba och Ekis Ekman har hämtat sina exempel och här finns också barnen som riskerar att fara riktigt illa på grund av föräldrarnas konflikt.

Att handläggningen kan gå fel på sätten som Zaremba och Ekis Ekman beskriver kan förklaras av att underlaget i vårdnadsmål består av en sammanställning av föräldrarnas berättelser. Exempelvis är vårdnadsutredningen, som tingsrätten beställer från familjerätten, i princip samtyckesbaserad. Vårdnadsutredaren kan samla in information om barn och föräldrar från social-registret och polisens misstanke- och belastningsregister. För barnsamtal, utredningssamtal, hembesök,

referenssamtal krävs samtycke. Det gör att utredarna svårligen kan utreda om barnet eller annan anhörig är utsatt för risk på grund av ohälsa, missbruksproblem eller våld som inte anmälts. Utan föräldrarnas samtycke kan de heller inte tillgodose barnets rätt att komma till tals eller fullgöra skyldigheten att utreda barnets vilja.

Det gör att utredningarna och därmed tingsrätternas beslutsunderlag inte bara begränsas till att bli redogörelse för föräldrarnas uppfattningar utan också varierar stort vad gäller omfång, innehåll och kvalitet – omständigheter som kan leda till dåligt underbyggda bedömningar och att handläggningen går fel.

Hur ska man då komma till rätta med detta? Min slutsats efter 20 års forskning om vårdnadstvister och våld i nära relation är att vårdnadsutredare måste få behörighet att utreda det lagen föreskriver, det vill säga om det föreligger risker på grund av en förälders funktionsnedsättning, ohälsa, missbruk, våld eller kulturella föreställningar om barn och barnuppfostran.

De måste också få rätt att fullgöra de lagstadgade skyldigheterna att låta barnen komma till tals, när det inte är uppenbart olämpligt, och att utreda barnets vilja. För det andra måste utredarna få metodstöd för att genomföra en vårdnadsutredning, exempelvis att samtala med barn i skilda åldrar och med olika mognadsgrad. Men också för att bedöma och analysera insamlad information och för att resultatet till tingsrätten. För det tredje måste familjerätterna skapa former för samverkan med andra myndigheter som har specialistkompetens i föräldrarnas komplexa problematik. Detta för att bättre kunna bedöma föräldraförmågan men också för att inhämta kunskap om hur dessa föräldrar på bästa sätt kan stödjas i sitt framtida föräldraskap.

Jag har inte stött på illvilliga familjerättssekreterare och domare som systematiskt arbetar för att diskriminera mammor eller pappor. Däremot har jag mött de som är bekymrade och frustrerade eftersom de oroar sig för vissa barn och känner sig otillräckliga. De vill göra mer för barnens bästa. De har stöd för sin oro i amerikansk forskning som visar att barn som exponeras för högintensiva vårdnadstvister far illa på såväl kort som lång sikt. Sedan samarbetssamtalet lagstadgades i början av 1990-talet har inte mycket hänt. Det är 25 år sedan, därför kan det inte anses orimligt att fråga: Vem eller vilka bär ansvaret för metodutveckling och reformering av vårdnadstvistens handläggning? Det är hög tid att detta ansvar fullgörs!

Annika Rejmer kulturdebatt@dn.se“

“Verksam vid Rättssociologiska institutionen, Lunds universitet och Juridiska institutionen, Uppsala universitet. “

DN 3 juni 2015:

“ Maria Schottenius: Protestera innan kyrkohandboken förstör kulturarvet

Hela Sveriges körledare, kyrkomusiker Gustaf Sjökvist, som dog i februari i år, gjorde det i förvissningen att arbetet med kyrkohandboken, som reglerar gudstjänstlivet i svenska kyrkan, nu var räddat. Hans sista tal som preses i Kungliga musikaliska akademien handlade om just detta. Efter den stora protesten från Sveriges kyrkomusiker i höstas hade den nytillträdda ärkebiskopen Antje Jackelén lovat att se till att processen skulle förbättras. Gustaf Sjökvist var glad.

Men tyvärr, nu är kalabaliken om möjligt ännu större och det är upprorsstämning bland kyrkomusikerna. De fem musikerorganisationerna, som med Musikaliska akademien i spetsen protesterade förra gången, skriver i en artikel i Kyrkans Tidning (28/5) att de inte kan medverka i projektet eftersom det är så oseriöst och saknar förutsättningar för att uppnå ett bra resultat.

Ett grundläggande problem är att arbetet bedrivs av kyrkokansliet, som givit sig själv ett betydligt större uppdrag än det från början varit fråga om och visat sig ha alldeles för svag insikt i musikfrågor för att kunna organisera och leda arbetet med musiken i kyrkohandboken.

Hur kyrkokansliet har skaffat sig den positionen är oklart, men trots att Antje Jackelén ansträngt sig för att skapa ordning i arbetet med kyrkohandboken, ligger ansvaret kvar på tjänstemän på kyrkokansliet. Och i stället för att återvända till ritbordet och göra om har man tillfrågat personer individuellt om synpunkter på enstaka detaljer vilket, som Annika Borg skriver i en ledare i tidningen Barometern (29/5), gör att det hela har fungerat som en ”plocklåda”. Ingen får överblick, ingen får se en genomtänkt plan, det blir en enda röra. Detta gäller inte bara den musikaliska delen utan även den teologiska och litterära. Sofia Lilly Jönsson citerar i Svenska Dagbladet (30/5) en person som av de handboksansvariga utpekas som deltagare i den litterära gruppen: ”Skulle jag vara med i en grupp? Men jag vet ju inte vilka de andra är! Jag har fått titta på några saker bara.”

Och när det gäller de nya texter som författats av anonyma skribenter (bara styrgruppen vet vilka) anser tillfrågade experter att dessa ”helt igenom är pekoral”.

Styrgruppens svar på kritiken är att handboken ska vara demokratisk och folklig, inte ”elitistisk”. Då har man uppenbarligen glömt att det är kyrkomusiken, psalmsången och konserterna, som toppar listan över anledningar till att människor går till kyrkan. Och att pekoralistiskt språk inte är folkligt, utan snarare folkföraktande.

Jag har talat med en av protestbrevets undertecknare som är uppriktigt rädd för att de stora kulturella värden som finns i språket och musiken inom kyrkan, och som bevarats tack vare varsamhet med traditionen, kan äventyras i ett slag. ”Som att sprejmåla Albertus Pictors kyrkomålningar.”

Eftersom vi har att göra med personer som uppenbarligen inte lyssnat på den tydliga och rimliga kritik som det här vanskötta projektet fått, utan tillämpar en olympisk självtillit, måste protesterna bli ännu hårdare.

Bort med dem som nu saboterat arbetet med kyrkohandboken och börja från början, med en fungerande arbetsmodell och med hjälp av den stora kompetens som finns i landet.

Maria Schottenius maria.schottenius@dn.se “

DN 4 juni 2015:

“ Pojken med guldbyxorna

Stefan Löfven har sagt att han ska kapa arbetslösheten, öka tryggheten och säkra statsfinanserna för kommande generationer. Hur förblir den stora gåtan.

LO säger sig veta exakt vad statsministern borde göra. På onsdagen avtäckte ordförande Karl-Petter Thorwaldsson en omfattande plan för att få ner arbetslösheten till 2–4 procent, från dagens 8. Många fler mål uppfylls samtidigt i LO:s stora skuggbudget.

Grundgreppet är enkelt. Staten måste ”visa vägen” för företagen och hushållen, skriver utredarna i sin rapport. Steg ett är att införa ett underskottsmål i budgeten. Pengarna ska rulla, utan att skatten höjs.

Facket betecknar posterna som investeringar. Men den första punkten på önskelistan är i själva verket ökade utgifter i välfärden. A-kassan ska höjas och fler kronor satsas i arbetsmarknadspolitiken.

Först på plats fem och sex kommer de varaktiga projekten som ska ge bättre kommunikationer och fler bostäder.

Nåväl. Underskotten är inte tänkta att vara för evigt. På sikt ska de ersättas av ett nytt ramverk för den ekonomiska politiken, där löpande utgifter skiljs från kapitalinvesteringar.

Somliga av förslagen är värda att ta på allvar. Få bedömare vill se en snabb tillbakagång till balans i statens budget under de närmaste åren. Konjunkturen befinner sig i ett besynnerligt mellanläge, arbetslösheten är fortfarande hög och inflationen noll. Underskotten är redan ett faktum.

Samtidigt är det klokt att, som LO resonerar, ha startklara stimulanspaket redo när nästa ekonomiska nedgång kommer. Kravet på bättre kontroll av Riksbankens måluppfyllelse är det också lätt att instämma i. Regeringen ser över saken.

Tanken bakom en särskild kapitalbudget för statliga investeringar är också god, i princip. Det hade varit behändigt om det redan fanns ett sådant system, som var genomtänkt och trovärdigt.

Projekt för att rusta upp räls och gräva ned bredband kunde ha tidigarelagts och gjorts större. Så hade Riksbankens nollräntepolitik kunnat balanseras och ekonomin bli i bättre skick.

Men som ram för framtiden kvalar detta sätt att tänka in i ”Lyxfällan”. Den språkliga glidningen som har skett i LO-borgen visar hur ”ökade investeringar” ofta blir kodord för större utgifter, rätt och slätt.

Tajmningen är det stora dilemmat med konjunkturpolitik, men Socialdemokraternas fackliga kamrater tänker bort problemet och försöker förklä en permanent kostnadsexplosion till rosaskimrande ”stimulanser”.

Utgifter måste på sikt betalas. Även LO förstår att statsskulden ska stabiliseras någon gång, efter en obestämd period av satsningar.

Men hur? Genom att sänka a-kassan? Dra tillbaka satsningarna i skolan? Knappast. I planen ingår en jättelik och outsagd skattehöjning. Någon måste ju ta notan.

Hur speciellt läget än är i ekonomin går denna lag inte att upphäva. Väljare och politiker i Sverige har länge hållit vetskapen om det levande. Må vara att det har låtit gnatigt emellanåt, när finansministrar och deras utmanare mötts i debatter om överskottsmål och utgiftstak.

Men sådana finesser finns ju inte till för att förvirra. De är medborgarnas skydd mot lättsinne och slarv. Det vore synd om stödet för sådana garantier vattnades ur av talet om gratis pengar.

Under onsdagens presentation på Waterfront i Stockholm intygade Karl-Petter Thorwaldsson att han inte ställer några krav. Allra minst på regeringen och finansminister Magdalena Andersson.

Han väntade rentav med att berätta om sin jobbplan till efter Socialdemokraternas kongress, för partisämjans skull. Förklaringen som Thorwaldsson gav på onsdagen var att förslagen är skrivna med adress också till borgarna. Vilket låter lagom realistiskt.

Effekten blir förstås att pressen blir hårdare på regeringen. En undersökning som Demoskop lät göra i våras visade bottenlåg tilltro till att Stefan Löfven och Magdalena Andersson förmår att nå sitt jobbmål. Inte minst finns en stark misstro bland LO-medlemmarna.

Hur ska de klara arbetslösheten? Svaret finns inte i Thorwaldssons nya slösarbibel.

DN 4/6 2015 “

DN 4 juni 2015:

“Vi ses i baren på åsiktshotellet

Sverige har inte en åsiktskorridor utan flera. Problemet är att de så sällan möts.

Jag fick mig tillsänd en studie med en intressant titel: ”Men det får man väl inte säga i det här landet – Ett experiment i politisk korrekthet”. Det är en kandidatuppsats från Statsvetenskapliga institutionen på Uppsala universitet där Johan Floderus undersöker människors vilja att uttrycka ”obekväma” åsikter under grupptryck.

Slutsatsen är inte oväntad. På frågor som rör flyktingmottagning, arbetskraftsinvandring och återkallande av medborgarskap för svenska IS-stridande fanns en tendens att deltagarna gav olika svar beroende på om de var anonyma eller inte. När anonymiteten försvann uttryckte de åsikter som låg närmare normen.

Studien är liten och Floderus påpekar noggrant att man ska vara ytterst försiktig med slutsatser. Men den åskådliggör fint fenomenet politisk korrekthet: det handlar inte om att vara allmänt snäll och fördomsfri, utan att anpassa sina åsikter efter en given norm. Oftast för att priset för att avvika är för högt.

Just nu pågår en intensiv debatt om den svenska åsiktskorridoren. Bland annat diskuterar Aftonbladets och Expressens ledarredaktioner huruvida det ens finns en sådan korridor. Den ännu pågående Knausgårddebatten är ytterligare belägg för att svenskarna i dag är helt besatta av att diskutera vad man får diskutera.

Å ”Aftonbladetsidan”: Visst får man säga vad man vill i Sverige, vi debatterar till exempel invandring oavbrutet – men man får räkna med mothugg vilket inte är samma sak som censur.

Å ”Expressensidan”: Den som avviker från konsensus blir så nedsmetad med smädesord och rasistbeskyllningar, inte minst från Aftonbladet, att mycket relevant opposition förkvävs.

Jag skulle hävda att båda sidor har rätt.

De flesta branscher och kretsar har sina åsiktskorridorer. Det är knappast lätt att stiga i graderna inom Handelsbankssfären om man envisas med att vänstermannen Piketty är det största som hänt nationalekonomin sedan Marx. Inom SD vore det inte befrämjande för vare sig karriären eller den goda stämningen att framkasta åsikten att ”massinvandring” är ett fånigt och alarmistiskt begrepp.

Sverige är helt enkelt ett land som är fullt av åsiktskorridorer. Samma sak gäller förstås de allra flesta samhällen. Men priset för att invända mot gruppen, att ställa sig utanför korridoren, är extra högt i en konsensuskultur som vår. Kanske beror detta på att vi från början är ett glesbefolkat skogsland; om vi mot förmodan träffade någon i en glänta vart tredje år blev allt mycket komplicerat om vi omedelbart började bråka om massinvandringen av saliska franker.

Aftonbladet har en poäng såtillvida att allt kan diskuteras, inom respektive korridor. Men Expressen är också rätt ute – om man betraktar traditionella medier som en av åsiktskorridorerna. Vilket de förstås är, dessutom ännu en av de viktigaste.

Det är svårt att glömma hur Aftonbladets ledar- och kulturskribenter regelbundet kopplat ihop anständiga högerdebattörer med Anders Behring Breivik och slängt rasistanklagelser omkring sig som konfetti. Radikala högerröster som Marcus Birro och Pär Ström mobbas bort ur debatten, radikala väns-terröster som Kakan Hermansson och Maria Sveland får jobb i public service. Föreställ er tonen hos Aftonbladet om det var tvärtom.

Länge trodde vi att de sociala medierna skulle bli en smältdegel av åsikter. I stället har de – hittills – utvecklats till magneter som bara polariserar åsikterna ytterligare. Offentligheten är full av bandhundar som omedelbart vrålskäller ut den som råkar sätta en enda fot fel, nämna ett enda felaktigt ord.

För några månader sedan lanserade regissören Stina Oscarson begreppet ”provprat”. Hon satte där fingret på en av de tristaste aspekterna av mediernas åsiktskorridor: Om vi inte tillåts provprata, testa nya tankar, utan att bli utskällda och förolämpade från vänster eller höger, då kommer vi aldrig på något nytt.

Just att se till att åsikter av alla kulörer blöts och blandas måste vara en av de traditionella mediernas främsta uppgifter. Det gäller framför allt de licensfinansierade. Man skulle till och med kunna säga att det är deras förbannade plikt, eftersom de hanterar pengar från alla medborgare, höger som vänster.

Vad vi alltså har i dag är inte en enda korridor utan en struktur med flera korridorer som inte möts. Ett åsiktshotell, helt enkelt. Jag önskar att fler av dess gäster kom ner från sin egen korridor och träffades i foajén i stället. Alla vet att det är mycket trevligare – och högre i tak – i hotellbaren än i korridoren.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 4 juni 2015:

”Låt andra än föräldrarna ta ut del av föräldraledigheten”

“ **Slutbetänkande i dag. Arbetsfördelningen i hemmet under föräldraledigheten blir ofta bestående, och får konsekvenser för jämlikheten i arbetslivet. Föräldraförsäkringen bör göras om så att varje förälder får fem månader. Även andra än föräldrarna bör få ta ut två månader, skriver Delegationen för jämställdhet i arbetslivet.**

Sverige har i många avseenden kommit långt när det gäller jämställdhet. Men jämställda är vi inte, vare sig i samhället eller arbetslivet. De förhållanden och villkor som kvinnor och män möter i arbetslivet ser i hög grad olika ut beroende på var vi arbetar, vad vi arbetar med, och om vi befinner oss i ett kvinno- eller mansdominerat yrke. Det får konsekvenser, både på individ- och samhällsnivå.

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet – JA-delegationen – har haft regeringens uppdrag att dels presentera fakta och forskning, dels främja jämställdheten i arbetslivet genom förslag till hur kvinnors arbetskraftsdeltagande kan öka och löneskillnaderna mellan kvinnor och män minska. Trots att vi kommer från olika håll är vi i delegationen överens om att två av de stora utmaningarna på området handlar *om tiden på arbetet* och *ersättningen för arbetet*. Vad som konkret bör göras har vi däremot delvis olika uppfattningar om.

När det gäller tiden på arbetet kan vi konstatera att kvinnor och män totalt sett arbetar lika många timmar i veckan. Män förvärvsarbetar dock fler timmar än kvinnor, som istället lägger mer tid på obetalt hemarbete. Det innebär att män får ekonomisk ersättning för en större del av sitt arbete än kvinnor får. Kvinnor tjänar i genomsnitt 4 500 kronor mindre i månaden än män, beräknat på heltidslöner. Skillnaden i faktisk inkomst är emellertid större, eftersom fler kvinnor än män arbetar deltid. Kvinnors lägre inkomster innebär också att många kvinnor senare i livet får en låg pension.

Tiden på arbetet hänger ihop med ersättningen för arbete. Om inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska utjämnas måste fler kvinnor arbeta mer, vilket förutsätter att män tar större ansvar för hemarbetet. Kvinnor tar fortfarande ut nästan 75 procent av alla föräldrapenningdagar. Om man dessutom tar med i beräkningen att kvinnor i mycket högre grad än män använder sig av möjligheten till obetald föräldraledighet, blir skillnaderna mellan kvinnors och mäns frånvaro från arbete i samband med att de blir föräldrar större. Visserligen delar 13 procent av föräldrarna numer lika på föräldraledigheten, men samtidigt är det bland män vanligast att ta ut mindre än 20 dagars föräldraledighet under barnets första två år. Det betyder i realiteten att de flesta män bara i begränsad omfattning tar det vardagliga ansvaret för små barn innan de börjar förskolan. Den arbetsfördelning som etableras i hemmet under föräldraledigheten tenderar också att bli bestående. Kvinnor med barn arbetar i stor utsträckning deltid även när barnen är äldre, samtidigt som mäns arbetstid inte påverkas alls av om de har barn eller inte.

Föräldraförsäkringen är redan i dag individualiserad. Grundtanken är att föräldrarna ska dela lika både på förvärvsarbetet och ansvaret för barnen. Rätten att överlåta föräldrapenningdagar mellan föräldrarna, i kombination med generösa möjligheter att vara hemma med barn såväl betalt som obetalt, bidrar dock inte till försäkringens grundtanke att

bryta traditionella könsmönster och öka jämställdheten. Snarare tvärt om.

För närvarande riskerar blotta misstanken om att kvinnor kan komma att bli föräldrar, med allt vad det innebär av frånvaro från arbetet, att få konsekvenser för alla kvinnors löner och karriärmöjligheter. En jämnare fördelning av föräldraledigheten, koncentrerad till barnets småbarnsår, är därför angeläget för alla. Det gäller inte minst för alla de män som vill ha en nära kontakt med sina barn genom hela livet.

Vi föreslår därför en tredelning av föräldrapenningdagarna, där varje förälder får fem månader var och fyra månader kan fördelas mellan föräldrarna. Två av de fyra månaderna bör dessutom gå att överlåta till någon annan försäkrad än den andra föräldern, vilket bland annat syftar till öppningar även för de föräldrar som inte lever i traditionella parförhållanden. De 90 dagarna på lägstanivå avskaffas samtidigt, och ersätts med en månad på sjukpenningnivå. Den generella rätten att gå ner till deltid med 25 procent bör också begränsas till 12,5 procent per förälder för att förtydliga det gemensamma ansvaret för barn och fördela frånvaron från arbetet jämnare mellan föräldrarna.

Flexibiliteten i försäkringen förblir betydande. Föräldrar kan fortfarande komma överens med sina arbetsgivare om obetald ledighet och andra arbetstider än föräldraledighetslagens rättigheter. Men samhällets budskap i den normering som lagen ger uttryck för blir tydligare; gärna lång tid hemma med små barn, men lika lång tid som nu med lagens stöd förutsätter en jämnare fördelning.

Även om de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män skulle minska om fler kvinnor arbetade mer skulle de inte försvinna. Kvinnodominerade yrken har nämligen lägre genomsnittslöner än mansdominerade, och även inom samma yrke har kvinnor ofta lägre lön än män. Det kan bero på en rad olika faktorer, som att kvinnor och män inte utför samma arbetsuppgifter även om de har samma yrke och samma arbetsgivare, eller på att utbud och efterfrågan på arbetskraft verkar till kvinnors nackdel. Det kan emellertid också bero på att arbete som traditionellt utförs av kvinnor generellt värderas lägre än arbete som utförs av män. Delegationen har försökt uppskatta förekomsten och beräkna värdet av sådana skillnader. Skillnaderna i genomsnittslön mellan kvinnodominerade, offentligt finansierade yrken och likvärdiga mansdominerade yrken i privat sektor uppskattas till ungefär 65 miljarder kronor om året. Frågan är emellertid kontroversiell, och i delegationen finns olika syn på om det alls är relevant att tala om värdediskriminering. Löne-bildning hör också till de frågor som i Sverige hanteras av arbetsmarknadens parter, som är de som måste föra den diskussionen vidare.

Partsgemensamt arbete med arbetsorganisatoriska frågor har också stor betydelse för arbetslivets framtida jämställdhetsutveckling. Men även staten behöver driva på förändringsprocessen. Vi lämnar därför i dag förslag på en rad åtgärder till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. De handlar förutom om familjepolitiken bland annat om tydligare myndighetsstyrning i alla led.

Vår förhoppning är att parternas och statens åtgärder tillsammans innebär att kvinnor och män inom en inte alltför avlägsen framtid har samma makt, möjligheter och villkor i arbetslivet. Både kvinnors och mäns kompetenser måste också tas till vara bättre på hela arbetsmarknaden. Jämställdhet i arbetslivet är nämligen en avgörande fråga för Sveriges framtida tillväxt och välstånd. Det är dags att agera utifrån den insikten.

Lena Abrahamsson
Anki Elken
Lena Granqvist
Anna Hedborg
Fredrik Hillelson
Peter Munck af Rosenschöld
Sineva Ribeiro
Elisabeth Thand Ringqvist
Karl-Petter Thorwaldsson "

"Fakta. Om delegationen

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (JA-delegationen) tillsattes av regeringen och inledde sitt arbete hösten 2011. Den består av elva ledamöter och en ordförande, Anna Hedborg.

Samtliga tillfrågades på grund av sitt tidigare engagemang i frågor som rör jämställdhet i arbetslivet och utsågs på personliga mandat. I dag lämnar delegationen sitt slutbetänkande till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. Nio av de tolv ledamöterna står bakom denna debattartikel. "

DN 4 juni 2015:

"Ändrade regler ska få pappor att ta fler dagar

Regeringen planerar en bred översyn av hela föräldraförsäkringen.
Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S) överväger bland annat begränsa möjligheten att använda de lågbetalda dagarna i försäkringen till ta ut extra lång föräldraledighet.

Tidigare i veckan skickade regeringen en proposition till riksdagen om att vika ytterligare en månad i föräldraförsäkringen till papporna. Och i helgen beslutade Socialdemokraternas kongress om målsättningen att införa en tudelad försäkring som innebär att det inte går att överlåta dagar till den andra föräldern.

Nu planerar socialförsäkrings-minister Annika Strandhäll att gå vidare med en heltäckande översyn av föräldraförsäkringen. Direktiven till en utredning ska göras klara efter sommaren.

– Vi pratar hela tiden om att vår föräldraförsäkring är modern, men faktum är att den har 40 år på nacken. Och jag tror inte att våra kollegor på 1970-talet hade trott att vi skulle ha ett läge 2015 där fortfarande mammorna tar ut 80 procent av föräldraledigheten för barn under två år, säger hon.

Annika Strandhälls mål är att skapa ett mer jämnt uttag av föräldraförsäkringen utan att för den skull bara koncentrera arbetet på kvotering

av föräldradagarna. Därför vill hon bland annat se över uttaget av de dagar i försäkringen som ger en lägre ersättning efter 390 dagar.

– Vi har en försäkring i dag som innebär att vissa grupper av kvinnor på arbetsmarknaden kan dra ut på föräldraledigheten under väldigt lång tid. Andra som har sämre ekonomiska förutsättningar får ta ut allt på en gång, säger Annika Strandhäll.

Annika Strandhäll vill att utredningen ska titta på om det går att begränsa möjligheten att ta ut alla de lågbetalda dagarna i anslutning till den ordinarie föräldraledigheten. I stället ska de här dagarna kunna sparas till framtida behov, till exempel när förskolan är stängd.

– Jag kan inte föregå utredningen, men en tanke är att man skulle kunna ha barndagar i försäkringen som man skulle kunna nyttja vid den här sortens behov.

Hon menar att det handlar om att både åstadkomma större jämställdhet och att det ska finnas en flexibilitet så att försäkringen blir användbar i förhållande till hur det moderna arbetslivet ser ut.

– Pappor tar nästan inte ut någonting av de lågbetalda dagarna. Många gånger handlar det om kvinnor som har råd, gärna medelklasskvinnor som kan dryga ut sin ledighet med de här dagarna.

Annika Strandhäll säger att det innebär att de mest välutbildade kvinnor, inte bara i högre utsträckning går ner på deltid efter att man bildat familj utan dessutom drar ut väldigt långt på sin ledighet.

– Till detta ser vi kopplat att kvinnors löneutveckling avstannar men också att kvinnors karriärer avstannar, säger hon.

– Vi vet att vi alltjämt i dag har arbetsgivare som, kanske med rätta, faktiskt förutsätter att när man anställer en 28-årig kvinna att hon kommer att vara borta väldigt mycket från arbetet under några år.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“ Fakta. Så fungerar det i dag

Föräldraförsäkringen är individuell. Föräldrarna kan dock överlåta dagar till varandra, förutom 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern.

Föräldrapenningen kan utbetalas under högst 480 dagar. Vid tvillingfödsel har föräldrarna rätt att stanna hemma från arbetet ytterligare 180 dagar.

Föräldrapenningen beräknas utifrån sjukpenninggrundande inkomst under högst 390 dagar. Maxersättningen är 946 kronor per dag.

Övriga 90 dagar erhålls 180 kronor per dag för barn födda från och med den 1 juli 2006. För barn födda före 1 juli 2006 är ersättningen 60 kronor per dag under dessa dagar.”

DN 4 juni 2015:

“Kommuner tvingas ta emot flyktingar

Flyktingmottagandet ska fördelas jämnare mellan kommunerna och de som säger nej ska kunna tvingas. Det föreslår regeringen.
– Den sneda fördelningen är inte hållbar, säger Ylva Johansson (S).

I dag sitter cirka 9 000 personer kvar i asylboenden trots att de beviljats uppehållstillstånd. Deras möjligheter att flytta till en egen bostad begränsas av att vissa kommuner har ett jämförelsevis mycket litet mottagande.

Sorsele har haft ett mottagande de senaste fem åren motsvarande nästan 12 procent av befolkningen. För bland annat vissa rika Stockholmskommuner ligger mottagandet på endast några tiondels procent.
– Den här sneda fördelningen inte är långsiktigt hållbar, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S).

På onsdagen presenterade hon ett förslag till lösning. Det innebär att fördelningen av flyktingar per kommun ska beräknas utifrån hur arbetsmarknaden ser ut, hur stor befolkningen är och hur många nyanlända man sammanlagt har tagit emot. Kommuner som vägrar ska enligt förslaget kunna tvingas.
– Jag tror att vi kan få väldigt mycket bättre förutsättningar för individen att påbörja sin etablering och bättre förutsättningar för kommunernas planering, säger Ylva Johansson.

Idén ska nu ut på remiss och först därefter är det aktuellt med ett skarpt lagförslag. Vänsterpartiet är positivt men de borgerliga är negativa.
– De som kommer till Sverige kommer inte snabbare i jobb för att staten bestämmer exakt hur många som ska bo i varje kommun. Lösningen är inte tvång utan att staten tar ett större ansvar, säger tidigare arbetsmarknadsministern Elisabeth Svantesson (S).

Hon syftar bland annat på M-förslaget att staten ska stå för etableringsersättning i tre år i stället för två som i dag.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“**Fakta. Kommunerna som tar emot flest nyanlända**

De tio kommuner i landet som har högst mottagande i förhållande till sin folkmängd. Siffrorna gäller 2010–2014.
Kommun och andel mottagna i procent av befolkningen
Sorsele 11,9
Fagersta 7,4
Lessebo 7,3
Dorotea 5,5
Norsjö 5,4
Vingåker 5,3
Sävsjö 5,2
Storfors 5,0
Högsby 5,0
Uppvidinge 4,8
Riksgenomsnitt 1,3
Källa: Arbetsmarknadsdepartementet, SCB, Migrationsverket. “

DN 4 juni 2015:

“ Val i dag skulle inte ändra läget – nu minskar risken för nyval

Analys
Moderaterna och Sverigedemokraterna går framåt i Statistiska centralbyråns stora väljarundersökning. Men i grunden är det politiska läget detsamma som i valet. Det betyder att sannolikheten för ett nyval minskar.

Opinionsmätningarna har blivit ett allt viktigare beslutsunderlag i dagens sköra politiska läge. Oppositionspartierna skulle kunna driva fram ett nyval om de beslöt gå samman. På onsdagen kom mätningen med det största statistiska underlagen av alla, den från Statistiska centralbyrån (SCB).

Regeringspartierna S och MP går bakåt, jämfört med valet. Å andra sidan ökar deras samarbetsparti V. De styr tillsammans den ekonomiska politiken genom December-överenskommelsen.

Moderaterna ökar med nästan två procentenheter, men å andra sidan minskar dess samarbetspartner KD och FP. KD skulle över huvud taget inte sitta i riksdagen om dagens SCB-mätning var ett valresultat.

Sverigedemokraterna ökar ytterligare och blir ett större oppositionsparti, men det ändrar inte styrkeförhållandena.

Vägs allt detta samman så är det sig ganska likt sedan valdagen. De rödgröna är större än Alliansen, även om regeringspartierna fortsatt är mindre. Sverigedemokraterna stärker sin ställning något, men hotar inte M om positionen som näst största parti.

Det betyder att inget parti har vilja och förmåga att driva fram ett nyval. Sverigedemokraterna skulle vilja, men är för små och ensamma. Moderaterna skulle inte vilja gå till val med ett smältande Folkparti och en kristdemokrati som åter är under riksdagsspärren.

Detta kan förstås ändras. Men en sådan ändring bör ske ganska snabbt om partierna ska tycka att det är idé att tvinga fram (eller riskera) ett extra val.

Den svenska grundlagen är skriven så att val kommer att hållas hösten 2018, extraval eller inte. Och det är en stor risk för en regering att komma till makten utan att hinna förändra något i landet. Ska det hållas extraval bör det valet alltså ske så att det blir ett par, tre år kvar att regera. Den tidpunkten rycker närmare utan att det skett några stora förändringar i opinionen.

Det finns en intern opposition i M som vill skrota Decemberöverenskommelsen och snabbt driva fram en regeringsombildning eller ett nyval. Den kritiken kommer sannolikt att dämpas av M:s framgång i opinionen, som sker trots att den nya partiledaren varit nästan osynlig.

Troligen är Moderaternas framgång i stället en följd av att en del väljare blivit besvikna på regeringens arbete och valt huvudkonkurrenten. M har också tagit väljare från Folkpartiet.

FP noterar sitt sämsta resultat sedan i november 2001. Trenden går stadigt nedåt. Pisaundersökningens avslöjande om de kraftigt försämrade skolresultaten har brutit partiets starkaste fråga ur händerna på partiledaren Jan Björklund. Folkpartiet har försökt skaffa sig nya profilfrågor, som jämställdhet och försvar. Men väljarna har inte tagit något större intryck av dem.

Jan Björklund har kämpat frenetiskt för att behålla sitt partis förtroende. Detta gör det svårare. Å andra sidan har hans främsta utmanare Birgitta Ohlsson valt att utmana partiets nya integrationspolitik, vilket kan göra det svårare för henne att bli vald till Björklunds efterträdare.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 4 juni 2015:

“ Jakten på partiklar är i gång på nytt

Nu kolliderar partiklar åter i världens största maskin. Acceleratorn LHC på Cern har startat om efter två år, med nästan dubbelt så hög energi. Det öppnar dörren för helt ny fysik.

Strax före elva på onsdagsförmiddagen kolliderade de första protonerna i acceleratorn Large hadron collider, LHC, vid Cern i Genève. Strax därefter kunde experimenten Atlas, CMS, Alice och LHCb börja samla nya data för första gången på två år.

– Det är helt fantastiskt. Vi har jobbat stenhårt för detta, och är peppade inför alla potentiella nya upptäckter, säger Elin Bergeås Kuutmann på Institutionen för fysik och astronomi vid Uppsala universitet som forskar vid Atlas-experimentet.

Den 27 kilometer långa ringen LHC ligger i en tunnel hundra meter under jord på gränsen mellan Schweiz och Frankrike. I ringen rusar protoner fram med närapå ljusets hastighet. När de får krocka med varandra skapas tillstånd som liknar dem som rådde i universums tidigaste barndom.

LHC är mest känd för upptäckten av Higgspartikeln i juli 2012. Det bekräftade teorin om hur partiklar får massa, som François Englert och Peter Higgs formulerade redan 1964, och som ledde till att de två fick dela Nobelpriset i fysik 2013.

Acceleratorn blev klar 2008 och är den största som någonsin byggts. Nu har den varit avstängd sedan februari 2013, och maskinen och detektorerna har byggts om och kör nu med nästan dubbelt så hög energi som tidigare. Fysikerna kommer att studera Higgspartikeln i mer detalj, och ska också leta efter fler och tyngre Higgspartiklar. Dessutom hoppas de kunna avslöja vad den mörka materian består av och kanske hitta helt ny, oväntad fysik.
– Vi får se vad universum har i beredskap för oss, säger Elin Bergeås Kuutmann.

Alla som är spända på nya spännande resultat får ge sig till tåls. Tidigast i början av nästa år har experimenten samlat tillräckligt med data för att kunna presentera eventuella tecken på helt nya partiklar.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN 4 juni 2015:

“ Mycket väsen för lite väljarstöd

DN:s Viktor Barth-Kron om högt och lågt i svensk politik.
Svensk politiks första halvår inleddes egentligen den 27 december 2014. Då, i riksdagens presscenter, meddelade företrädare för sex partier (plus Gustav Fridolin, som fick tillstånd att stå bredvid om han lovade att vara tyst) att nyvalet var inställt och att Sverige i praktiken bytt parlamentariskt system någon gång under julhelgen. Vit rök. Habemus Decemberöverenskommelse.

Sedan dess har mycket hänt:

Moderaterna bytte till sist parti-ledare, och Anna Kinberg Batra var omgående tydlig med att man behövde ha bättre svar på väljarnas frågor. Det är hon fortfarande tydlig med. Andra i partiet har hela tiden varit tydliga med att de hatar överenskommelsen.

Tre borgerliga partier vill nu ha en mindre invandring, även om de helst inte vill erkänna det.

Sverigedemokraterna fick nog av sitt ungdomsförbund, eller ”unga arga män med Napoleonkomplex” som vikarierande partiledaren Mattias Karlsson beskrev dem. Infekterade inbördesstrider och uteslutningar vidtog. Väljarna ryckte på axlarna.

Göran Hägglund avgick efter elva år. Halva partiet kände sig manat att efterträda honom, men till slut blev det Ebba Busch Thor.

För att motbevisa anklagelsen om att ha lagt sig platt i och med Decemberöverenskommelsen så drev Alliansen igenom en miljon ”tillkännagivanden” som regeringen inte behövde bry sig om.

Historien om Sveriges vapenhandel med Saudiarabien blev ett elände för regeringen. Socialdemokraterna lyckades till sist rädda regeringssamarbetet med MP, till priset av att Sverige blev paria i hela arabvärlden. Till sist fick kungen gå in och lösa situationen.

Eller om det nu var Björn von Sydow.

Stefan Löfven fick äntligen lägga fram en budget. Ett svek mot jobben, skrek borgerligheten och näringslivet. Ett svek mot jobben, skrek partivänstern och LO.

På onsdagen kom så folkets dom, i form av SCB:s stora och allmänt högt betrodda opinionsmätning: Ingenting har hänt. Om det var val i dag skulle det gå ungefär som senast det var val.

Vi får hoppas att partierna i alla fall hade kul under tiden.

Viktor Barth-Kron “

DN 4 juni 2015:

“ Piratkopior slår hårt mot svenska bolag

Samtliga stora svenska börsbolag har drabbats av patent- och varumärkesstölder visar en ny granskning från Svensk näringsliv. Nu anser organisationen och börsbolagen att politiker och rättsväsende måste inse problemets omfattning och kalla till krismöte.

Världsmarknaden för piratkopiering växer så det knakar. Vid sidan av Kina har länder som Nigeria, Turkiet och även Ryssland seglat upp som stora producentländer för falska produkter.

Enligt Patrick Krassén, ansvarig för immaterialrättsfrågor på Svenskt näringsliv, är det mycket svårt att sätta siffror på piratkopieringens omfattning.
– Det handlar om mångmiljardbelopp, både för svenskt vidkommande men inte minst globalt, säger han.

Enligt en uppskattning gjord av den internationella handelskammaren, ICC, kommer ”piratvärdet” under 2015 att uppgå till mellan 770 och 960 miljarder dollar, motsvarande mellan 6 500 och drygt 8 000 miljarder kronor. Det är tio gånger mer än den svenska statsbudgetens utgifter för 2014.
– Värdemässigt tävlar den globala piratkopieringsindustrin i dag med narkotikamarknaden. Båda är i stort sett lika stora, uppger Patrick Krassén.

Och det slår hårt mot svenskt näringsliv, inte minst ekonomiskt. Samtliga av Stockholmsbörsens 30 största företag uppger i en ny under-

sökning gjord av Svenskt -näringsliv och tankesmedjan Black market watch att de varit utsatta.

Resultatet av undersökningen kommer att presenteras på fredag i samband med ett seminarium med företrädare för Handelskammaren, tullen och representanter från näringsutskottet.

Patrick Krassén konstaterar att ökningen på varumärkesstölder och andra immaterialrättsintrång har varit omfattande de senaste fem åren och det ser ut att fortsätta.

– Vårt resultat visar på att det är ett stort problem, som är växande. På vissa områden är omfattningen så stor att man kan säga att branscher mer eller mindre har kapitulerat inför pirattillverkarna, konstaterar han.

Samtliga tillfrågande börsföretag anger Kina som det största ursprungslandet för piratkopierade produkter.
– Men på senare tid har även Nigeria, Turkiet, Ryssland och även Indien etablerat sig på piratmarknaden, säger Patrick Krassén.
– Det finns rapporter som visar att det till exempel inom klädindustrin jobbas det flerskift vid företag där ett av skiften tillverkar originalprodukter medan andra skift vid samma företag framställer piratprodukter.

75 procent av de svenska börs-bolagen som varit föremål för piratkopiering uppgav att förfalskning av deras produkter medförde risker för hälsa och säkerhet. Det kan handla om kopior på mediciner eller piratkopierade kullager.

Nästan alla bolag, 93 procent, uppger att de har utsatts för piratkopiering eller har förlorat patentintäkter på grund av piratkopiering.

Patrick Krassén anser därför att piratkopieringens omfattning och hur den påverkar bolagens ekonomi borde ingår i framtida finansiella analyser av börsbolagen.

Men framför allt skulle det hållas ett brett officiellt krismöte.

– Det är inte längre enbart en fråga för tullen, nu handlar det om att få politiker, svenska och europaparlamentariker, UD och rättsvårdande myndigheter med på tåget, anser Patrick Krassén.

Enligt Svenskt näringslivs enkät stöder också börsbolagen tanken på ett stort krismöte. 80 procent av de tillfrågade företagen uppger att statens insatser för att motarbeta immaterialrättsintrång och piratkopiering är otillräckliga och att regeringen behöver göra mer.

Inget företag ansåg att dagens insatser från statligt håll är tillräckliga.

Thorbjörn Spängs thorbjorn.spangs@dn.se “

“ Fakta. Rättigheter

Immateriella rättigheter. Bland annat patent, licensrättig-heter och goodwill.

Varumärke. Är en form av förtroendekapital.

Business action to stop counterfeiting and piracy (Bascap) är en underorganisation inom den internationella handelskammaren.

Bascap som grundades 2006 är inriktat på piratkopiering, och organisationens medlemmar är ledande multinationella företag som påverkas.

EU har satt upp en prioriteringslista av länder som är aktuella ”att föra dialoger” kring immateriella rättigheter med. Kina anses vara viktigaste landet och har klassats som kategori 1. Kategori 2 upptar Indien, Indonesien, Filippinerna, och Turkiet.

Källa: DN/Svenskt näringsliv “

DN 4 juni 2015:

“FI kräver åtgärder efter haveri

Totalhaveriet för Swedbank som pågick i nästan tio timmar kan ha drabbat miljontals kunder. Nu kräver Finansinspektionen att bankjätten tar fram en åtgärdsplan för att inte kunderna ska behöva hamna i en liknande situation igen.

Tidigt på onsdagsmorgonen uppgav Swedbank att felen var åtgärdade. Tidigare under natten uppgav banken att det rörde sig om ett totalhaveri, nästan alla tjänster var utslagna. Men Claes Warrén, Swedbanks presskontakt, vill inte kalla det inträffade för någon katastrof.
– Men det är väldigt, väldigt allvarligt förstås.

Problemen började klockan 18.30 på tisdagen i samband med en uppdatering av bankens internetsystem. Banken hoppades att problemen skulle vara lösta inom ett par timmar. Så blev det inte, och kunderna kunde inte använda internetbanken, telefonbanken eller mobilbanktjänsten under nästan tio timmar.

Warrén säger att kunder som lidit skada ska ta kontakt med banken ”så får vi lösa det”.

– Det är ju väldigt individuellt -eftersom det beror på vad kunden råkat ut för. Men vi gör allt för att hålla kunden skadeslös så gott det går, säger han.

På nätet förekom spekulationer om att en hackerattack kan ha legat bakom något som tillbakavisas av banken.

– Problemet ligger i våra system. Och det är ingen fara för kundernas pengar på något sätt.

Exakt hur många kunder som drabbats av haveriet är omöjligt att säga. Men det kan röra sig om miljontals eftersom Swedbank och Sparbankerna tillsammans har -cirka 4 miljoner kunder.

Är det klokt att göra en uppdatering i månadsskiftet när många ska göra sina betalningar?

– Den frågan vill jag lämna obesvarad men uppdateringar görs lite då och då under månaden, säger Warrén.

På Finansinspektionen ser man allvarligt på haveriet och kräver att Swedbank gör en ordentlig analys av händelsen och eventuellt lägger fram en åtgärdsplan för att undvika att hamna i en liknande situation.

– Det är förstås inte bra när en bank av den här storleken med så många kunder får problem eftersom det får stor effekt i folks vardag, säger Jonatan Holst, presschef på Finansinspektionen.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN 4 juni 2015:

“ Sverige starkt i trög ekonomi

Vändningen efter krisen går trögare än väntat. 2015 började svagt och dröjer till slutet av 2016 innan världsekonomin når normal tillväxttakt. Sverige klarar sig ändå bättre än de flesta länder, spår OECD i ny prognos.

Utsikterna för 2015 har försämrats påtagligt sedan i mars, då OECD kom med sin senaste översikt. Det gäller främst USA, men världsekonomin tyngs även av en långsammare BNP-utveckling i Kina, Indien och Brasilien.

I USA, som hade en sträng vinter, var avmattningen märkbar under första kvartalet. Men där har ekonomin börjat ta fart igen och väntas under andra halvåret komma upp i en BNP-ökning kring tre procent.

Euroländerna ska vid det laget ha nått en tillväxt på cirka två procent.

Skillnaden i arbetslöshet förblir dock mycket större. USA väntas i år komma ner till 5,5 procent, medan euroländerna – trots viss nedgång – ännu ligger över elva procent.

OECD:s chefsekonom Catherine Mann tilldelar världsekonomin lågt betyg. Hon efterlyser en ökad efterfrågan som kan leda till uppgång i investeringarna.

Hennes farhåga är dock att betyget kan bli ännu lägre, eftersom det finns flera hot mot en gynnsam utveckling.

Prognosen från OECD bygger dock på att åtskilligt hamnar rätt. Det gäller USA:s övergång till en penningpolitik med stigande räntor, euroländernas återhämtning ur den ännu inte avslutade krisen, liksom Kinas anpassning till en lugnare tillväxttakt.

Sverige väntas dock, trots osäkerheten i världsekonomin, få en ganska stark BNP-ökning på 2,8 procent i år och 3,0 procent under nästa år.

Riksbanken rekommenderas att fortsätta sin stimulanspolitik tills inflationen närmar sig målet på två procent. Men OECD varnar samtidigt för att de svenska hushållens stigande skuldsättning medför stigande finansiella och makroekonomiska risker, vilket kräver aktiva motåtgärder.

Johan Schück johan.schuck@dn.se "

DN 4 juni 2015:

"Avbryts var elfte minut på jobbet

Det största klagomålet på arbetsplatsen är bristen på möjligheten att stänga av omvärlden. Enligt en ny studie blir vi i snitt avbrutna var elfte minut vilket inte bara påverkar arbetsron utan också produktiviteten.

I öppna kontorslandskap kan arbete som kräver koncentration få stå tillbaka. Konstant brus från diskussioner vid skrivbordet en meter bort, ringande telefoner och medarbetare som dyker upp i tid och otid är något som de flesta i den miljön känner igen sig i. Så pass att vissa till och med tar till redskap som hörlurar och hörselkåpor. Och det här är ett globalt problem. I en studie av kontorsmöbelföretaget Steelcase svarade 85 procent att de inte kan koncentrera sig på sin arbetsplats.

– Det som var uppseendeväckande var hur extremt stort problemet är. Det är lite grann som om du skulle bo ihop med dina far- och morföräldrar, föräldrar och barn i ett och samma rum, säger Zoë Humphries, forskningsansvarig på Steelcase.

Väldigt få studier visar att öppen planlösning har något positivt att erbjuda den enskilda arbetaren, enligt Gunnar Aronsson, professor i arbets- och organisationspsykologi vid Stockholms universitet. Förutom störningsmomentet har studier även visat att sjukskrivningar hos personer i öppna kontorslandskap är vanligare än för dem som arbetar enskilt. Men öppna kontorslandskap är fortfarande den vanligast förekommande strukturen på stora arbetsplatser.

– Jag kan förvånas över det med tanke på vad man vet, men det är andra överväganingar som görs på högre nivå, säger Gunnar Aronsson.

När idén om öppen planlösning kläcktes på 1950-talet var det för att öka anställdas samarbete och nytänk. Nu handlar det mer om att spara

pengar, plats och göra kontoret mer flexibelt för förändringar. Men de ekonomiska incitamenten för att ha öppna landskap kommer med en brasklapp – koncentrationssvårigheter minskar anställdas produktivitet. En gallupundersökning visar att bara i USA kostar ofokuserade anställda företagen 450–500 miljarder dollar varje år.

Förutom produktiviteten påverkas också engagemanget. Enligt studien var de som kunde arbeta ostört också de som var mest engagerade i sitt arbete. Även om arbetsron bara är en av flera orsaker till att man känner sig engagerad för det man gör så är sambandet tydligt och oroväckande, enligt Zoë Humphries. I en tid då arbetet ses som en förlängning av en själv tror Gunnar Aronsson att störande -moment har en större effekt än när majoriteten arbetade med mer -monotona - arbetsuppgifter.

– I dag är det många som har ett arbete som de känner sig personligt engagerade i och hindras man från att fullfölja det man vill få gjort skapar det frustration, säger han.

Mimi Billing mimi.billing@dn.se “

“Fakta.
Studien av Steelcase bygger på en undersökning som genomfördes 2014 av opinionsundersökningsföretaget IPSOS där 10 500 anställda i 14 länder deltog. Bland annat fann studien att endast 11 procent av svarande var mycket nöjda med sin arbetsmiljö. Den gruppen hade också lätt att koncentrera sig, de kände sig lugna och kunde arbeta i grupper utan att bli avbrut-na. En stor majoritet kunde också välja var på kontoret de utförde sitt arbete. Gallupundersökningen, State of the Global Workplace Report, som refereras till i artikeln är från 2013 och har tittat på hur mycket det kostar företag att ha ofokuserad arbetskraft. “

DN 4 juni 2015:

“Skynda fynda – innan tjuven slår till igen

Kofötter som använts vid inbrott, stulna cyklar och borttappade smycken. Det är några objekt som man har chans att fynda på Bålsta auktionshall. Här säljer nämligen polisen beslagtaget och upphittat gods som ingen gjort anspråk på.

Om du blivit av med din cykel så finns det en risk att den hamnar på Bålsta auktionshall, en kort avstickare från E18. Här säljs allt som Stockholmspolisen beslagtagit eller fått in som hittegods.
– På sätt och bekräftas ens fördomar om polisgods, en del av sakerna har uppenbarligen används vid brott, som kofötterna, säger Karl Söderblom.

Hans familj har drivit företaget sedan 1960-talet, och skött polis-auktionerna sedan 2003. Och även om de har öppet för visningar fem dagar i veckan sköts i dag det mesta via nätet. Av 15 000 kunder är 1 500–2 000 inne på hemsidan dagligen. Men i själva hallen är det betydligt mindre trängsel denna torsdagseftermiddag.
– Jag tillhör den gamla skolan och vill vrida och vända på saker innan jag köper dem. Men många i dag köper allt från nätet utan att ha tittat på sakerna, och det är förstås -ett vågspel. Om man chansar är det förenat med en viss risk för defekter, säger Karl Söderblom.

Makarna Håkan Edén och Ulla-Maj Skoog från Ekerö är på plats för att hämta upp en cykel, smink och parfymer, som hon ropat in på nätauktionen. Båda är ovetande om att de köpt beslagtaget – och troligen stulet – gods.

– Vi trodde att sminket kom från en konkurs. Men om det är stulet – so what. Det är bättre att det kommer till användning än slängs. Om det går via polisen så vet man att det gått rätt till väga. Annat är det om man köper en cykel via exempelvis Blocket, säger Håkan Edén.

Han får medhåll av Bitten Berntsson från Uppsala, som följt med sin son och barnbarn till auktionshallen:

– Om det är sanktionerat av polisen så ser jag inga problem med att köpa stöldgods. Man har ett eget ansvar. Om man inte stöldanmäler sina saker så är man nog inte särskilt angelägen om att få tillbaka dem, säger hon.

Två män i medelåldern, som inte vill framträda med namn, inspekterar sin nyköpta cross. Den får inte användas i trafiken, såväl registreringsnummer som ramnummer saknas.

– Den ska bli deldonator. Det kanske inte var det smartaste köpet eftersom den hamnade bara någon tusenlapp under vad en körduglig maskin skulle ha kostat. Men ungarna blir glada när de får meka, säger en av männen.

Varje år tjänar polisen drygt 200 000 kronor på försäljningen. Det kan röra sig om allt ifrån bilar till båtar och dyra smycken. Pengarna går direkt in i ”det svarta hålet”, enligt Ola Olihn, chef på Citypolisens beslagsgrupp:

– Det vill säga statskassan. Vi har som målsättning att sälja allt som är lämpligt att sälja, det vill säga allt utom narkotika, vapen och sådant som endast kan användas som brottsverktyg.

Innan varorna skeppas till Bålsta har de varit i polisens förvar i minst tre månader, i sällsynta fall flera år.

För ett par år sedan höll en sjuarmad mässingskandelaber från tidigt 1700-tal som stulits från gamla Uppsala kyrka på att bli utauktionerad till utropspriset 2 000 kronor, trots att värdet var betydligt större. När objekt väl hamnat under klubban är det svårt att få tillbaka dem. Men kyrkan lyckades få tillbaka dyrgripen i sista stund.

– De kanske borde ha behållit den längre i lager. Men poliser är bara människor. Ibland blir det fel, säger Karl Söderblom.

Marijana Dragic marijana.dragic@dn.se “

“15 000 kunder har registrerat sig på Bålsta Auktionshalls hemsida. 1 500–2 000 av dem är inne på sidan dagligen.

Fakta. Så undviker du att dina ägodelar auktioneras ut

Stöldanmäl alltid. ”Man måste märka sina grejer, till exempel med smart-dna, det är a och o”, säger Ola Olihn, chef på City-polisens beslagsgrupp. Men för att avläsa smartdna måste man lysa på godset med en särskild uv-lampa, något som inte är standard i dag. ”Det vore omöjligt att lysa på allt som kommer in, utan detta gäller framför allt lite dyrare saker”, säger Olihn.

Notera ramnummer på cykeln. Om och när den kommer in till -polisen kan de då matcha cykeln mot polisanmälan och ramnummer och kontakta dig.DN “

DN 4 juni 2015:

“Roland Paulsen: Nog finns det skitjobb, Birgitta Ohlsson

Folkpartiets Birgitta Ohlsson skriver i en replik att jag skulle inspirera dagens ungdomsgeneration att rata de skitjobb som Arbetsförmedlingen erbjuder dem (DN 2/5). Det är en smickrande tanke, men jag tror tyvärr inte att den är sann. Anledningen till att ungdomar väljer bort skitjobb är att skitjobben är förnedrande och dåligt betalda. Vi har, som Ohlsson och andra liberaler länge förordat, ”sänkt trösklarna” på arbetsmarknaden så pass mycket att det kan vara ett bättre alternativ att bo kvar hos föräldrarna än att ta vissa jobb.

Ohlsson anar hos mig ”en syn att vissa jobb är finare än andra”. Det gör hon helt rätt i. Vissa jobb är skitjobb i den meningen att löner och villkor är skit. Andra jobb är skitjobb i den meningen att de inte bidrar ett skit till världen. Den senare sortens skitjobb är ofta bra betalda. Bäst betalda är de jobb där man parasiterar på andra människors arbete och på sin höjd flyttar runt kapital mellan olika företag.

Birgitta Ohlssons och andra liberalers ovilja att diskutera skitjobb beror mer på ideologi än på intellektuell oförmåga. Att hytta med fingret när någon talar om ”skitjobb” blir ett sätt att dölja det svek som det innebär att döma vissa människor till en skitjobbsexistens som de inte kan annat än att tacka ja till.

Vad DN:s reportageserie om ”de osynliga” arbetsmigranterna visar är hur ytterst utsatta människor kan tvingas till skitjobb där arbetsgivaren (exempelvis Svensk direktreklam) säger sig vända sig till ungdomar som vill ha ”extrajobb”. Inget tyder på att dessa skitjobb skulle leda till ökad social rörlighet. Låga löner och osäkra arbetsvillkor tenderar snarare att förstärka klasstrukturer. Detta är skälet till att Sverige (än så länge) har högre social rörlighet än ett låglöneland som USA.
Roland Paulsen”

DN 4 juni 2015:

“Arkitekturmuseets öden. En långsiktig bra struktur är nödvändig

Kraven på att ett museum ständigt måste synas genom sina tillfälliga aktiviteter hotar samtidigt dess bestående värden och väsen, framhåller Dan Karlholm i artikelserien ”Museerna och framtiden” (DN 21/5). Ett bra exempel på detta är f d Arkitekturmuseets öden.

Det grundades 1962 av Sveriges arkitekters dåvarande förbund, SAR, med dess samling av arkitekturritningar, foton och dokument som grundplåt. 1978 blev det ett statligt centralmuseum och som arkitekturkritiker i DN under 1970- och 80-talet skrev jag många artiklar om det som visades där, som ”Nordisk klassicism” och en stor Asplundutställning med internationell räckvidd.

Det är ingen tillfällighet att man kan möta arkitekturstudenter från hela världen på Skogskyrkogården, vid Stadsbiblioteket eller andra verk av Gunnar Asplund. Arkitekturens språk är internationellt, dess bästa verk förblir giltiga över lång tid. I en av de mest spridda översikterna över 1900-talets arkitektur beskriver Jonathan Glancey just Asplund som en av detta sekels stora arkitekter. Skogskrematoriet har, skriver han, ”en elementär enkelhet och förmåga att beröra som bara de allra största byggnadsverken från det gamla Egyptens pyramider och framåt.”

I f d Arkitekturmuseets arkiv finns en enorm Asplundsamling, med tusentals och åter tusentals ritningar, skisser, utkast och dokument som

visar en kaskad av kreativitet och ett ständigt sökande efter essensen i den mänskliga upplevelsen av rum.

Men arkivet rymmer också samlingar kring andra betydande arkitekter som Sigurd Lewerentz. Lika viktigt är dock allt det mindre kända material som belyser utvecklingen inom svensk arkitektur och stadsplanering under den epok då det mesta av bebyggelsen i dagens stadsmiljöer kommit till. Det är en källa till ovärderlig kunskap.

Den långsiktiga, tysta tillgång som Karlholm talar om lever på kunskap. Av ett museum förväntar man sig en expertkunskap på alla nivåer från chef till arkivpersonal. Dess långsiktiga uppgift är att förvalta och utveckla kunskap, för att ha något att säga sin publik. Om man dränerar ett museum på kunskap blir också dess tillgångar värdelösa, dess arkiv stumt.

Det var just vad som hände när Arkitekturmuseet omvandlades till ArkDes. Bakom ett moln av luddiga målformuleringar anar man två handfasta skäl. Dåvarande kulturministern ville slippa bygga ett nytt designmuseum i Stockholm, som efterlysts i decennier. Ett annat skäl var att museet inte fyllt sina två stora utställningssalar med tillräckligt publikdragande utställningar.

Arkitekturmuseet fick då ett ”vidgat uppdrag” att också visa design. Benämningen museum slopades och departementet valde bort chefskandidater som hade meriter inom museets kärnområden. I stället skulle det bli ett ”centrum”, med alltför många olika uppgifter.

Det fungerade inte.

ArkDes-experimentet har tydligt visat de negativa effekterna av att lägga ihop disparata uppgifter, som tunnar ut kompetens inom kärnområdet. Det borde ge anledning till eftertanke. Men nu har departementet bråttom och vill ha en snabb lösning samtidigt som Moderna museet har ett gott öga till de vackra utställningssalarna. Slutsatsen har blivit att hela ArkDes ska läggas in i Moderna museet.

Det är ett ogenomtänkt förslag som låser fast en ny organisation för lång tid framöver. Den viktiga frågan nu är i stället hur man bygger en långsiktigt bra struktur för museer inom konst, arkitektur och design i Stockholm.

Staden behöver ett riktigt designmuseum. Det kan byggas upp utifrån Nationalmuseums samlingar, för att senare bli självständigt. En naturlig samarbetspartner är Nordiska museet, som har en del besläktade samlingar och bör kunna utveckla de nordiska kontakterna i ett centrum för nordisk design, som ju är ett internationellt välkänt begrepp.

Arkitekturmuseet behöver nu återuppbygga auktoriteten inom sitt ämnesområde och förbli en självständig myndighet. Lokalfrågan bör behandlas som en lokalfråga, inte som en anledning att slopa ett statligt centralmuseum med ansvar för samlingar av världsklass.

Eva Eriksson arkitekturhistoriker “

DN 4 juni 2015:

“ Då trodde man att ett extrakt botade cancer

Veterinären Elis Sandbergs hemtillverkade naturläkemedel THX blev på 1950-talet föremål för en långdragen medicinsk konflikt. Den formar än i dag den svenska synen på naturläkemedel, skriver idéhistorikern Maria Björk.

De alternativa läkemedlen är med EU:s påtryckningar kring antroposofiska läkemedel i blåsväder igen. Frågan handlar egentligen inte om lagstiftning, utan om en problematik som finns inbyggd i medicinen: för den sjuka människan framstår vetenskapen ofta som otillräcklig. Striden om de antroposofiska läkemedlen i dag utgör kapitel två i denna historia. Kapitel ett började 1952, då Sverige blev skådeplatsen för en lika spektakulär som långdragen medicinsk konflikt: den kring veterinärmedicinaren Elis Sandberg och hans thymuspreparat THX.

Elis Sandberg, veterinär och med dr i veterinärmedicin, hade börjat fundera kring den lilla oansenliga körteln thymus funktion redan under 1930-talet. Frågan som upptog Sandberg handlade om motståndskraft, det vi i dag skulle kalla immunförsvaret. Vad var det som gjorde att vissa människor dukade under av sjukdom, samtidigt som andra förblev friska? Elis Sandbergs svar var thymus, och det preparat han framställde och döpte till THX har format den svenska hållningen till naturläkemedel in i samtiden.

På en klinik för leukemisjuka testades THX år 1950 som ett tänkbart botemedel mot cancer. Här hajar förmodligen läsaren till. En veterinär får testa ett hemtillverkat preparat tillverkat av färska thymuskörtlar från nötkreatur på dödsjuka patienter? Reaktionen är förståelig, och samtidigt illustrativ för hur snabbt medicinens praktiker och policysystem förändrats. När Sandberg utförde sina leukemiförsök präglades medicinsk forskning i hög grad av informella kontakter och ett pragmatiskt perspektiv. Som Sandberg själv uttrycker det i egenhändigt författade boken ”THX”: ”Sjukdomen var absolut hopplös, varför man inte tog några risker ur den synpunkten.”

Men hur kunde man betrakta preparatet som riskfritt? Det rörde sig trots allt om ett hemtillverkat extrakt, och bakom den beskrivningen finns en påfallande kroppslig och kladdig verklighet. THX tillverkades genom att thymuskörtlar från nyslaktade nötkreatur maldes, blandades med vatten och sedan silades. Vätskan innehöll således vävnadsfragment, hormoner och andra substanser från kalvens thymuskörtel.

I dag reagerar de flesta med äckelkänslor inför tanken på att injiceras med något dylikt. Kring 1950 var läget ett annat. Den endokrinologiska forskningen arbetade fortfarande med direktutvinning av hormon: hästurin och urin från gravida kvinnor utgjorde hörnstenarna i många läkemedel. Så kallad ”organterapi” – att implantera hela eller delar av hormonproducerande körtlar under huden på patienter – var en ovanlig, men ännu accepterad behandlingsmetod. De äckelkänslor nutida patienter känner inför tanken på att låta djurkörtlar och substanser från andra (djuriska) kroppar passera den egna hudbarriären är alltså socialt konstruerade; uppkomna i en tid då vi förknippar medicin med sterilitet, okroppslighet och syntetiskt framställda molekylkedjor.

I småländska Aneby, där Sandberg var verksam som distriktsveterinär, växte en sorts klinikverksamhet fram. Sjuka patienter reste dit för att

behandlas med THX, som gavs i injektionsserier om några veckor i taget.

Kritiken från forskarhåll hade funnits där från början, men tonen hårdnade i takt med att patienterna blev fler. Omdömet var att THX med all sannolikhet var verkningslöst, och att Sandberg själv var en kvacksalvare och en charlatan. Sandberg å sin sida hävdade att hans mål var att bedriva forskning, behandlingen av patienter var endast ett led i denna forskningsverksamhet. Dock ansåg han sig förpliktigad att hjälpa de människor som sökte upp honom.

När Medicinalstyrelsen 1965 begär en polisundersökning för att utröna om Sandberg gjort sig skyldig till brott mot läkemedelslagstiftningen når det missnöje som pyrt kring THX högsta myndighetsnivå. Sandberg åtalas och fälls för brott mot läkemedelsförordningen, men verksamheten i Aneby fortsätter att växa. Enligt en dåtida beräkning gavs under perioden från januari till oktober år 1965 125000 (!) injektioner vid THX-kliniken i Aneby, alltså ungefär 550 injektioner per mottagningsdag. 25 personer var anställda vid mottagningen, ytterligare drygt 100 personer arbetade med att distribuera THX via filialer. Konflikten med myndigheterna tycks alltså inte ha avskräckt patienterna, snarare tvärtom

THX blir navet i en folkrörelse. Men vad var det patienterna fick hos Sandberg som de saknade i den konventionella sjukvården? Och hur kan det förstås att patienter i en tid som brukar beskrivas som präglad av tilltro till experter, valde att aktivt organisera sig mot expertis och auktoriteter?

Förklaringar finns på flera nivåer. En aspekt utgörs av relationen mellan stat och individ. Sjukvården i Sverige under efterkrigstiden var en del av ”det starka samhället”: ett samhällssystem vars styrka och svaghet var just dess täta maskor. Ambitionen var en heltäckande väv av instanser där sjukvård, socialvård och andra verksamheter sömlöst hängde samman. Läkare, forskare och företrädare för vården utgjorde på ett vis statens förlängda arm, åtminstone var det så det såg ut från patienternas perspektiv. Utrymmet för missnöje och förhandling var begränsat. Att åka till Sandberg i Aneby var däremot ett möjligt alternativ. THX-behandling kan alltså betraktas som ett sätt att göra motstånd mot statlig auktoritet och myndighetsutövning i en situation där alternativen var få.

Medicinalstyrelsen och forskarsamfundet reagerade med att sätta hårt mot hårt. Mottagningen i Aneby stängdes flera gånger då den inte levde upp till Medicinalstyrelsens krav på utrustning och rutiner. Myndigheten hävdade att patienterna måste skyddas, dels mot en potentiellt farlig, alternativt verkningslös behandling, dels mot att sätta sin tilltro till mirakel som inte skulle ske. Patienterna reagerade med ilska, bestörtning, och genom att sluta upp bakom Sandberg. Pengar samlades in, delegationer uppvaktade regeringen och riksdagsledamöter drev ”THX-frågan” i riksdagen.

En annan aspekt av THX-konflikten rör medicinens själva hjärta, dess position som vetenskap och praktik samtidigt. Det är en självklarhet att medicinens praktiska mål är att bota, lindra och hjälpa. Vetenskapens mål är dock ett annat: vetenskapen syftar till att skapa generell kunskap. I den bästa av världar sammanfaller dessa mål; genom mer kunskap kan medicinen ge bot och lindring till fler, och på ett bättre sätt än tidigare.

I konflikten kring THX hamnade vetenskapens och medicinens mål på kollisionskurs. En undersökning från 1966 anger att 90 procent av THX-patienterna var missnöjda, besvikna eller tvivlade på den konventionella medicinen. Sandbergs sätt att bedriva vetenskap underkändes dock av vetenskapens företrädare: ingen lyckades komma till samma resultat. Sandberg anklagade i sin tur forskarsamfundet för att ignorera patienterna. ”Cancersjuka människor ringer och ber om hjälp. Jag kan inte bara säga till dem att gå hem och vänta på döden”, sade Sandberg till Aftonbladet.

Patienternas position i konflikten var dubbel och glasklart logisk på samma gång. Många fick THX-injektioner samtidigt som de genomgick konventionell behandling mot cancer. Och varför skulle de inte? De hade, som Sandberg krasst konstaterade redan 1950, inget att förlora. THX innebar hopp. Antropologer använder ibland begreppet ”medicinsk promiskuitet” för denna typ av agerande: patienten väljer inte en sida, en behandling, utan försöker i stället med olika sorters terapier samtidigt. Mänskligt och logiskt, ur patientens perspektiv.

Men för vetenskapen och för medicinen blir ett sådant agerande djupt problematiskt. Sandbergs patienter upplevde sig förbättrade. Symtom klingade av, ork och livslust återvände. Naturligtvis härledde de förbättringar till THX-behandlingen. Sambandet föreföll uppenbart, från den sjuka individens perspektiv. De forskare och läkare som försökte verifiera Sandbergs resultat kom dock till en annan slutsats, delvis mot bakgrund av patienternas ”promiskuösa” beteende. Det gick inte att utesluta att de förbättringar patienterna upplevde var resultat av annan, konventionell behandling eller rena placeboeffekter.

THX-konflikten utspelade sig på så vis i ett ingenmansland mellan vetenskap och praktisk medicin, där gränserna mellan mätbart och upplevt, generellt och individuellt, aldrig klargjordes. Sandberg erbjöd hopp, lindring och – även om meningarna var delade kring vari den bestod – bot.

Ingenmanslandet mellan vetenskapen och den praktiska medicinen finns kvar också i dag, inte minst lagstiftningsmässigt. THX-konflikten fick en kompromisslösning år 1987, då THX godkändes som naturmedel för injektion – den lagstiftning som nu kritiseras av EU. Oavsett ödet för de antroposofiska läkemedel som nu diskuteras kvarstår ändå grundproblematiken. Patienter önskar sig ofta annat och mer av medicinen än den kan erbjuda. Skillnaden mellan då och nu ligger i vem som får förtroende när förväntningarna kommit på skam. En veterinärmedicinare från Småland i opposition mot makt och medicinsk vetenskap utgjorde under några decennier på 1900-talet det självklara valet. I dag väljer vissa Vidarkliniken, andra äter kollodialt silver. För experter och lagstiftare kvarstår det svåra arbetet med att upprätta rimliga gränser mellan det generella och det individuella, att respektera vetenskap och beprövad erfarenhet utan att alienera patienterna. Konflikten kring THX illustrerar hur utomordentligt svårt detta är.

Maria Björk fil dr i idé- och lärdomshistoria, Uppsala universitet.”

DN 5 juni 2015:

“ Ord som räddar människoliv

Fyra prominenta visselblåsare deltog på torsdagen vid ett rundabordssamtal i riksdagen. Jag fick möjlighet att lyssna.

Henry Kissinger har kallat honom ”Amerikas farligaste man”. För andra är Daniel Ellsberg en hjälte. Det var han som 1971 läckte topphemliga dokument från Pentagon till New York Times. De 7 000 sidorna visade hur president Lyndon B Johnson grundlurat den amerikanska allmänheten, medierna och även kongressen om Vietnamkriget. I papperssamlingen fanns analyserna som visade att kriget riskerade att bli ändlöst, att det sannolikt inte kunde vinnas och att det skulle kräva långt fler amerikanska liv än de offentliggjorda beräkningarna visade.

Det här blev början till slutet. Vietnamkriget fortsatte förvisso ytterligare några år, men under alltmer högljudda protester. Men den stora gropen grävdes av president Richard Nixon själv. Det blev också han som föll i den.

Daniel Ellsberg räknade kallt med att tvingas tillbringa resten av sitt liv i fängelse. Han blev också åtalad. Men, vilket kan låta märkligt i dag, fri mot borgen och med möjlighet att ge intervjuer och sprida sitt budskap om de offentliga lögnerna och hur många amerikanska liv de hade kostat.

Nixonadministrationen fruktade att han hade fler dokument. Av det som hade läckt ut gick inget längre än till 1968. Nixon tillträdde som president 1969 och Vita huset ville för allt i världen inte riskera att några handlingar som rörde Nixonadministrationens ämbetsperiod – eller det dagsaktuella säkerhetspolitiska läget – såg dagens ljus. Därför nöjde man sig inte med den rättsliga prövningen.

På bandinspelningarna, återgivna i dokumentären ”The most dangerous man in America” hör man Nixon säga: Åt helvete med rättssaken. Låt oss döma skitstöveln i pressen (”Screw the court case. Let’s convict the son of a bitch in the press”).

Det var viktigt att Ellsberg inte blev en nationalhjälte, för då, menade Nixon, skulle andra kunna inspireras att börja läcka. Därför gällde det att smutskasta honom.

Jag får en intervju med Daniel Ellsberg. Vi pratar om mediernas roll för visselblåsare, allmänhetens inställning under de 45 år som gått och det personliga ansvaret.

– Well, säger Daniel Ellsberg när vi kommer in på journalistiken, jag gillar verkligen idén om medierna som vakthund. Men uttalandet från Nixon visar att administrationen såg pressen som ”sin” och i viss mån är det så ännu i dag. Edward Snowden har, precis som jag, fått sin släng av nedsmetning med tidningar som skrivit nedlåtande om honom. Efter 11 september-attentaten har tonen hårdnat från myndighetshåll. Ingen, vare sig journalister eller politiker, vill anklagas för att vara opatriotisk, oansvarig eller svag.

Samhället har blivit mindre auktoritärt under decenniernas gång. Medborgarnas krav på transparens har ökat. Det borde ha förbättrat situationen för visselblåsare. När man läser historien om Sveriges mest kända visselblåsare, Anders Ahlmark alias ”Fången på fyren”, känns

det osannolikt att samma utstötning av en människa som faktiskt gjort både moraliskt och juridiskt rätt skulle kunna ske i dag.

Men den amerikanska utvecklingen har efter terrordåden 2001 gått i motsatt riktning. Debatten är mer polariserad och det finns, menar Ellsberg, en starkare instinkt att fördöma Edward Snowden än vad det för drygt fyra decennier sedan fanns att fördöma honom själv.

Ellsberg har säkert många gånger fått frågan hur en nygift, disputerad Harvardstudent med en strålande karriär och hela livet framför sig kunde riskera allt. Utan att låta det minsta koketterande vänder han på saken och frågar hur han inte skulle ha kunnat göra det han gjorde:

– Jag visste det medborgarna inte visste, att tusentals liv skulle spillas i onödan. Jag hade en skyldighet att vidarebefordra den informationen.

Rättegången slutfördes aldrig. Åtalet lades ned på grund av ”improper government misconduct”. Domaren i målet hade uppvaktats av Nixon och erbjudits jobb som chef över FBI. Därutöver hade den specialenhet som Nixonadministrationen hade snickrat ihop gjort inbrott hos Ellsbergs psykiatriker – händelsen var en del av Watergateaffären som tvingade Nixon att lämna Vita huset.

Nixons smutskastningsstrategi ledde alltså till att Ellsberg kunde stiga ur rättssalen som en fri man. Och det gjorde att han, i stället för att sitta 115 år i fängelse, i går kunde besöka Stockholm med tre andra amerikanska visselblåsare: Thomas Drake, Jesselyn Radack och Coleen Rowley. Tillsammans med ett 15-tal inbjudna gäster deltog de i ett rundabordssamtal i riksdagen, arrangerat av Right Livelihood Award och Dag Hammarskjöld Foundation.

Jesselyn Radack är inte bara en visselblåsare utan också advokat som arbetar med just visselblåsare. Edward Snowden är en av hennes klienter. Hon konstaterar att hon fått mycket att göra under president Barack Obamas tid vid makten. Obamaadministrationen har producerat nio spioneriåtal mot visselblåsare. Det ska jämföras med de totalt tre fram till dess.

Medan huvuden rullade i och runt Vita huset efter Watergateskandalen konstaterar Jesselyn Radack, Thomas Drake och Coleen Rowley att den tortyr och de andra lagbrott som de gjort världen uppmärksam på har fått passera. De skyldiga är ofta kvar på höga, eller till och med högre, poster i sina organisationer. Det är visselblåsarna som ensamma får betala priset. De har inte ens fått folkets kärlek. Alla tre menar att den tid som gått har gjort Daniel Ellsberg till hjälte, medan de själva – precis som Snowden – är mer föraktade och förtalade än älskade och hyllade.

Så, vad kan man göra? Thomas Hammarberg, tidigare Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, berättade om rådets arbete med en resolution för att stärka skyddet för människor som drar i nödbromsen. I Sverige, menar Hammarberg, finns ett lapptäcke av lagar som syftar till att underlätta för visselblåsare medan Europarådets ambition är att samla ihop skyddet. En av knäckfrågorna som både han och Jesselyn Radack lyfte är hur lagstiftaren ska förhålla sig till läckor från försvars- och underrättelsetjänsten. I USA, berättade advokat Radack, är dessa verksamheter explicit undantagna i lagtexten. Samtidigt är det just här, och inte låt säga i Skolverket, som tortyr och andra grova brott mot mänskliga rättigheter kan förekomma.

Thomas Hammarberg talade om en stege där man först vänder sig till den egna organisationen för att påtala lagbrott och oegentligheter. Thomas Drake berättade att det var precis vad han hade gjort när han upptäckte NSA:s massövervakning av civila efter 11 september. För hans del resulterade det i att han ställdes inför rätta. När cheferna är en del av det korrupta systemet är den vägen livsfarlig.

Att det finns en avgörande skillnad mellan information som bör – respektive absolut inte bör – komma allmänheten till del har inte minst Julian Assange med masspublicerande av hemliga dokument visat. Hur den brandväggen ska kunna upprätthållas juridiskt är inte lätt att se.

Men ibland borde det inte bara vara en rättighet att slå larm. Ibland är det en moralisk skyldighet.

Hanne Kjöller hanne.kjoller@dn.se "

DN 5 juni 2015:

"Många misstag men inga systemfel i fallet Bergwall"

"Slutrapport. Bristen på nya, utomstående röster i gruppen som utredde fallet Sture Bergwall bidrog till att kritiska tankar inte kom fram. Många misstag begicks, men vi har inte kunnat identifiera några avgörande systemfel. Men tillämpningen av regelverket måste ses över både i psykiatrin och i rättsväsendet, skriver Bergwallkommissionen.

I början kom han knappast ihåg någonting alls, men steg för steg växte minnena fram. Sture Bergwall erkände bortåt 30 mord, åtalades och dömdes för åtta, tog sedan tillbaka allting, begärde resning och friades. Utredningarna anpassades i alltför hög grad till hans särart och psykiska problem.

Sture Bergwall, då Thomas Quick, var intagen på den rättspsykiatriska kliniken i Säter för flera allvarliga brott när han började erinra sig det ena mordet efter det andra, inledningsvis mycket famlande och med många felaktiga uppgifter. Efter hand kom hans berättelser att färgas alltmer av vad han lärde sig från olika källor. I slutversionerna stämde en hel del överens med belagda fakta.

Hur kunde det gå så här? Debatten om dessa rättegångar har varit livlig och opinionen delad. Av de sexton böcker som skrivits om fallet lutar närmare hälften mot att han varit skyldig, medan ungefär lika många hävdar motsatsen. Sture Bergwall själv har bidragit med en bok i vardera kategorin.

Vi har haft i uppdrag att undersöka vad som hände och överväga om det finns några systemfel som behöver rättas till. Vi har läst förundersökningsprotokoll, inlagor, dokument och domar från de olika rättegångarna. En särskild regeringsförordning har gett oss tillgång till annars sekretesskyddade vårdjournaler. Vi har träffat långt mer än hundra personer som deltagit i rättsprocesserna och i vården av Sture Bergwall, eller som i övrigt har goda insikter i rättsväsendet och rättspsykiatrin.

De inblandade som vi mött har haft goda ambitioner inom sina olika yrkesområden: poliser och åklagare som velat beivra och utreda brott, advokater och domare som samvetsgrant velat utföra sina uppdrag, terapeuter och vårdpersonal som velat lindra lidande och lugna oroliga patienter, forskare som velat nå nya vetenskapliga rön, journalister på spaning efter spännande scoop.

Den starka tilliten människor emellan beskrivs ofta som en av Sveriges stora tillgångar, och det skriver vi gärna under på. Men den får inte ersätta ett kritiskt förhållningssätt till allvarliga anklagelser, även självanklagelser. För fällande dom krävs att den tilltalades skuld står utom rimligt tvivel. Det har inte varit vår uppgift att överpröva domsluten, men det bör ändå sägas att vår genomgång av materialet inte har gett oss någon anledning att ifrågasätta de friande domarna i resningsmålen.

Bakom det som hänt ser vi framför allt fyra förklaringar. Den första är Sture Bergwalls egna uppgifter om ett stort antal mord, stegvis utvecklade under de olika förhören. Utan dem hade utredningsmaskineriet inte kört i gång och heller inte kört vidare. Berättelsen blev efter hand så suggestiv att många kom att godta högst osannolika, ofta bisarra historier.

På Säter fick Sture Bergwall höga doser av bensodiazepiner. Det var skadligt och kan ha bidragit till hans benägenhet att fabulera, men hans egen medverkan är likväl obestridlig. De ofta makabra beskrivningarna av de olika brotten var hänsynslösa, inte minst gentemot offrens anhöriga. I detta liksom i flera tidigare brott som Sture Bergwall bevisligen har begått röjde han en tydlig brist på medkänsla.

En andra faktor är den särskilda hänsyn som framför allt under förundersökningarna togs till hans särart och beteende. Upprepade felaktigheter vid förhören accepterades som ”medvetna avvikelser”. Man godtog därmed en ovanlig förklaringsmodell, på tvärs mot normala rutiner för verifiering.

Vår tredje förklaring är den starka kontinuiteten i gruppen runt Sture Bergwall. Förhörsledaren, åklagaren, en psykoterapeut och en rådgivande psykolog medverkade under hela den period då utredningarna fortgick, mer än nio år. I de samtliga utredningar där man funnit en kropp deltog också samma rättsläkare. Allt detta kan ha bidragit till att kritiska tankar inte kom fram i tillräcklig omfattning.

En fjärde orsak till utfallet i första instans ligger slutligen i att balansen mellan åtal och försvar uteblev vid rättegångarna (den ”kontradiktoriska principen”). Hur osammanhängande och motsägelsefulla de tidiga redogörelserna var och hur berättelserna utvecklades kom inte riktigt fram. I lojalitet med sin klient förhöll sig advokaterna relativt passiva. I sina presentationer la åklagaren inte tillräcklig vikt vid bevisningens svagheter och tänkbara alternativa förlopp.

Vad trodde man inom psykiatrin? Här fanns nog skepsis, men efter hand tog man också intryck av de olika domarna. I våra samtal med psykiatriker, psykoterapeuter och psykologer liksom med vårdare på Säter har många betonat ”tidsandan”. Psykiska störningar och våldsamt beteende förklarades gärna med tidiga sexuella övergrepp. Sture Bergwalls vittnesbörd om sådana upplevelser gjorde intryck på många men har inget annat stöd än hans egna berättelser.

Av de åtta offren i Bergwall-målen har två aldrig återfunnits, och i ett tredje fall är det osäkert om det verkligen handlade om ett mord. Minst fem människor har dock bragts om livet, och en bestående skadeverkan av Sture Bergwalls erkännanden och den tilltro de mötte är då att spaningen efter andra tänkbara gärningsmän upphörde.

Mycket har hänt inom både de brottsbekämpande myndigheterna och psykiatrin sedan 90-talet, delvis på grund av erfarenheterna från fallet Sture Bergwall. Vi tror dock att ännu mer uppmärksamhet behöver ägnas åt rättspsykiatrin, som fullgör ett svårt men viktigt samhällsuppdrag. Det ankommer på landstingen, men ges inte tillräcklig prioritet. Både tillsyn och metodutveckling behöver förstärkas.

I rättsväsendet är ”objektivitetsprincipen” viktig. Den innebär att utredningar ska bedrivas förutsättningslöst och att polis och åklagare ska redovisa även omständigheter som talar mot ett åtal. I regeringskansliet och hos riksåklagaren övervägs starkare garantier för dess tillämpning.

I efterklokhetens ljus är det lätt att se misstag i Bergwall-ärendena. När samma personer deltog i alla eller flertalet mål utvecklades ett grupptänkande. Den ena domen följde den andra. Men i ett sunt rättsväsen får vi aldrig ge avkall på den individuella prövningen och de kritiska motfrågorna. Däri ligger en viktig lärdom av dessa processer, utan tvivel exceptionella i svensk rättshistoria.

Petter Asp, professor i straffrätt vid Stockholms universitet.
Kjell Asplund, professor i medicin, fd generaldirektör för Socialstyrelsen.
Mari Heiderborg, lagman, chef för Solna tingsrätt.
Mikael Kullberg, rättssakkunnig i justitiedepartementet.
Tor Langbach, fd chef för norska Domstolsverket.
Daniel Tarschys, professor i statskunskap, fd generalsekreterare i Europarådet.**“**

“<u>Fakta. Kommissionen</u>

Bergwallärendena har väckt stor uppmärksamhet. Kommissionen har haft i uppdrag att undersöka vad som hände och identifiera eventuella systemfel. I sin rapport pekar Kommissionen på många felsteg, men finner inte fundamentala brister i gällande regelverk.

Den särskilde utredaren **Daniel Tarschys** och de fem experterna tillsattes av Beatrice Ask, men rapporten lämnas nu till Anders Ygeman. “

DN 5 juni 2015:

“Vården: Börja potträna innan barnet lärt sig gå

Potträning – redan innan barnet har lärt sig gå. Föräldrar bör få information om blöjavvänjning senast vid tiomånaderskontrollen, enligt nya nationella riktlinjer för barnavårdscentralerna. Förhoppningen är att minska riskerna för exempelvis infektioner.

Barn använder blöjor allt längre upp i åldrarna, vilket bland annat kan leda till att känsliga barn får problem med urinvägsinfektioner.

Barnavårdscentralerna får nu riktlinjer för vilka råd som BVC-sköterskorna bör ge till småbarnsföräldrar. I rekommendationerna framgår att föräldrar ska uppmuntras att börja med potträning ”gärna innan barnet har börjat att gå”. Informationen bör ges på BVC-besöket senast vid tio månaders ålder, enligt ”Rikshandboken i barnhälsovård” som tas fram av landets landsting och regioner. Några liknande rekommendationer har inte funnits tidigare.

– Det är viktigt att barnhälso-vården ger råd som överensstämmer med beprövad erfarenhet, snarare än att gå på tyckande. Att bli av med blöjan är en milstolpe i barnens utveckling. Det är fantastiskt när barnet upptäcker den egna förmågan till kontroll, säger Helena Bergqvist, psykolog vid -Akademiska barnsjukhuset i Uppsala, som skrivit riktlinjerna.

För 60 år sedan var majoriteten av barnen i västvärlden blöjfria vid 1,5 års ålder. I dag är det vanligt att barnen blir blöjfria först när de är tre till fyra år. Ett av flera skäl till utvecklingen är att blöjorna har blivit mycket bättre. Samtidigt finns en växande trend där vissa föräldrar kastar blöjan redan under barnens första levnadsmånader. En av dem är Lisa Löfving i Stockholm som tillsammans med sin sambo lät sonen Anton testa pottan när han var tre månader.

– Jag läste en artikel om babypottning redan när jag var gravid. Jag tyckte det var intressant och rimligt att testa. Tipsen jag fick i diskussionsforum var att testa pottan efter mat, efter sömn och när man varit ute och gått. Vi fångar inte allt. Han kissar och bajsar i blöjan från och till, men jag ser inte det som någon stor grej, säger hon.

I stället för engångsblöjor använ-der familjen tygblöjor. I dag är Anton sju månader och de ser flera fördelar med tidig potträning – inte minst ekonomiska och miljömässiga vinster.

– Sedan kan man fundera på hur kul det egentligen är för ett spädbarn att gå omkring med kiss och bajs runt skrevet hela dagarna? Det måste vara skönare och bättre för huden att slippa det. Babypottning ökar också förmågan till kommunikation, säger Lisa Löfving.

De nya riktlinjerna för barnavårdscentralerna betonar också att potträningen ska ske i en ”positiv och tillåtande atmosfär” och att föräldrarna själva bör bestämma tidpunkt eftersom det är ”mycket viktigt att man är välmotiverad”.

Ett råd till föräldrarna är att låta barnet sitta på pottan vid tecken på att barnet vill kissa eller bajsa – och att vara extra uppmärksam exempelvis efter uppvaknande och måltider.

En studie vid Sahlgrenska universitetssjukhuset har visat att tidig potträning kan göra att känsliga barn inte får besvär med urinvägsinfektion.

– Man jämförde vietnamesiska och svenska barn och fann att de vietnamesiska barnen blir torra tidigt. De hade ingen kvarstående urin i blåsan efter 9 månaders ålder jämfört med gruppen svenska barn som tömde blåsan fullständigt först vid 36 månaders ålder, säger Helena Bergqvist.

Att blåsan inte töms ordentligt kan orsaka problem i urinvägarna, till exempel infektioner.

DN:s rundringning till ett tiotal barna-vårdscentraler visar också att förstoppningar tycks ha blivit ett allt större problem de senaste åren. Utvecklingen har sannolikt flera orsaker, men en troligen koppling kan vara den allt senare blöjanvändningen, enligt Lotta Lindfors, vårdutvecklare vid Barnhälsovårdsenhet Syd vid Stockholms läns landsting:

– På barnmottagningarna är det vanligt med äldre barn som är förstoppade. Vi upplever att -blöjorna är så bra att barnen inte har ett eget behov av att ta av sig dem. Det är därför viktigt att föräldrar börjar sätta barnet på pottan korta -stunder några gånger om dagen från tio till tolv månaders ålder.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“ En studie vid Sahlgrenska universitetssjukhuset jämförde får några år sedan blöjavvänjning i Vietnam och Sverige. Skillnaderna i användning beror förstås till stor del på ekonomiska, historiska och kulturella orsaker. Men det är tydligt att medan svenska barn generellt börjar potträna allt senare är de flesta barn i Vietnam ”torra” vid nio månader.

Tidig potträning kan göra att känsliga barn inte får besvär med urinvägsinfektioner.

Källa: blojfribebis.se

Så får du bebisen att gå på pottan

1. Försök hitta naturliga tillfällen då bebisar ofta behöver kissa, så kallad ”rutinpottning”. Det kan till exempel vara efter mat, bad och promenader. Bebisar kissar sällan i sömnen och vaknar ofta till när de behöver kissa.

2. Gör det hela till något roligt. Under pottbesöket kan du till exempel visa en rolig leksak, böcker med ljud, sjunga rörelsesånger eller annat som intresserar barnet.

3. Det är viktigt att bebisen får styra. Babypottning är för bebisens skull. Gör man det av någon annan anledning finns risken att man sätter för stor press, både på sig själv och bebisen.

4. Observera barnet. Blås barnet lätt på huvudet eller säg ett ljud, till exempel “ksss” när bebisen kissar och “eh, eh, eh”, när bebisen bajsar. Då kommer barnet förknippa blåsandet eller ljuden med kiss och bajs.

5. Försök se signaler som bebisen använder för att visa att hon eller han vill gå på pottan. Exempel på signaler kan vara gnäll, stirrande blick, att barnet har svårt att sitta still och vrider på sig.

Följande generella råd beträffande tidpunkt och metod bör man kunna ge:

Källa: Rikshandboken i barnhälsovård

I de nya riktlinjerna går att läsa …

Att börja träningen när föräldrarna är väl motiverade och gärna innan barnet har börjat att gå.

Att vara uppmärksam på när det är dags exempelvis efter uppvaknande och måltider.

Att låta barnet sitta på pottan då det visar tecken på att vilja kissa eller bajsa och göra det till en trevlig stund.

Att låta barnet vara utan blöja ibland.

Att ha ett positivt och tillåtande förhållningssätt!

BVC sköterskan bör informera föräldrarna vid 10-månadersbesöket eller tidigare. “

DN 5 juni 2015:

“ Borgerlig splittring om utnyttjade arbetarna

Borgerliga politiker reagerar starkt på DN:s artikelserie ”De osynliga” om hur migranter far illa på svensk arbetsmarknad.

Alliansen är dock splittrad i synen på lösningar. Moderaterna tror på skärpt kontroll medan Centerpartiet efterlyser fler vägar till lagliga jobb.

Sexuella övergrepp, timlöner på 19 kronor och arbetsgivare som tar sina anställdas pass i beslag. Det är sådant som framkommit i DN:s granskning av hur människor från Mongoliet, Nepal och Ghana kommer hit för att arbeta men hamnar på samhällets skuggsida.

– Man blir väldigt ledsen, det är en sådan girighet och hänsynslöshet som de här reportagen visar på, säger Elisabeth Svantesson, arbetsmarknadspolitisk talesperson för Moderaterna.

Den borgerliga alliansregeringen genomförde tillsammans med Miljöpartiet reformer som gjorde svensk arbetsmarknad till en av de mest öppna i världen. Förra året skärptes reglerna för tillsyn. En hårdare tillämpning av dem är Elisabeth Svantessons lösning på de problem som DN:s artikelserie belyser.

– Man måste jobba mer på allvar med skärpta kontroller och sanktionsavgifter så att de system som vi har faktiskt fungerar. Jag är tveksam till om det behövs fler regler nu. I stället ska vi se till att de vi har efterlevs, säger Elisabeth Svantesson.

Kristdemokraternas Desirée Pethrus har också berörts av DN:s artiklar. Hon menar att det är just sådana problem som Alliansen försökt motar-beta genom att ge Migrationsverket ökade möjligheter att kontrollera arbetsgivare. Möjligen behövs det mer, resonerar hon.

– Vi borde följa upp det vi har satt i sjön. Frågan är om reglerna inte tillämpas tillräckligt hårt. Något verkar falla mellan stolarna, säger Desirée Pethrus.

Hon menar att globaliseringen utmanar den svenska modellen och det blir otydligt vad som faller på myndigheter, fackförbund och enskilda. Till skillnad från Elisabeth Svantesson är Desirée Pethrus öppen för att diskutera regeringens tanke om att göra anställnings-kontrakt juridiskt bindande.

Folkpartiets Fredrik Malm vill inte heller utesluta den möjlig-heten. Löne-villkor och hur länge en arbetsgivare måste kunna garan-tera anställning är annat som kan behöva ses över, enligt honom.

– Vi måste ha en levande diskussion om hur vi kan fortsätta att ha en öppen arbetskraftsinvandring till Sverige, säger Fredrik Malm.

Han anser att fackföreningarna borde ta sig an migrantarbetarna med större engagemang men också att arbetsgivare måste ställa tydligare krav på att underleverantörer ger rimliga villkor till sina anställda.

Centerpartiets chefsekonom Martin Ådahl har en delvis annan syn på problemet än allianskollegerna. Han varnar för en övertro på skärpta kontroller och betonar i stället behovet av att öppna den svenska arbetsmarknaden ännu mer.

– Det är mycket bra att DN visar på den här dolda sidan av svensk arbetsmarknad. Det är ett skrämmande stort problem som vi ofta inte låtsas om. En av lösningarna måste vara bättre vägar för de här människorna till vanliga, vita skatte-betalande jobb. Självklart måste man stoppa illegala kontrakt och fusk men det räcker inte. Vi har redan en av världens mest kontrollerade arbetsmarknader och trots det finns de här människorna här, säger Martin Ådahl.

Anställningsformer och skattesubventioner som sänker trösk-larna är hans recept.

– Det är därför startjobb, introduktionsavtal och rut och rot är så enormt viktiga så att människor kan komma in på arbetsmarknaden den officiella vägen i stället för att hamna i träsket med svarta jobb, säger Martin Ådahl.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“ Fakta. Arbetskraftsinvandring

Den borgerliga alliansregeringen införde tillsammans med Miljöpartiet nya regler som ökar möjlig-heterna att komma till Sverige för att arbeta. Reformen innebär bland annat att det nu är arbetsgivare som avgör om det finns behov av utländsk arbetskraft. Tidigare var det myndigheterna och facket som gjorde det.

Den som kommer från ett land utanför EU och vill arbeta i Sverige måste ansöka om tillstånd hos Migrationsverket. Kravet är att man kan visa upp ett anställnings-kontrakt. Villkoren ska vara i linje med svenska kollektivavtal och månadslönen får inte understiga 13 000 kronor före skatt.

Förra året stärktes möjligheterna att kontrollera arbetsgivare för att upptäcka missbruk.

DN “

DN 5 juni 2015:

“ Djurskyddet kan bli krav vid upphandling

Regeringen är på väg att helt skriva om lagstiftningen för offentlig upphandling. En konsekvens blir att svensk djurskyddslag ska gälla vid upphandling.

– Det är skamligt att den -offentliga sektorn har hanterat frågan om djurskydd på ett vårdslöst sätt, säger civil-minister Ardalan Shekarabi (S).

På torsdagens regeringssammanträde fattade regeringen beslut om ett 1 200-sidigt dokument som nu skickas på granskning till Lagrådet. Förslaget omfattar all offentlig upphandling i Sverige och är den mest omfattande lagstiftning som kommer att ske under nuvarande mandatperiod.

– Det är en omfattande lagtext som kommer att påverka både svensk offentlig verksamhet och näringsliv väldigt mycket de kommande åren, säger civilminister Ardalan Shekarabi och understryker att det handlar om stora summor – omkring en femtedel av bruttonationalprodukten.

En del i lagstiftningen handlar om hur det offentliga ska hantera inköp av livsmedel. Under senare år har svenska bönder återkommande protesterat mot att kommuner valt billigare utlandsproducerade livsmedel framför svenska varor.

Enligt Ardalan Shekarabi ställer den nya lagen tydliga krav på miljöskydd och djurskydd, och det kommer sannolikt att gynna svenska bönder.

– Vi har en lagstiftning som sätter en hög nivå på djurskyddet och som alla våra livsmedelsproducenter har att följa. Det vore väldigt märkligt om den offentliga sektorn ställer krav som är lägre än den lagstiftning som vi har i Sverige, säger han.

Den nya lagstiftningen är inte tvingande, men regeringen kommer att ge den nya Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer om att man ska ställa krav åtminstone i nivå med den lagstiftning vi har.

– Jag tycker det är skamligt att den offentliga sektorn i Sverige har hanterat den här frågan om djurskydd på ett minst sagt vårdslöst sätt.

Den nya upphandlingslagen innebär också att de offentliga aktörerna ska kunna ställa sociala krav på leverantörerna. På helgens S-kongress lanserade statsminister Stefan Löfven ett system där långtidsarbetslösa ska kunna få jobb i samband med offentlig upphandling.

– Det handlar om att hitta samverkan med näringslivet om att inkludera människor som annars har svårt att etablera sig i arbetslivet, säger Ardalan Shekarabi som tror att det finns ett intresse hos företagen att ta ett större socialt ansvar.

– Problemet är inte att leverantörerna är ointresserade av socialt ansvarstagande. Problemet är att upphandlande myndigheter har varit så fokuserade på att följa -juridiken och söka lägsta pris, säger han.

Andra nyheter i lagförslaget är ökade möjligheter för näringslivet att inleda långsiktiga samarbeten med offentliga aktörer och att kommunerna ska få större möjligheter att samarbeta över kommungränserna. Det kan till exempel handla om att utbyta tjänster med varandra utan att för den skull vara tvingande att gå via upphandling.

– Vi har Europas högsta urbaniseringstakt och en växande utmaning med krympande kommuner. Det här kan vara ett sätt att säkerställa att de erbjuder sina medborgare det de ska, säger Ardalan Shekarabi.

Regeringen har inte gjort någon ekonomisk konsekvensanalys av det nya lagförslaget.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se "

"Fakta.

Det nationella upphandlingsstödet hanteras i dag inom Konkurrensverket. Den 1 september i år inrättas en ny myndighet som ska sköta frågor som rör upphandling. Upphandlingsmyndigheten ska placeras i Stockholm. "

DN 5 juni 2015:

"Löfven medger att fel begåtts

Statsminister Stefan Löfven lovar att ta till sig KU:s kritik av regeringen. Han medger att några saker kunde ha gjorts bättre.

Stefan Löfven (S) kommenterar för första gången den kritik som ett enigt konstitutionsutskott (KU) riktar mot regeringens agerande i en rad ärenden. Han tycker att det i flera fall handlar om mindre allvarliga frågor.

– Några saker hade man kunnat göra bättre, men det är inte så att det är tio jämbördiga ärenden.

Löfven bedömer att det finns ett par ärenden som är "lite större".

Han pekar framför allt på KU:s kritik mot att regeringen inte rådfrågade Lagrådet innan man lade fram en proposition som innebar att valfrihetssystemet i primär-vården blir frivilligt för landstingen.

KU var också tydligt i sin kritik när det gäller regeringens beslut att tillfälligt frysa motorvägsprojektet Förbifart Stockholm. Något som enligt Trafikverket kan innebära en fördyring på upp till 170 miljoner kronor. KU anser att regeringens agerande inte rimmar med budgetlagens krav på god hushållning.

Bland de mindre allvarliga frågorna finns kritik om att miljö-minister Åsa Romson (MP) borde ha varit snabbare med att rätta ett pressmed-

delande som innehöll felaktigheter om en nyanställd statssekreterares arbetsuppgifter.

Löfven anser inte att KU:s granskning tyder på att hans regering är sämre på att regera än tidigare regeringar.

– Det är inte så att det här är den första regeringen som får påpekanden från KU, säger han.

– Jag är i alla fall glad att vi inte har åstadkommit den storförlust som den förra regeringen åstadkom med Nuon, när den granskades av KU. Det slutade med ett minus på över 50 miljarder kronor så här långt.

Löfven lovar nu att ta till sig KU:s granskning.
TT “

DN 5 juni 2015:

“Rabatt för rika kommuner kan försvinna

Regeringen ser över Robin Hood-skatten, vilket kan ge högre skatt i 13 kommuner, varav nio i Stockholms län. Pengarna ska omfördelas till fattigare kommuner.

De berörda kommunerna ligger framför allt i Stockholmsområdet, men även två Skånekommuner, två Norrlandskommuner och Stockholms läns landsting kommer att få betala mer till det kommunala utjämningssystemet än i dag.

– Naturligtvis tycker jag att det är högst olämpligt. Vi betalar redan mycket pengar netto in i systemet, och nu blir det 73 miljoner till. Jag tycker att det är tråkigt att man vill åderlåta oss på ännu mer pengar, säger Leif Gripestam (M), kommunstyrelsens ordförande i Täby.

Enligt civilminister Ardalan Shekarabi (S) handlar det om att slopa rabatten för rika kommuner.

– Vi kan inte ha en modell där vi fördelar resurser till ett antal höginkomstkommuner. Vår utgångspunkt är att vi ska föra en politik på alla områden som har till syfte att hålla ihop landet och ge alla kommuner förutsättningar att erbjuda en likvärdig välfärd, säger Ardalan Shekarabi.

Den alliansledda regeringen genomförde förändringar i det kommunala utjämningssystemet, och fördelade cirka en miljard kronor till ett

mindre antal tillväxtkommuner, och Stockholms läns landsting. Det är den förändringen regeringen nu vill ta bort.

I Stockholmsområdet uppfattas utjämningssystemet ofta som orättvist. Vad säger du om det?
– Vi har ju en modell med kommunalt självstyre, men för att säkerställa likvärdighet i välfärden måste man ha kommunal utjämning. Om vi inte har utjämningssystemet så blir välfärden inte alls likvärdig, och det stämmer inte överens med de målsättningar som vi har. Kommunala utjämningssystemet har utretts ordentligt, och det finns en enighet kring att systemet inte har negativa effekter på tillväxten.

Till de berörda kommunerna hör också Kiruna. Kommunstyrelsens ordförande Kristina Zakrisson (S) är inte särskilt upprörd.

– Jag tyckte att det var märkligt när man införde den här rabatten – bara för att kommunerna protesterade så skulle de få pengar. Jag tyckte att det var ologiskt, och därför logiskt att man tar bort den, säger Kristina Zakrisson.

Genom justeringen som regeringen beslutade om i går är det sammanlagt en miljard kronor som de 13 kommunerna och Stockholms läns landsting går miste om.

Anna Gustafsson anna.gustafsson@dn.se “

“Fakta. Kommunala utjämningssystemet

Kommunala utjämningssystemet ett skattesystem som omfördelar resurser mellan kommuner och landsting, populärt kallat Robin Hood-skatt.

13 kommuner och ett landsting betalar en utjämnande avgift i systemet, vilken den borgerliga regeringen justerade nedåt.

Gårdagens regeringsbeslut är en återställare. Det betyder höjda avgifter för Danderyd, Ekerö, Gällivare, Kiruna, Lidingö, Lomma, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Täby, Vaxholm, Vellinge samt Stockholms läns landsting.

Förslaget ska nu skickas till lagrådet, och väntas träda i kraft den 1 januari 2016.
DN “

DN 5 juni 2015:

“ Nu ska hälsoklyftorna bort

Hälsoklyftorna i Sverige ökar och nu tillsätter hälso- och sjukvårdsminister Gabriel Wikström (S) kommissionen för jämlik hälsa.

Regeringens mål är att få bort de hälsoklyftor som går att påverka inom en generation. Kommissionen ska lämna förslag som kan bidra till detta. Huvudfokus ska vara skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper, men även skillnader mellan könen ska undersökas.

Ordförande i kommissionen är Olle Lundberg, forskare och en av landets ledande experter inom ojämlik hälsa. Uppdraget ska redovisas till regeringen 2017.
TT “

DN 5 juni 2015:

“Johan Schück: Känslig slutsats av Världsbanken om svenska visstider

Villkoren för svenska företag behöver förbättras. Det hävdar Världsbanken i en utvärdering som regeringen har valt att hålla tyst om. En känslig slutsats är att industriföretag som har visstidsanställda växer snabbast.

För några veckor sedan kom Världsbankens utvärderingsrapport om svenska företagsklimatet med titeln ”Sweden’s business climate. A micro-economic assessment”. Regeringen, som var mottagare, gjorde dock inget väsen, till exempel genom att informera medierna. I stället nöjde man sig med att hålla ett seminarium med särskilt inbjudna.

Beställare av Världsbanksrapporten var den avgångna alliansregeringen, vilket möjligen förklarar saken. Men det spelar nog större roll att vissa av rapportens slutsatser inte passar in i sittande regeringens agenda. Kanske har det också betydelse att Socialdemokraterna kort därefter skulle hålla partikongress, där begränsning av visstidsanställningar väntades bli i en huvudfråga.

Utifrån en enkätundersökning med 600 svenska företag konstaterar Världsbanken nämligen att industriföretag med visstidsanställda växer betydligt snabbare än andra. Detta gäller både försäljning och sysselsättning (se grafiken).

Främst rör det sig om storföretag, men även närmare hälften av de små och medelstora industriföretagen har visstidsanställda. Genomgående

är förädlingsvärdet per anställd högre bland dem än hos företag utan visstidsanställda.

Orsakssammanhangen är dock inte självklara och man får vara försiktig när det gäller orsak och verkan. Samtidigt kan noteras att tjänsteföretag med visstidsanställda däremot inte lyckas bättre än andra.

Sociala skäl kan tala emot visstidsanställningar, med den otrygghet som dessa i längden innebär. Självklart behövs det regler som förhindrar att arbetskraft utnyttjas på grovt sätt. Men klart är ändå att Världsbanksrapporten ger underlag för en annan diskussion, där det inte är självklart att man – mer eller mindre – ska avskaffa denna anställningsform som tycks bidra till fler jobb i industrin.

Även på andra områden kommer rapporten med uppgifter som kan vara ovälkomna. Närmare en tredjedel av de tillfrågade företagen anser att brist på kompetent arbetskraft hindrar dem från att driva och utveckla sin verksamhet. Det finns alltså stora brister i fråga om både teoretisk utbildning och yrkeskunnande.

Världsbanken framhåller att högskoleutbildade betalas betydligt sämre i Sverige än i de flesta OECD-länder, men att dessa personers insatser – å andra sidan – inte bidrar på något mätbart sätt till att höja företagens produktivitet. Här är det någon länk i kedjan som saknas, liksom det gör när företagen inte lyckas ta steget från innovationer till framgångsrik affärsverksamhet.

Arbetsrätten hindrar också åtskilliga företag, enligt vad de själva uppger, från att anställa fler. Skatterna ses likaså som ett problem, särskilt när det gäller rekrytering av kvalificerad och högutbildad personal.

Mer uppseendeväckande är ändå att Världsbanken pekar på förekomsten av en betydande svart sektor som uppskattas till hela 14 procent av BNP, vilket är mer än i många andra länder. Bland de tillfrågade företagen är det många som har svårt att klara matchen mot skattefuskande konkurrenter.

Kriminalitet är också ett större problem än man skulle tro. Cirka 40 procent av företagen har utsatts för stölder av olika slag och nästan alla anlitar bevakningstjänst. Världsbanken jämför med situationen i Latinamerika, vilket ändå känns som att gå litet långt.

Kritiken är omfattande, men ger dessbättre inte hela bilden. Världsbanken framhåller också svenska företags styrka när det gäller innovationer, liksom att finansieringen fungerar bättre i Sverige än i många andra länder. Kvinnor har en starkare ställning i arbetslivet, utom när det kommer till toppbefattningar i privata sektorn.

Förbättringspotentialen på en rad olika områden är ändå så stor att det är motiverat med öppen debatt. Därför borde regeringen ta fram Världsbankens rapport ur gömmorna och komma med förslag till förbättringar på utpekade områden.

Lösningarna kan inte alltid bli vad företagen hoppas på, eftersom det finns fler hänsyn att ta. Men här finns viktiga frågor som kräver mer tydliga svar än när statsminister Stefan Löfven talar allmänt om näringspolitik.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 5 juni 2015:

“ Sverige sämre än andra EU-länder

Svenska myndigheter, kommuner och landsting är sämre än sina motsvarigheter i andra EU-länder på att kräva schysta arbetsvillkor hos privata tjänsteleverantörer. Det visar en ny rapport från Arbetsmiljöverket.

Det handlar om kontrakt för stora pengar: Den offentliga svenska upphandlingen av till exempel vård, kollektivtrafik och byggen uppgår till enorma 600 miljarder kronor per år.

Arbetsmiljöverkets nya rapport ”Upphandling och arbetsmiljö” drar slutsatsen att svenska upphandlare alltför ofta tolkat EU-reglerna som att enbart lägsta pris ska avgöra vilket företag som får en entreprenad. Det har inte sällan skett på bekostnad av de anställdas villkor och arbetsmiljö. Social dumpning har kunnat användas som en konkurrensfördel. Särskilt i byggbranschens långa entreprenörskedjor hamnar arbetsmiljöansvaret lätt mellan stolarna. Och ofta ställs inga krav på löner och arbetsvillkor motsvarande kollektivavtalets.

– Bland de nordiska länderna har Norge, Finland och Danmark arbetat mer med att motverka social dumpning och ”grå eko-nomi”, säger chefsjurist Anna Middelman.

De som drabbas när löner och arbetsvillkor dumpas är dels seriösa företag, som inte kan konkurrera på lika villkor, dels i många fall de utsatta migrantarbe-tare som DN uppmärksammat i artikel-serien ”De osynliga”.

Ett flagrant exempel är de polska byggarbetare som sommaren 2013 renoverade ett kommunalt parkeringshus i Råcksta för 35 kronor i timmen, en femtedel av den kollektivavtalade lönen, bodde i arbetsbodar och sov i tältsängar.

När det gäller bristande arbetsmiljöansvar har Arbetsmiljöverket i en tidigare rapport pekat ut Citybanan, där fem byggarbetare har dött. Enligt Arbetsmiljöverket har problemen inte minst berott på Trafikverkets upphandling, där fokus på lägsta pris favoriserat utländska underentreprenörer utan kollektivavtal, vilket gjort att skyddsombud oftast saknas vid skyddsronder.

LO-facken Byggnads och Seko har varnat för att Trafikverkets nya jätteupphandling av den snabbspåriga järnvägen Ostlänken riskerar att gå samma väg, med stor andel utländska huvudentreprenörer, underentreprenörer och bemanningsföretag med utstationerad arbetskraft som har undermåliga arbetsvillkor. Ostlänken är Sveriges största infrastrukturprojekt på decennier, Trafikverkets kostnader beräknas till 35,5 miljarder kronor.

Arbetsmiljöverket betonar att svenska upphandlare måste lära sig mer om vilka möjligheter till krav på arbetsvillkor som EU faktiskt ger utrymme för. Andra EU-länder, som Danmark, Tyskland, Frankrike och Finland, har de senaste åren ändrat sina lagar mot mer av sociala krav.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“Fakta. Norden bättre

I Danmark har man fastställt att anställda hos myndigheternas leverantörer och underleverantörer ska vara säkrade lön, arbetstid och andra arbetsvillkor i enlighet med branschens kollektivavtal. Syftet är att motverka att social dumpning görs till en konkurrensfördel.

I Norge har regeringen ålagt alla myndigheter att ställa krav på entreprenörernas arbetsvillkor i branscher som bygg, varv, lantbruk, städning, hotell och restaurang. Upphandlarna behöver inte beakta anbud från företag som inte betalat sociala avgifter, och har rätt att begära en förklaring till onormalt låga anbud, särskilt med avseende på arbetsvillkor. “

DN 5 juni 2015:

“ Ebba Witt-Brattström: Det maskulina värdet dominerar fullständigt på författarnas kulturbörs

Tyvärr, Jonas Thente, Kulturmannen finns. Inte enbart i sin löjligaste existensform, självhögtidligt citerande sig själv (snarare än Rilke) inför hovet av beundrare i kulturens våtmarker. Om detta vittnade unga skribenter i 2014 års debatt både skarpt och roligt: Lina Thomsgård (AB 27/5), Elin Cullhed (DN 9/6), Isabelle Ståhl (SvD 14/5), Lisa Magnusson (Metro 10/6), Nana Håkansson (HD 17/12), Malin Lindroth (GP 19/1 2015). Enligt dem är det hög tid att sluta ligga med K-mannen, dadda honom eller skratta bekräftande åt allt han vräker ur sig.

I stället: börja läsa feministisk litteratur, varva kvinnors respektive mäns kulturella uttryck, och minnas ”att det finns betydligt fler som har mens än som har kraftig skäggväxt” (Olivia Bergdahl DN 10/5).

Mycket ögonöppnande har sagts sedan Åsa Beckman initierade frågan om K-mannens vara eller icke vara (27/4 2014). Dags att googla, Thente.

Kulturmannen frontar sig, som jag visat, även i litteraturen. Exempelvis återfinner vi typen i Stig Larssons senaste roman ”När det känns att det håller på ta slut”. Där initierar berättaren några av kulturens flickwannabes till den homosociala kulturvärlden (sidorna 484–487).

Men allvarligt talat så manifesterar sig Kulturmannens verkliga skadebeteende i hans funktion som högsta värdeindikator på kulturbörsen.

Där härskar ”double standard”, som Virginia Woolf kallade vanföreställningen att mäns litterära teman är allmänmänskliga, därför mer ”estetiska”, medan kvinnoämnen uppfattas som mer eller mindre ”politiska” varianter av en för K-mannen ointressant särvariant av mänsklighet. Ifall det inte handlar om skildringar av kvinnor som hundar, trånande efter husse, förstås.

Vi talar prispolitik. Vi talar pengar. Money talks. En enkel sökning i prislandskapet ger vid handen att ju större priser, desto färre kvinnliga pristagare. Med början i Nobelpriset med sina ynka tretton kvinnor och nittionio män, är det bara att gråta vidare: Övralidpriset (300 000 kronor) har gått till nio kvinnor men femtionio män, Akademiens Nordiska pris (400 000 kronor) till tre kvinnor och tjugosju män, Samfundet De Nios stora pris (300 000 kronor) till tjugoen kvinnor och etthundraåtta män, Gerhard Bonniers pris (200 000 kronor) till fem kvinnor och tjugofem män, Kellgrenpriset (200 000 kronor) till fem kvinnor och trettiotvå män, John Landquists pris (150 000 kronor) till tjugosex män och två kvinnor. Även med hänsyn tagen till sista decenniet måste det konstateras att den traditionella könskvoteringen som ger män mer klirr i kassan fortsatt är verksam.

Enbart då priset bär en kvinnas namn har kvinnorna bättre (men inte alltid lika) chanser. Det nyinstiftade Almapriset (fem miljoner kronor) har belönat sju kvinnor och fem män. Stina Aronssons pris (100 000 kronor) har tilldelats sex kvinnor och fem män, De Nios Astrid Lindgren-pris (125 000 kronor) fyra kvinnor och två män. Moa-priset (30 000 kronor), vinnaren i sammanhanget, har getts till tjugofyra kvinnor och tre män. Men Lagerlöfpriset (100 000 kronor) har gått till tretton kvinnor och nitton män och Lotten von Kraemers pris (150 000 kronor) till tretton kvinnor och tjugo män.

När priskommittéerna besätts av kulturellt verksamma personer utanför K-mannens elitklickar kan det gå jämnt upp, som Sveriges Radios romanpris (50 000 kronor). Även Augustpriset (100 000 kronor) verkar vara på god väg att belöna bästa roman oavsett författarkönet: tio kvinnor (varav Kerstin Ekman två gånger) och sexton män (varav P O Enquist två gånger).

Men, invänder någon, i priskommittéerna sitter ju numera även enstaka kvinnor. Så sant, och det pekar något övertydligt mot att det maskulina tolkningsföreträdet, som jag härmed utnämner till Kulturmannens verkliga väsen, fortsatt är i fullt sving och kan omhuldas även av kvinnor. Min avsikt är inte att moralisera över kulturpatriarkatets anhängare av vilket kön det vara månde, ty vi lever i ett fritt land, som Pippi Långstrump sa. Utan att uppmärksamma att kultursfären år 2015 inte kan sägas vara till en överväldigande majoritet styrd, hanterad och betingad av kvinnor, som Jonas Thente hävdar.

Detta slags tokmaskulinism måste konstruera Kulturkvinnan till sin huvudfiende. Men den diaboliskt repressiva Medusa (i Ho Chi Minh-staden!) är en fantom. Kulturkvinnan finns som identifierbar person lika lite som K-mannen. K-kvinnan är att uppfatta som en initierad, bitextuell motkraft till K-mannens monotextuella dominans. Syftet med hennes verksamhet är att etablera ett vitalt kulturellt samtal där personer med starkt kliande skäggväxt vågar diskutera romaner där livet gestaltas som det kan te sig för folk som har mens.

Eller till och med ammar, som huvudpersonen i Karolina Ramqvists ”Den vita staden”, som med mjölkstinna bröst och geväret i hand går för att kräva sin och barnets rätt. Det är en existentiell belägenhet skildrad på det bästa av språk, myllrande av betydelser.

Ebba Witt-Brattström litteratur@dn.se “

DN 6 juni 2015:

“ Låt det inte ske igen

Kan man lita på den svenska rättvisan? Det var frågan som väcktes efter att Sture Bergwall, alias Thomas Quick, dömdes och därefter friades för åtta mord i vad som kom att bli vår tids stora rättsskandal.

Förra justitieministern Beatrice Ask (M) tillsatte en utredning som skulle ge svar och återupprätta förtroendet för polisen, rättspsykiatrin och domstolarna. På fredagen lämnades resultatet över till regeringen.

Professor Daniel Tarschys och hans kolleger i Bergwallkommissionen bekräftar i sitt 700 sidor långa betänkande att det förekom stora brister i rättsprocessen. Flera faktorer samverkade, många misstag begicks.

Kring Sture Bergwall byggde polis, åklagare och vård tillsammans upp ett nytt rättsväsende, skräddarsytt för omständigheterna och den misstänkte.

Allt hängde på teorin om förträngda minnen och Bergwalls önskan om att bli fälld för brott som han aldrig tidigare misstänkts för.

Arbetsmetoderna i den skyddade verkstaden runt Bergwall anpassades efter honom. Han hade en benägenhet att göra ”medvetna avvikelser” när han berättade om hur morden ska ha gått till, enligt en teori som han själv lanserade som förklaring till att uppgifter inte stämde. Men när minnet svek fick han hjälp på traven.

Alternativa förklaringar trycktes undan. Saker som talade mot den åtalades skuld, bland annat ett alibi, utelämnades i utredningarna. Historier syddes ihop och domar föll.

Att det kunde bli så berodde dock inte på systemfel, konstaterar kommissionen, och inget är egentligen ruttet i rättsväsendet.

Men vad är ett systemfel? Det är säkert sant att den svenska rättvisan inte är byggd så att stora utredningar löper en hög risk att sluta som just Quick-domarna.

Förhållandena i samband med åtalen var speciella. Den då misstänkte var smått unik.

Som Daniel Tarschys konstaterade på fredagen är 1990-talet sedan länge förbi, även inom psykiatrin. Bortträngda minnen betraktas nu med djup skepsis.

Rannsakan har redan skett och pågår alltjämt inom Advokatsamfundet och hos polisen. Brottsrekonstruktioner och vallningar görs annorlunda. Bergwallkommissionen pekar på ytterligare områden som kräver uppmärksamhet.

Nya rutiner hindrar också en och samma åklagare från att arbeta med en misstänkt i flera stora fall. Det förebygger att speciella metoder uppfinns för att hantera ”särarten” hos den åtalade. Ett slags systemfel som var uppenbart under Quickutredningarna har alltså åtgärdats, trots alltså att det inte fanns några systemfel.

En svaghet som består är människors, och särskilt svenskars, strävan efter samförstånd. Kjell Asplund, professor i medicin och tidigare Socialstyrelsens generaldirektör, skriver om problemet i sitt särskilda underlag till Bergwallutredningen.

I ett av avsnitten betonar han att det ”fanns grupptänkande i relationerna mellan vård och rättsväsende”.

”Ett genomgående tema i Bergwalls vård var att det fanns brist på kritiskt tänkande, inte bara på Säters sjukhus utan också bland andra aktörer”, skriver Asplund. Han föreslår åtgärder som minskar risken inom vården och rättspsykiatrin.

Idéerna är lovvärda. Men om grupptänkande och frånvaron av kritiska röster är den röda tråden, kanske det stora systemfelet, som framkommer i genomgången av fallet Sture Bergwall borde det leda till fler skarpa åtgärder.

Cirkus Quick utgör en utmärkt illustration till varför det behövs skarpa gränser mellan de olika yrkesrollerna inom rättsväsendet. Ett sammansvetsat ”Quick-lag” får inte uppstå igen. I varje skede av en rättsprocess behövs en djävulens advokat.

Inrikesminister Anders Ygeman (S), som tog emot utredningen, borde inte se frågan om grupptänkande som utagerad. Jasägarkulturen finns överallt. Inte minst hos polisen är den stark och riskerar, även med advokater och åklagare som är kritiska, att sätta rättssäkerheten ur spel.

Bergwallkommissionen blir måhända början till slutet för Quickskandalen. Det stora lidandet för mordoffrens anhöriga lindras knappast av betänkandet. Inget ansvar för de stora misslyckandena utkrävs, det ingick inte i uppdraget och frågan undveks nogsamt under fredagens pressträff.

Någon garanti för att historien inte upprepas har vi heller inte fått.

DN 6/6 2015 “

DN 6 juni 2015:

”Så kan vi tänka oss att förändra överskottsmålet”

“FP ger besked. Finanspolitiken behöver ett stramt ankare, men dagens överskottsmål är inte väl avvägt. Ett lägre mål om 0,5 procent är en väg att gå. Om balansmål införs bör det kombineras med ett tak för den offentliga skuldkvoten. Om regeringen visar att den värnar om en stram finanspolitik är vi beredda att samverka, skriver Folkpartiet.

I efterdyningarna av den globala finanskrisen står Sverige starkt. Vår statskuld är lägre än hos de allra flesta jämförbara länder och underskotten i de offentliga finanserna tillhör de minsta inom EU. Tilltron till våra offentliga finanser är med rätta hög.

En viktig förklaring till dagens gynnsamma situation är det finanspolitiska ramverket. Utgiftstak för staten, kommunalt balanskrav och överskottsmål för den samlade offentliga sektorn, har varit avgörande för de starka svenska offentliga finanserna. Den breda politiska uppslutningen bakom detta ramverk har varit en förutsättning för det starka förtroendet för den svenska ekonomin.

Därför var det olyckligt att finansminister Magdalena Andersson i mars ensidigt, lättvindigt och utan bred förankring aviserade att överskottsmålet skulle överges. Det begränsade uppdrag till Konjunkturinstitutet som regeringen då gav kan inte ersätta en bredare förankring och sedvanlig beredningsprocess. Riksdagen har därför på initiativ från Alliansen i ett tillkännagivande markerat för regeringen att en

bred parlamentarisk utredning i stället bör tillsättas. Vi välkomna att regeringen hörsammat riksdagens uppmaning.

Eventuella förändringar inom det finanspolitiska ramverket ska nämligen inte göras på ett sätt som skapar osäkerhet och otrygghet. En reformering måste genomföras samlat, varsamt och utan att riskera hållbarheten i de offentliga finanserna.

Folkpartiet vill i dag meddela vårt ingångsvärde i utredningen. Vår samlade bedömning är att överskottsmålet ska förändras när det finansiella sparandet mot slutet av denna mandatperiod är i balans. Det finns då få skäl att fortsätta att markant sänka den offentliga sektorns skuldsättning på bekostnad av att under en längre period skapa budgetutrymme för produktiva framtidsinvesteringar.

Samtidigt kommer vi inte medverka till att ersätta överskottsmålet med ett balansmål, utan att kompenserade reformer samtidigt genomförs. Sverige gagnas av ett institutionellt ramverk som motverkar överbudspolitik och för finanspolitiken i en stram riktning. Erfarenheterna från 1980-talets överbudspolitik avskräcker. Vår väg framåt i en utredning om målet för det finansiella sparandet är istället följande.

1. Ett stramt ankare behövs för finanspolitiken. Överskottsmålet som det i dag är konstruerat är inte väl avvägt. Men vi ser tydliga faror kopplade till det balansmål som regeringen förespråkar då det på sikt riskerar att öka statens skuldsättning. Som Finanspolitiska rådet nyligen konstaterat finns det en överhängande risk att det finansiella sparandet på sikt kommer att understiga vilket eventuellt mål som än väljs. Drivkrafterna att överträffa mål är små, samtidigt som kostnaden för en mindre negativ avvikelse på kort sikt är liten. Ett balansmål riskerar därmed i sin tillämpning att leda till ett underskott i de offentliga finanserna, som innebär att skuldsättning på framtida generationer ökar. Ett sätt att hantera en sådan utveckling är att i stället införa ett överskottsmål på en lägre nivå än i dag, exempelvis 0,5 procent. Om målet är överskott så skapas en större marginal och mindre risker för underskott. Ett annat sätt att minska risken för att långsiktiga underskott är att parallellt med ett balansmål inrätta ett särskilt tak för den offentliga skuldkvoten, det vill säga att statsskulden inte får överstiga en viss nivå. På sätt skapas ett nationellt ankare för skuldkvoten på behörigt avstånd från det krav på att statsskulden inte får överstiga 60 procent som kommer med EU:s tillväxt och stabilitetspakt.

2. Ett framtida större budgetutrymme bör användas till produktiva investeringar för framtiden. Vi ser en stor fara att ett ökat ekonomiskt utrymme används till kortsiktig överbudspolitik när vi i själva verket behöver prioritera produktiva investeringar, såsom infrastruktur och forskning. För att säkerställa att stora delar av det frigjorda budgetutrymme som ett justerat överskottsmål eller balansmål på sikt innebär används rätt bör det övervägas om vi parallellt bör införa ett golv för offentliga investeringar.

3. När det finanspolitiska ramverket förändras bör befogenheterna öka för Finanspolitiska rådet. Ett lägre överskottsmål eller balansmål innebär ökade finanspolitiska risker. Därför är det viktigt att det finns kontrollinstanser som granskar politiken. Vi föreslår därför att Finanspolitiska rådet får ett kraftigt utbyggt uppdrag. För att långsiktigt ge stadga i den finanspolitiska debatten bör rådet fortsatta att granska och utvärdera den politik som regeringen lägger fram och riksdagen beslutar. Men rådet bör också få i uppdrag att utvärdera och med budgetpropositionen jämföra oppositionspartiernas ekonomiska politik med avseende på effekterna för de offentliga finanserna, sysselsättningen

och fördelningspolitiken. Det skulle bidra till en större konsensus i den ekonomisk-politiska debatten om hur reformers effekter bör bedömas, och minska möjligheterna till populistisk överbudspolitik. En närliggande modell används sedan länge i Nederländerna. En naturlig följd av en sådan ordning bör också vara att rådet framöver, såsom Riksrevisionen, sorterar under riksdagen i stället för under Finansdepartementet.

Sverige behöver ett långsiktigt hållbart finanspolitiskt ramverk som säkerställer tilltron till våra offentliga finanser. Ett sådant ramverk måste vara förankrat över blockgränsen, möjliggöra centrala investeringar för framtiden och inte arbeta emot strukturpolitiskt riktiga reformer.

Folkpartiet tänker därför inte medverka till att ett avskaffat överskottsmål förskjuter spelplanen på ett sådant sätt att transfereringssystemen byggs ut och den löpande offentliga konsumtionen växer.

Om regeringens utgångspunkt däremot är att målet för det finansiella sparande fortsatt behöver vara förankrat över blockgränsen, och fortsatt ska värna en stram finanspolitik är vi självklart beredda att ta ansvar och samverka.

Erik Ullenhag, ekonomiskpolitisk talesperson (FP)
Mats Persson, skattepolitisk talesperson (FP) “

DN 6 juni 2015:

“ Färre svenskar redovisar gömda pengar

Antalet svenskar som plockar fram gömda pengar i utlandet minskar efter flera års uppgång. Många skatteparadis har på senare år gått med på att lämna information om gömt kapital och nu återstår bara Förenade arabemiraten.

Världen har krympt rejält för den som vill gömma pengar för skattemyndigheterna. Sedan 2007 har Sverige skrivit på avtal med 48 länder om utbyte av information.

Avtalen innebär att svenska Skattemyndigheten kan begära information om vilka tillgångar personer har på konton i de aktuella länderna – kapital som tidigare har gömts för Skattemyndigheten.

Som en följd av den ökade öppen-heten har antalet självrättelser, där svenskar redovisar sina inkomster från kapital som gömts, ökat under flera år. Nu visar dock nya siffror från Skatteverket att antalet går ned. – Det har skett en viss avmattning. Många som bestämt sig för att göra det har nog redan gjort rättelser, säger Göran Haglund, skatterevisor på Skatteverket.

Under årets fyra första månader hade 767 personer begärt självrättelse. Under samma period året innan var det 1 178 personer som gjorde det. Självrättelser innebär att man ändrar sina tidigare deklarationer.

Hittills i år har Skattemyndigheten fattat beslut som ska ge 37,3 miljoner kronor mer i skatt efter ändrade deklarationer. Totalt har själv-

rättelserna som handlar om utländskt kapital inneburit att drygt 1,7 miljarder kronor kommit in i mer skatt.

Göran Haglund tror att det finns de som försöker hitta nya kryphål för att komma undan skatt men att det blir allt svårare och dyrare lösningar.

– Skattemyndigheter världen runt jobbar ständigt på att hitta kryphålen och stänga till dem genom regeländringar, nya avtal och ett allt bättre internationellt sam-arbete, säger han.

– Det går att bygga strukturer med bolag, truster och stiftelser som blir svåra att upptäcka och utreda, men ju mer komplicerat ett upplägg är, desto dyrare blir det. Detta gör att det många gånger inte är lönsamt att försöka gömma undan sina pengar, fortsätter Göran Haglund.

Den som gör självrättelser slipper skattetillägg – ett slags böter för att ha lämnat felaktiga uppgifter – om Skattemyndigheten skulle få uppgifter om inkomster som inte redovisats.

Totalt har Sverige slutit avtal med 48 länder. Tolv avtal har inte trätt i kraft ännu och i sju fall handlar det om omförhandlingar som har gett större öppenhet i länder som Schweiz, Österrike och Luxemburg.

– Tittar vi på privatpersoner har vi sett att många av rättelserna är kapital som funnits i Schweiz och Luxemburg, säger Göran Haglund.

Förenade arabemiraten är det sista av skatteparadisen som återstår att skriva avtal med.

– Jag tror inte att det satts in några jättepengar där. Men det finns områden där som är skattefria för bolagsetablering, säger Göran Haglund.

På finansdepartementet vill man inte ge några detaljer kring hur förhandlingarna med Förenade arab-emiraten går eller när ett avtal kan vara klart.

– Vi kommenterar inte pågående förhandlingar och det går inte att ge några tidsramar för när ett avtal kan vara klart, säger Mats Andersson, kansliråd på finansdepartementet.

Han menar att Sverige ligger långt fram när det gäller den här typen av avtal. Det beror mycket på att de nordiska länderna gjort gemensam sak och att skatteparadisen behövt få ihop ett visst antal avtal för att slippa den stämpeln internationellt.

– De har fått sju länder på ett bräde vilket gjort att vi varit attraktiva att förhandla med, säger Mats Andersson.

Frågan om kapital och skatt i olika länder gäller inte bara privatpersoner. På senare år har fokus även riktats mot de stora företagens möjligheter att flytta inkomster mellan olika länder och därmed betala skatt i länder där det är som mest förmånligt.

I slutet av förra året avslöjade exempelvis journalistnätverket ICIJ att kända bolag som dryckestillverkaren Coca-Cola, datorföretaget Apple och biltillverkaren Volks-wagen med hjälp av förmånliga avtal i Luxemburg kunde sänka sina skatter rejält.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

“ **Fakta. Skatterna som inte betalas**

Svartarbete står för det största bortfallet av skatt som borde ha betalats. Den beräknas stå för hälften av det så kallade skattefelet, skillnaden mellan det som borde ha betalats in och den fastställda skatten.

En tredjedel handlar om personer i Sverige som har inkomster från utlandet, utländska personer med inkomster i Sverige och andra fel med internationell anknytning.

Resten handlar om fel i samband med deklarationer som felaktiga avdrag eller felaktiga beräkningar.

Källa: Skatteverket “

DN 6 juni 2015:

“ Svenskt samarbete ingen het fråga för ministern

Finlands nye försvarsminister Jussi Niinistö är inte lika entusiastisk inför ett långtgående samarbete med Sverige som sin föregångare. Dessutom har länderna olika syn på Natofrågan.

Jussi Niinistö hade på fredagen varit minister i en vecka när han gjorde sin första utlandsresa. Som traditionen bjuder gick färden till Stockholm där försvarsminister Peter Hultqvist (S) stod värd. Hultqvist underströk efter deras möte hur viktigt försvarssamarbetet med Finland är och att en rad konkreta åtgärder ska fördjupa det.

Niinistö är Sannfinländare, medan förra försvarsministern Carl Haglund är partiledare för Svenska folkpartiet. Och uppenbarligen finns fler skillnader mellan de två. Medan Carl Haglund ville driva försvarssamarbetet så långt att länderna kunde samarbeta i kriser och ytterst i krig, så är Niinistö mer återhållsam.
– Jag är pragmatisk. Naturligtvis vill jag öka vårt försvarssamarbete, men är inte lika angelägen personligen, säger Jussi Niinistö.

Han ser inte i första hand sam-arbetet som ett sätt att spara pengar eller som signaler till omvärlden. Det viktiga är i stället militära övningar, som att flygvapnen ofta övar ihop i norr. Dessutom anser han att det är för tidigt att tala om ett mer långtgående svensk-finskt sam-arbete med planering för samverkan i kriser och ytterst krig.
– Det är något vi får se. Vi måste fördjupa vårt förtroende och samarbeta mer. Vem vet vad framtiden innebär för oss?

Tidigare har Finlands försvarsminister sagt att man kan tänka sig att både kris- och krigsscenarier ingår. Har ni samma uppfattning?
– Det är något ni borde fråga våra svenska motparter om. Vi kommer hur som helst att strida.

Ifrågasätter ni den svenska viljan att strida?
– Inga kommentarer, svarar Jussi Niinistö med ett leende.

Peter Hultqvist utgår däremot från att ingenting har förändrats i Finlands hållning.
– Vi är överens om att vi också ska titta på hur vi agerar i kriser bortom fredstida förhållanden. Om vi sedan använder den optionen, det avgör man i ett sådant läge. Men jag uppfattar att vi är överens om det här, säger Peter Hultqvist.

När det gäller synen på Nato finns helt klart skilda synsätt mellan länderna. Regeringen Löfven (S-MP) har slagit fast att Sverige inte ska gå med i Nato och inte omvärdera den militära alliansfriheten. Finlands nya regering (Centern, Sannfinländarna och Samlingspartiet) ska däremot bedöma ”konsekvenserna för Finland av ett eventuellt Natomedlemskap”. Redan 2007 gjorde Finland en sådan studie.

Finland har utrett Nato-medlemskap utan att ändra politik tidigare, varför utreda detta ännu en gång?`
– Därför att världen har förändrats med krisen i Ukraina och på andra sätt. Även Nato har förändrats från att vara en organisation för krishantering till att återgå till sitt ursprung. Den senaste studien om Nato gjordes i Finland 2007, så vi behöver en ny.

Finland håller fortfarande optionen att gå med i Nato öppen?
– Ja optionen finns kvar. Men ordet option är inte rätt ord, därför att varje Nato-lands parlament måste acceptera en ansökan. Vi håller våra möjligheter öppna. Vi gör vad vi vill, svarar Jussi Niinistö.

Den svenska regeringen ska enligt försvarsuppgörelsen med M, C och KD låta utreda alla Sveriges militära samarbeten. Men trots att Peter Hultqvist understryker den ”mycket speciella relationen” till Finland blir det ingen utredning om Nato tillsammans med Finland.
– Vi har bestämt att nu kommer det här att ske – var och en på sitt håll. Sedan får man ju se vad man gör för värderingar i en eventuell framtid. Men vi har inte fört några sådana diskussioner, säger Peter Hultqvist och tillägger att slutsatserna ändå kan påverka diskussionerna i bägge länderna.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ **Fakta. Svenskt-finskt försvarssamarbete**

Utbyte av personal i ländernas högkvarter och försvarsdepartement.

Säkra kommunikationer mellan länderna.

Fördjupat övningssamarbete.

Öppna flygbaser och marinbaser för varandra.

Gemensam marin styrka. “

DN 6 juni 2015:

“ Romson lovar att formulera sig

Miljö- och klimatminister Åsa Romson (MP) säger att hon och regeringen tar till sig kritiken som riksdagens konstitutionsutskott (KU) ger i sin granskning.

Romson lovar att formulera sig tydligare

Åsa Romson medger att hon kunde ha formulerat sig tydligare om vargjakten, så att det inte kunde uppfattas som att hon ens försökte ägna sig åt ministerstyre.

– Rent teoretiskt kan det finnas ett problem och det får jag ta till mig och formulera mig ännu tydligare i framtiden, säger Åsa Romson, som också är vice statsminister.

Anmälan mot Åsa Romson gällde uttalanden där hon beklagade att Naturvårdsverket hade beslutat att delegera, lämna över, rätten att besluta om licensjakt på varg till ett antal länsstyrelser. KU menar att det inte är uteslutet att länsstyrelserna, och senare Naturvårdsverket, kunde uppfatta det som ett försök att påverka dem inför kommande beslut.

– Det är uppenbart att läns-styrelserna inte tog något intryck, det var inte heller avsikten, säger Åsa Romson.

TT “

DN 6 juni 2015:

“ Hård kritik mot åklagare och polis i Quickmålen

Analys.
Det var inget systemfel när Thomas Quick fälldes för de åtta mord han numera har frikänts från. Det kan låta som en försiktig slutsats. Men Bergwallkommissionens rapport innehåller förödande kritik mot rättsväsendet och de som skulle vårda en psykiskt sjuk man.

På fredagen var det dags för Bergwallkommissionen att redovisa sin rapport om den osannolike seriemördaren Thomas Quick. Utredningen söker svar på hur det gick till när vårdare, poliser, åklagare, rättsläkare och domare blev övertygade om att den psykiskt störde Thomas Quick gång på gång hade mördat pojkar, flickor, män och kvinnor utan att en enda gång ha lämnat minsta spår efter sig.

Brottsutredningarna drogs i gång på initiativ av Thomas Quick själv, och revs upp tack vare samme person när han bytt till sitt barndomsnamn Sture Bergwall. När rättsväsendet denna gång granskade bevisen visade det sig att de inte höll.

Hur är det möjligt att poliser, åklagare och domare kunde gå på detta?

Bergwallkommissionen säger sig inte hitta något systemfel i arbetet. Inga personer utpekas som ansvariga för denna skandal. Det var inte heller utredningens uppdrag att peka ut någon ansvarig.

Men den som läser betänkandet ska ändå finna att det är de inblandade poliserna och åklagaren Christer van der Kwast som i praktiken får den största skulden för att det gick som det gick.

Bergwallkommissionen finner att ingen av de ursprungliga brottsutredningarna ”... presenterades på ett sätt som fullt ut motsvarar de objektivitetskrav som ställs på en åklagare vid en huvudförhandling”.

Utredningen ger flera exempel på grova fel, som att en polis under ed utelämnade uppgifter som tydde- på att Thomas Quick hade alibi när den norska flickan Therese Johannesen försvann. Det innebär rimligtvis att denna polis gjorde sig skyldig till mened, men detta lilla ord nämner aldrig Bergwallkommissionen.

Men även domstolarna som fällde Quick får hård kritik. Bergwallkommissionen finner att tingsrätterna som dömde Quick ”... i sin bevisprövning tycks ha tagit allt för stor hänsyn till målens speciella karaktär”. Utredarna går också hårt åt vården av Quick/Bergwall. Den terapi han genomgick beskrivs som ”... olämplig och till och med skadlig”.

Den grupp som i utredningen kommer lindrigast undan är Thomas Quicks dåvarande advokater. De har fått mycket skäll för att de inte ifrågasatte bevisningen. Kommissionen anser att advokaterna förhöll sig ”relativt passiva” men konstaterar också att en advokat ska vara ”lojal mot sin klient”. Och Thomas Quick ville ju bli dömd för morden på den tiden.

Slutsatserna innehåller alltså mycket hård kritik mot dem som skötte mordutredningarna mot Thomas Quick. Det är viktigt att minnas, eftersom vissa fortfarande påstår att hela historien är en tidningsanka, en ”villfarelse” som journalisterna Hannes Råstam och Dan Josefsson har lyckats lura
i svenska folket. Det påstår exempelvis justitierådet Göran Lambertz i sin bok ”Quickologi”.

Men den allra hårdaste kritiken mot de som arbetade med mordutredningarna kommer inte från journalister utan från de åklagare som granskat fallen, de domstolar som har rivit upp de fällande domarna och frikänt Bergwall – och nu också från Bergwallkommissionen.

Därmed är det kanske dags att sätta punkt i diskussionen om Quick är gärningsmannen i dessa mord. Hans skuld är ändå stor, eftersom han medvetet styrde in mordutredningarna på tokiga spår. Det har bidragit till att de verkliga mördarna fortfarande kan gå fria.

Det finns fortfarande en chans att något av mordfallen går att klara upp, men den är liten och minskar ju längre tiden går.

Stefan Lisinski stefan.lisinski@dn.se “

“ Fakta.

Expertgruppen tillsattes 2013

Bergwallkommissionens uppgift var att utreda och redovisa rättsväsendets och vårdens agerande i processerna som ledde till att Sture Bergwall blev dömd för åtta mord.

Kommissionen har bestått av Daniel Tarschys, professor i statsvetenskap, Petter Asp, professor i straffrätt, Kjell Asplund, före detta generaldirektör för Socialstyrelsen, Mari Heiderborg, lagman, Mikael Kullberg, rättssakkunnig i justitiedepartementet, Tor Langbach, före detta chef för norska domstolsverket.

Expertgruppen tillsattes 2013 av dåvarande justitieminister Beatrice Ask (M). Rapporten skulle ha lämnats den 29 januari till inrikesminister Anders Ygeman (S), men utredningstiden förlängdes på grund av materialets omfattning.

Quickmålen

Dömd till rättspsykiatrisk vård för ett brutalt rån 1990.

Erkände ett 30-tal mord i samband med terapi på Säters sjukhus.

Fälldes 1994–2000 för åtta mord från perioden 1976–1988.

Tog tillbaka sina erkännanden 2008. Efter en SVT-dokumentär av Hannes Råstam, som pekade på orimligheter i fallen, har han friats i samtliga mål.

Det sista åtalet mot Bergwall lades ned i juli 2013. “

DN 6 juni 2015:

“ Regeringen öppnar för nya regler

Rättsskandaler som den med Thomas Quickfallet ska inte kunna ske i framtiden. Regeringen lovar nu förbättringar i rättsväsendet efter det att Bergwallkommissionen lagt fram sin rapport. – Det är allvarligt och där tror jag vi måste vidta åtgärder, säger inrikesminister Anders Ygeman (S).

Flera förändringar har redan gjorts, men Bergwallkommissionen föreslår tydligare regler kring rekonstruktioner och vallningar. Vidare vill kommissionen ha mer kunskapsuppföljning inom psykiatrin samt mer fokus inom landstingen på rättspsykiatrin.

Anders Ygeman öppnar också för ändringar.
– Spontant så tror jag att man kan behöva förtydliga instruktionerna, säger han.

Polis och åklagare följde inte objektivitetsprincipen. Hur allvarligt är det?
– Det är allvarligt och där tror jag vi måste vidta åtgärder för att skärpa upp det och det är jag övertygad om att regeringen kommer att återkomma till.

Bergwallkommissionens slutsatser mottas positivt i flera läger. Bland andra Per Söderberg, divisionschef för psykiatrin i landstinget i Dalarna, välkomnar förslagen, liksom polisen.
– Jag ser gärna att vi ser över regelverket. Det är bra att det utvecklas

och man hittar nya metoder, säger Ola Stoltz, kommissarie vid utredningsenheten på nationella operativa avdelningen. Justitierådet Göran Lambertz vill däremot inte lämna några kommentarer. Huvudpersonen själv, Sture Bergwall, var nöjd med rapporten.
– Det är bra att man slår fast att det var felaktiga domar. Det är klart att det är ett systemfel när man dömts för åtta mord man inte begått, säger han.

Vad är ditt eget ansvar?
– Jag har också ett ansvar naturligtvis och tagit det genom att driva en lång och komplicerad resningsprocess.

Som en fri man ägnar sig Sture Bergwall framför allt åt sin bok han skriver i ämnet. Han vill inte svara i detalj på om det är aktuellt med skadeståndskrav.
– Mina advokater jobbar just nu med det.

TT “

DN 6 juni 2015:

“ Ny dom ändrar spelreglerna för den svenska asylprocessen

En ny dom i Migrationsöverdomstolen kan få stor betydelse för den svenska asylprocessen. Migrationsverket får inte längre avvisa människor direkt – trots att de saknar asylskäl. Beslutet gäller personer från länder vars medborgare har rätt att vara i Sverige utan visum.

En serbisk familj som sökte asyl i Sverige nekades uppehållstillstånd av Migrationsverket i februari i år. Familjen hade då ändå rätt att vara i Sverige eftersom serbiska medborgare får vara här under 90 dagar utan krav på visum.

Då familjen inte tänkte vara i Sverige under en begränsad tid, utan kom för att söka asyl, ansåg Migrationsverket att familjen kunde avvisas direkt eftersom det var uppenbart att de saknade skäl för asyl.

Beslutet fattades med stöd av tidigare praxis.

Nu har Migrationsöverdomstolen slagit fast att det var fel av Migrationsverket.
– Familjen har haft rätt pass och behövde inga andra tillstånd för att vara i Sverige under den perioden, säger kammarrättsrådet Maria Åhrling.

Migrationsverket hade också beslutat att familjen inte skulle få återvända till Sverige på två år.

Men även det beslutet upphävs eftersom det enligt Migrationsöverdomstolen inte fanns skäl till avvisning.

Har Migrationsverket gjort fel om de tidigare avvisat personer på dessa grunder?

– Migrationsöverdomstolen fastslår att det här är rätt praxis, så i den meningen har det varit felaktigt om de gjort så tidigare. Finns det tid att överklaga något sådant ärende kan man självklart göra det. Men gamla fall kommer inte att överprövas på grund av det här. Konsekvensen blir i stället rimligen att Migrationsverket inte fattar den här typen av avvisningsbeslut i framtiden, säger Maria Åhrling.

På Migrationsverket arbetar juristerna fortfarande med att tolka Migrationsöverdomstolens beslut.

– Det första vi gjorde var att se till att vi inte verkställer några avvisningar som vi beslutat om med det här som grund, säger Carl Bexelius, biträdande rättschef på Migrationsverket.

Är det inte logiskt att personer inte ska avvisas medan de fortfarande har rätt att vara i Sverige?

– Det kan man kanske tycka, men tidigare praxis har sagt precis tvärtom, och det har gällt under lång tid. Så det här är nya spelregler.

Hittills i år har Migrationsverket genomfört 445 direkta avvisningar till familjens hemland Serbien. Den nya domen påverkar även asylsökande från andra länder vars medborgare inte behöver visum för att vistas en kortare tid inom Schengenområdet, exempelvis från Makedonien, Albanien och Bosnien och Hercegovina.

Carl Bexelius säger att det är för tidigt att slå fast hur det kommer att påverka asylprocessen för männi-skor från dessa länder. Det kan finnas andra anledningar till att personer inte får stanna i Sverige än att de nekas asyl, till exempel att de inte kan försörja sig under sin vistelse.

Men enligt Carl Bexelius kan domen ändå få konsekvenser för Migrationsverkets övriga verksamhet.

– Vårt uppdrag är att ge skydd till människor som behöver det. Vi ska se till att de får sina ansökningar behandlade så snabbt som möjligt. Men risken är att vi nu kommer att behöva lägga större krut på ärenden där det egentligen är uppenbart att det saknas asylskäl.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN 7 juni 2015:

“ Politik är inte bara att tycka och önska

Nyfascismen har i veckan fått ett ansikte. Åtminstone om man ska tro reaktionerna på det inlägg på DN Debatt som undertecknades av Nätverket för evidensbaserad policy (31/5).

Artikelns budskap var i korthet att högre krav behöver ställas på politiska åtgärder; ingrepp i samhällskroppen borde utföras med ”vetenskap och beprövad erfarenhet” som grund.

Lite som inom sjukvården, resonerade artikelförfattarna.

För det fick de våldsam kritik. I Svenska Dagbladet antydde ledarskribenten Maria Ludvigsson att denna föresats leder raka vägen till totalitarism. Författaren Henrik Arnstad såg en rät linje till folkmord, kolonialism och proletariatets diktatur.

Det finns problem med Evidensevangeliet. Att, som artikelförfattarna tänker sig, försöka införa ett juridiskt krav på vetenskaplighet i politiken vore galet. Skulle det skrivas in i regeringsformen att ”all offentlig makt i Sverige utgår från folket och konsensus inom forskningen”?

Vad sjutton kallar man ett sådant styrelseskick?

En av de avsedda poängerna vore hur som helst att den politiska debatten skulle kretsa mindre kring detaljer och mer runt större mål och värden. Som exempel tog undertecknarna på DN Debatt hur ”frihet ska vägas mot jämlikhet, eller tillväxt mot miljöhänsyn”.

Först en rejäl idédebatt. Sedan vetenskap.

Aftonbladets politiska redaktör Karin Pettersson skrev i veckan, apropå en annan debatt om expertisens roll, att svensk politik skulle tjäna på just ”att skilja bättre på fakta och värderingar”.

Hon anser att högern tycker för lite och ”vet” för mycket.

Det låter ju behändigt med en uppdelning. Men även en politisk avvägning mellan exempelvis frihet och jämlikhet kräver såväl ideologi som ett mått av empiri. Politik är i mycket att foga ihop fakta med idéer om vad som är önskvärda och möjliga mål.

När politiken sedan ska välja sina medel väcks ytterligare praktiska och moraliska frågor. Därför är det knappast möjligt med en rågång.

En del av evidenskritiken glider dock in i en form av sanningsrelativism. Här antyds att säker kunskap inte är något att sträva efter. Att empirin är korrupt.

Allt är politik, även vetenskapen. Se bara på rasbiologin, säger Henrik Arnstad.

Med den premissen höjs i stället känslan upp och överskuggar allt. Det är redan en ganska tydlig strömning i den offentliga debatten. Romantik är dessvärre också en form av tyranni.

Denna tendens, att magkänslan blir -facit, finns parallellt med en massmedial logik som kräver att politiker ska kunna redogöra för alla sina förslags effekter med stor precision och säkerhet. Det är lika fördummande.

Under en genomsnittlig nyhetsvecka innehåller Aktuellts politikerdueller säkert en handfull ”forskningen säger...” Repliken kommer inte sällan i retur, fast med slutsatsen tvärtom.

En tumregel är att forskningen inte säger allt. Kanske har den lyckats ringa in en del av ett visst samband. Bättre då att vara ödmjuk än dra stora växlar.

Men att vetenskapen sällan är exakt betyder inte att det inte finns en verklighet och kalla fakta att förhålla sig till. Politik är inte bara att tycka och önska. Delar av statsbudgeten är pengar i sjön. Många åtgärder motverkar sitt eget syfte. Det borde vi sträva bort ifrån.

Evidensivrarnas poäng är därför inte fel: På många områden förtjänar vetenskap och beprövad erfarenhet en större plats. Haken, förutom att kloka beslut inte går att reglera i grundlagen, är att det skulle göra livet trist för tyckare som har sina älsklingslösningar.

Carl Johan von Seth carljohan.vonseth@dn.se Ledarskribent “

DN 7 juni 2015:

“ Moderater i vänteläge

Moderaterna går bra i opinionen, men har den rödgröna regeringen att tacka. Den nya partiledaren svävar ännu på målet om vart hon vill.

Temat blir förstås Sverige när en moderat partiledare väljer att göra sitt första sommartal på nationaldagen. Anna Kinberg Batra beskriver ett land som har blivit mycket bättre sedan den började firas för 100 år sedan, men som ständigt måste utvecklas och faktiskt ”kan mer”.

Hennes framträdande är mer återhållsamt än prunkande, mer förberedelse för en välförtjänt lur i hängmattan än en appell för politiska stordåd. Talet är dock befriande fritt från publikfriande attacker på motståndare.

Trots den somriga tonen handlar det mest om arbete. Ty Sveriges styrka är inte skapad av något parti, säger hon med adress Socialdemokraterna, utan av människor som har jobbat hårt. Dessvärre gjorde bidragssystemen på S-tiden att arbete lönade sig för dåligt, vilket resulterade i alltför mångas utanförskap. Och trösklarna till arbetsmarknaden är fortfarande för höga, förklarar Kinberg Batra.

Det ligger mycket i det. Men när hon talar om hur jobben ska bli fler låter det svävande och försiktigt, precis som det har gjort sedan hon tog över som M-ordförande i januari. Utbildning, så klart. Bättre företagsklimat, men vad som ska värmas upp får publiken inte höra.

Mer konkret blir det när Kinberg Batra talar om förskolan. Den ska bli avgiftsfri från två års ålder i stället för tre, och barngrupperna bli mindre med hjälp av en liten extraslant från staten. Större utrymme för lek och lärande, och på köpet blir det lättare för föräldrarna att jobba. Politik är också de små stegens konst.

Naturligtvis hörs inget om Decemberöverenskommelsen, som har vållat en del rabalder i partiet. Den må vara enda alternativet, men dess inre motsägelser innebär minst sagt en pedagogisk utmaning. Åtskilliga moderater förstår inte det geniala i att samtidigt såga och släppa igenom rödgröna budgetar.

Moderaterna fick runt 26 procent i både SCB:s stora undersökning och DN/Ipsos senaste mätning. Det är bra siffror, en bit över valresultatet, men orsaken är knappast eget arbete. Kinberg Batra är en färsk och hittills osynlig ledare. Partiet har ingen tydlig vilja som skiljer sig från vad Alliansregeringen en gång uträttade. Att S–MP-regeringen är svag och svajig undgår ingen. Men om M verkligen har grunnat fram lösningarna på de senaste samhällsproblemen hålls de fortfarande hemliga.

Att efterträda Fredrik Reinfeldt är ingen lätt match. Hans långa ordförandetid var en moderat framgångssaga, där en enad borgerlighet vann två raka valsegrar. Få i partiet tycker att de åtta åren vid makten var något att skämmas för. Men reformidéerna inskränkte sig alltmer till att inget behövde förändras. Och ännu har Moderaterna och Kinberg Batra inte hittat den nya vinnande berättelsen om Sverige.

DN 7/6 2015 “

DN 7 juni 2015:

“ Peter Wolodarski: Först kritik i granskning, sen nytt chefsjobb.

Det har länge talats om behovet av ansvarsutkrävande i Sverige. Men i verkligheten befordras personer som drabbats av hård - offentlig gransknings-kritik.

Offentliga förhör, åtal och i värsta fall fängelse. I USA kan konsekvenserna för statstjänstemän som begår allvarliga fel bli kännbara.

På andra sidan Atlanten utkrävs ansvar av dem med makt – ibland på ett skoningslöst sätt. Den som gör ett misstag, medvetet eller omedvetet, kan snabbt känna hur den rättsliga snaran dras åt.

Om USA tillhör den ena extremen, så befinner sig Sverige i den andra änden.

I debatten har det länge talats om behovet av ansvarsutkrävande, men i praktiken är uppföljningen svag. Den som missköter sitt förtroendeuppdrag riskerar sällan något mer än social skam; han eller hon kan till och med tilldelas en ny hög befattning.

Ta tsunamikatastrofen julen 2004. Efter statens fatala misslyckande till-sattes en särskild medborgarkommission, som hade till uppgift att utreda krishanteringen.

Tung kritik riktades mot Göran Perssons dåvarande statssekreterare Lars Danielsson. Han hade inte bara misslyckats efter katastrofen i rollen som regeringens högste tjänsteman. I utfrågningarna hade Danielsson dessutom överdrivit sina egna insatser och lämnat felaktiga uppgifter, enligt kommissionen.

Sällan – om ens någonsin – hade en offentlig svensk utredning riktat en sådan salva mot en enskild statstjänsteman.

Lars Danielsson tvingades utstå mycket lidande i offentligheten. Det sociala straffet blev hårt. Men professionellt fick hans haveri på annandagen 2004 inga långsiktiga konsekvenser.

Tvärtom. I förra veckan utsåg Stefan Löfvens regering honom till ny ambassadör i Berlin – en av de viktigaste posteringarna i UD-systemet.

I vilka andra länder hade en liknande befordran kunnat ske?

Det finns fler aktuella exempel på att ansvarsutkrävandet har en väldigt svag ställning i Sverige.

För knappt två år sedan avslöjade DN:s reporter Niklas Orrenius att Skåne-polisen hade upprättat ett hemligt register över romer. I databasen fanns över 4000 personer, mer än 1 000 barn. Misstankar eller uppgifter om brott förekom över huvud taget inte – den gemensamma nämnaren i registret var den romska kopplingen.

När historien rullades upp valde Skåne-polisen till en början att gå till motattack. Romregistret var en ”tanke-konstruktion” som DN skapat, meddelade chefsjuristen Monica Nebelius. Hon var mycket upprörd – inte på polisens register utan på Dagens Nyheter. ”DN har målat upp en Pandoras ask, nu öppnar de på locket. Vad händer då: det väller ut fördomar mot romer. Det är DN som pekar ut fördomar mot romer, det är inte Skånepolisen”, slog Nebelius fast.

Romregistret blev föremål för om-fattande myndighetsgranskning. I takt med att resultaten presenterades, blev det tystare och tystare från Skåne-polisen.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden SIN konstaterade att registret i flera avseenden var olagligt. Nämndens ordförande, tidigare lagmannen Sigurd Heuman, sade att han ”aldrig sett ett så dåligt register”.

Diskrimineringsombudsmannen DO fann att registret kunde tyda på ”etnisk profilering”.

Flera ministrar bad om ursäkt – det gjorde även den nuvarande rikspolischefen. Och justitiekanslern beslutade att döma ut 5 000 kronor i skadestånd till samtliga personer som ingått i registret. JK-beskedet var historiskt, om man ser till hur många människor som fick rätt till ersättning från staten.

Pengarna skulle egentligen ha tagits ur Skånepolisens budget, men som en följd av myndighetens ekonomiska underskott fick i stället Rikspolisstyrelsen stå för notan.

I våras blev även justitieombudsmannen klar med sin granskning. JO Cecilia Renfors kom med skarp kritik mot polisen och talade om ett ”register över etnisk tillhörighet”.

Hon pekade ut sex personer i sitt beslut – samtliga bär ett tungt ansvar för att registret existerade.

Hur har det gått för de kritiserade polischeferna efter avslöjandet? Låt oss titta på de fyra personerna som hade högst befattningar.

Tidigare länspolismästaren Eva Årestad Radner – hon är i dag kanslichef hos rikspolischefen Dan Eliasson.

Tidigare länspolismästaren Klas Johansson – han är numera chef för nyinrättade Polisregion Nord.

Tidigare chefen för länskriminalen Henrik Malmquist – i dag chef för Rikskriminalen.

Tidigare chefen för länskriminalen Stefan Sintéus – chef för polisområde Malmö.

Chefsjuristen Monica Nebelius, som kallade romregistret för en ”tankekonstruktion”, pekas inte ut i JO-beslutet. Men i likhet med sina kritiserade kolleger har hon fått en ny hög befattning, nämligen som rättschef i nybildade Polisregion Syd.

Ansvarsutkrävandet är med andra ord obefintligt. Höga chefer kan fortsätta som om inget hänt, trots allvarlig granskningskritik från SIN, JK, DO och JO. Och inte bara det – personer som pekas ut i en offentlig utredning kan, i likhet med Lars Danielsson, befordras.

Hur tänker de som håller i utnämningarna? Hur tänker den som blir utnämnd? Finns ingen yrkesheder i kroppen?

Sverige behöver inte ett system där höga statstjänstemän ska frukta fängelse när de trampar snett. Domstolarna har nog med att hantera brottmål. Den svenska kulturen vinner inte på att juridifieras ytterligare.

Men vi måste börja ta ansvarsutkrävandet på allvar. Den som begår allvarliga fel i sin tjänsteutövning ska inte utses till ambassadör i Berlin – eller få en ny chefstjänst inom polisen.

Ett sådant system är motsatsen till meritokratiskt. Det är stötande, demoraliserande och korrupt.

twitter.com/pwolodarski “

DN 7 juni 2015:

”Tyskland är ingen bra förebild i energipolitiken”

“ Tänk om. Att enligt tysk modell stänga kärnkraftverk i förtid gör elen dyrare, osäkrare och ökar koldioxidutsläppen. Sverige riskerar att spä på de globala utsläppen samtidigt som vi försämrar den svenska konkurrenskraften. Vi måste välja en annan väg, skriver representanter för industri och fackförbund.

Tysklands energipolitik, Energiewende, framhålls ibland som förebild i den svenska debatten. För den som prioriterar att kärnkraftverk avvecklas i förtid och att vindkraft ges ekonomiskt stöd är det en rimlig hållning. Men för den som är bekymrad över höga koldioxidutsläpp, höga kostnader för subventioner, försämrad konkurrenskraft och instabil elförsörjning är Tysklands energipolitik snarare allt annat än lyckad. Sverige bör undvika att följa i Tysklands spår.

I 15 år har Tyskland subventionerat förnybar elproduktion och nu är det sju år kvar tills sista kärnkraftsreaktorn stängs på grund av politiska beslut. Grundat på den tyska erfarenheten kan man dra flera slutsatser, som är relevanta för den svenska energipolitiken. Låt oss börja med sex centrala faktauppgifter för att kunna bedöma Energiewende:

1. Kolkraft dominerar alltjämt den tyska elförsörjningen. Tysklands nationella statistikmyndighet, Statistisches Bundesamt, har sammanfattat elproduktionen under 2014. Den främsta energikällan var kol, där stenkol och brunkol tillsammans stod för 43 procent. Sedan 2009 har andelen kol faktiskt ökat – stenkol med 1 procent och brunkol med 7 procent.

2. Koldioxidutsläppen från elproduktion i Tyskland har stigit de senaste åren. Den senaste officiella statistiken från den tyska miljömyndigheten, Umweltbundesamt, visar att koldioxidutsläppen från elproduktion har ökat successivt sedan år 2009 (294 miljoner ton) till 2013 (317 miljoner ton). Den tyska tankesmedjan Agora har publicerat en bedömning att utsläppen under 2014 minskade till 301 miljoner ton, men det saknas ännu offentlig statistik som bekräftar det påståendet. Faktum kvarstår dock – koldioxidutsläppen från elproduktion var högre 2014 än vad de var fem år tidigare.

3. Kostnaderna för stöd till förnyelsebar el har blivit besvärande höga. Subventionerna av förnybar elproduktion har mellan åren 2000 och 2014 kostat över 1 320 miljarder kronor. Nu räknar den tyska regeringen med att de under 2015 kommer att kosta 206 miljarder kronor. Det är ungefär lika mycket som en fjärdedel av den svenska statsbudgeten.

4. Subventioner av förnybara energikällor leder till att investeringsviljan i planerbar produktion slås ut. Förnybart har ökat från 4 procent av energiproduktionen 1990 till 26 procent 2014 – det har skett främst på den planerbara kärnkraftens bekostnad, som minskat sin andel från 28 till 16 procent. Nu växer oron för att det inte kommer finnas tillräckligt med effekt de dagar den förnybara kraftproduktionen inte räcker till. Tyskland överväger därför att införa en kapacitetsmarknad, i praktiken subventioner av fossilbaserade kraftverk för att de ska vara tillgängliga de dagar och nätter sol och vind inte ger tillräcklig effekt.

5. De högre kostnaderna för el – inklusive både subventioner och marknadspriser – försämrar Tysklands konkurrenskraft. Kostnaderna för energiomställningen bärs av de tyska konsumenterna och den del av industrin, som inte är elintensiv. EU-kommissionen kom 2014 till slutsatsen att det i EU bara är Cypern och Danmark som har högre konsumentelpriser än Tyskland. För industrin gäller att dess genom-

snittliga elpris nästan tredubblats sedan inmatningstarifferna infördes år 2000. Tyska industrins elpriser har gått från att vara lägre än både EU-snittet och de i USA till att vara högre.

6. Det stora behovet av investeringar i överföringskapacitet är dyrt för kunderna. Den växande andelen väderberoende kraftproduktion kräver att det görs omfattande investeringar i stamnät och distributionsnät, vilka har uppskattats till hundratals miljarder kronor. Nu skapar den tyska staten ”ett investeringsvänligt klimat” för utbyggnaden av nät – något som elmarknadens konsumenter i slutändan kommer att få betala.

Vilka skillnader och likheter finns då mellan Tyskland och Sverige? När den tyska elförsörjningen i hög grad är fossilberoende är Sveriges elsystem nästan fritt från koldioxidutsläpp – under 2014 stod kärnkraft för 41 procent och vattenkraft för 42 procent av elproduktionen. Trots denna fundamentala skillnad i produktionsmix finns det konstigt nog betydande likheter mellan tysk och svensk energipolitik. I båda länderna har subventioner drivit fram en växande andel väderberoende kraftproduktion och politiken orsakar en förtida stängning av kärnkraftverk. I både Sverige och Tyskland kommer också hotet om effektbrist allt närmare och metoden för att undvika detta är stöd till fossilbaserad produktion. Tyskland över-väger subventioner av fossilkraftverk för att ha tillräcklig kapacitet och i Sverige vill regeringen nu förlänga effektreserven, som åtminstone historiskt varit fossileldad.

Tyskland har än så länge gått längre än Sverige och har i högre grad redan fått känna av priset för den förda politiken. Om vi förleds att gå längre längs den tyska vägen riskerar vi att spä på de globala koldioxidutsläppen samtidigt som vi försämrar den svenska konkurrenskraften. En sådan politik skulle vara skadlig både för miljön och välfärden. Sverige bör därför välja en annan väg.

Vi bör föra en ny svensk energipolitik, som strävar efter låg systemkostnad. Det är kostnaderna för det samlade systemet för elförsörjning som avgör hur den svenska energipolitiken bidrar till konkurrenskraft. Kostnaderna för en källa för elproduktion är i sammanhanget mindre intressant – om den källan leder till högre kringkostnader för balanskraft och nätutbyggnad. Därför behöver alla åtgärder värderas utifrån hur de påverkar den samlade systemkostnaden.

Vi bör värna en stabil svensk elförsörjning med hög leveranssäkerhet och god elkvalitet. För att säkerställa detta bör vi se till att de svenska kärnkraftverken kan drivas vidare under sina fulla tekniska livslängder. Den politik som driver fram förtida stängning – trots att det leder till hotande effektbrist i närtid – behöver stoppas. Energikommissionen bör också leverera villkor, som säkerställer investeringar i nya kraftverk för planerbar elproduktion.

Vi bör sträva efter en svensk elproduktion med begränsad miljöpåverkan. Som ett första steg bör vi värna den näst intill koldioxidfria produktionsmix vi har i dag.

Vi uppmanar den svenska Energikommissionen att studera Tysklands exempel noga för att dra lärdom. Vi förväntar oss att Energikommissionen förmår att utveckla basen för den framtida energipolitik, som Sverige så väl behöver. En politik som värnar konkurrenskraften, jobben, exporten och klimatet!

Tom Erixon, ordförande SKGS, basindustrins energisamarbete

Ulf Bengtsson, ordförande Sveriges Ingenjörer

Per Hidesten, vd Industriarbetsgivarna

Anders Ferbe, ordförande IF Metall

Åke Svensson, vd Teknikföretagen “

Sven Wimnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet http://wimnell.com/omr36-39zzzc.pdf

Rapport 2014 - Svensk elförsörjning i framtiden (PDF)
Från institutionen för fysik och astronomi vid Uppsala universitet.
Skapad 2014-09-10 11:56. Senast uppdaterad 2015-05-13 10:26.

Industrier, transporter och bostäder kräver energi.
"Moderna kommersiella Generation-IV reaktorer av typen som erbjuds av till exempel GE-Hitachi är designade för att laddas med avfallet från dagens kärnkraft som bränsle. I standardkonfiguration återvinner dessa system sedan eget aktivt bränsle i samma takt som det förbränns, vilket innebär att mängden bränsle inte förändras. Dagens reaktorer (Generation III) förbränner ungefär 0,6% av det uran som grävs upp, Gen-IV system höjer denna siffra till över 99 %. En övergång till Gen-IV system innebär därför att varken ny uranbrytning eller anrikning av uran behövs för att tillgodose svenska energibehov under överskådlig framtid. Avfallet består sedan nästan enbart av klyvningsprodukter, som eftersom de är radioaktiva måste hållas isolerade från naturen i runt 300 år. Detta kan jämföras med de tiotals tusen år som dagens svenska slutförvar för radioaktivt avfall är designat för.

Gen-IV reaktorer laddas med cirka 6 ton av dagens reaktorers avfall av högre aktinider (mestadels plutonium) per gigawatt av kontinuerlig elektrisk effekt. Det svenska kärnavfallet består idag av ungefär 50 ton sådant material, en siffra som förväntas växa ytterligare innan den sista reaktorn i den nuvarande flottan pensioneras. Avfallet som då finns tillgängligt kan återanvändas i Gen-IV reaktorer för att ge en kontinuerlig effekt på ca 11 GWe, utan att mängden långlivat högaktivt avfall i landet ökar. Sverige har i dagsläget (2014) en teoretisk max-effekt i kärnkraften på 9,5 GWe....

Idag förser kärnkraften Sverige med knappt hälften av elbehovet, eller runt 65 TWh / år fördelat på 10 reaktorer. Kärnkraften resulterar inte i några signifikanta utsläpp av växthusgaser, men det kommer en miljökostnad för att ta om hand det radioaktiva avfallet som måste hållas åtskilt från naturen i 100 000 år. Strategin för att ta hand om avfallet från dagens 10 reaktorer är ett slutförvar 500 meter under Östersjöns botten strax utanför Forsmark. Även om den nuvarande strategin erbjuder en robust och säker förvaring av avfallet från dagens reaktorer kan den inte anses långsiktigt hållbar....

I den här studien presenterar vi ett scenario för Sverige, som genom en succesiv introduktion av ett kärnkraftssystem av fjärde generationen (Gen IV), möjliggör för ett långsiktigt utnyttjande av kärnkraft på samma nivå som idag. Målet är att kunna utnyttja kärnkraft under mycket lång tid framöver, men det slutförvar som planeras idag skall ha kapacitet att ta emot allt samlat kärnavfall, även om kärnkraften skulle producera el på nuvarande nivå i 100-tals eller 1000-tals år framöver. Scenariot bygger på användandet av snabba reaktorer som växelvis körs i brännarkonfiguration och självförsörjande konfiguration. Som brännare förbrukar de den fissila delen av dagens avfall som bränsle, och som självförsörjande behöver de ingen tillförsel alls av fissilt material....

För att Sverige i framtiden ska kunna hålla dörren öppen för ny och modern kärnkraft av den typ som beskrivits i denna rapport behövs en uppbyggnad av ny kompetens på universitet, myndigheter och i industrin."

DN 7 juni 2015:

“ Bidrag ökar till forskning – men lämnas orörda

Runt om på landets universitet och högskolor ligger närmare 17 miljarder kronor som ska gå till forskning oanvända. – Det är ett bekymmer att pengar läggs på hög, säger Torbjörn von Schantz, rektor på Lunds universitet.

De statliga bidragen för forskning till Sveriges universitet och högskolor har ökat stadigt under de senaste åren. Lika stadig är tendensen att bidragen inte används.

För fem år sedan undersökte Riksrevisionen de oförbrukade forskningsbidragen, som då låg på 12,8 miljarder. Rapporten utlöste en stor debatt och regeringen gav universitet och högskolor i uppdrag att i fortsättningen göra prognoser för hur lång tid det ska ta för pengarna att spenderas.

En förklaring som dåvarande Högskoleverket förde fram var att forskningsbidragen hade ökat markant och att lärosätena haft svårt att ställa om sina verksamheter till det.

Trots att flera lärosäten, exempelvis Umeå universitet, jobbat aktivt med frågan sedan dess och lyckats minska pengahögarna, har de ökat på andra högskolor och universitet. DN har granskat de oförbrukade bidragen för 2014. Nu uppgår de till 16,9 miljarder kronor.

– Problemet kvarstår. Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att jobba med ökad långsiktighet och göra det lättare för forskarna att använda pengarna. I övrigt verkar det inte ha skett så mycket, säger Nina Gustafsson Åberg, revisor på Riksrevisionen.

Forskning i Sverige finansieras genom bidrag, dels statliga från framför allt Vetenskapsrådet, dels privata från stiftelser och företag. Oförbrukade forskningsbidrag innebär alltså utbetalade pengar som inte har kommit till användning. Varför de inte har spenderats finns det olika orsaker till. Lång startsträcka i forskningsprojekt, tröga organisationer och utbredd anställningsotrygghet pekas ut som tänkbara alternativ.

– Många forskare är bara anställda så länge som de har bidrag. Då finns det incitament för forskarna att pussla så att bidraget ligger kvar så länge som möjligt. Det skulle kunna finnas en ökad effektivitet. Pengarna skulle kunna användas till forskning som kan produceras nu, säger Nina Gustafsson Åberg.

Lunds universitet toppar listan över lärosäten med oförbrukade bidrag – 3,3 miljarder blev överstående 2014. Rektor Torbjörn von Schantz ser detta som bekymmersamt.

– Jag förstår att det kan vara -iögonfallande. I början berodde det på att vi fick flera stora investeringar i starka forskningsmiljöer och systemet hade ingen beredskap för att hålla jämna steg med pengarna, men man tycker att det borde ha hämtat sig nu, säger han.

Torbjörn von Schantz tror att en orsak till de stora beloppen är en osäkerhet i hela universitets-sektorn.

– Vi kan göra något åt detta genom att skapa en större trygghet. Ministern pratar om längre budgetcykler. Det tror jag är precis vad som behövs för att medarbetarna inte ska känna att man behöver de här gigantiska marginalerna.

Även Karolinska institutet ligger högt på listan över lärosäten med stora summor i oförbrukade bidrag.

– Vi har omställningsproblem. Det tar tid från det att man får pengarna till att gå upp i skala. Vi gör allt vi kan för att komma tillrätta med den saken. Hamstring är ett jätte-problem i vissa avseenden, men främst är det ställtider det handlar om, säger universitetsdirektör Per Bengtsson.

Bilden av osäkerhet som orsak till pengahamstrandet delas av ett 20-tal forskare DN har talat med. Få vill vara med i artikeln med namn – bidragsfrågan är känslig – men samstämmighet råder kring att något är fel med systemet.

Forskare lägger i regel stor tid på att skriva bidragsansökningar och det är svårt för många att få finansiering – trots att det alltså ligger miljarder i bidrag på hög runt om på lärosätena.

– 10 procent av forskarna har fått 50 procent av medlen. Jag tror att det fortfarande är en förklaring, säger Mats Ericson, ordförande för Sveriges universitetslärarförbund och professor i industriell arbetsvetenskap på KTH.

Utöver problemet med osäkra villkor och hamstring som följd, tycker Ericson att ett grundproblem är den stora satsningen på få projekt.

– Det finns de som skulle kunna forska, men man har en idé om att bara de allra bästa ska få. Men de bästa hinner inte förbruka det de får.

Vetenskapsrådet står för en stor del av de statliga forskningsbidragen. Där är Pär Hyenstrand verksamhetscontroller.

– De oförbrukade bidragen har ökat i kronor räknat, men den intressanta frågan är omsättningen. Pengarnas omsättningstid har minskat sedan 2010. Riksrevisionen har inte gjort analysen av omsättningstiden, säger han.

I allmänhet tror han att de oförbrukade bidragen främst är en effekt av den stora ökningen av forskningsbidrag under de senaste tio åren.

Även Universitetskanslersämbetet gör en liknande analys i en rapport från 2014. Myndigheten ser dock en risk för att den ökande mängden oförbrukade bidrag kan uppfattas som bristande effektivitet och leda till minskade framtida bidrag. ”Ökar bidragsinkomsterna är det rimligt att de oförbrukade bidragen också ökar, men på sikt borde det även leda till en större verksamhet.”

Nina Gustafsson Åberg på Riks-revisionen står fast vid att pengarna omsätts för sakta, även om omsättningen har ökat sedan 2010.

Vetenskapsrådet säger att ni inte har gjort omsättningsanalysen?

– Ibland när vi granskar tycker myndigheter som berörs att vi har fel verklighetsuppfattning. Jag förstår precis att de säger så. Vi tänker på problem och funktionssätt från olika perspektiv.

Fotnot: Handelshögskolan i Stockholm ingår inte i undersökningen, då den inte erhåller basanslag för forskning och forskarutbildning på samma sätt som övriga lärosäten. De konstnärliga högskolorna respektive Gymnastik- och idrottshögskolan är inte heller med i urvalet.

Emma Bouvin emma.bouvin@dn.se “

“ **Fakta. Så ser det ut i andra länder**

Utbildning en tysk hjärtefråga
Berlin. Högskoleutbildningen har varit en hjärtefråga för Tysklands förbundskansler Angela Merkel sedan hon kom till makten för tio år sedan. Tyskland satsar årligen motsvarande cirka 250 miljarder kronor på högskolorna – fyra femte-delar kommer från delstaterna och en femtedel från regeringens budget.

Sedan 2005 har regeringen infört ett så kallat excellensinitiativ för att lyfta de bästa universiteten till världsklass. Inom ramarna för detta initiativ delas motsvarande drygt 2,5 miljarder kronor (280 miljoner euro) ut årligen i form av särskilda statliga anslag.

Pengarna används, skriver utbildningsministeriet i ett mejl till DN.

Universitet i världstoppen
London. Storbritannien vill profilera sig som en forskarnation och universiteten Cambridge och Oxford tillhör världens främsta. Landet drar därför till sig forskare och finansiellt stöd från hela världen. Regeringen som styrde 2010–2015 frös de statliga anslagen till forskning på oförändrade nivåer (de höjdes alltså inte) i ett led att få bukt med landets ekonomiska underskott.

Statliga myndigheten HEFCE anslår i år motsvarande 20 miljarder kronor och är största forsknings-finansiären för universitet i England. Nordirland, Skottland och Wales har sina egna system.

Dessutom finns statliga forskningsråd liksom många privata stiftelser och välgörenhetsorganisationer.

Världens näst största privata stiftelse, efter familjen Gates, är brittiska Wellcome Trust som fördelar runt 9 miljarder kronor årligen och är en viktig finansiär för forskning vid Oxford.

Forskarnas förlovade land
USA. USA har länge varit ett förlovat land för forskare, som hemvist för många av världens bästa universitet och forskningsinstitut. Mer än 50 000 patentansökningar görs -varje år i USA, enligt World Intellectual Property Organization, vilket är mer än hälften av det globala antalet patentansökningar.

Men efter finanskrisen 2008 har statliga bidrag till forskning minskat kraftigt och på senare år har privata bidrag börjat utgöra en allt större del av forskningsstödet. Mång-miljardärer som Michael Bloomberg, hedgefond-vd:n James Simons, industrimannen Charles Koch och Microsofts grundare Paul Allen och Bill Gates tar större roll i forskningens finansiering. ”På gott och ont börjar vetenskapsforskningen på 2000-talet att präglas allt mindre av nationella prioriteringar och mer av de enskilda preferenserna hos individer med gigantiska förmögenheter”, säger Steven Edwards, en analytiker på American Association for the Advancement of Science, till New York Times. “

DN 7 juni 2015:

“ Mittenpolitikens återkomst

Analys.
Den socialdemokratiska statsministern talade om ordning och reda och angav hur lärarna bör sköta sina jobb. Moderatledaren talade om jämställdhet och föreslog allmän förskola från två års ålder. Mittenpolitiken gjorde comeback på nationaldagen.

Svensk politik har inte varit sig lik efter valet 2014. Tonläget har varit uppskruvat till nära max. Det har varit regeringskris, besked om nyval och så en krisuppgörelse. Men den senare har inte dämpat polariseringen särskilt mycket, ofta har det rått politiskt krig. Väljarna har dock inte tagit så starkt intryck av dramatiken.

Opinionsundersökningarna är sig ganska lika sedan valet. Och nu förefaller de två största partierna ta ut en nygammal kurs mot den politiska mitten. De är tillbaka i sina gamla vanor, från före valet, att kopiera varandras förslag.

Moderatledaren Anna Kinberg Batra höll sitt sommartal på nationaldagen och presenterade ett förslag som påminner mycket om det som S lade 2013. Båda handlar om allmän, avgiftsfri förskola från två års ålder.
”S föreslår obligatorisk förskola från 2 år! Socialiseringen fortsätter”, twittrade barn- och äldreminister Maria Larsson (KD) upprört då.

Men nu kommer förslaget alltså från M.

Statsminister Stefan Löfven (S) gick samtidigt i Ekots lördagsintervju till angrepp på användandet av mobiltelefoner i klassrum, en gren som har dominerats helt av förre skolministern Jan Björklund (FP).

”Löfven får akta sig, han är på väg att bli major”, varnade FP-ledaren och tillika majoren Björklund på Twitter.

Statsministern har på senare tid återkommit till frågor om ordning och disciplin.

”Generellt sett behöver vi få upp lite mer disciplin och ordning. Både elever och föräldrar måste tänka till. Det viktigaste för barnet är att klara sig så bra som möjligt i skolan. Det är inte kompisar, det är inte ens idrotten och det är inte dataspelen”, sade Stefan Löfven i en DN-intervju inför kongressen.

Anna Kinberg Batra citerade i sitt nationaldagstal arbetarförfattaren Wilhelm Moberg och prisade den svenska strävsamheten. ”Vi gör rätt för oss. Vi går till jobbet, vi kommer i tid och vi klagar sällan”, sade hon.

Oppositionsledaren gjorde ett kontroversiellt val när hon flyttade sommartalet till nationaldagen. De enda som har haft partiarrangemang den dagen är Sverigedemokraterna. När riksdagen tog initiativ till att göra nationaldagen till helgdag var det bland annat med motivet att sammanföra människor, att se det som förenar olika människor här, inte det som skiljer.

Å andra sidan firas nationaldagen bland annat för att minnas den 6 juni 1809, då riksdagen skrev under regeringsformen och med den tryck- och yttrandefriheten. Då är det inte ologiskt att debattera politik.

Troligen har Anna Kinberg Batra valt denna dag för att visa att hon utmanar Stefan Löfven om statsministerposten. Samtidigt försökte hon ge sina svar på den laddade frågan om vad svenskhet är. Nationaldagen började firas under första världskrigets nationalistiska våg, för hundra år sedan. Det tog en ände med förskräckelse. Nu är nationalismen åter på uppgång i Europa, och den som vill vara statsminister måste förhålla sig till det.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 7 juni 2015:

“ Nya medborgare hälsades välkomna

– Jag kom på grund av kärlek. Så säger Ligia Andrades, en av alla nya medborgare som hälsades välkommen på nationaldagen.

Ligia Andrades, 31 år, kom till Sverige från Venezuela för sex år sedan.
– Jag har hittat min kärlek här, jag har hittat mitt hem, bra folk och ett bra land, säger hon.

På nationaldagen var hon en av dem som hälsades välkommen av statsminister Stefan Löfven vid en ceremoni i Sundbyberg, något som Ligia Andrades uppskattade.
– Man känner sig väldigt välkommen i Sverige.

Löfven uppmanade alla att göra sin plikt genom att stå upp för demokratin, när han talade på nationaldagsfirandet.
– Demokratin är det allra vackraste vi har i Sverige, sade han.

Runt om i landet hälsades nya medborgare välkomna. Men ceremonierna såg väldigt olika ut.

Stockholms stad hade till exempel bjudit in 4 000 personer till en medborgarskapsceremoni med tal, sång, musik och kaffebuffé i Gyllene salen och Blå hallen. Göteborg bjöd in drygt 3 000 personer till Slottsskogen medan Malmö stad höll sin ceremoni på Operan.

Utanför de större städerna var antalet inbjudna mer blygsamt. I exempelvis lilla Fellingsbro – en del av Lindesbergs kommun som valt att dela upp sina ceremonier på flera orter – finns bara sex nyblivna svenska medborgare.
– Jag har ringt runt till alla så jag hoppas att de dyker upp i dag, säger hembygdsföreningens ordförande Karl-Arne Löthgren på förmiddagen.

De uppringda fellingsbroarna fick sina medborgarskap förra året.
– Jag vet inte var de kommer ifrån, men jag tycker att det är viktigt att ge dem ett erkännande att de är svenskar också, säger Karl-Arne Löthgren.
– Det är viktigt för oss demokrater att det är vi som håller i svenska flaggan och de svenska traditionerna och att det inte är några extrempartier som förstör fanan.

TT “

DN 7 juni 2015:

“ Klockan klämtar för omstridda skottsekunden

”Juni natt blir aldrig av” skrev Harry Martinsson. Men i år blir junis sista ljusa natt extra lång. Efter klockan 23.59.59 den 30 juni kommer ytterligare en sekund innan det blir midnatt och juli börjar.

Skottsekunden, den extra sekunden före midnatt, läggs till då och då för att få tiden och jorden att gå i takt.

Problemet började för nästan exakt 60 år sedan. Den 3 juni 1955 presenterade den brittiske fysikern Louis Essen världens första atomur, och plötsligt fanns en klocka som var mer exakt än jorden själv.

Ända sedan mänsklighetens barndom har våra liv styrts av solens gång över himlen, och i minst 4 000 år har vi delat in dagen i kortare tidsenheter. Med järnvägarna kom behovet av en universell tid, och i oktober 1884 beslutade den Internationella merediankonferensen i Washington att solens läge vid Greenwichobservatoriet i England skulle vara standard för världens klockor.

Men jordens rotation runt sin axel är inte längre en tillräckligt pålitlig klocka. Månens dragningskraft gör att jorden snurrar långsammare och långsammare. Vädersystem och andra naturfenomen påverkar också. Jordbävningen i Indiska oceanen, som ledde till tsunamikatastrofen i december 2004, fick också jorden att snurra lite snabbare.

Med Louis Essens atomur fick världens fysiker och astronomer för första gången en möjlighet att koppla loss tiden från jorden och få en mer exakt definition av sekunden.

Ett atomur fungerar på samma sätt som ett pendelur, som håller tiden genom att räkna pendelns svängningar. Atomuret räknar i stället svängningar i strålning från atomerna. De atomur som används för vår tidstandard går som mest en sekund fel på 300 miljoner år.

Men med en tid som mäts av exakta atomur och en ojämnt snurrande jord kommer solen och tiden ur led. ”Ve! att jag är den som föddes att den vrida rätt igen,” säger Hamlet hos Shakespeare. I verkligheten är det en uppgift för Daniel Gambis, astronom och ledande forskare vid den internationella organisationen IERS, International earth rotation and reference systems service, vid observatoriet i Paris.

– Jag är herre över tiden, säger han.

Han mäter jordens rotation, och när skillnaden mellan jordtiden och atomurens tid är större än 0,7 sekunder meddelar han världen att det är dags att införa en extra sekund. Än så länge.

Skottsekunden infördes 1972, men de senaste 15 åren har den varit starkt omdebatterad. Vid världskonferensen för radiokommunikation i Genève i november i år ska framtiden för skottsekunden avgöras.

– Vi presenterar en rad olika alternativ: fortsätta som nu, införa flera parallella tidsskalor eller helt slopa skottsekunden, säger Ronald Beard vid U.S. Naval research laboratory i Washington som leder en arbetsgrupp som utreder tidens definition.

Hittills har vi haft 25 skottsekunder. Det går aldrig att avgöra långt i förväg när nästa skottsekund kommer att behövas, och en extra sekund kan ställa till problem för allt från satellitnavigering och flygövervakningssystem till finansmarknaden. Hur många incidenter som har inträffat är svårt att avgöra enligt Ronald Beard eftersom det mesta aldrig rapporteras. Själv tycker han att skottsekunden bör avskaffas.

– Exakt tidmätning har blivit enormt mycket viktigare sedan 1972, och ligger mycket djupare invävt i så många viktiga system nu, säger han.

Men det är inte alls självklart vad konferensen kommer fram till. Beslutet skulle ha fattats redan vid förra konferensen för tre år sedan, men sköts upp till i år eftersom leda-möterna inte kunde enas.

Varför har de så svårt att komma överens om detta?

– Det är en mycket bra fråga, och jag är inte säker på att jag vet svaret. Människor kanske känner att de vill behålla kopplingen till att solen styr över dag och natt. Men det är en mycket konservativ syn på tidmätning. Och vi skulle inte bryta kopplingen helt. Folk kommer fortfarande att ha tillgång till exakt soltid om de behöver, säger Ronald Beard.

Om skottsekunden tas bort skulle det dröja länge innan effekterna blir riktigt märkbara. På tusen år kommer tiden att förskjutas med en timme. Daniel Gambis på IERS vill ändå behålla skottsekunden och en tid som stämmer med jordens rotation.

– Jorden är inte perfekt, men det finns inget som är perfekt i astronomi. Tekniken är till för att tjäna människorna, inte tvärtom, säger han.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

“ **Emot skottsekunden.**
”Utan skottsekunden får vi en problemfri tidmätning”

1 Vi blir alltmer beroende av datoriserade system med exakt tidmätning. Skottsekunder kommer med oregelbundna intervall och kan vara svåra att hantera och därför ge upphov till oväntade fel.

2 För kritiska system som måste kunna hantera data säkert i real-tid, som flygövervakningssystem, kan skottsekunden ställa till stora och farliga problem.

3 Det går inte att förutsäga när nästa skottsekund kommer att infalla.

4 Astronomisk tid som utgår från jordens rotation betyder ingenting i de allra flesta människors liv.

5 Det tar ett millennium innan effekterna av att avskaffa skottsekunden skulle bli större än en timme.

6 Att utgå från jorden och solen är ett konservativt och gammaldags sätt att se på tiden.

7 Astronomer och andra som är beroende av exakt soltid skulle fortfarande ha tillgång till den.

– Om vi avskaffar skottsekunden och följer atomuren får vi en kontinuerlig, förutsägbar och problemfri tidmätning, säger Ronald Beard vid US Naval research laboratory i Washington om leder en arbetsgrupp som utreder tidens definition.

För skottsekunden.
”Skottsekunden behåller vårt band till solen”

1 Mänskligheten har utgått från solen i sin tide-räkning i mer än 5 000 år. Den traditionen bör vi inte bryta utan mycket goda skäl. Att tekniker och ingenjörer är oroliga för problem som eventuellt skulle kunna uppstå är inte en tillräckligt bra anledning.

2Hittills har systemet med skottsekunder fungerat bra. Det finns inga trovärdiga rapporter om allvarliga problem som orsakats av skottsekunder.

3Det är lätt att bygga datorsystem som kan hantera skottsekunder. Riktigt kritiska system kan använda atomtid TAI i stället för UTC för att undvika problem.

4Om vi tar bort skottsekunden kommer solur inte längre att fungera.

5Tekniken är till för oss, inte tvärtom. Tekniken bör anpassa sig efter oss och inte vi efter tekniken.

– Om vi slopar skottsekunden bryter vi kopplingen mellan tiden och jordens rotation. På några tusen år kommer all mänsklig verksamhet att vara helt avskuren från solen, säger Daniel Gambis, astronom och ledande forskare vid den internationella organisationen IERS,

International earth rotation and reference systems service, vid observatoriet i Paris.

Fakta. Skottsekund och standardtid

”Skott” i skottdag och skottsekund kommer från inskjuta: en extra dag eller sekund skjuts in.

TAI, Temps atomique international eller internationell atomtid, är en tidsskala som baseras på över 200 atomur i mer än 30 länder. TAI beräknas på Internationella byrån för mått och vikt i Paris.

UTC, Coordinated universal time, är den officiella tidsskalan i de flesta länder. UTC utgår från TAI, men korrigeras med skottsekunder varje gång atomtiden avviker mer än 0,7 sekunder från jordens rotation.

UTC ersatte Greenwich mean time, GMT, som standard för världens klockor 1972. “

DN 7 juni 2015:

“ Karin Bojs: De med bipolär sjukdom betalar för oss alla

Två av de mest populära tv-programmen på SVT Play just nu är del 1 och del 2 av serien ”Mina två liv”. Det gläder mig att en sådan serie har blivit så framgångsrik.

Psykisk sjukdom får i vanliga fall alldeles för lite uppmärksamhet i svenska medier.

Serien ”Mina två liv” handlar alltså om det som tidigare hette manodepressiv sjukdom, men som numera kallas bipolär sjukdom. De drabbade svingas mellan djupa depressioner när allt känns tröstlöst och självmordsrisken kan vara påtaglig, och maniska tillstånd med förhöjd livskänsla. Manier finns i många olika grader, men innefattar ofta forcerat tal, sexuell utlevelse, slöseri med pengar och ibland även fullgångna psykoser där kontakten med verkligheten brister. Lindrigare former av sådana faser brukar kallas hypomani, och innebär i bästa fall bara att man blir extra energisk och glad.

Beroende på hur snävt gränsen dras, beräknas ungefär en procent av befolkningen lida av bipolärt syndrom. Med en något vidare definition har över två procent någon typ av sjukdomen, och det finns flera olika undergrupper.

Och släpper vi sjukdomsbegreppet och räknar alla människor med vissa bipolära drag, då kan tio, tjugo procent av befolkningen känna igen sig i beskrivningen.

Den mest synliga personen i tv-produktionen är förstås programledaren Ann Heberlein, filosof och författare, som öppet har berättat om sina problem i sina böcker. Bakom henne finns ett stort och ambitiöst team, lett av producenten Ann-Linn Guillou.

Som tv är det mycket skickligt gjort, med suggestiva bildlösningar. Sedan har ju tv-mediet sina särskilda villkor och begränsningar. De flesta intervjupersonerna ser ovanligt bra ut, och så måste det väl vara om ett tv-program ska nå fram. Nästan alla är framgångsrika inom kvalificerade yrken. Av en intervjuperson kan man få intrycket att jogging och nyttig mat skulle kunna ersätta mediciner.

Den starka överlappningen med missbruksproblem har hittills inte nämnts så tydligt, och inte heller barnens och andra anhörigas perspektiv. (Men jag har inte sett tredje och sista avsnittet än.)

En styrka med serien är forskaren Simon Kyaga, som både är intervjuad och medverkar i en informativ chatt på SVT:s hemsida. Han är en av dem som de senaste åren har kunnat bekräfta att det finns starka genetiska samband mellan bipolär sjukdom och kreativitet.

En isländsk genetiker vid namn Jon Love Karlsson publicerade en banbrytande studie om detta redan 1970. Han utgick från islänningarnas ovanligt väldokumenterade släktforskning, som i många fall går tillbaka till medeltiden. Uppgifterna från släktlinjerna jämförde han med patientregister från Reykjaviks mentalsjukhus och med Islands version av boken ”Vem är det”.

Det visade sig att just i släkter där det förekom psykossjukdom, fanns också ovanligt många artister, konstnärer och författare. Jon Love Karlssons metoder skulle knappast hålla för nutidens vetenskapliga krav. Men sambandet mellan kreativitet och psykossjukdom står sig, även i de allra senaste, största och mest välgjorda studierna.

Simon Kyaga har visat att personer vars släktingar har schizofreni och manodepressiv sjukdom, oftare utmärker sig inom konst, litteratur, musik och liknande. Det gäller även personer som själva lider av manodepressiv sjukdom.

Hjärnforskaren Fredrik Ullén, också på Karolinska institutet, har undersökt sambandet med en helt annan metod. Med avancerad bildteknik har han visat att särskilt kreativa personer har en annorlunda fördelning av en viss typ av dopaminreceptorer, som är inblandade vid psykossjukdom.

Bipolär sjukdom är ett tungt kors att bära – för de individer som drabbas, för deras familjer och för hela samhället. Men i lagom dos är gener och egenskaper som ligger bakom sjukdomen en stor tillgång. De är en del av nyckeln till vår kreativitet, och utan kreativiteten skulle vi människor nog inte ha existerat.

Karin Bojs vetenskap@dn.se “

DN 7 juni 2015:

“ Få känner till stöd för att vårda en vän

När en vän eller anhörig blir svårt sjuk är det många som pusslar med ledigheter för att kunna närvara och hjälpa till. Få känner till förmånen som ersätter för utebliven inkomst – i upp till hundra dagar.

– En del tar semester, man vet inte att det finns någonting annat, men det kan bli svårt om det drar ut på tiden, säger Inger Kylestorp, Försäkringskassans specialist på så kallad närståendepenning.

Bidraget är till för att människor som drabbas av livshotande tillstånd, oavsett när i livet det sker, ska kunna ha en anhörig eller vän i sin närhet. Inte i stället för sjukvård eller hemtjänst utan som komplement – och utan att den som är borta från jobbet ska behöva ta exempelvis semester.

På tio år har utbetalningarna av närståendepenning mer än fördubblats, men det handlar fortfarande om små summor i socialförsäkringssammanhang.

– Det ökar år för år. Å andra sidan har det funnits sedan 1988–89 så det borde kunna vara mer utbrett, säger Inger Kylestorp.

Flera patientföreningar är engagerade och hjälper medlemmar i frågan. Många som söker när-stående-penning uppger också att de fått information av en kurator på sjukhuset.

– Det bygger på att det sprids inom vården. Vet man inte om det så söker man inte, säger Inger Kylestorp.

TT “

“ Fakta. Närståendepenning

Ersättning kan fås upp till 100 dagar

Närståendepenning är knutet till den sjuka, vars tillstånd ska vara livshotande.

Läkarintyg krävs. Varje fall bedöms enskilt. Ingen diagnos garanterar förmånen.

Den sjuka måste godkänna namnen på den eller dem som ska få ersättningen.

Totalt ersätts upp till 100 dagar med cirka 80 procent av lön upp till ett visst tak.

Förra året utbetalades 163 miljoner kronor, drygt 90 miljoner mer än tio år tidigare.

Källa: Försäkringskassan “

DN 7 juni 2015:

“ Klok vägvisare till Europa. Anna-Lena Lodenius skildrar högerpopulismens olika ansikten

Sannfinländarna, Dansk Folkeparti, Jobbik, Lega Nord, Sverigedemokraterna – överallt och på bara några decennier har en ny sorts partier växt som svampar ur den urlakade europeiska jorden, och inga bekämpningsåtgärder tycks kunna hejda spridningen.

Oroade politiker, meningsmotståndare och forskare träter om problemformuleringar och benämningar. Ska de ses som populister, högerextremister eller rent av fascister? Hur lika är de, och hur olika? Och vad är det som gör att de lyckas tränga allt längre in i politikens nyss så välansade trädgårdar?

Svaren på frågorna tenderar att bli ungefär lika många och varierande som antalet deltagare i debatten. I en ny bok om fenomenet, ”Vi säger vad du tänker”, påpekar journalisten och författaren Anna-Lena Lodenius också att få ämnen är så genomtröskade som detta. Osannolika mängder forskning har producerats, och antalet titlar bara växer.

Så varför ännu en ny bok? Hennes svar är dels att det trots allt inte finns så mycket litteratur för en bredare publik, dels att landskapet förändras så snabbt att kunskapen om det snabbt föråldras – men också att forskarnas och mediernas bild av frågan går isär.

I det har hon helt rätt, och hon är själv en av de bästa vägledare i den här djungeln man gärna kan få. Hon har rört sig länge i den, är väl påläst och har nu rest mellan Finland och England, Norge och Italien för att undersöka lokal ekologi och växtkraft och få syn på likheter och särdrag. Främst har hon tittat på partier som uppnått en viss position och respektabilitet i sina länder, som Front National i Frankrike, Dansk Folkeparti, norska Fremskrittspartiet och brittiska Ukip.

Vi får möta dem i närbild och på plats, samtala med väljare, partiföreträdare och forskare. Det är oavbrutet intressant och mycket lärorikt alltihop. Allra mest förstår man att artrikedomen i den här politiska floran är närmast bedövande.

Ett parti kan ha en lång och djup efterkrigshistoria – som Front National. Ett annat är nytt och hänger mest på en färgstark person – som Nigel Farages Ukip. Sverigedemokraterna har utpräglat nazistiska rötter medan Dansk Folkeparti från början mest bestod av skattegnällare.

För Ukip står EU i fokus, för Lega Nord regional självständighet. Aktion für Deutschland stör sig på Greklands skulder, Front National på USA:s dominans. De flesta klagar visserligen på invandringen, men är samtidigt oense om vilken sorts invandrare det egentligen är fel på.

Det är som om varje lands besvikna väljare är besvikna på sitt eget sätt. Ändå finns ju en del återkommande drag, och Anna-Lena Lodenius pekar på några. Dit hör kärnan i populismen: kritiken mot ”eliten” som består av alla de politiker och byråkrater, journalister och intellektuella som upprätthåller systemet och förklarar för vanligt folk vad de ska tycka och säga. Dit hör idén om den egna, genuina platsen i

världen, ett ”hjärtland” som är ”vårt” och som ska försvaras mot utifrån kommande påhitt och förändringar. Dit hör en högljudd veklagan om bristande demokrati – samtidigt som den egna rörelsen styrs med auktoritär järnhand.

Men dit hör också den intressanta förmågan att vid behov blixtsnabbt skifta både retorik och budskap. På en gång en möjlighet och ett hot: ett parti kan därmed lika lätt fogas in i det traditionella politiska landskapet som plötsligt mutera till farligare, öppet fascistiska former; generna finns ju oftast där.

Men vad den europeiska högerpopulismens samlade framgångar egentligen bottnar i, och hur de skulle kunna hejdas, ger inte heller Anna-Lena Lodenius något riktigt klart svar på. Något har det säkert med själva reportageformen att göra, den gör visserligen boken både lättläst och levande, men underlättar knappast överblicken över det europeiska missnöjets gemensamma grunder.

Men de står nog inte heller att finna bara i vad partierna själva och deras väljare säger och gör, utan måste sökas djupare i den underliggande politiska och historiska jordmånen.

I själva verket, tror jag, hämtar de här rörelserna sin viktigaste näring ur EU:s makt och vanmakt. Unionens lockelser har ju falnat rätt avsevärt. Finanskrisen har brutalt visat att den inte alls, som en gång utlovades, förmår skydda sina mer utsatta medborgare mot globaliseringens råa krafter, samtidigt som dess regler och byråkrati får den nationella politiken att framstå som kringskuren och tandlös.

Europas ekonomi och arbetsmarknad har gått i stå, välfärden krymper och de rika blir bara rikare. Den nyss trygga hembygden förändras ohjälpligt och i allt snabbare takt; landsbygden avfolkas, städerna stressas, förorterna däremellan försumpas. Medan flyktingströmmarna ökar.

Vem bestämde det här? Inte vi. Dom. Någon.

Och inte ens vänstern tycks kunna peka ut en väg mot en annan och gladare europeisk framtid.

Det är en ganska perfekt mylla för en nationalistisk motreaktion, och i grunden tror jag det är en sådan vi nu ser växa fram ur de missnöjda marginalerna i EU:s hybridimperium, ungefär som i Österrike-Ungern för ett sekel sedan. Olika från land till land, förstås, men den tar sig uttryck just i dessa gapiga typer som säger vad du tänker, att allt är åt helvete – men om bara de får bestämma är vi snart herrar i eget hus igen, och världen blir begriplig på nytt.

Det är starka krafter i rörelse, och deras samlade tillväxt kan nog knappast hejdas med mindre än att Europa lyckas uppfinna en ny, trovärdig och betydligt bättre framtid åt sig. Och det brådskar: sannfinländaren Timo Soini blev just utrikesminister i Helsingfors, och snart kan Frankrikes president heta Marine Le Pen.

Lars Linder “

“Litteratur: Anna-Lena Lodenius: ”Vi säger vad du tänker. Högerpopulismen i Europa” Atlas “

DN 8 juni 2015:

”Bergwallkommissionen förbiser de stora bristerna i domstolarnas bevisvärdering”

Tydliga misstag. Bergwallkommissionen väljer att tona ner de - bevisvärderingsfel som gjordes av domstolarna. Det är olyckligt. Om rättsväsendet skall lära sig av de misstag som begicks måste vi också tala om dessa fel, skriver Christian Dahlman.

Det finns en utbredd uppfattning att domstolarna som dömde Thomas Quick, numera Sture Bergwall, inte gjorde något fel, givet den information som hade presenterats för dem av åklagaren. Alla andra aktörer i rättegångarna (åklagaren, polisen, den psykologiska expertisen och försvarsadvokaten) har fått hård kritik, men inte domstolarna. Detta är märkligt eftersom domstolarnas bevisvärdering innehåller ett flertal klara fel. De tre allvarligaste felen är följande.

1. Åklagarens huvudargument i samtliga rättegångar var att Bergwall måste vara mördaren, eftersom han hade visat i polisförhör att han kände till detaljer om morden som bara mördaren kunde känna till (detaljer i offrens kläder, vegetationen på brottsplatserna mm). En invändning mot detta argument var att Bergwall kunde ha gissat sig till dessa detaljer med hjälp av ledande frågor från polisen. För att undanröja denna invändning tillfrågades kriminalkommissarien Seppo Penttinen om detta när han vittnade inför domstolarna. Penttinen svarade att han inte hade ställt några ledande frågor. Vilket bevisvärde har detta vittnesmål? Svaret är förstås att bevisvärdet är lågt, eftersom Penttinen uttalar sig i egen sak. Det finns en uppenbar risk att Penttinen, även om han ställde ledande frågor, inte insåg det själv eller inte skulle erkänna ett sådant misstag i efterhand. Domstolarna bedömde dock bevisvärdet som mycket högt. Så här skriver Hedemora tingsrätt i Levifallet: ”genom vittnesmålet med Seppo Penttinen är utrett att förhören hållits på ett föredömligt sätt utan inslag av till exempel ledande frågor”. När en domstol säger att någonting ”är utrett” så betyder det att det är så gott som hundraprocentigt säkert. Att tillskriva ett så högt bevisvärde till någonting som i själva verket har ett lågt bevisvärde är en grov felbedömning. Förmodligen har domstolen gjort denna bedömning eftersom man brukar sätta hög tilltro till vittnesmål från poliser när de vittnar om till exempel trafikförseelser, och har missat att den aktuella situationen var väsentligt annorlunda eftersom Penttinen vittnade i egen sak.

2. En annan invändning mot argumentet att Bergwall kände till saker som bara mördaren kunde känna till var att Bergwall kunde ha fått denna kunskap från tidningsartiklar om morden. För att undanröja denna invändning lät åklagaren genomföra ett test som var utformat på följande sätt. En kontrollgrupp bestående av tio personer fick läsa samtliga tidningsartiklar om morden på Gry Storvik och Trine Jensen, och fick sedan i uppgift att skriva falska erkännanden med detaljer om hur morden utförts. Testpersonerna placerades därmed i en situation där de fick fylla ut informationen från tidningarna med plausibla gissningar. Testet gick ut på att se hur många korrekta gissningar de lyckades pricka in. Det visade sig att testpersonerna i genomsnitt bara hade 3,5 korrekta detaljer som inte fanns i tidningsartiklarna. Testresultatet presenterades inför domstolen och sattes i kontrast till att Bergwall i polisförhören lyckats pricka in 33 korrekta detaljer som inte fanns i tidningarna. Bergwall hade alltså tio gånger fler korrekta detaljer än personerna i testgruppen, och detta presenterades som bevis för att han måste vara mördaren. Falu tingsrätt tog till sig detta argument: ”resultatet medger slutsatsen att Thomas Quick har haft tillgång till

avsevärt flera faktauppgifter än vad som publicerats i tidningarna” Resonemanget innehåller ett fundamentalt tankefel. Man kan inte dra denna slutsats enbart genom att jämföra antalet korrekta detaljer som inte fanns i tidningarna. Man måste också ta hänsyn till antalet felaktiga detaljer. Låt oss exempelvis anta att Bergwall anger tio gånger fler detaljer som inte finns i tidningarna än en genomsnittlig person i testgruppen och då prickar in tio gånger fler korrekta detaljer samtidigt som han också har tio gånger fler felaktiga detaljer. Då är han inte tio gånger bättre än personerna i testgruppen, utan likvärdig med dem. Domstolen fick aldrig reda på hur många felaktiga detaljer Bergwall uppgav under alla de veckor han förhördes i jämförelse med antalet felaktiga detaljer som testgruppen uppgav under den eftermiddag då testet genomfördes. Domstolen borde ha insett att man i avsaknad av denna information inte kunde dra några slutsatser av antalet korrekta detaljer.

3. Ett viktigt stöd för åtalen var att Bergwall hade erkänt alla de åtta morden, men det fanns en misstanke om att det kunde röra sig om falska erkännanden. För att undanröja denna misstanke presenterade åklagaren expertut-låtanden från psykologiprofessorn Sven Å Christianson, som förklarar att det finns situationer där personer erkänner brott som de inte har begått, och att dessa kan indelas typsituationer, till exempel när personen söker uppmärksamhet eller när personen har något att vinna på att erkänna. Enligt Christiansons expertbedömning stämmer samtliga former av falska erkännanden dåligt in på Bergwall. Detta accepteras som ett faktum av domstolarna. I Stegehuisfallet skriver Gällivare tingsrätt: ”slutligen må i sammanhanget beaktas vad Christianson uppgivit … att ingenting framkommit som ger stöd för att det från Quicks sida skulle föreligga ett falskt erkännande” Varför accepterar domstolen påståendet att Bergwall inte hade någonting att vinna på att erkänna, bara därför att Christianson säger att det är så? Här borde domstolen ha krävt en bättre utredning. Man borde exempelvis ha krävt att Bergwalls läkare på Säter hade fått vittna och tillfrågats om han hade något att vinna på att erkänna. Om detta hade skett så hade domstolen fått reda på att Bergwall systematiskt belönades för sina erkännanden genom extra tilldelning av de bensodiazepiner som han var beroende av. I brottmål ligger bevisbördan helt och hållet på åklagaren. När en viss sakomständighet är otillräckligt utredd så innebär denna princip att utredningsbristen skall drabba åtalet. Domstolen borde därför ha gjort bedömningen att utredningen inte var tillräcklig för att undanröja misstanken om falska erkännanden. I stället gjorde man tvärtom, och lät utredningsbristen drabba den åtalade.

Dessa felbedömningar är iögonfallande när man läser domskälen. Det är märkligt att de har fått så lite uppmärksamhet. Framförallt är det märkligt att Göran Lambertz inte såg dessa fel 2006 när han som JK granskade domarna.

I fredags presenterade Bergwallkommissionen sin rapport. Den innehåller en gedigen genomgång av fallen och granskar samtliga aktörer kritiskt. Kommissionen har dock valt att lyfta fram de fel som begicks av åklagare, polis, psykologisk expertis och försvarsadvokat, och tona ner de bevisvärderingsfel som gjordes av domstolarna. Detta är olyckligt. Om rättsväsendet skall lära sig av de misstag som begicks måste vi också tala om de fel som gjordes av domstolarna.

Christian Dahlman, professor, juridiska fakulteten vid Lunds universitet “

DN 8 juni 2015:

”Stoppa övergreppen mot funktionsnedsatta föräldrar”

“ Allvarliga brister hos socialtjänst och domstolar. Omhändertagande av barn till föräldrar med utvecklingsstörning motiveras med felaktiga eller bristfälliga hänvisningar till anknytningsproblem hos barnen. Ny forskning visar att barn till föräldrar med -utvecklingsstörning mycket väl kan ha trygg anknytning, skriver sex forskare.

Ny svensk forskning visar på allvarliga brister i socialtjänstens och domstolarnas hantering av omhändertagande av barn till föräldrar med utvecklingsstörning. För att diskrimineringen ska upphöra måste socialtjänsten bedöma föräldrarnas omsorgsförmåga utan fördomar, utveckla rutiner som motverkar risken för vanvård och ge omvårdnadsfokuserad föräldrautbildning.

Diagnosen utvecklingsstörning, nedan kallad intellektuell funktionsnedsättning (IF), innebär en intelligenskvot under det ”normala” och brister i anpassningsfärdigheter.

Föräldrar med IF har oftast en lindrig variant men blir ändå kraftigt ifrågasatta. Trots att framgångsrika föräldraprogram utvecklats (se till exempel P1 Morgon 11 maj 2015) omhändertas cirka 30 procent av barn vars föräldrar har IF, fler än i någon annan grupp.

Tidigare var motståndet mot föräldrar med IF ett utfall av social ingenjörskonst. Det ansågs kostsamt för välfärdsstaten att personer med IF förökade sig. Fram till 1970-talet användes därför tvångssterilisering. I dag är argumentet att förälderns IF är en riskfaktor för barnens utveckling.

Gillberg med medarbetare har till exempel visat i svenska studier att gruppen barn till föräldrar med IF har en problematisk utvecklingsprofil. Forskningen visar dock inte att föräldrarnas funktionsnedsättning orsakar barnens problem. Studierna döljer också stora variationer i föräldrarnas omsorgsförmåga och barnens utveckling. De kontrollerar inte för kontextuella riskfaktorer, som att föräldrarna oftast är fattiga, socialt exkluderade och själva utsatts för vanvård (övergrepp och försummelse). Sådana faktorer är allmänt försvårande för omsorgsförmåga.

Ett uppmärksammat exempel på underlåtenhet att skilja mellan allmänna risker och enskilda individers situation var när ett nyfött barn, vars mamma hade IF, omhändertogs utan att socialtjänsten hade utrett föräldrarnas omsorgsförmåga. Familjen tillerkändes diskrimineringsersättning med 450000 kr för att omhändertagandet hade baserats på förutfattade meningar om omsorgsförmåga hos föräldrar med IF.

Barns anknytning framhålls inom socialtjänsten som ett viktigt område vid utredningar av barn, ofta baserat på vaga formuleringar och grava missuppfattningar. En två månaders svensk bebis vars mamma hade IF omhändertogs nyligen främst eftersom socialsekreteraren menade att bebisen inte utvecklat någon anknytning då bebisen grät i mammans närvaro. En anknytningsrelation är dock utvecklad först efter 6–9 månader, gråt är det bästa tidiga exemplet på anknytningsbeteenden, och upprepade längre separationer från omvårdare är skadligt för barns utveckling. Detta är basal anknytningsteori men tydligen okänt för den

utredande socialsekreteraren och den domstol som beslöt att omplacera barnet.

Dessa är inte enskilda skräckexempel. I en ny svensk studie visas att de utredningar som legat till grund för omhändertagande av barn till föräldrar med IF inte beaktat omsorgsförsvårande faktorer, till exempel social exklusion och fattigdom (Alexius & Hollander, 2014). I flertalet ärenden beskrevs anknytningsproblem som en central riskfaktor, trots att det är svårt att förutsäga enskilda barns framtida hälsa baserat på anknytningsbedömningar. Vilka metoder som använts för att klarlägga de påstådda anknytningsproblemen presenterades inte i någon utredning.

Potentiellt negativa effekter av separation från omvårdaren diskuterades heller inte i något fall. Underlagen för omhändertagandena var alltså otillräckliga med den effekten att föräldrarna diskriminerades.

Det finns i dag bara en studie om barns anknytning till föräldrar med IF, också den en ny svensk sådan (Granqvist med flera, 2014). Förutom mödrar med IF och deras barn ingick en socioekonomiskt matchad jämförelsegrupp med ”normalbegåvade” mödrar. Utöver mödrarnas intelligens undersöktes betydelsen av mödrarnas erfarenheter av vanvård. Studien visade blygsamma skillnader i anknytning mellan grupperna: 35 procent av barnen till mödrar med IF och cirka 50 procent av barnen i jämförelsegruppen hade trygg anknytning. Hela 90 procent av mödrarna med IF hade dock själva utsatts för vanvård, vilket var starkt relaterat till otrygg anknytning hos barnen. Mödrarnas intelligens hade inget samband med barnens anknytning.

Barn till föräldrar med IF kan alltså utveckla trygg anknytning men det försvåras om föräldern utsatts för vanvård. Samtidigt förekommer bland socialtjänst och domstolar diskriminerande fördomar om omsorgsförmågan hos föräldrar med IF. Studierna och slutsatserna är publicerade i välrenommerade internationella vetenskapliga tidskrifter. Vad kan socialtjänst och domstolar göra i ljuset av dessa nya kunskaper? Vi har tre konkreta förslag:

1Medvetenheten om att omsorgsförmågan hos föräldrar med IF ska bedömas utan fördomsfulla antaganden måste öka. Socialtjänstens utgångspunkt ska vara att barnen har rätt till sina föräldrar (i enlighet med barnkonventionen) och föräldrarna till sina barn, oberoende av om en förälder har IF. När socialtjänsten presenterar bristfälliga underlag måste domstolarna ta sitt ansvar och gå emot socialtjänstens bedömningar.

2Utveckla rutiner som motverkar vanvård av barn med IF och barn till föräldrar med IF genom utbildningsinsatser. Socialtjänsten måste erbjuda stödåtgärder, som utvärderas, innan man föreslår att barn ska omhändertas. Forskning visar att socialsekreterare ofta saknar kunskap om målgruppen och verksamma metoder; de behöver kompetensutveckling. Detta kan bidra till att insatser ges som ökar föräldrarnas förmåga till omvårdnad.

3För att säkra barns rättigheter, erbjud föräldrar med IF föräldrautbildning med fokus på omvårdnad av och samspel med barnet. Vetenskapligt grundande, individuella utbildningar har visat sig framgångsrika för att utveckla föräldrarnas förmågor. I Sverige finns sedan några år ett utbildningsprogram som framgångsrikt prövats i ett trettiotal

kommuner (Starke med flera, 2013). Sådana insatser behövs i hela riket.

Avslutningsvis vädjar vi till socialtjänst och domstolar att hantera fler än ett perspektiv samtidigt – att inte rutinmässigt ställa ett barn- mot ett vuxenperspektiv. Hur ska föräldrar med IF kunna bedömas rättvist, om myndigheterna med makten på sin sida samtidigt har fördomsfulla uppfattningar och bristande kunskaper? Barn- och vuxenperspektiven harmonierar i de flesta fall, såtillvida att barn har rätt till sina föräldrar och föräldrar till sina barn. Såväl förälder som barn kan dock behöva kompetent samhällsstöd. En rik och solidarisk välfärdsstat bör göra sitt yttersta för att erbjuda sådant stöd till personer med särskilda behov, snarare än att reproducera de övergrepp som dessa så ofta redan fått utstå.

Katarina Alexius, docent, lektor i socialt arbete, Stockholms universitet
Tommie Forslund, doktorand i utvecklings-psykologi, Uppsala universitet
Pehr Granqvist, professor i utvecklingspsykologi, specialiserad på anknytningsforskning, Stockholms universitet
Anna Hollander, professor i rättsvetenskap
med inriktning mot socialt arbete, Stockholms universitet
Lene Lindberg, docent i psykologi, legitimerad psykolog, Karolinska institutet
Mikaela Starke, docent i socialt arbete, -Göteborgs universitet “

DN 8 juni 2015:

“ Få väljare insatta i historisk pakt

Effekterna av Decemberöverenskommelsen har varit en av vårens mest omdebatterade politiska frågor. Men bara hälften av väljarna uppger att de har en klar bild av vad uppgörelsen handlar om, visar DN/Ipsos.

Decemberöverenskommelsen satte punkt för en av de mest dramatiska perioderna i svensk politik.

Uppgörelsen som slöts mellan regeringspartierna och de fyra allianspartierna innebär att en rege-ring kan få igenom sin ekonomiska politik även om den saknar majoritet i riksdagen.

Upplägget är kontroversiellt och har under våren tagit stor plats i den politiska debatten.

Flera borgerliga ledarsidor har drivit kampanj mot uppgörelsen och inom främst Moderaterna finns också en betydande intern opposition i frågan.

Men väljarnas kunskap om Decemberöverenskommelsen är begränsad. I DN/Ipsos mätning uppger 49 procent av de tillfrågade att de hört talas om överenskommelsen och vet vad den går ut på. Ytterligare 31 procent av väljarna har hört talas om Decemberöverenskommelsen utan att veta vad den handlar om.

– En slutsats av det blir att diskussionen om hur överenskommelsen ska tolkas och om dess politiska konsekvenser delvis har förts över huvudet på många svenskar, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Han menar att mätningen är en indikation på att partierna inte lyckats förklara vad Decemberöverenskommelsen handlar om.

– Den svaga kännedomen bland väljarna om Decemberöverenskommelsen visar att det återstår en del jobb för partierna, när det handlar om att övertyga om uppgörelsens syften och konsekvenser, säger David Ahlin.

De som känner till överenskommelsen har med egna ord fått förklara varför den slöts. Den största gruppen, cirka 30 procent, menar att partierna kom överens för att minska SD:s inflytande.

Partiernas huvudförklaring till Decemberöverenskommelsen, att en minoritetsregering ska kunna styra och få igenom sin ekonomiska politik, nämns av tjugo procent av de som känner till uppgörelsen. Andra orsaker som nämns är bland andra att ”det inte gick att regera landet” och uppgörelsen slöts ”för att undvika extraval”.

– Det man kan notera är att det vanligaste svaret är att överenskommelsen handlar om att utestänga Sverigedemokraterna från inflytande. Det är inte det vanligaste svaret om man ställer frågan till partierna som ingått överenskommelsen. Där finns en diskrepans, säger David Ahlin.

Av de som känner till December-överenskommelsen vill en majoritet, 52 procent, att den ska bestå. En knapp tredjedel vill riva upp uppgörelsen.

– I brist på tydliga och attraktiva alternativ verkar väljarna tolerera att uppgörelsen lever ett tag till. Opinionen för att bryta överenskommelsen är något svagare än vad man kanske fått intryck av, både från tidigare mätningar och av medias bevakning, säger David Ahlin.

Han tror att flertalet väljare snarare accepterar än gillar December-överenskommelsen.

– Jag tror att många svenskar hade önskat sig något annat än Decemberöverenskommelsen som svar på de låsningar som uppstod efter valet. Jag tycker också man kan se i svaren att många väljare har svårt att acceptera att partierna inte kan komma överens i sakfrågor.

Synen på Decemberöverenskommelsen följer blockgränserna. Av de rödgröna väljarna svarar 77 procent att partierna bör hålla fast vid den. Bland borgerliga väljare är motståndet betydligt större, 43 procent ratar uppgörelsen.

– Det är en förhållandevis stor intern opinion inom Alliansen. Frågan är splittrande på det sättet, men jag tror att resultaten i viss mån är välkommen läsning för Anna Kinberg Batra eftersom det fortfarande är en minoritet bland alliansväljarna som vill bryta överenskommelsen, säger David Ahlin.

Mest kritiska är Sverigedemokraternas väljare. Av de SD-väljare som känner till uppgörelsen vill åtta av tio bryta den.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“ **Fakta. SD:s brott mot praxis blev startskottet**

Decemberöverens kommelsen presenterades på en pressträff i riksdagen den 27 december förra året.

De två regeringspartierna och de fyra allianspartierna slöt uppgörelsen.

Båda sidor har förbundit sig att släppa igenom budgeten från den största ”partikonstellationen” i riksdagen.

Det innebär att regeringen med stöd av Vänsterpartiet kan få igenom sin budget utan att ha majoritet i riksdagen.

I den avgörande budget-omröstningen har Alliansen förbundit sig att lägga ner sina röster.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har lovat att göra likadant om Alliansen blir större efter nästa val.

Bakgrunden är att Sverige-demokraterna i behandlingen av höstbudgeten bröt mot praxis och först röstade på sin egen budget för att i den avgörande voteringen rösta på Alliansens budget.

Det ledde till att landet just nu har en borgerlig budget, men en rödgrön regering.

Vid samma tillfälle gjorde Sverigedemokraterna klart att man hade för avsikt att försöka fälla alla regeringar, oavsett partifärg, som inte förändrade dagens invandringspolitik.

Decemberöverenskommelsen gäller till och med valet 2022.

DN frågar. Vet du vad DÖ är? Anser du att den ska hållas?

Inger Blystedt, 78, pensionär, Stockholm:
– Ja, men jag tycker att det är fel. Det blir ingen riktig regering. Statsminister Stefan Löfven har inte möjlighet att bestämma någonting.

William Linder, 19, brevbärare, Stockholm:
– Nej, det vet jag faktiskt inte. Men om den är politisk är det väl bra att de kom överens – annars hade det bara blivit pannkaka av alltihop.

Yngve Sundström, 56, krögare, Stockholm:
– Ja. Jag tycker att det är ett svek. Vi har haft ett demokratiskt val. MP och S har tillsammans mindre stöd än alliansen. Bryt överenskommelsen omedelbart.

Daniela Dahl, 26, student, Stockholm:
– Ja, det vet jag. Jag tror att den är bra just nu, men om det är ett hållbart koncept är svårt att ta ställning till. “

DN 8 juni 2015:

“ Kritikerna har svårt att ta fram alternativ

Analys

Decemberöverenskommelsen har orsakat starka känslor i politiken, men gått många väljare förbi. Det finns inget starkt stöd, vare sig i opinionen eller i partierna som ingick den, för att riva upp överenskommelsen. Det mesta talar för att den består till nästa val.

Tiden närmar sig till dess att Decemberöverenskommelsen, DÖ, ska testas på allvar i riksdagens kammare. Den 16 juni måste de borgerliga sitta på händerna i omröstningen om årets stats-budget. Och det gör de nog.

När Decemberöverenskommelsen slöts fanns det många som var kritiska. Socialdemokrater och miljöpartister insåg att deras regering skulle styra minst ett halvt år med hjälp av motståndarnas budget. Regeringen förlorade initiativ och det blev otydligt för väljarna vem som egentligen bestämde.

Dessutom var ju DÖ nästan synonym med den dåvarande moderatledaren Fredrik Reinfeldt. Kärnan var den förre statsministerns förslag, som han förespråkat i flera år. De politiker som var drivande i att stoppa nyvalet var Fredrik Reinfeldt (på väg bort), Göran Hägglund (KD) (också på väg att avgå) och Jan Björklund (FP) (i en rejäl utförslöpa i opinionen). DÖ cementerade blockpolitiken ett tag till, till priset av att Stefan Löfven (S) fick regera vidare.

Men det var i borgerligheten kritiken kokade över. Upprörda moderater satte bilden av en uppgörelse där regeringspartierna var ensamma vinnare. Det stoppade kritiken i regerings-lägret och skapade en intern strid i M.

Den striden framstår nu som avgjord, även om frågan fortfarande är mycket känslig internt. Två moderata länsförbund har motionerat till partistämman i höst och krävt att DÖ rivs upp. Ytterligare ett kräver att överenskommelsen ska brytas om inte regeringen följer budgetpraxis eller andra överenskommelser. Men de andra 22 förbunden stöder partiledningen.

En moderat riksdagsledamot, Finn Bengtsson, har sagt att han kommer att rösta för Alliansens förslag till vårändringsbudget nästa vecka. Det är då hans borgerliga kamrater får sitta på händerna eller försöka kvitta ut sig från omröstningen.

Bengtsson är den mest stånd-aktige, men långt ifrån ensam om att vara kritisk mot DÖ. Dock är det svårt för kritikerna att ange några alternativ. Och ett parti som säger sig vilja ha statsministerposten och regera måste akta sig noga för lappkast eller velighet.

Effekten DÖ har fått är att de rödgröna får råda över den ekonomiska politiken, genom att budgeten släpps igenom, medan de borgerliga gör allt de kan för att fälla regeringen på alla andra områden. Det senare måste de för att fortfarande kunna framstå som oppositionsparti. Det gör att en del av politiken dras till vänster medan en annan dras åt höger.

Det går knappast att leva med i längden. Men troligen fram till 2018 års riksdagsval.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 8 juni 2015:

“ Svenska ”Poseidon” räddade 300

Kustbevakningen utförde i helgen sitt första sjöräddningsuppdrag i Medelhavet. Fartyget ”Poseidon” hjälpte på söndagen flera hundra nödställda migranter norr om den libyska huvudstaden Tripoli.

– Enligt uppgift ska det vara en äldre träbåt med 300 flyktingar, säger Lars Langman, stabschef på Kustbevakningen region nordost.

Insatsen, som inleddes på söndagsförmiddagen, utfördes enligt Langman av ”Poseidon” ensamt.

– Det första som sker är att man ska få ombord alla på ett sjösäkert sätt, och se till att man är säker på antalet flyktingar, säger han.

Sedan den 1 juni har Kustbevakningens fartyg ”Poseidon” patrullerat vattnen mellan Libyen och Italien, som en del av den internationella operationen Triton.

Ytterligare larm ska också ha kommit in till sjöräddningscentralen i Rom och det kan bli så att ”Poseidon” deltar i fler räddningsinsatser under söndagen.

TT “

DN 8 juni 2015:

“ Birgitta Forsberg: Styrelseleproffsen kan bli företagsvärldens Zlatan

Industrivärden har skapat ett trendbrott genom att ställa ut papper knutna till aktiekursen till en ordförande. Tidigare var sådant förbehållet vd. I framtiden kan styrelseledamöter komma att kräva ohemula ersättningar för att ta klubban.

Genom att ställa ut papper knutna till aktiekursen till verkstadsbolaget Sandviks nye ordförande Johan Molin kan investmentbolaget Industrivärden ha skapat en ny trend.

Först såg det dock ut att lunka på i vanliga hjulspår. På Sandviks årsstämma i Sandviken den 7 maj klubbade aktieägarna oförändrade arvoden till styrelsen. Den nyvalde ordföranden Johan Molin skulle få 1,7 miljoner kronor om året.

Samma dag flaggade Johan Molin för att han ägde 170 000 aktier i Sandvik, värda drygt 17 miljoner kronor. Att han hade köpt så många aktier var förstås positivt för dem som tror på den så kallade pilotskolan: att höga chefer investerar egna pengar i bolaget så att aktieägarnas och toppchefernas intressen sammanfaller.

Men efter stämmorna i både Sandvik och Industrivärden, som är verkstadsbolagets huvudägare, ställde investmentbolaget dessutom ut en miljon optioner, papper som är kopplade till aktiekursen, till Johan Molin. Varken Sandvik eller Industrivärden skickade ut ett

pressmeddelande om saken. En något märklig inställning i en sfär där det nyligen varit hela havet stormar och som nu borde vara mån om att redovisa allt öppet.

Avtalet betyder att Johan Molin om fem år har rätt att köpa en miljon Sandvikaktier av Industrivärden för 110 kronor per aktie, runt 10 procent mer än dagens kurs. Detta utan att aktieägarna i Industrivärden har fått säga vad de tycker om att sälja Sandvikaktier eller att aktieägarna i Sandvik har blivit upplysta om Johan Molins hela möjliga pengapåse.

Industrivärden vill inte berätta vad Johan Molin betalat för optionerna. Men om aktien är värd det dubbla om fem år kan han tjäna 75 miljoner kronor på dem, enligt Dagens Industri. Optionsprogram brukar vara förmånligt utformade och ge rikligt med pengar. Det är liksom en del av idén.

I stora svenska börsnoterade bolag är det inte ovanligt med belöningsprogram kopplade till aktiekursen. Men det är främst de som jobbar i bolaget, särskilt vd:ar, som brukar få chansen, inte styrelseledamöter. Visserligen finns det en del sådana papper i styrelser, till exempel i familjen Wallenbergs maktbolag Investor, men det är inte alls fråga om de här nivåerna.

Om Johan Molins optioner skapar en norm kan vi få se helt andra summor för att locka någon att bli ordförande. Sfären, med miljardären Fredrik Lundberg i spetsen, hade bett flera personer att ta klubban i Sandvik innan Molin nappade.

Den svenska modellen går ut på att vd har en mamma eller pappa, nämligen sin ordförande, att bolla idéer med och få stöd av. Därför har ordföranden redan nu två tre gånger mer i arvode än styrelseledamöterna. Men vd brukar få betydligt mycket mer pengar än ordföranden. Det är ju vanligen inte ett heltidsjobb att svinga klubban. I Sandvik fick vd Olof Faxander i fjol drygt 15 miljoner kronor, inklusive bonus. Som jämförelse tjänade en industriarbetare år 2014 i genomsnitt cirka 342 800 kronor.

Få tvivlar på att Johan Molin är rätt person för jobbet. Han har lyckats bra med låsbolaget Assa Abloy där han är vd och utnämningen ledde till förtjusta applåder i näringslivet. Någon påpekar att det kanske krävdes så mycket pengar för att locka just honom. Han har blivit rik på aktier i Assa Abloy i vad som i det närmaste kan betecknas som en stridspilotskola. Han har lånat pengar för att köpa aktier i bolaget och sedan fått vara med i olika program kopplade till aktiekursen.

Nu är han god för mer än 300 miljoner kronor. Men principen kan inte vara att ju rikare du är, desto mer betalt ska du få.

Även om inte Johan Molins options-paket blir prejudicerande för alla tyngre ordförandejobb så finns en tendens till alltmer individuella ersättningar i näringslivet. Den trenden kan nu sprida sig till styrelser. Gapet till industriarbetarna blir då allt större. Några av styrelseproffsen kan kanske i framtiden tjäna skyhöga summor, ja helt enkelt bli näringslivets Zlatan och Messi.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN 8 juni 2015:

“ Vi måste prata med de unga om värderingar

Det är bra att erkänna den tafatthet som ibland kan drabba det politiska etablissemanget, apropå nazisten som kuppade sig in bland Ludvikas fullmäktigeledamöter nyligen. Men det behövs inga strategier och samråd. Här gäller det ett tydligt avståndstagande, som ska komma från ryggmärgen och det krävs mod att ge uttryck för det. I dag är tystnaden det största hotet mot demokratin.

Om jag minns rätt var Ludvika en av de första kommuner som tog emot stora flyktinggrupper på 80-talet. Då minns jag att vi samlade fackliga och politiska organisationer och kom överens om att göra allt för att skapa en positiv attityd i kommunen. Sedan arbetade vi aktivt för detta. Det vi saknar i dag är starka folkrörelser, som samlar människor med gemensamma värderingar och som arbetar för att värderingar, som präglar vårt samhälle, genomsyrar politikens både visioner och verkstad.

Det är bra att man tar tag i det förebyggande arbetet, särskilt bland barn och ungdomar. Men vi vet att upp till tolvårsåldern får de flesta sina värderingar vid köksbordet hemma. Därför är föräldragenerationen viktig att påverka genom fackliga organisationer samt idrotts- och föräldraföreningar. Mor- och farföräldrar med sina minnen bör också stimuleras via sina organisationer att engageras som stöd och berättare i skolorna.

För äldre skolåldrar har kamrater och skolan en central plats. Tyvärr har jag inte så stor tro på att lärarutbildningen har den breda samhällskunskap och historiesyn som behövs för att diskutera och levandegöra de olika historiska sammanhangen.

Tidigare avsatte kommunen medel för att politiska partier och fackliga organisationer skulle besöka skolor, ge information och ta diskussion. Det var viktigt att representanterna var lämpliga för denna inte alltid så lätta uppgift. Tyvärr minns jag också många stolpskott, som gav motsatt effekt på ungdomarna än den tänkta.

Ja, politiker och skolfolk. Det är på er det hänger, om vi ska kunna skapa en våg av demokratiskt sinnade ungdomar, som ska ta över så småningom.

Alf Hjertström “

DN 8 juni 2015:

“ Arbetet måste inte räddas

Utmaningen när jobb försvinner är att på djupet definiera ”arbete”, nu och i framtiden. ”Det största samhällsuppdraget är att börja fundera över en annan existensbas”, skriver författaren och professorn Bodil Jönsson.

Platon gav på sin tid sina lärjungar i uppdrag att ”rädda fenomenen”. Bakgrunden var den dåvarande föreställningsvärldens krav på att alla himmelska rörelser skulle vara cirkulära. När så planetbanor sedda med jordiska ögon faktiskt visade sig vara allt annat än cirkulära, föreföll ordningen rubbad och skulle därför återställas. ”Räddningen” bestod i att man till sist lyckades ”förklara” observationerna med tänkta cirkelrörelser överlagrade på varandra så att de tillsammans kom att forma just de rosettbanor som planeterna beskrev. Vilken lycka! Själva idén, teorin, den gamla tankegrundvalen kunde därmed behållas oförändrad.

Vad var det då för mening med att fenomenen räddades? Jo, att man fortsatt kunde vidmakthålla en föreställning om att himmelska rörelser är väsensskilda från jordiska. Därmed slapp man se respekten för det himmelska gå förlorad. Långt, långt senare när människan hade insett att jorden faktiskt inte var alltings centrum, blev det emellertid uppenbart att hela detta räddningsarbete bara utgjorde en historisk krumelur. Det hade helt enkelt inte funnits några ”fenomen” värda namnet att rädda.

Kommer det att bli så också med den nuvarande doktrinen Rädda Arbetet eller snarare Rädda Föreställningen Om Den Nödvändiga Arbetslinjen? Framtida människor, framtidskulturen och framtidssamhället kan få svårt att förstå vad det är som vi så krampaktigt håller fast vid. Går det att mycket, mycket försiktigt, till en början i hypotetiska termer, börja samtala om detta?

Själv hör jag till dem som tycker att det är bättre att förekomma än förekommas. Det går inte att blunda för den digitalisering som nu sveper fram. Drygt hälften av alla jobb i Sverige kan vara automatiserade inom 20 år. Det blir framför allt enkla och medelenkla arbetsuppgifter som försvinner. I ambitionen att Rädda Arbetet diskuteras nu främst vilka mekanismer det kan bli som så kan kompensera digitaliseringens effekter att det kan kvarstå ett oförändrat behov av mänsklig arbetskraft.

Men är verkligen ambitionen att till varje pris Rädda Arbetet konstruktiv för framtiden? Eller kan och bör den luckras upp? Det här behöver många och breda och djupa samtal. Det går inte att komma framåt via slagträn, ytargument eller skenvunna debatter, det som krävs är öppenhet, långsiktighet, eftertänksamhet och uppriktiga samtal. Och ett undvikande av snabba konfrontationer om vilka ”lösningar” (beskattning av robotinsatser, medborgarlöner etcetera) som skulle stå till buds om det formaliserade arbetet inte för alltid förblir alltings nav.

Jag vill kasta upp tre bollar i luften med anknytning till detta:

1. Människan är en handlande varelse

Ja, det är inte alls människan som handlande varelse som jag ifrågasätter när jag vill syna det formaliserade arbetets särställning som uppbyggare av både individ och samhälle. Jag är exempelvis varmt

fäst vid Karl Bertil Jonssons julbudskap i tv om att ett väl utfört arbete ger en inre tillfredsställelse och är den grund varpå samhället vilar. Men just därför, just för att ”arbete” är så centralt, behöver vi bättre reda ut vilka av alla mänskliga handlingar som vi valt att kalla för ”arbete” och vilka vi kallar för ”icke-arbete”. Och varför man så länge och så ivrigt buntat samman vitt skilda aktiviteter under en och samma beteckning, ”arbete”, och sedan normerat och reglerat dem efter en och samma mall.

Tänk bara på vår låsning vid arbetstid. Vad står arbetstid för i alla de kreativa yrken där det är omöjligt att styra prestationerna till någon viss arbetstidslängd eller ens till någon avgränsad del av dygnet? Och vad är det som skapat föreställningen att alla ska arbeta i en och samma omfattning och att denna ska vara så kallad ”hel tid” (också det en normkonstruktion, av människan skapad)? Solidaritet är inte till för att alla ska vara lika; solidaritet är till för att vi ska kunna vara så olika som vi faktiskt är och ändå leva så bra som möjligt tillsammans i denna världen.

Många vet om att också de som formellt inte ”arbetar” så mycket kan vara till gagn för andra. Kanske till lika stor nytta som om det hade varit ”arbete”? I stor skala hjälper exempelvis far- och morföräldrar till under barnbarnens uppväxttid. Och närstående, vänner och grannar hjälper år ut och år in männi-skor som har svårt att klara sig på egen hand. Ibland går omfattningen av insatserna vida utöver det som en arbetstidslagstiftning tillåter – men så kan det förbli eftersom det ju inte räknas som ”arbete”. Det gör inte heller det idéburna engagemanget, enskilt eller i organisationer, och inte hemarbetet. Inte ens arbets-resorna räknas in i arbetstiden.

2. Arbete som basen för samhället

Samhället vilar sedan länge på människors reglerade arbetsprestationer. På så sätt har det kunnat omfördela resurser och samtidigt skapa ett omfattande välfärdssystem av välfärdstjänster. Samhället och det gemensamma är nu kanske ännu viktigare än tidigare eftersom vi har blivit så individualiserade och urbaniserade. Så var finns då de kreativa samhällsbyggare som mot bakgrund av digitalisering, individualisering och urbanisering vill ventilera idéer om huruvida det går att bygga upp det gemensamma inklusive dess välfärd på andra grunder än räknade arbetstimmar?

3. Arbete för resultatets eller för processens skull

På ett seminarium kring förnybar energi ställdes nyligen pelletsanvändning i en viss situation mot vindkraft. Arbetsaspekterna var ett av argumentationens huvudspår. Vindkraftverken ger arbetstillfällen bara under byggtiden och har ett närmast obefintligt underhållsarbetsbehov, medan pelletsanvändningen skapar sysselsättning i vitt skilda delar av processen. Vilket var ett av argumenten till varför den är ”bättre”.

Men hur skulle våra i bokstavlig mening faktiskt arbetsbelastade förfäder sett på att vi nu letar efter det mest arbetskrävande? Vår samtid talar med dubbla tungor och handlar dessutom med dubbla avsikter. Mitt i en period av hyllad arbetsreducerande teknikutveckling anstränger man sig för att hitta på så arbetsskapande processer som möjligt. Lite liknar det faktiskt Goyas konstverk över Kronos som äter upp sitt eget barn.

Resultatmässigt är digitaliseringen nu på väg att öka totalverkningsgraden av mänskligt arbete. På vissa områden tar den över helt. Vi klarar alltså resultaten med råge – men hur klarar vi processen? På individnivå: en människa kommer fortsatt att vilja känna stolthet över att hon kan prestera så att hon klarar sig själv och sina närstående och samtidigt bidrar till världen. Sker det inte enbart i det formaliserade arbetets termer, så måste det få ske på andra kreativa sätt, sådana som vi kanske börjar bli mogna för nu i individualiseringens spår. Jag har svårt att tro att vi kommer att vilja fortsätta med arbete som ren terapiverksamhet när vi väl genomskådat att det i sin gamla bemärkelse inte längre behövs i samma utsträckning som förr.

Men vi vill ha gemenskap och så länge som ”alla andra” är på jobbet, är det där som gemenskapen finns och där som normen sätts för vad som är ”rätt”. Den som blir arbetslös känner sig sällan arbetsfri i positiv bemärkelse. Snarare lika övergiven som det barn som till äventyrs inte går på dagis och inte har några lekkamrater hemma eftersom ”alla andra” är där. Vad jag vill få upp till ytan är reflektioner kring hur vi kan handla om snart inte längre ”alla andra” finns på arbetet och när undantagen börjar bli till regel.

På det individuella planet kommer det att växa fram en myllrande mångfald. Till en början kan vi kalibrera om våra ögon och på så sätt urskilja hur det bland alla dessa unga så kallat arbetslösa finns de som arbetar tio timmar om dygnet eller mer med sin musik. Ska kanske det de uträttar faktiskt ses som ett ”arbete”, även om inte alla råkar höra till det fåtal som når framgångar utomlands och därmed (enligt det gamla sättet att tänka) ökar svensk BNP och export? De engagerar sig ju faktiskt, de presterar och de bidrar garanterat till andras upplevelser.

Den samhälleliga arenan är svårare men väl så viktig. Ändå har jag bara vågat antyda den skissartat i den korta punkten 2 ovan. Helst skulle samhället vara en föregångare. En första åtminstonenivå kan vara att man uppriktigt intresserat följer alla de spontanverksamheter som myllrat upp som alternativa ”arbeten”. Sedan är det lovvärt om man också börjar stötta fler sådana initiativ. Men det största samhällsuppdraget är ändå det att för samhällets egen del börja fundera över vilka andra existensbaser det kan gå att stå på vid sidan om det formaliserade arbetet.

Bodil Jönsson “

“ <u>After work. En artikelserie om framtidens jobb</u>

Arbetsmarknaden är på väg att förändras i grunden. I går var det arbetarna i industrin som slogs ut, i dag och i framtiden riskerar även tjänstemän och akademiker att bli överflödiga när datorerna tar över jobbet.
I en serie artiklar belyser DN Kultur hur den fundamentala förändringen kan påverka sam-hället, ekonomin och människan. I första delen (30/4) skrev sociologen och DN-medarbetaren **Roland Paulsen** om vår historiska chans till arbetsbefrielse. I andra delen (12/5) dödförklarade **Per Schlingmann**, författare och rådgivare, begreppet arbetslinjen som han själv lanserade under sin tid som Moderaternas partisekreterare.
Bodil Jönsson är fysiker, författare och professor emerita i rehabiliteringsteknisk forskning vid Lunds universitet. Hennes bok ”Tio tankar om tid”, där hon formulerade begreppet ”ställtid”, (1999) fick stort genomslag. Hennes senaste böcker handlar också de om tid, och om åldrande. “

DN 9 juni 2015:

”Nato-medlemskap gör Sverige mindre säkert”

Stanna utanför alliansen. Ett svenskt Natomedlemskap skulle cementera den ryska bilden av en expansiv och respektlös väst-allians, och riskera att leda till ytterligare aggression från Ryssland. Vi rekommenderar därför att Sverige inte går med i Nato, skriver två forskare vid Försvarshögskolan.

Politiker och säkerhetspolitiska debattörer framställer ofta ett svenskt medlemskap i den Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) som en realistisk och närmast oundviklig politik för att hantera ett allt aggressivare Ryssland. Vi menar dock att rysk aggressivitet åtminstone delvis bör ses som en produkt av den Nato-utvidgning som allt djupare har trängt in i det Ryssland ser som sin intressesfär, och som därmed kränkt rysk stormaktsidentitet. Ju starkare hotet från väst upplevs, desto mer desperat kan vi anta att Ryssland kommer att agera för att bekräfta denna stormaktsidentitet. Genom att cementera den ryska bilden av en expansiv och respektlös västallians kan ett svenskt Nato-inträde därför skapa förutsättningar för ytterligare rysk aggression. På basis av denna analys rekommenderar vi att Sverige fortsätter att stå utanför organisationen.

Det stormar återigen i svensk säkerhetspolitisk debatt. När försvarets förmåga alltmer ifrågasätts, inte minst av försvarsmakten själv på grund av dåliga ekonomiska förutsättningar, lockas många av ett svenskt Nato-inträde. Enligt en opinionsundersökning nyligen vill 41 procent av svenskarna att Sverige ska ansluta sig till Nato, medan 33 procent helst ser att vi stannar utanför (Aftonbladet 27/5).

Inte sällan framställer politiker och debattörer ett svenskt Nato-medlemskap som den enda ”realistiska” lösningen på Sveriges säkerhetspolitiska problem – främst det ryska hotet som det framstår efter Ukrainakrisen. En av lösningens förkämpar, folkpartiledaren Jan Björklund, uttrycker en utbredd åsikt när han säger att ”Utvecklingen i Ryssland är oroande. Putin beter sig brutalt och oförutsägbart. Det är dags att Sverige går in fullt ut i Nato-samarbetet. För säkerhets skull.” (Folkpartiets hemsida, 7/8 2014).

Idén att Sverige bör gå med i Nato framställs ofta som om en logisk följd av den teori om internationell politik som brukar kallas ”politisk realism”. Därför är det kanske förvånande att världens mest kända nu levande realist, professor John Mearsheimer vid Chicagouniversitetet, i en artikel i Foreign Affairs nyligen skrev att Ukrainakrisen inte bara kan skyllas på Ryssland. Enligt Mearsheimer har krisen provocerats fram under en två decennier lång Nato-utvidgning och EU-utvidgning.

Mot bakgrund av denna utvidgningspolitik menar Mearsheimer att ryskt agerande faktiskt är helt logiskt. När väst plötsligt börjar trampa i Rysslands bakgård och försöker alliera sig med ett land av Ukrainas strategiska betydelse bör det inte komma som någon överraskning att landet svarar aggressivt. Även om det är djupt beklagligt är det politiskt begripligt. På samma sätt kan vi förvänta oss att USA skulle agera om Kina plötsligt försökte skapa militära allianser med Kanada eller Mexiko.

Mearsheimer beskriver USA:s och Natos hantering av Ukrainakrisen som ett uttryck för en ”liberal illusion” – det vill säga tanken att politiska konflikter i Europa tillhör det förgångna och att nya samarbetsideal övertrumfar tidigare maktlogik. Vi menar att en liknande illusion genomsyrar den svenska debatten. Till exempel argumenterar förre försvarsministern Sten Tolgfors tillsammans med FOI-forskaren Mike Winnerstig för svenskt Nato-medlemskap genom att hävda att det inte

riktar sig mot någon, ”utan är ett ställningstagande för de värden och den samarbetsordning som Europa byggt sedan murens fall” (GP 18/6 2014).

Mearsheimers analys är tänkvärd. Realismen är dock inte den enda teoribildningen som kan användas för att ifrågasätta det kloka i ett svenskt Nato-medlemskap. Under det senaste decenniet har ett intressant komplementärt perspektiv vuxit fram, då statsvetare runt om i värden har visat att stater inte bara bryr sig om sin fysiska säkerhet utan även har ett intresse av stabil identitet.

Utifrån detta perspektiv går det att anta att kalla krigets slut och Sovjetunionens sönderfall föranledde en identitetskris i många stater. Inte minst Ryssland fick det allt svårare att upprätthålla sin identitet som ledande stormakt. Under de senaste två decennierna har Nato och EU dessutom strött salt i såren genom att successivt utvidga österut och erbjuda forna Sovjetrepubliker partnerskapsavtal.

Forskningen visar att stater kan reagera på sådana identitetshot på olika sätt – till exempel genom skam, förnekelse eller, som i Rysslandsfallet, en känsla av att vara kränkt. Den stat som känner sig förolämpad, till exempel för att den inte erkänns som stormakt, försöker troligen bevisa att den visst är en stormakt. Behovet av att säkerställa identiteten kan då antas föda aggression.

Vad kan vi utifrån detta perspektiv förvänta oss att ett svenskt Natomedlemskap skulle åstadkomma? Då svensk identitet i många århundraden har definierats i motsatsställning till ett ryskt hot kan en förnyad rysk hotbild säkra svensk säkerhetspolitisk identitet. Ett Natomedlemskap skulle visserligen utmana identiteten som neutral och alliansfri, men i stället trygga andra identiteter: ett demokratiskt och västeuropeiskt Sverige som sätter hårt mot hårt och inte riskerar att falla i eftergiftspolitikens fälla.

Genom att cementera den ryska bilden av en expansiv och respektlös västallians skulle ett svenskt Nato-medlemskap paradoxalt nog även kunna säkra Rysslands identitet som stormakt. Vi vill inte på något sätt försvara denna identitet eller Rysslands alltmer aggressiva beteende. Samtidigt är det viktigt att förstå den växelverkan som faktiskt finns mellan vårt eget agerande i säkerhetspolitiska frågor och Rysslands behov av att bekräfta en viss identitet.

Framförallt vill vi peka på att ett medlemskap i Nato mycket väl kan bidra till att skapa förutsättningar för exakt de situationer som man vill undvika genom medlemskapet. Häri ligger den stora risken: trots att Ryssland egentligen är långt svagare än under kalla kriget riskerar vårt agerande att bli en självuppfyllande profetia med ett eskalerande säkerhetsdilemma som följd.

Vi rekommenderar därför att Sverige inte går med i Nato. Sveriges säkerhetsproblem kommer inte att försvinna genom att stanna utanför organisationen. Men de kommer heller inte att lösas om vi går med i den. Upplevda säkerhetshot kommer alltid att finnas. Staters strävan efter maximal säkerhet är fullt förståelig, men osäkerhet är dessvärre något ofrånkomligt som inte helt kan överbryggas. Det enda rimliga är därför att undvika enkla lösningar utan hänsyn till identiteternas avgörande betydelse för den internationella säkerhetspolitiken och samtidigt lära sig leva med ett visst mått av osäkerhet.

Linus Hagström, professor i statsvetenskap med inriktning mot säkerhetspolitik vid Försvarshögskolan och seniorforskare vid Utrikespolitiska institutet

Tom Lundborg, lektor i statsvetenskap vid Försvarshögskolan och forskare vid Utrikespolitiska institutet “

DN 9 juni 2015:

“ Register kopplar fler till svenska brottsplatser

Allt fler länder delar nu med sig av sina dnaregister till Sverige. Det gör att hundratals personer har kunnat kopplas till svenska brottsplatser. Flest träffar har polisen fått i Finland och Litauen.

För några veckor sedan inledde den svenska polisen ett dna-samarbete med Tjeckien. Därmed har Sverige nu avtal med nio länder som innebär att dna-profiler från polisutredningar automatiskt körs mot de andra ländernas nationella register.
– Fördelen är att vi kan klara upp nedlagda förundersökningar där vi tidigare inte har haft någon person att gå vidare med, säger Elenor Groth, ställföreträdande enhetschef på Nationella operativa avdelningen vid polisen.

Sedan starten av samarbetet i november 2013 har polisen fått 547 träffar mot personer från spår på brottsplatser i Sverige. Det framgår av statistik som Nationellt forensiskt centrum (NFC) i Linköping, före detta SKL, har tagit fram åt DN.

De länder som Sverige nu har avtal med är Nederländerna, Finland, Estland, Polen, Litauen, Slovakien, Rumänien, Österrike och Tjeckien.

Flest träffar har polisen fått i Finland (175), följt av Litauen (140) och Österrike (94).

Samarbetet innebär att länderna dagligen utbyter dna-profiler mellan varandra, så kallade ”prümsökningar”. När Sverige får träff i ett annat lands register skickas ett unikt registernummer till den svenska polisen, som de därefter kan använda för att formellt gå vidare och begära ut uppgiften i det andra landet. Av integritetsskäl får polisen inte automatiskt uppgift om personernas identitet.

Sedan starten har polisen skickat 153 förfrågningar till andra länder om att ta del av träffarnas identiteter. Det är ett väsentligt lägre antal än de 547 träffar som polisen fick ursprungligen genom ”prümsökningarna”.

Enligt polisen finns det flera anledningar till varför man inte går vidare med alla fall. Ett skäl kan vara att brottet är preskriberat. Ett annat skäl kan vara att polisen redan fått material från en annan träff som gör att det inte är nödvändigt att gå vidare med ärendet.

Det skulle även kunna bero på att brottsutredningen fallit mellan stolarna eller inte har varit prioriterat.
– Vi ska nu arbeta fram riktlinjer för att vi ska få till en enhetlig tillämpning över hela landet, säger Elenor Groth.

Det finns ingen statistik över hur många eller vilken typ av brott som har klarats upp tack vare samarbetet. Däremot finns det flera exempel på rättsfall som gått framåt tack vare de internationella träffarna. Ett exempel är en våldtäkt som skedde i Skåne år 2007. När sökningarna gjordes mot dna-registret i Nederländerna visade det sig att samma gärningsman förekom misstänkt för dråp. Mannen är internationellt efterlyst och häktad i sin utevaro.

Det är inte enbart matchningar mot personer som är intressanta, enligt polisen. Det går även att göra sökningar för att matcha dna mot brottsplatser i andra länder, det vill säga att matcha ett spår med ett annat spår.

Då ger dna-provet ingen träff mot en person, utan mot en brottsutredning – där gärningsmannen alltså inte fastställts.
– De kriminella som begår till exempel bostadsinbrott rör sig över landsgränserna i Europa. Då är det väldigt bra, både att ha koll på rörelser i Sverige men även andra länder. Vi kommer att få en god bild av hur yrkeskriminella rör sig, säger Elenor Groth.

Christina Widén vid NFC är en av de som arbetar med sökningarna. Varje natt, klockan tre, går en sökning i väg till ländernas databaser.
– Man får svar inom femton minuter. Allt går med automatik och det har fungerat väldigt smidigt, säger hon.

Även Sverige delar med sig av uppgifter i sina dna-register. Sedan starten av samarbetet har andra länder begärt uppgifter om identiteter i 68 fall.

De internationella träffarna står fortfarande för en liten andel av alla träffar som NFC får. Som jämförelse görs varje år cirka 4 500 matchningar mot nationella register.

Förhoppningen är att antalet internationella träffar successivt ska öka. Målet är att alla EU-länder i framtiden ska vara med och utbyta dna med varandra.

– Det har gått långsamt för en del länder. Det har funnits tekniska problem och till viss mån även resursproblem. En del har inte löst sin lagstiftning än för att kunna koppla upp sig, säger Karin Hedberg, forensiker vid Nationellt forensiskt centrum.

Finns det något drömland som ni gärna skulle vilja ha med i samarbetet?
– Ja, Norge och Danmark. Många brottslingar rör sig mellan landsgränserna – därför är grannländerna särskilt intressanta. Vi hoppas att Danmark ansluter nästa år. Norge har precis startat ett projekt så att de kan koppla på sig framöver, säger Karin Hedberg.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“ Fakta. Två fall som klarats upp

I mars 2014 våldtogs en ung kvinna i Uppsala. Läkaren som undersökte kvinnan hittade sperma från två män. När dna-sökningar gjordes fick dåvarande SKL inga träffar i sina nationella register. Däremot fick SKL träff när motsvarande sökningar gjordes mot register i Nederländerna. En av männen visade sig ha dömts för innehav av falskt pass i Nederländerna – och fanns därmed i deras dna-register. Mannen dömdes i december 2015 vid Uppsala tingsrätt till 2,5 års fängelse.

I maj 2013 våldtogs en kvinna på Hötorgets tunnelbanestation i Stockholm. Tack vare dna från ett annat land kunde gärningsmannen dömas i augusti 2014. Han dömdes till tre års fängelse av Stockholms tingsrätt. Personen fanns inte i svenska dna-register. Vilket land som kunde matcha dna-profilen framgår inte av domen.
DN “

DN 9 juni 2015:

“ Usel kontroll av bolag som letar mineraler

Vart femte bolag som fått tillstånd att leta eller bryta mineraler i Sverige de senaste tre åren har varit ekonomiskt hårt pressade redan från start. I två bolag pågick även brottsutredningar, visar en granskning som Naturskyddsföreningens tidning Sveriges Natur gjort.

Det är över lag stora brister i kontrollen av de bolag som ges tillstånd att bryta malm och andra mineraler i Sverige. Det framgår av Naturskyddsföreningens tidning Sveriges Natur. Frilansjournalisterna Nils Resare och Emanuel Sidea har granskat samtliga 427 tillstånd som beviljats för undersökning eller bearbetning mellan åren 2012 och 2015.

Tidningens genomgång av Bergsstatens och regeringens tillståndsgivning visar att många gruvbolag är kraftigt skuldsatta i förhållande till sitt egna kapital. Vart femte bolag hade en soliditet på under 8 procent. Två av tio bolag hade en soliditet under 1 procent. Riktmärket för stabila företag ligger på 30–40 procent.

När redan ekonomiskt svaga bolag tillåts dra i gång en dyr gruvdrift finns risken att notan hamnar i skattebetalarnas knä om företaget misslyckas. Det är vad som skett vid Ersmarksberget och Svärtträsk i Lappland. Saneringskostnaderna beräknas uppgå till över 200 miljoner kronor sedan de två gruvornas ägare, Lappland Goldminers, försatts i konkurs.

De myndigheter som har att fatta beslut om tillstånd hänvisar att de följer minerallagstiftningen. I praktiken görs därför inga lämplighetsprövningar. Inte heller behöver bolagen skicka in årsredovisningar.

I den ”enklare” gruvfasen prospekteringen, där bolag enbart ansöker tillstånd för att söka efter brytvärd malm, granskas över huvud taget inte bolagens finansiella ställning.

– Har den sökande inte tidigare visat sig vara olämplig räcker det för ett positivt besked, säger Kristina Persson Säker, handläggare på Bergsstaten till DN.

Om någon tänker sig öppna en gruva är den viktigaste frågan för Bergsstaten att ta ställning till om det finns brytvärd malm. Inte heller i denna fas granskas bolagets ägare eller ekonomiska ställning.

I två av de fall som Naturskyddsföreningens tidning granskat pågick även brottsutredningar.

Trots omfattande protester från bland annat en sameby och FN gav den förre närings-ministern Annie Lööf den 22 augusti 2013 klartecken till före-taget Nickel Mountain att bryta nickel på tre platser vid Rönnbäcksgruvan i Storuman. Ministerns beslut vilade på ett godkännande från den ansvariga gruvmyndigheten Bergsstaten.

Revisionsjätten KPMG hade redan tidigare reagerat på ett antal märkliga transaktioner i bolaget, och fem månader före regeringens besked hade Ekobrottsmyndig-heten, EBM, genomfört en husrannsakan hos bolaget som då gick under namnet IGE Resources.

Oscar Sundevall, presschef hos Annie Lööf, bekräftar att man inte tittade på bolagens ekonomiska tillstånd när tillstånd gavs.

– Vi följde mineralbalkens bestämmelser och hade att pröva två av de riksintressen, rennäringen och mineralutvinningen, som stod mot varandra, säger han till DN.

När det gäller EBM:s undersökning har alliansregeringen tidigare sagt att det är bra att man undersöker om någon person har begått ett lagbrott.

Ett färskt exempel där gruvyran drabbats av en rejäl baksmälla är Northland Resources satsning i Pajala. I december 2014 gick bolaget i konkurs – den största konkursen i modern tid. Skulderna i konkursboet visade sig vara nära 14 miljarder kronor.

Smällen kom efter bara några års verksamhet där bland annat LKAB och försäkringsbolaget Folksam gått in med hundratals miljoner för att hålla fortsatt drift under armarna.

Gruvbolaget har nu polisanmälts av länsstyrelsen i Norrbotten för miljöbrott i flera fall. Northland ska dels ha torrlagt en skyddsvärd myr, dels ha byggt en bassäng på en mark som de inte haft tillstånd till.

Northland hade bland annat ansökt om att få sänka grundvattnet några decimeter. I stället sänktes det 16 meter och torrlade delar av myren Kokkovuoma som har högsta naturvärdesklass enligt länsstyrelsen.

Thorbjörn Spängs thorbjorn.spangs@dn.se “

“ Fakta. Mineral-lagstiftningen

I praktiken görs ingen undersökning

Enligt minerallagen ska den som tidigare visat sig olämplig att bedriva undersökning inte ges undersökningstillstånd i Sverige.

I praktiken sker dock ingen mer ingående lämplighetsprövning av bolagen eller dess ägare, varken av Bergsstaten eller Miljödomstolen.

Inga årsredovisningar behöver skickas in.”

DN 9 juni 2015:

“ Satsning på kompisboende ska ge ungdomar lägre hyra

Kompishus där en handfull människor delar på en specialbyggd stor lägenhet ser ut att bli verklighet på Kungsholmen och i Sundbyberg. Det är ett nytt sätt att bo som, enligt undersökningar, uppskattas av unga – och blir billigare.

Den politiska lösningen på bostadsbristen har länge handlat enbart om att bygga tillräckligt många helt vanliga familjebostäder. Det senaste decenniet har behovet av studentbostäder hamnat i centrum och den allt längre bostadskön och de allt högre byggkostnaderna har flytta fokus mot allt mindre bostäder.
– Vi behöver inte bygga smått. Om flera människor delar på en bostad kan vi bygga större och med högre kvalitet utan att det blir dyrare, tvärtom, säger Emma Jonsteg, vd för Utopia arkitekter.

Utopia och fastighetsföretaget Järnforsen har tillsammans lanserat KomBo – ett modernt kollektiv-boende där husen redan från början byggs för att tre – fem personer ska dela på en lägenhet. De har gemensamt vardagsrum och kök – med privata kylskåp – men egna sovrum.

I en undersökning som fastighetsägarna gjorde ville 47 procent av stockholmare mellan 18 och 35 år bo på det här sättet.
– Kompisboendet gör också att unga människor kan umgås hemma. Det kan man inte i en liten etta, säger Emma Jonsteg.

De kalkyler som gjorts om KomBo visar att den som bor i den här formen av kollektiv spar 1 500 kronor i månaden jämfört med att bo själv – 1 000 kronor på själva hyran och 500 på att levnadskostnaderna i övrigt minskar.

I veckan väntas ¸exploateringsnämnden dela ut en markanvisning för KomBo-hus i Stadshagen på Kungsholmen.
– Det här är intressant. I takt med att Stockholm växer kommer vi förhoppningsvis att se fler nya boendeformer och inte enbart vanliga hyresrätter och vanliga bostads-rätter, säger stadsbyggnadsborgar-rådet Roger Mogert (S).

KomBo-projektet presenterades förra året i Sundbyberg. Där pågår nu diskussioner om var i kommunen ett kollektivhus ska byggas.
– Den tomt vi först föreslog var inte riktigt lämplig. Men politikerna är positiva. Min bedömning är att vi kommer i gång samtidigt i Sundbyberg och Stadshagen – troligen 2018, säger Martin Arkad, vd för Järntorget.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

“ 47 procent av stockholmarna i åldern 18–35 år säger att de skulle vilja bo kollektivt. “

DN 10 juni 2015:

”Det finns ingen kris för unga på arbetsmarknaden”

Fel fokus i debatten. Arbetslösheten ger en felaktig bild av ungas arbetsmarknadsproblem. De allra flesta klarar övergången till arbetslivet utan särskilda insatser. Fokusera i stället på de tydligt identifierbara grupper av unga som har påtagliga problem med att etablera sig på arbetsmarknaden, skriver två forskare i en ny ESO-rapport.

Enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar var arbetslösheten bland 15–19-åringar 41 procent och bland 20–24-åringar 18 procent i april 2015. Med en så stor ungdomsarbetslöshet är det självklart att både medier och politiker fokuserar på frågan. Om knappt varannan ungdom i gymnasieålder och knappt var femte av dem som relativt nyligen lämnat gymnasiet har svårt att få ett jobb, så är det sannolikt motiverat med breda insatser för att öka ungas jobbchanser. Men lyckligtvis är det inte på detta vis.

I själva verket tyder allt vi vet på att övergången från skola till arbetsliv fungerar relativt väl för de flesta unga, även om det finns grupper av ungdomar som har arbetsmarknadsproblem. I en ny ESO-rapport som presenteras i morgon har vi grundligt undersökt de ungas etablering på arbetsmarknaden. Ingenting av det vi har funnit tyder på att de ungas väg in på arbetsmarknaden i genomsnitt är alltför krokig eller att den under senare tid har blivit krokigare. Hur går det ihop med ungdomarnas höga arbetslöshetstal?

Det är helt enkelt så att arbetslöshet inte är ett bra mått på ungdomars arbetsmarknadsrelaterade problem av flera skäl. För det första är det

inte samma sak att vara arbetslös och att sakna jobb. Denna distinktion är viktig. Många av de unga som saknar jobb studerar, och det är inte ett uppenbart problem, vare sig vi talar om studerande som söker jobb (och som därför kan bli arbetslösa) eller studerande som inte söker jobb. En del unga varken studerar, arbetar eller söker jobb. Detta är med högre sannolikhet en grupp unga som riskerar att få problem, men eftersom de inte söker jobb är de inte arbetslösa. I klartext innebär detta att vissa arbetslösa unga sannolikt har inga eller små arbetsmarknadsrelaterade problem samtidigt som andra med arbetsmarknadsrelaterade problem inte klassificeras som arbetslösa.

För det andra måste man vara klar över vad ett arbetslöshetstal egentligen är. Att arbetslösheten bland 15–19-åringar är 41 procent innebär inte att fyra av tio i denna åldersgrupp är arbetslösa. Siffran innebär att fyra av tio av de ungdomar som försökte få ett arbete misslyckades. Nästan alla dessa 15–19-åringar var heltidsstuderande. Det var alltså långt färre än 41 procent av åldersgruppen som var arbetslösa, som andel av åldersgruppen låg arbetslösheten på cirka 13 procent.

För det tredje var en mycket stor andel av dem som var arbetslösa heltidsstuderande som sökte, eller väntade på att börja, ett extra- eller feriejobb. Detta signalerar inte problem, snarast tvärtom.

Ett mått som sannolikt bättre fångar omfattningen av ungas arbetsmarknadsrelaterade problem är storleken på gruppen av unga som varken studerar eller arbetar (som andel av antalet unga i åldersintervallet). Gruppen redovisas under namnet NEET, Not in Employment, Education nor Training, av både OECD och Eurostat. Men även detta mått har problem. Exempelvis kommer, till exempel backpackers att räknas in i NEET och en del av dem som studerar gör det kanske för att det är svårt att få jobb. Jämfört med arbetslöshetsmåttet fångar NEET-måttet dock sannolikt upp huvuddelen av de unga som kan förväntas få problem. Om man bara ska använda ett mått tror vi därför att NEET är bättre än arbetslöshet.

Det är också instruktivt att jämföra hur man kan beskriva de ungas arbetsmarknad med hjälp av arbetslöshet och NEET. Vi gör detta i diagrammet här ovan. För det första ser vi att nivåerna skiljer sig åt påtagligt – mindre än 5 procent av 15–19-åringarna är ”NEET:are”, alltså en mycket mindre andel än andelen arbetslösa i arbetskraften i dessa åldrar. För det andra ser vi att arbetslösheten ökade i samband med finanskrisens utbrott 2008 och etablerade sig på en högre nivå i båda åldersintervallen medan andelen NEET:are först steg i samband med krisen för att sedan snabbt återgå till den tidigare nivån.

I vår rapport studerar vi ungdomars inträde och etablering på arbetsmarknaden. Vi ser inga tydliga tecken på att processen har försvårats under senare år. Inträde och etablering för dem som föddes 1974 ser inte så annorlunda ut än för dem som föddes 10-15 år senare. I båda fallen hade cirka 60 procent av 23-åringarna och 90 procent av 30-åringarna trätt in på arbetsmarknaden. Denna bild är mycket mer förenlig med vad NEET-måttet säger om utvecklingen över tid än den bild av utvecklingen som arbetslöshetsmåttet ger.

Vi ser heller inga tydliga tecken på att tidsbegränsade anställningar med mellanliggande arbetslöshetsperioder har blivit vanligare. Detta innebär inte att korta jobb med mellanliggande arbetslöshetsperioder inte är ett problem för de unga som är på väg ut i arbetslivet. Vi vill däremot hävda är att det är ett problem som inte verkar ha förvärrats över tid.

Det faktum att etableringen för de flesta fungerar hyggligt betyder emellertid inte att vägen till arbetslivet är rak för alla grupper av unga. Vår analys visar att etableringsprocessen ser betydligt sämre ut för några delvis överlappande grupper: unga utan fullständiga gymnasiebetyg, unga med utländsk bakgrund och unga med funktionsnedsätt-

ningar som medför nedsatt arbetsförmåga. För samtliga dessa grupper går det sämre än för genomsnittet i alla delar vi undersöker. Mest prekärt ser läget ut för gruppen med funktionsnedsättningar där utfallen är mycket sämre än för genomsnittet, både i skolan och på arbetsmarknaden. Gruppen blir dessutom allt större och, till skillnad från de utan gymnasiebetyg och de med utländsk bakgrund, så går det sämre och sämre över tid.

Sammantaget ger vår rapport upphov till några förslag som gäller såväl debatten som politiken för de unga.

För det första borde mediebevakningen, diskussionen om och politiken för de unga inte fokusera på arbetslösheten, som är ett dåligt mått på omfattningen av de ungas arbetsmarknadsrelaterade problem. Fokusera i stället på de unga som varken arbetar eller studerar eftersom de bättre speglar de ungas arbetsmarknadsproblem.

För det andra är det sannolikt inte ändamålsenligt med insatser som riktas till alla unga. De allra flesta verkar klara övergången till arbetslivet utan särskilda ekonomisk-politiska insatser. För det tredje finns det tydligt identifierbara grupper av unga som har påtagliga problem med att etablera sig på arbetsmarknaden. Här finns det en betydande potential för förbättring via ekonomisk-politiska insatser.

Alla unga med arbetsmarknadsproblem vinner på att diskussionen handlar om hur man bäst utformar insatser för dem i stället för ett stort fokus på arbetslöshetstalen.

Anders Forslund, professor i nationalekonomi vid Institutet för arbets-marknads- och utbildnings-politisk utvärdering

Mattias Engdahl, forskare i nationalekonomi vid Institutet för bostads- och urbanforskning “

DN 10 juni 2015:

”Bättre att konstnärer arbetar med konst än i handel och välfärd”

“Sviket löfte. Bara två procent av kulturbudgeten investeras i bild- och formkonst, och många museer betalar inte ens minimiersättning. Samtidigt jobbar allt fler konstnärer med annat än konst. De utlovade åtgärderna brådskar, skriver Konstnärerna Riksorganisation.

I sin regeringsförklaring 2014 slog Stefan Löfven fast att ett samhälle behöver demokratisk tillväxt och för det krävs en fri kultur och fria konstnärer. Knappt fyra månader senare intog kulturminister Alice Bah Kuhnke samma talarstol i riksdagen och utlovade en nationell handlingsplan för den gravt underfinansierade bild- och formkonsten, ett besked som inte kom en dag för tidigt. Den konstnärliga friheten hotas i dag från flera håll. Många konstnärer, som gestaltar företeelser i samhället och utmanar normer, lever under ständiga hot. Vi ser också en oroväckande trend där politiker i högre grad styr över konstens innehåll och sätter principen om en armlängds avstånd ur spel. Under de senaste åren har det dessutom blivit allt svårare för professionella konstnärer att försörja sig på sin konst. Det är inte bara ett hot mot den fria konsten utan också mot demokratin.

Men trots att förhandlingar om höstens budget redan pågår har vi än så länge inte sett någon handlingsplan för bild- och formkonsten. Konkreta förslag för hur konstnärernas situation ska förbättras har än så länge uteblivit. För att underlätta regeringens arbete presenterar vi därför en ny granskning. Den visar hur mycket, eller snarare lite, av

statsbudgeten som lyckas tränga sig igenom kulturbyråkratin och bli reella investeringar i bild- och formkonst.

Intresset för den samtida bild- och formkonsten har aldrig varit större. Investeringar görs i konsthallar, både privata och offentliga. Konstscenen är i själva verket en av Sveriges viktigaste besöksnäringar. Det är nästan dubbelt så många som besöker en konstutställning på ett museum eller en konsthall årligen än som går på en match i Svenska Hockeyligan och Allsvenskan tillsammans. Trots detta går väldigt lite av pengarna till de enskilda konstnärerna.

Efter att kulturutredningen presenterades 2009 skrev författaren Niklas Rådström i DN att ”Det är förbluffande att just de frågor som präglat den offentliga kulturpolitiska debatten – yrkesverksamma konstnärers ekonomi, konstens autonomi att definiera sig själv, den av nya medier hotade upphovsrätten etc – i så stor utsträckning förbigås i utredningen.” Sex år senare kan vi skönja resultatet av denna kulturpolitik. Några siffror:

Medan både statens och regionernas kulturutgifter har ökat mellan 2010 och 2013 har investeringarna i bild- och formkonsten och kulturskaparnas villkor sjunkit.

Bara två procent av statens försiktigt tilltagna kulturbudget investeras i produktion av bild- och formkonst och upphovsrättsliga ersättningar år 2013. Detta trots att konsten är det kulturområde som har flest professionella utövare och störst andel kvinnor.

Endast 28 procent av svenska museer betalar konstnärerna de mycket anspråkslösa minimiersättningarna enligt det statliga utställningsavtalet. Få av museerna ersätter konstnärerna för nedlagd arbetstid trots att många lägger ned månader av arbete inför en utställning. Av de totala lönekostnaderna på museer går endast ett par promille till konstnärerna.

Det finns ett djupt rotat systemfel i kultur-politiken. Medan kulturbyråkratin och institutionerna försörjer tusentals personer är det få konstnärer som kan leva på sin konst. Att antalet konstnärer och konsthantverkare som staten utexaminerat vid konsthögskolorna har ökat med 171 procent på fem år, gör de här kulturpolitiska prioriteringarna ännu svårare att förstå.

Resultatet ser vi bland annat i 2014 års stora konstnärsenkät. I den framgår att de blygsamma inkomsterna för majoriteten av de professionella konstnärerna sjunker över tid. Fler jobbar i dag med annat än konsten än för sex år sedan. Sveriges välutbildade konstnärskår tar alltså jobb i välfärdssektorn och i handeln i stället för att vara verksamma som konstnärer och tränger därmed bort andra arbetssökande. Det är en usel kulturpolitik och en lika usel sysselsättningspolitik.

Även om konsten inte behöver rättfärdigas genom att påvisa andra samhälleliga värden än de rent konstnärliga (något som alla svenska riksdagspartier håller med om) är det ändå värt att påminna om dessa. Både regering och riksdag omger sig av konsten, precis som många företag, och i många svenska städers och kommuners turist- och informationsbroschyrer är det den offentliga konsten som visas upp. Varför? För konsten berör, den talar med oss, slår broar mellan människor, tid och rum. Bildkonsten ger oss ett språk när orden inte räcker till. Eller som FN slår fast i en rapport om konstnärliga rättigheter: ”en fri konst är en central del av demokratin och för vår förståelse av att vara människa”.

Professor Pier Luigi Sacco, en av världens mest efterfrågade experter på kultur och ekonomi, menar att kulturen är på väg att bli en system-

överskridande råvara i allt ekonomiskt värdeskapande och en av de viktigaste faktorerna för att skapa nya jobb. Kanske är det delvis det som två forskare vid Handelshögskolan i Göteborg har fått syn på när de räknat på det samhällsekonomiska värdet av konst- och kulturupplevelser. Deras undersökning av Nordiska Akvarellmuseet visar att varje offentligt satsad krona genererar ett tjugo gånger större samhällsekonomiskt värde.

Det är hög tid, Alice Bah Kuhnke och Stefan Löfven, att gå från ord till handling. I vår nya granskning ”Den samtida konsten och den ovilliga staten” fyller vi färgburken med trettio politiska verktyg och ett färdigt budgetförslag. Investera i framtiden genom att satsa minst en procent av statsbudgeten i kultur och skapa fler konstnärliga offentliga rum. Stärk bildupphovsrätten och stimulera efterfrågan på konst och konsthantverk. Använd morot och piska för att få offentliga museer och konsthallar att betala anständiga ersättningar till konstnärer och anpassa trygghetssystemen till konstnärernas arbetsmarknad. För att skapa en nationell handlingsplan som kan göra verklig skillnad behövs alltså åtgärder på andra ansvarsområden än kulturministerns; det är nödvändigt med en samordnad politik som även inbegriper finans-, närings-, social- och justitiedepartementen.

För att nå det nationella målet om att ”Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling”, brådskar det med en omstart för den svenska konstpolitiken. Vilka skarpa förslag har regeringen?

Katarina Jönsson Norling, riksordförande Konstnärernas Riksorganisation

Sanna Svedestedt, ordförande Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare “

DN 10 juni 2015:

“ Fler svenskar smittas – farliga bakterier fortsätter att öka

De resistenta bakterierna fortsätter att öka i Sverige. Men internationellt sett har vi ett bra läge, mycket tack vare låg användning av antibiotika. Något som Strama har jobbat för i 20 år.

Bland de resistenta bakterierna är det den med minst antal fall som oroar mest. Bakterien ESBL-carba är resistent mot de flesta typer av antibiotika. Förra året upptäcktes 46 smittade personer i Sverige jämfört med 39 året före, visar ny statistik från Folkhälsomyndigheten.

I nio fall kunde smittkällan inte spåras, år 2013 var det så bara i ett fall.

– Det är allvarligt att flera av fallen av den här aggressiva bakterien har smittats på okänt sätt. Det betyder att vi har någon smittspridning som vi inte har koll på, säger Olov Aspevall, sakkunnig läkare på Folkhälsomyndigheten.

När det gäller de övriga resistenta bakterierna står ESBL för de flesta fallen (8 902), medan VRE och MRSA ökade mest. VRE ökade med 77 procent till 402 fall och MRSA ökade med 19 procent till 2 921 fall jämfört med 2013.

Försäljningen av antibiotika fortsatte att minska förra året, minus 4 procent. Att Sverige internationellt har ett bra läge när det gäller resistens beror till stor del på låg antibiotikaanvändning. Det har nätverket Strama arbetat för i 20 år.

– Ingen ska behöva få antibiotika i onödan, det är vårt motto. En enda kur gör att du får resistenta bakterier i tarmen, säger Astrid Lundevall, allmänläkare och chef för Samverkan mot antibiotikaresistens, Strama Stockholm.

Hon och sex kolleger i Stockholms läns landsting arbetar med att informera och utbilda kring antibiotikabehandling.

De besöker bland annat vårdcentraler, sjukhus och äldreboenden. Målet är att få till en genomtänkt användning.

– Vi har överanvänt antibiotika sedan 40-talet. På 70-talet behandlades alla med öroninflammation och halsfluss med antibiotika. Det var ett enormt slöseri, eftersom det oftast inte påskyndar tillfrisknandet, säger Astrid Lundevall.

Hon hänvisar till en rad studier som visar att det ofta går att avstå från antibiotika. Det gäller bland annat ensidig öroninflammation hos barn, akut bronkit och bihåleinflammation.

– När det till exempel gäller halsfluss kan det handla om maximalt två dagars längre tid innan den läker ut av sig själv, säger Astrid Lundevall.

Att resistenta bakterier är ett hot mot människors hälsa globalt och att de ökar med en överdriven användning av antibiotika känner många till. Men få känner till att detsamma sker i liten skala i den egna kroppen.

– Antibiotikan påverkar bland annat tarmfloran och gör att immunförsvaret försämras, säger Astrid Lundevall.

Enkelt uttryck slås de goda bakterierna ut och de elaka bakterierna får en större spelplan. En enda kur kan förändra förutsättningarna i kroppen upp till ett år. Ju fler kurer desto större påverkan.

Strama bilades för tjugo år sedan som ett frivilligt nätverk av läkare. I dag finns grupper i samtliga landsting.

Under de sex år som Strama Stockholm har funnits har förskrivningen av antibiotika minskat från drygt 430 recept per tusen invånare och år till 359.

Att få ned onödig användning av antibiotika är viktigt för att bromsa utvecklingen av resistenta bakterier.

– Mycket av vad vi har åstadkommit med forskning inom medicin är beroende av antibiotika. Om resistensen ökar kraftigt kan vi i värsta fall få sluta med cancerbehandlingar och stora ortopediska operationer som kräver mycket antibiotika, säger Astrid Lundevall.

Trots alla varningar, kunskap och nationella riktlinjer är skillnaden i inställningen till antibiotika bland läkare och vårdpersonal stor.

– På samma vårdcentral kan det jobba läkare med helt olika uppfattning. De yngre är bättre på att vara restriktiva än vi som har jobbat många år i yrket och kanske inte gått någon fortbildning, säger Astrid Lundevall.

Det finns infektioner då antibiotika ska användas, som vid dubbel öroninflammation, lunginflammation och kraftig halsfluss.

-Antibiotika är ett fantastiskt läkemedel och vi ska inte skrämma folk från att använda den, men vi ska använda den så klokt som möjligt. Och bara när den gör nytta, säger Astrid Lundevall.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se “

“Fakta. Ökning 2014 jämfört med 2013

MRSA. Meticillinresistenta gula stafylokocker. Orsakar infektioner hos människor och djur. Smittan fanns tidigare främst i vården men är nu även ute i samhället och kan överföras mellan människa och djur.

VRE. Vankomycinresistenta enterokocker, en typ av tarmbakterier som främst drabbar sjukhuspatienter som redan antibiotikabehandlas. Smittan är inte så vanlig ute i samhället.

ESBL. Extended spectrum beta-lactamases. En grupp enzymer som kan bryta ned antibiotika. Finns ute i samhället, kan smitta i mat, särskilt i länder med dålig hygien.

ESBL-carba, som ovanstående, men är resistent mot fler typer av antibiotika.

VRE ökade till 402 fall från 227.

MRSA ökade till 2 921 fall från 2 454.

ESBL ökade till 8 902 fall från 8 131.

ESBL-carba ökade till 46 fall från 39.

DN “

DN 10 juni 2015:

“ Regeringen vill styra upp apoteken

Apoteken ska inte vara som detaljhandeln, anser sjukvårdsminister Gabriel Wikström. Regeringen tillsätter en utredning för att strama åt apoteksmarknaden.

Den rödgröna regeringen ser stora brister på en apoteksmarknad som avreglerades av den dåvarande alliansregeringen 2009.

Apotekens fokus har till viss del skiftat från att förmedla läkemedel till att sälja schampo och smink.
– Det är i första hand medicin som ska förmedlas på apoteken, det är inte vilken detaljhandel som helst, säger Gabriel Wikström (S).

Två problem, i regeringens ögon, är att tillgängligheten på apotek på landsbygden har minskat och att konsumenterna ibland har svårt att få tag på sina mediciner. Något som riskerar att bli värre om fem tio år i takt med att fler människor flyttar in till större städer. Enligt Wikström krävs det åtgärder nu.
– Det handlar både om tillgången till fullvärdiga apotek men även om apotekstillbuden, så det är en fråga att titta på. Inte minst för framtiden, säger han.

Johan Wallér, vd på branschorganisationen Sveriges Apoteksförening, välkomnar utredningen.
– Det är positivt med en utredning, för det finns saker man behöver titta närmare på. Samtidigt är det viktigt att fokusera på rätt områden.

Rätt områden, enligt Wallér, är bland annat ersättningen till apoteken för direktexpediering av läkemedel. Den går apoteken back på i dag, enligt honom.
– Det är inte ett problem att apoteken säljer andra saker än läkemedel, men det får inte vara så att man måste sälja andra saker för att överleva. Det skickar fel signaler till apoteken.

Johan Wallér instämmer däremot helhjärtat i sjukvårdsministerns åsikt om apotekens roll i vårdkedjan.
– Vi har i dag en kompetens på apoteken som samhället inte använder fullt ut. Den kompetens som kan mest om läkemedel i hela landet, den ska vi använda och utveckla.

Regeringen ska påbörja sin utredning ”relativt snart”, men inte före sommaren.
TT “

“Fakta. Apoteksbranschen

Det finns cirka 1 300 apotek i Sverige, en ökning med 40 procent sedan avregleringen 2009. Nu ligger ökningstakten på 30–35 apotek om året. Branschen sysselsätter cirka 10 000 personer. Omsättningen var 2012 cirka 33,4 miljarder kronor. 75 procent av omsättningen består av receptbelagda läkemedel.

24-timmarsregeln som infördes efter omregleringen innebär att ett läkemedel ska göras tillgängligt för kunden inom 24 timmar från det att det efterfrågats på apotek.
Källa: Sveriges Apoteksförening “

DN 10 juni 2015:

“ Så klarar sig Volvo undan bolagsskatt

Volvo Personvagnar har inte betalat en krona i bolagsskatt i Sverige sedan 2010, då kinesiska Geely tog över bolaget . Koncernen Volvo Car Group gjorde i fjol en vinst på 1,5 miljarder kronor före skatt – men bolagsskatterna hamnade i andra länder.

– Det stämmer. Men vi har betalat miljarder i andra skatter och avgifter, säger informationschefen Stefan Elfström.

DN Ekonomi har granskat boksluten för de bolag som ingår i Volvo Car Group sedan Ford sålde Volvo PV till Geely. Då ombildades PV till en struktur med Geely Sweden Holding AB i toppen, ett bolag med c/o-adress till ett advokatkontor i Stockholm. Därunder följer Geely Sweden Automobile AB och Geely Sweden AB. Först därefter kommer det bolag vi känner sedan tidigare: Personvagnar AB och under det alla säljbolag och alla dotterbolag runtom i världen.

Huvudbolaget Personvagnar AB med tyngdpunkt i Sverige är motorn i verksamheten där bland annat Torslandafabriken ligger och dit 16 000 av totalt 25 000 anställda i koncernen är knutna. Det omsatte i fjol 102,5 miljarder kronor. Det motsvarade 80 procent av omsättningen för hela Volvogruppen – som i fjol gjorde en vinst på 1,49 miljarder kronor. Bolagsskatten uppgick till 656 miljoner kronor.

Men vinsterna uppstod i andra bolag än Personvagnar AB. PV redovisade i stället en förlust på 3,4 miljarder kronor före skatt i fjol. Det blev förlust även 2013, 2012 och 2011. De sammanlagda förlusterna före skatt uppgår till 8,2 miljarder kronor. Samtidigt har koncernen Volvo Car Group tjänat 2,47 miljarder före skatt (avser åren 2011–

2014). Men bolagsskatterna på dessa vinster – drygt en miljard kronor – har inte betalats i Sverige, utan i andra länder.

I PV har Volvo utnyttjat gamla skatte-mässiga underskott sedan förluståren med Ford. 2009 finns ett förlustavdrag med en skatteeffekt på 2,6 miljarder kronor som kommer som en skatteintäkt i resultaträkningen året därpå. Det blir förluster och därmed förlustavdrag även följande år.

Upplägget att lägga kostnader i PV och intäkter i andra bolag har gjort att PV inte betalat någon bolagsskatt alls sedan Geely tog över, trots att koncernen gjorde en miljardvinst i fjol.

Som jämförelse kan man ta åren 2003, 2004 och 2005. Då tjänade PV totalt 19,2 miljarder kronor före skatt – och betalade 4,8 miljarder i skatt.

Stefan Elfström är chef för medierelationer på Volvo Car Group. Han bekräftar DN Ekonomis siffror. Men han betonar att PV och de svenska dotterbolagen som är knutna till PV betalar in andra skatter och avgifter till den svenska statskassan.

– PV AB och dess svenska dotterbolag har betalat drygt 50 miljarder i skatter och avgifter såsom sociala avgifter, pensionsskatt och fastighetsskatt sedan 2010. Geely Sweden AB har betalat motsvarande 38 miljoner sedan 2010, säger han.

Miljardförlusterna i PV förklarar han så här:

– PV AB gick under 2014 med förlust. Förlusten beror till stor del på de stora investeringar vi gör i produktutveckling och investeringar i en ny fabrik i Torslanda med mera. Under 2014 betalade bolaget drygt 5 miljarder kronor i sociala avgifter, pensionsskatt och fastighetsskatt.

– Volvo Cars betalar bolagsskatt på de marknader där vi gör vinst. Enligt det regelverk som finns i Sverige betalas inte bolagsskatt när ett företag gör förlust. Vid tillfälliga förluster är det tillåtet att skjuta underskottet på framtiden om man tror på framtida vinst. Då bokas skatten som en skatteintäkt.

– PV AB bär alla verksamhetsrisker och tar därmed alla förluster men kommer också få alla vinster så snart verksamheten genererar sådana, säger Stefan Elfström.

Göran Gäfvert är rättslig expert på Skatteverket. Han betonar att han inte vill uttala sig om Volvo specifikt.

– Skatteverket kan inte uttala sig om skattesituationen för ett enskilt företag. Skatteverket har dock en omfattande kontrollverksamhet som bland annat innefattar vinstfördelning inom internationella koncerner och vilken prissättning som tillämpas mellan koncernföretagen.

Lasse Swärd lasse.sward@dn.se “

“ Fakta.

Skatteregler för bolag

Om underskott uppkommer vid beräkning av ett aktiebolags beskattningsbara inkomst medges avdrag för underskottet närmast följande beskattningsår.

Kan hela under-skottet inte utnyttjas då, får den kvarvarande delen föras vidare till närmast följande beskattningsår och så vidare tills det blir möjligt att utnyttja underskottet.

Det finns dock regler som gör att underskott kan begränsas eller falla bort.

Källa: Skatteverket

DN 10 juni 2015:

“ Det rimmar illa med fina ord om ansvar

Kommentar. Det är anmärkningsvärt att Volvo inte betalar bolagsskatt i Sverige. Det strider både mot den allmänna rättsuppfattningen och svenska bolags ständiga tal om socialt ansvarstagande.

Vem som helst som tittar på bil-tillverkaren Volvos bolagsstruktur kan börja klia sig i huvudet. Oftast är sådana upplägg till för att bolagen ska kunna skyffla pengar hur de vill.

Volvo hävdar dock att den snåriga konstruktionen behövdes när kinesiska Geely köpte bolaget och att den numera inte fyller någon funktion.

Att Volvo använder förlustavdrag från tidigare år för att trolla bort skatten är inte konstigt. Det är helt enligt skattereglerna.

Men det är en annan sak om Volvo medvetet flyttat vinster från Sverige för att slippa betala skatt här. Så får bolag inte göra.

Men givetvis finns flera kryphål som företag kan utnyttja. Ett av de vanligaste är att utnyttja den så kallade internprissättningen, alltså vad de olika försäljningsbolagen runt om i världen betalar för de produkter – till exempel bilar – de köper inom koncernen. Försäljningsföretag i länder som koncernen tycker att det är lämpligt att gå med vinst i får köpa grejorna billigt och vice versa. På så vis hamnar vinsten i de länder koncernen anser det bäst att betala skatt i.

Skatteverket har svårt att komma åt när bolag använder internprissättning för att ta sig runt reglerna eftersom det nästan är omöjligt att säga vad det rätta priset ska vara.

Ett annat vanligt sätt att glida runt reglerna är att använda de så famösa räntesnurrorna.

I fallet med utländska bolag som köper i Sverige går det till så här: Det köpande bolaget bildar ett bolag i Sverige som i sin tur köper det åtrådda objektet. Det nybildade bolaget lånar pengar av sitt moderbolag utomlands – lån som det nybildade bolaget måste betala ränta på.

När det svenska bolaget går med vinst drar koncernen av räntebetalningarna och då brukar det inte bli mycket kvar att betala skatt på. Men Volvo hävdar att bolaget inte använder sig av detta.

Faktum kvarstår dock: Volvo betalar inte bolagsskatt i Sverige. Om det är som Volvo säger, att det – åtminstone i fjol - berodde på stora investeringar är allt frid och fröjd. Investeringar är bra för landet.

Men om det är så att Volvo inte skattar i Sverige för att bolaget ålar sig ur skattmasens grovmaskiga nät är det förkastligt. Trixande rimmar illa med att svenska bolag alltmer lyfter fram sitt sociala ansvarstagande.

Om det i slutänden ändå bara är pengarna som räknas kan bolagen sluta gödsla med fina ord utan mening.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN 10 juni 2015:

“ Färre arbetsplatsolyckor – men fler blir sjuka av jobbet

Hög arbetsbelastning och psykosociala orsaker på jobbet gör allt fler sjuka. Antalet anmälningar har ökat med 70 procent sedan 2010, visar Arbetsmiljöverkets årliga rapport om arbetsskador som publiceras på onsdagen.

Under 2014 ökade det totala antalet anmälda arbetsrelaterade sjukdomsfall för femte året i rad, till nära 12 000, varav nästan två tredjedelar rör kvinnor. Ökningen var under året 8 procent bland kvinnorna och 5 procent bland männen.

Arbetsmiljöverket tror att det därutöver finns ett mörkertal:
– Särskilt när det handlar om de sociala och organisatoriska faktorerna, som är mindre lätta att sätta fingret på än till exempel en belastningsskada, säger utredaren Dennis Webstedt.

Arbetsgivaren kan också vara mindre benägen att anmäla symtom på arbetssjukdom till Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket om orsaken har bäring på relationen mellan den anställde och dennes chefer, till exempel mobbning och utbrändhet, enligt rapportförfattarna.

Den allra vanligaste sjukdomsgrunden, fyra av tio, är fortfarande tunga lyft, ensidiga rörelser och andra belastningsfaktorer. Men organisatoriska och sociala orsaker är nu näst vanligast och ligger bakom var tredje anmälan.

Oftast handlar det om problem i relationer med överordnade och kolleger, hög arbetsbelastning, omorganisationer samt hot och våld. Särskilt utsatta är kvinnliga anställda inom vård och omsorg, offentlig förvaltning, utbildning samt försvar.

Efter sommaren väntas Arbetsmiljöverket anta en ny föreskrift om det psykosociala arbetsmiljöarbetet för att förtydliga arbetsgivarnas ansvar och sprida goda metoder.

En positiv nyhet i rapporten är minskningen av arbetsolyckorna med sjukfrånvaro. De minskade under 2014 med 1,5 procent, efter att ha ökat under flera år. Framför allt minskade antalet anmälningar inom bygg med drygt 8 procent, även om branschen fortfarande har en hög olycksrisk.

Kvinnorna drabbades främst av fallolyckor, särskilt inom vård och omsorg och sociala tjänster, samt inom utbildning och tillverkning. Männen hade oftast förlorat kontrollen över exempelvis ett handverktyg eller ett fordon.

Dödsolyckorna ökade dock under 2014, till 53, från 48 2013, och är därmed tillbaka på 2012 års nivå.

Arbetsmiljöverkets statistikchef Ann Ponton Klevestedt tycker inte att det går att dra några säkra slutsatser vare sig av det ökade antalet dödsolyckor eller av det lägre antalet arbetsolyckor.
– Ur ett längre perspektiv kan man fortfarande säga att trenden för dödsolyckorna är nedåtgående. Men det är samma branscher som år efter år är farligast; jord- och skogsbruk, bygg, transport och tillverkning.

Den uppåtgående olyckstrend som Arbetsmiljöverket för några år sedan pekade på inom bemanningsbranschen är dock bruten.
– Bemanningsbranschen sticker inte ut längre. De har arbetat på att bli säkrare och det är positivt.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“Fakta.

Arbetsskador 2014

Arbetsrelaterade sjukdomar som anmäls till myndigheterna ökar för femte året i rad.

Ökningen är 70 procent sedan 2010 för den tredjedel av anmälningarna som gäller sjukdomar på grund av organisatoriska och sociala orsaker.

Vanliga orsaker är problem i relationer med överordnade och kolleger, hög arbetsbelastning, omorganisationer, samt hot och våld.

Särskilt utsatta är kvinnliga anställda inom vård och omsorg, offentlig förvaltning, utbildning samt försvar.

Arbetsolyckorna med sjukfrånvaro minskade samtidigt med 1,5 procent.

Dödsolyckorna var något fler än 2013, 53 stycken. “

DN 10 juni 2015:

“ Omröstning om frihandelsavtal skjuts upp

Skärpt kritik mot EU:s frihandelsavtal med USA. Det kan bli följden när EU-parlamentet röstar om det kommande avtalet – men den dramatiska omröstningen har skjutits upp.

Strasbourg.
Vid lunchtid på onsdagen skulle EU-parlamentet ha röstat om EU:s kommande frihandelsavtal med USA, men i tisdags kväll sköts omröstningen upp. Det visar hur känslig frågan är. EU-parlamentet har stor makt att avgöra om det blir ett avtal.

Förhandlingarna mellan EU och USA har visserligen inte satt i gång på allvar, det sker först efter sommaren. Men när det eventuellt finns ett färdigförhandlat avtal om öppnare handel och investeringar ska EU-parlamentet säga ja eller nej till överenskommelsen.

Behandlingen i EU-parlamentet kommer att ge besked om hur stort stödet eller kritiken är. Avgörande är hur Socialistgruppen röstar, och där finns stora motsättningar.

Fram till nyligen har bland andra tyska socialdemokrater sagt blankt nej till att privat tvistelösning, kallat ISDS, ska vara en del av det kommande avtalet.

ISDS ska skydda privata investeringar, men kritiken går ut på att systemet missbrukas av företag som drar stater inför rätta när de är missnöjda med politiska beslut. Men för en tid sedan gick Bernd

Lange, tysk socialdemokrat och ordförande i EU-parlamentets handelsutskott, med på en kompromiss som innebar att ISDS ska förändras men ändå finnas kvar.

Bakom den breda uppgörelsen
i utskottet stod S-gruppen, liberaler, konservativa och kristdemokrater. Deras kompromiss innebar också ett stöd för EU-kommissionär Cecilia Malmström.

Men många i S-gruppen vill stryka ISDS helt och hållet. Frågan har lett till stormiga interna diskussioner och det är oklart hur gruppen tänker rösta.

På tisdagen misslyckades försöket att nå fram till en ny kompromiss. Nu skickas frågan tillbaka till utskottet och det är oklart när det blir en ny omröstning.

Stark kritik mot det kommande frihandelsavtalet kommer också från Vänstergruppen, Gröna gruppen och den EU-kritiska, högerpopulistiska gruppen EFDD, som alla röstade nej till kompromissen i handelsutskottet.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se "

DN 10 juni 2015:

" Linus Larsson: 800 miljoner skäl för Spotify att oroa sig

Spotify fick sin värsta tänkbara fiende på måndagskvällen när Apple premiärvisade sin nya musiktjänst.

Frågan är hur hårt Apple vågar dundra fram med den på sina egna mobiler.

Från en svensk horisont kan Spotify lätt framstå som en monu-mental gigant på världsnivå. Vår mest hajpade startup, varje digitalpeppad politikers favoritbolag att droppa när det ska pratas framtidens näringsliv.

Och visst – Spotify har vuxit till världens största tjänst för strömmad musik. Men på världsscenen är det en pytteaktör invid Apple, som från och med nu är dess värsta konkurrent.

Smaka på siffrorna: Spotify har 15 miljoner betalande användare. Inklusive gratislyssnarna är de 60 miljoner.

Apples Itunes har 800 miljoner registrerade konton, med kontokort inlagda och klara. Det är människor som redan är vana vid att köpa appar och annat från Iphonetillverkaren. Om Apple så bara lyckas övertyga var tjugonde att skaffa Apple Music så är tjänsten nästan tre gånger så stor som Spotify.

Men Apple Music är ju bara en blek kopia, kan man invända. Ingenting innovativt visades upp på måndagskvällen.

Det är sant. Och helt oviktigt.

En rak klon kan mycket väl knäcka Spotify om de ekonomiska musklerna bakom är starka nog, och Apple kan ösa in nästan hur mycket pengar som helst för att vinna.

Dessutom har Apple en lysande möjlighet att trycka ut tjänsten i världens alla Iphone. Vikten av det kan knappast överskattas – bara det senaste kvartalet såldes över 60 miljoner stycken. Frågan är bara hur mycket denna fördel kan utnyttjas.

Rent tekniskt skulle Apple kunna stänga av Spotify från världens alla Iphone och ersätta den med Apple Music. Konkurrensmyndigheter skulle slå ner på det direkt. Men Apple lär åtminstone försöka dra fördel av att äga plattformen, om än med mer subtila metoder.

Google och Microsoft har redan hamnat inför skranket för att gynna egna tjänster framför konkurrenters. Man kan mycket väl se en smutsig fajt om den strömmade musikens framtid som utkämpas lika mycket genom juridik som genom teknisk innovation.

Linus Larsson linus.larsson@dn.se “

DN 10 juni 2015:

“ Migranterna stängs ute från jobben

Är det ett gammalt Sverige som går igen, ett land vi känner från litteraturen och gammalt folks gamla minnen? Ett land där patroner hänsynslöst utnyttjade människor, ett land där tiggeri var den sista skamfyllda utvägen.

Nej, historien upprepar sig inte och det gamla Fattigsverige med överhet och undersåtar ser vi inte mer. Däremot sätter den fattiga världen in kilar också i världens kanske modernaste land, Välfärdsfolkhemmet. Tiggare och utnyttjade svartarbetare, papperslösa, offer för skrupelfria företagare i människohandelsbranschen och sådana som misslyckats i den svenska byråkratins prövningar. DN har berättat om dem i en rad viktiga artikelserier, nu senast om ”de osynliga”, migrantarbetarna.

Usla löner som ibland uteblir, långa arbetsdagar, tvång och utpressning, sexuella övergrepp, allt påminner om den tidiga oreglerade arbetsmarknad som unga svenskar lämnade för Amerika på 1800-talet. Klart att vi blir illa berörda eller med arbetsmarknadsministerns ord känner det ”som ett slag i magen”.

Dessa migrantarbetares öden är tragiska, visst. De har lämnat fattigdom och familj på andra kontinenter för ”drömmen om Europa”. Några har varit länge i Europa och har kanske papper men den ekonomiska krisen i södra Europa har fått dem att resa norrut. Andra har kommit för ett jobb som sedan inte finns. Andra åter är illegala migranter. Gemensamt är att de inte kan, ens om de vågade, vända sig till svenska myndigheter. De har inte rätt att vara här. Och det är huvudförklaringen till att de utnyttjas.

Nu kan vi tycka att just dessa flitiga, hårt arbetande människor borde få hjälp och inte behöva nöja sig med 18 kronor i timmen som reklam-

utdelare. Men vi kan också tycka att det är rimligt att den lagstiftning om kontrollerad invandring som har ett mycket brett stöd i riksdagen ska tillämpas. Jag är övertygad om att det senare alternativet är nödvändigt – tyvärr.

Den svenska samhällsmodellen är ett kontrakt skrivet av svensk arbetarrörelse. I det kontraktet står bland annat att arbetaren/löntagaren ska vara beredd att flytta till de mest produktiva företagen och på den vägen höja sin lön. Och att företagen ska ha rätt att kräva produktiva medarbetare, det vill säga göra sig av med övertaliga personer. Sedan ska den politiska delen svara för att också de som arbetar i offentlig verksamhet får del av den ekonomiska tillväxten. I den här modellen ska det inte finnas plats för lågproduktiva. Därför är tröskeln hög för unga utan utbildning och erfarenheter och för invandrare. Därför blir diskussionen om så kallade ingångslöner så infekterad: svensk arbetsmarknad ska vara till för de starka och kunniga och ge dem god avkastning på deras arbetsinsatser. Hellre besynnerliga omvägar som traineejobb och rabatt på arbetsgivaravgiften än sänkta löner.

Tillträdet till denna välmurade arbetsmarknad är alltså kontrollerad sedan snart ett halvt sekel. De osynliga har lyckats ta sig in ändå och priset de betalar är högt. Men det är vi och våra folkvalda som har bestämt det. Somliga av oss drar också direkt nytta av dem. Det känns inte bra men det är så vi vill ha det.

Kan då inget göras för att mongoliska kvinnor ska slippa sälja sig för ett städjobb? Knäcka deras och andras dröm om Europa och Sverige är det bistra svaret. Den meningen är bara så lätt att skriva och så svår att se förverkligad. För det handlar också om att få människor att tro på sin framtid i Mongoliet, i Nepal, i Ghana, i Nigeria...

Barbro Hedvall Författare, tidigare ledarskribent på Expressen och Dagens Nyheter. kulturdebatt@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Mellan lögn och statistik

Det är fel att kalla ungas läge på arbetsmarknaden katastrofalt. Och det hjälper inte dem som har problem.

Politisk opposition inskränker sig ofta till att hitta usla siffror att slå regeringen i huvudet med. Intresset för att problematisera statistik är obefintligt. Sådant får ändå inte plats i ett tv-klipp. Den blocköverskridande samsynen om dessa triviala fakta är total.

Socialdemokrater och andra rödgröna hävdade i valrörelsen 2010 såväl som 2014 att ungdomsarbetslösheten var skyhög. Allianspartierna sa detsamma 2006. Fast även om problemets storlek har varierat med konjunktur, har dess karaktär varit relativt konstant.

Partierna är säkert inte okunniga om detta, däremot ohederliga när de går till attack. Många medier hakar på, för larmsignaler är bättre tv än analys. Men för att det ska finnas en chans att komma till rätta med bekymmer måste de beskrivas korrekt.

Anders Forslunds och Mattias Engdahls ESO-rapport om ungdomsarbetslösheten, presenterad på onsdagens DN Debatt, vore därför nyttig läsning lite varstans. De stora dragen är kända sedan tidigare, men det är en bred och övertygande genomgång som borde få populister att rodna.

Arbetslösheten mäts för personer i arbetsför ålder, 15–74 år, enligt internationell definition. Enligt SCB var andelen 15–19-åringar utan jobb i april 41 procent, bland 20–24-åringarna 18 procent. Men

statistiken är grovt missvisande. Forskarna konstaterar att ”övergången från skola till arbetsliv fungerar relativt väl för de flesta unga”.

Att vara arbetslös och att sakna jobb är nämligen inte liktydigt. Självklart är 15-åringar en felkälla, eftersom de flesta går i åttan och hellre vill fika än jobba. De ungas arbetskraftsdeltagande har sjunkit kraftigt det senaste kvartsseklet, eftersom fler går i skola på olika nivåer. Mätt som andel av befolkningen mellan 15 och 19 år var 11 procent arbetslösa, inte 41.

Många studerande som räknas som arbetslösa söker dessutom extra- eller sommarjobb. Men gymnasieelever som vill jobba några timmar på helgen, och inte hittar någon Icabutik som behöver handräckning, är inget socialt problem. Det finns unga som studerar för att de har gett upp hoppet om ett jobb. Sammantaget är dock den verkliga svenska ungdomsarbetslösheten en bra bit under 10 procent.

Unga blir också arbetslösa oftare än äldre, men i kortare perioder. En 55-plussare som förlorar jobbet har mer att oroa sig för än en 20-åring.

Först 2007 anpassade Alliansregeringen Sverige till EU:s statistik. De tidigare socialdemokratiska regeringarna hade alltid vägrat att räkna in studerande. Arbetsmarknad och utbildningssystem skiljer sig åt mellan olika länder. Lärlingarna i Tyskland och Danmark går in i kolumnen sysselsatta om de får lön. Här skrotades lärlingssystemet i stort sett på 60-talet, och Alliansens försök att återuppliva det gick knackigt.

Så Sverige har inget problem med ungdomsarbetslöshet? Jodå. Det finns en grupp som varken studerar, arbetar eller söker jobb, på svengelska kallad Neet. Dessa räknas inte som arbetslösa eftersom de inte syns. Men de finns: under 5 procent av 15–19-åringarna, runt 7 procent av 20–24-åringarna.

Sverige ligger lite högre än till exempel Norge och Tyskland, men lägre än de flesta och långt under EU-snittet. Arbetslöshetstalets ökning sedan början av 90-talet har inte åtföljts av en större andel svenska Neet. I denna grupp är dock risken för långvarigt utanförskap störst. Farligast lever de som inte klarar gymnasiet med fullständiga betyg, de som har utländsk bakgrund (särskilt om de kommer hit i tonåren) och de som har funktionsnedsättningar. Debatten om ungdomarna borde snarast handla om Neet, menar Engdahl och Forslund.

Socialdemokraterna har satt målet att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Finanspolitiska rådet och de flesta andra tror inte på det. Målkonflikter står i vägen för regeringen. Möjligen kan Stefan Löfven lyckas om han städar undan ungdomarna (och nyanlända flyktingar) ur tabellerna. Med tanke på hur det lät i valrörelsen får S i så fall bekymmer med trovärdigheten.

Alliansens ungdomsrabatt på arbetsgivaravgiften hade liten inverkan på sysselsättningen, Löfvens traineejobb skjuter bredvid målet. Tvärtemot vad facket påstår är visstidsanställningar inget stort krux, nivån har legat stabilt i 15 år. Sverige har höga ingångslöner, vilket i någon mån påverkar ungas anställningsbarhet.

Men Neetfolket behöver intensiva, riktade specialinsatser. Att mejsla fram det som fungerar är den stora utmaningen.

De unga som verkligen är arbetslösa har ett elände, de kan inte försörja sig och inte flytta hemifrån. I stället för att mygla med matematiken borde partierna ägna sig åt verkligheten.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 11 juni 2015:

”I höstbudgeten sänker vi skatten för pensionärerna”

“ Budgetbesked. Från och med 2016 sänker vi skatten för pensionärer. De ska inte betala högre skatt än löntagare vid inkomster upp till cirka 120 000 kronor per år. Sveriges pensionärer behöver inte orättvis beskattning – de behöver större möjligheter till ett liv i trygghet, glädje och frihet, skriver Stefan Löfven och Magdalena Andersson.

Med en ny regering kom en ny riktning för Sverige. De senaste årens fullständiga fokus på skattesänkningar och nedskärningar förde med sig högre arbetslöshet, lägre skolresultat, revor i välfärden och budgetunderskott.

Nu lanserar regeringen i stället en ny jobbagenda för Sverige, med framtidsinvesteringar, fler och växande företag, och satsningar på matchning och kompetens, som tar Sverige mot EU:s lägsta arbetslöshet. Vi investerar i våra barns skolgång och miljö, och bygger en välfärd att lita på. Det krävs för att skapa en bättre framtid för våra barn och unga, och det går före nya skattesänkningar och nedskärningar.

Men en skattesänkning måste ändå Sverige prioritera, för att skapa ett mer rättvist skatte-system: Pensionärsskatten.

Den globala finanskrisen slog hårt mot Sveriges pensionärer. Pensionsbromsen slog till, och många äldre fick vända på varje slant för att få vardagen att gå ihop. Samtidigt skapade den dåvarande borgerliga regeringen ett system med jämförelsevis högre skatt för pensionärer, med förklaringen att det skulle få fler att jobba. Sveriges äldre fann sig då i en situation där inte bara pensionerna utvecklade sig sämre än tidigare – man fick också betala högre skatt än de som hade en arbetsinkomst.

Denna situation är orättvis och omoralisk. Vi ser gärna att fler jobbar längre upp i åldrarna. Allas arbete behövs för att Sverige ska kunna öka antalet arbetade timmar och nå EU:s lägsta arbetslöshet. Men vi vet att detta nås bäst genom fokus på hälsa och flexibilitet i arbetslivet – så att alla får, kan och orkar jobba. Det är en bättre väg att gå än att genom orättvisa skatter försöka försämra livet för pensionärer.

Redan i den första statsbudgeten efter regeringstillträdet presenterades vår första skattesänkning för pensionärer. Men budgeten stoppades av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna, och pensionärsskatten sänktes därför inte.

Men nu kan vi äntligen påbörja förändringen för Sveriges äldre. Från den 1 september förbättrar vi ekonomin för de 285 000 av Sveriges pensionärer som har bostadstillägg. Vi satsar på ökad bemanning inom äldreomsorgen, och har aviserat större statliga investeringar för att bygga nya och moderna boenden för äldre i hela Sverige.

I dag kan vi meddela att vi i höstens budget kommer att påbörja slopandet av pensionärsskatten, genom att sänka skatten så att pensionärer inte betalar högre skatt än löntagare yngre än 65 år vid inkomster upp till cirka 120 000 kronor per år. Skatten sänks även för de med pensionsinkomster upp till 240 000 kronor per år. Som exempel innebär det för en pension på 120 000 kronor per år en skattesänkning på över 3 000 kronor per år, eller över 250 kronor per månad.

Satsningen kostar cirka 2 miljarder, och både regeringen och Vänsterpartiet ser det som naturlig prioritering i budgetpropositionen för 2016. Det är ett första och viktigt steg, och en förändrad färdriktning för

Sverige. I stället för att som de borgerliga partierna se högre skatt på pensioner som en viktig del av skattesystemet, ser den här regeringen den som en orättvisa som Sveriges pensionärer inte är betjänta av. Det är fråga om respekt över generationsgränserna.

Detta visar också på en tydlig politisk skiljelinje för Sverige. Regeringen kommer fortsätta att förbättra situationen för Sveriges äldre, genom att stärka privatekonomin, investera i jämlik sjukvård, höja kvaliteten i äldreomsorgen och genomföra en jobbagenda som gör att fler jobbar och därmed säkrar pensionerna. Mot det står de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna, som i skarpt läge visat tydligt att de gärna sänker skatten – men inte för pensionärer.

Men det är inte för sent att ändra sig. De borgerliga partierna har alla möjligheter att avsluta sitt motstånd mot slopandet av pensionärsskatten och sluta sätta sig emot våra satsningar på äldres välmående och hälsa.

Vi är en samarbetsregering, som har funnit blocköverskridande och långsiktiga lösningar kring Sveriges styre, betygen, presstödet och försvaret. Nu går vi gärna vidare och hittar gemensamma lösningar för att slopa pensionärsskatten, förbättra situationen för Sveriges äldre – och inte minst: genomföra Sveriges nya jobbagenda så att fler kommer i arbete och pensionerna stärks. Sveriges pensionärer behöver inte orättvis beskattning – de behöver större möjligheter till ett liv i trygghet, glädje och frihet.

Stefan Löfven (S), statsminister
Magdalena Andersson (S), finansminister "

Kom ihåg: Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
* För alla bostadsbidrag bör tas bort hänsynen till kapital. Hänsyn till kapitalinkomster bör tas på samma sätt som för alla andra inkomster.

DN 11 juni 2015:

"Blir tuffare att komma överens"

" Alliansen gör ett omtag och satsar redan nu på att gemensamt återta regeringsmakten. Fyra tunga allianspolitiker får i uppdrag att hitta lösningar för en valseger 2018.

Knappt nio månader har gått sedan de fyra allianspartierna förlorade regeringsmakten till de rödgröna. Det var slutet på en historiskt framgångsrik period för den svenska borgerligheten som för första gången i modern tid hade lyckats hålla ihop i regeringsställning två mandatperioder i rad.

Efter väljarnas dom i september har flera borgerliga partier i sina valutvärderingar konstaterat att politiken blev för stillastående för att locka tillräckligt många röster. Det har i sin tur lett till krav på större självständighet för de enskilda partierna, inte minst bland de partier som gått tillbaka opinionsmässigt under allianstiden.

Men någon splittring av Alliansen är inte aktuell. Partisekreterarna i Moderaterna, Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna har utsett fyra tunga namn som ska göra en genomgripande analys av hela - allianssamarbetet från bildandet i Högfors 2004 till valförlusten 2014.

– Alliansen är metoden för att kunna regera och kunna genomföra förändringar för att ta regeringsmakten nästa gång, säger före detta bostadsministern Stefan Atte-fall (KD).

Analysgruppen, som höll sitt första möte under onsdagen, leds av - Moderaternas Hans Wallmark och omfattar förutom Stefan Attefall

även Folkpartiets före detta partisekreterare Nina Larsson och Centerns tidigare rättspolitiske talesperson Johan Linander.

Gruppen ska bland annat gå igenom vad som fungerar bra i allians-samarbetet och varför det gör det. Men den ska framför allt titta på vilka förbättringsbehov som finns och vad som krävs för att Alliansen ska kunna nå framgångar i kommande riksdagsval.

– Vi måste erkänna att valet 2014 var ett nederlag för både Alliansen och Alliansens partier. Men sam-tidigt är vi fyra partier helt övertygade om att det är genom Alliansen vi bildar nästa regering, säger Hans Wallmark (M).

Ingen av gruppdeltagarna vill peka ut exakt vad som måste förändras för att Alliansen ska kunna återta regeringsmakten.

– Det är lättare att se vad som gick bra. När Alliansen fungerade som allra bäst fanns det fyra partier som var fyra tydliga alternativ. I den senaste valrörelsen kände vi i Alliansen att vi hade stannat av. Drivet från 2006 och 2010 fanns inte 2014. Då måste vi tänka efter vad det var som gjorde att det blev så, säger Johan Linander (C).

Sedan valförlusten har två av de borgerliga partierna bytt partiledare och samtidigt har några av dem börjat gå sina egna vägar. Längst har Folkpartiet gått genom att först lämna försvarsöverenskommelsen och sedan ställa sig på regeringens sida i frågan om ytterligare en pappamånad.

– Det kommer säkert bli så att vi kommer att skilja oss åt lite mer än vad som var uppfattningen när vi satt i regeringsställning. Det kommer att bli lite tuffare att komma överens. Desto viktigare blir det för oss att – trots våra olikheter – hitta samarbetsformer, säger Nina Larsson (FP).

Redan under regeringsperioden spekulerades det om att de fyra allians-partierna skulle gå samman och bilda ett gemensamt parti.

Varför inte ta steget fullt ut och göra ett parti av er allihop?

– Så mycket tycker vi inte om varandra. Skämt åsido, vi skulle få sämre totalt röstantal på allians-partierna om det bara fanns ett parti, säger Stefan Attefall (KD).

Gruppen ska vara klar med sin rapport någon gång under hösten.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“ Fakta. Direktiven

Utvärderingsgruppen ska belysa följande frågor:

Hur har samarbetet mellan allianspartierna fungerat sedan Alliansen bildades?

Vilka är de viktigaste faktorerna bakom att Alliansen har kunnat vinna två riksdagsval och regera Sverige under två mandatperioder?

Vilka är de viktigaste skälen till att Alliansen tappade väljarstöd och regeringsmakt i riksdagsvalet 2014?

Hur har Alliansen förändrat det politiska landskapet i Sverige?

Vilka slutsatser kan dras av utvärderingen inför kommande riksdagsval?

Fakta. Frågorna där Alliansen drar åt olika håll

Överskottsmålet
När regeringen aviserade att överskottsmålet skulle göras om slog Alliansen bakut. Men nu har **Folkpartiet** lämnat den gemensamma linjen och kan tänka sig att sänka överskottsmålet till 0,5 procent av BNP.

Förskolan
Moderaterna vill göra förskolan allmän från och med två års ålder. **Kristdemokraterna** har en annan linje. När Socialdemokraterna lanserade samma förslag för två år sedan kallade den nuvarande gruppledaren Emma Henriksson det för förskoletvång.

Försvaret
Moderaterna, **Kristdemokraterna** och **Centerpartiet** var med i försvarsupp-görelsen med regeringen. **Folkpartiet** hoppade av och vill lägga betydligt mer pengar på försvaret än övriga allianspartier.

Pappamånaden
Folkpartiet kommer tillsammans med regeringen och Vänsterpartiet att genomföra en tredje öronmärkt månad, en så kallad pappamånad, i föräldraförsäkringen. På motståndarsidan finns **Kristdemokraterna** som inte vill koppla några månader alls till endera föräldern.

Vårdnadsbidraget
Folkpartiet vill avskaffa vårdnadsbidraget och har aviserat att partiet ämnar stödja regeringens förslag. Vårdnadsbidraget är en profilfråga för **Kristdemokraterna** och partiet ser helst att reformen byggs ut.

Migrationen
Kristdemokraterna, **Moderaterna** och **Folkpartiet** vill införa tillfälliga uppehållstillstånd. Flera av partierna vill även förstärka kopplingen mellan jobb och möjligheten att få permanent uppehållstillstånd. **Centerpartiet** står fast vid linjen att Sverige ska utfärda permanenta uppehållstillstånd. C vill dessutom göra det enklare att bli arbetskraftsinvandrare.

Energi
Centerpartiet välkomnade, till skillnad från övriga allianspartier, Vattenfalls aviserade stängning av två kärnkraftsreaktorer.

C har också gjort upp med regeringen och Vänsterpartiet om att öka andelen förnybar energi. Uppgörelsen innebär att en aviserad skatt på solkraft drogs tillbaka.

Decemberöverenskommelsen
Partierna är inte överens om hur överenskommelsen ska tolkas.

Moderaterna och **Centerpartiet** menar att största parti-konstellation innebär att regeringen måste göra upp med V för att bli större än alliansen. **Folkpartiet** och **Kristdemokraterna** anser att S och MP från och med i höst kan hänga av V eftersom allianspartierna kommer att lägga fram separata budgetförslag. “

DN 11 juni 2015:

“ Man kan ställa sig frågan hur länge Alliansen överlever

Analys. Allianssamarbetet luckras obönhörligen upp. Nu tillsätter partierna en utvärderingsgrupp. Men den ska inte ägna sig åt kärnfrågan: hur ska de borgerliga hantera det nya politiska landskapet med ett starkt SD?

Den förre statsministern Fredrik Reinfeldt (M) kommer att gå till historien för att han lyckades vrida fördelen av att vara regeringsskicklig ur händerna på Socialdemokraterna.

Tidigare borgerliga regeringar hade inte lyckats hålla ihop och ofta häcklats för borgerlig splittring. Moderaterna gjorde samarbetet möjligt genom att gå mot mitten. Alliansen lyckades sedan hålla samman under åtta år, i nöd och lust, majoritet och minoritet. Men det skedde till priset av att de slutade komma med nya idéer och blev förvaltare.

Sedan dess har det hänt något avgörande. Sverigedemokraterna har ökat val för val och brutit sönder det gamla politiska landskapet med två block. Minoritetsregerande är inte längre möjligt, utan Decemberöverenskommelsen.

Den är ingen långsiktig lösning. Det finns skäl att fråga sig om pakten kommer att överleva ända fram till valet 2022, som det står i överenskommelsen. S och MP har inte särskilt starka drivkrafter att hålla sina löften om de borgerliga skulle bli större än de rödgröna i valet 2018.

Ska Alliansen leva vidare måste den besvara frågan hur den ska kunna regera utan Decemberöverenskommelsen. Sannolikheten är, som det ser ut nu, liten att något av blocken ska få egen majoritet. Alliansens behöver öka mer än tio procentenheter, och då krävs troligen en genomgripande förändring av politiken.

Annars krävs samarbete med ett nytt parti, eller en förändring av valsystemet, som gör att det blir lättare att regera i minoritet. När grundlagen ändrades förra gången gick det i motsatt riktning. Ett system med inslag av majoritetsvalkretsar skulle kräva en ordentlig demokratisk förankring.

Dessa existentiella frågor ska arbetsgruppen inte gå in på. Decemberöverenskommelsen och dess alternativ läggs åt sidan.

Onsdagens partiledardebatt i riksdagen gav en föraning om hur de borgerliga partierna ser på sitt samarbete. Moderaterna brinner mest för Alliansen. Anna Kinberg Batra har börjat uppträda som statsministerkandidat, med tal på nationaldagen, politiska rundmålningar och lansering av olika välfärdsreformer.

De mindre borgerliga partierna är inte lika angelägna. Centerns Annie Lööf förklarade att ”en av de största skiljelinjerna i svensk politik går mellan C och S” och gäller jobb och ekonomi. Precis de frågor där Moderaterna anser att huvudkonflikten i svensk politik och mellan M och S går. Folkpartiets Jan Björklund ställer varken upp på oppositionsledarens syn på överskottsmålet för statens finanser, föräldraförsäkringen eller försvarspolitiken. Och signalerna från den nya KD-ledaren Ebba Busch Thor har inte handlat om att sitta ner i alliansbåten.

Följdriktigt har M valt en inflytelserik nu aktiv politiker till den nya alliansgruppen, medan de andra tre i stället utsett före detta toppolitiker. De senare är lättare att slå till dövörat emot.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Fokus på jobben i debatt

Efter ett minst sagt stökigt riksdagsår drabbade partiledarna på onsdagen samman i en sista debatt innan riksdagen tar sommarledigt.

Debatten blev spretig, allt från föräldraförsäkringen till Förintelsen avhandlades i varierande tonläge från partiledarna.

Mest fokus blev det ändå på jobben, skolan och välfärden. Statsminister Stefan Löfven (S) har den senaste tiden propagerat hårt för regeringens jobbagenda, något som fick den borgerliga oppositionen att samfällt avfärda förslagen som innehållslösa och icke trovärdiga.
– Det finns fler som tror på spöken i Sverige än som tror på regeringens jobbpolitik, sade FP-ledaren Jan Björklund i en replik till Löfven.

Moderatledaren Anna Kinberg Batra understödde kritiken:
– Stefan Löfven pratar gärna om sin bakgrund i verkstadsindustrin. Men när det gäller jobben är det mer snack än verkstad, sade hon.

Statsministern passade i sin tur på att underkänna den borgerliga politiken.
– Mot vår jobbagenda ställs en nedskärningsagenda, sade Stefan Löfven.

Debatten innebar också en comeback för SD-ledaren Jimmie Åkesson som varit sjukskriven större delen av riksdagsåret. Åkesson ägnade en hel del tid åt att kritisera förslaget om ytterligare en pappa-månad som lagts fram av regeringen och som stöds av Folkpartiet.
– S vill göra det ännu svårare för barnfamiljer att utifrån sina unika förutsättningar pussla ihop sin vardag. Vi kommer att göra vårt yttersta för att motverka fortsatt kvotering, sade Åkesson vars ståndpunkt vann föga gehör i kammaren.

Vänsterledaren Jonas Sjöstedt verkade trivas med sin oppositionsroll och passade på att slugga både mot regeringspartierna och den övriga oppositionen. Bland annat upprepade han kravet på att förändra ränteavdragen för lån till bostäder.
– Det är usel fördelningspolitik som ger mest till dem som bor i dyra hus i rika kommuner, sade Sjöstedt.

Stefan Löfven replikerade att regeringen följer frågan men att det just nu inte finns några planer på att ändra ränteavdragen.
– Vi vill inte skapa oro bland hushållen, sade Löfven.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Åldersskillnad ökar risken för autism

Att barn till äldre pappor löper en ökad risk för autism har tidigare studier visat. Men även stora åldersskillnader mellan föräldrarna kan innebära en ökad risk.

I en ny internationell studie har forskare konstaterat att föräldrarnas ålder och parens ålderskillnader påverkar risken för autism. Forskarna beräknade även vad som var den viktigaste komponenten.

”Det visade sig att den totala åldern hos paren var viktigast, men att skillnaden i ålder också bidrar och blir mer dominant med ökande åldersskillnad mellan föräldrarna”, säger Sven Sandin, forskare vid Karolinska institutet (KI), i ett pressmeddelande.

”Risken var som störst där ena föräldern var i lägre medelåldern och partnern cirka 10 år yngre eller mer”, fortsätter han.

Den största risken fanns hos par där pappan var mellan 35 och 44 år och mamman minst 10 år yngre eller hos par där mamman var i 35–40-årsåldern och pappan minst tio år yngre.

Forskarna har analyserat mer än 5,7 miljoner barn födda mellan 1985 och 2004. Studien publiceras i tidskriften Molecular Psychiatry.

TT “

DN 11 juni 2015:

“ De har störst inflytande på Twitter

Den mest inflytelserika på svenska Twitter är varken Jonas Gardell eller Carl Bildt. Det är sångerskan Zara Larsson, trots att hon har färre följare än många andra.

Twitter har slutat växa i Sverige. Sett till aktiva konton är antalet twittrare nästintill oförändrat jämfört med i fjol.

Visserligen fortsätter folk att registrera konton på det sociala nätverket, men eftersom många ganska snart slutar uppdatera, ligger antalet aktiva kvar på ungefär 250 000.

– Det är i ungdomsklustren det finns en tillväxt, säger Hampus Brynolf, strategichef på konsultbolaget Intellecta och ansvarig för den årliga kartläggningen Twittercensus.

Undersökningen utgår från vem som följer vem och grupperar de svenskspråkiga twittrarna i kluster efter intressen, yrken eller bostadsort. Resultatet blir en interaktiv karta över relationerna, som från och med i dag finns tillgänglig på DN.se.

Kartläggningen visar också vilka som är Twitters riktiga makthavare. Flest följare har visserligen komikerna Jonas Gardell, Soran Ismail och skribenten Alex Schulman.

Men när Twittercensus beräknar inflytande så ser det annorlunda ut: Sångerskan Zara Larsson hamnar då i topp. Även komikern William Spetz kommer in på topplistan, strax före Expressens reporter Niklas Svensson. I toppen finns även Youtubestjärnan Clara Henry och twittraren som skriver under namnet ”jonielol”.

– Zara Larsson har störst inflytande i min mätning, men varje kluster har sina egna kändisar, säger Hampus Brynolf.

Politiker samt journalister och andra mediemänniskor utgör fortfarande en stor del av de svenska twittrarna. Av kartläggningen framgår att de har många kopplingar till skoltwitter och till kulturvärlden, men att tv-spelsintresserade befinner sig i en annan värld.

– Twitter är fortfarande en maktfaktor. Det väger jättetungt bland de opinionsbildande klasserna. Men samtidigt – när man till exempel säger att ledarsidor förhåller sig till Twitter är det medie- och politikerklustret man talar om, inte -Hudiksvalls- eller sportklustret.

Däremot är det nästintill omöjligt att se några mönster efter partisympatier. Politikintresserade från olika partier tycks följa varandra i så hög grad att man inte kan tala om något vänster- och högerkluster. Det enda undantaget är Sverige-demokraterna, vars twittrare befinner sig vid sidan av den övriga politikvärlden.

– Det är det enda parti jag har kunnat hitta ett eget kluster för, säger Hampus Brynolf.

Linus Larsson linus.larsson@dn.se “

”Jag är nästan aldrig seriös”

19-åriga Johanna Nordström, på Twitter känd som Jonielol, är Sveriges sjätte mest inflytelserika twittrare, enligt Twittercensus.

Hur blev det så här?
– Ja, säg det… Jag har frågat mig själv det varje dag utan att kunna svara på det. Folk har väl tyckt om det jag skriver och börjat följa, men jag har aldrig länkat eller pushat för att folk ska börja följa mig.

När insåg du att du höll på att bli stor?
– För ungefär ett år sedan. Tidigare gick det hand i hand att folk följde och avföljde. Men sedan började det växa hela tiden. Jäklar, tänkte jag. Vad hände nu?

Hur skulle du beskriva ditt twittrande?
– Ironiskt. Jag är nästan aldrig seriös.

Se hela kartan
När svenska twittrare sorteras efter vem som följer vem uppstår kluster av människor med olika intressen, yrken och bostadsorter. Varje punkt representerar en twittrare. På den interaktiva kartan kan man zooma och se vem som är vem. Du hittar den på www.dn.se/twittercensus2015. “

DN 11 juni 2015:

“ Miljarder försvinner när kontroll av avtal brister

Dålig kontroll av den offentliga marknadens mångmiljardaffärer öppnar för penningtvätt och ekonomiskt fusk, visar en rapport från Konkurrensverket. De samlade kapitalförlusterna i den offentliga upphandlingen uppskattas till nära 80 miljarder kronor varje år.

Varje år köper offentliga upphandlare upp tjänster och varor för nära 750 miljarder kronor på marknaden. Men kontrollen är på många håll bristfällig och gjorda upphandlingar följs inte upp.

Här finns en öppning för kriminella element, enligt Fredrik Tamm på företaget DoubleCheck som för KKV:s räkning gjort studien av den offentliga sektorns samlade inköp.

– Omfattningen och bristen på kontroll öppnar för mindre nogräknade leverantörer att få avsättning för svarta affärer, säger han.

Granskas inte de bolag som får offentliga uppdrag noggrant redan från början, eller senare under avtalstiden, öppnas också möjligheter för de personer som vill tvätta eller dölja pengarnas ursprung att göra det i bolag som får offentliga uppdrag, enligt rapporten.

Kjell Sjöblom, rikssamordnare av den ekonomiska brottsligheten på Skatteverket, bekräftar bilden av att det finns personer som försöker utnyttja blottorna vid upphandlingar:

– De kriminella kretsarna söker sig dit pengarna finns.

Av KKV-rapporten framgår att tusentals bolag som säljer till den offentliga marknaden även missköter sina skatteinbetalningar och dras med bristande kreditvärdighet. Bland annat hade över 12 000 av de drygt 200 000 leverantörerna som 2013 sålde till den offentliga sektorn betalningsanmärkningar på över 10 000 kronor.

Andra exempel på hur företagen missköter sig är att man anlitar svart arbetskraft, inte betalar arbetsgivaravgifter och inte följer kollektivavtal.

– Ett stort bekymmer som vi ska titta närmare på är de ramavtal som tecknas vid offentliga upphandlingar. Avtalen löper under flera år och ofta sker inga uppföljande kontroller under avtalstiden, säger Kjell Sjöblom.

Han betonar att mycket kan hända under några år. Det handlar till exempel om ägarbyten eller att bolag börjar får ekonomiska problem som leder till att de börjar missköta moms och skatt.

Fredrik Tamm konstaterar att deras granskning dessutom visar att kvaliteten av de varor och tjänster som upphandlas lämnar mycket att önska. De samlade kapitalförlusterna som går att härleda till bristande kvalitetskontroll och rutiner uppgår här till nära 80 miljarder kronor varje år, enligt rapportförfattarna.

– Var kontrollen och uppföljningarna bättre skulle man helt enkelt få mer ”pang” för de pengar man lägger ut varje år, säger Fredrik Tamm.

I Konkurrensverkets rapport varnas också för att det finns stora kunskapsluckor hos upphandlarna kring hur inköpen sköts. Det vill säga de som sköter upphandlingarna har dålig koll på hur uppföljningar och kvalitetssäkring av upphandlingarna ska skötas. Dessutom saknas det tillförlitlig statistik kring upphandlingspriser och liknande för upphandlarna att jämföra med.

En betydande del ligger dessutom utanför den offentliga upphandlingskontrollen, genom de så kallade direktupphandlingarna. Dessa ”dolda” affärer uppskattas i en rapport från Konkurrensverket uppgå till mellan 50–160 miljarder kronor.

Den 1 juli 2014 höjdes direktupphandlingsgränsen till drygt 500 000 kronor enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, och till nära 940 000 kronor för direktupphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling i försörjningssektorn, LUF.

– I och med att gränserna för direktupphandlingar höjdes och inga kontroller krävs öppnar det för fusk, konstaterar Kjell Sjöblom, som förfogar över närmare 80 personer på Skatteverket vars insatser helt är koncentrerade på den granska den offentliga upphandlingsmarknaden.

Thorbjörn Spängs thorbjorn.spangs@dn.se “

“ Fakta. Upphandling

Källa: Konkurrensverket.

Vanligaste varor och tjänster som upphandlades under år 2013 (antal annonser):

Anläggningsarbete 7 760
Arkitekt-, bygg-, ingenjörs- och besiktningstjänster 1 883
Företagstjänster, lagstiftning, marknadsföring 1 679
Avlopps- och avfallshantering 1 443
Transportutrustning, transporthjälpmedel 1 243
Konstruktioner och konstruktionsmateriel 1 145
Reparation och underhåll 1 030
Medicinsk utrustning, läkemedel 893
It-tjänster: konsultverksamhet, internet 861
Industrimaskiner 845 “

DN 11 juni 2015:

“ Arbetslöshetssiffrorna fortsätter långsamt nedåt

Det höga inflödet av nyanlända gör att arbetslösheten bara tar myrsteg nedåt, trots att hela 111 000 nya jobb tillkommer. Det visar Arbetsförmedlingens nya prognos för 2015 och 2016.

Optimismen har ökat sedan i höstas, både hos privata och offentliga arbetsgivare, visar förmedlingens rapport. Bäst går fortfarande de tre storstadsregionerna, samt Uppsala och Östergötlands län.

Tillväxten drivs på av hushållens efterfrågan. Jobben fortsätter att öka främst inom tjänstesektorn, den offentliga samt inom handel, hotell och restaurang, it och teknik. Ungdomsarbetslösheten minskar.

Men de som saknar gymnasie-utbildning får det fortsatt svårt. Och trots att 50 000 nya jobb skapas i år och ytterligare 61 000 nästa år, väntas arbetslösheten bara minska med 0,3 procentenheter, från 7,8 till 7,5 procent. Samtidigt kommer nämligen 90 000 nya människor in i arbetskraften, främst beroende på nettoinvandring.

– Vi har ett så stort inflöde av arbets-sökande att arbetslösheten de närmaste åren bara kommer att sjunka väldigt långsamt, konstaterar Arbetsförmedlingens general-direktör Mikael Sjöberg.

– Fast arbetsmarknaden går som tåget kan vi under vissa perioder till och med få se arbetslösheten öka. Det tror jag att många människor kan ha svårt att förstå.

Samtidigt väntas nästan hela sysselsättningsökningen hamna bland de utrikes födda. Och Arbetsförmedlingen vidhåller den analys som nyligen väckte stor uppmärksamhet då Mikael Sjöberg framförde den i Dagens -Nyheter: att invandringen bör permanentas kring dagens höga nivåer, eftersom antalet inrikes födda i yrkesaktiv ålder minskar.

Sverige behöver fler som kan arbeta och betala skatt så att inte försörjningsbördan per skattebetalare stiger.

– Det kan vara jättesvårt att förstå om man bara ser till dagsläget, men vi tänker nu 10–20 år framåt i tiden, preciserar Mikael Sjöberg, som samtidigt betonar att om det ska fungera krävs stora utbildningssatsningar för kortutbildade utrikes födda. I dag finns 116 000 arbetssökande med högst grundskola i bagaget, och antalet väntas öka.

Det närmaste året väntas alltså matchningssvårigheterna accentueras ytterligare, då gapet fortsätter att vidgas mellan kvalifikationskraven för befintliga lediga jobb och de arbetssökandes kompetens.

Tudelningen på arbetsmarknaden blir allt tydligare. Under andra halvåret 2016 spås de svagare grupperna av arbetssökande – utom-europeiskt födda, arbetslösa över 55 år, personer med nedsatt arbetsförmåga eller utan gymnasieutbildning – att passera gränsen 75 procent av de inskrivna.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“ Fakta. Långsamt sjunkande arbetslöshet

Under 2015 och 2016 skapas sammanlagt 111 000 nya jobb. Många av de nya jobben kommer i de delar av privata tjänstesektorn som är beroende av hushållens konsumtion, som handel, hotell och restaurang. Även offentlig tjänstesektor ökar, med brist på högskoleutbildade.

Sysselsättningen inom industrinära tjänster ökar mer än tidigare. Mer arbetskraftsbrist inom it och teknik.

Ungdomsarbetslösheten minskar, men de utan gymnasiekompetens får fortsatt svårt.

Arbetskraftsutbudet ökar starkt, med 90 000 personer på två år, främst på grund av nettoinvandring. Arbetslösheten minskar bara svagt. “

DN 11 juni 2015:

“ Avtalet med Spotify är en flykt från kärnaffären

Kommentar. I takt med att telefonerandet blir billigare försöker telebolagen tjäna pengar på annat. Det är i ljuset av detta som Telia Soneras affär med Spotify kan ses.

Att Telia Sonera lierar sig närmare med Spotify genom att pytsa in nästan 1 miljard kronor i den olönsamma musikt-jänsten är en trend i tiden. Den gamla kärnaffären, att låta folk ringa till varandra, blir en allt mer standardiserad lågmarginalaffär. För att tjäna pengar försöker bolagen kravla sig upp i värdekedjan. Telia Soneras vd Johan Dennelind har pratat om att hitta samarbeten utanför telefonerandet, om att ”leverera mervärde till kunden på toppen av nättjänsterna” genom att ingå i ”olika partnerskap”. En sådan samarbetspartner var sedan tidigare Spotify. Dessutom har Telia Sonera bland annat köpt in sig i hörlursbolaget Zound Industries.

Det Kinnevikägda noterade telekombolaget Millicom – som är verksamt i Afrika, Sydamerika och Latinamerika – har gått ännu längre. Bolaget har köpt andelar i e-handelsbolag och kabel-tv-bolag. Tanken är att Millicom ska växa inom datatrafik, betalningar via mobilen, bredband, kabelnät och tv. Företaget hämtade sin nye vd Mauricio Ramos från det stora kabel-tv-bolaget Liberty Global.

Millicoms förre vd Hans-Holger Albrecht har pekat ut den amerikanska e-handelsjätten Amazon som sin förebild eftersom bolaget

erbjuder sina kunder ”vad helst de vill ha”. Amazon började med böcker men säljer nu allt möjligt.

Telekombolaget Ericsson kikar också utanför sin gamla kärnaffär, infrastruktur för -mobiltelefoni. Vd Hans Vestberg talar om molntjänster, ip, tv och medier i ”det uppkopplade samhället”. Ericsson är till exempel störst i -Europa på textning av tv-sändningar och öppnade nyligen ett kontor i USA för just textning. Det handlar inte om att översätta, utan om textning på samma språk som talas i programmet.

Frågan är vad alla de här mer eller mindre yviga nya investeringarna leder till. Å ena sidan vill väl ingen att bolagen fastnar i det gamla som Facit – ett bolag som alltför länge höll fast vid sina mekaniska räknemaskiner. Å andra sidan brukar stora bolag må bra av att hålla sig till sin kärnaffär och inte nervöst svepas med av minsta vind.

I fallet Telia Sonera och Spotify får musiktjänsten nu konkurrens från Apples tjänst Apple Music. Styrkeförhållandet dem emellan är som mellan en kattunge och en elefant. Musiktjänster är därtill en lågmarginalprodukt.

Alla investeringar blir inte fullträffar när tele- och telekombolag söker sig fram i det nya landskapet. För 15 år sedan investerade Telia i den mobila portalen Speedy -tomato. Där rök runt 1 miljard kronor, enligt tidigare uppgifter till DN.

Birgitta Forsbergbbirgitta.forsberg@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Trots alla råd – dålig idé att ta ut pensionen tidigt

Att fortsätta jobba men ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den, kan ge något högre inkomst de första åren efter 65 års ålder men ger sedan en garanterat lägre allmän pension resten av livet. Det visar en genomgång som Pensionsmyndigheten gjort om fördelar och nackdelar med att ta ut pensionen för placering i kapitalförsäkring.

Blivande pensionärer kontaktas ofta av företag och försäkringsbolag som ger rådet att börja ta ut den allmänna pensionen från 61 års ålder samtidigt som man fortsätter att arbeta med lön.

TT “

DN 11 juni 2015:

”Hen” kan upplevas som ett hot

“ Varför orsakar ”hen” en så häftig debatt? Forskaren Daniel Wojahn menar att både förespråkare och motståndare tror att ordet kommer att påverka synen på manligt och kvinnligt i samhället.

Språket har större betydelse för hur vi ser på vår omgivning än vad vi kanske tror – ja, till och med för hur vi formar hela samhället, menar en del. Debatten om begreppet hen, som rasade intensivt för ett par år sedan, är ett exempel på detta.

I förra veckan presenterade Daniel Wojahn sin doktorsavhandling. Han har undersökt bakgrunden till ord som ombudskvinna, brandbekämpare och hen – och varför reaktionerna på dessa feministiska språkförändringar blivit så häftiga.

Redan har forskningsresultaten väckt debatt, något Patrik Hadenius uppmärksammade i sin språkspalt i söndagens kulturdel här i DN. Bland annat fick SVT stänga av sitt kommentarsfält efter att ha tagit upp avhandlingen på sin webbsajt.

– Jag har alltid varit intresserad av språk och av hur språket används för att konstruera vårt samhälle. Både analyserna i min avhandling och debatten som den tydligen väcker visar att många tycker att det är mycket betydelsefullt vilka ord och begrepp vi använder, konstaterar Daniel Wojahn.

I sin doktorsavhandling, med titeln ”Språkaktivism”, fokuserar han på de senaste femtio årens feministiska språkförändringar. Ämnet blev verkligen aktuellt när ”hen” lanserades som ett alternativ till ”han” och ”hon” – men också som ett ord som kan användas när någon varken känner sig som kvinna eller man.

Reaktionerna blev minst sagt häftiga, konstaterar Daniel Wojahn. I sin avhandling analyserar han närmare två tusen negativa inlägg som postades i kommentarsfält på tidningars webbplatser, bland annat på DN:s nätupplaga.

– De flesta av kritikerna utgår ifrån att kön är något medfött och oföränderligt. Samtidigt befarar de dock att bruket av ”hen” kan bidra till att kategorin kön blir upplöst och att alla kommer att bli ”en och samma massa”.

Den här uppfattningen – att könstillhörigheten är oföränderlig samtidigt som ordet hen kan leda till att vi snart inte längre kommer att tala om ”män” och ”kvinnor” – kan tyckas motsägelsefull.

– När jag studerade webbkommentarerna fann jag att många ansåg att syftet med begreppet hen var att försvaga mannens ställning i samhället och till och med att utrota mannen, säger han.

Den period som Daniel Wojahn studerat sträcker sig från 1960-talet fram till i dag. Under de åren har kvinnorörelsen, homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera personer skapat många nya ord. Målet har varit att förändra rådande normer kring kön och sexualitet. ”Ombudskvinna”, ”kvinnskor”, ”hoan”, ”h@n”, ”intergender”, ”cisperson” är några av de ord som lanserats. Vissa använder nu ”en”

som ersättning för ”man”, exempelvis ”När en kommer ut från stationen ska en gå till vänster”.

– Många aktivister menar att språkbruket under de senaste femtio åren har haft mannen som prototyp. Dessutom kritiserar de att heterosexualitet konstrueras som norm genom språket och att transpersoner diskrimineras.

– Ett ord som brandman ger ju en tydlig manlig association, men även med ord som präst och lärare får nästan alla bilden av en man på näthinnan. Försöken att använda ”brandbekämpare” eller ”brandsoldat” i stället för brandman är en väg att bryta den normen, säger Daniel Wojahn.

Han kom till Sverige för sex år sedan efter att ha bott länge i Berlin. Även i Tyskland förs samma debatt som i Sverige, med en viktig skillnad.

– Det språkliga förändringstrycket kommer underifrån, från kvinnor och hbtq-rörelsen. Men i Sverige hävdar kritikerna mot ”hen” och andra nya ord att dessa är något som införs uppifrån, av medierna och staten. Det är något som inte märks i den tyska debatten.

Daniel Wojahn visar också att svenska språkvårdare har en annan syn på språket än både aktivisterna och de som reagerar emot de nya orden.

– Språkaktivisterna vill arbeta för en social förändring genom språket. Språkvårdare däremot beskriver språk i stor utsträckning som något som bara speglar samhället och inte något som konstruerar samhället, säger han.

– Mina analyser av betydelsefulla språkhandböcker visar att exempelvis Svenska Akademien och Språkrådet betraktar språk och samhälle som skilda fenomen.

Hur vill du gå vidare i din forskning?

– Jag vill fortsätta att studera hur till synes neutrala begrepp påverkar oss, som exempelvis cyklist. Kognitionspsykologiska studier av andra språk visar ett även ett sådant könsneutralt begrepp framkallar bilden av en man inom de flesta av oss.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se

“ Fakta. Daniel Wojahn

Ålder: 34 år.
Bor: Stockholm och Berlin.
Familj: Vänner, bror, mamma, pappa.
Bakgrund: Uppvuxen i Tyskland där han studerade språkvetenskap, kom till Sverige 2009. Doktorerat i nordiska språk vid Uppsala universitet.
Gör: Forskar om språk och makt, språk och diskriminering, språk och kön.
Aktuell: Doktorsavhandlingen ”Språkaktivism” (Uppsala universitet och Södertörns högskola) som handlar om feministiska språkförändringar i Sverige under femtio år.

Fakta. ”Hen” fanns redan på 1960-talet

Redan 1966 föreslog den nu avlidne språkvetaren Rolf Dunås att ”hen” borde införas i det svenska språket. I en liten artikel i Upsala Nya Tidning menade han att man borde skapa ”det tvåkönade ordet hen”. Bland annat hänvisade Dunås till finskans könsneutrala pronomen ”hän”, som kan ersatta ”han eller hon”.

Så här fortsatte Rolf Dunås:
”För egen del kan jag drömma om att man från ’han’ gick ett steg framåt i vokalsträckan och från ’hon’ två steg tillbaka och uppfann det helkönade ordet ’hen’ med ett kort e, (’hin’ är ju upptaget’).”

Rolf Dunås skrev vidare att det pedantiska, klumpiga och tjatiga uttryckssättet ”han eller hon” måste vara en plåga för uppsatsrättare.

Vilka blev då reaktionerna på hans förslag? Sonen Dag Dunås berättar:
– Jag har inget minne av att ”hen” var uppe vid middagsbordet eller ens användes hemma. Pappa använde inte ordet själv. Exempel på det är att han i Högskolan i Växjös personaltidning 1977 använde ”hon eller han” i sammanhang där han kunde ha använt ”hen”. Det var nog inte pappa som kom på ”hen” utan ordet var uppe till diskussion i akademiska kretsar redan 1957. Pappas språkspalt är dock det första kända offentliga belägget.

Sonen Finn Dunås säger att hans pappa Rolf i första hand tyckte att man skulle använda pronomenet ”hen” som ersättning för ”han eller hon”.– Han lanserade nog ”hen” lite skämtsamt. Inte för att det skulle användas i de fall där man vet vilket kön det handlar om. “

DN 11 juni 2015:

“Att ”hen” kommit med i SAOL kommer att öka användningen

Ordet hen finns med i den senaste, fjortonde upplagan av Svenska Akademiens ordlista (SAOL) som utgavs i april i år. Det var en unik händelse.

– Vi har inte tidigare upplevt, och kommer nog inte en gång till att få uppleva, att ett nytt pronomen tas upp i det svenska språket, säger Sven-Göran Malmgren.

Han är huvudredaktör för nya SAOL och arbetar på Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.

Att det handlar om en unik språklig händelse visar också det faktum att Norstedts lanserade den nya ordlistan med reklambudskapet ”Hen är här nu.”

En förutsättning för att ett nytt ord ska upptas i SAOL är att det används av många – och helst i hela landet. Och ”hen” uppfyller båda de kraven.

Att debatten om hen varit intensiv har inte påverkat Svenska Akademien under arbetet med den nya ordlistan.

– Ordet hen började användas någon gång 2010 och vi var till en början tveksamma till att ta med det i ordlistan. Men så för att par år

sedan hände något. Ordet började bli allt mer allmänt använt och då ska det självklart tas med i SAOL, säger Sven-Göran Malmgren.

Han är förvånad över att ”hen” fick ett så snabbt genomslag.
– Mycket förvånad till och med.

Använder du själv ”hen”?
– Nej, möjligen i något skämtsamt sammanhang.

Kommer användningen att öka?
– Ja, det är jag säker på. Nästan alla ord som kommer med i SAOL får en ytterligare skjuts framåt.

I en rekommendation från förra året skrev Språkrådet att vi skulle tänka efter innan vi använder ordet hen, ordet provocerar och kan ta fokus från det vi vill ha sagt.

Gäller detta även i dag?
– Om ordet används i formella sammanhang kan det irritera en del läsare och det är inte bra.

”Hen” har två funktioner. Dels är det ett könsneutralt pronomen som används i stället för ”vederbörande” och ”han” och ”hon”. Dels är ”hen” ett begrepp som används av dem som inte vill bli omtalade som en han eller en hon. Det senare kan gälla när personer inte känner sig hemma i den traditionella könsuppdelningen mellan man och kvinna och därför tycker att hon eller han inte passar för att beskriva dem.

Redan på 1970-talet fanns det förespråkare som menade att ”hen” borde införas i svenska språket. Men den gången var gensvaret till skillnad mot nu inte särskilt stort.

Vad beror det på?
– En avgörande skillnad är att vi i dag talar om det tredje könet, det vill säga att någon inte känner sig som vare sig man eller kvinna. Den diskussionen fanns inte på 1970-talet.

Vid en genomgång för ett år sedan såg man att ”hen” användes i tio procent av alla studentuppsatser, i mängder av tidningsartiklar och även i domstolar. Ordet hade alltså fått en ganska stor spridning – en spridning som torde ha ökat.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Lägenheter byggs – men de unga har inte råd att flytta in

För första gången på länge byggs det så mycket bostäder i Stockholms län att det täcker behovet. Men samtidigt växer gruppen som inte har råd att flytta in i de nya lägenheterna och husen. Ungdomar, studenter och nyanlända har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. – Det är den bild vi ser, dessvärre, säger Elin Blume, utvecklare på Länsstyrelsen.

I Länsstyrelsens årliga rapport om bostadsmarknaden, som presenteras i dag, konstateras att bostadsbyggandet just nu är högt och att det fortsätter att vara högt de kommande åren.

– Det är ett riktigt trendbrott och det är alldeles nödvändigt. Bostäder är nyckeln till att Stockholm ska klara att driva tillväxten i Sverige, säger landshövding Chris Heister.

Kommunernas sammanlagda mål överstiger nu regionens uppskattade behov av 16 000 nya bostäder årligen. Men alla kommuner i länet uppger att de har underskott på bostäder och behovet är som störst av mindre hyres- och bostadsrätter.

– Det är viktigt att vi nu ligger på den nivå som befolkningsutvecklingen ställer krav på. Men vi måste ligga kvar där, uthålligt, så att vi bygger i kapp bostadsbristen, säger Chris Heister.

Samtidigt som bostadsbyggandet ökar har det blivit svårare för allt fler hushåll att etablera sig på bostadsmarknaden. Kommunerna bedömer att det är särskilt svårt för ungdomar, studenter och nyanlända att komma in.

– Det är en dyster bild. Det är dyrare och svårare att få tillgång till en bostad. Andelen hyresrätter har, i ett längre perspektiv, minskat markant, och bostadspriserna har ökat ganska kraftigt, säger Elin Blume.

Rapporten pekar också på andra faktorer som försvårar inträdet på bostadsmarknaden: kraven för att få ett bostadslån har ökat och de hyresvillkor fastighetsägare och bostadsbolag ställer är för många svåra att uppnå. Enligt Boverkets analys kan många ligga i riskgruppen att inte kunna teckna ett förstahandskontrakt.

Boverket konstaterar också att unga vuxna samt de som är 75 år och äldre generellt sett inte har tillräckligt hög disponibel inkomst för att kunna ta lån och köpa en bostadsrätt om ett rum och kök oavsett läge i länet. Stockholm är den storstadsregion där andelen unga vuxna med egen bostad är minst – knappt hälften av alla 20–27-åringar.

– Det finns utmaningar kring detta. Vi måste bygga mer flexibelt – och det görs också, det är roligt att vi bygger fler hyresrätter, fler små lägenheter, fler studentbostäder och försöker hitta lösningar för att bygga billigare. Men vi löser inte allt, alla tidigare tillkortakommanden, på en dag, säger Chris Heister.

Sedan år 2000 har drygt 120 000 hyresrätter omvandlats till bostadsrätter, som nu är den vanligaste upplåtelseformen. Av de inflyttningsklara bostäderna i nyproduktion har drygt två tredjedelar varit bostäder som kräver en kapitalinsats, det vill säga bostadsrätter eller äganderätter.

Men de som flyttar in i ett nytt hus lämnar väl en äldre lägenhet efter sig?
– Nyproduktion är dyrare än det befintliga beståndet, men att människor flyttar till nyproduktion frigör äldre lägenheter, det är sant. Men nu är det ganska låg rörlighet på bostadsmarknaden så det är svårt att komma in den vägen också, säger Elin Blume.

Rörligheten på bostadsmarknaden har minskat under den senaste tioårsperioden. Enligt Länsstyrelsens analys beror det bland annat på bostadsbristen. Men även reavinstskatt och avgifter i samband med ett bostadsköp påverkar viljan att flytta från en bostadsrätt eller äganderätt, liksom sänkt fastighetsskatt och avdrag för räntekostnader.

Höga hyror i nyproducerade bostäder, i kombination med att hyresrätterna blir färre, ökar också svårigheten för hushåll i hyresrätter att flytta. Många äldre bor i stora – ofta otillgängliga – bostäder, och om förutsättningarna för att flytta till en bostad som mer passar deras behov ökar skulle det kunna gynna rörligheten på bostadsmarknaden, menar Länsstyrelsen.

Vad ska ni göra åt det?
– Vi löser inte allt med att bara bygga, det krävs andra åtgärder också. Men de rent politiska frågorna överlåter jag till politiken. De kan jag inte göra något åt som landshövding, men jag kan ha – och har – diskussioner med regeringen, säger Chris Heister.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

“Fakta. Trångbodda och hemlösa

Nyanlända familjer ofta trångbodda
Under 2014 blev närmare 5 600 nyanlända kommunmottagna i Stockholms län. Merparten av dem bosatte sig på egen hand, ofta hos släkt eller vänner. De som ordnar sitt boende på egen hand är ofta trångbodda, vilket är en i längden ohållbar situation som särskilt drabbar barnen hårt, menar Länsstyrelsen. Trångboddheten kan också ytterligare förvärras när anhöriga får uppehållstillstånd och familjer återförenas i Sverige.

För nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd har kommunen som tecknat avtal med Länsstyrelsen om mottagande ett ansvar för att erbjuda bostäder. Under 2014 var det 300 personer för Stockholms läns del. Under 2015 bedöms behovet öka till drygt 2 500 nyanlända.

Hemlösa ofta psykiskt sjuka
Enligt Socialstyrelsens senaste hemlöshetsräkning från 2011 fanns det totalt 8 300 hemlösa i Stockholms län. För ett tiotal år sedan var andelen hemlösa missbrukare stor. I dag dominerar hushåll med svag ekonomi. Andra grupper där hemlösheten ökar är personer med psykiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

2,6 miljoner invånare, drygt, tros Stockholms län ha 2030. Den kraftiga befolkningsökningen förväntas fortsätta.

157 000 bostäder i länet finns hos allmännyttan. Danderyd, Nacka, Salem, Täby och Vaxholm saknar allmännyttiga bostadsföretag.

2 800 personer av de hemlösa i Stockholm har en långsiktig boendelösning i en försöks- eller träningslägenhet. “

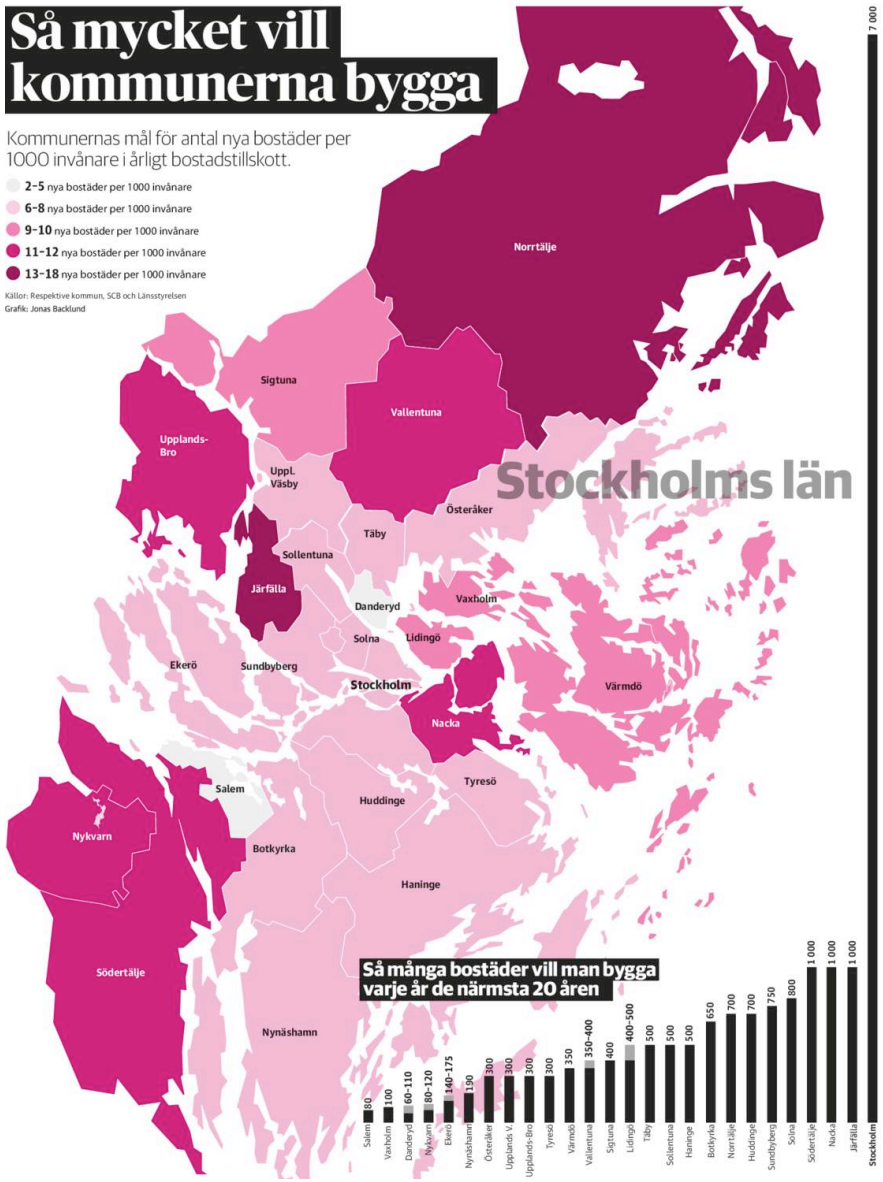

DN 11 juni 2015:

“ Fler i jobb – men inte de mest utsatta

Över 50 000 nya jobb väntas i Stockholms län 2015–2016. Men arbetslösheten sjunker inte i takt – de mest utsatta grupperna bland de arbetslösa är extra problematiska i Stockholm.

Arbetsförmedlingens prognos för länet åren 2015–2016 är delvis positiv. Näringslivet ser ljust på framtiden och Stockholm är fortfarande bäst i klassen, arbetslösheten väntas bli 6,0 procent i slutet av året och sjunker ytterligare till 5,7 procent mot slutet av nästa år. Stockholm och Uppsala län har lägst arbetslöshet i landet.

– Vi tror på en ganska stor jobbutveckling inom byggindustrin. Den privata tjänstesektorn går upp lite grann, men det är väldigt betydelsefullt eftersom den sektorn är så stor i Stockholm, säger Julia Asplund på Arbetsförmedlingens analysavdelning.

I den offentliga sektorn finns en stor brist på personal.

– Det är mycket bekymmersamt. Jag vill särskilt lyfta fram sjuksköterskebristen, det är väldigt viktigt, säger Julia Asplund.

Stockholm har brist på personal inom yrken som kräver utbildning och överskott inom yrken som inte har lika höga utbildningskrav. Det skapar en obalans och gör det svårt för de utsatta grupperna bland de arbetslösa, det vill säga de som har högre sannolikhet att hamna i långvarig arbetslöshet. Till utsatta grupper räknar arbetsförmedlingen de som har högst förgymnasial utbildning, de som är födda utanför Europa, de som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och de som är äldre, 55–64 år.

– Sedan 2004 har andelen utsatta bland de arbetslösa gått från 49 till 72 procent. De som bara har förgymnasial utbildning är extra problematiska för Stockholms del, säger Julia Asplund.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

“ Fakta. Bristyrken och överskottsyrken

Bristyrken
Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker
Civilingenjörer inom bygg och anläggning
Förskollärare
Geriatriksjuksköterskor
Golvläggare
Kockar
Lastbilsförare
Mjukvaru- och systemutvecklare
Sjuksköterskor, grundutbildade
Sjuksköterskor, psykiatrisk vård

Överskottsyrken
Brevbärare
Ekonomiassistenter
Försäljare, dagligvaror
Försäljare, fackhandel
Grovarbetare inom bygg och anläggning
Informatörer
Köks- och restaurangbiträden
Lagerarbetare
Vaktmästare
Vårdbiträden “

DN 11 juni 2015:

“ <u>När byråkratin hindrar utopin</u>

Löftena i femtiotalets teknikoptimism infriades aldrig. Men varför hände inget? Roland Paulsen läser en bok där byråkratin pekas ut som framstegets fiende.

Under sent 1800-tal skrev den anarkistiske vetenskapsmannen Peter Kropotkin om hur ny teknologi snart skulle befria människan från arbete och slit. Inte bara männen skulle befrias. Även ”hushålls-slavarna”, det vill säga kvinnorna, hade mycket att se fram emot. I framtiden skulle husen länkas samman av vidsträckta nät av vatten-ledningar, spekulerade Kropotkin. Dessa skulle i sin tur kunna värma upp hus så att kvinnor slapp eländet med att elda. Automatiska maskiner skulle vidare ta hand om tvätt och disk. Gasledningar skulle dras till spisen. Till och med skoputsningen skulle maskiner ta hand om.

50 år senare hade inte bara Kropotkin utan även 1800-talets science fiction-författare fått många av sina visioner förverkligade. Nu hägrade andra uppfinningar bortom horisonten: teleportering, flygande skor, traktorstrålar, androider, Marskolonier. Kanske vågade idéer, men inte *så* vågade givet hur metafysisk elektriciteten en gång måste ha tett sig.

Vad vi i dag måste konstatera är dock att femtiotalets framtidsteknologi aldrig realiserades. Varför?

Den frågan tar antropologen David Graeber sig an i boken ”The utopia of rules”. Graeber är härligt besviken. Varför fick vi inget av det vi en gång drömde om? Särskilt upprörd är han över avsaknaden av flygande bilar – en upprördhet som flera borde dela givet att detta trots allt är 2015, samma år som Michael J Fox en gång besökte i åttiotalsklassikern ”Tillbaka till framtiden 2”.

Hur otroligt lite har inte hänt? Vad har vi att skryta med? Internet? En globalt åtkomlig kombination av bibliotek, postverk och postorderkatalog? Föreställ er hur ett scifi-fan från femtiotalet skulle ha reagerat på internet, uppmanar Graeber. ”Femtio år och det här är det bästa vetenskapen kunde hitta på? Vi förväntade oss datorer som kunde tänka!”

Den påfallande nedgången av nya teknologier efter femtiotalets mikrovågsugn, p-piller och laser blir Graebers ingång till en rasande kritik av ett fenomen som blivit till ”det vatten som vi simmar i”: byråkratin. Överallt återkommer den, utopin om att strukturera liv, forskning, skapande, arbete efter på förhand bestämda regler. När människor tvingas fylla i formulär och rapportera för att hålla regleringsutopin vid liv dör allt som har med lust och kreativitet att göra.

Tydligast är detta på universiteten där kreativa ”knäppskallar” tidigare kunde gömmas undan och leva relativt ostört. Oftast kom dessa knäppskallar inte fram till något av värde, men då och då hände det att någon fick en rolig idé. I dag är universitetet en plats för varumärkesmedvetna administratörer som ägnar dagarna åt att skriva anslagsansökningar, skriver Graeber. Textproduktionen sker i meriteringens snarare än idéernas tjänst och de bångstyriga knäppskallarna lär sig snabbt att de kan dra åt helvete. Formella nätverk av ”samarbeten” premieras, särskilt stora sådana som mångmiljardprojektet The Human Genome Project där människans gener kartlades och den mest revolutionerande upptäckten blev att våra gener är avsevärt färre än risplantans – ett resultat som knappt lett till något och som kan jämföras med hur James Watson och Francis Crick 50 år tidigare lyckades upptäcka dnamolekylens struktur med försvinnande små medel.

En gång var befrielsen från byråkratiska system ett mål som förknippades med den politiska vänstern, påminner Graeber. Nu när vänstern mest verkar vilja gå tillbaka i tiden några decennier har byråkratikritiken tagits över av högern. ”Byråkrati” förknippas med ”stat” och stat är, som anarkisten Graeber också anser, oftast något dåligt.

Det som osynliggörs i högerns byrå-kratikritik är emellertid den massiva byråkratisering som även präglar privata företag. Här är byråkratiseringen mer ideologisk i den meningen att den döljs bakom en förment instrumentell rationalitet. ”Frihandel” förknippas inte med byråkrati, men är i själva verket en ytterst reglerad verksamhet styrd av administrationsvidunder som Världsbanken, WTO, IMF, EU och så vidare.

När den snabbväxande finanssektorn backas upp och allierar sig med statsmakterna produceras därtill ”resultat som har slående likheter med forna Sovjetunionens värsta byråkratiseringsexcesser”, enligt Graeber.

Efter att ha gått igenom byråkratins historia landar Graeber i en lysande analys av våldets natur. Det som i grunden driver byråkratiseringen är varken diskurser eller ideologier, utan krassa maktstrukturer. Den som inte efterlever byråkratins regelverk straffas. Själv tvingades Graeber genomgå en förtvivlad process för att få juridisk fullmakt för sin sängliggande mor – en process som på grund av att en namnteckning hamnat på fel rad förlängdes så pass att hans mor hann dö under tiden.

Graeber utgår flitigt från egna erfarenheter för att konkretisera sina resonemang. Pedagogiskt hade boken tjänat på en tydligare disposition, men även stilistiskt lyckas han visa att världen blir vackrare av mindre struktur och mer av organisk livfullhet.

Roland Paulsen “

“Fackbok. David Graebers ”The utopia of rules”

David Graeber

”The utopia of rules”

Melville House “

DN 11 juni 2015:

“ Vårdnadstvister. Att strålkastarljuset ständigt sätts på föräldrarna i rättssalen går ut över barnen

Den senaste månaden har man i DN kunnat ta del av Maciej Zarembas reportageserie ”Rättvisans demoner”, samt efterföljande debatt.

Berättelserna som skildras är tyvärr inte unika händelser, utan bara några av de många ärenden som numer är juristens vardag. Jag tvingas i dag förbereda mina klienter på att det är stor risk att de kommer att anklagas för alkoholmissbruk, misshandel, olaga hot och sist, om inget annat fungerar, övergrepp på barnet.

Den förälder som vill utesluta den andra vet att det krävs starka skäl för detta, då barnet har rätt till båda sina föräldrar. Deras juridiska ombud känner till detta och drar sig inte för att spela ett högt spel. Nästan alltid sker anklagelserna efter att tvist uppstått. Det är ett vinnande koncept, om så bara tillfälligt.

Domstolarna i vårdnadsmål är rätt luttrade och är i dag väl medvetna om problematiken. Men då juridikens utgångsläge är barnets och inte föräldrarnas räcker det med ”risken att barnet far illa” för att domstolen måste ta hänsyn till vad som påstås.

Risken uppstår vid förälderns påstående om den andra förälderns olämplighet. Även när alla misstankar är utraderade lever anklagelserna kvar, enligt uttrycket: ”ingen rök utan eld”.

I andra delen av Maciej Zarembas serie får vi höra Eriks berättelse, han som anklagas för att ha våldtagit sin dotter. Berättelsen skulle kunna vara från någon av mina klienter. Vem som helst kan drabbas av dessa anklagelser. Det kan bli du, om du är man och pappa.

Eftersom föräldraskapet än i dag fortfarande vilar på ojämlika grunder har kvinnor råd att agera drastiskt för att nå sitt mål. Olika värdegrunder beroende på förälderns kön gör att mammor i en tvist har övertaget, medan pappor måste lägga all sin kraft på att försvara sig och bevisa att han är precis som alla andra föräldrar.

Som verksam barnrättsjurist och ombud åt både mammor, pappor och barn i processer som rör barn är det alldeles uppenbart att fokus ligger på de vuxna, trots Barnkonventionens klara riktlinjer att myndigheter i alla beslut där barn berörs skall utgå från barnet. Lagstiftningen kring föräldraskap är i dag inte till för att definiera barnets position i relation till sina föräldrar utan för att klargöra föräldraskapets olika värdegrunder, precis som Annika Rejmer (DN 3/6) påpekar är förklaringen till socialtjänstens handläggningsproblematik. Perspektivet är tydligt och drabbande.

Det ligger ett ständigt strålkastarljus på föräldrarna så snart vi debatterar barnets rätt till sina föräldrar, så snart socialtjänsten har att utreda vad som är till barnets bästa och – inom mitt gebit – så snart domstolen har att pröva barnets bästa.

Föräldrar delas upp i bättre eller sämre, man tenderar att glorifiera eller fördomsfullt fördöma.

Socialtjänstens oförmåga att särskilja barnets rätt och behov i relation till en förälders subjektiva påstående leder sällan till lösningar. Tvärtom skapar det konflikter då socialtjänsten, som ska vara objektiv, misslyckas med detta. Det finns rekommendationer som socialstyrelsen upprättat kring hur utredningar i vårdnadsmålen ska gå till. Bara att följa manualen. Varför görs inte det? För så länge problemlösningen fokuseras på en gradering av föräldraskapet så kommer vi att vada runt i de vuxnas träsk av självcentrering och värderingar som oundvikligen skymmer barnets perspektiv. Naturligtvis bäddar ett så grundläggande och förlegat systemfel för konflikter, tvister och ett barn som kommer i kläm.

Föräldraskapet är inget könskrig, för eller emot. Det är beklagligt att Kajsa Ekis Ekman (DN 25/5) fortsätter att demonisera pappors föräldraskap. Hennes redovisade statistik om radikalt ökade anmälningar av våldtäkter mot barn, där anmälaren inte bevittnat övergreppet utan anmäler på grund av en misstanke, tyder ju på att något inte står rätt till.

Det är dags att sluta fokusera på föräldrarna. Och att börja se barnet.

Lena Celander Jörgensen Barnrättsjurist som arbetar med rättsprocesser som rör barn i domstolar över hela landet. “

DN 12 juni 2015:

“ Svårt bita den hand som föder

Kommunerna har blivit nyhetsfabriker, går det att läsa i Dagens Samhälle. På mindre än tio år har antalet kommunikatörer mer än fördubblats. I stället för att gå via journalister vänder sig kommunhusen nu oftare direkt till medborgarna med budskap de vill förmedla. På så sätt slipper de både kritiska följdfrågor och refuseringar.

I Göteborgs stad, som toppar listan, finns det nästan dubbelt så många kommunikatörer som folkvalda. 145 personer (!) jobbar med att förmedla de budskap som kommunfullmäktiges 81 ledamöter tar beslut om.

Förpackning, förpackning, förpackning. Och så lite innehåll. Så ser politiken ofta ut i dag.

Kommunikatörerna är inte bara många i relation till de folkvalda. De 145 kan också jämföras med att det på Göteborgs-Posten, stadens största tidning, arbetar drygt 100 journalister. Alltså finns det fler anställda med uppdrag att förse medborgarna med kommunens perspektiv än det finns personer på tidningen att granska om det stämmer.

Men det är varken de svällande informationsavdelningarna eller de krympande redaktionerna som utgör den största faran. Den oberoende journalistiken – och i förlängningen granskningen av makten – utmanas ännu hårdare från annat håll.

I veckan framkom det att Telia kommer att betala lönen för en Aftonbladet-korrespondent i Silicon Valley. Och i Svenska Dagbladets nya tv-satsning ”Neuraths toppmöte” åker den prisbelönta journalisten runt i en sponsrad Volvobil och ställer vänligt formulerade frågor till näringslivs-oppar. I det första avsnittet till en av AB Volvos ägare.

Fenomenet är inte nytt. Alla mediehus laborerar just nu med nya sätt att tjäna pengar när intäkterna från annonser i pappersupplagorna tryter.

Som ett led i det har SvD tidigare lagt ut material från Handelsbankens påkostade tv-kanal, där banken ser till att det produceras ekonominyheter. Sedan i våras har Nordea en liknande satsning med TV4. Precis som kommunerna föredrar företagen att själva ta makten över vad som ska förmedlas och hur. Och till skillnad från många av landets tidningar har de råd.

Mediebranschen är pressad, och att bolagen försöker hitta nya lösningar är självklart. Men i samma stund som vi accepterar att de som ska granskas får makt över innehållet lever den oberoende journalistiken mycket farligt.

Amanda Björkman amanda.bjorkman@dn.se “

Kapitel 11: Något om det som händer ute i världen.

Innehåll:

Sid
547 Så blev segern i kriget en förlust för hela Italien
550 Pikettys förslag leder helt fel
551 Därför ville människor i DDR ange varandra
554 Sverige ska hjälpa fattiga i Rumänien
555 Vård, utbildning och vatten har gett romer hopp om framtiden
559 Ukrainas ledare varnar för en rysk offensiv
561 Bilden av paret Clinton som ohederligt har bitit sig fast
562 Svenska storföretag försökte påverkaUSA
563 Ny lag stoppar övervakning
564 FN-chefen efterlyser ny vapenvila i Jemen
564 Uppgörelse med ett slitet Grekland nära
566 Grekerna kan missa betalning
567 Ingen ska behöva uppleva det vi fick genomlida
571 Vänstern sitter fast i dogmerna
572 Svenska vapen ska stoppa IS
572 Aggressivt Ryssland hot i Östersjön
574 President Erdogan favorit i svenskstaden Kulu
577 AKP vill att turkar ska hålla käften
577 Mannen som är på väg att stiga av demokratin
581 Tusentals protesterar i politiskt känslig tid
583 Varnar för rysk invasion
584 Demonstranterna laddar inför G7-batalj
585 Merkel öppnar för brittiska EU-krav
586 Grekland ber om uppskov med betalning
587 De flydde från kriget till krisen
589 Grekerna sätter allt på ett kort
590 Miljoner har lämnat sina hem
591 17 000 poliser ska bevaka G7-mötet
593 Långt kvar innan Bric tar över världsekonomin
594 Balterna hukar under hotfull skugga från öst
599 Arresteringsvåg efter bombdåd vid valmöte
601 Toppmötet störs av europeiska kriser
602 Erdogan får skrota sin plan
603 Resultatet skylls på storhetsvansinne
604 Skål – sedan började allvaret
604 Bitarna passar inte i regeringspusslet
606 HDP samlar ett brett stöd
607 G7-länder enade mot global uppvärmning
608 Tongångarna skärps om grekiskt nödlån
609 Ryska tv-stjärnan tar strid mot Putin
611 Nöden växer i östra Ukraina
612 Hjälp Grekland i kampen mot korruptionens hydra
615 Feminister pressas när Kina stoppar nya idéer
617 Påven inför tribunal mot övergrepp
618 När Obama inte kom till byn
619 Obama på spaning efter en strategi
620 Dödssprutor kan strida mot grundlagen

DN 1 juni 2015:

“Så blev segern i kriget en förlust för hela Italien

I dagarna har det gått 100 år sedan Italien gick med i första världskriget. Men vad var det som drev landet in i skärselden? Motiven var tvivelaktiga och utgången, trots segern, ledde landet i fördärvet, skriver Andreas Danielsen.

Längs dalbottnen ringlar sig en strimma kristallklart vatten. Tät barrskog kläder de branta ravinerna under majestätiska toppar av vitgrå kalksten. Den lilla dalen Lepena, insprängd i de slovenska alperna vid gränsen till Italien, kan göra en besökare salig. Men idyllen ruvar på en kuslig hemlighet: längs de taggiga bergsryggarna löpte i flera år en krigsfront. Efter någon timmes vandring uppför dalens västra krön snubblar man över järnskrot och förfallna skansverk – resterna efter det första världskrigets kanske mest dramatiska skådeplats. Här kastades italienska trupper fram i vågor mot Österrike-Ungerns försvarsvärn. Längs tiotals branta mil riktades anfallen inte framåt, utan uppåt. En generation italienare offrades: 690 000 dödades, 1 000 000 sårades svårt.

Vad drev Italien in i denna skärseld? Svaret är chockerande: naken opportunism och lättsinnig krigsromantik. Italien var aldrig hotat. När världskriget bröt ut 1914 var landet allierat med Österrike-Ungern och Tyskland. Men Italien förklarade sig neutralt. Folkopinionen, Vatikanen och parlamentets majoritet ville ha fred.

Intriger på högsta nivå skulle kasta allt över ända. Premiärminister Antonio Salandra inledde på eget initiativ hemliga förhandlingar med krigets bägge parter – högstbjudande skulle få Italien på sin sida. Hans krav: österrikiskt territorium. Wien förkastade utpressningen, men Storbritannien och Frankrike lovade frikostigt bort fiendens mark och den 26 april 1915 undertecknades Londonavtalet. Italiens krigsbyte skulle bli italienskspråkiga Trentino och Trieste, det tysktalande Sydtyrolen samt det slovensk- och kroatisktalande Istrien och Dalmatien. Smusslet läckte ut i början av maj 1915. Skandalen tvingade Salandra att avgå. De flesta politiker motsatte sig ett krig, men någon ny regering kunde inte bildas. Italien hade redan svikit Tyskland och Österrike-Ungern. Vem skulle nu ta på sig att skrota Londonavtalet, och därmed bedra övriga stormakter? Ett politiskt vakum uppstod.

Samtidigt utbröt kaos på gatorna. Krigshetsare rasade mot ”ynkryggarna” i parlamentet som lät sina ”landsmän” i Trentino och Trieste försmäkta under österrikiskt förtryck. Demonstranterna var en brokig skara: syndikalister, reaktionärer, liberaler, nationalister, monarkister, studenter och futurister. Fredsivrarna var till en början fler, men de saknade glöd och ledare och utsattes för hot och attacker. Till slut dränktes deras röster av en alltmer högljudd krigspropaganda. Kung Vittorio Emanuele III, som fruktade att alternativet till strid var revolution, återinsatte Salandra och hotade att abdikera om hans rike förblev neutralt. Parlamentet kapitulerade och den 23 maj 1915 förklarade Italien krig mot Österrike–Ungern.

En brutal och handlingskraftig minoritet hade lyckats trumfa igenom sin vilja. Men vilken var drivkraften? I Salandras fall var det expansionslystnad, men också ett cyniskt maktbegär. Ett krig skulle sätta punkt för socialisternas agitation och strejker. Dessutom skulle det stärka hans position i det statsbärande liberala partiet genom att genera

hans fredssinnade rivaler. För många andra aktivister hade kriget däremot ett egenvärde. De ansåg att Italien skapats under förödmjukande former – av Frankrikes och Preussens arméer. Italienarna själva hade ännu inte visat sig förtjänta av sin självständighet. Flera kolonialkrig hade också slutat med bakslag och nesa. Denna efterblivenhet ansågs bero på folkets bräckliga nationalkänsla. Landet hade enats geografiskt, men inte ”andligen”. För att stärka den nationella identiteten, och därmed rädda Italiens själ, krävdes ytterligare elddop. Det var ett grymt cirkelresonemang: folket ansågs ovilligt att offra sig på nationens altare, därför skulle det skickas i krig för att härdas.

Armén var dock inte rustad för uppgiften. Bristen på artilleri och kulsprutor var skriande. Trupperna var otränade. Och befälhavaren, general Luigi Cadorna, var oduglig. Han förfäktade tesen att krig vanns genom ständiga attacker, oaktat fiendens eldstyrka och position, fastän denna dogm redan gjort bankrutt på västfronten.

Den enda ljuspunkten var att Österrike-Ungern var ansträngt till bristningsgränsen. Krig fördes redan på två fronter, mot Ryssland och Serbien. Wiens förluster uppgick till två miljoner man. Yrkesarmén – monarkins stolthet och ryggrad – hade förintats. Nu återstod otränade rekryter och hemvärnsmän. Rikets gräns mot Italien var knappt bemannad, men Cadorna anföll inte i stor skala förrän en miljon man mobiliserats. Då hade en månad gått och österrikarna fattat posto. Dessutom hade de låtit den halsbrytande terrängen kompensera för sina glesa led: i stället för att befästa gränsen hade de förskansat sig i de bakomliggande bergsmassiven. Italienarna grävde och sprängde sina skyttegravar tätt intill, från den schweiziska gränsen till det Adriatiska havet.

Utöver de konstanta skärmytslingarna kastade Italien fram elva större offensiver under två år, men utan något avgörande genombrott. Tillvaron vid fronten var mardrömslik, manfallet enormt. Italienarna anföll klättrande, ofta på flera tusen meters höjd. Ibland – av förbarmande – slutade österrikarna att skjuta och hojtade åt sina angripare att vända om. Kylan var skoningslös. Snöskred dödade tusentals. Andra krossades av fallande stenar som slitits loss av artillerield.

Den 23-årige löjtnant Felix Wilhelm Hecht von Fleda ledde österrikarnas försvar på alpspetsen Corno di Cavento – på 3 400 meters höjd. Hans krigsdagbok är gruvlig läsning. ”Den 28 februari 1917: 22 grader minus. Andra gradens köldskador. Manskapet hostar något fasansfullt.” Med ofantlig möda hade Hecht låtit släpa upp två artilleripjäser ända till bergets topp. Men inget kunde hejda italienarnas attacker. ”Det är ett fruktansvärt berg”, skrev Hecht den 8 juni 1917. ”Från alla sidor hör man skottens vinande och visslande, kulsprutornas smatter. O barmhärtige Gud, rädda mig arme syndare!” En vecka senare, i närstrid med fienden, störtade löjtnanten utför ett stup. Hans kropp återfanns aldrig.

De flesta av Habsburgmonarkins soldater kom från dagens Österrike, Slovenien och Kroatien. De försvarade sina hem från inkräktare. För många italienska rekryter var krigsmålen däremot rena abstraktioner. Territorierna som skulle ”återbördas” till Italien – Trentino och Trieste – hade bondpojkarna från Sardinien och Sicilien knappt hört talas om. De var uselt ledda och utrustade, och de begrep aldrig varför de tvingades sätta sina liv på spel. Till slut malde de vedervärdiga förhållandena ned deras kamplusta. Deserteringarna rusade i höjden. Cadorna var hänsynslös: inblandade förband decimerades summariskt och under stormningarna sköts eftersläntrare på stället. För att av-

skräcka mannarna från att avsiktligt falla i fiendens händer stoppade Cadorna matleveranserna till italienare i österrikisk fångenskap, fullt medveten om att krigsfångar sällan fick någon annan proviant. Tiotusentals svalt ihjäl. Men all denna chockerande brutalitet förfelade sitt syfte – moralen dök till nya djup.

Dödläget vid fronten fick ett dramatiskt slut den 24 oktober 1917. Med tillfällig tysk förstärkning anföll österrikarna vid Caporetto. De italienska truppernas eländiga tillstånd borgade för en katastrof. Cadornas armé kollapsade. Tiotusentals soldater lade ned sina vapen vid blotta åsynen av fienden. 300 000 togs till fånga, 400 000 tog till flykten.

Med hjälp av brittiska, franska och amerikanska trupper lyckades italienarna upprätta en försvarslinje längs floden Piave. Cadorna sparkades, soldaternas villkor förbättrades och disciplinen stärktes. Längs den nya fronten uppstod ett nytt dödläge. Tiden höll dock på att rinna ut för Österrike-Ungern. Under hösten 1918 var fältransonerna och ammunitionen på upphällningen. Umbärandena på hemmafronten drev rikets olika folkslag att slita sig loss från huset Habsburg. När italienar-na anföll i oktober gav spillrorna av kejsarens armé snart vika. Det var en mirakulös vändning – ett år efter katastrofen vid Caporetto var segern Italiens.

Men förlusterna hade varit förfärande: 1,3 miljoner döda soldater och civila. I jämförelse tedde sig de utlovade landvinsterna olidligt futtiga. Italienska regeringen krävde därför även hamnstaden Fiume (Rijeka), men övriga segermakter vägrade ge efter. Det räckte för att ett vunnet krig skulle vändas till en förlorad fred. Bitterheten över ”förnedringen” i Versailles skulle bli en explosiv ingrediens i efterkrigstidens kaos. Ekonomin var i trasor, arbetslösheten skyhög, strejkerna oräkneliga.

Men politikerna var oförmögna att agera. Parlamentet var paralyserat av splittring och taktiskt manövrerande. Bara extremisterna visade handlingskraft – våldsdåden och attentaten avlöste varandra.

Den 23 Mars 1919 träffades ett hundratal personer intill Piazza San Sepolcro i Milano. Det var ett märkligt sällskap: futurister, monarkister, anarkister, socialister, syndikalister och republikaner. Många av dem var krigsveteraner, ursinniga på de politiker som låtit krigets offer gå till spillo i en vanhedrande fred. Mötet hade sammankallats av publicisten och förre socialisten Benito Mussolini. Han lovade ett nytt Italien, med utgångspunkt i soldaternas triumf och martyrium. Snart hade en ny rörelse rest sig ur världskrigets ruiner: fascismen. Dess ledare hade i maj 1915 noga observerat hur en våldsam minoritet – krigshetsarna – lyckats bana sig väg in i det politiska tomrummet. Inom kort skulle han göra bruk av lärdomarna.

Andreas Danielsen “

Fotnot: Andreas Danielsen är diplomat och författare till ”Hederskriget: hur Österrike-Ungern startade första världskriget”, Atlantis, 2014.”

DN 3 juni 2015:

”Pikettys förslag leder helt fel”

De ekonomiska klyftorna i USA växer. Men debatten om detta har gått snett, till följd av Thomas Pikettys uppmärksammade bok. Hans förslag om en progressiv förmögenhetsskatt leder helt fel, hävdar den amerikanske ekonomen Alan Auerbach.

– De växande inkomstskillnaderna är ett stort problem i USA, däremot har olikheten i förmögenheter mindre betydelse än vad Piketty gör gällande. Det som främst berör amerikanerna är att deras löneinkomster drar isär, säger Alan Auerbach som är professor med inriktning på ekonomi och skatter vid University of California och ett välkänt namn i debatten.

DN träffar Auerbach när han besöker Stockholm. Tidigare i år har han inför American economic association, som är USA:s ledande organisation för nationalekonomer, presenterat en uppsats med kritik mot Thomas Pikettys bok, ”Kapitalet i det tjugoförsta århundradet”.

Alan Auerbach understryker att det inte är önskvärt med USA:s ökade inkomstskillnader. Han vill motverka dem genom att låta höginkomsttagare betala mer skatt och samtidigt sänka skatterna för låga inkomster:
– I USA finns utrymme för skärpt inkomstskatt på toppinkomster. Men annars är det inte så mycket man kan åstadkomma med skatternas hjälp. Det viktigaste är i stället att höja utbildningsnivån och se till att fler kan byta till mer kvalificerade arbetsuppgifter när de gamla jobben försvinner.

Sådana utbildningssatsningar innebär ökade offentliga utgifter som måste finansieras med skatter. Men där anser Alan Auerbach att man bör välja andra vägar och att USA behöver införa en mervärdesskatt av europeiskt slag.

Han är däremot starkt emot Thomas Pikettys förslag om en progressiv förmögenhetsskatt som blir högre ju mer man äger. En sådan skatt motverkar företagande och kapitalbildning, till skada för ekonomin, framhåller Alan Auerbach.
– Om man vill beskatta tillgångar så bör det inte göras med förmögenhetsskatt. I så fall är det bättre att beskatta nästa led, med hjälp av arvsskatt och gåvoskatt.

Auerbach hävdar att Piketty gör fel analys – och detta gäller inte enbart hans åtgärdsförslag.

Kritiken gäller också den formel som har angetts av Piketty om varför förmögenhetsskillnaderna i USA och andra länder ökar. Enligt honom beror detta på att avkastningen på kapital är högre än tillväxten i hela ekonomin. Men det är ett resonemang som Auerbach underkänner:
– Piketty bortser från verkligheten, när han inte bryr sig om att kapitalavkastning måste vara högre för att kunna inrymma en ersättning för risk. Han tar dessutom inte full hänsyn till att en del av vinsterna går till skatt.
– Om man gör en beräkning där detta inkluderas, så går det inte längre att tala om ständigt växande förmögenhetsklyftor i USA. I stället har det rört sig fram och tillbaka, betonar han.

Alan Auerbach är på besök för att tala vid ett möte hos Svenskt Näringsliv, som bland annat ägnas åt frågan om internationella bolags skatteflykt. Där menar han att ökad kontroll av var vinsterna uppkommer, vilket förespråkas av OECD och G10, inte kan ge resultat. I stället bör man fördela skatteuttaget på annat sätt, till exempel utifrån försäljningens storlek i varje land där företaget är verksamt.
– Momsen är en bra förebild för hur även vinstskatter kan tas ut, poängterar Alan Auerbach.

Johan Schück johan.schuck@dn.se”

“ Fakta.

Thomas Piketty
Professor vid École d’économie de Paris och författare till den - uppmärksammande boken -”Kapitalet i det tjugoförsta århundradet”.

Alan Auerbach
Professor vid University of California, Berkeley och chef för Burch Center, institut som forskar om ekonomi och skatter. Har nyligen gått ut med kritik mot Thomas Piketty. “

DN 3 juni 2015:

“ Därför ville människor i DDR ange varandra

En ny studie av Stasiarkiven visar att samarbetet mellan den östtyska säkerhetstjänsten och ”vanliga” medborgare var mer omfattande än man hittills trott. Resultatet har väckt stor uppmärksamhet i Tyskland, skriver forskaren Birgitta Almgren.

Fastän mer än 25 år har gått sedan DDR rasade samman är historien om den östtyska diktaturen inte på långa vägar färdigskriven. Ständigt kommer forskning med nya resultat. I Stasiarkivet i Berlin står ännu cirka 16 000 säckar med sönderrivna akter som väntar på att rekonstrueras med avancerad datateknik.

Hittills har Stasiforskningen koncentrerat sig på agenterna, de inofficiella medarbetare, så kallade IM, som muntligt eller skriftligt ingick kontrakt med östtyska säkerhetsministeriet Stasi. Man har räknat med att var åttiofemte DDR-medborgare var Stasiagent. Men en ny studie som publicerades i oktober 2014 har visat att dessa kontrakterade medarbetare endast var en bråkdel av alla de informatörer som Stasi anlitade. Kartotek, som man länge trott varit förstörda, över informatörer – så kallade AKP, *Auskunftspersonen* – har upptäckts och analyserats av två forskare vid Stasiarkivet i Berlin. Resultaten har i tysk press betecknats som frapperande. Stasi hade filialer ute i landet i de 14 förvaltningsdistrikten, *Bezirke,* men dessa har länge befunnit sig i medieskugga. Det har hittills främst handlat om Berlin.

I de bortglömda kartoteken som påträffats från DDR-distrikten finns personer som lämnat information om grannars och arbetskamraters privatliv, ekonomi, alkoholvanor, äktenskapsproblem, barnuppfostran och västkontakter. I hyreshusen fanns ofta en portvakt, som i en så kallad Hausbuch förde anteckningar om hyresgästerna och deras besökare. Det rör sig om uppgifter som använts av Stasi i utpressningssyfte, för att exempelvis stoppa yrkeskarriärer, utbildning och resor. I samband med Snowdenavslöjandena av NSA:s övervakning skrev journalister att NSA var värre än Stasi. Men före detta DDR-medborgare som blev offer för Stasi framhåller skillnaderna: Stasi övervakade ju med lömsk list vanliga privatpersoner för att psykiskt knäcka åsiktsmotståndare och regimkritiker.

Den nya studien som publicerades i oktober 2014 av forskarna vid Stasiarkivet i Berlin, Christian Booss och Helmut Müller-Enbergs, belyser också DDR:s övervakningssystem ur nya perspektiv, områden som hittills inte ägnats något större forskningsintresse: kvinnor, ungdomar och barn till agenter. Knappt en procent av de 189 000 ”inofficiella medarbetare” som var kontrakterade Stasiinformatörer under DDR:s sista år var ungdomar under 18 år. Den yngste som hade uppdraget att spionera på jämnåriga var tolv år. Barn betraktades som starkt störande faktorer för underrättelsearbetet, något som barnen till kända agenter vittnat om i böcker och filmer: exempelvis Pierre Boom, son till spionen Günter Guillaume, vars avslöjande bidrog till förbundskansler Willy Brandts avgång och Edina Stiller, dotter till Werner Stiller i Stasis utlandsspionage, som 1979 hoppade av till Västtyskland, något som väckte enormt uppseende. Dessa barn som i dag är vuxna betraktar sig som förrådda och övergivna. De var ofta helt aningslösa och när föräldrarna avslöjades rasade hela deras värld samman.

Stasi förgrenade sig starkare i det sociala kontrollsystemet än vad som tidigare varit känt. Om man koncentrerar sig enbart på de inofficiella medarbetarna, IM, missar man stora delar av det omfattande informationsnätet. Att ”endast” en procent av DDR-befolkningen hade anknytningar till Stasi stämmer inte. I slutet av 1980-talet fanns en miniakt för varannan DDR-medborgare i kartotek och databanker. Det gällde att utforska: Vem var motståndare? Fiende var den som tänker annorlunda. Besök och brev från väst, kyrkobesök och tv-antenner som var vända mot väst var möjliga anledningar till att bli övervakad. I DDR:s distrikt ute i landet sammanställdes uppgifter i kartotek som i många fall förstörts. Men nu har kartotek som undgått Stasis destruktion i turbulensen i samband med den fredliga revolutionen 1989 hittats bland annat i Saalfeld i Thüringen och i Rostock. Inte mindre än 18 procent av Rostocks befolkning finns registrerade som *AKP*, uppgiftslämnare, och i Saalfeld har 5,7 procent av befolkningen registrerats som sådana.

Kartoteket för Saalfeld har organiserats efter husnummer och gator. Med ledning av registerkorten kan man jämföra bostadsområden och gator för att se var personer med Stasikontakter bodde. Det handlar om 3 335 personer. Till det antalet kommer sedan ytterligare de kontrakterade Stasiagenterna med tjugotalet underkategorier för särskilda funktioner inom olika operativa områden, exempelvis *IME*, inofficiell medarbetare för särskild insats att infiltrera fientlig verksamhet, och *IMK*, inofficiell medarbetare med konspirativt uppdrag som exempelvis att ställa en lägenhet till förfogande, ha en täckadress eller täcktelefon.

Förutom dessa hade Stasi ytterligare två kategorier som kallades goda människor: *Gute Menschen (*GM*),* samt *Brauchbare Menschen* (BM), användbara människor. Enligt forskarna var dessa kategorier vagare

och inte lika ofta anlitade som kategorin kontaktpersoner, även om de i det praktiska operativa arbetet inte uppvisade några större skillnader.

Det intressanta är här likheterna med Stasis agentverksamhet i Sverige. Från inget annat nordiskt land kom så många rapporter som från Sverige: 2 919 dataregistrerade rapportingångar 1969–1989. Men som framgår av svenska säkerhetspolisens akter, och också av Stasis handlingar, var det inte bara Stasiagenter och spioner som antingen muntligt eller skriftligt lämnade information till Stasi, utan många typer av kontaktpersoner och sympatisörer som skulle stödja och gynna DDR:s verksamhet och sprida en positiv bild av DDR – ofta under täckmantel av kultur. (Se mina böcker ”Inte bara Stasi – Relationer Sverige–DDR 1949–1990” (2009) och ”Inte bara spioner – Stasi-infiltration i Sverige under kalla kriget” (2011). Stasichefen Erich Mielke som var minister för statssäkerhet 1957–1989 angav i ”Riktlinjer för IM” att informatörer utanför DDR inte skulle avkrävas skriftlig förpliktelse för att i händelse av avslöjande inte skada DDR:s internationella förbindelser.

De tyska forskarna Helmut Müller-Enbergs och Christian Booss konstaterar att antalet informatörer, AKP, klart överstiger antalet IM, kontrakterade Stasiagenter. Dessa uppgiftspersoner, AKP, samarbetade och utförde uppdrag för Stasi men hade inte undertecknat några förpliktelser. De var minsann inte medarbetare – inga spioner! Så kunde de utan hinder göra karriär i Tyskland efter att DDR hade upphört att existera.

Vad var det då som fick människor att lämna information om släktingar, vänner, kolleger och grannar? Müller-Enbergs tillbakavisar uppfattningen att det mest var materiella belöningar som fick människor att bli angivare. För de flesta handlade det om ett komplex av många samverkande motiv. Det fanns åtskilliga villiga, politiskt övertygade personer som understödde regimen. Det gällde att rädda fred och socialism och försvara DDR mot ”fientligt negativa personer”. Många hade en ambition att avslöja kapitalism och imperialism. Behov av uppskattning, makt och spänning fanns ofta med som drivkrafter. Men människor utsattes också för utpressning. Personer som dömts till fängelsestraff pressades till samarbete genom löften om reduktion av strafftiden eller hot om att barnen skulle omhändertas genom tvångsadoption. När det gäller motiv finns inga signifikanta skillnader mellan män och kvinnor. Andelen kvinnor var större utanför DDR, exempelvis i Sverige, cirka 28 procent mot 17 procent i DDR. Arkivmaterialet visar att möjligheterna att vägra lämna information också utnyttjades.

Vid den juridiska högskolan JHS i -Potsdam hade en professur för -psykologi inrättats. Där bedrevs -intensiv forskning för att få fram -effektiva strategier att rekrytera personer för Stasi. Metoder utvecklades för att kunna utnyttja personers svaga sidor, undanröja hämmande faktorer och i stället stärka personers behov och intressen av värvning av Stasi-agenter. Blivande officerare undervisades i tekniker att genom psykiskt tryck, *Zersetzung,* bryta ner politiskt misstänkta, obekväma och oppositionella personer genom att förstöra relationer, utså misstro, sprida skvaller och iscensätta intriger. Anonyma telefonsamtal och falska läkardiagnoser hörde till metoderna för att tysta statens fiender.

Stasichefen Ernst Wollweber ka-llade de inofficiella medarbetarna för andningsorgan: ”Utan dessa lungor kan vi inte leva och inte arbeta.” De inofficiella medarbetarna blev en skuggarmé. Fiender till DDR och partiet måste bekämpas och därför blev övervakning livsviktig. Till och med övervakarna övervakades. Wollweber råkade i onåd 1957 och efterträddes av Erich Mielke som blev minister för statssäkerhet fram till DDR:s sammanbrott. Då upptäcktes det att han i Stasis huvud-

kvarter förvarat ett strängt hemligt arkiv, ”Röda nejlikan”, som innehöll kompromettterande handlingar över nära medarbetare som exempelvis utbildningsminister Margot Honecker och politbyråmedlemmarna Günter Mittag och Hermann Axen. Där fanns också belastande information från nazitiden om DDR-politiker och höga tjänstemän som kunde användas vid utpressning.

Christian Booss och Helmut Müller--Enbergs bok har väckt stor uppmärksamhet i Tyskland. Boken, som är högst läsvärd, inleder en ny fas i Stasiforskningen och ger en bred översikt över de nya resultaten inom ett viktigt och dynamiskt forskningsområde.

Barbro Almgren professor emerita vid Södertörns högskola. “

“Böcker

Christian Booss och Helmut Müller-Enbergs
”Die indiskrete Gesellschaft. Studien zum Denunziationskomplex und zu inoffiziellen Mitarbeitern”,
Verlag Polizeiwissenschaft 2014. “

DN 4 juni 2015:

“Sverige ska hjälpa fattiga i Rumänien

○ **I morgon skriver Sverige och Rumänien på ett samarbetsavtal. Sverige ska hjälpa till med insatser i områden där många romer lever.**
○ **Men den ansvariga ministern Åsa Regnér tror inte på några snabba effekter.**
○ **DN har besökt Marasesti, en av Rumäniens fattigaste städer, där Röda korset gjort en insats mot romska familjers utsatthet.**

De senaste åren har antalet tiggare i Sverige blivit fler. Enligt en enkätundersökning som SVT -genomförde nyligen finns det ungefär 4 000 tiggare i landet. En majoritet av dessa är romer från Rumänien.

Regeringens och övriga EU-länders linje är att Rumänien ska ta större ansvar för sina medborgare. Just nu befinner sig barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér i Rumänien för att tillsammans med landets socialminister Rovana Plumb underteckna ett samarbetsavtal på det sociala området.

Överenskommelsen är resultatet av diskussioner under våren som inleddes efter Rovana Plumbs besök i Stockholm i januari.

– Rumänien har själva identifierat att de skulle vilja ha ett utbyte för att förbättra de här utsatta människornas situation i Rumänien. Vi vill gärna bidra till det, säger Åsa Regnér.

Avtalet rör insatser som rör romska barns skolgång, kvinnors rättig-

heter och ett utbyte när det gäller välfärdstjänster. Sverige kommer inte bidra med några öronmärkta pengar, men kommer att ställa upp med rådgivning och kunskapsutbyte.
– All statistik när det gäller arbetslöshet, inkomster och utbildning visar att romer i Rumänien klarar sig sämre än majoritetsbefolkningen. Så det är inte svårt att förstå drivkrafterna för att komma hit. Men det är en ohållbar situation. Det är inte en bra situation att de lever under svåra omständigheter här. Därför vill vi bidra till att de får ett bättre liv i Rumänien, säger Åsa Regnér.

Rumänien utnyttjar i dag 60 procent av de EU-fonder landet har rätt till och har som målsättning att öka uttaget till 80 procent under 2015.
– Det här samarbetet handlar om att stödja med erfarenheter, expertutbyte och också om hur man mer träffsäkert kan använda EU-fonderna, säger Åsa Regnér.

Rumänien har under många år fått kritik av övriga EU-länder för att ha negligerat romernas situation. Åsa Regnér säger att samtalsklimatet förbättrats avsevärt och att det är en anledning till att man skriver på avtalet.
– Vi går in i det här avtalet för att vi har en dialog med Rumänien, att de har efterfrågat det här samt att det finns positiva siffror, att det finns saker att bygga på. Men man får inte vara naiv. Det här kommer att ta tid, säger Åsa Regnér.

Hur vet ni säkert att Rumänien håller vad man lovat?
– Vi kommer att följa upp. Det har vi en plan för. Det kommer finnas en handlingsplan med stationer kopplat till avtalet, säger Åsa Regnér.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

DN 4 juni 2015:

“ Vård, utbildning och vatten har gett romer hopp om framtiden

Marasesti. När Röda korset kom till Marasesti i början av 2000-talet mötte de svår fattigdom och hjälplöshet hos de många romska familjerna i stans utkanter.

DN i Rumänien
Men kortsiktiga hjälpinsatser fick stå tillbaka för mer långsiktiga projekt – som nu har börjat ge resultat.

Om Severa blundar kan hon se varenda centimeter av det gamla jordgolvet framför sig. Sprickorna i lerfasaden och filtarna som täckte läckor vid fönstret. Under vintermånaderna försökte hon stoppa de kalla vindarna med ny lera, men -oftast slutade det med att åttabarnsfamiljen fick nöja sig med kroppsvärme i alla fall. För grannarna i husen bredvid är jakten på värme och utrymme fortfarande en del av vardagen. Men Severa och hennes barn bor numera i ett slott. Det är i alla fall vad hon kallar stenhuset de flyttade in i för ett drygt år sedan. Tre rum, kamin, rinnande vatten och elektricitet. En affisch med glada jultomtar på väggen.
– Jag blev bönhörd! tjuter hon högt och skrattar.

Huset är en del av rumänska Röda korsets senaste projekt i Marasesti. Det kostade runt 80 000 kronor att bygga och finansierades med bidrag från EU:s struktur-fonder. Tjugofem andra familjer står nu i kö för att få ett likadant och om hjälporganisationen lyckas få med EU på tåget igen, kommer de att bygga femtio. Behovet är enormt.

I de centrala delarna ser Marasesti ut som vilken sömnig liten småstad som helst. Blanka barnvagnar rullas runt i parkerna och nya kyrkor ska byggas. Men ungefär där asfalten blir till grus och matvaruaffärerna försvinner bort i vägdammet blir fattigdomen mer påtaglig. Där åkermarken tar vid är husen byggda av träplankor och lera. Staketen är trasiga och flera tak har resignerat för dragningskraften.

Lokaltidningsjournalisten Laura Briana berättar om en fabrik som förr var bygdens stora arbetsgivare. De tillverkade lim av krossade benbitar från djur. Efter Ceausescus fall 1989 lades fabriken ned och det sägs att ortsborna till slut tvingades äta och baka av mjölet som blivit över. Några nya arbetstillfällen uppstod aldrig, arbetslösheten här är fortfarande skyhög och den romska befolkningen har sedan länge gett upp drömmarna om att nya industrier ska etablera sig i närheten.
På den vägen är det, tillägger Laura Briana.

När rumänska Röda korset kom till Marasesti i början av 2000-talet mötte de levnadsförhållanden som fortfarande framkallar djupa bekymmersrynkor i verksamhetschefen Rodica Davideanes panna.
– Jag vet faktiskt inte ens om jag kan beskriva situationen som mänsklig. Hjälplöst är det bästa -ordet jag kan hitta, säger hon.

Förutom stora behov av mat och kläder existerade människorna i Marasestis utkanter inte ens på papperet. De saknade födelseattester och många hade bara en vag uppfattning om hur gamla de var. Hjälporganisationen kallade sin första insats ”Den du är” och inledde ett tidskrävande arbete för att se till att alla invånare som ville fick en adress och kunde folk-bokföras. Att vara skriven på en adress är avgörande för att få rumänska idhandlingar. Det vita plastkortet ser kanske inte särskilt märkvärdigt ut vid första anblicken, men i praktiken kan det ses som en biljett in i det rumänska samhället.

– Du måste ha det om du ska rösta och ta körkort, men det förenklar också kontakten med myndigheterna för de som vill ta del av de sociala försäkringssystemen, säger Rodica Davidean.

Hjälporganisationens lokal-avdelning har till stor del valt bort insatser som matpaket och pengar. I stället har de byggt upp två medicinska center, fritidsverksamhet för barnen, husbyggen och korta yrkesinriktade utbildningsprogram. Finansieringen delas mellan Röda korset, EU-bidrag och kommunen. Ett för rumänska Röda korset ganska ovanligt sätt att arbeta.

Det är kallt i klassrummet när professorn och ingenjören Neculai Murariu går igenom gårdagens provresultat i byggnadskonstruktion. De 28 eleverna som trängs runt borden drömmer alla om arbeten i byggsvängen. Teori blandas med praktik och om tio veckor hägrar eftertraktade diplom. Småbarnsmammorna Mihaela och Ionica vill helst bli målare, men försöker tänka strategiskt och koncentrerar sig extra noga när undervisningen handlar om golvläggning. Det sägs att det ger bättre betalt. Precis som många andra planerar de att åka utomlands för att arbeta. Sverige och Tyskland står högt upp på flera prioriteringslistor. Liksom södra Europa.

– Jag skulle gärna vilja åka till Portugal och jobba. Förhoppningsvis kan min familj följa efter om det går bra för mig, säger Ionica.
När Röda korsets personal åkte runt på landsbygden och frågade invånarna vilken typ av yrkeskompetens de skulle vilja ha hamnade hantverkare högst upp på listan. Organisationen har också hjälpt till att utbilda vårdare och barnvakter, många av dem har redan lämnat landet med diplomen i handen.

– Det är klart att vi hoppas att de ska kunna arbeta och betala skatt här i Rumänien i framtiden. Men vi är glada för att de slipper arbetslösheten, att de kan tjäna pengar och inte behöver tigga, säger Alina Garl, tidigare ordförande för Röda korset i distriktet.

Vägg i vägg med klassrummet tar allmänläkaren Roxana Pupazau emot dagens fjärde patient. Tioåriga Anna-Maria hostar lydigt på beställning när stetoskopet sveper över ryggen. Det rosslar i luftrören och hon tittar generat ned i golvet. Förmodligen astma, konstateras det bakom skrivbordet en stund senare. Hon får komma tillbaka en annan dag för fler tester. Fler patienter väntar otåligt på att få komma in till läkaren.

På kort tid har nära 2 000 patienter skrivit in sig på mottagningen, många av dem har aldrig varit i kontakt med sjukvården tidigare.
– Förutom förkylningar och influensa är olika typer av parasiter och hepatit vanligt. Jag kan ge dem recept så att de får hämta ut medicin. Vi har också en hel del hiv-smittade patienter som kommer hit, säger Roxana Pupazau.

Det finns ett par förklaringar till varför antalet patienter med hiv är anmärkningsvärt stort i Marasesti. Den ena versionen rymmer en vaccinationskampanj i början av 1980-talet där läkaren ska ha använt samma nål på en stor grupp människor och på det sättet spridit viruset, berättar Laura Briana. I en annan version talar läkare på orten om ett medicinskt experiment som utfördes på nyfödda romska barn i Marasesti i början av 1980-talet. Ingen kan slå fast vad som är sant, någon tillförlitlig dokumentation från den tiden finns inte. De få kampanjer om hälsa, sjukdomar och smittorisker kommunen tagit fram har inte nått ut till människorna längs grusvägarna. Få har gått några längre perioder i skolan, och innan det fanns en läkarklinik fanns det inte heller någon som med trovärdighet kunde ta sig an frågan. I dag försöker hjälporganisationen förena alla nya insatser med utbildning. När hushållen fick vatten indraget till sina gårdar krävde Röda korset att de också gick en kurs i vattenhantering och hygien.

En av deltagarna, Liliana, skiner upp när utbildningen kommer på tal. Hon visar upp en klarblå fyrkantsnyckel som hon alltid förvarar i en innerficka närmast kroppen.
– Förutom min son är den det mest värdefulla jag har, säger hon och hämtar en mugg.
– Kom ska ni få se!

Vattnet rinner.
Så här långt – succé.
Men verkligheten är inte så ljus och framtidsoptimistisk som den kanske verkat hittills. Rodica Davideanes bedömning är att levnadsstandarden bland Marasestis romska familjer visserligen har ökat med omkring 30 procent sedan 2000-talets början. Men arbetslösheten hänger fortfarande tung över hela samhället. Visst kan de hjälpa till att starta småföretag, tankarna på att öppna ett bageri har funnits ett tag. Samtidigt vet hon att det inte räcker.
– Vi kanske kan anställa några stycken, egentligen skulle vi behöva anställa ett par hundra för att komma någon vart, säger hon.
De till synes sysslolösa familjerna längs Marasestis gator säger alla samma sak. ”Det mesta skulle lösa sig om någon av oss fick ett jobb.” Men de har letat i flera år och till slut resignerat, gett upp. Många vill visa upp sina gamla sjuka svärföräldrar, handikappade söner och grannens hungriga barn.
Sedan ber de om pengar.
– Jag vet. Vi ska inte göra så här, visa upp våra sjuka medmänniskor som om de vore något slags utställningsexemplar. Men du förstår ...

När man tappat all sin värdighet, när man varken kan försörja sig själv, sin familj eller någon annan, då gör man så. Vi har inget annat val än att ta varje möjlighet att vädja om pengar, säger en äldre man.

Han känner de flesta romska familjer i trakten. Några av dem har lämnat Rumänien och åkt till Sverige. I ett av husen som förmodligen håller den här iskalla aprilmorgonens högsta temperatur bor Armando. Han kom nyligen hem till Marasesti från Norrtälje där han tiggt pengar de senaste månaderna. När yngsta dottern nyligen skulle födas åkte han hem. Armando -pekar på vedförrådet när han får frågan om vad han köpt för pengarna han fått. Så fort nyfödda Sara blir lite äldre ska han åka tillbaka till Sverige. Under tiden går hans hustru på Röda korsets hantverkarkurs och målet är att familjen någon gång ska kunna stanna och etablera sig i Sverige.
– Här finns ingen framtid för oss. Om det fanns ett jobb, eller åtminstone något slags dagsjobb, kunde vi kanske stanna. Men jag vet inte ens var jag ska leta längre, säger han.

Ett par mil bort ligger en relativt ny, inofficiell, arbetsplats. Soptippen. De romska familjerna som arbetar här samlar ihop plastförpackningar och pantflaskor i stora säckar som de sedan säljer till återvinningsföretag. En säck tar mellan tre och fyra timmar att fylla beroende på hur många de är. Betalningen: tio lei – ungefär tjugofem kronor.
En kvinna i lila fleecedress blir först irriterad av frågorna och vänder ryggen till. Kvinnan skäms, -säger hon, men presenterar sig ändå. Mirala. Fyrtioett år gammal. Efter en stund går hon ett par varv runt högen och samlar ihop de sista plastflaskorna. En ny lastbil är på ingång.
– Jag måste också försörja mina barn, säger hon bara och vänder ryggen till igen.

När bilen kör in på området springer hon i väg och gör sig beredd under lastutrymmet. På håll ser det fullkomligt livsfarligt ut när gruppen sträcker sina armar mot avfallsmassorna som vräks ut över dem. Mirala försöker skydda sig med ena handen, samtidigt som hon kämpar för att komma åt så många plastflaskor som möjligt.

Nu har ingen av dem tid att prata. Ingen har heller tid att bli irriterad när Mirala till slut smyger sig fram och viskar:
– Skriv bara inte att vi äter soporna också. Det gör vi faktiskt inte.
På Röda korsets kontor i distriktets huvudstad, Focsani, konstaterar Rodica Davidean krasst att romernas utsatthet ”försvinner med jordens undergång”. Samtidigt är hon noggrann med att påpeka att det finns mycket mer de kan göra för att hjälpa dem.

För ungefär ett år sedan fick hon kontakt med Röda korset i Sverige. När hon själv kom på besök till Stockholm och såg tiggarna på gatan förstod hon ganska snart varför svenskarna ville göra ett undantag från sin praxis om att inte göra insatser i andra europeiska länder. De svenska hjälparbetarna hade visserligen varit på plats i Rumänien i samband med Ceausescus fall, men det är över 25 år sedan. Nyligen undertecknades ett samarbetsavtal mellan Röda korsets svenska och rumänska sektion.

– Vi kan inte förändra situationen så att alla får det bra snabbt, men vi vill vara med och hjälpa till för att förbättra levnadsvillkoren i Rumänien. Vi tror på långsiktiga lösningar och projekten i Marasesti har visat sig vara framgångsrika. Nu hoppas vi att fler människor kan få hjälp på andra orter i Rumänien med liknande modeller. I distriktet Tulcea ligger till exempel staden Babadag varifrån många av människorna som tigger på gatorna här i Sverige kommer, säger Ann Wedin på Röda korset i Stockholm.

Pengar från de svenska insamlingarna kommer till en början att fokuseras på mat till skolbarn, men också på utbildningsinsatser och sjukvård.
Kön för att bli bönhörd är fortfarande lång.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se

“Fakta. Om projektet

Röda korset i Vranceadistriktet i Rumänien kom till Marasesti i början av 2000-talet. Staden har cirka 15 000 invånare och hjälporganisationen räknar med att ungefär hälften av dem är romer.

Under femton år har de arbetat för att förbättra situationen för just dem. Bland annat genom att bygga två medicinska centrum där familjerna får tillgång till läkare och sjuksköterskor. Det finns även hygienutrymmen för dem som vill tvätta sig eller sina kläder.

Den lokala Röda korset-föreningen har även anordnat kortare yrkesutbildningar för hantverksarbete, barnpassning och vård. Över 1 700 personer har hittills fått tillgång till rinnande vatten och genom -EU-bidrag har tre familjer fått ett nytt, större hus.
Källa: Röda korset

Andra hjälporganisationer som också har eller stöder projekt i Rumänien:
Hjärta till Hjärta
Erikshjälpen
Hoppets stjärna
Rädda Barnen
SOS Barnbyar
Svenska kyrkan
i samarbete med norska Kirkens Nödhjälp. “

DN 4 juni 2015:

“ Ukrainas ledare varnar för en rysk offensiv

Minst 17 personer dödades när proryska separatister gick till attack mot staden Marinka väster om Donetsk. Attacken beskrivs som början på en rysk offensiv. Men det troliga är ändå att konflikten fortsätter som de senaste månaderna – varken fred eller fullskaligt krig.

Bilder från staden visar hur granater och Gradmissiler slår ned i bostadsområden i Marinka, hur stora rökmoln stiger mot skyn och hur brandmän kämpar för att släcka brinnande hus efter intensiv artilleri-eld från rebellkontrollerat område.

Minst 60 personer skadades, enligt uppgifter på kvällen från närliggande sjukhus.

”Krasnogorovka och Marinka brinner. Närstrid pågår längs hela linjen, fienden satsar på ett genombrott. Vi ber för de våra”, skriver Jevhen Dejdej, befälhavare för frivillig-bataljonen Kiev-1 i en dramatisk uppdatering på Facebook.

Samtidigt kom obekräftade rapporter om att Vladislav Surkov, en av president Vladimir Putins mäktigaste rådgivare, ska ha besökt Donetsk på tisdagen och där ”skällt ut” Alexander Zachartjenko, ”president” i rebellernas icke erkända utbrytarrepublik.

Uppgifterna kommer från Igor Girkin, den ryske överste som under förra våren och sommaren spelade en nyckelroll i striderna under täcknamnet Igor Strelkov.

Sammantaget tycks händelserna bekräfta vad ukrainska ledare och Nato har varnat för på sistone: att Ryssland och rebellerna förbereder en offensiv i syfte att lägga ett större territorium under sig.

De spekulationerna har fått näring av uppgifter om truppförflyttningar i det rebellkontrollerade området, om nya vapenleveranser, och inte minst Reuters avslöjande i förra veckan om en ny rysk militärbas 50 kilometer från gränsen. Nyhetsbyråns reporter såg själv stora mängder stridsvagnar och artilleri anlända till basen.

Den närmaste tiden får utvisa om offensiven blir verklighet eller inte. Ändå finns skäl som talar för att Kreml fortsätter med den strategi som har gällt ända sedan förra våren – och som innebär att Donetsk- och Luhansklänen fortsätter att sväva i ett limbotillstånd mitt emellan krig och fred.

Med andra ord: begränsade attacker följs av lugna perioder, aggressiva uttalanden från Putin och andra ryska företrädare följs av uppmaningar till parterna att besinna sig, tal om ”Nya Ryssland” byts mot erkännanden av Ukrainas integritet – än är Ukrainas president Petro Porosjenko en viktig samtalspartner, än är han ledare för en ”fascistregim”.

Det är just på propagandafronten som konflikten trappas upp allra mest tydligt just nu, med omvärderingar av historien både i Moskva och i Kiev.

Detta illustreras av en rysk tv-dokumentär häromdagen som rättfärdigade Sovjetinvasionen i Tjeckoslovakien 1968 som ”skydd mot ett hot från Nato”. Samtidigt tvättar Ukraina bort alla spår av Sovjeteran med en ny lag som bland annat gör det brottsligt att ifrågasätta nationalistiska organisationer som samarbetade med Hitler under andra världskriget (se DN 30 maj).

Relationerna mellan de båda grannländerna är sämre än vad någon kunde föreställa sig så sent som för ett år sedan.

Mycket talar för att Putin har mer att vinna på att detta ”hybridkrig” fortsätter än på en storoffensiv som skulle fördömas av världssamfundet och sannolikt resultera i nya sanktioner mot Ryssland.

Med status quo uppnår den ryske presidenten vad som har antagits vara hans mål från början: vetorätt över Ukrainas utrikespolitik.

Med ett utvidgat krig och annektering av ett bångstyrigt, utfattigt ”Nya Ryssland” förlorar han sitt indirekta inflytande över Kiev. Mycket tyder också på att ryska folket inte skulle jubla över ännu en erövring – som de gjorde över Krim förra året.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Fakta. Så argumenterar Kiev:

1 Ukraina är odelbart och enigt.

2 Ryssland startade kriget i östra Ukraina, deltar aktivt i det och skulle kunna stoppa det.

3 Ryssland vägrar följa fredsöverenskommelsen som skrevs under i Minsk i februari.

Så argumenterar Moskva:

1 2014 års revolution i Ukraina var en USA-initierad statskupp.

2 Ukraina startade kriget med stöd av USA och Nato. Ryssland deltar inte som land, bara med frivilliga soldater.

3 Ukraina vägrar följa fredsöverenskommelsen från Minsk, som Ryssland inte är part i.”

DN 4 juni 2015:

“Bilden av paret Clinton som ohederligt har bitit sig fast

Analys

New York. Hillary Clintons presidentkampanj har tagit skada av anklagelserna om korruption som kopplas till Bill Clintons stiftelse. Nya opinionsmätningar tyder på att det amerikanska folket har blivit mer skeptiska till hennes kandidatur.

Uppgifterna i tidningen Washington Times på onsdagen är inte första gången under den senaste tiden som Hillary Clintons finanser hamnat i strålkastarljuset.

I boken ”Clinton cash”, som kom i början av maj, målade den konservativa journalisten Peter Schweizer upp en bild av Bill och Hillary Clinton som djupt korrupta och ohederliga. Med stiftelsen som paret driver hade man berikat sig genom donationer från utländska företag och regeringar, enligt författaren.

Bokens trovärdighet har ifrågasatts, då den innehåller mängder av grova faktafel. Hillary Clintons presidentkampanj har avfärdat boken och skriverierna om detta som ”absurda konspirationsteorier från högern”.

Men mycket av kritiken har substans. Det råder inget tvivel om att Bill Clinton har slarvat med redovisningen av stiftelsens intäkter.

Hillary Clinton tycks inte ha brutit mot några regler som utrikesminister och grunderna för att donationerna till stiftelsen direkt skulle ha påverkat hennes beslutsfattande som utrikesminister är tvivelaktiga, men däremot tycks både Bill och Hillary ha utökat sin privata förmögenhet genom de kontakter man skapat genom stiftelsens arbete.

Bilden av paret Clinton som ohederligt verkar därmed ha bitit sig fast.

Under våren har Clintons kampanjstrateger avfärdat mediernas fokus på detta med att folket inte bryr sig, då hennes stöd i opinionsmätningar varit starkt. Men nu tycks det ha vänt. I två färska opinionsmätningar har Clintons popularitet och trovärdighet minskat kraftigt. I en mätning från CNN säger 53 procent av de tillfrågade att de har en negativ syn på Clinton, medan 44 procent har en positiv syn.

Washington Times, som publicerade onsdagens uppgifter, är en konservativ dagstidning som ägs av en djupt religiös organisation och de har fört en tydlig kampanj mot Obamaadministrationens förhandlingar med Iran.

Men för Hillary Clinton betyder det inte att problemet försvinner.

Time Magazine-kolumnisten Joe Klein, som själv jobbade för Bill Clinton på 1990-talet, skriver att ”detta beteende är den exakta anledningen till att amerikaner, från båda partier, har tröttnat på politiker”.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN 4 juni 2015:

”Svenska storföretag försökte påverka USA”

Svenska storföretag ska ha donerat miljonbelopp till en välgörenhetsstiftelse som Bill och Hillary Clinton har grundat i Sverige. Syftet var att förhindra USA att skärpa sanktionerna mot Iran. Det skriver tidningen Washington Times.

Den svenskregistrerade Clintonstiftelsen med namnet William J Clinton foundation insamlingsstiftelse inrättades 2010 med syfte att bland annat bekämpa fattigdom i världen och öka folkhälsan via donationer. Nu hävdar Washington Times att donationerna ska vara kopplade till politiska påtryckningar. Tidningen hänvisar till läckta dokument från Wikileaks och anonyma källor.

Årsredovisningar som DN har tagit del av visar att den svenska grenen under 2013 betalade ut över 106 miljoner kronor till Clintonstiftelsen i USA för projekt kring klimatförändring och barnfetma.

En av de största givarna är svenska Postkodlotteriet. Organisationen avfärdar uppgifterna om att man skulle ha försökt påverka amerikansk utrikes-politik som grundlösa.

Enligt Washington Times, som är en djupt konservativ tidning, fanns det en koppling mellan de svenska donationerna och försöken från svenska politiker och svenska storföretag, bland annat Ericsson och Volvo, att förmå USA att inte utöka sanktionerna mot Iran eftersom det skulle skada svensk exportindustri.

Enligt tidningen ska det amerikanska utrikesdepartementet under flera år ha avstått från att svartlista svenska företag för deras affärer med Iran, trots upprepade varningar från USA:s ambassad i Sverige.

Ericsson ska inte ha gett några bidrag till insamlingsstiftelsen, i stället ska telekomjätten ha betalat USA:s förre president Bill Clinton drygt sex miljoner kronor för ett tal i Hongkong i november 2011 som de arrangerade. Några veckor tidigare hade Hillary Clinton släppt sanktionslistan för 2011 och 2012 där Ericsson och andra svenska företag var undantagna.

Företaget tillbakavisar att talet skulle ha något samband med listan.

– Sanktionerna mot Iran har inte haft någon inverkan på den här händelsen, säger Ericssons talesperson Karin Hallstan till tidningen.

Ericsson har sålt infrastruktur för telekommunikation och relaterade produkter till tre iranska företag. Volvo är en stor leverantör av lastbilar i Iran, skriver tidningen.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“ Fakta. Clinton foundation
Stiftelsen grundades 2001, efter Bill Clintons åtta år som president. Den drivs i dag av Bill och Hillary Clinton tillsammans med dottern Chelsea Clinton.
Huvudkontoret ligger i New York. Antalet anställda är 350.
2013 drog stiftelsen in 262 mil-joner dollar, motsvarande drygt 2 miljarder kronor. “

DN 4 juni 2015:

“ Ny lag stoppar övervakning

Washington. USA:s kontroversiella massövervakning av amerikaners telefontrafik, som infördes efter terrordåden den 11 september 2001, kommer att upphöra. Efter veckor av politiskt kaos har kongressen godkänt den nya lagen Freedom act.

I stort innebär det att underrättelsetjänsten NSA:s insamling av data som telefonnummer och samtalslängder, som möjliggjordes genom antiterrorlagen Patriot act, förbjuds. I stället ska informationen lagras hos telebolagen, och enbart lämnas ut efter domstolsbeslut.
– Historiskt. Det är den första stora förändringen av statens övervakning på decennier, sade Vermontdemokraten Patrick Leahy enligt nyhetskanalen CNN kort efter att senaten röstat ja under natten till onsdagen.

Representanthuset har redan tidigare godkänt Freedom act, som går i linje med de åtgärder som president Barack Obama föreslog förra året men då inte lyckades få igenom.

Men försvarspolitiska hökar som Arizonarepublikanen John McCain och majoritetsledaren Mitch McConnell är inte nöjda. De fruktar, med stöd av den federala polisen FBI, att USA i och med den nya lagen blir mer sårbart för terror-attacker. Frihetsälskande libertarianer, som presidentkandidaten Rand Paul, gör inte heller tumme upp. Paul har hållit maratontal för att förhala omröstningen, han vill inte ha någon övervakning alls — varken den som fanns i Patriot act (som löpte ut under natten till i måndags) eller den nya mildare varianten i Freedom act.

Att det blev en både problematisk och utdragen process att få Freedom act genom senaten illustrerar den splittring som finns inom Republikanerna, som är i majoritet i kongressens båda kamrar.

President Obama säger i ett uttalande att han både vill skydda den enskildes rättigheter och nationens säkerhet. Han skrev omedelbart under Freedom act.

NSA:s massövervakning fick global uppmärksamhet efter att visselblåsaren Edward Snowden avslöjat den 2013.

TT “

DN 4 juni 2015:

“FN-chefen efterlyser ny vapenvila i Jemen

Jemen. FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon vill se en ny humanitär vapenvila i striderna i Jemen – och backas nu upp av ett enigt säkerhetsråd.

Under en fem dagar lång paus i maj kunde hjälporganisationer nå ut med förnödenheter till civila som fastnat i striderna, men FN lyckades inte förlänga vapenvilan då.

En saudiskt ledd allians stödd av USA har sedan i mars genomfört flygattacker mot Huthirebellerna i Jemen.

TT-AFP “

DN 4 juni 2015:

“ Uppgörelse med ett slitet Grekland nära

Förhandlingarna om Greklands akuta ekonomiska problem är inne i ett slutskede. EU-kommissionens Jean-Claude Juncker och Greklands Alexis Tsipras träffades på onsdag kväll för att bana väg för en uppgörelse.

Samtalen om Grekland har pågått mer eller mindre dygnet runt under de senaste dagarna och närmar sig nu ett avgörande. I måndags kväll fördes förhandlingarna upp till högsta politiska nivå. Tysklands förbundskansler Angela Merkel bjöd in Frankrikes president François Hollande, IMF:s Christine Lagarde, EU-kommissionens Jean-Claude Juncker och ECB:s Mario Draghi till Berlin.

Diskussionerna i den tyska huvudstaden pågick fram till midnatt, vilket visar hur mycket som står på spel. Det handlar inte enbart om Greklands problem, utan också om eurons trovärdighet och framtid.

Merkel och Hollande är angelägna om att Grekland stannar kvar i eurosamarbetet. USA pressar också på och Merkel sägs vilja ha en uppgörelse före mötet med G 7-gruppen på söndag. Av samma skäl har Jean-Claude Juncker under de senaste dagarna börjat ta mycket aktiv del i förhandlingarna, vilket irriterar en del euroländer. De fruktar att Juncker är alltför kompromissvillig och vill inte att kommissionens ordförande för deras talan.

När Juncker på onsdagen kallade Greklands Alexis Tsipras till ett kvällsmöte i Bryssel var det därför en ”personlig inbjudan”, hävdade

kommissionens talesperson under en presskonferens. Frågan om också till exempel eurogruppens ordförande, Nederländernas finansminister Jeroen Dijsselbloem, skulle delta i mötet på onsdag kväll fick ytterst krystade ickesvar.
– Det är många som kommer och går i kommissionens byggnad, sade kommissionens talesperson.

Samtalet mellan Juncker och Tsipras pågick vid denna tidnings pressläggning och en slutlig överenskommelse väntades inte, men en uppgörelse brådskar.

Redan i morgon, fredag, ska Grekland betala drygt 300 miljoner euro till IMF. Den grekiska rege-ringen kan få respit i en månad, men att skjuta på återbetalningen är en kortsiktig lösning. Om Grekland inte får hjälp måste landet sannolikt snart ställa in betalningarna och därmed rycker också ett grekiskt utträde ur euron närmare.

Men enligt uppgifter i flera europeiska tidningar på onsdagen har parterna till slut börjat närma sig varandra. Frågan är fortfarande om det räcker för att komma överens. Financial Times skriver att långivarna har accepterat ett primärt budgetöverskott i Grekland på 1 procent 2015, vilket är betydligt lägre än tidigare krav på 3,5 procent. Men sedan ska överskottet öka till 2 procent 2016 och 3 procent 2017, vilket Grekland inte accepterar.

I måndags ska också regeringen i Aten ha överlämnat ett kompromissbud. Enligt franska Le Monde lovar Grekland bland annat att den kritiserade fastighetsskatten ska -behållas, att förtidspensioneringarna ska bort och att en reform av mervärdesskatten ska ge den grekiska staten intäkter på nästan 1 miljard euro.

Om det till slut blir en uppgörelse återstår flera utmaningar för båda parter. Den eventuella kompromissen ska godkännas av parlamenten i både Grekland och flera euroländer och där finns redan stark kritik mot det som uppfattas som eftergifter.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“Fakta. Räddningen

Sedan eurokrisen blev akut 2010 har Grekland i två omgångar beviljats räddningslån på sammanlagt 240 miljarder euro från EU och IMF.

7,2 miljarder finns kvar, men innan de pengarna utbetalas ska IMF och EU godkänna Greklands reformplaner.

Den nya vänsterstyrda regeringen i Aten, som tillträdde efter valet i januari 2015, begärde och fick i februari fyra månaders förlängning av det andra och pågående räddningsprogrammet.

Sedan dess har förhandlingar om de grekiska reformplanerna pågått. Sannolikt behöver Grekland dessutom en tredje omgång nödlån, men det är en politiskt känslig fråga som ännu inte tagits upp.

DN “

DN 4 juni 2015:

“Grekerna kan missa betalning

Analys
Grekland behöver inte betala sitt IMF-lån på fredag, utan kan vänta till senare i juni. Om man ändå inte klarar det, ges respit ännu en månad. Därför finns chansen till en uppgörelse även längre fram i sommar.

Tiden är knapp fram till fredagen då Grekland ska betala drygt 300 miljoner euro till Internationella valutafonden. Utan en uppgörelse mellan grekiska regeringen och euroländerna saknar grekerna, enligt egen utsago, de pengar som behövs för att klara IMF-lånet.

Både grekiska regeringen och euroländerna vill undvika en sådan ansträngd situation och deras förhandlingar hinner i bästa fall ge resultat. I varje fall verkar de inte stå lika långt från varandra som förut, vilket är rimligt eftersom båda parter kan vinna på en uppgörelse.

Euroländerna tycks nu beredda att dämpa sina krav på hård åtstramning, som grekerna har goda skäl att hålla emot. Men samtidigt borde premiärminister Alexis Tsipras se fördelar med att landets fordringsägare driver igenom behövliga strukturförändringar, däribland av pensionssystemet.

Följden av en uppgörelse kan dock bli att regeringspartiet Syriza splittras och att grekerna får ta ställning i en folkomröstning. Enligt opinionsmätningar verkar det i så fall kunna bli en ja-majoritet. Men där kan mycket hända, innan det blir dags att rösta.

Nu är det dock långt ifrån säkert att en uppgörelse kommer före fredagen. I så fall ser följden ut att bli att grekerna missar betalningen till IMF. Men därifrån har gjorts klart att man också godtar en klumpsumma senare i juni, där fyra lån som löper ut inom de närmaste veckorna kan betalas samtidigt.

Om Grekland inte heller klarar detta, ger IMF en respit på 30 dagar innan det behöver bli fråga om en grekisk bankrutt. Därför finns ytterligare tidsutrymme, även om spänningen skulle stiga till att nå bristningsgränsen.

Risken finns ändå att bankrutten kommer tidigare, till exempel om de grekiska bankerna havererar innan dess. Därför är det bråttom med en uppgörelse, även om den inte står klar nu på fredag.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 4 juni 2015:

”Ingen ska behöva uppleva det vi fick genomlida”

De tillhör den sista generationen överlevande efter atombomben som ödelade staden Hiroshima. Nu berättar de för omvärlden om sina minnen för att alla ska förstå vad kärn-vapen innebär. I förra veckan träffade de gymnasieelever i Liljeholmen i Stockholm.

Klockan var strax efter åtta på morgonen. Miyake Nobuo var på väg till skolan i spårvagnen som skramlade fram längs gatorna. Plötsligt såg han ett intensivt ljussken och kände en enorm hetta tränga in i den överfulla vagnen.

– Jag fick panikkänslor och ville ta mig ut. Då, liksom nu, var jag väldigt kort och lyckades till slut pressa mig fram mellan alla människor. Väl ute på gatan hörde jag ett kraftigt ljud och ett par sekunder senare låg jag pressad med ansiktet mot gatan.

– Den enorma tryckvågen kastade spårvagnen flera tiotal meter åt sidan. Alla i den omkom. Jag överlevde.

Miyake Nobuo var sexton år den gången och gick i gymnasiet -hemma i Hiroshima. Först trodde han att det blivit kortslutning i spårvagnens elledning. Men efter den enorma tryckvågen insåg han att något fasansfullt inträffat.

Den 6 augusti 1945 fällde ett ameri-kanskt militärplan en atombomb över Hiroshima, industristaden belägen i södra Japan. Bomben kallades ”Little boy”, vilket kan tyckas makabert med tanke på vilken förödelse den orsakade.

– Innan jag dör hoppas jag att få uppleva att det inte längre finns ett enda kärnvapen på vår jord, säger Miyake Nobuo.

Han är 86 år i dag och i förra veckan träffade han ett hundratal elever på Didaktus gymnasieskola i Liljeholmen i Stockholm. Tillsammans med tre andra ”Hibakushas” – så kallas de som överlevde atombomberna över Japan – berättade Mikake Nobuo om sina upplevelser.

Gruppen anlände något försenad till skolan efter ett besök på Nobelmuséet. I det stora klassrummet väntade eleverna tålmodigt. Många av dem har sitt ursprung i andra länder än Sverige, några har erfarenhet av krig och förtryck.

Ito Masao var fyra år när bomben fälldes över Hiroshima. Han satt på en trehjuling utanför familjens hus och ”blåstes bort” av tryckvågen – men hans skador blev ändå lindriga. Han flydde till ett skyddsrum varifrån han såg ett svart regn falla ned över sin hemstad.

– Jag glömmer aldrig synen när döda kroppar brändes i en park nära där vi bodde. Det hela pågick i flera dagar och lukten av bränt människokött finns ännu kvar i min näsa. Därför vill jag tillsammans med er elever se till att alla kärn-vapen avskaffas, säger Ito Masao.

Efter en kort tystnad, orden måste först sjunka in, möts han av applåder.

Sedan är det Horie Sohs tur att berätta. Han var fyra år när bomben föll och befann sig tre kilometer från explosionens epicentrum. Efter det kraftiga ljusskenet blåste tryckvågen i väg honom flera meter.

– Jag klarade mig utan skador eftersom en äldre syster skyddade mig med sin kropp. Fortfarande minns jag alla svårt brännskadade barn som kom till vårt hus för att söka skydd. Mina föräldrar och syskon dog. Ingen ska behöva uppleva det vi fick genomlida. I dag är Hiroshima åter en lugn och fridfull stad. Jag hoppas ni vill besöka den någon gång, säger Horie Soh.

Stämningen i klassrummet är förtätad när han lämnar över mikrofonen till Kamada Hiroe, som var tre år när atombomben ödelade hennes hemstad. Hon har inte så tydliga minnen av själva bomben, men under många år bar hon på en stark dödsskräck och kände sig väldigt trött. Först i vuxen ålder fick hon reda på att det senare berodde på en störning i sköldkörtelns funktion.

Kamada Hiroe har berättat om sina erfarenheter för barn, barnbarn och några utbytesstudenter som kommit till Japan från andra länder. Men tidigare har hon inte öppet berättat så mycket om sitt liv och sina tankar om kärnvapen.

– Familjen befann sig inomhus när bomben föll. Det var en klarblå dag utan moln på himlen, men mamma höll oss inne eftersom hon hade en föraning om att -något otäckt skulle ske. Tack vare det -klarade vi oss, andra hade inte -samma tur, säger Kamada Hiroe.

Under svampmolnet som -bomben åstadkom var det rena ”helvetet”, fortsätter hon. Många människor förintades bokstavligen, hettan var så stark att deras kroppar förångades. Andra fick svåra brännskador eller utsattes för radioaktiv strålning som ledde till att de dog.

Kamada Hiroe visar bilder från ett totalt förstört Hiroshima. Husen är förstörda, några få står kvar likt skelett. Människor ligger förkolnade på marken eller har öppna brännsår på hela eller delar av kroppen. På en bild syns skuggan av en man mot en raserad husvägg och bredvid honom skuggan av en rest stege. Hettan var så stark att kroppen och stegen liksom ”fotades” av.

– Det här skedde i verkligheten, säger Kamada Hiroe. Hela staden förintades på ett ögonblick. Mer än ett hundra tusen människor dog direkt. Själv evakuerades jag till en förort, men familjen återvände snart till staden där vi byggde ett enkelt skjul.

Några veckor efter bomben drabbades Hiroshima av en tyfon som förstörde hyddan, men ett häftigt regn sköljde samtidigt bort det radioaktiva nedfallet. Det gjorde att många överlevare inte fick så allvarliga strålskador.

– Pappa var frisk i några månader men började sedan tappa allt hår. Han blev också väldigt trött. De strålskadade blödde från munnen och hade kraftiga diarréer. Jag var så rädd att somna på kvällen för jag trodde inte att jag skulle vakna igen. Jag var länge svag och småväxt. - Under många år var jag livrädd när jag hörde sirener ljuda från fabrikerna som byggts upp på nytt.

Så betonar Kamada Hiroe att de bomber som föll över Hiroshima och sedan över Nagasaki är ”leksaker” jämfört med de kärnvapen som i dag finns lagrade runt om i världen. Hon säger att kraften i dem räcker att förstöra jorden många gånger om.

– Jag ber för freden och om att vi tillsammans, ni och jag, kan bidra till en jord utan krig.

Efter att de fyra ”hibakusherna” berättat får gymnasieeleverna möjlighet att ställa frågor: Vad tycker japaner om USA i dag? Hur mycket strålning fick ni i er? Tänker ni ofta på det som hände? Pluggade ni vidare? Upplever ni några biverkningar i dag? Hur långt ifrån bombens centrum befann ni er?

Miyake Nobuo svarar först och säger att han bodde drygt två kilometer från bombens epicentrum. Han fick strålskador, men klarade sig ändå ganska bra.

– Även jag bodde den första tiden i en enkel hydda. Dit kom människor med fruktansvärda bränn-skador. Efter en vecka började de dö, en efter en. Vi som överlevde samlade ihop kropparna och brände dem, till slut kunde vi inte räkna alla döda.

Så berättar Miyake Nobuo att -skolan där han gick blev helt förstörd. Först efter ett halvår kunde han återuppta studierna. Till det första uppropet kom hälften av hans tidigare klasskamrater, de andra hade dött i samband med bomben.

Ito Masao säger att han länge -hatade USA och alla amerikaner. När han var femton år dog bägge föräldrarna och han fick börja -arbeta.

– Arbetet var hårt och jag fick en allvarlig och dödlig lungsjukdom. Jag kom till ett sjukhus och vilka var det då som räddade mitt liv? Jo, amerikanska läkare! Och jag som hatade amerikaner så mycket. De som hjälpte mig var vanliga människor, precis som ni och jag.

– Jag fick lära mig att förlåta och att sluta hata. Jag tror på Bibelns ord om att vi även ska älska våra fiender. I dag har jag många amerikanska vänner. Nu har jag kommit till Sverige och jag hoppas att ni också vill bli mina vänner.

När frågorna är besvarade tar de fyra japanska överlevarna fram skrivna hälsningar från elever på Yahiydai-Nishi Junior high school, en japansk grundskola. Alla i lokalen får varsitt färgat ark. På mitt är budskapet att vi måste leva tillsammans fulla med framtidshopp: ”Live together full of hope for future”.

Efter en lång applåd vill Ito, Miyake, Kamada och Horie att det ska tas ett foto med alla som lyssnat och ställt frågor. När det är gjort utbryter ett stort ”selfiekalas” där många elever går fram för att ta bilder med sina smarta telefoner.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“**Fakta.**
Atombomberna

Atombomberna över de japanska städerna Hiroshima och Nagasaki fälldes av USA i augusti 1945.

Den första atombomben, kallad ”Little Boy”, föll den 6 augusti klockan 08:15 över industristaden Hiroshima. Flygräden leddes av överste Paul Tibbets som flög flygplanet Enola Gay.

Bomben släpptes från cirka 10 000 meters höjd och detonerade 600 meter över marken för att få maximal effekt.

Uppemot 120 000 av Hiroshimas invånare beräknas ha dödats av den omedelbara detonationen eller av andra skador de närmaste dagarna. Många av dem som inte dog i explo-sionen brändes till döds under rasmassorna.

Fortfarande i dag, 70 år senare, dör folk av bombernas effekt då de överlevande i högre grad än -genomsnittet drabbas av cancer och lider av för högt blodtryck. De båda städerna Hiroshima och Nagasaki har kommit att bli viktiga symboler mot kärnvapen.

Källa: NE och Wikipedia

Kämpar mot kärnvapen.

Svenska läkare mot kärn-vapen, som bildades 1981, är en ideell och politiskt oberoende organisation med närmare 2 500 läkare och medicin-studenter som medlemmar.

Organisationen är en del av världsfederationen International Physicians for the prevention of nuclear war (IPPNW) som fick Nobels fredspris 1985.

Syftet är att sprida kunskap om kärnvapnens medicinska effekter och att genom vetenskaplig forskning bidra till denna kunskap. Målet är att stärka opinionen mot kärnvapen så att kärnvapenkrig förhindras.

Besöket som fyra överlevare genomförde på Didaktus gymnasieskola i Liljeholmen i förra veckan (artikeln) skedde i sam-arbete med ”Peace boat”. Det är en ideell internationell organisation baserad i Japan.

Peace boat har sedan 2008 arrangerat resor jorden runt med personer som överlevde atombomberna över Hiroshima och Nagasaki. Besöket i Stockholm uppmärksammade att det är 70 år sedan kärnvapen för första och hittills enda gången använts under ett krig.

Mer info: slmk.org och peaceboat.org/english “

DN 5 juni 2015:

“Vänstern sitter fast i dogmerna

Den vanliga teatern fortsätter i det grekiska dramat. Premiärminister Alexis Tsipras säger att en uppgörelse är nära, övriga euroländer undrar vad han pratar om och hans vänsterpopulistiska ministrar i Aten säger att alla krav är oacceptabla.

Samtalen med kreditgivarna ska fortsätta under fredagen. Under juni och juli finns ett antal förfallodatum för stora betalningar till IMF och ECB. Grekland har mer att hämta ur räddningspaketet på totalt 240 miljarder euro, men måste godta vissa villkor i form av finanspolitik och struktur-reformer. Tsipras och hans parti Syriza vägrar göra konkreta eftergifter, ty det lovade de i valrörelsen i vintras.

Dragkampen har pågått i flera månader. Samtidigt har det ekonomiska läget i Grekland åter förvärrats, inte minst på grund av den osäkerhet regeringen sprider. Under våren har parlamentet i Aten tagit beslut som går i rakt motsatt riktning i förhållande till vad som behövs, som återanställning av uppsagda i offentliga sektorn. Om Tsipras ger löften i Bryssel finns alltid misstanken att han inte har tänkt hålla dem.

Inom Syriza finns en kommunistisk opposition som säger nej till allt, och som Tsipras använder som murbräcka mot omvärlden. Men om han skulle vända på klacken och göra upp med långivarna riskerar han en splittring av partiet.

Tsipras talar alltid om sitt väljar-mandat, men sådana finns också i övriga euroländer. Där är stödet klent för att fortsätta hälla pengar i ett svart hål, att betala välfärd som grekerna inte har råd med själva eller att låta dem gå i pension tidigare än andra i EU.

Grekerna vill stanna i valutaunionen, enligt opinionsmätningarna som dock också visar på motståndet mot att följa reglerna. Därför är folkomröstning eller nyval, som det talas om, ingen egentlig utväg.

Grundproblemet är fortfarande en storväxt och korrupt statsapparat, där makthavarna har turats om att gynna de sina. Syriza sa sig vilja tukta den, men erkänner inte ens att fackföreningarna är en av de mest krävande klienterna.

Det finns risker med Grexit, ett utträde ur valutaunionen. Grekland skulle drabbas av en ny chock, även om det finns fördelar på sikt. Eurozonen har numera ett hyggligt smittskydd, men en del är rädda för den politiska signal som ges om ett land lämnar. Priset för att härbärgera ett evigt grekiskt kaos lär dock inte sjunka.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 5 juni 2015:

“ Svenska vapen ska stoppa IS

Terrornätverket Islamiska statens, IS, nya taktik med självmordsbombare ska stoppas med svenska vapen.

IS nya strategi är självmordsattacker med bepansrade terrängbilar, Humvees, lastbilar som fylls med sprängämnen som körs mot målen. För två veckor sedan skickade IS in över 30 sådana bilbomber mot irakiska styrkor i Ramadi med förödande effekt: nästan all bebyggelse utplånades.

Ingen vet hur många stridsvagnar IS har kommit över. Dessutom förlorade Iraks regering 2 300 Humvees är Mosul angreps för ett år sedan.

USA har lovat att förse Irak med pansarvärnsraketer för att förhindra självmordsattackerna. 2 000 av Saabs storsäljande pansarskott AT-4, effektivt mot pansarfordon, har -redan levererats, skriver The Times.

På onsdagen attackerade koali-tionen ett av IS största lager av Humvees i ett flyganfall i staden Hawijah i norra Irak. Explosionen hördes ända till Kirkuk, drygt fem mil bort.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN 5 juni 2015:

“Aggressivt Ryssland hot i Östersjön

Ett alltmer aggressivt Ryssland är en av orsakerna till en intensifierad internationell övningsverksamhet och militär kraftmätning i vår omedelbara närhet, i och runt Östersjön och på Nordkalotten.

I dag startar den USA-ledda marinövningen Baltops 2015 i södra Östersjön. Avsikten är att träna samordnade internationella operationer i en ”realistisk hotmiljö”, och signalera solidaritet mellan deltagarländerna, skriver Försvarsmakten på sin hemsida.

Övningen avlöser den nordiska flygövningen Arctic challenge över norra Sverige, Norge och Finland där även Schweiz, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, USA och Nederländerna har deltagit. Där har scenariot varit en internationell fredsfrämjande FN-insats.

Övningarna sker mot bakgrund av de nya hotfulla tongångarna från Ryssland, som tydligt uttryckt sitt motstånd mot att Ukraina närmar sig EU och Nato. För drygt ett år sedan annekterade Ryssland Krim och stöder också de ryska separatisterna i östra Ukraina.

Rysslands aggressivitet oroar Natoländerna Estland, Lettland, Litauen, forna Sovjetrepubliker med rysktalande minoriteter liksom Ukraina, och även Polen.

Rysslandsforskaren Gudrun Persson vid Totalförsvarets forskningsinstitut konstaterar att övningarna är kända sedan länge och har pågått under många år. Men Ukraina-krisen har ändrat förutsättningarna.

– Annekteringen av Krim fick de baltiska staterna och Polen att känna sig väldigt utsatta. Nu har Nato beslutat att markera ökad närvaro i Östersjön enligt det kollektiva försvarets princip, säger hon, och konstaterar att katalysatorn är händelserna i Ukraina.

Redan tidigare hade Ryssland ökat sin aktivitet och sitt övningsmönster i Östersjön. Nu övas allt mer komplexa system, och flera delar av de väpnade styrkorna.

– Ryssland ser viktiga strategiska intressen i Östersjön, som Kaliningradbasen, och utloppen genom Bälten. Och när Ryssland börjar öva med det strategiska bombflyget över Östersjön och även projicerar anfall mot mål i Stockholm och i de södra delarna av Sverige står det utom allt tvivel att spänningarna i Östersjön har ökat, säger Gudrun Persson.

Även Natos militära aktivitet i Östersjön har ökat som en följd av händelserna i Ukraina.

– Och Ryssland svarar att så länge Nato ökar sin närvaro kommer Ryssland att öka sin militära övningsverksamhet. Den är ett traditionellt verktyg för den ryska politiska ledningen att sända signaler till omvärlden, för att skrämma, avskräcka och påverka.

Gudrun Persson anser inte att det just nu är sannolikt att Ryssland skulle agera militärt mot de baltiska staterna eller mot Polen.

– Det är det kanske inte någon som egentligen tror. Men den ryska flygaktiviteten och gränskränkningarna har varit påtagliga det senaste året. Problemet är oförutsägbarheten, att plötsligt gå in och ta en del av ett annat europeiskt land skapar misstro och osäkerhet, säger hon.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Fakta. Baltops 2015

Övningen leds av USA. Fram till 2012 deltog även Ryssland.

4 500 soldater från Sverige, Finland, Danmark, Norge, Belgien, Kanada, Estland, Lettland, Litauen, Frankrike, Tyskland, Georgien, Nederländerna, Polen, Turkiet, USA och England deltar med ett 60-tal fartyg och stridsbåtar och ett 50-tal stridsflygplan och helikoptrar.

Bland annat ska amerikanska B52-plan simulera minfällning från låg höjd för att skydda en landstigningsövning vid Ravlunda skjutfält i Skåne.
Källa: Försvarsmakten “

DN 5 juni 2015:

“ President Erdogan favorit i svenskstaden Kulu

○ **Regeringspartiet AKP siktar på att få två tredjedelar av mandaten i Turkiets parlamentsval på söndag.**
○ **Erdogans plan är att upphöja sig över vanliga politiker och göra sig osårbar, skriver DN:s Nathan Shachar.**
○ **DN följde med när läkaren Abdullah Agrali värvar väljare i ett av AKP:s starkaste fästen.**

Motorvägen löper som ett brett, grått streck genom det nästan helt platta, höglänta landskapet. Abdullah Agrali är på väg norrut mot Konya i sin minibuss, ännu en dag i valkampanjen väntar.

AKP:arnas valarbetare är uppfyllda av sin mission att ge presidenten och partiets portalfigur Recep Tayyip Erdogan ett tillräckligt högt valresultat för att författningen ska kunna skrivas om. Makten ska förskjutas från parlamentet till presidentämbetet. Erdogan ska bli en turkisk Obama eller kanske ännu hellre – en Putin.

Abdullah Agrali är inte rädd för att Erdogan ska få för mycket att säga till om.

– Förr led Turkiet av att vi hade för svaga premiärministrar. Jag tror att Erdogan och den nuvarande premiärministern Davutoglu kompenserar och balanserar varandra. Idealet är en stark president och en stark premiärminister, säger Abdullah Agrali lågmält.

Det gråsprängda håret ligger som cementerat i en välavvägd frisyr, den mörka kavajen och de antracitgrå byxorna förstärker intrycket av diskret elegans, den vita skjortan är som brukligt numera uppknäppt i halsen.

Abdullah Agrali förklarar fenomenet Erdogan, han säger att turkarna vet att presidenten jobbat sig upp från små förhållanden.

– Han är nära människorna, ”han är en av oss” säger de, därför är han så älskad, förklarar han.

AKP bildades 2001 och står sedan dess som en motpol till mittenpartiet CHP, grundat av republikens historiske hjälte Kemal Atatürk.

Han har gett namn åt en ideologi, kemalismen, som förespråkar en sekulär stat där religionen utövas enbart i moskéerna.

AKP vill i stället att islam ska genomsyra hela samhällslivet och Erdogan har talat om ”whiskey-pimplarna vid Bosporen” som föraktar folket ute på landet. CHP är starkt i städer som Istanbul och Izmir vid Medelhavskusten.

AKP är som starkast på landet, just staden Konya med dess omgivningar är ett av de starka fästena. Abdullah Agrali står som åtta på Konya-listan, han kan vara säker på att få en plats i Ankaraparlamentet.

Ute i landet märks också AKP-regeringens massiva satsningar på att bygga motorvägar, snabbjärnvägar och regionala flygplatser. På ett torg passerar vi dessutom ett mobilt sjukvårdstält där alla kan mäta blodtrycket, ta sänkan och testa sig för vissa cancersjukdomar – gratis.

– Jag tänker inte i ideologiska termer. I AKP får man något gjort och Turkiet har förändrats mycket under 2000-talet. Det går inte att jämföra förr och nu, säger Abdullah Agrali som förklaring till varför han för fem år sedan engagerade sig i politiken.

AKP har vunnit varje val som ägt rum de senaste 14 åren, vid det senaste parlamentsvalet 2011 fick partiet 49,9 procent av rösterna. Nu har dock valarbetarna bråda dagar, opinionssiffrorna har sjunkit till runt 40 procent, författningsändringen man vill genomföra är minst sagt i fara.

APK har de senaste åren drabbats av flera bakslag; Istanbulkravallerna i Geziparken för två år sedan, den stora korruptionsskandalen samma år som tvingade fram en regeringsombildning och den stora gruvolyckan i fjol ledde till kritik mot regeringen.

Dessutom har ”fattigpojken” Erdogan kompenserat sig rejält genom att låta bygga ett nytt omstritt presidentpalats i Ankara med runt 1 000 rum.

Abdullah Agrali har just kommit hem från en intensiv valturné i Stockholms förorter.

En av hans medarbetare tar upp sin telefon och visar videon när Abdullah Agrali valtalar i Fittja centrum.

– Mitt huvudbudskap var att uppmana folk att gå och rösta, säger 49-åringen.

Fittja kallas ibland för ”lilla Kulu”. Nu, efter snart 15 mil, närmar vi oss det verkliga Kulu, den norra utposten i den vidsträckta Konyaprovinsen.

Från Kuluområdet utvandrade tiotusentals för att pröva lyckan långt uppe i norr. Abdullah Agralis bror var en av de som lämnade hembygden för trettio år sedan, han driver numera ett företag i Handen. Själv stannade Abdullah Agrali, han utbildade sig till läkare och äger i dag två privata sjukhus.

Kulu ligger i en sänka och staden breder ut sig på ömse sidor om landsvägen. Sverige är när-varande överallt – en park är uppkallad efter Olof Palme, på kebabrestaurangens vägg hänger ett flygfoto på Gamla stan och på Pizza Milano träffar vi kyparen Mustafa Keser som just återvänt från en sejour i Alby söder om Stockholm.

Han säger att han stödjer AKP.

– Det finns inget annat parti jag skulle kunna rösta på. Nu när jag kommit hem märker jag att mycket har förbättrats, framför allt när det gäller den sociala tryggheten och sjukvården. Abdullah Agrali är dessutom min frus farbror, så vi är släkt, säger Mustafa Keser.

Abdullah Agralis valkampanj är lika diskret som han själv, han håller inga tal utan cirkulerar runt och skakar hand med butiksinnehavare och folk han känner igen.

– Som läkare tycker jag bäst om att möta människor på tu man hand, säger han.

Vi börjar köra tillbaka söderut mot storstaden Konya igen. Den första anhalten är Tavsancali, orten där Abdullah Agrali växte upp med sina tio syskon. Familjen var välmående, fadern hade ett stort jordbruk.

På torget har de väntande sökt skydd för solen under taket i en liten pergola. De fyrkantiga borden fogas samman till ett långbord, från kaféet kommer män småspringande med tebrickor, ett fat med kex och den turkiska konfekten lokum cirkulerar och Abdullah Agrali skakar leende hand med så många han kan, han känner ju så gott som alla.

– Hejsan, är ni från Sverige, hälsar en storvuxen man och berättar att han som pensionär tillbringar somrarna i sin forna hemstad, annars bor han i Tumba.

Hassan, han tycker det räcker med förnamnet, lämnade Tavsancali i början av 70-talet, då fanns det inga industrier och inga jobb i bygden, och han började på Liljeholmens kabel, i dag ABB cables.

– Jag känner Abdullah sedan han var liten, så det är klart att jag ska rösta på honom. AKP är ungefär som Moderaterna i Sverige, förklarar Hassan.

Men blir inte Erdogan maktfullkomlig?

– Inte alls, det är bara propaganda, svarar Hassan.

Alla på torget är kurder, precis som Abdullah Agrali. Han blev varse sin etniska bakgrund när han började skolan som sexåring och fick stryk av läraren för att han inte pratade turkiska.

När Erdogan för sex år sedan inledde samtal med PKK-gerillan och en process för att normalisera relationerna till kurderna fanns det inte längre något som hindrade Abdullah Agrali från att ansluta sig till AKP. Han kritiserar det pro-kurdiska HDP, han tycker att partiet är rasistiskt som gör politik av etniciteten. Med sin islamska inriktning drar AKP också till sig troende kurder som stöts bort av det sekulärt präglade HDP.

När böneutropen börjar rullar dock Abdullah Agralis kampanjbil vidare medan hans anhängare på torget beger sig till den närliggande moskén.

– Jag är en konservativ person, säger Abdullah Agrali som för att försäkra att han är en rätt-trogen muslim, men jag är emot att ras och religion separerar människor. Och huruvida folk ber eller inte är inte huvudsaken för mig.

Med sig från det korta mötet har Abdullah Agrali frågan om vatten-brist.

– Vi har ett program för konstbevattningen, säger han i bussen och plockar fram en fyllig broschyr, och vi har hittat en källa. Problemet är att det kostar 1,2 miljarder dollar att dra fram vattnet.

När vi kör in i nästa stad skruvar medarbetarna upp volymen och ur högtalarna på taket strömmar högljudd musik blandat med något som liknar polissirener.

Abdullah Agrali ser aningen besvärad ut, det är inte riktigt hans stil.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 5 juni 2015:

”AKP vill att turkar ska hålla käften”

Istanbul. Statsvetaren och kolumnisten Cengiz Aktar är en av AKP:s skarpaste kritiker. Han kallar det för ett parti byggt av klientelism och nepotism. Detta parti säger åt turkarna att konsumera och hålla käften, säger Cengiz Aktar.

Kaktüs kafé i de bohemiska, backiga kvarteren mellan Taksimtorget och Bosporen känns långt från den heliga staden Konya.

Cengiz Aktar, professor vid ett Istanbuluniversitet och känd kolumnist, beställer en dubbel espresso och förklarar att detta med religionen inte är huvudorsaken till att det islamiska APK är så starkt just i Konya.

– Det har mer med geografin att göra. Konya ligger mitt i Anatolien. Centrala Turkiet, långt från kuster och gränser, har alltid varit konservativt. Tidigare dominerade det nationalistiska MHP, säger han.

Cengiz Aktar konstaterar också att pengar spelat en beaktansvärd roll. Under AKP-eran har landets infrastruktur moderniserats kraftigt. De lukrativa, offentliga jobben har inte gått till vem som helst.

– Det är nepotism och klientelism som gäller, man måste vara AKP-anhängare för att ha en chans. Dessutom ska allt gå fort, säger professorn.

Hjulen snurrar också. Tillväxten har varit hög under 2000-talet.

Cengiz Aktar varnar ändå för att Turkiet hamnat i en fälla.

– Exporten har ökat, andelen högteknologiska varor är ändå förhållandevis låg. Det satsas helt enkelt för lite på utbildning och forskning, säger regeringskritikern.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 5 juni 2015:

“ Mannen som är på väg att stiga av demokratin

Efter söndagens val planerar president Recep Tayyip Erdogan att lämna de vanliga politikernas värld och upphöja sig till halvgud – via en ny måttbeställd författning och ett uppgraderat presidentämbete där han fungerar som både statschef och regeringschef.

Erdogan deltar formellt inte i valkampanjen, som statschef väntas han hålla sig utanför politiken. Men till ingens förvåning har han ignorerat reglerna och engagerat sig helhjärtat för sitt AKP-parti. Detta speglar verkligheten: Turkiets verkliga grundlag är Erdogan själv, hans nycker, hans svartvita världsbild och hans obändiga vilja.

De flesta politiker har fullt upp med att värna om sin sits och sina portföljer. Erdogan, som regerat i 13 år, har vuxit ifrån så vardagliga mål. Att bara bestämma är för enkelt. Kursen är utstakad fram till 2024 och vägen dit kantad av storslagna bedrifter: den största flygplatsen, de bästa broarna och den djärvaste kanalen. Sedan får vi se, som han säger. Vid republikens 100-årsfest 2023 skall Turkiet, med Guds hjälp, vara en av planetens tio största ekonomier. I dag ligger landet på 18:e plats.

Framtiden är hans, tills vidare, och makten och äran. Men Erdogan nöjer sig inte med framtiden. Hans mest aktiva frontlinje är det förflutna, som också bombarderas med reformer och diktat. Det gäller att skriva om historien, så att den

osmanska storhetstiden rehabiliteras, efter att ha förringats under nära ett sekel i den sekulära republikens skolböcker.

Men det gäller också att återupprätta det som republiken i sin sekulära frenesi vräkte överbord: traditionerna, den sanna tron, kyska kvinnor med rätt att bära huvudsjal – och mycket annat som skrämmer slag på Erdogans sekulära undersåtar. Allra mest exotisk är tanken på att återinföra det arabiska alfabetet och lära skolbarnen osmansk turkiska, ett utdött hovspåk.

Mycket av den retroaktiva ommöbleringen är redan avklarad: Darwinismen kompletteras med skapelseberättelsen i skolorna och religiösa flickor behöver inte längre, som Erdogans dotter Sümeyye, flytta utomlands för att studera. De har sedan flera år rätt att bära *türban* (huvudsjal) på universiteten.

Det är 17 år sedan generalerna avsatte Erdogan som Istanbuls borgmästare, kastade honom i fängelse och bannlyste honom från politiken. Mönstret var väl känt, islamistpartier (och kurdiska partier) i Turkiet lanserades ideligen, för att strax förbjudas och återuppstå under nya namn. När Erdogans AKP först bildade regering 2002 trodde alla kännare att de visste hur det skulle gå: AKP skulle vara spakt som ett lamm – eller också avlägsnas av det allsmäktiga Nationella säkerhetsrådet, den turkiska politikens övervakare sedan militärkuppen 1960.

Ett decennium senare låg hela det mäktiga sekulära etablissemanget i spillror vid Erdogans fötter, krossat, förnedrat – och inlåst, efter massrättegångar mot militärledningen och alla som tordes försvara den. De fällande domarna byggde på falskt bevismaterial, det har nu också Erdogan erkänt, men de gjorde susen.

Turkiet har återigen en självhärlig, intolerant härskarklass, som trakasserar journalister, tar över nyhetsmedier, klår upp demonstranter, regerar över domstolar och riggar budgivningar. Men nu är det gårdagens offer som håller i piskan. Alla statens tillgångar är legitima tillhyggen mot terrorister och förrädare – Erdogans beteckningar på kritiker och opponenter. När skattemyndigheten släpps lös mot ett privat nyhetsmedium, som inte kan betala, dyker där strax upp affärsmän med pengar på sig och köper upp det. Vem köper upp medier i ett land där medierna hanteras så bryskt? Svar: De som blivit lovade statlig annonsering i utbyte mot finkänslig rapportering.

Förr om åren, om du såg en person med en stor bil och en kulört sidenslips, kunde du tryggt anta att där åker en sekulär kemalist med nära band till den protektionistiska staten. I dag är det inte så säkert. Det vimlar av fromma miljonärer, och det är en god nyhet. Islamismen, i Turkiet och i hela den muslimska världen, är kapitalistisk. På en av de största relieferna i Istanbuls blå moské löper en arabesk med budskapet: ”al-Kasab Habib Allah” (Försörjaren-köpmannen är Guds älskling). Många av de tusentals nya småföretagare i Anatoliens inre som driver på Turkiets tillväxt var chanslösa under det gamla systemet, där inga tillfällen gavs utan politiska kontakter.

AKP har skött ekonomin klokt, och det beror i hög grad på att Erdogan inte intresserat sig för den. Så snart han riktar sin visdom åt det hållet dyker Istanbulbörsen. Turkiet expanderar och diversifierar, men presidentens ekonomiska världsbild förblir lika torftig. Hushållning, i Erdo-gans ögon, är att värna den turkiska ekonomin mot räntelobbyn,

ett främmande vidunder som ibland bär flygbolaget Lufthansas mask, ibland judarnas, USA:s, nyhetsbyrån Reuters eller EU:s. Men nyligen, då Erdogan anklagade den turkiska ekonomins seriöse huvudperson, partikollegan Ali Babacan, för att gå i räntelobbyns ledband, gick en ilning av obehag genom näringslivet.

Många i Erdogans närhet, som Babacan, är rationella personer utan några spår av muslimsk fanatism. Men de får aldrig glömma att Ledaren alltid har rätt. Detta leder ibland till komik på hög nivå, som i våras, då Erdogan vaknade en morgon och förkunnade att det var muslimer, inte spanjorer, som upptäckte Amerika, och att det redan fanns en moské på Kuba då Columbus passerade ön.

Jag var i Madrid vid tidpunkten och en bekant på spanska UD berättade om förstämningen där. Skulle Spanien svara på detta, med risk för att göra sig löjligt, eller svälja förtreten? Erdogan höjde insatsen då han vände sig till president Raúl Castro i Havanna och erbjöd sig att bygga upp den gamla moskén på nytt; ett anbud de kubanska ateisterna nu tar ställning till.

Vem är då denne Erdogan, med sin korta stubin, sina grundmurade antipatier och sitt gränslösa självförtroende? Hur har en så impulsiv person klivit rätt i de politiska minfält där han gjort karriär? Andra slås till marken då de går lös på väderkvarnar, men han går stärkt ur sina kontroverser med allt och alla.

Svaret är nog tämligen enkelt. Erdogan är precis lika morsk som han ser ut och han är den han verkar vara: en orädd grabb från fattigkvarteret Kasimpasa i Istanbul. Han grundlade sin rättframma människosyn som pojke. Han har sålt läskedrycker på gatan utan tillstånd och han har spelat fotboll på hög nivå och lärt sig att både ge och ta stryk utan att klaga. Fotboll är fortfarande en passion, men Erdogan, som alla fromma muslimer, vämjes över tatueringarna. I somras tog han en av mästarlaget Galatasarays spelare, 18-årige Berk Yildiz, i upptuktelse:

”Låt inte lura dig av utlänningar, det där är farligt, hur kan du skada din egen kropp?”

Landslagstränaren Fatih Terim, som stod bredvid, fick order att motarbeta tatueringar, och den ångerfulle Yildiz lovade att genast ta bort sina. Större personligheter än han har kapitulerat för Erdogans pistolblick.

Psykologiskt sett är Erdogan ingen gåta. Men tror han verkligen att det fanns moskéer på Kuba 1492, att Israel arrangerar demonstrationer i Istanbul, att USA infiltrerat åklagarämbetet, att alkoholister kan äta druvor i stället, att det är farligt att jämställa kvinnor och män ...?

Ja, det gör han, och det går inte att sätta sig in i hans världsbild utan att förstå hur den kom till. För att förstå Erdogan måste man inse att det löper en avgrund mellan turkisk islamism å ena sidan, och iransk/arabisk islamism å andra sidan. För Islamiska staten, Hamas, al-Qaida och även för fredliga salafister är nationalism en dödssynd. När ayatollah Khomeini återvände till Iran efter sin exil frågade någon hur det kändes att åter trampa persisk mark. Hans svar är berömt: Ingenting.

Sådant är obegripligt för en turkisk muslim. Alla turkar, muslimer ofta mer än andra, är hängivna nationalister. Den islamist som först lyckades få in en fot i turkisk politik under kemalismens långa monopol

(1923–2002) var Erdogans lärare och mentor Necmettin Erbakan. Alla de partier som Erbakan grundade – och som myndigheterna prompt förbjöd – gick tillbaka på det upprop som Erbakan författade i slutet av 1960-talet, *Milli Görü*s, den nationella visionen. Manifestet var ämnat som ett alternativ till kemalismen, och som medicin mot Västerlandets inflytande över turkiskt nationalmedvetande.

Erbakan var en hängiven patriot, och en extrem tänkare. I snart sagt varje bisarrt utfall från Erdogans sida hörs ekot av lärofaderns resonemang om hur katoliker och judar och amerikanska plutokrater förvänt synen på turkarna och fått dem att vända ryggen åt sitt arv. Men Erbakan skilde sig från många av vår tids islamister med sådana åsikter: Förändringar skulle ske via systemet hur orättfärdigt det än var, aldrig med våld.

Erbakans framgångar på 1990-talet var obekväma för etablissemanget, för de visade med pinsam tydlighet att kemalismen misslyckats: Statsgrundaren Atatürks reformer hade inte sekulariserat folket, utan framför allt kuststädernas medelklass. Efter Erbakans valframgång 1995 kunde generalerna inte hindra honom från att bilda regering 1996. Men efter bara ett år tvingade samma generaler honom att avgå.

Den oblodiga kuppen mot Erbakan 1997, jämte kampanjen som började samma år för att avsätta hans skyddsling Erdogan, Istanbuls borgmästare, skulle stå antiislamisterna dyrt. Alla möjliga turkar, många av dem ickeislamistiska demokrater, var nu beredda att göra vad som helst för att bli av med förmyndarna i Nationella säkerhetsrådet.

När Erdogan, och flera andra av Erbakans adepter bröt sig ut och grundade ett eget parti 2001, så var det framför allt EU-frågan som låg bakom. Erbakan såg EU som en antiturkisk komplott, medan de yngre islamisterna såg EU som en möjlighet att slingra sig ur generalernas grepp. Så gick det ju också: Efter sitt succéval 2002, då AKP gick från ingenstans till absolut majoritet, var EU partiets viktigaste allierade under de svåra åren fram till 2007, då de gamla krafterna gjorde sitt sista försök att underminera AKP:s styre.

Turkiets i Erdogans händer är stabilt, i en mening: Regimen är ohotad. Men samtidigt är livet under Erdogan en emotionell berg- och dalbana, med ständiga kriser, diplomatiska incidenter och skandaler producerade på högsta ort. Nästan alla dessa tillbud är onödiga och går ut över Turkiets rykte. AKP, som i osmanernas efterföljd och enligt Necmettin Erbakans föreskrifter skulle återförena turkarna med deras arabiska och muslimska bröder, har i dag inga allierade i regionen. Erdogan har ödelagt relationerna med Barack Obama, som förolämpades svårt av anklagelserna om ett amerikanskt kuppförsök i december 2013. Från att ha varit EU:s gull-gosse fram till 2012, är han nu dess huvudvärk. Förföljelserna av journalister och den politiska styrningen av rättssystemet har – fast EU inte säger det rent ut – spolierat alla möjligheter till turkiskt medlemskap.

Men Erdogan och hans AKP tycks ha abonnemang på turkiska valsegrar, och så länge Turkiet ligger där det ligger i korsvägen mellan all världens ödesfrågor kan Nato inte göra sig till ovän med det. Erdogan har inte längre några rivaler på marknivå. Den enda risk han löper är att flyga för högt och bränna sig på solen; att han i sin alltmer ohämmade maktutövning tar miste och alienerar sin gudomligt toleranta väljarkår.

Inget talar dock för det: Varken de skakande uppgifterna om skumrask på högsta nivå – också inne i familjen Erdogan – eller det fantastiska

nya presidentpalatset med dess cirka 1 000 rum, har naggat hans popularitet i kanten. Hittills är det hans belackare som har skällt honom för sultan. Men man kan numera höra hans egna beundrare använda termen utan någon ironi – kanske ett varsel om fortsättningen.

I ett ryktbart citat liknade Erdogan demokratin vid ett tåg. Söndagens val ser ut som den station han väntat på. Går valet hans väg är det fara värt att Erdogan, och Turkiet med honom, nu gör sig beredd att stiga av tåget.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com "

"Fakta.

Recep Tayyip Erdogan
Född 1954 i Istanbul i kvarteret Kasimpasa. Uppvuxen där och i staden Rize vid Svarta havet.
Spelade fotboll för sitt kvarters-lag, som nyligen fick en modern arena uppkallad efter sin store son.
Gift 1978 med Emine, född 1955; döttrarna Sümeyye och Esra samt sönerna Ahmet Burak och Nejmettin.
Sedan unga år var Erdogan aktiv i islamistpartiet och 1994 valdes han till Istanbuls borgmästare.
1998 avsattes han av det nationella säkerhetsrådet, landets verkliga styresmän.
2001 bildade han ett eget, mindre utpräglat, islamistparti, AKP, som vann en sensationell seger i valet 2002.
I valen 2007 och 2011 ledde Erdogan partiet till nya rekordnoteringar, med nära 50 procent av rösterna och total kontroll av parlamentet."

DN 5 juni 2015:

"Tusentals protesterar i politiskt känslig tid

Tiotusentals invånare i Hongkong deltog på torsdagen i den årliga vakan med levande ljus för att uppmärksamma minnet av massakern i Peking den 4 juni för 26 år sedan. Det skedde i en känslig tid bara två veckor innan det ska avgöras hur staden ska välja sin nästa politiska ledare.

Hongkong är ett undantag i Kina när det gäller att tillåta protester mot den våldsamma händelsen 1989. Kommunistpartiet satte då in militären för att slå ned demonstrationer för demokrati och hundratals människor dödades.

Sedan dess har marscher arrangerats varje år i Hongkong, också efter att den före detta brittiska kronkolonin övergick till Kina 1997 och systemet "ett land, två system" infördes.

På det kinesiska fastlandet förbigås däremot händelsen med största möjliga tystnad varje år. Censuren är satt på helspänn, förhöjd beredskap råder och kända dissidenter tvingas lämna staden för att ta "semester".

När stora skaror Hongkongbor i höstas gav sig ut på gatorna för att protestera mot hur Peking vill kontrollera valet i staden 2017, sågs det av delar av omvärlden som en pånyttfödelse av protesträrelsen i Kina 1989. En ny generation av studenter utmanade Kommunistpartiet.

De vågade kritisera förslaget från Peking, som gick ut på att kandidaterna till Hongkongvalet skulle reduceras till två, tre stycken som först måste godkännas av en kommitté.

Vi finner oss inte i ett fejkval, enades demonstranterna, som ockuperade vissa gator Hongkong i mer än tio veckor.

I går var dessa studenter för första gången öppet splittrade i hur de skulle ställa sig till den årliga ljus-vakan. Vissa som deltog i gaturörelsen i höstas har ifrågasatt nyttan av den traditionella protesten den 4 juni. Ett återkommande argument de senaste dagarna har gått ut på att Kinas demokrati är viktig, men att en prioritering måste ske som sätter Hongkongs framtid främst.

Studentorganisationen vid University of Hongkong organiserade på torsdagen en alternativ samling på universitetsområdet. Andra invånare har med tiden kanske kommit att se den årliga demonstrationen som något som möjligen gynnar ledningen i Peking — eftersom det faktum att demonstrationen tillåts kan visa att systemet ”ett land, två system” fungerar.

Åter andra är för att Hongkong följer Pekings förslag, utan klagomål på att kandidaterna först måste godkännas av en kommitté som står Kommunistpartiet nära. Temperaturen stiger inför omröstningen i den lagstiftande församlingen den 17 juni.

Också utanför Fastlandskinas gränser vågade elva kinesiska elever vid universitet i USA, Storbritannien och Australien inför den 4 juni publicera ett öppet brev som uppmanar Kinas ledning att sluta dölja vad som hände detta datum för 26 år sedan.

Gu Yi, en av studenterna, skrev att som kinesisk medborgare levande utanför landets gränser och med full information om vad som inträffade är det hennes skyldighet att delge andra kineser. Brevet attackerades i en artikel i tidningen Global Times som anklagade Gu och de andra för att tjäna ”utländska fientliga makter”.

Torbjörn Petersson (DN) torbjorn.petersson@dn.se “

“Fakta. Massakern på Himmelska fridens torg

Våren 1989 var Himmelska fridens torg i Peking fullt av folk som ville se en förändring av det politiska systemet i Kina. I veckor protesterade studenter, arbetare och invånare från samhällets olika skikt. Den styrande toppen i Kommunistpartiet var splittrad när det gällde framtiden.

Till slut avgjorde ledaren Deng Xiaoping och militären kallades in. Natten till den 4 juni blev det blodbad på flera håll i staden när demonstranterna flydde. Hundratals dödades.

26 år senare är massakern fortfarande tabu i Kina. “

DN 5 juni 2015:

“ Varnar för rysk invasion

Ukrainas president Petro Porosjenko varnade på torsdagen för en rysk ”fullskalig invasion” efter de senaste dygnens hårda strider i Donetsks västra utkanter. Han hävdade samtidigt att Ryssland har 9 000 reguljära soldater på ukrainskt territorium.

Striderna runt Marinka, ett samhälle två mil sydväst om Donetsk, fortsatte på torsdagen, men med mindre intensitet än dagen innan.

Enligt militärtalesmannen Andrij Lysenko i Kiev ska fem soldater ha dödats och 38 ha skadats under onsdagens beskjutning av området från de proryska rebellernas sida. På rebellsidan ska 21 soldater ha dödats under det senaste dygnet, enligt Eduard Basurin vice försvars-minister i ”folkrepubliken Donetsk”.

Ändå är det tydligt att de ryskstödda separatisterna inledde anfallet mot Marinka. Flera gånger under onsdagen hävdade rebeller i sociala medier att staden hade fallit, vilket sedan dementerades av Kiev.

Den internationella observatörsstyrkan från Osse, den europeiska säkerhetsorganisationen, pekar i sin dagliga rapport på att ett stort antal militärfordon, bland dem stridsvagnar och tungt artilleri, förflyttades västerut genom Donetsk dagen före anfallet – i strid mot reglerna för vapenvilan som parterna skrev på i Minsk i februari.

”Mellan klockan 07 och 08 noterade observatörerna – som rörde sig 6–9 km öster om Marynka – sju stridsvagnar av typ T-64 vända åt väster. De hörde vid två tillfällen mer än fem salvor utgående artilleri-raketer och tolv utgående salvor av gradmissiler”, skriver Osse som tillägger att de ukrainska stridskrafterna senare anmälde att de flyttar fram tunga vapen mot stille-ståndslinjen.

Attacken i Marinka beskrevs redan under onsdagen av Kiev som början på en stor offensiv från rebellernas och deras ryska uppbackares sida. På torsdagen gick Porosjenko ett steg längre i retoriken.

– Militären måste vara lika beredd på en återupptagen offensiv från fienden i Donbass som den är på en fullskalig rysk invasion längs hela gränsen, sa presidenten till medier i Kiev.

I Bryssel konstaterade EU-kommissionen att de pågående striderna utgör de hittills värsta brotten mot vapenvilan efter Minskuppgörelsen.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 5 juni 2015:

“ Demonstranterna laddar inför G7-batalj

Bataljen inför veckoslutets G7-toppmöte i Bayern har börjat. På söndag landar Barack Obama och de andra gästerna — och motståndarna är beredda. På torsdagen ägde en första demonstration rum i München.

Karlsplatsen mitt i München fylldes i går, torsdag, av sommarlätt klädda människor med färgglada flaggor.

Inför helgens G7-möte arrangerades ett alternativt toppmöte i München och det avslutades med en demonstration — en förövning till det som komma skall uppe i alperna.

På söndag landar de internationella gästerna från G7-länderna på Münchens flygplats, och om vädret tillåter flygs de med helikopter till Schloss Elmau — ett lyxhotell vid foten av ett snöklätt alpmassiv.

Värdinnan, Tysklands förbundskansler Angela Merkel, har i ett signerat inlägg i Frankfurter Allgemeine Zeitung gått igenom dagordningen och målsättningen för mötet som ska vara avslutat på måndag eftermiddag.
— Detta G7-möte är mycket mer än krisdiplomati. Vårt mål är en hållbar och värdeorienterad tillväxt och välstånd för så många människor som möjligt, förkunnade kanslern.

I den stekande sommarhettan på Karlsplatsen i går var det inte många som tog intryck av den stolta ambitionen och mellan 30 000 och 40 000 uppges ha deltagit i protesten.

Verkstadsarbetaren Josef Rohrer, 54 år, bar på ett plakat som krävde stopp för en tredje startbana vid Münchens storflygplats. Striden är inne på sitt tionde år.
— Den har gjort mig både arg och besviken. Man säger att makten utgår från folket, men det är näringslivet som bestämmer, säger Josef Rohrer som ser G7 som en symbol för denna världsordning.

Han tänker nöja sig med torsdagens demonstration, han åker inte till den stora demonstrationen i Garmisch-Partenkirchen som enligt gängse G7-tradition blir en tvekamp mellan demonstranterna och polisen. Josef Rohrer och hans fru är rädda för att det blir bråk.

Judith Amler, 31 år, tänker dock åka.
— Det är min skyldighet att åka, även om det är skrämmande att höra att 20 000 poliser väntar där uppe, säger hon.

Hon bär på en banderoll där det omstridda frihandelsavtalet med USA (TTIP) liknas vid en krokodil som äter upp demokratin och miljöskyddet.

På scenen gisslar en talare det kommande toppmötet.
— De är sju, vi är sju miljarder, säger han.

Judith Amler nickar instämmande.
— Jag tycker att FN och inte G7 ska besluta om världens viktiga frågor.

Är det inte bra om G7-länderna enar sig om att minska klimatutsläppen?
— Vi vet att de ändå inte håller sig till det, säger Judith Amler och stoppar en röd visselpipa i munnen. Det är dags att gå ut på gatorna.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“Fakta.

G7 har sedan 70-talet arrangerats som ett diskussionsmöte med de ledande industriländerna USA, Japan, Kanada, Tyskland, Frankrike, Italien och Storbritannien som deltagare. Ryssland kom med efter kommunismens fall, men uteslöts inför årets möte på grund av aggressionen i Ukraina.

På dagordningen står bland annat terrorbekämpningen, hälsofrågor (ebola, antibiotikaresistensen), klimatförändringen och kvinnans ställning. Flera afrikanska stats- och regeringschefer är inbjudna liksom företrädare för Afrikanska unionen, EU, OECD, WHO, Världsbanken och Internationella valutafonden. “

DN 5 juni 2015:

“ Merkel öppnar för brittiska EU-krav

Tysklands förbundskansler Angela Merkel gör allt tydligare uttalanden om att EU-ledarna kanske måste överväga fördragsändringar för att hålla kvar Storbritannien i unionen.

– Om det verkligen är nödvändigt måste vi fundera på saken, säger hon enligt det brittiska etermediebolaget BBC.

Den brittiske premiärministern David Cameron, nyss stärkt av en övertygande valseger, har gjort utfästelser till de EU-kritiska britterna om att omförhandla banden mellan Bryssel och London, och han har lovat att britterna ska få folkomrösta om medlemskapet före utgången av 2017. Han har också sagt att EU:s fördrag sannolikt måste ändras för att inrymma de reformer han förutser.

Merkel säger i intervjun att hon kan ge sitt stöd till vissa ändringar. Hon hänvisar också till hur man tidigare hittat lösningar inom EU: länder har kunnat välja att stå utanför en del samarbeten.
TT “

DN 5 juni 2015:

“ Grekland ber om uppskov med betalning

Grekland har bett Internationella valutafonden (IMF) om uppskov med sina skulder till slutet av månaden. Samtidigt sågar grekiska ministrar ett nytt förslag till uppgörelse från långivarna.Analytiker ser en ökad risk för regeringskris i Aten.

Oron för en finansiell kollaps som slutar med Greklands utträde ur euro-zonen har tilltagit efter krismötet i Bryssel i onsdags.

Jan von Gerich, chefsstrateg på Nordea, tror att en överenskommelse blir svår att genomföra för den sittande grekiska koalitions-regeringen, som vann ett nyval i januari på vallöften om att riva upp hårda villkor för nödlån till det konkursmässiga landet.
– Så det kommer åtminstone kräva en ombildning av regeringen. Och om det inte är möjligt så blir det antingen nyval eller en folkomröstning, säger han.

Grekland har nu bett att få betala alla sina skulder som förfaller den här månaden på en gång i slutet av månaden, den 30 juni. Enligt lånevillkoren ska Grekland återbetala 300 miljoner euro till IMF på fredagen. Men ett gammalt IMF-beslut ger utrymme för att bunta ihop flera återbetalningar och betala
i klump i slutet av månaden.

Nya krismöten planeras de närmaste dagarna mellan Greklands premiärminister, vänsterledaren Alexis Tsipras, EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker och Jeroen Dijsselbloem, ordförande för euroländernas finansministrar.
– Det borde bli på fredag, säger en EU-källa till nyhetsbyrån AFP.

Enligt Dijsselbloem var klyftan mellan långivarna och Grekland på mötet i onsdags ”fortfarande ganska stort”. Han varnar för att Grekland riskerar att omöjliggöra en uppgörelse om nya nödlån då reformviljan i Aten sviktar.

Samtidigt fylldes grekiska medier av kritik mot reform- och åtstramningskraven från långivarna.
– Förslag som att skrota tilläggspensioner till fattigpensionärer eller höjd moms på elektricitet med tio procentenheter kan inte utgöra grund för en diskussion, säger Tsipras enligt den grekiska nyhetsbyrån APA-MPA.

Han välkomnar samtidigt lån-givarnas kompromissvilja om mjukare budgetmål för det konkursmässiga eurolandet.

Greklands förre premiärminister, högerledaren Antonis Samaras, verkar i det akuta krisläget skönja en möjlighet att splittra Tsipras regeringskoalition. Han bjuder in Tsipras till samtal om en nationell samling över blockgränserna om krispolitiken. Tanken på ett nyval, som vissa av Tsipras partikamrater i parlamentet i Aten pläderat för, avfärdar han dock.
– Vad skulle Syriza söka mandat för, att återinföra drakman? frågar han retoriskt inför grekiska tv-kameror, rapporterar Reuters.
TT “

“ Fakta. Inga nödlån till landet sedan i höstas

Det skuldtyngda och konkursmässiga eurolandet Grekland har sedan 2010 finansierat sig med hjälp av två stödprogram från EU och IMF med totalt 240 miljarder euro i nödlån och en rekordstor skuldnedskrivning på drygt 100 miljarder euro för tre år sedan. Men de sista 7,2 miljarderna i nödlån har frysts inne sedan i höstas då Grekland inte kunnat komma överens med långivarna om vilka reformer landet måste genomföra.

Under krisåren har Greklands arbetslöshet lyft till över 25 procent medan grekernas realinkomster i snitt har rasat med omkring en tredjedel. Landets ekonomi, som i år åter har gått in i recession, har krympt med en fjärdedel sedan 2008 och väntas under hela 2015 bara växa med 0,5 procent.
Källa: TT “

DN 6 juni 2015:

“ De flydde från kriget till krisen

Aten. Familjen Carachash flydde från krigets Ukraina och möttes av ett Grekland på randen till ekonomisk kollaps. Trots kraftigt sänkt levnadsstandard ångrar de sig inte.

DN i Grekland.
Nej, nej, de är för stora. Olene Carachash håller med skeptisk min upp ett par byxor inne på välgörenhetsorganisationen Praksis lokaler i centrala Aten. Hon har kommit hit för att hitta kläder till de snabbt växande sönerna Gregori och Nikita, 6 respektive 12 år gamla.

Att be om använda kläder som har lämnats in för välgörande ändamål är ovant för henne. Men sedan hon och maken Sergej flydde hemmet mellan Donetsk och Mariupol i östra Ukraina för att flytta till Grekland har ekonomin varit knaper och hon går till välgörenhetsorganisationer nästan varje dag för att få hjälp med kläder, mat och jobbsökande.

De lämnade välbetalda jobb i Ukraina, läraren Olene och maken Sergej som är byggnadskonstruktör.

– I Ukraina levde vi ett gott liv. Vi var lyckliga, hade jobb, ett fint hem, bil och åkte på semestrar till Krim på sommaren och åkte skidor i bergen på vintern, säger Olene Carachash.

Men när krigets fasor blev för påträngande och sonen Gregori började måla allt i svart och nästan bara stridsvagnar betydde den ekonomiska tryggheten inte längre någonting. Familjen sålde bilen, köpte flygbiljetter och tog med sig det de kunde i resväskor.

I december landade familjen i ett Grekland på väg in på sitt sjätte år av ekonomisk golgatavandring. Ett land tyngt av skyhög arbetslöshet och ett välfärdssystem i spillror. En ekonomi som endast undgår total kollaps tack vare konstgjord andning via nödlån.

För familjen Carachash byttes krigets fasor i Ukriana mot att ha en ständig ekonomisk stress som kniv mot strupen. De har haft oturen att pricka in två av Europas just nu allvarligaste kriser.

Och de tvekar inte om vad som är värst.

– Vi hade allt i Ukraina. Här har vi inga pengar, inget jobb och bristfälligt med mat. Men vi slipper kriget – bomberna, rädslan och förstörelsen. Jag ångrar mig inte, säger Olene Carachash med eftertryck.

Att flykten gick till Grekland beror på att både Olene och hennes man är av grekisk börd och är grekiska medborgare.

– Det här är vårt andra moderland och vi har alltid velat åka hit, men på semester, inte för att bo.

Anpassningen till det nya landet har varit svår.

Ett problem är att ingen i familjen kan grekiska. För barnen, som går i grekisk skola, är det tufft. De har svårt att få vänner, berättar Olene bekymrat. Ofta vaknar de dessutom på nätterna med mardrömmar om kriget.

– Samtidigt saknar de Ukraina, sina kompisar, och frågar när vi ska åka tillbaka. Men jag vill inte tillbaka, jag är rädd, väldigt rädd.

Hon berättar med sorgsen uppsyn om det östra Ukraina som de har lämnat bakom sig. Om de sönderbombade husen, de förstörda vägarna och de döda människorna. En ständig oro för föräldrarna och den yngre systern, som är kvar i Ukraina, gnager.

– Vi var så rädda. Det var så många med vapen som förstörde allt, vägar, flygplatser, hus. Förut tyckte jag Donetsk var en av världens vackraste platser, men nu, herregud det är så sorgligt. Det här kriget förstör så många människors liv och jag förstår inte varför.

Efter avtalet om vapenvila mellan Ryssland och Ukraina i februari lugnade läget ner sig något, även om striderna de senaste dagarna har tilltagit igen. Men Olene vågar inte tro att det ska bli lugnt.

– Alla är rädda. Plötsligt finns det ett sådant hat mellan ukrainare och ryssar. Jag förstår inte varför. Förut var vi så nära. Jag har massor med ryska vänner.

Det är Gregoris sexårsdag och Olene har bakat en tårta och pizza när hon och pojkarna välkomnar oss i den lilla tvåa som familjen hyr för 200 euro i månaden i Petralona, västra Aten. Maken Sergej har under dagen fått ett tillfälligt påhugg på ön Mykonos. Olene hoppas att han får mer jobb under sommaren.

– Han har varit deprimerad sedan vi flyttade hit. I Ukraina hade han massor med jobb och tjänade pengar. Här går han bara och grubblar medan jag ränner runt för att ordna saker.

Väggarna i det som fungerar som allrum är kala. I en glest fylld bokhylla står ett kort med en ditmålad grekisk flagga som ett av barnen har tecknat i skolan när Grekland hade nationaldag. Möblemanget utgörs av en liten tjock-tv, ett bord och en soffa. Det andra rummet fylls av en stor säng där hela familjen sover.

Gregori äter med god aptit iklädd sin Byggare Bob-t-tröja. Han säger inte mycket men vill gärna ha Coca-Cola. Någon present blir det inte den här födelsedagen.

– Jag har lovat att han ska få vad han vill ha när jag har skaffat ett jobb, säger Olene.

Mat för dagen är ett ständigt orosmoment. Olene lagar all mat från grunden, köper sällan kött och får hjälp av ukrainska familjer som bor i samma område för att överleva.

– Jag är rädd att vi en dag inte ska ha någon mat alls. När barnen är hungriga blir de arga. Jag kan inte längre gå med dem till mataffären eftersom vi inte har råd att köpa de saker vi köpte i Ukraina.

Olene, som är lärare i ryska och engelska, har hur många jobbansökningar ute som helst. Hittills har hon inte fått napp. Konkurrensen är hård i arbetslöshetens Grekland. Men hon ger inte upp. Hon går på lektioner i grekiska och hoppas lära sig snabbt.

– Jag har bra utbildning och vet att jag är en bra lärare, säger hon.

Hon är osäker på om familjen någonsin återvänder till Ukraina. Viktigast just nu är att de har flytt undan kriget. Att Grekland befann sig i en djup ekonomisk kris visste de.

– Vi kände till det, men vi hade ingen annanstans att ta vägen. Grekland är ett bra land egentligen och jag hoppas att allt ska bli bra, säger Olene och kramar ömt om sönerna.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN 6 juni 2015:

“ Grekerna sätter allt på ett kort

Analys.
Greklands beslut att skjuta på samtliga IMF-betalningar genom att bunta ihop dem till en klumpsumma är unikt i modern tid. Man får gå tillbaka till Zambia på 1980-talet för att hitta något liknande.

Nu sätts allt på ett kort: att nå en lösning före slutet av juni. Men redan innan dess kan spelet vara över.

Tekniskt sett har Grekland redan ställt in betalningarna genom att låta pengarna som Internationella valutafonden skulle ha på fredagen frysa inne. IMF har visserligen accepterat att grekerna väntar till den 30 juni, då sammanlagt 1,6 miljarder euro ska vara inbetalda. Men alla vet att det inte kommer att gå till på det sättet.

Enda möjligheten för Grekland att inte gå i bankrutt i sommar är att man når en uppgörelse med euroländerna, som då i praktiken står för betalningen till IMF. Dessutom kommer det att krävas ett nytt stödpaket, efter det pågående som också löper ut den 30 juni.

Men båda sidor står fortfarande så långt ifrån varandra att en lösning verkar mycket svår att nå. Nu ska spelet drivas vidare under juni, samtidigt som oron för ett misslyckande växer.

Omvärldens förtroende för Grekland som förhandlare är redan kört i botten, efter alla turer hittills. Grekiska regeringen är samtidigt

splittrad, med begränsat handlingsutrymme för premiärminister Alexis Tsipras.

Som det nu ser ut kommer euroländerna knappast att göra fler eftergifter, med tanke på de starka hemma-opinioner som de har att hantera. Vad som i fortsättningen ska hända blir främst en fråga för grekisk inrikespolitik, där regeringspartiet Syriza bollar med olika alternativ som folkomröstning och nyval.

För hushåll och företag i Grekland kan det verka rationellt att gå händelserna i förväg och för säkerhets skull ta ut sina återstående besparingar från de inhemska bankerna. Europeiska centralbanken, ECB, håller visserligen banksystemet under armarna, men redan inom närmaste tiden kan det uppstå ett nödläge som driver fram kapitalkontroller.

Avgörandet för Greklands del behöver därför ske tidigare än den 30 juni. Om man väntar in i det sista kan det driva fram en okontrollerad bankrutt. Ifall grekerna i den situationen skulle tvingas lämna euron, så ökar risken för kaos.

Framtiden är oviss, men historien ger viss vägledning. Som självständig stat sedan 1830 har Grekland varit i bankrutt ungefär halva tiden. Nu ser det ut att snart kunna hända igen.

För hushåll och företag i Grekland kan det verka rationellt att för säkerhets skull ta ut sina återstående besparingar från de inhemska bankerna.
Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 6 juni 2015:

“ Miljoner har lämnat sina hem

Bomberna, förstörelsen och de diplomatiska utspelen får de stora rubrikerna. Men i skuggan av kriget pågår ett gigantiskt flyktingdrama i Ukraina.

I tisdags kom den senaste rapporten från FN-kontoret OCHA om flyktingsituationen i Ukraina. Det är skrämmande läsning: ungefär 867 000 ukrainare har sökt asyl eller uppehållstillstånd i andra länder, medan 1 315 625 är på flykt inom Ukraina.

Totalt handlar det alltså om upp till 2,2 miljoner som har lämnat hus och hem till följd av striderna i Donetsk- och Luhansklänen, där proryska rebeller har utropat egna ”folkrepubliker”.

Bara under den sista veckan i maj flydde 26 000 – det är som att ett helt Bollnäs eller Oskarshamn försvinner. Ukraina finns nu, som enda europeiska land, med på den sorgliga tio i topp-listan över de länder som har störst antal internflyktingar.

Familjen Carachash, som vi möter i reportaget här intill, har svårt att hitta försörjning i krisens Grekland. De är ändå lyckligt lottade – inte bara för att de slipper risken att dödas, utan också för att de med sina grekiska pass hade möjlighet att fly till ett EU-land vars ekonomiska förutsättningar trots allt är långt bättre än hemlandets.

Donbassområdet – där kriget nu rasar – var en gång en magnet för folk från hela Sovjetunionen. Hit kom representanter för många etniska

grupper under Stalins industrialisering, lockade av jobb i gruvor och stålverk. Inte bara ukrainare och ryssar.

Greker var en ganska okänd sovjetisk minoritet, med djupa rötter vid norra Svartahavskusten. Men här finns också exempelvis tyskar och judar. Vissa ur dessa grupper kan nu ha rätten att bosätta sig i sina ”hemländer” Grekland, Tyskland eller Israel – länder de ofta inte har besökt och vars språk de inte behärskar.

De flesta flyktingarna väljer dock mellan två länder: Ukraina och Ryssland. Där bor de nu hos släktingar, i sovsalar och gamla sommarläger för barn, eller i vissa fall i bostäder de lyckas köpa eller hyra.

Även om det handlar om lätt-integrerade flyktingar är deras stora antal en börda för samhället. I Kiev hör man ofta folk klaga på Donetskbor som tar plats i bostadsköer och konkurrerar om jobb. 1,3 miljoner i ett land på 45 miljoner – det är en siffra som sätter den svenska flyktingdebatten i perspektiv.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 6 juni 2015:

“ 17 000 poliser ska bevaka G7-mötet

Ingen kan påstå att allt var som vanligt i Garmisch-Partenkirchen på fredagen. Den lilla alpstaden svävade någonstans mellan undantagstillstånd och normalläge med flera tillbommade affärer och massor av poliser inför lördagens stora demonstration mot G7-mötet.

Garmisch-Partenkirchen
Ursula Sedlmayers köttaffär befinner sig en bit ifrån farozonen, ändå ligger hon i beredskap.
– Vi har öppet mellan sju och elva, sedan får vi se. Men jag räknar med att det mänskliga förnuftet segrar, säger hon.

Hon säger att Garmisch-Partenkirchen är en lantlig idyll, ”vi är inte vana vid sådant här”.
– Jag var nere vid campen i går för att med egna ögon se vilka som kommit och det verkade väldigt stillsamt där, säger hon.

Campen är tältlägret nere vid floden Loisach. Demonstranterna har fått hyra en alpäng där de kan slå upp sina tält.

De lokala myndigheterna ville först inte ge något tillstånd och hänvisade till att floden hotade att svämma över. Det tolkades som ett väl genomskinligt svepskäl och beslutet upphävdes i veckan som gick av en förvaltningsdomstol
i München.

Ett fungerande tältläger upprättades snabbt med kök, tvättmöjligheter och stora tält för politiska möten och debatter.
– Cirka 600 personer har kommit, vi har bara fått tillstånd för 1 000 personer, säger Georg Ismael, talesman för förbundet Stop G7.

På fredagen genomförde lägerinvånarna en liten provdemonstration när de tågade från sin hemvist till en före detta amerikansk militärbas som numera hyser George Marshall European center for security studies.
– Jag och min flickvän kom hit spontant, vi har inte ens tält med oss. Vi vill vara en del av massan mot G7, berättar snickaren Pit, 26 år, från Nürnberg.

Han var med även vid det förra toppmötet i Heiligendamm 2007 då demonstrationen i Rostock spårade ur med krossade skyltfönster och brinnande bilar som följd.

Fredagens demonstration avlöpte dock lugnt i solgasset, övervakad av välutrustade poliser i svarta overaller.

Samtidigt fortsatte aktivister att strömma till Garmisch-Partenkirchen med tåg inför lördagens stora demonstration mot G7-mötet.

På torget utanför stationen fanns en liten välkomstkommitté som försåg de nyankomna med kartor och annan information.

Överallt i staden rullade polisfordon förbi och vid torget stod piketerna parkerade i en ändlös rad, 17 000 poliser är kommenderade till Alperna för att bevaka G7-mötet i Schloss Elmau och dess omgivningar.

Lördagens demonstration börjar vid torget utanför järnvägsstationen – där ligger också hotellet Vier Jahreszeiten.
– Vi har ingen aning om vad som väntar, vi förlitar oss helt på att demonstranterna är snälla. Om det blir oroligt stänger vi hotellet, säger innehavaren Britt Ortlieb.

Tåget går sedan vidare nedför Bahnhofstrasse, och längs gatan var flera affärer tillbommade redan på fredagen. Apoteket var dock öppet liksom skoaffären Deichmann.
– Om det blir bråk stänger jag direkt, säger föreståndaren Claudia Zimmermann.

Hon säger att polisen varit på besök tre fyra gånger de senaste veckorna för att informera.
– Det har verkligen varit jättebra. Annars är stämningen dålig, alla är rädda för vad som kan hända. Jag hoppas att det inte blir några kravaller och framför allt att ingen kommer till skada. Skyltfönster kan man ersätta, men inte människoliv, säger Claudia Zimmermann.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“ Fakta. G7-mötet
Själva G7-mötet med stats- och regeringscheferna från USA, Kanada, Frankrike, Italien, Tyskland, Storbritannien och Italien börjar på söndag i det välbevakade Schloss Elmau, ett lyxhotell en halvtimmes bilresa från Garmisch-Partenkirchen.
Redan i dag arrangeras dock den stora demonstrationen mot G7 och på söndag ska aktivisterna försöka blockera tillfartsvägarna till Schloss Elmau. “

DN 6 juni 2015:

“ Långt kvar innan Bric tar över världsekonomin

Vad hände med Bric-länderna som spåddes ta över som ekonomiska supermakter i världsekonomin? Svaret är blandat. Medan Rysslands ekonomi är nere på avgrundsnivåer, går Kinas och Indiens fortfarande bra.

Det har nu gått 14 år sedan Jim O’Neill, då ekonom på Goldman Sachs, lanserade begreppet Bric. I Brasilien, Ryssland, Indien och Kina tyckte han sig se fyra stora tillväxtländer som var på väg att ändra på balansen i världsekonomin och växa fram som ekonomiska stormakter.

Och länge pekade pilarna i den riktning som Jim O’Neill stakade ut. Kinas ekonomi växte med tvåsiffriga tal, Ryssland och Indien fördubblade sin BNP de inledande tio åren på 2000-talet och Brasiliens ekonomi ökade med 40 procent.

Men på senare tid har bilden ändrats. Särskilt Brasilien och Rysslands ekonomier har slagit av på takten markant.

För Rysslands pekar det mesta åt fel håll. Landet, som är kraftigt beroende av olja och gas, har drabbats hårt av prisraset på olja. Till det kommer den militära konflikten med Ukraina. Den har utlöst handelssanktioner från väst och skadat förtroendet för landet radikalt. Som ett resultat har investerare dragit sig ur landet. Ryssland har också krångliga regler i näringslivssektorn och ligger högt i korruptionsligan, vilket dränerar landet på pengar.

Brasilien är hårt drabbat av lägre priser på råvaror. Tidigare har landet levt högt på export av varor som järnmalm och jordbruksprodukter. Landet har också gått igenom en period av politisk instabilitet, vilket har fått investerare att dra åt sig öronen. Därtill drabbas den brasilianska ekonomin av låg tillväxt i grannländerna och klimatförändringar som försämrat skörden.

Både Brasiliens och Rysslands BNP förväntas sjunka i år. Då går det bättre för världens folkrikaste länder, Kina och Indien.

Kina har visserligen slagit av på takten. Men det beror till viss del på en medveten politik där man försöker styra över ekonomin från att ha varit exportledd till att i högre grad luta sig mot inhemsk konsumtion. Tillväxten som spås i år, på 6,7 procent, är en drömsiffra mätt med västerländska mått.

Men för Kina är det en klar inbromsning, inte sedan 1990 har ekonomin växt så långsamt. Än så länge handlar det om en mjuklandning för Kinas ekonomi, men skulle landet gå utför snabbt kan det få konsekvenser för hela världsekonomin.

Indien är kanske det land som har ljusast ekonomiska utsikter. Världens största demokrati har för närvarande ett någorlunda stabilt politiskt landskap och 2014 hade landet sin högsta tillväxt sedan 2011. För Indien har det låga oljepriset varit till fördel, eftersom man importerar olja. Det låga oljepriset har fått ned inflationen. Det tillsammans med

förbättrade statsfinanser gör att ekonomin kan stimuleras både penning- och finanspolitiskt.

Men ännu återstår en hel del för att Bric-länderna ska bli ledande i världsekonomin. De skiljer sig förstås väsentligt från varandra. Men en gemensam nämnare är att samtliga lider av hög korruption, vilket lägger en hämsko på ekonomin. Ryssland och Kina har dessutom stora brister i rättssystemet och tampas med regionala konflikter. Och sett till BNP per capita ligger länderna ljusår ifrån den rika västvärlden. Medan USA har en BNP per capita på 57 000 dollar, är Indiens 1 500 dollar, Kinas 6 800 dollar, Brasiliens 11 200 dollar och Rysslands 14 600 dollar.

Det land som ändå lyser klarast i gruppen är Kina. Trots en åldrande befolkning, brist på demokrati, fattiga bönder, korruption och spökstäder har landet redan gjort stort avtryck på världsekonomin och är världens starkaste exportör. Reglerat för köpkraft passerade Kina amerikansk BNP redan förra året.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN 7 juni 2015:

“ Balterna hukar under hotfull skugga från öst

Den stora grannen kastar en hotfull skugga över de baltiska småstaterna. Rysslands militära ingripande i Ukraina har skapat en atmosfär som för tankarna till kalla kriget. Nato har svarat med att skicka militär till Baltikum. Amerikaner och letter övar med skarp ammunition. DN har rest genom Estland, Lettland och Litauen, längs gränsen mot Ryssland.

DN i Baltikum.
Tallinn, dag 1

11.30. Harrys Puusepp har framtoningen av en korrekt statstjänsteman, en ganska typisk företrädare för den klass av unga och välutbildade män – ja, det är oftast män – som befolkar de baltiska ländernas byråkratier.

På den första anhalten under vår baltiska resa släpps vi in i en hermetiskt bevakad byggnad i Tallinn som hyser Kapo, Estlands interna säkerhetstjänst, som i Sverige närmast motsvaras av Säpo.

Vårt ärende är att få veta vad som hände den 5 september 2014, då Kapo-officeren Eston Kohver rövades bort av ryska säkerhetsmän, fördes till Moskva och anklagades för spioneri.

På klanderfri engelska lägger Harrys Puusepp ut texten om operationen, där de ryska agenterna satte in störsändare, rökbomber och chockgranater och grep Kohver. Det är tydligt att Puusepp noggrant väljer

sina ord. Den högsta prioriteten är att få tillbaka Kohver så snart som möjligt.

Han konstaterar dock:

– Det Ryssland gjorde var ett brott mot reglerna för relationerna mellan två länders säkerhetstjänster. Och de tog honom med våld till Ryssland.

Puusepp understryker att Kohver var officer hos Kapo, men inte en agent med politiska uppgifter inom kontraspionaget, utan han ägnade sig åt cross-border crime, alltså sådant som knark- och cigarettsmuggling.

Det har gått nästan 25 år sedan Estland återvann självständigheten, så yngre estländare har inga egna minnen av KGB:s skräckvälde under fem årtionden av sovjetisk ockupation.

Men nu betedde sig ryska FSB, efterträdare till KGB, precis så som skedde i massomfattning under sovjettiden: man grep en estnisk medborgare på estniskt territorium, förde honom till Moskva där han visades upp framför tv-kameror och spärrades in på Lefortovo – det ökända fängelset där Stalins hemliga polis torterade och mördade verkliga och inbillade fiender till partiet.

I efterhand har Moskva gett sin version: att Kohver befann sig på den ryska sidan av gränsen. Men det var en tvärvändning; en gemensam estnisk-rysk kommission inspekterade platsen, och man var ense om fakta: det var på estnisk mark Kohver greps.

15.00. Vi kör den spikraka vägen österut mot Sillamäe och Narva. Bilen blir en tidsmaskin: från det globaliserade och smarta Tallinn kastas vi på några timmar över en osynlig klyfta till bortglömda och krisande postsovjetiska städer som Sillamäe och Narva. Här har tiden frusit, eller backat årtionden.

Medan vi susar igenom det försommar-fagra landskapet är det svårt att tro att ett nytt kallt krig råder mellan Öst och Väst eller- att det rustas för en verklig konflikt. Militärexperter har varnat för att rysk trupp kan nå den estniska huvudstaden – 20 mil från gränsstaden Narva – på bara några timmar.

Men de ryska medborgarna, eller i många fall icke-medborgarna, som dominerar här i nordöstra Estland, verkar inte särskilt rädda.

– Det har inte påverkat våra relationer med esterna, säger Natalja Morohova, pensionär i denna sovjetiska mönsterstad.

Möjligen kan man ana en irritation över den västliga försvarsalliansen Natos allt högre militära svansföring i landet.

Estland har varit medlem i Atlantpakten i mer än tio år. Men det är först i år, efter den ryska annekteringen av Krim, som USA och andra västländer har markerat mot Ryssland genom att placera militär trupp i Baltikum.

I Estland handlar det just nu om ett kompani på 150 man med USA-infanterister. De är här på roterande basis, eftersom ett avtal mellan Nato och Ryssland från 1997 förbjuder permanenta Natobaser i Östeuropa.

Estlands president Toomas Ilves har noterat obalansen: Ryssland har haft militärövningar med 40 000 soldater vid den estniska gränsen, ändå har Moskva anklagat Tallinn för att öka spänningen.

– Jag ser inget hot från Ryssland, det är något som politikerna har hittat på, säger Natalja.

Hon berättar att hennes ryska vänner noga följer det som pågår. I staden finns mest ryssar (bara 4 procent ester). Men många ukrainare och andra folkslag från olika delar av Sovjet förflyttades hit.

Konflikten i Ukraina har gjort att ukrainarna och ryssarna inte längre talar med varandra.

Natalja Morohova och andra ryssar jag talar med säger att de inte känner sig förtryckta – med undantag för sådana saker som att ryskan inte får användas i kontakter med myndigheter.

– Vi är ju ryssar, och jag måste erkänna att om vi pratar om vår president så är det inte han i Tallinn vi menar, utan Vladimir Putin.

Annars är det stora bekymret den knackiga ekonomin. Industristaden Sillamäe skapades under den sovjetryska koloniseringen på 1940-talet. Fram till Sovjets kollaps 1991 var staden stängd för utomstående, i själva verket var det en statshemlighet att Sillamäe alls existerade. På kartorna hade staden täcknamnet Narva-1.

Skälet var en militärt anknuten – miljöfarlig – anläggning för upparbetning av uran där även strategiskt viktiga metaller bearbetades.

Dessutom fanns här ett straffläger för 5 000 politiska fångar. Det var de som byggde fabriken och staden.

I det renoverade kulturhuset, byggt i klassisk Stalinstil, har två bilder på Marx och Lenin räddats från förstörelse. Men Sillamäe i stort är i förfall. Arbetslösheten har sedan Sovjets fall legat på över 50 procent. Och en stor del av ungdomen har dragit iväg – men inte till Ryssland, som många gjorde förr, utan västerut.

Nataljas väninna Tatiana Oseptsova, som vi besöker i hennes kolonistuga utanför Sillamäe, bjuder på Russian earl grey. Hon är ledare för den lokala ryska kulturföreningen. Radion spelar rysk schlagermusik. På tevens fjärrkontroll är ryska statskanaler förprogrammerade.

Men Sillamäe är inte fredat från globalisering: även Tatianas barn har begett sig utomlands, till Nederländerna. Det tycks inte störa hennes patriotism alltför mycket.

– Nej, men det är viktigt för kommande generationer att kunna få sin utbildning på modersmålet, och det förvägras ryssarna i dag. Det är nog ett skäl till att flertalet ungdomar flyr sina hemorter, säger Tatiana.

Narva, dag 2

10.00. Den yttersta utposten mot Ryssland ser avfolkad ut. Bara på väg- och gångbron över Narvafloden där två medeltida fästningar tornar upp sig på var sin sida är det rörelse; äldre män kånkar på kassar med rysk vodka och cigaretter från den fattigare tvillingstaden Ivangorod, där det mesta är betydligt billigare.

Vi befinner oss vid gränsen mellan Öst och Väst, eller rent av mellan Europa och Asien. Här besegrade den svenske kungen Karl XII ärkefienden tsar Peter I år 1700, men Narva var också början till slutet på Sveriges stormaktstid. Efter slaget var staden mestadels inbäddad i det ryska imperiet, inte längre en utpost. Men är det nu igen.

Alexander Sesenko, 90, blickar ut mot ryska Ivangorods borg. På huvudet har han en uniformsmössa med texten Sevastopol (den ryska Svartahavsflottans bas på Krim), vilket ger en bra anledning att tala om Ukraina.

Han kommer från Ural, som 19-åring krigade han mot Finland i Karelen 1944 (”vi körde bort finnarna till dagens gräns”) och slog sig ned i Narva efter kriget.

Alexander ångrar ingenting, och liksom andra ryssar i Baltikum sympatiserar han med de ukrainska separatisterna; Moskva vill bara hjälpa människor som annars skulle fara illa. Mössan köpte han vid ett besök

på Krim nyligen, och han försäkrar att folket där är lyckligt efter återföreningen med Ryssland.

– USA försöker sätta käppar i hjulet för Ryssland. Men Ryssland behöver inte mer territorium, man har fullt upp med att få ordning på det man har. Och jag tror inte på något krig med Estland, det är bara amerikanerna som ägnar sig åt att omringa Ryssland.

Men stödet för separatisterna i östra Ukraina betyder inte att även Estland ska återgå till Ryssland, betonar Alexander.

15.00. Knappt 20 mil söderut, mitt i den vackra universitetsstaden Tartu, stöter vi på två unga estniska kvinnor i eftermiddagssolen. De vill inte säga vad de heter i efternamn, men Margit är tv-producent och Gerda är bildkonstnär.

De säger att de inte har reflekterat så mycket över de spända relationerna med Ryssland.

Men, undrar jag, Vladimir Putin har slagit fast att han inte tänker vara overksam om ryssar diskrimineras, var det än sker. Det var ett av argumenten för Rysslands annektering av Krim.

– Jag tror inte att folk oroar sig så mycket. Estland är ett tryggt land, svarar Margit.

Gerda tillägger:

– Det är klart att vi inte gillar det ryssarna gör i Ukraina, vi hade ju dem själva här för drygt 20 år sedan. Men något konkret hot har det ännu inte varit. Folk pratar faktiskt mer om krisen i Grekland.

En anledning till det, tror hon, kan vara att Tartu, trots närheten till den ryska gränsen, har en mycket liten rysk minoritet.

19.00. Miikse låter som något man döper en kattunge till, men verkligheten är mindre gullig. Någon timme före skymningen når vi det sydöstra hörnet av Estland och den lilla byn Miikse, en knapp kilometer från gränsen mot Ryssland.

Den sista biten får vi skjuts på en lerig skogsväg med den estniska gränspolisens fyrhjulsdrivna suv. Vi stannar tio meter från en gränsstolpe. På den ryska sidan står skogen tät och stilla.

Just där vi står är platsen där säkerhetsmannen Eston Kohver under dramatiska former rövades bort av ryska FSB-agenter.

– Det ser annorlunda ut i dag, skogen på vår sida är bortröjd, liksom spåren efter händelsen, säger gränspolisen Irena Anisimova.

De tre poliserna är avslappnade på denna plats där Ryssland har demonstrerat sin härskarteknik mot det lilla Estland. Kohver togs två dagar efter att Barack Obama besökt Estland. Om den ryska ledningens syfte var att visa att den gör snudd på vad den vill i Estland så uppnåddes det med råge. Efter nio månader sitter Kohver fortfarande isolerad i fängelset Lefortovo.

Daugavpils, dag 3

13.00. – Det behövs ett nytt säkerhetssystem, det som fungerade i 50 år har rivits upp, säger Jevgenij Drobot, som leder det ryska samfundet i Lettlands andra stad Daugavpils.

Staden ligger i den östlettiska regionen Latgale, och har en stor rysk befolkning.

Vi träffas på organisationens kontor mitt i Daugavpils. På väggen hänger en rad tavlor med sovjetiska krigshjältar, sist i raden toppad av generalissimus Josef Stalin.

– Nu är det den starkes rätt som gäller och den militära spänningen ökar. Det har ett enda skäl: Nato flyttar sig närmare oss, och vi ryssar är oroliga för det, säger han.

Nyligen utropades på Facebook Folkrepubliken Latgale, efter förebild från utbrytarrepublikerna i Donetsk och Luhansk.

Lettlands myndigheter inledde omedelbart en brottsutredning. Men inte ens i regeringen tror man på att det var ett allvarligt försök att organisera en utbrytning.

Möjligen, funderar Drobot, var det en provokation av någon som vill skrämmas. Det finns inga separatistiska stämningar här, och han ser inte någon risk för ett ryskt ingripande, som i östra Ukraina.

– Men det finns problem. 85 procent i Daugavpils är ryskspråkiga och en tredjedel av oss är inte lettiska medborgare, utan statslösa. Jag har levt här sedan 1947, och är fortfarande statslös och får inte rösta.

Han tar fram sitt pass där det står Aliens passport och ler snett:

– Är jag kanske något slags rymdvarelse?

Adazi armébas, Riga, dag 4

09.00. Den bepansrade Humveen dundrar fram över ljungheden i ett militärt träningsområde utanför Riga. Kompanichefen, US Army-kaptenen Jonathan Punio från Georgia, vänder sig om och säger:

– Du har kommit vid rätt tid till Baltikum!

Det som pågår är en gemensam amerikansk-lettisk övning med skarp ammunition, med en pluton med USA-pansar i form av två tunga stridsvagnar av typ M1 Abrams och två stridsfordon av typ Bradley fighting vehicle.

Marken skakar när 120 mm-kanonerna avlossar sina projektiler mot en tänkt fiende.

Lettlands lilla armé har inga stridsvagnar. Syftet med att samöva lettiska och amerikanska- styrkor är att de ska fungera ihop vid en kommande strid. Vid en eventuell yttre aggression har Lettland inte en chans att försvara sig självt – och då ska Natos fördrag försäkra att alla alliansens medlemmar kollektivt ska ingripa till det angripna landets försvar.

Övningen är ett led i Operation Atlantic resolve, som är ett svar på det ryska agerandet i östra Ukraina. Den går ut på att bekräfta och förstärka USA:s militära närvaro och Natos kapacitet i Europa.

Det viktiga med den västliga militära närvaron – brittisk, tysk och amerikansk – i Lettland och de andra baltstaterna är att den begränsar möjligheterna för Ryssland att ge sig in på militära äventyr. Följden skulle omedelbart bli en global världskris.

Kaspars Udris, en av de lettiska soldaterna på manövern, säger att han tog värvning för att han ville försvara sitt land. Men han tror inte att det finns ett akut krigshot.

– Men läget är förändrat efter Ukraina. Ryssarnas militärdoktrin är inriktad på stora operationer. Men med den här övningen visar USA att de står tillsammans med oss, och det känns tryggare att ha dem som skydd.

Vilnius, dag 5

17.00. I skuggan av en grekisk-katolsk kyrka i Vilnius uppiffade gamla stad är tre unga män inbegripna i en diskussion. Alla tre ska snart rycka in för att i nio månader göra militärtjänst i Litauens lilla armé.

Som första baltiska land beslöt Litauen i våras att införa värnplikt. Den är inte allmän eftersom det bara är ett fåtal som behöver göra den.

De tre har tagits ut genom ett slags lotteri, en slumpgenerator på försvarsministeriet, bland knappt 3 000 utvalda i åldrarna 19 till 26 år. Men de tre reagerade olika på inkallelsen.

Dziugas Karvelis, 25, hade redan hunnit anmäla sig frivilligt när han blev inkallad.

– Som litauer kändes det nödvändigt, med tanke på det internationella läget. Men jag tror också att det är bra för mig personligen, kanske jag kan bli mer disciplinerad.

Tomas Vilkoncius, 23, reagerade med chock när brevet kom. Han har just fått ett fast jobb som chaufför, och det kan hamna i farozonen om han är borta i nära ett år.

– Fast jag tror att det är ett bra tillfälle för unga killar, som absolut inte gör någonting vettigt, att göra en insats. Men för min del passar det helt enkelt inte just nu.

Sartunas Nachodas, 23, säger att han kunde ha dragit sig ur med hjälp av olika intyg, men väljer ändå att göra lumpen.

– Jag tror att det är viktigt för Litauen som har den svagaste militären inom Nato. Vi behöver en ordentlig armé om vi inte ska hamna i samma läge som Ukraina. Men vi ska inte lura oss själva, oavsett hur många vi kallar in är vi en munsbit för Ryssland. Kanske kan vi hålla ut i några timmar …

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se "

DN 7 juni 2015:

" Arresteringsvåg efter bombdåd vid valmöte

Den turkiska valkampanjen har hettat till dramatiskt dygnen före söndagens val, med terrordåd, polisrazzior och allt bittrare beskyllningar lägren emellan.

Fredagens bombattentat i Diyarbakir, kurdernas huvudort, var ett professionellt hantverk, säger experterna. Bomberna, tillverkade av gasbehållare och hundratals kul-lager, exploderade på kurdiska HDP:s valmöte strax före parti-ledaren Selahattin Demirtas framträdande. Två människor dödades och flera hundra sårades.

– Det var ett djävulskt uträknat dåd, med en andra explosion just då folk rusat fram för att evakuera de sårade i den första, säger en polis-tales-man.

Det finns både turkiska och kurdiska grupper som ogillar HDP:s djärva försök att ta sig över det turkiska parlamentets tioprocentsspärr. Men angrepp av denna typ torde snarast stärka HDP:s ställning.

I Istanbul greps ett stort – men okänt – antal kurdiska aktivister under lördagen. Enligt poliskällor har flera av de gripna "ett våldsamt förflutet hos den kurdiska gerillan PKK" och befaras "planera oroligheter på valdagen". Flera av de arresterade hör till HDP:s valarbetare. Svepet kommer efter flera liknande polisrazzior i andra provinser, och avsikten är väl att inpränta i allmänheten att HDP, trots sin mjuka,

gröna framtoning, har band till terroriststämplade PKK – som dock förhandlar med AKP-rege-ringen om fred.

På pappret är valet en tävlan mellan det regerande AKP-partiet och oppositionspartierna CHP, MHP och HDP. Men president Tayyip Erdogan, AKP:s grundare och landets starke man sedan 13 år, har skrivit om valets spelregler: Det handlar nu om Erdogans planer på att skriva om grundlagarna och koncentrera all makt till det egna ämbetet. Om han lyckas eller inte hänger i hög grad på HDP, som antingen missar tioprocentspärren eller tar hem kring 60 av de 550 mandaten i Turkiets parlament. Lyckas HDP kraschar Erdogans projekt.

I och med att Erdogan kapat valet och förvandlat det till en folkomröstning om sig själv, så har AKP:s premiärminister Ahmet Davutoglu hamnat i en underlig belägenhet: Ju bättre det går för AKP, desto troligare är det att hans roll devalveras ytterligare och hamnar helt i skuggan av Erdogans.

Den stridbare Erdogan utdelar som vanligt vilda svingar åt alla håll. Hans senaste salva riktas mot ”det judiska kapitalet” som driver New York Times och mot den brittiska dagstidningen The Guardian, som Erdogan och hans språkrör, dagstidningen Yeni Safak, på lördagen brännmärkte som islamo-fobiskt. ”Obildade muslimer borde inte få rösta i demokratiska val”, skulle Guardian ha skrivit. En kontroll visade att citatet var påhittat, men grälet rasar vidare ändå.

AKP:s ekonomiska övertag är förkrossande. Istanbul är tapetserat med affischer och knappt ett träd saknar AKP:s blå-brandgula vimplar med partiets symbol, den tända glödlampan. ”Vi ska bli starkare! ”Vi ska bygga 27 nya flygplatser”, förkunnar premiärministern Ahmet Davutoglu hela vägen från flygplatsen in till staden.

På strandpromenaden i Zeytinburnu vid Marmarasjön är allmänheten av det traditionella slag som följer Erdogan dit han leder dem. ”Om han är bra för oss så ge honom mer makt, gärna för mig!” är den vanliga åsikten. Men det är inte svårt att hitta kritiker också bland personer som stött Erdogan. Lastbilschauffören Emra sade till DN – och fick medhåll av flera åhörare:

– Nu har jag röstat på Erdogan i alla val sedan 2002. Han har gjort bra saker. Men se på det nya presidentpalatset (med 1 150 rum i Ankara). Det ser illa ut: På landet har vi miljoner som lever i hyddor!

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ Fakta. Regeringen har starkt stöd i parlamentet

Regeringspartiet AKP för-fogar före dagens val över 311 av parlamentets 550 platser, vilket är långt mer än hälften. Detta trots att partiet i valet 2011 fick 46,5 procent av rösterna.

För att president Erdogans AKP på egen hand ska kunna skriva om grundlagarna behöver det 367 mandat, det vill säga två tredjedelar. 330 mandat räcker för att utlysa en folkomröstning om en ny författning.

Kurdiska HDP som i dag ställer upp till val i hela landet, måste få mellan fyra och fem miljoner röster för att klara tioprocentsspärren till parlamentet. “

DN 7 juni 2015:

“ Toppmötet störs av europeiska kriser

Tiden är dyrbar på lyxhotellet Schloss Elmau. Notan för det dygnslånga G7-mötet går på drygt tre miljarder svenska kronor. Frågan är om resultatet motiverar kostnaderna.

I dag, söndag morgon, anländer G7-gästerna till Münchens flygplats. Om vädret tillåter flygs de med helikopter till Schloss Elmau, lyxhotellet nära Garmisch-Partenkirchen där toppmötet ska pågå i ett dygn.

Den amerikanske presidenten Barack Obama kommer först, redan klockan sex på morgonen.

Tillsammans med värdinnan, Tysklands förbundskansler Angela Merkel, ska han träffa lokalbefolkningen i hotellets grannort Krün för att äta korv (weisswurst). Ledarna ska demonstrera sin enighet – NSA-spionaget i Tyskland till trots.

Dagordningen bär Merkels ambi-tiösa prägel och har förberetts det senaste året av hennes medarbetare.

När Merkel i veckan presenterade toppmötets innehåll för den utländska pressen hoppades hon att det skulle utmynna i en byggsten för en bättre värld.

Tiden är därför i alla avseenden dyrbar på Schloss Elmau där det enklaste rummet kostar runt 8 000 kronor natten, där gästerna har sex restauranger att välja mellan, förutom en bar och en tesalong. Det finns en välsorterad bokhandel att botanisera i och den ena flygeln är ett enda stort spa där man kan vila ut i solstolar med utsikt över snöklädda alptoppar och en böljande blåskimrande alpäng, gentianan blommar så här års.

Någon officiell siffra för G7-notan finns inte, det spekuleras i att kalaset allt som allt kostar en bra bit över 300 miljoner euro (cirka tre miljarder kronor).

På de 24 timmarna ska deltagarna hinna beta av alla de frågor som Merkels så kallade sherpas förberett med sina kolleger från de andra G7-länderna: klimatet, hälsofrågor som antibiotikaresistensen och ebola, kvinnans ställning och bekämpningen av terrorn.

På måndag eftermiddag håller Angela Merkel en presskonferens där hon ska presentera resultatet i form av en 15-sidig kommuniké.

Frågan är hur mycket minnesvärt som kan väntas komma från Schloss Elmau och om inte de akuta dagsfrågorna tar över.

Süddeutsche Zeitung rapporterade på lördagen att det enda den amerikanska delegationen egent-ligen vill diskutera är Ukraina, med anledning av det tillspetsade läget.

Till det kommer den pågående Greklandskrisen.

Två icke bjudna gäster, den ryske presidenten Putin och den grekiske premiärministern Tsipras, hotar att stjäla uppmärksamheten från frau Merkel och hennes gäster på Schloss Elmau.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 8 juni 2015:

“ Erdogan får skrota sin plan

Det turkiska islamistpartiet AKP, som haft monopol på makten i 13 år, mister sin majoritet i parlamentet. I stället kommer det prokurdiska partiet HDP in och ställer sig i vägen för presidentens önskan om att skriva om författningen.

DN i Istanbul.
AKP kunde bokföra ännu en storseger, med drygt 41 procent av rösterna och 259 av parlamentets 550 mandat. Men segern hälsades med långa ansikten på AKP:s val-vakor. Samtidigt klarade sig nämligen det lilla kurdiska partiet HDP över tioprocentsspärren med bred marginal och kullkastade därmed de större partiernas kalkyler. Framför allt innebär HDP:s 78 parlamentsmandat en rejäl kalldusch för president Tayyip Erdogans planer på att skriva om författningen och ta över den verkställande makten från regeringen.

HDP:s ledare Selahattin Demirtas sade att också han vill ha en ny konstitution, men inte för att försvaga regeringen utan för att stärka demokratin:

– Det här var ingen demokratisk valkampanj. Trots alla orättvisor mot oppositionspartierna och alla olagligheter vi utsatts för så får vi inte ge upp, vi gör det här för våra barns och barnbarns skull.

Kemalistpartiet CHP, den ständiga tvåan, går ned något räknat i procent men ökar från 125 till 131 mandat. CHP:s ledare Kemal Kilicdaroglu protesterade också mot förhållandena under valkampanjen.

– Vi diskriminerades, och pressen diskriminerades, det vill vi berätta för världen. Men vi ger inte upp.

Högernationalistiska MHP, vars valkampanj var en enda lång utskällning av regerande AKP för dess förhandlingar med den kurdiska gerillan PKK, gick kraftigt framåt, från 52 mandat till 82.

Inte bara kurderna utan de flesta andra turkiska minoriteter välkomnade HDP:s framgång, eller snarare president Erdogans motgång. Armenier, aleviter, judar, homosexuella och många andra grupper har agerat måltavla för den hetlevrade presidentens utfall under kampanjen.

På papperet kan nu de sekulära oppositionspartierna, i koalition med HDP, kunna sätta punkt för AKP:s långa dominans och bilda en icke-islamistisk regering. Men detta är endast en matematisk möjlighet, eftersom MHP är svuren fiende till den kurdiska PKK-gerillan, som står HDP nära. Det troligaste är nu att AKP försöker locka in något av oppositionspartierna i en koalition, eller bildar en minoritetsregering. Hur det än går kommer AKP att tvingas överlägga och göra upp med de andra partierna, något man nästan vant sig av med under sötebrödsdagarna.

Att Erdogans planer på en ny grundlag korsats är inte på något vis ett varsel om stora förändringar i hans ledarstil. Redan i dag gör presidenten som han vill med Turkiets regering, dess myndigheter och dess utlandsrelationer, och det kommer han att fortsätta med så länge han kan. Men nu kan det hända att oppositionspartierna ställer som villkor för stöd åt regeringen, att Erdogans otyglade maktmissbruk tyglas. Erdogan har hittills haft fria händer eftersom parlamentet tillhört det parti han kontrollerar. Men detta är inte längre fallet, och det är upplagt för intressanta händelser i en politik som länge saknat spänningsmoment.

Premiärminister Ahmet Davutoglu, som det senaste året agerat statist åt Erdogan och fått finna sig i burdus inblandning från presidentens sida, torde inte vara otröstlig över resultatet. Hade Erdogan fått grönt ljus av väljarna för sina reformer, så hade AKP förvandlats från ett levande parti till ett viljelöst bihang till en allsmäktig ledare.

Nathan Shachar “

DN 8 juni 2015:

“ Resultatet skylls på storhetsvansinne

Regerande AKP förlorar sin majoritet – och det är president Erdogans storhetsvansinne som får skulden. – Samhället sade äntligen nej till enmansstyre, säger Umut Özkirimli, professor i Lund.

En hög företrädare för AKP säger till Reuters att det kan bli svårt för partiet att regera ensamt i minoritet. Det skulle kunna leda till nyval – men det är det alls inte säkert att AKP vill, enligt Paul Levin, chef för Institutet för Turkietstudier vid Stockholms universitet.

– Det är inte säkert så att de bedömer att resultatet efter ett nyval skulle gynna dem, säger han.

– AKP är fortfarande största parti och långt större än näst största parti, instämmer Umut Özkirimli vid Centrum för Mellanösternstudier vid Lunds universitet.

Båda partierna HDP och CHP deklarerar att valresultatet sätter punkt för president Tayyip Erdogans planer på att genomföra författningsändringar som ger honom själv ökad makt.

Även kritiken mot Erdogans väldiga nya palats utanför Ankara kan ha påverkat väljarna.

S-politikern Evin Cetin har besökt flera vallokaler utanför Diyarbakir. Hon beskriver HDP:s framgång som en dubbel seger eftersom partiet har varvade listor.

– Får man 80 platser kommer 40 kvinnor att komma in, och det är också väldigt historiskt. Det gör en stor skillnad i det turkiska parlamentet.

Enligt riksdagsledamoten Kent Härstedt (S), vice ordförande i organisationen OSSE:s parlamentarikerförsamling, gick valet lugnt till.

TT “

“ Fakta. Stöd i olika delar av landet

Kartan över hur Turkiet har röstat visade, när 94 procent räknats, en tydlig tredelning av landet:

I de östra delarna med stor kurdisk befolkning vinner HDP.

I väster – längs kusten och längs landgränsen – vinner sekulära CHP.

I de flesta andra delar av landet, inklusive storstäderna Istanbul och Ankara, vinner AKP.

TT “

DN 8 juni 2015:

“ Skål – sedan började allvaret

G7-mötet inleddes på söndagen i en bayersk idyll med Angela Merkel och Barack Obama i huvudrollerna. Sedan tog en bistrare verklighet tog över.

Garmisch-Partenkirchen
Den amerikanske presidenten Barack Obama var den första gästen att anlända till G7-högkvarteret Schloss Elmau. Värdinnan Angela Merkel tog honom på en snabbtur till det närbelägna samhället Krün där Obama fick uppleva ett stycke tvättäkta Bayern med ortsbor i folkdräkt och alkoholfri weissbier.

Obama höll ett kort tal där han inte bara lovade att köpa lederhosen, han prisade också alliansen mellan USA och Tyskland. Dess viktigaste uppgift just nu var att stå emot den ryska aggressionen i Ukraina.

Mötet i Krün skulle signalera harmoni, trots att den tyska förbundskanslern är hårt trängd av debatten kring den amerikanska underrättelsetjänstens roll i Tyskland.

När de andra gästerna hade anlänt väntade ett digert program kring världsekonomi, handel och säkerhetspolitik.

Lyxhotellet Schloss Elmau ligger i en vidsträckt säkerhetszon på flera kvadratkilometer, omgärdad av ett tre meter högt stängsel. Några G7-motståndare lyckades ta sig ända fram till stängslet, andra försökte blockera tillfartsvägarna till Elmau.

Polisen svarade med att bära bort aktivisterna och några hamnade i det tillfälliga förvar som upprättats i Garmisch-Partenkirchen. Senare tågade runt 400 G7-motståndare till förvaret för att kräva att de gripna skulle friges. Ett massivt polisuppbåd ledsagade demonstrationen.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 9 juni 2015:

“Bitarna passar inte i regeringspusslet

Analys. Frågetecknen hopar sig över den turkiska politiken efter söndagens val. På papperet finns det en rad tänkbara kombinationer och koalitioner. Men i den ilsket polariserade verkligheten ter sig regeringsbildningen som en olöslig rebus.

Istanbul.
Styrande AKP, som rasade från 311 till 258 mandat, kan försöka bilda en minoritets-regering och söka stöd hos något oppositionsparti i varje enskild fråga. Och det kan försöka få till stånd en koalition med något av parlamentets övriga partier: kemalistiska CHP, med 132 mandat, eller högernationalistiska MHP och kurdiska HDP som bägge fick 80 mandat. Men alla dessa tre skulle straffas hårt i nästa val – som kan komma mycket snart – om det sätter sig i knät på AKP och hjälper partiet att förverkliga president Tayyip Erdogans vision om ett renodlat presidentstyre.

Högernationalistiska MHP, som hudflängt AKP för fredssamtalen med PKK-gerillan, och gått starkt framåt på det receptet, kan bara regera samman med AKP om partiet fryser samtalen med PKK. Men dessa samtal är Erdogans privata favorit, som han investerat mycket i, och det är inte troligt att han går med på att skrota dem.

Paradoxalt nog har Erdogans samtal med PKK, som väckt harm och ilska hos turkiska nationalister, banat för det kurdiska HDP:s framgång i valet. I och med samtalen, och avspänningen i stridsområdena, har många turkar mildrat sin syn på den kurdiska gerillan och på dess

politiska ombud HDP. Partiet klarade tioprocentsspärren galant – med nästan 13 procent av rösterna – och vann många icke-kurdiska turkars förtroende.

Just de radikaler, liberaler och feminister som stödde AKP i valen 2002 och 2007 – i hopp om att bli kvitt det tidigare militärdominerade etablissemanget – stödde nu HDP i hopp om att grusa AKP:s och Erdogans planer. Det finns inga siffror ännu, men mycket tyder på att över en miljon icke-kurder stött HDP, trots partiets band till PKK. Kristna, romer, yazidier och ett rekordstort antal kvinnor har också valts in på HDP:s lista.

HDP:s framgång är på flera vis en god nyhet, menar författaren Thomas Gür, som följer turkisk politik sedan många år:
– Den kurdiska frågan blir nu förankrad i en civil, demokratisk och fredlig process. Och turkarna har avvisat förslaget om presidentstyre – de vill inte återupprätta traditionen från det osmanska imperiet och från Kemal Atatürks tid, då en enda person hade all makt.

”Bakslag för Erdogan!” proklamerar all världens press, inklusive den turkiska. Men landets obestridde ledare är, föga överraskande, den som står för nästa schackdrag. Det är hans uppgift att ge premiär-minister Ahmet Davutoglu i uppdrag att bilda regering. Ingen tror att Erdogan nöjer sig med att spela en formell roll. Han kommer att ge Davutoglu instruktioner om hur regeringsbildningen ska gå till.
– Inget parti kommer att kunna regera ensamt, slog Erdogan fast på måndagen.

Om nästa AKP-regering hamnar i ett beroendeförhållande till andra partier så öppnas intressanta möjligheter för Davutoglu att återta något av den makt Erdogan snuvat honom på. Sedan han valdes till president i augusti har Erdogan styrt Turkiet lika enväldigt som han gjorde under sin premiär-ministertid. Detta har gått därför att AKP haft absolut majoritet och inte tordes säga emot Erdogan. Men i det nya parlamentet har inte AKP majoritet, och om AKP vill minoritetsregera eller koalitionsregera så måste det förhandla med andra rörelser. Om dessa andras första krav råder ingen tvekan: ett slut på Erdogans de facto-regerande.

På papperet kan CHP, MHP och HDP bilda regering och skicka AKP i opposition. Men detta är inte realistiskt, eftersom MHP och HDP är motsatspartier som profilerat sig med ömsesidig fiendskap. Men, säger en av de skarpaste turkiska pressbedömarna till DN:
– Naturligtvis kommer de tre att samordna sina steg i hemlighet, för att förpassa Erdogans sultan-projekt till skräpkammaren. Men vi ska inte vara så säkra på att Erdogan snällt finner sig i att bli förmins-kad av parlamentet. Min gissning blir att han kommer att fortsätta som förut, vad de folkvalda än hittar på.

Vem ska disciplinera Erdogan om han bara går på i ullstrumporna? Domstolarna? Armén? Polisen? Hans eget parti? Inget av svaren väcker något förtroende, och det mesta talar för att Erdogans fortsatta styre blir lika dramatiskt som det varit på senare år.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN 9 juni 2015:

“ HDP samlar ett brett stöd

Istanbul. Det var svårt att somna i centrala Istanbul kvällen efter valet. Fyrverkeripjäserna fräste och visslade, men de avfyrades inte från det segrande AKP-partiets fästen.

Tusentals ungdomar strömmade ut på gatorna så snart det stod klart att kurdiska HDP överträffat alla förväntningar och tagit hem 80 parlamentsmandat.
– Säg inte kurdiska, vi är inga kurder och vi röstade inte om kurdiska saker. Vi slåss för frihet och demokrati! sade 20-åriga Gülsen från Bahcesehir-universitet.

Det är ett mått på den turkiska politikens krånglighet, att radikala medelklasstudenter i Istanbul väljer att valarbeta hos ett parti som intill nyligen betraktades som PKK-gerillans bulvanparti. Men detta är också ett mått på HDP-ledaren Selahattin Demirtas sinne för verkligheten. Hans överraskande resultat i sommarens presidentval, nära fyra miljoner röster, visade att han vunnit gehör i vidare kretsar, som bland de unga som protesterade sommaren 2013 mot regeringens planer på att cementera Geziparken i centrala Istanbul – och hos Turkiets alla åsidosatta och missnöjda minoriteter.

Stora kravallstyrkor stod på pass i gränderna, färdiga att ta itu med fridsstörare, men firandet avlöpte utan tillbud.

En syrisk flykting, Marwan Hakk, som sålde klockor på Taksimtorget, sörjde president Erdogans motgång:

– Vi vill att han ska fortsätta bestämma, han har varit som en far. Han hjälper våra barn att gå i skola och han låter oss vara kvar här.

Refat, 24, kypare på ett kafé i närheten, jublade tillsammans med alla sina arbetskamrater då siffrorna kom. Röstade han på HDP?
– Nej, på nån annan. Men det viktiga är att Erdogan inte fick som han ville. Äntligen! Kanske är det slut med hans magiska tur.

I kön till kassan på banken Yapik-redi intill Geziparken argumenterade två herrar om fortsättningen:

– Erdogan är slut, tro mig.
– Slut? Är du frisk. Hur kan man vinna 41 procent och vara slut?
– Det var inte han som vann, han ställde inte upp.
– Utan honom hade de inte fått 20 procent.
– Nå, där ser du att han inte är slut.
– Han ville bli sultan, det här var en folkomröstning om det, och han förlorade!

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ Fakta. AKP och PKK har förhandlat sedan 2010

HDP är det första kurdiska parti som ställer upp i alla valkretsar. Men kurdiska medlemmar i parlamentet är inget nytt. I det utgående parlamentet har kurdiska nationalister 29 mandat.

Många tidigare kurdiska partier har diskvalificerats för samröre med PKK-gerillan, som är terroristklassad i Turkiet. Men sedan det

styrande AKP började förhandla med PKK 2010 har det blivit allt svårare att utesluta partier på de grunderna.

Den kurdiska PKK-gerillan och dess fängslade ledare Abdullah Öcalan är numera inställda på att kämpa för självstyre inom ramen för den turkiska republiken, snarare än att kräva ett självständigt Kurdistan.

I de flesta kurdiska valkretsar var deltagandet extremt högt denna gång, kring 90 procent. För att HDP ska kunna slå vakt om alla dessa röster måste partiet finna en väg att skynda på fredsförhandlingarna, som bidragit till avspänning, men inte gett konkreta resultat ifråga om rättigheter och möjligheter. “

DN 9 juni 2015:

“ G7-länder enade mot global uppvärmning

G7-länderna ställer sig bakom tvågradersmålet för att rädda klimatet och riktar in sig på att under det kommande århundradet ersätta fossila bränslen med förnybar energi. Tunga miljöorganisationer applåderar kursändringen.

Garmisch-Partenkirchen.
–G7-mötet är över, de internationella gästerna har rest hem och lämnat efter sig en kommuniké på 21 sidor.

Mycket var allmänt hållet, där-emot var avsnittet om klimatet både omfattande och förhållandevis konkret.

G7-länderna ställer sig bakom målsättningen att den globala uppvärmningen långsiktigt inte får öka med mer än två grader. Inför mötet hette det att det skulle bli svårt att få med Japan på den linjen.

Angela Merkel, Tysklands förbundskansler och mötets ordförande, ville på den avslutande presskonferensen inte peka ut något land som problematiskt.

– Att alla står bakom är resultatet av hårda förhandlingar, sade kanslern och trodde att G7-ländernas gemensamma hållning var till gagn för höstens klimatkonferens i Paris.

G7-länderna vill också på sikt helt byta spår och ersätta fossila bränslen som kol, olja och gas med förnybar energi.

Miljöorganisationer som Världsnaturfonden och Greenpeace välkomnade beskedet från de tyska alperna.

Ukrainakrisen var en fråga som hade trängt sig in på dagordningen eftersom striderna åter blossat upp i Donetskområdet. Merkel förklarade att G7-länderna är beredda att skärpa sanktionerna om läget så kräver, hon underströk samtidigt att det inte var något man önskade sig.

När den amerikanske presidenten Barack Obama höll sin presskonferens någon timme efter Merkel konstaterade han att sanktionerna slår hårt mot Ryssland och att det drabbar befolkningen.

De måste dock fortsätta så länge Ryssland inte uppfyllt sina förpliktelser i Minsköverenskommelsen.

– Det är upp till president Putin om han vill köra den ryska ekonomin i botten, sade Obama.

Avsnittet om G7-ländernas egna ekonomier var dystert. Visserligen pekar pilarna uppåt just nu, investeringarna är ändå för låga, skuldsättningen för hög och efterfrågan för svag.

Därför hoppades gruppen på att kommande frihandelsavtal ska liva upp ekonomierna – för EU handlar det främst om TTIP-avtalet med USA.

Vi hoppas på framsteg i TTIP-förhandlingarna i år, sade Merkel, väl medveten om att frågan är ytterst kontroversiell i hennes eget land.

I Garmisch-Partenkirchen hade vardagen tagit över i går. G7-motståndarna var utmattade efter helgens strapatser i stekande sol blandat med våldsamma åskväder. De hade ställt in den avslutande demonstrationen.

G7-mötet är över. Nästa träff äger rum nästa år i Shima, en liten kuststad i Japan.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 9 juni 2015:

“ Tongångarna skärps om grekiskt nödlån

En uppgörelse om Greklands ekonomiska problem dröjer. Tonen i förhandlingarna har skärpts, men fler samtal på högsta politiska nivå väntas redan på onsdag.

Strasbourg.
Ökad spänning präglar sedan slutet av förra veckan förhandlingarna om villkoren för EU:s och IMF:s räddningslån till Grekland.

Någon uppgörelse verkar ännu inte finnas i sikte och sedan Greklands premiärminister Alexis Tsipras i fredags kväll höll ett brandtal inför parlamentet i Aten har tonläget höjts.

Tsipras förklarade att långivarnas slutbud varit en ”mycket otrevlig överraskning” som den grekiska regeringen inte tänker acceptera.

Greklands premiärminister hävdade bland annat att EU/IMF vill att momsen på el ska höjas med 10 procent och att det särskilda stödet till grekiska fattigpensionärer ska bort. Det kan regeringen ”under inga omständigheter” gå med på, sade han.

Alexis Tsipras tal fick EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker att ilskna till. Enligt uppgifter i flera europeiska tidningar har Juncker vägrat att ta emot samtal från Tsipras.

Under en presskonferens i samband med att G7-mötet inleddes hävdade Juncker att EU och IMF inte alls har lämnat ett slutbud som Grekland antingen måste acceptera eller förkasta. Förhandlingarna fortsätter, sade Juncker och förklarade samtidigt att det finns en deadline, men utan att precisera vilket slutdatum som gäller.

Någon form av uppgörelse krävs dock innan förlängningen av EU:s och IMF:s nuvarande räddningsprogram löper ut i slutet av juni. Före juni månads utgång ska Grekland dessutom betala sammanlagt 1,5 miljarder euro till IMF.

I den summan ingår den inbetalning på drygt 300 miljoner euro som skulle ha gjorts redan förra veckan, men som sköts upp och slogs ihop med andra återbetalningar.

Men trots de senaste dagarnas irri-tation finns också en del tecken på att parterna har närmat sig varand--ra.

Det gäller till exempel frågan om hur stort så kallat primärt överskott (budgetöverskott före låneavbetalningar) som krävs i den grekiska statsbudgeten. Här har EU/IMF sänkt sina tidigare krav, vilket Alexis Tsipras anser vara en stor framgång för Grekland.

För att nå en överenskommelse krävs ändå fortsatta samtal på högs-ta politiska nivå och redan i morgon, onsdag, får parterna ett nytt tillfälle att mötas.

Då samlas EU:s ledare i Bryssel för ett toppmöte som egentligen ska handla om EU:s relation med Latinamerika och Västindien, men som sannolikt kommer att domineras av korridorsnacket om Grekland.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Greklands räddningspaket

Sedan eurokrisen blev akut 2010 har Grekland fått två räddningslån på sammanlagt 240 miljarder euro från EU och IMF. Den nya vänsterstyr-da regeringen i Aten, som tillträdde i januari 2015, begärde och fick i februari fyra månaders förlängning av det andra och pågående rädd-ningsprogrammet. 7,2 miljarder av nödlånen finns kvar, men innan pengarna betalas ut ska IMF och EU godkänna Greklands reform-planer. Det är de förhandlingarna som fortfarande pågår. “

DN 10 juni 2015:

“ Ryska tv-stjärnan tar strid mot Putin

Jevgenij Kiseljov är en rysk tv-stjärna som har valt en ovanlig väg. Varje vecka, i en tv-kanal i Kiev, talar han sig varm för Ukrainas självständighet och rätt till att välja sin egen, europeiska väg.

– Det råder krig mellan Ryssland och Ukraina, inte alls ett inbördes-krig, som man hävdar i Moskva och till och med i väst. Om den ryska inblandningen upphörde skulle allt vara över på ett par veckor, säger tv-veteranen när DN möter honom under ett besök i Stockholm.

Kiseljov varnar för att Ukrainas ovissa framtid är ett betydligt större hot mot Europa än den grekiska krisen.

– Östra Ukraina kan bli ett stort svart hål i Europa, vi talar om tre miljoner som ännu lever där, utan tillgång till grundläggande social service. Områden som kontrolleras av illegal beväpnad milis, lojal med Moskva. Det är mycket farligt!

För ett tjugotal år sedan skapade Kiseljov den moderna, hårdslående politiska nyhetsbevakningen i rysk tv. Hans program ”Itogi” var ett måste för mig som korrespondent i Moskva och för alla politiskt in-tresserade att följa.

Men 2001, efter att Vladimir Putin kommit till makten, blev han utjagad från sin tv-kanal NTV.

Några år senare, efter en period då inga tv-chefer längre vågade anlita Kiseljov, flyttade han till Ukraina.

– Alla förstod signalerna från Kreml: de visste att Putin inte ville se mig i rysk tv. Jag var ”persona non grata”. Men 2008 fick jag ett intressant jobberbjudande från Kiev.

I dag leder han ”Svarta spegeln” i den ukrainska kanalen Inter varje fredagskväll, som anses ha de högs-ta tittarsiffrorna bland ukrainska samhällsprogram.

Nu befinner han sig i exil, och tror att det vore livsfarligt för honom att återkomma till Ryssland. Senast han var i hemlandet var i februari 2014, strax före den ryska annekteringen av halvön Krim.

– Efter mordet på Boris Nemtsov och den mystiska förgiftningen av oppositionspolitikern och journalisten Vladimir Kara-Murza befinner sig varje liberal eller oppositionell person i fara.

Den 26 maj blev Kara-Murza, som företrädde Michail Chodorkovskijs stiftelse ”Open Russia”, plötsligt svårt sjuk och fördes medvetslös till ett sjukhus i Moskva.

Diagnosen var förgiftning, men vilket ämne som orsakat den har inte gått att fastställa. Han befinner sig under livsuppehållande intensivvård och hans tillstånd är kritiskt.

– Det finns inga bevis, men det här är underligt. Jag minns tidigare fall av förgiftning, på kända journalister som Jurij Sjtjechotjichin, eller Anna Politkovskaja, som också förgiftades – men överlevde – under en resa till norra Kaukasus.

Kiseljov tar upp sin mobil och knappar in ett ett sms till Kara-Murzas far, även han journalist, för att få veta det senaste om den förgiftades tillstånd.

Efter några minuter kommer svaret från Moskva: Det verkar som om läkarna testar om det går att koppla ur ”life-support”. Läget verkar mer stabilt än tidigare.

Hur skulle du beteckna det politiska systemet i dagens Ryssland?

– Det är en auktoritär regim som blir mer och mer lik fascism. Det är mycket tungt för en ryss att tala om sitt moderland i sådana termer, och jag känner mig illa till mods när jag talar så om Ryssland. Men vi måste säga sanningen: det land som slogs mot den tyska nazismen har som en följd av Putins 15 år av styre blivit åtminstone halvfascistiskt.

Kiseljov anser att Kremls propaganda är mycket effektiv; de flesta ryssar stödjer Putins inrikes- och utrikespolitik.

– Men det är inget nytt. På 1930-talet stödde de flesta tyskar Hitler, liksom sovjetmedborgarna stödde Stalin. Om det hade funnits val på 1970-talet skulle nog de flesta ha röstat på Leonid Brezjnev.

I Ukraina ”slipper” däremot allmänheten (med undantag för de rebellkontrollerade områdena) att lyssna på den ryska propagandan. Där har de ryska tv-kanalerna stängts. Men det ser inte Kiseljov som något demokratiskt problem:

– Nej, det hälsosamt. Det är ju inte journalistik de ägnar sig åt, utan distribution av rena lögner. Ta bara exemplet med rysk tv som gick ut med påhittet att en treårig pojke i Slovjansk korsfästs av de ukrainska ”fascisterna”. Tyvärr har dessa lögner fastnat hos den ryska allmänheten.

Vad är Putins mål i Ukraina?

– Jag tror inte att han bryr sig om Ukraina, utan det handlar om att hålla sig kvar vid makten. För att konsolidera sin makt övertygar han folket om att landet är omringat av fiender som vill besegra Ryssland.

Han vill också förhindra att ett framgångsrikt Ukraina kan bli ett farligt exempel på att en före detta sovjetisk stat kan välja en annan väg än diktaturens.

Siktar Putin på att bli president på livstid?

– Se på andra postsovjetiska länder; Nazarbajev i Kazakstan, Karimov i Uzbekistan – de är redan officiellt presidenter på livstid. Om Putin lyckas med det beror på om väst tillåter det.

Reagerar EU och USA på rätt sätt?

– Jag tror att yngre politiker reagerar mer adekvat, medan äldre sitter fast i gamla föreställningar. Som när Henry Kissinger fick frågan från Der Spiegel om väst verkligen kan säga till ukrainarna att de inte har rätt att besluta om sin egen framtid. Då svarade han: ”Varför inte?”

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“ Fakta.

Namn: Jevgenij Kiseljov.

Född: 1956 i Ryssland.

Yrke: Journalist, tv-ankare och politisk analytiker.

Bosatt: Kiev, Ukraina, sedan 2008.

Aktuell: Leder pratshowen ”Svarta spegeln” i ukrainsk tv.

Bakgrund: Utbildad vid Moskvas universitet i Irans historia och språk. En av grundarna till den första icke-statliga ryska tv-kanalen NTV. Ledde veckomagasinet Itogi (”Slutsatser”), under 1990-talet Rysslands mest inflytelserika samhällsprogram. Lämnade NTV 2001 när Vladimir Putin via Gazprom tog kontroll över bolaget.

DN 10 juni 2015:

“ Nöden växer i östra Ukraina

Striderna i östra Ukraina fortsätter trots vapenvilan, men mindre intensivt än förra veckan. Samidigt växer nöden i de separatist-kontrollerade områdena som i praktiken är avskurna från resten av landet.

Åtta ukrainska soldater dödades under ett dygn fram till tisdagsefter-middagen, enligt militärtalesmannen Andrij Lysenko i Kiev. Sju av dem omkom när bilen de färdades i körde på en landmina utanför Donetsk.

”Folkrepubliken Donetsk” rapporterar genom sin nyhetssajt att en kvinna hade dödats och ytter-ligare sju människor skadats av beskjut-ning från den ukrainska sidan.

Båda sidor fortsätter samtidigt att anklaga varandra för brott mot vapenvilan som slöts i Minsk i februari.

Inne i ”folkrepublikerna” upprätthåller myndigheterna illusionen av normalitet. Ledaren Alexander Zachartjenko gratulerar sina landsmän på ”Socialarbetarens dag”, en högtid som importerats från Ryssland. Och den officiella nyhetsbyrån rapporterar att staden Debaltseve – scenen för hårda strider i vintras – åter får gasförsörjning.

Samtidigt kommer allt tätare rapporter om nöden i separatiststaterna. Den europeiska säkerhetsorganisationen Osse kom nyligen med en

rapport om hälsovården i området, där sjukhusen saknar i stort sett allt utom värktabletter och där läkare arbetar utan lön.

Sedan i januari finns bara tre vägar in till Donetsk från övriga Ukraina. Flödet av livsmedel har nu nästan stannat av helt. Delvis beror det på korruption vid vägspärrarna längs vad som i praktiken nu är en statsgräns.

Chefen för en ukrainsk grossist-firma berättar för Wall Street Journal om hur hon i det längsta försökte upprätthålla leveranserna till Donetsk, men till sist gav upp när gränsvakter krävde 2 000 dollar i muta per last.

– På rebellsidan kräver de ingenting, för där vill alla äta. Det spelar ingen roll var maten kommer från, säger hon.

Sedan Kiev slutade betala ut pensioner i de rebellkontrollerade områdena måste tusentals ta sig över stilleståndslinjen varje månad för att hämta ut sina pengar.

På tisdagen var endast en av tre övergångar öppen, sedan de två andra stängts efter strider i förra veckan. Där, strax söder om staden Artemivsk, väntade hundratals bilar i kö.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 10 juni 2015:

“ Hjälp Grekland i kampen mot korruptionens hydra

Greklands skuld uppgår till 2 600 miljarder kronor. Ända sedan 1800-talet har landet brottats med giriga långivare och korruption. Theodor Kallifatides följer pengarnas spår genom historien.

Den grekiska skulden är en tragedi, i vilken långivarnas girighet och låntagarnas korruption möttes på ett för det grekiska folket ödesdigert sätt.

Tragedins innersta mening är att man inte kan undgå sitt öde. För Grekland började det redan vid bildandet av den nya staten Kungariket Grekland 1828 trots att det ännu inte fanns någon kung på plats. Två engelska banker blev de första långivarna. Pengarna gick i stort sett till att betala ersättningar till de olika krigsherrarna som stred mot det Osmanska imperiet. Så började korruptionen. Dessa krigsherrar tog betalt för långt flera män än de hade i verkligheten. När det var dags att betala tillbaka lånet fanns det inga pengar. Då fick man låna igen för att betala av den gamla skulden och så vidare tills det blev konkurs.

Grundingredienserna blev ännu tydligare år 1833 då den blott sjuttonårige Otto Friedrich Ludwig von Wittelsbach, prins av Bayern, blev vald till Greklands första kung. Det var inte det grekiska folket som ville ha en kung, utan i första hand England, som betraktade grekerna som alldeles för ryssvänliga.

Kungen anlände med en rejäl armé på nära fyratusen man som med tiden förstärktes med i första hand tyska frivilliga. Han blev alltså ännu en krigsherre. Ombord på den brittiska fregatten ”Madagascar” som förde honom till Grekland fanns också tre tyska viceregenter som skulle styra landet tills Otto blev myndig. Han hade också ett lån på sextio miljoner franska franc. ”Beskyddarmakterna” England, Frankrike och Ryssland lånade ut en tredjedel var.

Det lånet blev arketypiskt, modellen för alla kommande. Tjugo miljoner betalades aldrig ut för att bestrida lånets kostnader. Femtiofyra procent av de övriga fyrtio miljonerna nådde aldrig fram, de fastnade i mellanhänder. Trettiotvå procent gick åt till kungens medhavda militär. Det var alltså endast fjorton procent av lånet som kom grekiska staten till godo.

Garanterna drog inte jämt. Plötsligt krävde Ryssland att få ut sin andel inklusive räntorna. Det fanns inte pengar till det. Kungen, eller snarare viceregenterna, gick in för att spara, avskedade folk, sänkte lönerna, höjde skatterna, förföljde och fängslade de tidigare krigsherrarna, som sina fel till trots ändå hade lyckats befria landet från sultanen och var äkta hjältar i folkets ögon. Den impopulära kungen blev ännu mer så och alla försakelser till trots gick det inte att undvika konkursen. Det var 1843 och det var andra gången och Greklands skuld hade tredubblats i förhållande till vad landet hade lånat.

Den beskrivna processen upprepades med små variationer några år senare, och år 1893 gick Grekland i konkurs på nytt. De försökte varje gång möta de ökade skulderna med att spara och varje gång blev resultatet detsamma. Skulden ökade geometriskt, fattigdomen splittrade samhället, människornas misstro till staten intensifierades. Det gick inte att bygga upp en fungerande infrastruktur, det gick inte att undvika fattigdomen och förnedringen.

Som oliven i en dry martini lanserade den österrikiske orientalisten Jacob Philipp Fallmerayer sin teori om att dagens greker inte direkt var ättlingar till Platon och Sofokles, utan att de i själva verket var av slaviskt ursprung. Det enda han inte kunde förklara var hur det kom sig att dessa slaviska migranter ändå var de enda som ännu talade samma språk som Platon och Sofokles. Men de var kanske som jag, de hade lätt för språk. Även denna ringaktning av folket blev permanent inslag framöver. Varje gång Grekland hamnade i svårigheter fick grekerna en hög invektiv på sig. I våra dagar är den trenden starkare än någonsin.

År 1932 var det dags igen. Efter det kata-strofala kriget mot Turkiet gick landet i konkurs. Kriget hade kostat för mycket och lånen var dyra. Ofta fick Grekland knappt hälften av det nominella beloppet och med hög ränta.

Efter andra världskriget och inbördeskriget var Grekland ruinerat. Nya lån och ännu större vapeninköp. Periodvis kom landet upp till tjugosju procent av budgeten. Grekland betraktades som en buffert mot kommunismen. De militära kostnaderna exploderade. Allmän värnplikt, underhåll av åldrande vapensystemen, inköp av nya samt avtal om utbildning och ovanpå alltsammans skyhöga provisioner. Varje nytt lån utlöser vågor av skumma affärer. Mitt under den senaste och allvar-ligaste krisen på länge köpte Grekland tyska u-båtar som dessutom inte flöt.

I skrivande stund har Grekland en större försvarsbudget än Sverige i reda pengar och den högsta i Europa i förhållande till BNP. De operativa kostnaderna är enorma och det går inte att beräkna dem eftersom de uppstår alltefter. Börjar Turkiet hosta missnöjt måste Grekland skicka tio Phantom upp i luften. Den store vapenexportören till Grekland är den store långivaren, det vill säga Tyskland som säljer både nya och begagnade vapen. Särskilt populära är pansarvagnen Leopard 2 HEL. Även de moderna TOMA-vagnarna är populära för att bekämpa demonstrationer och liknande.

Att låna ut pengar till små svaga stater må ibland vara riskabelt men risken kompenseras med höga räntor. Detta i sin tur gör det omöjligt för låntagaren att konkurrera på lika villkor, och landet sjunker djupare i träsket för varje nytt lån.

I dag går långivarna ännu längre; de kräver politiskt inflytande i låntagarländerna. Folkets suveräna rätt att välja sin regering ger vika för långivarnas intresse att ha med medgörliga regeringar att göra. Det är ingen hemlighet att EU vill byta den nuvarande grekiska regeringen mot den föregående. Vad återstår då av suveräniteten och demokratin?

Om EU vill hjälpa Grekland ska man kräva endast en sak: en rigorös och transparent kamp mot korruptionen, monstret med de många huvudena. Korruptionen kräver en hjälte för att bekämpas. Det är inte en tillfällighet att det blev just Herakles, den störste av alla hjältar, som lyckades döda den lerneiska hydran, korruptionens ursymbol. Nu finns det en vald regering i Grekland som har kraft och vilja att kämpa mot korruptionen, mot alla offentliga och mindre offentliga provisioner, mot alla konton i skatteparadis eller i Schweiz. Man bör hjälpa den regeringen.

EU borde också hjälpa landet att dra ner på försvarskostnaderna. Bulgarien, Albanien och Jugoslavien existerar inte länge som kommunistiska hot vare sig mot Grekland eller Nato. Turkiet och Grekland är båda med i Nato.

Grekland borde få hjälp att ta hand om flyktingarna som i ännu högre grad känner av besparingarna. Hur många människor rör det sig om? Enligt folkbokföringen från 2011 fanns nästan en miljon flyktingar i Grekland. Till denna siffra måste man lägga till ett mörkertal, som enligt beräkningarna knappast kan vara mindre än trehundratusen. Det har gått några år sedan dess och flyktingströmmarna har blivit större. Det finns ingen nyare officiell statistik, men tidningarna talar om dryga två miljoner.

Slutligen, skriv ner Greklands skuld till hanterbara nivåer. Det finns inte mera späck i den myggan. Jag är inte ekonom. Jag kan tänka mig att några pengar går förlorade. Men vad är det mot att förlora sin mänsklighet?

Theodor Kallifatides kulturdebatt@dn.se “

DN 11 juni 2015:

“ Feminister pressas när Kina stoppar nya idéer

Pengarna sinade och de anställda sa upp sig. Ett kvinnocentrum i östra Kina, kopplat till två av de fem feminister som greps i mars och släpptes en månad senare, har tvingats stänga sedan bidragsgivare slutat att finansiera deras projekt.

Det är bara en i en lång rad av utländska och kinesiska ideella organisationer som kan komma att slå igen när kinesiska myndigheter ökar pressen på dem.

De fem feministerna greps när de ville protestera mot sexuella trakasserier i Peking. Li Tingting, Zheng Churan, Wei Tingting, Wu Rongrong och Wang Man sattes på fri fot en månad senare efter protester från omvärlden, men har sedan dess hamnat i en juridisk spagat. De anses inte skyldiga, inte heller oskyldiga och står därför kvar på Pekingpolisens lista över misstänkta brottslingar.

I förra veckan tvingades Weizhiming, ett kvinnocentrum i staden Hangzhou, att slå igen portarna sedan uppdragen och pengarna tagit slut. Grundaren Wu Rongrong kunde inte längre betala hyran. Hon och Zheng Churan, en av de andra feministerna som varit anställd, har sedan dess lagt ned sitt arbete på obestämd tid.

— Att de tvingades stänga är en direkt följd av att de greps, bekräftar Wang Qiushi, en av advokaterna som fick kvinnorna frisläppta. De har haft svårt att få stöd med pengar till sina projekt efter häktningen.

De greps den 6 mars efter att ha planerat protester med flygblad mot sexuella trakasserier på bussar och tunnelbanor i Peking. För tre år sedan ockuperade de herrtoaletter för att tvinga fram fler damtoaletter. Då skrev statliga medier uppskattande artiklar. De har även demonstrerat för att uppmärksamma våldet mot kvinnor. Tillsammans med en liten skara andra aktivister har de utövat en offentlig form av feminism som tidigare inte setts i Kina.

— Det här är en ny kraft som myndigheterna är oroade för. De känner inte igen den eftersom kvinnorna agerat så öppet. Därför greps de, tror advokaten Wang Qiushi.

Wang Man är i dag den enda av de fem kvinnorna, mellan 25 och 32 år gamla, som arbetar. Hon ingår i ett projekt i Peking som jobbar med kvinnor och fattigdom som stöds med pengar från Hongkong.

– Häktningen har gjort det svårt för oss att jobba vidare. Pressen på dem vi samarbetar med är stor. Vi är oskyldiga och måste omedelbart tas bort från polisens lista och frias från alla misstankar, säger Wang Man, i en kommentar som en vän förmedlar till DN.

— Våra tidigare åtgärder hade inte särskilt stor påverkan. Men den senaste grejen (gripandet) har fått mycket större uppmärksamhet och påverkat andra feminister i Kina, beskriver Wang Man.

När de frigavs ställde myndigheterna krav på att de regelbundet skulle anmäla sig på lokala polisstationer på de platser där de är mantalsskrivna. Och aldrig lämna orterna. De reglerna har de struntat i.

I framtiden är det troligt att de fem söker samarbete igen, trots att en av dem, Wei Tingting sagt att hon inte ska sätta sin fot i Peking på länge. Mycket beror också på klimatet i stort för ideella organisationer i Kina som hotas av nya regler.

Om förslaget till lagen om utländska ideella organisationer går igenom kan det utlösa ett uttåg i stor skala av utländska organisationer, varnar experter. Det kommer också att hota kinesiska gruppers existens, som är beroende av finansiering från utlandet.

Förslaget har presenterats som att det innebär fördelar både för Kina och för internationella grupper, men kommer i realiteten att kraftigt begränsa hur utländska organisationer kan verka i Kina, säger en anställd i en världsomspännande organisation med lång erfarenhet av Kina till DN.

Han vill inte att hans eller organisationen nämns vid namn.

För att få verka i Kina måste utländska organisationer, enligt förslaget, först skaffa en statlig kinesisk sponsor och godkännas av säkerhetspolisen. Utländska grupper får inte sätta Kinas nationella sammanhållning, säkerhet eller etniska enighet i fara, heter det i lagförslaget.

Polisen får stor makt och kan när som helst göra husrannsakan på utländska organisationers kontor för att kontrollera projekt och ekonomisk bokföring.

Varje år ska säkerhetspolisen även få inflytande över beslut som fattas om huruvida den utländska organisationen ska få fortsätta sin verksamhet i Kina.

I annat fall riskerar organisationerna att gå under i utökad, snårig byråkrati och ge upp av den anledningen, spår kritiker.

Enligt en uppskattning, som nyligen gjorts av internationella experter i Peking, skulle så många som hälften av alla utländska ideella organisationer försvinna från Peking om förslaget går igenom. Vilket kan ske redan vid Folkkongressen i mars nästa år.

— Om jag hade drivit en utländsk ideell verksamhet skulle jag inte komma till Kina eller stanna kvar här om jag var tvungen att följa de nya kraven, säger en medarbetare vid en kinesisk ideell organisation med internationellt samarbete.

Ytterst handlar det om att Xi Jinping, Kommunistpartiets ordförande, är orolig för att partiet inte överlever om tankar fritt släpps in från omvärlden. Under hans dryga två år vid makten har Kina slagit ned hårt mot civilsamhälle, advokater, bloggare och journalister.

— Kommunistpartiet tänker inte på vilken nytta utländska organisationer gör i Kina, utan ser bara hur dessa organisationer samarbetar

med vad partiet tror är antikinesiska krafter. Xi vill till varje pris stänga ute idéer om krav på mänskliga rättigheter, säger medarbetaren.

Torbjörn Petersson (DN) torbjorn.petersson@dn.se “

“ Fakta.

Det nya lagförslaget mot utländska ideella organisationer började med ett dokument, det så kallade Dokument nr 9, som läckte ut i utländska medier för två år sedan.

I det uppmanas medlemmar i Kommunistpartiet att vara vaksamma mot sju ”opassande” influenser från utlandet: civilsamhället, nyliberalism, västerländska medier, västerländsk demokrati, universella värden, historiska misstag i Kina och ifrågasättande av kinesiska paroller.

I dokumentet hette det vidare att antikinesiska krafter i väst och inhemska dissidenter försöker infiltrera Kinas ideologi. Och att ambassader, medier och ideella organisationer från väst verkar i Kina för att sprida västerländska värderingar.

Källa: DN

DN “

DN 11 juni 2015:

“ Påven inför tribunal mot övergrepp

Vatikanen. Påve Franciskus har godkänt en särskild tribunal inom Vatikanen, med makt att döma biskopar som döljer eller inte aktivt förhindrar sexuella övergrepp mot barn.

Åtgärden är Vatikanens största hittills i kampen mot de kritiserade brotten. Tribunalen ska lyda under troskongregationen, vilket är det mäktigaste departementet inom förvaltningen som styr katolska kyrkan.

Förslaget kom från en kommission som råder påven i hur man ska komma åt de utbredda sexuella övergreppen inom kyrkan. Men offer har i åratal uppmanat Vatikanen att inrätta tydligare rutiner för att göra biskopar ansvariga för övergrepp i sina stift. Anklagelserna mot biskopar ska inledningsvis undersökas av ett av tre departement inom Vatikanen, beroende på jurisdiktion, innan fallet går vidare till den särskilda tribunalen.

I februari förra året uppmanade påven biskopar världen över att samarbeta med kommissionen.

TT-AFP-Reuters “

DN 11 juni 2015:

“ <u>När Obama inte kom till byn</u>

Under en resa till västra Kenya bokar jag rum på hotellet i Kogelo. Där är gott om utrymme, internet och elektricitet.
– Du får rummet Ogelo, det döptes efter släktens patriark som gett namn åt byn. Det ligger längst bort i raden, säger portiern.

Jag passerar de andra rummen: Malia, Sasha, Michelle och Barack Senior. Alla namngivna efter medlemmar i familjen Obama. Mannen som satt byn på kartan, som gjort att det numera löper en asfaltväg de sex milen till centralorten Kisumu. Som gjort att flygplatsen i Kisumu uppgraderats till internationell standard. Som gjort att det finns en turistbyrå med två anställda i byn som bara har ett par tusen invånare.

I sommar kommer världens mäktigaste man, Barack Obama, för första gången till Kenya som USA:s president.
– Kommer han till Kogelo så ger det utveckling, tillväxt och arbetstillfällen. Fler kommer ju att kunna se byn som destination. Kommer han hit, vill andra hit, säger Damaris Aswa.

Hon jobbar på turistbyrån som ligger inklämd mellan hotellet och de två skolorna som heter Senator Obama.

Damaris Aswa och hennes kollega Marchel Ouma har anställts för att hantera de strida strömmarna av besökare som väntas till bygden. De räknar båda med att presidenten stannar åtminstone några dagar i Kogelo under sommarens besök.

– Man vill ju inte att det ska bli en endagshistoria, säger Damaris Aswa.

Hur hanterar man sådana förväntningar? Jag vill inte ifrågasätta - Kogelo som destination, särskilt inte här på turistbyrån. Men man kan undra vad USA:s president ska göra i byn under flera dagar. Han har ju varit här två gånger tidigare, en gång som ung student sökandes efter sina rötter, och en gång som senator då skolorna fick sina namn.

Att under rådande säkerhetsläge — Kenya är under närmast konstant attack av den islamistiska terror-gruppen al-Shabaab — låta den främsta företrädaren för västvärlden åka ut på Kenyas landsbygd kanske inte är en jättebra idé.

Men invånarna i Kogelo ser det inte så. De har sedan den 4 november 2008 väntat på ett nytt besök.

Redan vid mitt förra besök i Kogelo, när Obama blev omvald, sade man att det tar tid för presidenten, att han hjälper andra människor innan han hjälper dem där hemma.
– Han har ett pressat schema, säger Marchel Ouma när jag frågar varför det tar sådan tid för Obama att komma hit.

I själva verket är det diplomatiska förvecklingar som gjort att Obama redan satt sin fot i Ghana, Senegal, Sydafrika och Tanzania före Kenya.

Men nu reser han äntligen till Kenyas huvudstad Nairobi.

Fast för några veckor sedan släpptes den för Kogelo tråkiga nyheten att besöket i Kenya bara blir åtta timmar långt och att Obama inte kommer att resa någon annanstans än till huvudstaden. Gissningsvis har utrikesdepartementet och Secret service gjort sin säkerhetsanalys.

Men förmodligen har man också tagit med i beräkningarna vilka felaktiga signaler som skulle sändas till regionens ledare om Obama flög runt i sitt Air Force One med tillhörande helikopter för att besöka släktingar på kenyanska landsbygden. Resorna är ju inte billiga, även om budgetarna är -generösa för amerikanska politiker.

Jag slår en signal till Damaris Aswa på turistbyrån i Kogelo för att fråga hur beskedet tagits emot:
– Jag jobbar inte längre på turistbyrån. Mitt kontrakt sades upp när den stängdes häromveckan.

Varför kontoret stängdes vet hon inte. Hon bedyrar dock att ingen är arg på presidenten i Kogelo.
– Vi förstår att han inte hinner, vi förstår, säger hon.

Ändå är besvikelsen påtaglig. Invånarna i Kogelo har fått se sina förhoppningar svikas flera gånger vid det här laget. Men i gengäld har de fått el, vatten, internet, asfalt, utbildning och – trots allt – berömmelse.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

DN 12 juni 2015:

“ Obama på spaning efter en strategi

Ett år efter att Mosul föll i Islamiska statens händer har USA:s president Barack Obama nu beslutat att skicka fler soldater till Irak. IS kontrollerar fortfarande en tredjedel av landet plus en stor yta i Syrien. Särskilt framgångsrika har amerikanerna inte varit.

Syftet är nu att förstärka övning och assistans för irakiska regeringstrupper. Framför allt sker ett försök att integrera fler sunniter i den shiitiskt dominerade armén. Antalet amerikaner ökar med 450 till drygt 3 500, men egentligen tillkommer bara 110 militära utbildare. Det är ingenting jämfört med när George W Bush 2007 skickade 20 000 nya soldater för att förbättra säkerhetsläget.

Iraks armé har visat sig oduglig i striden mot IS, trots allt tidigare amerikanskt bistånd. USA:s försvarsminister anser att den inte ens har -någon vilja att slåss. När Ramadi intogs av numerärt underlägsna IS-styrkor i maj flydde försvararna i panik. IS-krigarna är inga övermänniskor, men regeringstrupperna saknar förmåga. Kurderna håller sig på sin kant.

Obama fortsätter att säga nej till andra idéer, som amerikaner på marken som kan vägleda bombplanen, instruktörer direkt på slagfältet eller attackhelikopt-rar. Problemet med sådana förslag är risken att soldater dödas. Men genom att avstå får Obama inte heller så mycket att hända. Piloterna kan inte identifiera målen, och luftanfallen mot IS är ofta ineffektiva.

USA vill engagera sunniterna i kampen, och i grunden låta irakierna sköta sitt eget krig. Det har hittills gått trögt. Shiiterna i Bagdad ser sunniterna som förklädda terrorister, medan sunniterna är mer rädda för shiiterna än för IS. Under tiden lockar IS fler rekryter.

Republikanerna i USA säger att Obama inte har någon ordning på strategin, vilket stämmer. Ingen föreslår dock någon radikal förändring. Presidenten drogs tillbaka in i Irak mot sin vilja, och balanserar mellan duvor och relativa hökar. Men vad ska han göra härnäst, om den irakiska armén helt faller ihop?

Att blunda och hoppas är ingen övertygande plan. Inte en upptrappning som i Vietnam på 60-talet heller. Återerövringen av Mosul ser ut att dröja.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 12 juni 2015:

“ Dödssprutor kan strida mot grundlagen

Inom kort avgör USA:s högsta domstol om de läkemedel som används vid många avrättningar förorsakar så stort lidande att den strider mot konstitutionen. Fallet har öppnat dörren för en debatt om dödsstraffet – men också för nygamla avrättningsmetoder.

Det blev en mycket ovanlig domstolssession. Sällan har de nio domarna i USA:s Högsta domstol så öppet kommenterat både motparterna och varandra som när de injektioner som används vid avrättningar i Oklahoma var uppe i slutet av april. Den laddade stämningen har flera skäl.

På ytan handlar rättsfallet Glossip mot Gross, som HD nu ska avgöra, om huruvida de läkemedel som används vid avrättningar i Oklahoma och en rad andra delstater ska förbjudas. Kombinationen har visat sig opålitlig och tycks inte göra den dömde medvetslös snabbt nog, utan orsakar i stället stort lidande. Bedömer Högsta domstolen att straffet på grund av detta är ”grymt och ovanligt” är det konstitutionsvidrigt.

Men samtidigt pyr en underliggande diskussion som snuddar vid dödsstraffet som sådant.

Den ena parten i rättsfallet är tre dödsdömda interner från Oklahoma, som har stämt delstaten om användningen av substanserna. En av de tre internerna heter Richard Glossip, en av Oklahomas företrädare heter Kevin Gross, därför kallas fallet Glossip mot Gross.

Ifrågasättandet väcktes i fjol sedan utdragna avrättningar genomförts på flera håll; mest uppmärksamhet fick avrättningen av Clayton Lockett i april förra året. Hans död är utförligt dokumenterad.

Efter att personalen först hade stora besvär med att hitta en fungerande ven blev det tydligt att de medel som injicerades inte fungerade som avsett. Lockett visade smärtan med hela sin fastspända kropp. Till slut gjordes försök att stoppa avrättningen, men medan den förvirrade personalen övervägde alternativen (skulle man plötsligt påbörja hjärt- och lungräddning?) avled den dömde av en hjärtattack.

Proceduren tog 43 minuter.

Problemen med att verkställa avrättningarna beror dels på att medicinskt utbildade – till exempel läkare – av princip inte befattar sig med verksamheten, dels på att europeiska läkemedelsbolag inte längre säljer substanser till den amerikanska kriminalvården, bland annat efter kraftfulla påtryckningar av människorättsorganisationer. I dag sätter också EU-kommissionens regler stopp för export av läkemedel i avrättningssyfte.

Bristen på leveranser har lett till en desperat jakt på alternativ och i vissa fall ren smugglingsverksamhet, där den amerikanska kriminalvården har köpt läkemedel illegalt för tiotusentals dollar i kontanter av mindre nogräknade apotek. Det har lett till lokala experiment och mixturer som saknar vetenskaplig grund och till avrättningar som har beskrivits som katastrofala. Det som hände Clayton Lockett i fjol är ett exempel på detta.

Uppmärksamheten kring dessa avrättningar har sannolikt bidragit till att stödet för dödsstraffet i USA i dag är det lägsta på över 40 år; dock har det alltjämt stöd av en majoritet amerikaner.

Bristen på läkemedel (i Texas finns i dag endast preparat för ytterligare en avrättning) har också lett till att flera delstater ser sig om efter andra metoder. I mars godkände Utah arkebusering som standardmetod för de fall då dödlig injektion inte är möjlig. Några veckor senare antog lagstiftarna i Oklahoma gas som alternativ.

Men skälen för det långsamt vikande stödet för det stränga straffet är fler. De handlar dock sällan om moral: snarare ser allt fler kostnaderna som oproportionerligt höga – en avrättning föregås vanligen av mångåriga rättsprocesser och överklaganden. Många anser att riskerna för att oskyldiga döms är för stora (över 140 dödsdömda har hittills genom framför allt dna-teknik visat sig vara oskyldiga), och man pekar på rättssystemets diskriminering av afroamerikaner.

– Jag ser en långsam söndervittring av dödsstraffet. För tjugo år sedan fick man frågan ”varför?” om man var motståndare till det. I dag är det snarare tvärtom, säger Robert Dunham, chef för det dödsstraffskritiska Death penalty information center med säte i Washington.

Samma förändring märks också i reaktionerna på dödsdomen mot Dzhokhar Tsarnajev för bomb-dådet mot Boston marathon, som meddelades av en enhällig jury i maj. I Massachusetts är dödsstraffet avskaffat sedan länge, men på grund av brottets art dömdes Tsarnajev enligt federal lag.

Få jublade över domen, tvärtom uttryckte många sin förvåning. Robert Dunham, som själv har lång erfarenhet som advokat och företrädare för dödsdömda, jämför reaktionerna med det välkomnande som domen mot Oklahomabombaren Timothy McVeigh fick 1997.

Men alla är inte lika övertygade:

– Visst sjunker stödet för dödsstraffet, men man ska inte överdriva detta. Så dramatisk är inte förändringen, säger Adam Liptak, som bevakar Högsta domstolen för The New York Times.

Han håller dock med om att förändringen bland konservativa är anmärkningsvärd. Där finns det i dag en rörelse som är skeptisk till dödsstraffet, i hög grad av ekonomiska skäl.

Och när Nebraska helt nyligen avskaffade dödsstraffet var det den första konservativt styrda delstat som gjorde så på över fyra decennier. Det skedde inte utan konvulsioner – en första omröstning stoppades av den republikanske guvernörens upprörda veto.

– Om den politik man har valt inte, som avsett, ökar allmänhetens säkerhet, då är det dålig politik. Om den inte är avskräckande, om den är dyrare än alla andra metoder, om den inte är rättssäker – då är det en misslyckad politik. Om den är omgärdad med ett hemlighetsmakeri som vi aldrig annars skulle tillåta i frågor som handlar om liv och död, då är politiken ett haveri. Filosofiska frågor reses nu på ett sätt som inte skett på många år, säger Robert Dunham.

Med dagens sammansättning i Högsta domstolen, där de konservativa dominerar, tycks det troligare att dödsstraffet sakta fasas ut på delstatlig nivå, snarare än på federal. Vad Högsta domstolen nu beslutar handlar alltså inte heller om dödsstraffet som sådant – ändå är det tydligt att domarnas vitt skilda syn på just denna fråga är närvarande i fallet Glossip mot Gross.

I den livliga, muntliga partsframställningen i april såg sig en av de mest konservativa domarna, Samuel Alito, nödd att syrligt påminna att domstolen faktiskt har slagit fast att dödsstraffet är konstitutionellt. Han liknade därefter dödsstraffmotståndarnas ansträngningar vid ett ”gerillakrig”.

En stund senare smulade Sonya Sotomayor, en av domstolens liberala domare, fullständigt sönder det vittnesmål från Oklahoma som framhöll dödspreparatens effektivitet. Sotomayor gick åt vittnets bevisning så hårt och länge att domstolens ordförande på ett unikt, uppläxande vis ursäktade sin kollega och gav vittnet fem extra minuter, eftersom han hade ”lyssnat snarare än talat”.

Även om domstolen endast ska ge sin åsikt i fråga om en läkemedelskombinationkan kan dess ställningstagande få stora konsekvenser. Förbjuds kombinationen är det inte helt osannolikt att människor kommer att gasas ihjäl i USA, på laglig grund.

Beslutet väntas innan juni månad är slut.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“**Fakta. Arkebusering, elektriska stolen och gas kan ersätta sprutorna**

Dödsstraffet har i dag stöd av 56 procent av USA:s befolkning, enligt Pew research institute. Bland afroamerikaner är för första gången motståndarna fler än förespråkarna. Bland kvinnor och personer med latinamerikanskt ursprung är förespråkare och motståndare ungefär lika många. Stabilast stöd har straffet hos vita män, där över 70 procent anser att det är vettigt.

Dödlig injektion är förstahandsmetoden för dödsstraff, men på grund av svårigheten att säkerställa tillgången har flera delstater infört andra tillvägagångssätt. Utöver Utah överväger även Wyoming, Idaho och Arkansas arkebusering. Tennessee, Virginia och Alabama har återinfört elektriska stolen. Oklahoma godkände i april gas, en metod som även Texas och Louisiana har visat intresse för.

En vanlig kombination av läkemedel för avrättning i USA innehåller tre preparat som injiceras. Det första var länge tiopental eller pentobarbital, ett ångestdämpande och muskelavslappnande medel. Midazolam har använts i brist på detta. Därefter ges pankuroniumbromid, ett förlamande medel som gör att man inte längre kan röra sig; slutligen kaliumklorid, som när det hamnar i blodet hindrar de elektriska impulserna i hjärtat, som därför stannar.

När medlen används separat och för vad de är avsedda för, främst inom anestesivården, är de ofarliga, verksamma läkemedel.

Fakta. Ideologiska motsättningar
USA:s Högsta domstol avgör mål som är av betydelse för hur konstitutionen ska tolkas. Den avgör också var gränsen går mellan federal och delstatlig lagstiftning.

Domstolen har nio ledamöter som tillsätts av presidenten med livstids mandat. Domstolen präglas av sin starka ideologiska spänning mellan konservativa och liberala ledamöter. “

Problemområden för världen kan grovt räknat vara:

Världen
USA
Europa
Ryssland
Kina
Indien
Pakistan
Japan
Övriga Asien utom Mellanöstern
Mellanöstern och Nordafrika
Övriga Afrika
Övriga Amerika
Australien
Oceanien
Polarområdena
Världhshaven
Rymden